

کتابخانه مجلس سنا

اسم کتاب

اسم مؤلف

خطی

چاپی

موضوع

شماره دفتر ثبت ۱۲

شماره ترتیب در قفسه

ملاحظات

۱
۲
۳
۴
۵
۶
۷
۸
۹
۱۰
۱۱
۱۲
۱۳
۱۴
۱۵
۱۶
۱۷
۱۸
۱۹
۲۰
۲۱
۲۲
۲۳
۲۴
۲۵
۲۶
۲۷
۲۸
۲۹
۳۰
۳۱
۳۲
۳۳
۳۴
۳۵
۳۶
۳۷
۳۸
۳۹
۴۰
۴۱
۴۲
۴۳
۴۴
۴۵
۴۶
۴۷
۴۸
۴۹
۵۰

۸۹

صفت

کتابخانه مجلس سنا

اسم کتاب .....

اسم مؤلف .....

خطی

چاپی

موضوع .....

شماره دفتر ثبت .....

شماره ترتیب در قفسه .....

ملاحظات .....

۱۴

مجموعه

قوانین موضوعه مصوبه

دوره هفتم قانون گذاری

۱۴ مهر ماه ۱۳۰۷ تا ۱۴ آبان ۱۳۰۹

چاپ دوم

چاپخانه مجلس

قسمت چهارم - کنتراتها (اجازه استخدام کارمندان بیگانه)

قسمت پنجم - مصوبات مالی (بودجه ها - اعتبارات - فروش اراضی و شهریه ها)

قسمت ششم - تصیمات متفرقه .

دوم

قسمتی که در این مجموعه نیز رعایت شده است نسخ و اصلاحاتی است که بعد از تصویب قانون در طی ادوار بعد (تا موقع چاپ این مجموعه) در همان قوانین بعمل آمده است - اصلاحات مزبور را در جای خود یاد آور و خوانندگان بماده اصلاحیه راهنمایی شده اند - آن قسمت از قوانین منسوخه برای اینکه جالب نظر باشد با حروف ریز چاپ و زیر صفحه تاریخ نسخ آن یاد آوری شده است - آئین نامه های مربوط به هر قانون که بتصویب کمیسیونهای پارلمانی رسیده در زیر همان قانون با حروف ریز چاپ شده است .

سوم

برای سهولت مراجعه و پیدا کردن محل هر قانونی در هر قسمت و در فهرست خاص آن قسمت این نکته در نظر گرفته شده است که قوانین راجعه بیک موضوع (مثلاً قوانین قضائی یا قوانین مالی) یا بیک وزارتخانه (قوانین مربوطه بوزارت کشور یا وزارت فرهنگ) اگرچه از حیث تاریخ تصویب مقدم و مؤخر باشد پشت سرهم چاپ گردد مخصوصاً این نکته در قسمت اعتبارات رعایت شده است که بودجه کل هر سال در ابتداء و اصلاحات و اضافاتی که بموجب قوانین مخصوص در هر یک از مواد بودجه شده است پشت سر آن چاپ و حتی اصلاحات مختلف راجع به بودجه هر وزارتخانه و همچنین اعتبارات مربوطه بآن وزارتخانه یا بنگاه در یک محل گنجانیده شده است .

مقدمه

چون مجموعه مصوبات دوره هفتم قانون گذاری که سابقاً چاپ و منتشر شده بود تمام و مراجعات عمومی اقتضای تجدید چاپ آن را مینمود به تجدید چاپ مصوبات این دوره مبادرت ورزیده و اینک نکاتی که در تجدید چاپ رعایت شده است برای اطلاع خوانندگان یاد آور میشود :

اول

مجموعه مصوبات دوره هفتم قانون گذاری برشش قسمت بشرح زیر تقسیم شده است .

قسمت اول - قوانین (مصوباتی که جنبه عمومی داشته و عامه مشمول مقررات آن میباشد منجمله قوانین قضائی مصوب کمیسیون قوانین دادگستری)

قسمت دوم - امتیازات

قسمت سوم - عهد نامه ها و مقاوله نامه ها (عهد نامه هائی که با دول بیگانه منعقد شده و یا اینکه بین سایر دول منعقد و دولت شاهنشاهی نیز در آن شرکت نموده است)

چهارم

در قسمت تصمیمات متفرقه آنجا که مربوط باظهار اعتماد کابینه های دولت میباشد تاکنون بچاپ تصمیم اعتماد اکتفا می شده است و از ذکر نام آقایان وزراء و معاونین خودداری میشده اینک نظر بلزوم استحضار خوانندگان از اسامی اعضاء کابینه در زیر صفحه مربوطه نام کلیه آقایان وزرائی که معرفی شده اند و نام معاونین آنها بترتیب تاریخ معرفی درج و چاپ شده است.

پنجم

فهرستی که برای این مجموعه در نظر گرفته شده بدو قسمت تقسیم گردیده است. الف - فهرست تقسیمی - به ترتیب تقسیمات شش گانه مصوبات و آن نیز بر دو قسمت است:

۱ - فهرست کلی - که در ابتدای این مجموعه گذارده شده و محل هر يك از قسمتهای شش گانه را بطور کلی معین میکند.

۲ - فهرست جزئی - که برای هر قسمت علیحده تنظیم شده و شامل فهرست کلیه قوانین مندرجه در آن قسمت میباشد. این قسمت در متن کتاب در ابتدای قسمتهای مربوطه قرار داده شده است.

ب - فهرست تاریخی - که در آخر کتاب قرار داده شده و کلیه مصوبات دوره هفتم قانون گذاری بترتیب تاریخ تصویب در آن ذکر گردیده است.

اداره قوانین و مطبوعات مجلس شورای ملی

خرداد ماه ۱۳۲۰

۱	تاریخچه - کلیات	۱	۱۲۲
۲	تاریخچه - کلیات	۱۲۲	۱۲۲
۳	تاریخچه - کلیات	۱۲۲	۱۲۲
۴	فهرست	۱۲۲	۱۲۲
۵	قوانین موضوعه و مصوبات	۱۲۲	۱۲۲
۶	دوره هفتم قانون گذاری	۱۲۲	۱۲۲
۷	فهرست تقسیمی	۱۲۲	۱۲۲

شماره	شرح	صفحه	
		از	تا
۱	قسمت اول - قوانین	۱	۲۲۰
۲	قسمت دوم - امتیازات	۲۲۱	۲۳۰
۳	قسمت سوم - عهد نامه ها و مقاوله نامه ها	۲۳۱	۳۶۶
۴	قسمت چهارم - کنتراتها	۳۶۷	۳۹۱
۵	قسمت پنجم - تصویبات مالی		
	الف - بودجه ها	۳۹۳	۴۶۲
	ب - اعتبارات	۴۶۳	۴۹۱
	ج - فروش اراضی - شهریه ها	۴۹۲	۴۹۸
۶	قسمت ششم - تصمیمات و مطالب متفرقه	۴۹۹	۵۰۲

شماره	شرح	صفحه
۱	قوانین	۱
۲	امتیازات	۲۲۱
۳	عهد نامه ها و مقاوله نامه ها	۲۳۱
۴	کنتراتها	۳۶۷
۵	تصویبات مالی	
	الف - بودجه ها	۳۹۳
	ب - اعتبارات	۴۶۳
	ج - فروش اراضی - شهریه ها	۴۹۲
۶	تصمیمات و مطالب متفرقه	۴۹۹

قسمت اول - قوانین

فهرست

شماره ترتیب	شرح	صفحه
قوانین اقتصادی		
۱	قانون اجازه تأسیس وزارت طرق و شوارع و وزارت اقتصاد ملی بجای وزارت فوائد عامه	۱
۲	قانون تعیین واحد و مقیاس پول قانونی ایران	۲
۳	قانون اجازه تفتیش و نظارت در خرید و فروش اسعار خارجی بوسیله کمیسیون نرخ اسعار	۷
۴	قانون متمم قانون تفتیش اسعار خارجی	۱۰
۵	قانون اجازه تأسیس بانک فلاحتی	۱۲
۶	قانون لزوم تنظیم عهود تجارتنی و گمر کی توأمأ و اقدامات متقابله در روابط تجارتنی	۱۵
۷	قانون اجازه ضرب هفتصد و پنجاه هزار ریال مسكوك نیکل در خارجه	۱۶
۸	قانون اجازه ضرب دوست هزار ریال مسكوك مس در خارجه	۱۶
قوانین مالیاتی		
۹	قانون آزادی ورود روپیه	۱۷
۱۰	قانون اجازه حمل سی هزار قران مسكوك ایران سالیانه به چخان سور	۱۷
۱۱	قانون معافیت تدارکات وزارت جنگ و امانیه از تأدیه مالیات راه و حقوق و عوارض گمر کی	۱۸

شماره ترتیب	شرح	صفحه
۱۲	قانون مستثنیات گمر کی	۱۸
۱۳	قانون آزادی ورود نقره و طلا و معافیت آنها از تأدیه حقوق گمر کی	۲۰
۱۴	قانون اجازه اجرای حداقل تعرفه گمر کی نسبت بمال التجاره مملکت عراق	۲۱
۱۵	قانون معافیت دولت از تأدیه قیمت مخبرات و مرسولات پستی و همچنین از تأدیه مخارج محاکمه و حق الاجراء	۲۱
۱۶	قانون معافیت مواد شیمی و اثنائیه فنی جهت دفع ملخ از پرداخت حقوق گمر کی	۲۲
۱۷	قانون معافیت مواد شیمیائی فنی جهت دفع ملخ از حقوق گمر کی و عوارض دیگر	۲۲
۱۸	قانون معافیت صادرات گندم و جو از پرداخت حقوق خروجی و عوارض راه	۲۳
۱۹	قانون معافیت اثنائیه و ادوات و عوامل کار ایرانیان بی بضاعت در موقع بازگشت بایران از حقوق گمر کی و تا کس راه	۲۳
۲۰	قانون مالیات ذبایح	۲۴
۲۱	قانون انحصار دولتی دخانیات	۲۵
۲۲	قانون راجع بحقوق انحصار دمار تونون سیگار و دمار تونون چپق	۲۸

شماره ترتیب	شرح	صفحه
۲۳	قانون حق الثبت وسائل نقلیه	۲۸
۲۴	قانون مالیات بر شرکتهای و تجارت و غیره	۳۰
۲۵	قانون متمم قانون ممیزی	۳۴
۲۶	قانون واگذاری وصول مالیات مستغلات بر عهده بلدیة ها	۳۹
قوانین قضائی		
۲۷	قانون اجازه اجرای لوایح قانونی وزارت عدلیه پس از تصویب کمیسیون پارلمانی عدلیه	۴۰
۲۸	قانون اجازه اجرای لوایح قانونی وزارت عدلیه پس از تصویب کمیسیون پارلمانی عدلیه	۴۰
۲۹	قانون اجازه اجرای لوایح قانونی وزارت عدلیه پس از تصویب کمیسیون قوانین پارلمانی عدلیه	۴۱
۳۰	قانون اجازه اجرای لوایح قانونی وزارت عدلیه پس از تصویب کمیسیون پارلمانی قوانین عدلیه	۴۲
۳۱	قانون اجازه اجرای لوایح پیشنهادی وزارت عدلیه پس از تصویب کمیسیون قوانین عدلیه مجلس شورای ملی	۴۲
۳۲	قانون متمم قانون ثبت املاک	۴۳
۳۳	قانون اصلاح قانون ثبت عمومی املاک و مرور زمان راجع بمدت اعتراض	۴۴

شماره ترتیب	شرح	صفحه
۳۴	قانون ثبت اسناد و املاک	۴۵
۳۵	قانون ثبت اسناد و املاک	۵۰
۳۶	قانون راجع به ثبت اماکن متبرکه و عمومی و املاک مفروزی که بعضی از متعلقات آن مشاع باشد	۷۶
۳۷	قانون تشکیل دفاتر اسناد رسمی	۷۷
۳۸	قانون اصلاح نمرات مواد مذکور در متن ماده ۹۷ قانون اصول تشکیلات عدلیه	۷۹
۳۹	قانون مرور زمان اموال منقوله	۸۰
۴۰	قانون اصلاح قانون حکمیت	۸۲
۴۱	قانون اصلاح بعضی از مواد قانون اصول محاکمات حقوقی راجع بموارد ارجاع دعاوی بمحاکم شرع	۸۴
۴۲	قانون راجع بمحاکم شرع	۸۵
۴۳	قانون شهادت و امارات	۸۶
۴۴	قانون اجازه اخذ تأمین خسارت و مخارج محاکمه از اتباع خارجه	۸۸
۴۵	قانون تأمین مدعی به	۸۹
۴۶	قانون طرز جلو گیری از تصرف عدوانی	۹۵
۴۷	قانون تسریع محاکمات	۹۸

شماره ترتیب	شرح	صفحه
۴۸	قانون اعتبار اسناد تنظیم شده در خارجه	۱۱۰
۴۹	قانون تعاون قضائی	۱۱۲
۵۰	قانون مأمورین صلح	۱۱۲
۵۱	قانون راجع بقنوات	۱۱۵
۵۲	قانون تصدیق انحصار وراثت	۱۱۹
۵۳	قانون صلاحیت محکمه انتظامی	۱۲۲
۵۴	قانون راجع بدعاوی بین اشخاص و دولت	۱۲۳
۵۵	قانون تعیین تکلیف دعاوی موجوده بین اتباع ایران و اتباع خارجه در محاکمات و کار گذاریهای وزارت امور خارجه	۱۲۵
قوانین جزائی		
۵۶	قانون تشکیل و طرز رسیدگی دیوان جزای عمال دولت	۱۲۶
۵۷	قانون متمم قانون جزاء عمال دولتی	۱۳۴
۵۸	قانون متمم قانون جزای عمال دولت	۱۳۶
۵۹	قانون راجع بموارد تعلیق	۱۴۱
۶۰	قانون مجازات مرتکبین قاچاق	۱۴۱
۶۱	قانون تفسیر ماده هفتم قانون مجازات مرتکبین قاچاق راجع به قاچاق اسلحه	۱۴۴

شماره ترتیب	شرح	صفحه
۶۲	قانون تفسیر قانون قاچاق اسلحه	۱۴۵
۶۳	قانون طرز جلو گیری از قاچاق تریاک	۱۴۶
۶۴	قانون حق السهم کاشفین اجناس قاچاق	۱۴۷
۶۵	قانون مجازات اشخاصیکه هاون و ماشین توتون بری دستی در منازل خود نگاه میدارند	۱۴۷
۶۶	قانون مجازات راجع بانتقال مال غیر	۱۴۸
۶۷	« مجازات اشخاصیکه مال غیر را بعوض مال خود معرفی مینمایند »	۱۵۰
۶۸	قانون مجازات اتباع خارجه که بدون تذکره یا با تذکره غیر مرتب وارد خاک ایران میشوند	۱۵۱
۶۹	قانون راجع بمحاکمات جنائی	۱۵۲
۷۰	قانون منع خرید و فروش برده در خاک ایران و آزادی برده در موقع ورود بمملکت <u>قوانین مربوط بکشور</u>	۱۵۶
۷۱	قانون متحدالشکل نمودن البسه اتباع ایران در داخله مملکت	۱۵۶
۷۲	قانون تابعیت	۱۵۸
۷۳	قانون متمم قانون تابعیت	۱۶۲
۷۴	قانون بلدییه	۱۶۳
۷۵	قانون راجع باطاقهای تجارت	۱۷۲
۷۶	قانون راجع بحفظ آثار ملی	۱۸۰

شماره ترتیب	شرح	صفحه
۷۷	قانون تبصره الحاقی بماده پانزدهم نظامنامه داخلی مجلس شورای ملی	۱۸۶
۷۸	قانون اصلاح ماده پانزدهم نظامنامه داخلی مجلس شورای ملی	۱۸۶
۷۹	قانون اجازه فروش ابنیه دولتی قشونی که طرف احتیاج ادارات قشونی نباشد	۱۸۷
۸۰	قانون واگذاری قراولخانهها و اراضی بائر و دوائر دولتی مورد استفاده شهرها به بلدیة های محل	۱۸۸
۸۱	قانون اجازه فروش ابنیه دولتی غیر کافی برای ادارات و اختصاص قیمت آن بمصرف خرید و ساختمان و تکمیل سایر ابنیه دولتی	۱۸۹
	قوانین فرهنگی	
۸۲	قانون اجازه انتخاب صدی بیست محصلین اعزامی اروپا ازین محصلین بی بضاعت ایرانی مقیم در اروپا	۱۸۹
۸۳	قانون اجازه انتخاب کسری محصلین فنون راه آهن و معادن ازین محصلین مقیم خارجه و فارغ التحصیلهای مدارس فنی داخله	۱۹۰
۸۴	قانون اجازه اعزام سی نفر شاگرد بخارجه برای تحصیلات فنون عملی راه آهن بمدت دو سال	۱۹۱
۸۵	قانون اجازه انتخاب کسری محصلین اعزامی هذه السنه ۱۳۰۸	۱۹۱
۸۶	قانون اجازه اعزام سی نفر محصل برای تحصیلات راه آهن بااروپا	۱۹۲
۸۷	قانون طرز اعطای کمک خرج بمحصلین دارالمعلمین عالی و	

شماره ترتیب	شرح	صفحه
	ترتیب استخدام آنها پس از فراغت از تحصیل	۱۹۳
۸۸	قانون اجازه اجرای نظامنامه اعانه مدارس ملی پس از تصویب کمیسیون معارف مجلس شورای ملی	۱۹۶
۸۹	قانون تمدید قانون راجع با اجازه نامه طبابت	۱۹۸
۹۰	قانون راجع برسمیت مدارس ملی	۱۹۹
	قوانین استخدامی	
۹۱	قانون متمم قانون استخدام قضاة و مستخدمین اداری وزارت عدلیه	۲۰۰
۹۲	قانون راجع بمحاکمات انتظامی	۲۰۲
۹۳	قانون تکمیل قانون استخدام قضاة	۲۰۴
۹۴	قانون تعیین رتبه محصلین کلاس قضائی و ثبت اسناد و فارغ التحصیل های مدارس حقوق و سیاسی	۲۰۶
۹۵	قانون راجع به لیسانسیه های حقوق و و کلاء	۲۰۸
۹۶	قانون تعیین آخرین رتبه مستخدمین اداری مجلس شورای ملی	۲۰۹
۹۷	قانون الحاق تبصره اضافی بماده ۳۳ قانون استخدام کشوری	۲۱۰
۹۸	قانون اصلاح ماده (۴۳) قانون استخدام کشوری و اصلاح ماده الحاقیه قانون استخدام مستخدمین مجلس شورای ملی	۲۱۰
۹۹	قانون راجع بوظیفه وراثت مستخدمین نظمی که در نتیجه ایفای وظیفه تلف میشوند	۲۱۱
۱۰۰	قانون استخدام افراد و ردیف افراد و مستخدمین جزء اداره نظمی	۲۱۲
۱۰۱	قانون اجازه ترفیع آقای میرزا عباسخان آریا از رتبه ۷ به ۸	۲۱۹

ردیف	شرح	صفحه
۱	...	۹۸۱
۲	...	۹۸۲
۳	...	۹۸۳
۴	...	۹۸۴
۵	...	۹۸۵
۶	...	۹۸۶
۷	...	۹۸۷
۸	...	۹۸۸
۹	...	۹۸۹
۱۰	...	۹۹۰
۱۱	...	۹۹۱
۱۲	...	۹۹۲
۱۳	...	۹۹۳
۱۴	...	۹۹۴
۱۵	...	۹۹۵
۱۶	...	۹۹۶
۱۷	...	۹۹۷
۱۸	...	۹۹۸
۱۹	...	۹۹۹
۲۰	...	۱۰۰۰

این قانون در مورد...

قسمت اول

قوانین

این قوانین در مورد...

قانون

اجازه تأسیس وزارت طرق و شوارع و وزارت اقتصاد ملی

بجای وزارت فوائد عامه

مصوبه ۲۷ اسفند ماه ۱۳۰۸ شمسی

ماده اول - از تاریخ تصویب این قانون بجای وزارت فوائد عامه و فلاحت و تجارت که فعلاً موجود است دو وزارتخانه ذیل تأسیس میشود.

۱ - وزارت طرق و شوارع

۲ - وزارت اقتصاد ملی

ماده دوم - وظائف وزارت طرق و شوارع مراقبت در ایجاد و نگاهداری راههای آهن و شوسه و تنظیم و توسعه کشتی رانی و اداره کردن امور بندری است.

ماده سوم - وظائف وزارت اقتصاد ملی بطور کلی فراهم آوردن موجبات تکثیر قوه مولد ثروت عمومی و بکار انداختن منابع ثروت مملکتی از قبیل شیلات و معادن و

بموجب قانون ۱۶ خرداد ماه ۱۳۱۰ وزارت اقتصاد ملی بسه اداره و بعداً بموجب قانون ۸ مهر ماه ۱۳۱۶ بیک اداره و دو وزارتخانه تقسیم شده است.

را بمصرف ضرب ۴۴/۴۴ عدد مسكوك پنج ریالی برساند .

ماده ۵ - میزان عیار مسكوكات طلا (مذکور در بندهای «ب» . «ج» فوق) عبارت از ۹۰۰ در ۱۰۰۰ طلای خالص و يك صد در هزار مس است و میزان عیار مسكوكات نقره (مذکور در بندهای «د» . «ه» . «و» . «ز» .) عبارت از ۹۰۰ در ۱۰۰۰ نقره خالص یکصد در هزار مس است .

ماده ۴ - طریقه و طرز ضرب و حد ترخص

برای تأمین مقررات قانونی مربوطه بوزن خالص و اوزان مسكوك و تعیین ابعاد مسكوك نظامنامه طریقه ضرب مسكوكات راهیئت دولت تعیین و تصویب خواهد کرد . مسكوكات طلا فرداً ممکن است از حیث وزن مسكو کی تا میزان حد اکثر $2\frac{1}{2}$ در هزار و از حیث عیار تا میزان حد اکثر ۲ در هزار نسبت بحد قانونی معینه در ماده ۳ اختلاف کسری یا اضافی (حد ترخص قانونی) داشته باشد و همچنین مسكوك نقره فرداً ممکن است از حیث وزن مسكو کی تا میزان حد اکثر ده در هزار و از حیث عیار تا میزان حد اکثر سه در هزار نسبت بحد قانونی معینه در ماده ۳ اختلاف کسری یا اضافی (حد ترخص قانونی) داشته باشد ولی من حیث المجموع باید با مقررات ماده ۳ کاملاً تطبیق نماید .

ماده ۵ - شکل و سکه مسكوكات

الف) کلیه مسكوكات مذکور در ماده ۲ مدور خواهند بود .
ب) مسكوكات طلا در يك طرف تهثال اعلیحضرت همایونی شاهنشاه ایران و در طرف دیگر شیر و خورشید و قیمت مسكوك و سنه ضرب را خواهند داشت .
ج) مسكوكات نقره در يكطرف شیر و خورشید و در طرف دیگر عدد مشخص قیمت قانونی مسكوك و سنه ضرب را خواهند داشت .
د) مسكوكات نیکل و مس در يكطرف شیر و خورشید و در طرف دیگر عدد مشخص قیمت قانونی مسكوك و سنه ضرب را خواهند داشت .

ماده ششم - حق ضرب

ضرب کلیه مسكوكات ایران منحصرأ در ضرابخانه دولتی بعمل خواهد آمد ضرب مسكوك طلا برای عموم افراد آزاد است و حق الضرب برای هر کیلو گرام طلای خالص نباید از ده ریال تجاوز کند .

ضرب مسكوك نقره و نیکل و مس منحصر بدولت است و این حق بهیچ وجه من الوجوه قابل انتقال نخواهد بود .

ماده ۷ - حد قبول مسكوك نیکل و مس

برای هیچکس قبول مسكوكات نیکل و مس بیش از مبلغ دو ریال در تجدید و معاملات اجباری نیست ولی دوائر دولتی از این قاعده مستثنی بوده و هر قدر مسكوك نیکل و مس بابت مالیات و عوارض داده شود باید قبول نمایند بانك ملی و شعبات آن نیز نمایندگی و حساب دولت هر مقدار از مسكوكات مزبور را که به آنها تسلیم نمایند تبدیل خواهند نمود .

ماده ۸ - مسكوك معیوب و قلب

ضرب و بجزریان انداختن مسكو کاتی که مخالف مقررات این قانون تهیه شود ممنوع است مسكوكات مذکور در این قانون در صورتیکه معیوب باشند مانند مسكوك سوراخ دار یا شکسته یا دسته دار یا مسكو کاتیکه بوسیله مواد شیمیائی و تیز آبی یا بوسیله آلات و ادوات از مقدار فلزی آن مصنوعاً کاسته شده باشد دارای اعتبار مسكو کی نبوده و جریان قانونی نخواهد داشت .

ماده ۹ - ذخیره مسكوكات

حفظ و نگاهداری ذخیره که لااقل باید معادل با مبلغ کل مسكوك نقره و نیکل و مس باشد اجباری است و ذخیره مذکور مسكوك طلا یا شمش طلا یا اسعار خارجی ممالکی که خرید و فروش و معاملات طلا در آنجا آزاد باشد ذخیره قانونی مذکور در بانك ملی ایران با امانت گذارده می شود و بانك مزبور قسمت شمش و نقره را در ایران و قسمت اسعار خارجی را بر طبق تعلیمات هیئت دولت در بانك های درجه اول خارجه نگاهداری و حفظ خواهد نمود . ماهی دو مرتبه صورت وضعیت ذخیره قانونی و مقدار مسكوك نقره و نیکل و مس در جریان یا امضاء مفتش دولت در بانك ملی ایران و رئیس بانك ملی ایران و خزانه دار کل و یکنفر مفتش بانتخاب مجلس شورای ملی منتشر و در جراید با اطلاع عموم خواهد رسید .

ماده ۱۰ - اخذ حقوق و عوارض دولتی

از تاریخ اجراء این قانون کلیه حقوق و عوارض دولتی که در سرحدات مملکتی در موقع ورود و خروج اخذ می شود (اعم از اینکه در خود سرحد اخذ شود یا در داخله مملکت) مانند حقوق گمرکی و حق انحصار قند و چای و تاکس راه و حق انحصار دخانیات و تریاک و عوارضی که در سفارتخانه ها و قونسولگریها در خارجه اخذ میشود و جوهر تذکره و ویزا و امثال آنها بر اساس ریال طلا مطابق تسمیری که دولت معین خواهد کرد اخذ خواهد شد.

ماده ۱۱ - تاریخ رواج

تاریخ رواج ریال و تاریخ و طرز تبدیل قران بریال و طرز تبدیل ریال نقره به ریال طلا و یا اسعار خارجی و حد ضرب ریال نقره و مسکوکات نیکل و مسی بر طبق قانون جدا گانه که باید در ظرف مدتی که بیش از یکسال نباشد بتصویب مجلس شورای ملی برسد معین خواهد شد.

ماده ۱۲ - ممنوعات و مجازات

ورود طلا بایران آزاد است و ورود نقره بهر شکل باسننای اشیاء نقره صنعتی ممنوع است و همچنین ضرب مسکوکاتی که تا بحال در جریان است ممنوع است. خروج طلا و نقره بهر شکل باسننای اشیائی که در نظامنامه علیحده معین خواهد شد ممنوع خواهد بود متخلفین از مقررات این قانون علاوه بر ضبط عین مال بتأدیه یک برابر الی ضعف مبلغ مورد تخلف و حبس از یک الی سه سال محکوم خواهند شد.

ماده ۱۳ - خرید طلا بحساب دولت

بانک ملی ایران در طهران موظف است در هر موقع طلا را بر اساس حداکثر ۲۷۲۱٫۳۵ ریال برای هر کیلو گرام طلای خالص بحساب دولت خریداری نماید خرید طلا در شعب بانک در ولایات اختیاری خواهد بود و خرید بر اساس قیمت مرکز با کسورات بابت حمل و نقل بضرابخانه دولتی و بیمه و مخارج تعیین عیار بعمل خواهد آمد مخارج تعیین عیار چه در مرکز و چه در ولایات در هر صورت بمهده فروشنده خواهد بود فقط عرضههاییکه بیش از یک کیلو گرام باشد مورد قبول و خرید خواهد شد.

* ماده ۱۲ بموجب قانون ۲۹ اسفند ماه ۱۳۱۲ نسخ شده است

ماده ۱۴ - تاریخ اجراء

این قانون از اول فروردین ماه ۱۳۰۹ بموقع اجراء گذارده خواهد شد. این قانون که مشتمل بر چهارده ماده است در جلسه ۲۷ اسفند ماه ۱۳۰۸ شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید. رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه تفتیش و نظارت در خرید و فروش اسعار خارجی بو - یله

کمیسیون نرخ اسعار

مصوب لیل ۶ اسفند ماه ۱۳۰۸ شمسی

ماده اول - حق معاملات مذکور در این قانون موقتاً منحصر بدولت و بانک های خواهد بود که مطابق قوانین و نظامات در ایران مقیم بوده و بر طبق مقررات این قانون عمل کرده و در کمیسیون نرخ اسعار مذکور در ماده ۳ عضویت پیدا کنند دولت مکلف بسلب حق معاملات مربوط باسعار و نقود خارجی از هر بانکی است که معامله برخلاف مقررات این قانون نموده یا از اعزام نماینده در کمیسیون نرخ اسعار خودداری کند.

تبصره ۵ - دولت میتواند به تجار تخیانی که دارای دفاتر قانونی منظم باشند و تبعیت از مقررات این قانون را تعهد کنند جواز معاملات فوق را بدهد ولی در هر مورد این اجازه بر حسب تصویب نامه مخصوص هیئت وزراء خواهد بود.

ماده دوم - عملیات ذیل ممنوع است

۱ - خرید و فروش و واگذاری و بطور کلی هر قسم معامله راجع باسعار و نقود (اعم از نقود فلزی یا کاغذی) خارجی اعم از اینکه بطریق انتقال تلگرافی یا طریق دیگر بشکل برات تجارته یا نوشته اعتبار یا چک یا هر نوع اوراق تجارته دیگر باشد بنرخ غیر از نرخ مقرر از طرف کمیسیون نرخ اسعار.

۲ - تسلیم اسعار و نقود خارجی بهر صورت و طریقی که باشد بدون اجازه کمیسیون تفتیش مذکور در ماده ۴

* در تاریخ ۳۱ تیر ماه ۱۳۰۹ قانون متمم قانون تفتیش اسعار خارجی تصویب و بعداً بموجب قانون ۲۰ اسفند ماه ۱۳۰۹ قسمتی از مقررات این قانون ملغی و بالاخره در نتیجه تصویب قانون ۱۰ اسفند ماه ۱۳۱۴ این قانون اصلاح شده است

۳ - جمع آوری و احتکار اسعار یا نقود خارجی .

۴ - خرید و فروش نقود و اسعار خارجی بقصد ترقی یا تنزل دادن تصنیفی قیمت آنها .

۵ - نقل و تحویل پول ایران از خارجه بایران بصورت محاسبه در دفاتر بدون اینکه در مقابل آن واقعا نقود یا اسعار خارجی تسلیم شود و بطور کلی هر نوع عملی که با قصد تقلب برای فرار از انجام مقررات این قانون باشد .

۶ - قرض دادن یا استقراض باعتبار نقود یا اسعار یا اوراق بهادار دیگر خارجی بدون اجازه مخصوص کمیسیون تفتیش .

۷ - تهاثری که موضوع آن یکی از اسعار خارجی و مربوط بمنافع اشخاص مختلف باشد بهر عنوان و بهر عاتی که بعمل آید .

۸ - وارد کردن نقره خواه بشکل مسکوک خواه باشکال دیگر باستثناء اشیا نقره زر گری شده

۹ - صادر کردن طلا بهر صورتی که باشد .

۱۰ - صادر کردن نقره باستثناء نقره زر گری شده - هر مسافر تا بیست تومان حق صادر کردن

نقره مسکوک خواهد داشت .

۱۱ - صادر کردن اسکناس ایران مگر در حدودی که قوانین و نظامات اجازه بدهد .

۱۲ - اجرای معاملات بانکی راجع بیول ایران بصورت محاسبه در دفاتر از ایران بخارجه بدون

اجازه مخصوص کمیسیون تفتیش .

ماده سوم - برای تعیین نرخ خرید و فروش اسعار و نقود خارجی در طهران و تعیین نرخ آنها در ایالات و ولایات کمیونی با اسم کمیسیون نرخ اسعار در طهران تشکیل خواهد شد مرکب از

۱ - یک نفر نماینده وزارت مالیه

۲ - یک نفر نماینده وزارت اقتصادیات که تشکیل خواهد شد

۳ - یک نفر نماینده اداره گمرکات

۴ - مفتش دولت در بانک ملی

۵ - یک نفر نماینده از طرف هر یک از بانکهای که مطابق قوانین و نظامات در ایران مقیم

بوده و اجرای مقررات این قانون را بعهده بگیرد .

امتناع هر یک از بانکهای فوق الذکر از قبول شرکت در کمیسیون و هم چنین عدم حضور نماینده هر یک از آنها در جلسات مانع تشکیل کمیسیون و اتخاذ تصمیمات مقتضیه نخواهد بود .

تصمیمات کمیسیون با کثرت آراء حاضرین اتخاذ میشود .

نظامنامه های مربوطه بکمیسیون را هیئت وزراء تصویب خواهد کرد .

ماده چهارم - کمیونی موسوم بکمیسیون تفتیش مرکب از هیئت وزراء انتخاب خواهند کرد در طهران تشکیل میشود وظیفه این کمیسیون رسیدگی بقاضانامه هائی است که هر کس

مشتري اسعار و نقود خارجی است باید قبلا بدهد کمیسیون بشرط تصویب هیئت وزراء و در حدودی

که هیئت معین خواهد کرد میتواند برای اعمال حق رسیدگی فوق الذکر بیک یا چند مؤسسه بانکی و کالت بدهد در اینصورت مؤسسات بانکی فوق مکلف هستند کاملا مطابق تعلیمات کمیسیون تفتیش عمل نمایند .

خرید اسعار و نقود خارجی را فقط در حدود احتیاجات واقعی و موجه اجازه میتوان داد .

در جواز خرید اسعار اسم خریدار باید ذکر شود بدون اجازه کمیسیون هیچ جوازی قابل انتقال بهر نخواهد بود .

فروش اسعار و نقود خارجی بدون جواز کمیسیون یا جواز بانکهاییکه از طرف کمیسیون حق دادن جواز دارند ممنوع است .

بانکهای مجاز در معاملات اسعار و نقود خارجی می توانند در موارد فوری تا معادل دوهزار قران اسعار و نقود خارجی بفروشند مشروط بر اینکه از خریدار دلایل کتبی فوتی بودن تقاضا را اخذ نمایند و بانکها مکلف هستند

دلایل کتبی فوق را با سرعت اوقات بکمیسیون تفتیش برسانند . کمیسیون تفتیش نظر بوضعیات بازار اسعار قبول تقاضا های مربوطه بتحصیل اسعار را اجازه داده یا بتأخیر خواهد انداخت .

ماده پنجم - دارندگان اسعار و نقود خارجی مکلفند دولت یا بانکی را که برای این موضوع از طرف دولت معین شده از مقدار نقود و اسعاری که دارند مطلع نمایند هر فروشنده اسعار و نقود

خارجی مکلف است خرید اسعار و نقود خود را بدوای دولت یا بانکی که دولت معین کرده پیشنهاد کند دولت یا بانک مذکور باید تصمیم خود را راجع بخرید یا عدم آن بلافاصله بفروشنده اعلام نمایند .

خرید بخریکه برای اسعار از طرف کمیسیون نرخ اسعار معین شده بعمل خواهد آمد .

هر گاه دولت یا بانکی که برای این عمل از طرف دولت معین شده امتناع از خرید نمود بانکهای که در کمیسیون نرخ اسعار عضویت دارند و اسعار و نقود خارجی را پس از امتناع دولت یا بانک

فوق الذکر تحصیل کرده اند در موقع فروش مکلف نیستند خریداران اسعار یا نقود را بدولت یا بانک نماینده دولت پیشنهاد نمایند مگر آنکه از روز تحصیل اسعار و نقود خارجی تا روز فروش بیش از ده روز گذشته باشد .

ماده ششم - بانکهای که مطابق این قانون اجازه معامله اسعار و نقود خارجی را پیدا میکنند مکلف هستند کلیه معاملات خود را راجع باسعار و نقود خارجی در دفاتر مخصوصی که مطابق مقررات

قانون تجارت صفحات آن نمره و امضاء شده باشد بلافاصله پس از معامله ثبت نمایند مفتشین دولت در هر موقع میتوانند در دفاتر مذکور تفتیش نمایند مدل این دفاتر را ممکن است کمیسیون نرخ اسعار معین کند

ماده هفتم - متخلفین از مقررات مواد (۱ - ۲ - ۳ - ۴ - ۵) این قانون (مجرم - شرکاء و معاونین) بطور تضامنی معادل مبلغی که موضوع عمل یا معامله ممنوع بوده محکوم به تأدیه جریمه خواهند

شد این امر مانع نخواهد بود که اگر عمل یا معامله مشمول قوانین جزائی دیگر بشود علاوه بر محکومیت فوق متخلف به مجازات مقرر در آن قوانین نیز محکوم گردد . پرداخت جریمه مستخدمین و اجزاء

مؤسسات بانکی و تجار تی بعهده مؤسسه یا بانکی خواهد بود که متخلف از اجزاء آن بوده مشروط بر اینکه من حیث شغلی که در مؤسسه یا بانک داشته مرتکب جرم شده باشد .

تبصره - به کاشفین تخلفات از این قانون سی درصد از جرائم مأخوذه پرداخته خواهد شد .
ماده هشتم - این قانون در طهران سه روز پس از تصویب و در ایالات و ولایات ده روز پس از تصویب بموقع اجرا گذارده میشود .
 این قانون که مشتمل بر هشت ماده است در جلسه لیله ششم اسفند ماه یکهزار و سیصد و هشت شمس بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - داد گر

قانون *

متمم قانون تفتیش اسعار خارجی

مصوب ۳۱ تیر ماه ۱۳۰۹ شمس

ماده اول - کلیه صادر کنندگان مکلف هستند صدی نود اسعار خارجی خود را که از مال التجاره صادره حاصل میشود در ظرف بیست روز پس از بدست آوردن اسعار مذکور بدولت و یا بانکهاییکه از طرف دولت برای این مقصود معین میشوند بفروشند ولی هر گاه دارندگان اسعار مزبور تعهد کنند که در مدت لازمه برای ورود در مقابل پنجاه درصد اسعار خود مال التجاره هائی را که تحصیل اسعار برای خرید آنها محتاج با اجازه کمیسیون تفتیش اسعار نیست وارد نمایند از فروش صدی پنجاه مزبور معاف خواهند بود عدم اجرای تعهد مزبور مشمول ماده هشتم این قانون میشود .
 کمیسیون نظارت در اسعار خارجی با تصویب هیئت وزراء میتواند بعضی از صادر کنندگان را از تعهد فروش اسعار کلاً یا جزء معاف نماید .

ماده دوم - الزام مذکور در ماده فوق شامل اسعار خارجی نیز خواهد بود که پس از تصویب قانون تفتیش اسعار بوسیله صدور مال التجاره تحصیل شده و تا تاریخ تصویب این قانون بمصرف نرسیده و بهیچ يك از بانکهای معین شده از طرف دولت تسلیم نگردیده است .

ماده سوم - هر صادر کننده مکلف است در موقع خروج مال التجاره صدوری خود از گمرک اظهارنامه را که حاکی از مقصد خروج و مصرف اسعار حاصله از مال التجاره صدوری باشد در دو نسخه امضاء نماید .

* باتصویب قوانین ۲۰ اسفند ماه ۱۳۰۹ و ۱۰ اسفند ماه ۱۳۱۴ این قانون اصلاح شده است .

نمونه اظهارنامه مزبور از طرف کمیسیون تفتیش اسعار تهیه خواهد شد .
 اداره گمرک مکلف است پس از انجام مراسم و مقررات گمرکی راجع بصدور يك نسخه از اظهار نامه مزبور را به کمیسیون تفتیش اسعار تسلیم نماید .

ماده چهارم - صدور نقره مسكوك و یا شمش نقره آزاد خواهد بود ولی مشروط بر اینکه اولاً مقررات ماده اول رعایت شده و ثانیاً صدور مزبور به کمیسیون تفتیش اسعار قبلاً اطلاع داده شود نقره مسكوك ایران قبل از صدور باید بوسیله خوردن مهر و یا علامت مخصوص و یا بریده شدن از قابلیت رواج خارج شود .

به هیئت وزراء اجازه داده میشود که هر وقت لازم بداند از صدور نقره مسكوك و شمش جلو گیری نمایند .

ماده پنجم - کسانیکه قبل از تصویب قانون تفتیش اسعار تعهداتی با اسعار خارجی داشته و برای ایفای تعهدات خود بخواهند مال التجاره صادر کنند تا ششماه از مقررات ماده اول معاف خواهند بود مشروط بر اینکه :

۱ - تعهدات خود را قبل از تصویب این قانون بکمیسیون تفتیش اسعار کتباً اظهار داشته و کمیسیون صحت اظهارات آنها را تصدیق نماید .

۲ - بدفتر گمرک صدوری تصدیق کمیسیون تفتیش را مشعر بر اینکه صدور برای امضای تعهدات قبلی است تسلیم نمایند .

تبصره ۵ - صدور قالی و کتیرا و تریاک مشمول این معافیت نخواهد بود .

ماده ششم - ورود مال التجاره هائیکه تحصیل اسعار خارجی برای تأدیه قیمت آنها موکول با اجازه مخصوص کمیسیون تفتیش است باید بر حسب اجازه کمیسیون مزبور باشد اداره گمرک مکلف است تصدیق نامه خرید اسعار خارجی را که برای تأدیه قیمت مال التجاره های مزبوره لازم است و از طرف کمیسیون تفتیش صادر شده قبلاً ملاحظه نماید .

ماده هفتم - وارد کنندگان مال التجاره مکلف هستند بانکهای مجاز در فروش اسعار خارجی را که بوسیله آنها میخواهند تحصیل اسعار نمایند لااقل سی روز قبل از میزان اسعاری که می خواهند مطلع نمایند .

ماده هشتم - متخلفین از این قانون محکوم به مجازاتهای خواهد بود که در ماده ۷ قانون تفتیش اسعار خارجی مقرر گردیده است .

ماده نهم - این قانون بلافاصله بعد از تصویب بموقع اجرا گذارده میشود .

این قانون که مشتمل بر نه ماده است در جلسه سی و یکم تیر ماه یکهزار و سیصد و نه شمس بتصویب مجلس شورای ملی رسید .
 رئیس مجلس شورای ملی - داد گر

قانون

اجازه تأسیس بانک فلاحتی

مصوب ۹ شهریور ماه ۱۳۰۹ شمسی

ماده ۱ - وزارت مالیه مجاز است از سال جاری تا ده سال هر سال مبلغی که کمتر از پانصد هزار تومان نخواهد بود برای تشکیل سرمایه فلاحتی ببنک ملی تأدیه نماید.

ماده ۲ - با سرمایه مذکور شعبه مخصوصی در بانک ملی برای قرض دادن بآب و فلاحت باسم شعبه فلاحتی تأسیس خواهد شد.

محاسبات شعبه مذکور جداگانه و مستقل از سایر محاسبات بانک ملی خواهد بود.

ماده ۳ - هرگاه دامنه معاملات شعبه مذکور در فوق باندازه توسعه یابد که تبدیل آن بیک بانک مستقل مقتضی شود اداره بانک ملی با موافقت هیئت نظارت بانک و تصویب هیئت دولت باین امر اقدام خواهد کرد.

ماده ۴ - شعبه فلاحتی هیچ قرضی نخواهد داد مگر برای انجام یکی از مقاصد ذیل :

۱ - برای دائر ساختن مجاری آبی که بر اثر حوادث خشک شده یا برای بدست آوردن آب تازه (تنقیه قنوات موجوده بدست آوردن آب تازه محسوب نمیشود).

۲ - برای ایجاد یا توسعه زراعت و تحصیل محصولات جای - پنبه - نیل - حنا - روناس - بریشم - کف - نی شکر - توتون - تنباکو - پسته - بادام و هر نوع محصولی که وزارت اقتصاد ملی ایجاد و توسعه آنرا در منطقه که مالک استقراض کننده در آنجا واقع است نافع بداند.

ماده ۵ - حق العمل قرضهائی که برای مقاصد فوق داده میشود از صدی چهار نباید تجاوز کند و منافع مزبور باید به اصل سرمایه اقتصادی شعبه فلاحتی افزوده شود - بانک فقط مجاز خواهد بود مخارجی که برای اداره کردن شعبه فلاحتی ضرورت دارد برداشت کند - مبلغی که بعنوان ذخیره احتیاطی برای جبران ضررهای احتمالی باید تخصیص داد نیز جزو مخارج اداری محسوب خواهد شد **قبصره ۵** - در صورتی که برای مخارج مذکور در فوق صدی چهار کافی نباشد بانک مجاز است حق العمل را تا صدی شش بالا ببرد.

ماده ۶ - قرضهائی که برای مقاصد سابق الذکر اعطاء میشود در مقابل وثیقه دادن املاکی خواهد بود که بابت رسیده باشد و برطبق قرار داد هائیکه بین بانک و استقراض کنندگان منعقد و در ثبت اسناد ثبت میشود.

ماده ۷ - مبلغ قرض از پنجاه درصد قیمتی که خیره های بانک برای ملک معین مینمایند نباید تجاوز نماید.

این قانون بوجه قانون ۲۱ خرداد ۱۳۱۲ نسخ شده است

ماده ۸ - نسبت بقرضهائیکه مدت آنها بیش از ۳ سال باشد علاوه بر منافع سالیانه ممکن است مبلغی بعنوان اقساط استهلاك منظور شود.

مدیونین در هر موقع می توانند دین خود را قبل از انقضای مدت جزاً یا کلاً بپردازند در اینصورت آنچه از اصل که قبلاً تأدیه میشود برای مدت باقیمانده از تأدیه منافع معینه در قرار داد معاف خواهد بود.

ماده ۹ - مدت قرض از ده سال نباید تجاوز کند ولی رئیس بانک میتواند با اجازه شورای اداری مدت بیشتری معین نماید و این فقط در صورتی است که برای حصول مقصودی که از استقراض بر طبق ماده (۴) در نظر گرفته شده بیش از ده سال مدت لازم باشد.

ماده ۱۰ - در تمام قرار دادهائی که بانک بر طبق این قانون منعقد می نماید باید مسائل ذیل تصریح شود.

۱ - منظور از استقراض که باید با مقررات ماده (۴) تطبیق نماید.

۲ - مبلغ و مدت قرض.

۳ - مبلغی که استقراض کننده باید هر سال بابت منافع و قسط استهلاك بپردازد.

قبصره ۵ - سواد مصدق ورقه مالکیت بضمیمه یک نسخه از قرارداد باید در بانک ضبط شود.

ماده ۱۱ - در قرارداد استقراض که بین بانک و استقراض کننده منعقد می شود تعهدات ذیل از طرف استقراض کننده باید تصریح شود.

الف - هرگاه در موعد معین مبلغی که باید بعنوان منافع سالیانه یا قسط استهلاك تأدیه نماید نپردازد بانک حق دارد به مدیون اخطار نماید که اگر در ظرف یکماه منافع یا قسط مقرر پرداخته نشد دین مؤجل احوال شده و کلیه وجه استقراضی و منافع فوراً قابل استرداد می شود و در اینصورت چنانچه در ظرف ششماه از تاریخ وصول اخطار نامه سفارشی بانک مدیون کلیه دین خود را نپرداخت بانک از طرف مالک وکالت دارد ملک یا قسمتی از آنرا که موضوع وثیقه است بطور مزایده بفروش رسانیده مطابق مقررات قانونی طلب خود را استیفا نماید.

ب - اگر در انقضای موعد سرمایه استقراضی یا قسمتی از آن یا هر نوع بدهی خود را که ناشی از استقراض است تأدیه نکند چنانچه در ظرف یکماه از تاریخ دریافت اخطار نامه سفارشی بانک دین خود را اداء ننماید بانک وکالت دارد معادل طلب خود از ملک مورد وثیقه بطور مزایده بفروش برساند.

ج - تمام مخارج ناشی از تأخیر در پرداخت دین و یا از فروش املاک بعهده استقراض کننده خواهد بود بابت مخارج مذکور و یا بابت اصل سرمایه و یا دینی که در نتیجه استقراض بعهده استقراض کننده باشد بانک در استیقای طلب خود بر سایر طلبکارانی که وثیقه مخصوصی ندارند (باستثنای دولت نسبت بدریافت عوارض و مالیاتها) حق تقدم خواهد داشت.

د - هرگاه در طی مدت استقراض قیمت ملک موضوع وثیقه ۲۰ درصد ۱۰۰ از ضعف مبلغ استقراض

تنزل نماید بانک حق خواهد داشت اضافه مبلغ قرض را نقداً مطالبه و دریافت کند و یا اینکه وثیقه دیگری بخواهد و در صورت امتناع استقراض کننده و یا عدم دسترسی بوثیقه دیگر بانک میتواند مبلغی از وجه استقراضی را که در مقابل آن وثیقه موجود نیست مطالبه نماید و بیش از سه ماه برای پرداخت مهلت ندهد تقویم خیره های بانک سندیت داشته و غیر قابل اعتراض است.

ه - هر گاه وجه استقراضی برای کاری که منظور از استقراض اعلام شده مصرف نشده باشد قرارداد استقراضی طبعاً ملغی میشود و بانک بوسیله مراسله سفارشی تأدیه کل مبلغ بدهی را از مدیون مطالبه نموده و در صورتیکه مشارالیه در ظرف ششماه دین خود را اداء ننماید بانک بفروش ملکی که به عنوان وثیقه در دست دارد اقدام خواهد نمود.

در مورد این فقره حق العمل از ابتدای استقراض تا روز وصول طلب بانک از قرار صدی دوازده محسوب خواهد شد.

ماده ۱۳ - هر گاه استقراض کننده مدعی شود که مشمول فقره (ه) از ماده قبل نبوده و وجه استقراضی را برای انجام منظوری که در ضمن قرارداد اعلام کرده بمصرف رسانیده و یا مدعی باشد که تخلف او بعلت فرس مآزر بوده است موضوع اختلاف به حکمیت ارجاع میشود - حکم مدیون بایستی در ظرف هشت روز از تاریخ مراسله سفارشی مذکور در فقره (ه) ماده فوق تعیین شود و در اینصورت بانک نیز حکم خود را در ظرف هشت روز از تاریخ معرفی حکم مدیون معین خواهد کرد.

حکما باید در ظرف دو ماه رأی خود را اعلام نمایند. مدت حکمیت ممکن است بنظر حکما یکدفعه تمدید یابد. مدت تمدید بیش از دو ماه نباید باشد. چنانچه حکما در ظرف مدت حکمیت توافق نظر راجع بموضوع حکمیت پیدا نکردند باید حکم ثالثی انتخاب نمایند و رأی او قاطع اختلاف خواهد بود. در صورتیکه در انتخاب حکم ثالث بین حکمین توافق حاصل نشود حکم مزبور از بین شش نفری که در ابتدای تشکیل جلسه حکمیت (سه نفر از طرف حکم بانک و سه نفر از طرف حکم استقراض کننده تعیین شده اند) بوسیله قرعه انتخاب خواهد شد. حکم ثالث باید در ظرف یکماه تصمیم خود را اعلام نماید. مخارج حکمیت بعهدہ تقاضا کننده حکمیت خواهد بود مگر در صورتیکه تصمیم دیگری از طرف حکما در این خصوص اتخاذ شود.

در هر حال محکوم له حق ادعای خسارت وارده بر خود را از محکوم علیه خواهد داشت. تعیین میزان خسارت بسته بنظر هیئت حکمیت است. حق دعوای خسارت یکماه پس از ابلاغ رأی حکمیت در اصل دعوی ساقط خواهد شد. **ماده ۱۴ -** موافقت یا عدم موافقت با تقاضای قرض باختیار بانک است و در صورت رد تقاضای

استقراض بانک مکلف باقامه هیچ دلیلی نخواهد بود.

ماده ۱۴ - شعبه بانک فلاحتی مجاز است برای بستن سدهای مفید و ایجاد آب و همچنین برای توسعه محصولات مذکور در ماده (۴) و ایجاد صنایع مفیده فلاحتی شرکتهای سهامی تشکیل داده تمام یا قسمتی از سرمایه آنرا بپردازد اقدامات مذکور در این ماده مشروط بتصویب قبلی وزارت اقتصاد ملی است.

ماده ۱۵ - بیلان سالیانه شعبه بانک فلاحتی باید همه ساله تهیه و منتشر شود.

ماده ۱۶ - این قانون ده روز پس از تصویب بموقع اجرا گذارده میشود.

این قانون که مشتمل بر شانزده ماده است در جلسه ۹ شهریور ماه ۱۳۰۹ شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید. رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

لرؤم تنظیم عهود تجارتي و گمرکی توأماً و اقدامات متقابلہ

در روابط تجارتي

مصوب ۱۷ تیر ماه ۱۳۰۹ شمسی

ماده اول - پس از انقضای مدت عهود تجارتي و گمرکی موجود انعقاد عهدنامه یا قرار داد تجارتي و گمرکی منفرداً ممنوع بوده و مسائل مربوطه به گمرک و تجارت حتماً باید در يك عهدنامه یا قرارداد برای مدت واحد تنظیم شود.

ماده دوم - با ممالکی که دولت ایران عهدنامه تجارتي ندارد تجارت ایران چه از حیث شرایط ورود و صدور اجناس و چه از حیث واسطه ها و عمال معاملات و یا کیفیت تبدیل و خروج وجوه حاصله از فروش واردات بر روی اساس معامله متقابلہ خواهد بود.

ماده سوم - این قانون پس از تنظیم نظامنامه اجرائیه که باید بتصویب هیئت دولت برسد مجری خواهد شد.

این قانون که مشتمل بر سه ماده است در جلسه هفدهم تیر ماه یکهزار و سیصد و

نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه ضرب هفتصد و پنجاه هزار ریال مسکوک نیکل در خارجه

مصوب ۱۷ تیر ماه ۱۳۰۹ شمسی

ماده واحده - دولت مجاز است که معادل هفتصد و پنجاه هزار ریال مسکوک

نیکل استثنائاً در خارجه ضرب نماید.

این قانون که مشتمل بر يك ماده است در جلسه هفدهم تیر ماه یکهزار و سیصد

و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه ضرب دو بیست هزار ریال مسکوک مس در خارجه

مصوب ۷ آبان ماه ۱۳۰۹ شمسی

ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است معادل مبلغ دو بیست هزار ریال مسکوک

مس که عبارت از یکدیناری و دو دیناری باشد در خارجه ضرب نماید.

این قانون که مشتمل بر يك ماده است در جلسه هفتم آبانماه یکهزار و

سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

آزادی ورود روپیه

مصوب ۳۰ مرداد ماه ۱۳۰۹

ماده واحده - مجلس شورای ملی از نظر تسهیل امور تجارتي ورود روپیه

(مسکوک و کاغذی) را آزاد مینماید.

این قانون که مشتمل بر يك ماده است در جلسه سی ام مرداد ماه یکهزار و

سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه حمل سی هزار قران مسکوک ایران سالیانه به چخانسور

مصوب ۴ شهریور ماه ۱۳۰۹

ماده واحده - برای پرداخت بودجه و اعتبارات مخارج قونسولگری ایران

در چخانسور و فراه مجلس شورای ملی اجازه میدهد مادامی که وسائل صدور

حواله وجه بمحل مزبور فراهم نیست برای قونسولگری مذکور سالیانه در حدود

سی هزار قران پول مسکوک ایران از سیستان به چخانسور حمل شود.

این قانون که مشتمل بر يك ماده است در جلسه چهارم شهریور ماه

یکهزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

* قانون *

معافیت تدارکات وزارت جنگ و امنیه از تأدیه مالیات راه

و حقوق و عوارض گمرکی

مصوب ۲۰ آذر ماه ۱۳۰۷

ماده واحده - کلیه اشیائی که برای تدارکات وزارت جنگ و امنیه لازم باشد از تأدیه مالیات راه و حقوق و عوارض گمرکی باستثناء مخارج حمل و نقل از قبیل حمالی و مخارج کرجی و غیره معاف خواهد بود - این معافیت باشیائی هم که قبل از تصویب این قانون وارد شده و مالیات و عوارض آن پرداخت نگردیده است شامل خواهد بود

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه بیستم آذر ماه یک هزار و سیصد و هفت شمس بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

* * قانون * *

مستثنیات گمرکی

مصوب لیله اول اسفند ماه ۱۳۰۷

ماده واحده - مجلس شورای ملی بدولت اجازه میدهد اشیاء ذیل را از پرداخت حقوق گمرکی معاف نماید.

۱ - اشیاء متعلق باعلیحضرت همایون شاهنشاهی و دربار سلطنتی و والا حضرت اقدس ولایت عهد و همچنین اشیاء و بنه متعلق بسلاطین و رؤسای ممالک خارجه و ملتزمین رکاب آنها در موقع ورود و خروج آنها از ایران.

۲ - نسبت بسفراء کبار و وزراء مختار و شارژدافرها و مستشاران و نواب و آتاشه های کشوری

⊗ - بموجب قانون ۳ دیماه ۱۳۱۲ این اشیاء از عوارض بندری نیز معاف میباشند.

⊗ - این قانون بموجب قانون ۳۱ اردی بهشت ماه ۱۳۱۵ نسخ شده است

و نظامی در سفارت خانها راجع باشیائی که برای خود وارد یا صادر مینمایند همان مقررات مراعات میشود که در ممالک آنها نسبت باشیائیکه برای مأمورین سیاسی ایران وارد یا صادر میشود مرعی گردد.

اثاثیه و سایر اشیاء مخصوص استعمال شخصی جنرال قنسولها و قنسولها و ویس قنسولها دارای کاربرد که در مدت ۹ ماه اول اقامتشان وارد شود با رعایت معامله متقابله.

علائم مملکتی بیرقها و اثاثیه و لوازم دفتری متعلق بشانسلی جنرال قنسولگری و قنسولگری و ویس قنسولگریها در موقع ورود یا صدور با رعایت معامله متقابله.

۳ - اشیاء و آذوقه مخصوص استعمال شخصی مسافریین بعد متعارف.

۴ - آلات و ابزار مستعمل کار و حرفه که مسافریین برای حرفه خود وارد میکنند (باستثنای پیانو و ویلان و هارمونیم و دوچرخه و وسایل نقلیه از هر قبیل و نورافکن و سینما توگراف)

۵ - حیواناتیکه برای تعلیف بخارجه فرستاده میشود.

۶ - امتعه مصنوعه ایرانی که بعلت ممنوعیت یا عدم فروش و غیره بایران عودت داده میشود.

۷ - امتعه مصنوعه ایرانی یا خارجی که برای تعمیر یا تکمیل بخارجه حمل و بایران عودت داده می شود.

هرگاه این امتعه در موقع ورود اضافه قیمت یا افزایش وزن حاصل کرده باشند بهمان نسبت حقوق بانها تعلق خواهد گرفت.

۸ - چهارپایان و دستکاهها و عرابه های متنوعه که مسافریین عازم بخارجه را حامل بوده و مجدداً بایران وارد میشوند مشروط بر اینکه وجه الضمانه کافی سپرده شده باشد و مهلت از دوازده ماه تجاوز نکند.

۹ - لکوموتیوها و کالسکه های راه آهن و وسایل نقلیه هوائی که بترتیب منظم دائمی در خطوط بین ایران و خارجه کار میکنند و همچنین مقدار سوختی که جهت راه لازم باشد.

۱۰ - لفافه های متعارفی باستثنای ظروف شیشه و لفافه های تجملی

۱۱ - قطعات کشتی از قبیل دگل و شراع و لنگر و طناب و سایر متعلقات بجهازاتیکه در سواحل ایران غرق و یا بخراب نشسته اند و همچنین اسباب و لوازم جهازات تجارتمی ایران که در سواحل خارجه غرق گردیده و یا بخراب نشسته و تا شش ماه بعد از وقوع قضیه مجدداً بایران حمل میشود.

تبصره ۱ - معافیت های مقرر در این قانون شامل اشیائی که ورود یا خروج آنها ممنوع یا ممنوع کول با اجازه مخصوص است نخواهد بود.

تبصره ۲ - دولت میتواند ادویه و اشیاء متعلقه بشیر و خورشید سرخ و مؤسسات صحیه و خیریه و ملزومات علمی و صنعتی مدارس را در موارد مقتضیه از حقوق گمرکی معاف نماید.

تبصره ۳ - دولت میتواند بر طبق ترتیبات و شرایطی که در نظامنامه مربوطه معین خواهد نمود تمام یا قسمتی از حقوق گمرکی مأخوذه از امتعه را که برای تکمیل ساخت آن بایران وارد و مجدداً

حل بخارج میشود رد نماید
این قانون که مشتمل بر یکماده است در جلسه ليله اول اسفندماه یکهزار و سیصد و هفت شمسی
بتصویب مجلس شورای ملی رسید
رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

آزادی ورود نقره و طلا و معافیت آنها از تأدیه حقوق گمرکی

مصوب ۲۳ اسفند ماه ۱۳۰۷

ماده اول - ورود نقره و طلا اعم از مسكوك یا غیر مسكوك آزاد و از حقوق

گمرکی معاف خواهد بود.

تبصره - سکه کردن مسكوك رایج ایران در خارج از ایران از این تاریخ

بعید ممنوع بوده و اجازه ورود باین قبیل مسكوكات داده نخواهد شد.

ماده دوم - خروج نقره خواه بصورت مسكوك خواه بصورت شمش و

خاك ممنوع است باستثناء مصنوعات نقره ایران یا خارجه و مسكوك خارجه.

تبصره - هر مسافری در موقع خروج از سرحدات مملکتی میتواند تا میزان

دوازده تومان مسكوك نقره همراه داشته باشد.

بموجب قانون ۲۷ اسفند ماه ۱۳۰۸ ورود نقره ممنوع شده است و بعداً بموجب ماده ۱۳ قانون ۲۲ اسفند ماه ۱۳۱۳ ورود نقره مسكوك ایران آزاد شده است.

بموجب قانون ۳ دیماه ۱۳۱۲ و ماده ۹ قانون ۲۶ اسفند ماه ۱۳۱۲ طلا و نقره وارد بنام دولت از تأدیه حقوق گمرکی و عوارض و مالیاتهای دیگر معاف شده و بموجب ماده ۱۲ قانون ۲۲ اسفند ماه ۱۳۱۳ ورود طلای شمش از پرداخت حقوق گمرکی معاف شده و طلاهایی هم که بانك ملی برای ذخیره اسکناس وارد نموده مشمول این معافیت شده است.

بموجب قوانین ۱۷ تیر ماه و ۷ آبان ۱۳۰۹ اجازه ضرب مسكوك نیکل و مس در خارج داده شده است.

بموجب قانون ۱۳ تیرماه ۱۳۱۰ اجازه خروج مسكوك نقره سالم در صورتیکه دولت صلاح بداند داده شده است و بموجب قانون ۱۰ اسفند ماه ۱۳۱۴ خروج نقود خارجی ممنوع شده است.

ماده سوم - مقررات ماده اول قانون ۲۴ مهر ۱۳۰۵ راجع بنقره ملغی است
اینقانون که مشتمل بر سه ماده است در جلسه بیست و سوم اسفند ماه یکهزار و
سیصد و هفت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه اجرای حداقل تعرفه گمرکی نسبت بمال التجاره مملکت عراق

مصوب ۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۰۸

ماده واحده - دولت مجاز است که تا اول شهریور ماه ۱۳۰۸ نسبت بمال التجاره

مملکت عراق حداقل تعرفه گمرکی را مجری دارد.

اینقانون که مشتمل بر یکماده است در جلسه دهم اردیبهشت ماه یکهزار و

سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

معافیت دولت از تأدیه قیمت مخابرات و مرسولات پستی و همچنین از

تأدیه مخارج محاکمه و حق الاجراء

مصوب ۱۶ خرداد ماه ۱۳۰۸

ماده واحده - مجلس شورای ملی تصویب مینماید که از اعتبار هشتصد هزار

تومان مخابرات و مرسولات داخلی دولتی که در بودجه ۱۳۰۸ منظور گردیده است

هر مبلغ تا این تاریخ وجه نقد پرداخته شده بجمع و خرج منظور گردیده

و بقیه جمعاً و خرجاً از متن بودجه حذف شود و از این بابت مخابرات و مرسولات

و امانات پستی داخلی دولتی وزارتخانه و ادارات مطابق شرایط مقررہ نظامنامه که با تصویب هیئت وزراء مدون میشود بدون تأدیه قیمت انجام میگردد و هم چنین دولت از تأدیه مخارج محاکمه و حق الاجراء که مطابق اصول محاکمات حقوقی مقرر است معاف است.

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه شانزدهم خرداد ماه یکهزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

معافیت مواد شیمی و اثاثیه فنی جهت دفع ملخ از پرداخت حقوق گمرکی

مصوب ۶ بهمن ماه ۱۳۰۸

ماده واحده - کلیه مواد شیمی و اثاثیه فنی که برای دفع ملخ و عملیات دفاعیه جهت جلوگیری از حشره مزبور باسم وزارت فوائد عامه وارد میشود از پرداخت حقوق گمرکی معاف خواهد بود. این قانون که مشتمل بر یکماده است در جلسه ششم بهمن ماه یکهزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

معافیت مواد شیمیائی و اثاثیه فنی جهت دفع ملخ از حقوق

گمرکی و عوارض دیگر

مصوب ۴ شهریور ماه ۱۳۰۹

ماده واحده - کلیه مواد شیمیائی و اثاثیه فنی که برای دفع ملخ باسم وزارت اقتصاد ملی

این قانون بموجب قانون ۳۱ اردیبهشت ۱۳۱۵ نسخ شده است.

این قانون بموجب قانون ۳۱ اردیبهشت ماه ۱۳۱۵ نسخ شده است.

از تاریخ ششم بهمن ماه ۱۳۰۸ بعد وارد ایران شده و یا در آتیه وارد خواهد شد علاوه بر معافیت حقوق گمرکی از پرداخت هر گونه عوارض دیگری از قبیل عوارض راه و انبار داری و شانسلری و غیره نیز معاف میباشد.

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه چهارم شهریور ماه یکهزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

معافیت صادرات گندم و جو از پرداخت حقوق خروجی و عوارض راه

مصوب ۹ شهریور ماه ۱۳۰۹

ماده اول - از تاریخ تصویب این قانون صادرات گندم و جو ایران بخارجه از پرداخت یکمن یکشاهی حقوق خروجی و یک من دو شاهی عوارض راه معاف خواهد بود.

ماده دوم - وزارت مالیه مأمور اجرای این قانون میباشد. این قانون که مشتمل بر دو ماده است در جلسه نهم شهریور ماه یکهزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

معافیت اثاثیه و ادوات و عوامل کار ایرانیان بی بضاعت در موقع

بازگشت بایران از حقوق گمرکی و تاكس راه

مصوب ۱۰ آبانماه ۱۳۰۹

ماده واحده - ملبوس و رخوت زیر لباس ملافه - رو میزی و اثاثیه ازهر

قبیل - آلات و ادوات کار که مستعمل باشد - حیوانات مخصوص بارکشی و

زراعت که اتباع بی بضاعت ایران در موقع بازگشت بموطن خود همراه میاورند از حقوق گمرکی و تاکس راه معاف است مشروط بر اینکه اشیاء و ادوات مزبور را نتوان بمنزله اجناس و اموال تجارتنی تلقی نمود.

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه دهم آبان ماه یکهزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

مالیات ذبایح

مصوب ۱۸ بهمن ماه ۱۳۰۷

ماده اول - بوزارت مالیه اجازه داده میشود از تاریخ تصویب این قانون فقط در شهرها و قصبات از هر کشتار بز دو قران از گوسفند دو قران و دهشاهی از بره سه قران از گاو و گوساله سه قران و دهشاهی و از گاو میش پنج قران دریافت دارد.

ماده دوم - وزارت مالیه مکلف است از ابتدای ۱۳۰۸ تا سه سال باجلب نظر وزارت داخله اعتبار کمکهایی لازم را نسبت به بلدیة های شهرها و قصباتی که مسلخ ندارند برای تأسیس و نگاهداری مسلخ در بودجه های مملکتی منظور دارند.

ماده سوم - پس از اجرای این قانون کرایه مسلخ و عوارض دیگر به هیچ اسم و رسم از ذبایح دریافت نخواهد شد و وزارت مالیه مکلف است معادل مبلغی را که بلدیة ها سالیانه از ذبایح برای نگاهداری و کرایه و تنظیم مسلخ و امور قصابی از کشتار شهرها و قصبات دریافت مینمودند و همچنین مؤسسه شیر و خورشید سرخ در تبریز و مشهد از ذبایح برای مصارف خیری و صحی دریافت میداشتند از روی

عایدات آذر ماه ۱۳۰۷ حساب کرده بآنها عمه ساله عاید دارد که بهمان مصارف معینه برسائند.

ماده چهارم - وزارت داخله مکلف است بتوسط بلدیة ها در شهرها و قصبات مسلخهائی مطابق اصول صحی معین نماید که خارج از آنها کشتاری نشود و هر گاه در نقاطی که دارای مسلخ هستند کسی در خارج از مسلخ کشتاری نماید از پنجقران تا یکتومان جزای نقدی خواهد شد.

تبصره - قصبات مملکت را وزارت داخله تعیین نموده و پس از تصویب هیئت وزراء اعلان خواهد نمود.

ماده پنجم - قربانی اضحی و نذور و عقیقه و کشتاریکه بحکم اجبار برای احتراز از مرگ حیوانات در نتیجه ناخوشی و یا حادثه میشود از مقررات مواد یک و چهار معاف است.

این قانون که مشتمل بر پنج ماده است در جلسه هیجدهم بهمن ماه یکهزار و سیصد و هفت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون *

انحصار دولتی دخانیات

مصوب ۲۹ اسفند ماه ۱۳۰۷

ماده اول - از تاریخ تصویب این قانون حق وارد و صادر کردن و خرید و فروش و تهیه و نگاهداری و حمل و نقل اجناس دخانیة و انواع کاغذ سیگار در کلیه مملکت منحصر بدولت است و این انحصار موسوم بانحصار دولتی دخانیات خواهد بود نگاهداری و بکار انداختن ادوات توتون بری مختص بمؤسسه انحصار است و هیچکس بدون اجازه مؤسسه مزبوره حق آنرا نخواهد داشت

* این قانون بموجب قانون ۲۶ اسفند ماه ۱۳۱۰ نسخ شده است

و مؤسسه انحصار باید کلیه ادوات موجوده توتون بری که اجازه نگاهداری و بکار انداختن آن را بکسی نداده است یا اجازه داده و بعد سلب نموده از صاحبان آنها بقیمت عادله خریداری نماید.

ماده دوم - مبالغ ذیل بعنوان حقوق انحصار اجناس دخانیه تعلق میگیرد. اولاً دخانیات محصول داخلی

الف - توتون سیگار و سایر اجناس دخانیه که با توتون سیگار بریده میشود و توتون چیق نیم کوب که در سیگار یا جیگاره کشیده میشود از قرار یکمن سه تومان

ب - توتون چیق اشنو - سلوانه - جرمی - لاهیجان (از محل ساوجبلاغ مکرری) و توتونهای مشابه آن

سال اول ۵ قران (از قرار یکمن)
دوم ۸ قران
سوم بعد ۱۲ - ۵

ج - توتون چیق سندج کرمانشاهان - ساوجبلاغ مکرری و توتونهای مشابه آن

سال اول ۳ قران (از قرار یکمن)
سال دوم ۵
سال سوم بعد ۸

د - توتون چیق سقز و بانه - همدان - دهخوارقان - نهاوند - تویسرکان اطراف طهران و توتونهای مشابه آن

سال اول ۲ قران (از قرار یکمن)
سال دوم ۳
سال سوم بعد ۵

ه - دمار سیگار
و - کلیه اقسام تنباکو

سال اول ۱۵ قران (از قرار یکمن)
سال دوم ۲
سال سوم بعد ۳

ز - تنباکو چوب قلیانی
تانیاً - انواع توتون و سیگارت و سیگارهای خارجه و اقسام کاغذ سیگار صدی پنجاه از قیمتی که وارد شده - یعنی مجموع قیمت و حقوق گمرکی که پرداخته شده است.

ماده سوم - کلیه اجناس دخانیه را باید در ظرف ششماه پس از برداشت محصول بانبارهایی که دولت معین کرده است وارد نمایند.

ماده چهارم - نسبت بهر یک از انواع اجناس دخانیه که دولت حق انحصار خود را بحری داشته یعنی خرید و تهیه و فروش و غیره را خود در دست گرفته مالکین مکلفند آن نوع اجناس خود را بمؤسسه انحصار دخانیات بفروشند و قیمت را مؤسسه انحصار نقداً پرداخت نماید در سال اول اجرای این قانون حد اقل قیمت خرید اجناس دخانیه بمیزان متوسط قیمتهای معموله در پنجسال

اخیر قبل از اجرای این قانون بر طبق دفاتر تجار با ملحوظ داشتن کرایه خواهد بود و از سال دوم اجرای انحصار بعد همه ساله مؤسسه انحصار دخانیات بادر نظر گرفتن وضعیت بازار نرخ سال جدید را تعیین و یکماه قبل از برداشت محصول در هر محل اعلان خواهد نمود.

ماده پنجم - دولت مجاز است با اخذ حقوق انحصار مذکور در ماده ۲ از صاحبان اجناس دخانیه تهیه و تجارت یک قسمت یا تمام اجناس دخانیه را بموجب جواز مخصوص آزاد نماید.

ماده ششم - هر گاه جنس دخانیه بعد از پرداخت عوارض مقرر در این قانون یا تضمین آن (بوسیله وجه نقد یا سند یا ضمانت معتبر یا مال الضمانه) برای صدور بخارجه حمل شود پس از ارائه تصدیق صدور از اداره مربوطه عوارض مأخوذه یا وسائل تضمین مذکور در فوق مسترد خواهد شد.

ماده هفتم - صاحبان توتون سیگار و انواع کاغذ سیگارهای موجود در تاریخ تصویب این قانون مکلفند صورت موجودی خود را اظهار نمایند تا بقیمت عادله از آنها خریداری شود یا با اخذ حقوق انحصار مذکور در ماده ۲ جواز تجارت آزاد آن داده شود در صورتیکه توتون سیگار موجود در تاریخ تصویب این قانون مالیات معمول قبل از اجرای این قانون را تأدیه نموده باشد فقط مابه التفاوت مالیات پرداخته شده و حقوق انحصار دریافت خواهد شد.

ماده هشتم - کلیه سیگارهای پیچیده و تا بیست من توتون سیگار بریده حیاض برای مصرف از تأدیه مابه التفاوت مالیات معمول سابق و حقوق انحصار معاف خواهد بود.

ماده نهم - ا - مجازات هر نوع قاچاق که در موضوع دخانیات واقع بشود همان است که برای مرتکبین قاچاق مقرر است.

ب - تخلف از قسمت دوم ماده اول و ماده سیزدهم موجب ضبط کلیه ادوات مصرحه در دو ماده مذکور است.

ج - تخلف از مفاد ماده ۳ موجب الزام بتحویل دادن تمام جنس و اخذ نصف قیمت آن از مؤسسه انحصار خواهد بود.

ماده دهم - برای سرمایه مؤسسه انحصار دخانیات مجلس شورای ملی مبلغ دو میلیون تومان اعتبار بوزارت مالیه اعطا مینماید.

ماده یازدهم - بوزارت مالیه اجازه داده میشود که برای مخارج اداری سال اول مؤسسه انحصار دخانیات مبلغی را که از صدی ده عوائد سالیانه دولت از آن مبلغ تجاوز نماید مصرف نماید.

ماده دوازدهم - مؤسسه انحصار بعلاوه خریداری کلیه ادوات موجوده توتون بری (که در ماده اول مذکور است) مکلف است کلیه ادوات و ماشینهای کاغذ بری و صحافی کاغذ سیگار را که اجازه نگاهداری و بکار انداختن آنها را بکسی نداده است یا اجازه داده و بعد سلب نموده از صاحبان آنها بقیمت عادله خریداری نماید.

ماده دوازدهم - قانون مالیات دخانیات مصوب ۶ میزان ۱۳۳۳ و قانون اصلاح مالیات دخانیات مصوب ۲۷ حوت ۱۳۰۳ ملغی است.

ماده سیزدهم - وزارت مالیه مکلف است مبالغه را که در سنوات ۱۳۰۴ و ۱۳۰۵ و ۱۳۰۶ و ۱۳۰۷ بابت مالیاتهای مقرر بموجب قانون اصلاح قانون مالیات دخانیات مصوب ۲۷ اسفند ۱۳۰۳ بطور عمومی موقوف المطالبه گذارده است قطعاً به تخفیف منظور دارد.

ماده چهاردهم - وزارت مالیه مأمور اجرای این قانون و تهیه نظامنامه آن است. این قانون که مشتمل بر چهارده ماده است در جلسه بیست و نهم اسفند ماه یک هزار و سیصد و هفت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

راجع بحقوق انحصار دمار توتون سیگار و دمار توتون چیق

مصوب ۱۳ آبانماه ۱۳۰۹

ماده واحده - از تاریخ تصویب این قانون حقوق انحصار دمار توتون سیگار دمار توتون های چیقی که مثل توتون سیگار یکم سه تومان حقوق انحصار میبردازند یکم سه قران و از سال ۱۳۱۰ بعد یکم پنجقران خواهد بود.

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه سیزدهم آبانماه یک هزار و سیصد و هفت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

حق الثبت وسائط نقلیه

مصوب ۱۲ فروردین ماه ۱۳۰۹

ماده ۱ - از تاریخ اجرای این قانون حق الثبت ذیل از وسائط نقلیه بترتیب اساط ماهبانه مأخوذ خواهد شد.

الف - از اتومبیلهای بارکش (کامیون)	سالیانه
۱ - از کامیونهای یک تونی و دو تونی	« ۶۶ تومان
۲ - سه تونی و چهار تونی	« ۸۴
۳ - پنج تونی	« ۱۰۸

این قانون بموجب قانون ۲۶ اسفند ماه ۱۳۱۰ ملغی شده است.

این قانون بموجب قانون ۱۵ آذر ماه ۱۳۱۳ نسخ شده است.

ب - از اتومبیلهای شخصی و کرایه برای مسافریین

ج - از کامیونها و اتوبوسهای کرایه برای مسافریین

د - از گاریها و دلیجانهای سه اسبه و چهار اسبه

ه - از کالسکه و درشکه شخصی و کرایه

و - از عرابه های دو اسبه

ز - از موتوسیکلت ها

سالیانه ۱۲۰ تومان
« ۱۸۰
« ۳۶
« ۳۶
« ۱۸
« ۱۲

ماده ۲ - از وسائط نقلیه خارجی که موقتاً داخل خاک ایران میشوند بابت هر يك ماه باهر قسمت از ماه که در داخله توقف نمایند خمس حق الثبت تمام سال که در فوق ذکر شده است دریافت خواهد شد.

ماده ۳ - صاحبان وسائط نقلیه در دو ماده فوق مکلف هستند که در ظرف دو هفته دارا بودن آنها را بمأمورین مالیه محل اطلاع بدهند والا برای مدتی که مالیات نپرداخته باشند ضعف مالیات از آنها مأخوذ خواهد شد و در صورت استتکاف عین وسائط نقلیه توقیف و پس از شش ماه در صورت عدم پرداخت ضعف مالیات تا روز توقیف و مخارج نگاهداری بفروش رسیده و مازاد طلب مالیه صاحبان آنها مسترد خواهد شد.

در صورتیکه صاحبان وسائط نقلیه بخواهند آنها را از جریان خارج نمایند باید با اداره مالیه محل اطلاع بدهند تا اینکه وسائط نقلیه مذکور بهر سر بی مهور (پلمبه) شود بطوریکه قابل حرکت نباشد و از تاریخ پلمب شدن دیگر مالیات از آنها مأخوذ نخواهد شد. برداشتن پلمب باید بوسیله مأمورین مالیه بعمل آید.

تبصره ۱ - برای امتحان و آزمایش که در موقع فروش وسائط نقلیه پلمب شده معمول است و تعمیر مأمورین مالیه مکلف هستند بتقاضای طرفین معامله پلمب را برداشته و جواز موقتی برای امتحان و آزمایش و یا تعمیر بدهند.

تبصره ۲ - در صورتیکه صاحبان وسائط نقلیه برای توقیف وسائط نقلیه خود محلی رابیشنهاد نمایند اداره حق الثبت مکلف بموافق خواهد بود.

ماده ۴ - وسائط نقلیه مخصوص سلطنتی و قشونی و مأمورین سیاسی خارجه از تأدیه مالیات معاف خواهند بود و بقیه وسائط نقلیه اعم از دولتی و وسائط نقلیه متعلق بصاحبمنصبان و سایر اعضای مؤسسات ملی و لشکری و کشوری محکوم بتأدیه مالیات خواهند بود.

ماده ۵ - عوائد حاصله از حق الثبت نقلیه جزء عوائد عمومی مملکت محسوب خواهد گردید.

ماده ۶ - مالیاتهای مذکور در این قانون از اول سال ۱۳۰۹ مأخوذ خواهد شد و مواد مربوطه بوسائط نقلیه در قانون مالیات راه و القای عوارض و مالیاتهای بلدی مصوبه ۱۹ بهمن ۱۳۰۴ از درجه اعتبار ساقط خواهد بود.

این قانون که مشتمل بر شش ماده است در جلسه دوازدهم فروردین ماه یک هزار و سیصد و هفت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون *

مالیات بر شرکتها و تجارت و غیره

مصوب ۱۲ فروردین ماه ۱۳۰۹

ماده ۱ - از تاریخ اجرای این قانون مالیاتهای ذیل بمیزان و ترتیبی که در مواد آتی ذکر میشود مأخوذ خواهد شد

ماده ۲ - شرکتهای انتفاعی و کارخانجات بااستثنای بانکها و سایر مؤسسات صرافی
 ۱ - در صورتیکه مرکز اصلی آنها در ایران باشد - از پنجهزار تومان تا صد هزار تومان عایدات خالص سالیانه خود صدی سه $\frac{3}{100}$ /

از صد هزار و یکتومان تا یک میلیون عایدات خالص سالیانه نسبت بمآزاد صد هزار تومان صدی سه و نیم $\frac{30}{100}$ /
 از یک میلیون و یک تومان بیلا نسبت بمآزاد از یک میلیون تومان صدی چهار $\frac{4}{100}$ / مالیات خواهند داد .

ب - در صورتیکه مرکز اصلی آنها در خارج ایران باشد - از عواید خالص که از عملیات یا محصولات بدست آمده در ایران تحصیل میشود (بتناسبی که فوقاً ذکر شد) مالیات خواهند پرداخت .

قبصر ۵ - عایدات خالص عبارت است از مجموع عایدات پس ازوضع مخارجی که برای تحصیل آن عایدات شده است .

ماده ۳ - بانکها و سایر مؤسسات صرافی و فروشندگان بروات به تناسب نیم در هزار از بروات و اوراق تجارتمی که میفروشند مالیات تمیر خواهند پرداخت .
 تمیر مبالغ کمتر از صد تومان معادل با دهشاهی خواهد بود .

برای هر ورقه چک (بدون رعایت مبلغ) یکصد دینار مالیات تمیر خواهند پرداخت .
ماده چهارم - تجار بترتیب ذیل مالیات جواز خواهند داد .

تاجر درجه اول	سالیانه	تومان
ا		۲۵۰
ب		۱۵۰
ج		۸۰
د		۳۰

قبصر ۱۵ - تاجر درجه اول کسی است که میزان فروش سالیانه اش بیش از شصت هزار تومان باشد :

این قانون بموجب قانون ۲۹ آبان ۱۳۱۲ نسخ شده است .

تاجر درجه دوم کسی است که میزان فروش سالیانه اش بیش از چهل هزار تومان و منتهی شصت هزار تومان باشد .

تاجر درجه سوم کسی است که میزان فروش سالیانه اش بیش از بیست هزار تومان و منتهی چهل هزار تومان باشد .

تاجر درجه چهارم کسی است که میزان فروش سالیانه اش بیش از پنج هزار تومان و منتهی بیست هزار تومان باشد .

قبصر ۲ - تاجری که میزان فروش سالیانه اش از پنج هزار تومان تجاوز نمیکند از پرداخت مالیات معاف است .

ماده ۵ - اصناف بترتیب ذیل مالیات خواهند داد .

الف - صنف درجه اول	سالیانه	تومان
ب - » » دوم	»	۴۸
ج - » » سوم	»	۱۸

قبصر ۱۵ - صنف درجه اول کسی است که میزان فروش سالیانه اش بیش از چهل هزار تومان باشد .

صنف درجه دوم کسی است که میزان فروش سالیانه اش بیش از بیست هزار تومان و منتهی چهل هزار تومان باشد .

صنف درجه سوم کسی است که میزان فروش سالیانه اش بیش از پنج هزار تومان و منتهی بیست هزار تومان باشد .

قبصر ۲۵ - صنفی که میزان فروش سالیانه اش از پنج هزار تومان تجاوز نمیکند از پرداخت مالیات معاف است .

ماده ۶ - دلال و حق العمل کار بترتیب ذیل مالیات خواهند داد .

حق العمل کار و دلال درجه اول	سالیانه	تومان
» » دوم	»	۵۰
» » سوم	»	۳۰

قبصر ۱۵ - حق العمل کار و دلال درجه اول کسی است که واسطه معامله بیش از ۱۰۰ هزار تومان در سال باشد .

حق العمل کار ودلال درجه دوم کسی است که واسطه معامله بیش از ۵۰ هزار تومان و منتهی ۱۰۰ هزار تومان باشد .

حق العمل کار و دلال درجه سوم کسی است که واسطه معامله بیش از ۳۰ هزار تومان و منتهی ۵۰ هزار تومان باشد.

تبصره ۲ - حق العمل کار و دلالی که واسطه معامله کمتر از سی هزار تومان باشند از پرداخت مالیات معاف خواهند بود.

ماده ۷ - وکلای عدلیه و اطباء بمتناسب ذیل مالیات خواهند داد
سالیانه در طهران در ایالات و ولایات

الف - طیب و وکیل درجه اول	۱۲۰ تومان	۶۰
ب - « « درجه دوم	۴۸	۲۴
ج - « « درجه سوم	۶	۳

ماده ۸ - طبقات مذکور در مواد ۴ و ۵ و ۶ و ۷ برای اشتغال بمشاغل خود باید جواز تحصیل نمایند و مبالغ مذکور در آن مواد بعنوان حق جواز اخذ خواهد شد هر یک از افراد طبقات مذکور در مواد ۴ و ۵ مکلف هستند اظهارنامه که حاکی از میزان فروش سال قبل و مشخص درجه بندی آنها خواهد بود بمالیه محل بدهند.

افراد طبقات مذکور در ماده (۷) درجه خود را در ضمن اظهارنامه که خواهند داد معین نمایند.

اشتغال بمشاغل مذکور در مواد ۴ و ۵ و ۶ بدون تحصیل جواز ممنوع بوده و متخلفین به جریمه معادل دو برابر حق جواز محکوم خواهند شد.

ماده ۹ - کسانی که از عواید مملکتی و بلدی ایران حقوق میگیرند باستثنای نظامیان و صاحبمنصبان امثیه و نظمی و کسانی که از صندوق تقاعد استفاده میکنند به تناسب ذیل مالیات خواهند داد

الف) هر کسی بیش از ۳۵ و منتهی پنجاه تومان حقوق ماهیانه میگیرد نیم درصد از کل حقوق
ب) هر کس بیش از پنجاه و منتهی صد تومان حقوق ماهیانه میگیرد نسبت به مازاد یک و نیم درصد

ج) هر کس بیش از صد و منتهی دویست تومان حقوق ماهیانه میگیرد نسبت بمازاد دو درصد
د) هر کس بیش از دویست تومان حقوق میگیرد نسبت بمازاد چهار درصد.

ماده ۱۰ - کسانی که عایداتی از غیر منابع مذکوره در مواد فوق دارند در صورتی که عایدات خالص سالیانه آنها بیش از پانصد تومان باشد به تناسب ذیل مالیات خواهند داد.

الف) پانصد تومان تا هزار تومان عایدات خالص سالیانه صدی یک نسبت بمازاد پانصد تومان
ب) از دو هزار و یک تومان تا شش هزار تومان عایدات خالص سالیانه نسبت بمازاد صدی دو
ج) از شش هزار و یک تومان عایدات خالص سالیانه بیلا نسبت بمازاد صدی سه

تبصره ۱ - عوائدی که مطابق قانون مالیات املاک اربابی مصوب ۲۰ دیماه ۱۳۰۴ حاصل میشود محکوم بتأدیه مالیات مذکوره در این ماده نبوده و مطابق قانون مذکور مالیات تأدیه خواهند نمود - مالیات اغنام و احشام که مطابق قانون مصوب ۲۱ مرداد ۱۳۰۷ ملغی است کماکان ملغی خواهد بود.

تبصره ۲ - مادام که مالیات مستغلات مخصوص ببلدیه ها است عوائد حاصله از مستغلات مشمول این قانون نخواهد بود.

ماده ۱۱ - نمایندگان سیاسی و قنصلی خارجه در ایران از پرداخت مالیات مذکور در ماده ۱۰ این قانون معاف خواهند بود.

ماده ۱۲ - هر شرکت یا مؤسسه مکلف است در فروردین ماه هر سال صورتی از اسامی مستخدمین و اجزاء خود که میزان حقوق یا مزد سالیانه آنها از پانصد تومان تجاوز میکند بمالیه محل صورت بدهد و شرکت یا مؤسسه مذکور برای مدتی که مستخدمین و اجزاء فوق الذکر در خدمت آنها هستند مسئول وصول و ایصال مالیات آنان خواهد بود.

ماده ۱۳ - مشمولین مواد ۲ و ۱۰ مکلف هستند تا آخر سال بمتناسب عایدات سالیانه خود مالیات قانونی را بپردازند مشمولین مواد ۴ و ۵ و ۶ و ۷ مکلف هستند تا ۱۵ خرداد هر سال اظهارنامه داده تحصیل جواز نمایند. میزان مالیات مشمولینی را که تا مواعد مقرر فوق اظهارنامه نداده اند مالیه معین خواهد کرد و در این صورت هیچگونه اعتراضی بمیزانی که مالیه معین کرده است از طرف مشمول پذیرفته نخواهد شد مگر آنکه عذر موجه داشته و با مدارک کافی آنرا نزد مالیه محل اثبات نماید.

ماده ۱۴ - کسانی که برای فرار از مقررات این قانون پایه مالیات خود را کمتر از واقع قلمداد کنند پس از اثبات امر بترتیبی که در ماده ۱۵ مذکور است معادل دو برابر مالیاتی که بایست پرداخته شود خواهند پرداخت.

تبصره ۵ - تفتیش در دفاتر و اوراق و محاسبات تجارتنی و شخصی برای تعیین پایه مالیات اکیداً ممنوع است.

ماده ۱۵ - هر گاه بین مالیه و مؤدی مالیات راجع بمیزان عایدات و مالیات اختلافی حاصل شود بجز در مورد مذکور در ماده ۱۳ این قانون هر یک از طرفین حق دارند بکمیسیون که مطابق ترتیب مشروح در ماده ۱۰ قانون موسوم بقانون مالیات املاک اربابی و دواب (مصوب ۲۰ دیماه ۱۳۰۴) تشکیل خواهد شد رجوع نمایند و رأی اکثریت کمیسیون قاطع است.

ماده ۱۶ - مالیاتهای مقرر در این قانون از اول سال ۱۳۰۹ مأخوذ خواهد شد.

این قانون که مشتمل بر شانزده ماده است در جلسه دوازدهم فروردین ماه یکهزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید
رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

* قانون

متمم قانون ممیزی

مصوب ۱۲ آبانماه ۱۳۰۹

ماده اول - از تاریخ تصویب این قانون باستثنای نقاطی که دولت ملاحظه احتیاجات ارزاقی ابقاء مالیات جنسی را در آنجا صلاح بداند مالیات مزبور بطور دائم تبدیل بمالیات نقدی خواهد شد. نرخ تسعیر برای تعیین اساس این تبدیل مطابق نرخ آزاد متوسط جنس در پنجسال اخیر بدون آفت در محل معین خواهد شد برای تعیین نرخ متوسط جنس در هر یک از ولایات جزء کمیسیونهای بشرح ذیل تشکیل خواهد گردید.

(۱) حاکم یا نماینده او

(۲) رئیس مالیه یا نماینده او

(۳) رئیس انجمن بلدیة

(۴) دو نفر مالک از معتمدین محل و یک نفر تاجر غله که با توافق نظر حاکم و رئیس مالیه معین میشوند.

تبصره ۱ - دولت مکلف است تا ششماه بعد از تصویب اینقانون نقاطی را که ابقاء مالیات جنسی را در آنجا صلاح میداند تعیین و اعلان نماید.

تبصره ۲ - در نقاطی که اداره ارزاق دائر بوده تعیین نرخ متوسط عادلانه باختیار کمیسیون خواهد بود و مجبور نخواهد بود که نرخ ارزاقی را مأخذ اتخاذ نماید

ماده دوم - مالیاتهای مستقیم در هر سالی در ۶ قسط ماهانه مساوی اخذ

* ماده اول بموجب قانون ۲۰ تیرماه ۱۳۱۰ تفسیر و بعداً بموجب قانون ۲۴ مرداد ۱۳۱۰ تعدیل و بالاخره قسمتی از آن بموجب قانون ۴ دیماه ۱۳۱۱ اصلاح شده است

خواهد شد و عموم مؤدیان مالیات مکلف میباشند که مالیات خود را در رأس اقساط مقرر بدون انتظار مطالبه بمالیه محل یا بوزارت مالیه به پردازند و لسی هر مؤدی حق دارد که مالیات خود را قبل از مواعد مقرره یگجا و یا در مدت کمتری پردازد. تاریخ شروع به تأدیه مالیات به تناسب مقتضیات هر محل از طرف وزارت مالیه معین خواهد شد اخذ کنندگان مالیات مکلف میباشند در مقابل دریافت وجه قبض رسمی صادر و بمؤدی تسلیم نمایند.

تبصره ۵ - امناء مالیه میتوانند بشرط قبول مسئولیت نمایندگان مجازی در بلوکات یا قراء تعیین و قائم مقام اداره مالیه در تحویل گرفتن مالیاتها نمایند.

ماده سوم - هر مؤدی که اقساط مالیات خود را بموقع مقرر تأدیه نکند ملزم خواهد بود که برای هر مبلغی که تأدیه ننموده است بشرح ذیل علاوه بر مالیات مقرر تأدیه نماید.

سی روز تأخیر نیم عشر اضافه

شصت روز تأخیر یک عشر اضافه

نود روز تأخیر یک عشر و نیم اضافه

یکصد و بیست روز تأخیر دو عشر اضافه

تأخیر تأدیه مالیات علاوه بر صد و بیست روز جائر نبوده و مأمورین مالیه مجاز خواهند بود از حاصل املاک سهم مؤدی و در صورت عدم کفایت آن از بقیه دارائی مستنکف باستثناء مستثنیات دین که در قانون اصول محاکمات مصرح است بطور مزایده با دعوت سه نفر از معتمدین محل بفروش رساننده و مطالبات دولت و مخارج ضروری که برای این مقصود پیش آمده برداشت نماید.

تبصره ۱ - فروش از دارائی مستنکف موقعی بعمل خواهد آمد که پانزده

روز قبل از انقضاء مدت صد و بیست روز به مؤدی اخطار کتبی شده باشد.
تبصره ۲ - در صورت بروز اختلاف بین مؤدیان و مالیه در موضوع تأخیر پرداخت مالیات جرائم موقتاً موقوف المطالبه خواهد بود و وزارت مالیه اختلاف را رسیدگی خواهد نمود در صورت محق بودن مؤدی جریمه تعلق نخواهد گرفت.

ماده چهارم - کلیه مالکین و یا نمایندگان آنها مکلفند که شصت روز بعد از تصویب این قانون منتهی در ظرف سه ماه اطلاعات ذیل را کتباً بداره مالیه محل و یا نماینده آن تسلیم نمایند اداره مالیه هم مکلف بدادن رسید خواهد بود.

(۱) اسم ملك

(۲) اسم مالك

(۳) میزان متوسط انواع محصول ملك بر طبق عمل كرد ملك در سه سال از سالهای اخیر بدون آفت.

(۴) عواید نقدی و جنسی ملك در سال عادی بدون آفت.

(۵) عده جفت گاو و یا عوامل متشابه.

(۶) تناسب تقسیم محصول بین مالك و رعیت

(۷) مخارج معمولی ملك در هر سال

نسبت باملاکی که در اجاره هستند اطلاعات مذکوره باید بامضای مالك و یا نماینده آن و مستأجر ملك باشد وزارت مالیه مکلف است که از تاریخ تصویب این قانون منتهی تا دو ماه تمام وسائل انجام اظهارنامه های فوق را در هر محل تهیه و اعلانات لازمه را چه بوسیله مأمورین خود و کدخدایان قراء و چه بوسیله نشر در جرائد منتشر سازد و اوراق اظهار نامه ها را تهیه و بدسترس مالکین گذارد.

تبصره ۵ - مالك میتواند نسبت بمحصولاتی که خود بهره از آب ندارد و یا

مقاطعه است از متصدیان اظهار نامه کتبی راجع بمحصول بقید التزام تعهد مسئولیت گرفته نتیجه این اظهار نامه ها را در اظهار نامه خود که بدولت میدهد درج نماید در این صورت در موقع ظهور خلاف در این قسمت جریمه مذکور در ماده ۷ بمتصدیان مزبور متوجه خواهد شد.

ماده پنجم - در صورت تخلف مکلفین بدادن اظهار نامه از انجام مقررات ماده فوق تازمان وصول اطلاعات مزبوره از طرف آنها علاوه بر مالیات معموله ملك معادل مالیات مزبور اضافه مالیات اخذ خواهد شد.

تبصره - در مورد مالکین جزء که در سال کلیه از ده تومان کمتر مالیات میپردازند در صورت تخلف پس از انقضای سه ماه مدت مذکور در ماده ۴ باید دو عشر مالیات معموله سالیانه خود جریمه بدهند و بعدها تاموعد ادای مالیات آینده بهر ماه تأخیر يك عشر مالیات بر جریمه اضافه میشود و پس از موعد مالیات آینده سالیانه باید مالیات خود را دو برابر تأدیه نمایند.

ماده ششم - در صورتیکه میزان محصول املاك و یا عایدات مالکین آنها که در اظهارنامه ها درج شده مورد تردید امنای مالیه واقع شود تشخیص عایدات حقیقی بتصدیق خبره مرضی الطرفین یا دو خبره از طرفین بعمل خواهد آمد و چنانچه بین خبره ها توافق حاصل نشد پنج نفر خبره از معتمدین محل از طرف اداره مالیه پیشنهاد و مالك یا نماینده او یکی از آنها را انتخاب خواهد نمود و رأی سه نفر خبره مزبور با کثرت قاطع خواهد بود در صورتی که دهنده اظهارنامه در تعیین خبره بیشتر از یکهفته پس از تقاضای اداره مالیه مسامحه کند خود اداره مالیه اقدام به تشخیص عوائد حقیقی ملك و مالك خواهد نمود و در این صورت مخارج مأمورین اعزامی از طرف مالیه از اظهارنامه دهنده اخذ خواهد شد.

تبصره ۱ - در املاك ممیزی شده که ممیزی آنها مورد اعتراض دولت و مالک واقع نشود دادن اظهارنامه مذکور در ماده ۴ لازم نخواهد بود و در غیر این املاك مادامیکه دولت بخرج خود ممیزی جدید نکرده مالیات جدید را برطبق اظهارنامه مذکور در ماده فوق اخذ خواهد کرد.

تبصره ۲ - وزارت مالیه مکلف است در ظرف شش ماه رد یا قبول خود را راجع به مندرجات اظهارنامه تسلیم شده بمالك ابلاغ نماید و در صورت مسامحه مندرجات اظهارنامه برای طرفین قطعی خواهد بود.

ماده هفتم - در صورتیکه پس از تشخیص محصول ملك و عایدات ملك بطرز مذکور در ماده ۶ معین گردد که دهنده اظهارنامه محصول ملك را بیش از دو عشر و یا عایدات ملك را بیش از يك عشر کمتر از میزان حقیقی قلمداد کرده است معادل يك برابر مابه التفاوت بین میزان قلمدادی در اظهارنامه و میزان حقیقی برای یکدفعه بعنوان جزای نقدی از دهنده اظهارنامه مأخوذ خواهد شد.

ماده هشتم - در ظرف سه ماه از تاریخ تصویب این قانون دولت و مالکین مجازند نسبت به ممیزیهای که تا این تاریخ بعمل آمده ولو اینکه بتصدیق وزارت مالیه هم رسیده باشد اعتراض نمایند و در این صورت اگر اعتراض کننده مالك باشد قبل از موعد اخذ مالیات سنه آتیه ممیزی جدید بخرج او بعمل آمده و مطابق نتیجه ممیزی عمل خواهد شد و یا اینکه مالیات جدید برطبق اظهارنامه موافق این قانون تعیین میشود و اگر دولت باشد از هذمه السنه ببعده مالیات قبل از ممیزی مأخوذ میگردد ولی پس از دادن اظهارنامه مطابق تبصره ماده ۶ مالیات تعیین و معامله خواهد شد.

ماده نهم - بغیر از موادی که قبلاً ملغی شده مواد ۲-۳ در نقاطی که مالیات جنسی تبدیل بمالیات نقدی میشود و مواد ۸-۱۰-۱۱-۱۷ قانون ممیزی مصوب دیماه ۱۳۰۴ ملغی و سایر مواد آن بقوت خود باقی است.

ماده هفتم بموجب قانون ۱۱ مرداد ماه ۱۳۱۱ نسخ و اصلاح شده است.

ماده دهم - اینقانون علاوه بر اینکه بوسیله وزارت مالیه باطلاع عامه خواهد رسید بوسیله وزارت داخله نیز بتوسط کدخدایان باطلاع اهالی قراء باید برسد.

ماده یازدهم - باستثنای موادی که تاریخ اجرای آن در خود قانون معین گردیده است بقیه مواد پس از تصویب بموقع اجرا گذارده خواهد شد و وزارتخانههای مربوطه مسئول اجرای آن میباشند.

این قانون که مشتمل بر یازده ماده است در جلسه دوازدهم آبان ماه یکهزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

واگذاری وصول مالیات مستغلات برعهده بلدییه ها

مصوب ۱۳ آبانماه ۱۳۰۹

ماده واحده - از تاریخ تصویب این قانون وصول مالیات مستغلات هر محل بعهده بلدییه آن محل خواهد بود و هم چنین وصول بقایای این مالیات تا این تاریخ بعهده بلدییه محل است - وزارت داخله مأمور اجرای این قانون و نظامنامه لازمه آن را تهیه خواهد کرد.

این قانون که مشتمل بر يك ماده است در جلسه سیزدهم آبانماه یکهزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه اجرای لوایح قانونی وزارت عدلیه پس از تصویب کمیسیون پارلمانی عدلیه

مصوب ۴ آذر ماه ۱۳۰۷

ماده واحده - وزارت عدلیه مجاز است کلیه لوایح قانونی را که به مجلس شورای ملی پیشنهاد مینماید پس از تصویب کمیسیون پارلمانی قوانین عدلیه بموقع اجرا گذارده و پس از آزمایش آنها در عمل نواقصی را که در ضمن جریان ممکن است معلوم شود رفع و قوانین مزبوره را تکمیل نمود ثانیاً برای تصویب به مجلس شورای ملی پیشنهاد نماید.
این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه چهارم آذر ماه یکهزار و سیصد و هفت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه اجرای لوایح قانونی وزارت عدلیه پس از تصویب کمیسیون

پارلمانی عدلیه

مصوب ۱۰ اردی بهشت ماه ۱۳۰۸

ماده واحده - وزیر عدلیه مجاز است کلیه لوایح قانونی را که به مجلس شورای ملی پیشنهاد مینماید پس از تصویب کمیسیون فعلی قوانین عدلیه بموقع اجرا گذارده و پس از آزمایش آنها در عمل نواقصی را که در ضمن جریان ممکن است معلوم شود رفع و قوانین مزبوره را تکمیل نموده ثانیاً برای تصویب به مجلس شورای ملی پیشنهاد نماید لوایح مزبوره در کمیسیون مطرح و پس از شور اول طبع و

توزیع خواهد شد تا نمایندگان نظریات خود را در موضوع لایحه در ظرف هشت روز از تاریخ توزیع به کمیسیون بدهند و شور دوم بعد از انقضای هشت روز بعمل آید. این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه دهم اردی بهشت ماه یکهزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه اجرای لوایح قانونی وزارت عدلیه پس از تصویب کمیسیون

پارلمانی قوانین عدلیه

مصوب ۱۲ آبان ماه ۱۳۰۸

ماده واحده - وزیر عدلیه مجاز است کلیه لوایح قانونی را که بمجلس شورای ملی پیشنهاد مینماید پس از تصویب کمیسیون فعلی قوانین عدلیه بموقع اجرا گذارده و پس از آزمایش آنها در عمل نواقصی را که در ضمن جریان ممکن است معلوم شود رفع و قوانین مزبوره را تکمیل نموده ثانیاً برای تصویب به مجلس شورای ملی پیشنهاد نماید.

لوایح مزبوره در کمیسیون مطرح و پس از شور اول طبع و توزیع خواهد شد تا نمایندگان نظریات خود را در موضوع لایحه در ظرف هشت روز از تاریخ توزیع به کمیسیون بدهند و شور دوم بعد از انقضای هشت روز بعمل آید. این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه دوازدهم آبان ماه یکهزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه اجرای لوایح قانونی وزارت عدلیه پس از تصویب کمیسیون

پارلمانی قوانین عدلیه

مصوب ۲۸ فروردین ماه ۱۳۰۹

ماده واحده - وزیر عدلیه مجاز است کلیه لوایح قانونی را که بمجلس شورای ملی پیشنهاد می نماید پس از تصویب کمیسیون فعلی قوانین عدلیه بموقع اجرا گذارده و پس از آزمایش آنها در عمل نواقصی را که در ضمن جریان ممکن است معلوم شود رفع و قوانین مزبوره را تکمیل نموده ثانیاً برای تصویب بمجلس شورای ملی پیشنهاد نماید.

لوایح مزبوره در کمیسیون مطرح و پس از شور اول طبع و توزیع خواهد شد تا نمایندگان نظریات خود را در موضوع لایحه در ظرف هشت روز از تاریخ توزیع بکمیسیون بدهند و شور دوم بعد از انقضای هشت روز بعمل آید. این قانون که مشتمل بر یکماده است در جلسه (۲۸) فروردین ماه یکهزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید. رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه اجرای لوایح پیشنهادی وزارت عدلیه پس از تصویب

کمیسیون قوانین عدلیه مجلس شورای ملی

مصوب ۱۲ آبانماه ۱۳۰۹

ماده واحده - دولت مجاز است لوایحی را که وزیر عدلیه بمجلس شورای

ملی پیشنهاد می نماید پس از تصویب کمیسیون فعلی قوانین عدلیه بموقع اجرا گذارده و پس از آزمایش آنها در عمل نواقصی را که در ضمن جریان ممکن است معلوم شود رفع و قوانین مزبوره تکمیل نموده ثانیاً برای تصویب به مجلس شورای ملی پیشنهاد نماید.

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه دوازدهم آبانماه یکهزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

متمم قانون ثبت املاک

مصوب ۶ دیماه ۱۳۰۷

ماده اول - در نقاطی که اداره ثبت موجود است تا شش ماه و در سایر نقاط تا شش ماه پس از افتتاح اداره ثبت حق التبت تومانی یکشاهی و از شش ماه دوم تومانی یکشاهی و نیم و در سال دوم تومانی صد دینار خواهد بود از ابتدای سال سوم دولت هر ملکی را که هنوز تقاضای ثبت آن نشده باسم متصرف اعلان کرده و بارعایت مقررات قانون ثبت اسناد و املاک به ثبت میرساند و در این صورت حق التبت را از قرار تومانی دو شاهی و نیم مأخوذ خواهد داشت. تبصره - مادام که حق التبت کمتر از تومانی صد دینار است تمام آن در حین تقاضای ثبت پرداخته میشود.

ماده دوم - نسبت باملاکی که با شرط خیار یا بعنوان قطعی و یا شرط ندر خارج و یا شرط وکالت منتقل شده است و بطور کلی نسبت باملاکی که بعنوان صلح یا بغير عنوان دیگر با شرط استرداد انتقال داده شده و مدت خیار یا عمل بشرط و بطور کلی مدت حق استرداد هنوز باقی است انتقال دهنده حق دارد تقاضای ثبت نماید ولی مکلف است حق طرف را نیز در تقاضا نامه خود قید کند و این حق در ضمن اعلان با تصریح باسم طرف ذکر خواهد شد هر گاه انتقال دهنده در ظرف مدت بخواد از حق خود استفاده کند باید با اطلاع اداره ثبت محل ملک اقدام نماید اگر انتقال دهنده در ظرف مدت از حق خود استفاده نکرد طرف میتواند صدور

این قانون بموجب قانون مصوب ليله ۲۱ بهمن ماه ۱۳۰۸ نسخ شده است.

سند مالکیت قطعی خود را نسبت بملك مورد معامله که در دفتر املاک با اسم انتقال دهنده ثبت شده است تقاضا نماید .

اداره ثبت تقاضای طرف را بانتهال دهنده ابلاغ کرده و هر گاه انتقال دهنده تا دوهفته از تاریخ ابلاغ (با رعایت مقررات اصول محاکمات حقوقی راجع ببعده مسافت) مخالفتی نکرد تعلق قطعی ملك را بطرف در دفتر املاک ثبت نموده سند مالکیت قطعی باو خواهد داد .

اگر انتقال دهنده تا دوهفته از تاریخ ابلاغ ادعا کرد که تفاوت بین قیمت واقعی ملك در روز انقضای مدت حق استرداد و قیمت مقرر بین طرفین از خمس قیمت واقعی در روز انقضای مدت بیشتر است باید در ظرف یکماه بمحکمه صالحه رجوع کند .

هر گاه محکمه تفاوت قیمت را معادل خمس یا کمتر دید حکم خواهد داد اداره ثبت املاک ملك را بطور قطعی باسم طرف ثبت نماید و هر گاه تفاوت را بیش از میزان فوق دید و طرف نیز تا یکماه از تاریخ اخطار برای تأدیه مازاد از خمس حاضر نشد محکمه حکم برد قیمت مقرر بین طرفین و اجرة النخل قانونی خواهد داد در اینصورت هر گاه انتقال دهنده محکوم به را نپرداخت حکم مطابق مقررات اصول محاکمات حقوقی اجرا شده و طرف در استیفای حق خود (محکوم به) از عین یا قیمت ملك مورد معامله بر هر طلبکار دیگر انتقال دهنده مقدم خواهد بود .

ماده سوم - ماده هفتم قانون ثبت اسناد مصوب دهم ارداد ۱۳۰۷ و کلیه مقررات دیگر مخالف این قانون نسخ میشود .

چون بموجب قانون مصوب ۴ آذر ماه ۱۳۰۷ وزیر عدلیه مجاز است کلیه لوایح قانونی را که بمجلس شورای ملی پیشنهاد مینماید پس از تصویب کمیسیون پارلمانی قوانین عدلیه بوقع اجرا گذارده و پس از آزمایش آنها در عمل نواقصی را که در ضمن جریان ممکن است معلوم شود رفع و قوانین مزبوره را تکمیل نموده ثانیاً برای تصویب بمجلس شورای ملی پیشنهاد نماید .
علیهذا (قانون ثبت املاک) که در تاریخ ششم دیماه یکهزار و سیصد و هفت شمسی بتصویب کمیسیون قوانین عدلیه مجلس شورای ملی رسیده است قابل اجرا است .
رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اصلاح قانون ثبت عمومی املاک و مرور زمان راجع بمدت اعتراض

مصوب ۲ خرداد ماه ۱۳۰۸

ماده اول - هر گاه معترض در مدت مقرر بمحکمه عرضحال داد و بعد معلوم شد که محکمه

این قانون بموجب قانون مصوب ليله ۲۱ بهمن ماه ۱۳۰۸ نسخ شده است .

صلاحیت نداشته برای تقدیم عرضحال بمحکمه صلاحیت دار از تاریخ ابلاغ قرار قطعی راجع بصلاحیت ده روز مهلت داده میشود مگر این که از تاریخ ابلاغ به انقضای مدت دو ماه که بموجب قانون ۲۱ بهمن ماه ۱۳۰۶ مقرر است بیش از ده روز مانده باشد که در اینصورت در تمام بقیه مدت حق دادن عرضحال خواهد داشت . نسبت به عرضحال هائیکه قبلاً بمحکمه غیر صلاحیت دار داده شده و قرار قطعی عدم صلاحیت قبل از تاریخ اجراء اینقانون ابلاغ گردیده از تاریخ اجراء اینقانون تا ده روز برای تقدیم عرضحال بمحکمه صالحه مهلت داده میشود مگر اینکه سند مالکیت ملك مورد اعتراض بتقاضا کننده ثبت تسلیم شده باشد

ماده دوم - مقررات قانون ثبت عمومی املاک و مرور زمان مصوب ۲۱ بهمن ماه ۱۳۰۶ که مخالف این قانون است نسخ میشود .

این قانون که مشتمل بر دو ماده است در جلسه دوم خرداد ماه یکهزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید .
رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون ثبت اسناد و املاک

مصوب ۱۱ مهر ماه ۱۳۰۸

باب اول

در تشکیل ثبت اسناد و املاک و ترتیب دفاتر آن

فصل اول - در تشکیل ثبت اسناد و املاک

ماده اول - در هر حوزه ابتدائی باقتضای اهمیت محل يك اداره یا دائره ثبت اسناد و املاک تأسیس میشود و ممکن است ادارات یا دوائر مزبوره دارای شعبی باشند .

ماده دوم - مدیران و نمایندگان ثبت و مسئولین دفاتر جز در محل مأموریت خود نمیتوانند انجام وظیفه نمایند و اقدامات آنها در خارج از آن محل اثر قانونی ندارد .

ماده سوم - هر مدیر ثبت و مسئول دفتر و نماینده باید قبل از تصدی بمأموریت دو نمونه از امضاء خود را بدهد یکی از نمونه ها در دفتر دائره محلی و دیگری در اداره کل ثبت اسناد و املاک در طهران ضبط خواهد شد .

ماده چهارم - در صورت تغییر مسئول دفتر ثبت اسناد و املاک محل با حضور مدعی الموم ابتدائی یا نماینده او ذیل دفاتر مسئول مزبور را بسته وبمسئولی که بجای او معین میشود تسلیم خواهد کرد .

این قانون بموجب قانون مصوب ليله ۲۱ بهمن ماه ۱۳۰۸ نسخ شده است .

فصل دوم - در دفاتر ثبت اسناد و املاک

ماده پنجم - هر اداره یا دائره ثبت اسناد و املاک دارای دفاتر ذیل خواهد بود و هر دفتری

باید نسختین باشد :

۱ - دفتر املاک - ۲ - دفتر معاملات راجع باموال غیر منقول ۳ - دفتر ثبت معاملات منافع املاک ثبت شده - ۴ - دفتر معاملات اموال منقول ۵ - دفتر اسناد مغرغه ۶ - دفتر ودایع ۷ - دفتر احکام محاکم راجع باموال منقول و غیر منقول ۸ - دفتر ثبت موقوفات ۹ - دفتر صورت اسامی اشخاصی که ورشکسته و یا در تحت قیمومت یا ولایت شرعی هستند ۱۰ - دفتر عیادت ثبت ۱۱ - دفتر نماینده عمومی املاک .

ماده ششم - وزارت عدلیه اندازه عرض و طول هر یک از دفاتر مذکوره در ماده فوق و همچنین نمونه صفحات و عدده ستونهای مطالبی را که باید در هر یک از ستونها درج شود بموجب نظامنامه مخصوص معین خواهد کرد .

ماده هفتم - کلیه دفاتر مذکوره در ماده (۵) باید مجلد بوده و تمام صفحات آن در بدو امر مدعی العموم بدایت محل یا نماینده او نمره گذاشته و بامضای خود ممضی و بهر یار که مهور نماید .

مجموع عدده صفحات هر دفتر را باید مدعی العموم یا نماینده او با تمام حروف در صفحه اول و آخر دفتر با ذکر تاریخ قید کند .

ماده هشتم - عدده مجلدات دفتر املاک بعد از نواحی هر حوزه ثبت خواهد بود و در هر یک از مجلدات مذکوره لا اقل شش صفحه برای هر ملک منظور میشود و صفحات مزبوره دارای نمره ترتیبی خواهد بود - تمام معاملات راجع بانقال املاک در صفحه دفتر املاک که مربوط بآن ملک است بترتیب تاریخ قید شده و در دفتر نماینده عمومی املاک نیز یاد داشت خواهد شد .

ماده نهم - کلیه دفاتر مذکوره در ماده (۵) باستثنای دفتر املاک سالیانه بوده و در آخر هر سال مسئولین دفاتر ثبت اسناد و املاک دفاتر خود را بسته شماره اسنادی را که ثبت شده است معین و صورت مجلس از شرح ختم دفتر در آخرین صفحه که بسته میشود مرتب کرده امضاء مینمایند پس از آن دفاتر بسته شده را بمدیر دائره ثبت اسناد و املاک حوزه خود تسلیم میکنند .

ماده دهم - مدیر ثبت در آخر هر سال صورت مجلس مذکور در ماده فوق را امضاء نموده و پس از آن یک نسخه از اصل هر یک از دفاتر را بضبط حوزه خود و نسخه دیگر را بدفتر ضبط را کد کل ارسال خواهد داشت .

ماده یازدهم - دفتر املاک سالیانه نیست و مادامی که صفحه سفید دارد استعمال میشود مقررات راجعه به بستن دفاتر و ترتیب صورت مجلس که در دو ماده فوق مذکور است پس از اختتام آن بعمل آمده یک نسخه از آن در ضبط حوزه که ملک در آن واقع شده و نسخه ثانی بضبط کل ارسال خواهد شد .

فصل سوم

در جرایم و مجازات

ماده دوازدهم - هر یک از مستخدمین و اجزاء ثبت اسناد و املاک عمداً یکی از جریمهای ذیل را مرتکب شوند جاعل در اسناد رسمی محسوب و به مجازاتی که برای جعل و تزویر اسناد رسمی مقرر است محکوم خواهند شد .

اولاً - اسناد معموله یا مزوره را ثبت کنند ثانیاً - سندی را بدون حضور اشخاصی که مطابق قانون باید حضور داشته باشند ثبت نمایند .

ثالثاً - سندی را باسم کسانی که آن معامله را نکرده اند ثبت کنند رابعاً - تاریخ سند یا ثبت سندی را مقدم یا مؤخر در دفتر ثبت کنند خامساً - تمام یا قسمتی از دفاتر ثبت را معدوم یا مکتوم کنند یا ورقی از آن دفاتر را بکشند یا بوسائل متقلبانه دیگر ثبت سندی را از اعتبار و استفاده بیندازند سادساً - اسناد انتقالی را با علم بعدم مالکیت انتقال دهنده ثبت کنند سابعاً - سندی را که بطور وضوح سندیت نداشته و یا از سندیت افتاده ثبت نمایند .

ماده سیزدهم - هر گاه اعضاء ثبت اسناد و املاک سندی را که مفاد آن مخالفت صریح با قوانین موضوعه مملکتی داشته ثبت کنند یا قبل از احراز هویت اشخاص و یا اهلیت اصحاب معامله و یا قابلیت موضوع معامله سندی را عمداً ثبت نمایند از یکسال تا سه سال از خدمات دولتی منفصل خواهند شد .

ماده چهاردهم - هر یک از مستخدمین و اجزاء ثبت اسناد و املاک تصدیقاتی بدهند که مخالف واقع باشد در حکم جاعل اسناد رسمی خواهند بود .

ماده پانزدهم - در موارد تقصیراتی که مجازات آنها بموجب این فصل معین شده است مستخدمین و اجزاء ثبت اسناد و املاک که مرتکب جرم عمومی و یا تقصیر اداری میشوند موافق مقررات قوانین جزائی و یا قانون استخدام تعقیب و مجازات خواهند شد .

باب دوم

فصل اول

در ثبت املاک

ماده شانزدهم - کلیه اموال غیر منقول اعم از املاک مزروعی و مستغلات و غیره باید در دفاتر ثبت املاک ثبت شود در نقاطیکه اداره ثبت اسناد در تاریخ اجرای قانون متمم قانون ثبت املاک

مورخ ۱۱ دیماه ۱۳۰۷ موجود بوده از تاریخ اجرای آن قانون تا دو سال و در سایر نقاط از تاریخ افتتاح اداره ثبت املاک در هر ناحیه تا دو سال کلیه اشخاصی که بعنوان مالکیت متصرف املاک واقعه در آن ناحیه هستند باید تقاضای ثبت نمایند و از ابتدای سال سیم دولت هر ملکی را که هنوز تقاضای ثبت آن نشده باسم متصرف اعلان کرده و با رعایت مقررات این قانون به ثبت میرساند.

ماده هفدهم - قبل از انقضای مدت دو سال مذکور در ماده فوق نیز وزارت عدلیه میتواند حوزههای ثبتی را که مقتضی بداند بچند ناحیه تقسیم کرده و به ثبت عمومی املاک واقعه در یک یا چند ناحیه از حوزه مزبور به ترتیب ذیل اقدام کند.

قبل از اقدام به ثبت عمومی املاک واقعه در هر ناحیه حدود ناحیه مزبور و اینکه املاک واقعه در آن حدود ثبت خواهد شد بایستی بوسیله اعلان در جراید و غیره با اطلاع عموم برسد و اعلان مزبور در ظرف یکماه سه مرتبه منتشر خواهد شد.

ماده هیجدهم - یکماه پس از انتشار سومین اعلان باید صورت کلیه اشخاصی که خود را بوسیله اظهارنامه مالك متصرف املاک واقعه در آن ناحیه معرفی کرده اند و همچنین اشخاص مذکور در ماده ۱۹ و صورت املاک مجهول المالك و نوع ملك و نمره که از طرف اداره ثبت اسناد برای آن ملك تعیین میگردد در جراید اعلان شود - این اعلان تا چهارماه ماهی دوم مرتبه منتشر شده و ملکی که در ظرف چهار ماه از تاریخ اولین اعلان مورد اعتراض واقع نگردد بملکیت قطعی کسی که خود را مالك و متصرف معرفی کرده است در دفتر املاک ثبت خواهد شد و دیگر از احدی نسبت بملك مزبور هیچگونه اعتراضی پذیرفته نیست.

ماده نوزدهم - نسبت باشخاصی که در حوزه ثبت مقیم بوده و اظهارنامه نداده اند اداره ثبت اسناد پس از تحقیق ملك را باسم آنها اعلان و در صورت عدم اعتراض با حدودیکه در نتیجه حدود تعیین خواهد شد مجاور برای آن ملك معین میگردد ثبت خواهد کرد ولی حق الثبت در این مورد دو برابر خواهد بود و بعلاوه این قبیل مالکین نسبت بحدود حق اعتراض نداشته و سند مالکیت آنها تا پنج سال صادر نخواهد شد هر گاه تا پنج سال از تاریخ ثبت معترضی پیدا نشد سند مالکیت صادر نخواهد گردید.

ماده بیستم - اگر مالك متصرف ملکی بهیچوجه معلوم نباشد ملك مزبور بانظار مدت مدعی العموم محل به ثبت خواهد رسید و هر گاه تا بیست سال پس از ثبت مالك آن معین نشد سند مالکیت باسم دولت صادر خواهد گردید تا مطابق قانون مدنی بمصارف خیریه برسد - حق الثبت در صورتیکه ملك عایدی نداشته باشد گرفته نخواهد شد اگر مالك ملکی معلوم ولی غائب و مفقود الاثر باشد پس از اینکه امین بوسیله مدعی العموم معین شد اقدام به ثبت خواهد کرد.

ماده بیست و یکم - نسبت باشخاصیکه بر حسب تحقیقات مالك ملکی معرفی شده و محل اقامت آنها در خارج از حوزه ثبت واقع است و یا محل اقامت آنها معلوم نیست بترتیب ذیل عمل خواهد شد.

اسامی این قبیل اشخاص در ضمن صورت مذکور در ماده (۱۸) با ذکر اینکه محل اقامت آنها معلوم نیست و یا در خارج از حوزه ثبت واقع است اعلان شده بعلاوه در ضمن اعلان جدا گانه که چهار مرتبه در چهار ماه مذکور در ماده (۱۸) تکرار خواهد شد باشخاص مزبور اخطار میشود که اگر قبل از انقضای چهارماه اظهارنامه ندادند ملك آنها با حدودیکه در نتیجه تعیین حدود املاک مجاور برای آن معین میشود ثبت خواهد گردید و حق الثبت در موقع صدور سند مالکیت دوقابل مأخوذ خواهد شد.

ماده بیست و دوم - تعیین حدود املاک واقعه در هر ناحیه متدرجاً در ظرف چهار ماه مذکور در ماده (۱۸) بترتیب نمره املاک بعمل آمده و صاحبان املاک و مجاورین برای روز تعیین حدود بوسیله اعلان احضار میشوند اعلان مزبور در روز قبل از روز تعیین حدود سه مرتبه منتشر میشود.

ماده بیست و سوم - مجاورینی که در موقع عملیات تعیین حدود حاضر و نسبت بملك بهر عنوان حقی برای خود قائل بوده و اعتراض دارند از تاریخ تنظیم صورت مجلس تا یکماه و مجاورینی که در موقع تعیین حدود حضور نداشته اند ولی از حوزه ثبت نیز خارج نباشند از تاریخی که برای تعیین حدود بموجب اعلان معین شده تا آخر مدت چهار ماه مذکور در ماده (۱۸) میتوانند اعتراض خود را بداره ثبت اسناد محل تسلیم نمایند هر گاه از تاریخی که برای تعیین حدود معین شده تا آخر مدت چهار ماه کمتر از یکماه مانده باشد مجاورین غیر حاضر میتوانند تا انقضای یکماه از تاریخ مزبور اعتراض خود را تسلیم کنند و اگر بعد از تنظیم صورت مجلس مجاورین غیر حاضر آنرا رؤیت کرده باشند فقط در ظرف یکماه از تاریخ رؤیت حق تقدیم اعتراض خواهند داشت مجاور معترض باید در ظرف یکماه از تاریخ تسلیم اعتراض بمحکمه صالحه مراجعه کرده و تصدیق محکمه را مشعر بر تقدیم عرضحال نیز باید در ظرف همان یکماه بداره ثبت اسناد تقدیم داشته رسید دریافت کند و در صورتی که در ظرف یکماه تصدیق محکمه را تسلیم ننموده یا پس از تقدیم عرضحال مدت یکماه دعوی خود را در محکمه بلا تعقیب گذارد حق او ساقط خواهد شد.

ماده بیست و چهارم - اگر صاحب ملك که اظهارنامه داده در موقع تعیین حدود خود یا نماینده اش حاضر نباشد ملك او با حدود اظهار شده از طرف مجاورین تعیین خواهد شد لکن مالك یا نماینده او میتواند در همان مدت و بهمان طریق که بموجب ماده فوق معین شده نسبت بحقوق ارتفاقی و حدود اعتراض کنند.

ماده بیست و پنجم - هر گاه تعیین حدود کلیه املاک واقعه در ناحیه در ظرف چهار ماه بانجام نرسیده تا یکماه پس از روزیکه برای تعیین حدود در اعلان معین شده و تعیین حدود بعمل آمده مجاورین با رعایت مواد ۲۳ و ۲۴ میتوانند فقط بحدود و حقوق ارتفاقی اعتراض کنند.

ماده بیست و ششم - حق الثبت املاکی که بترتیب فوق در ثبت آنها اقدام میشود موافق نرخ روز انتشار اولین اعلان مذکور در ماده (۱۷) و بترتیبی که وزارت عدلیه در نظامنامه معین میکند اخذ خواهد شد.

ماده بیست و هفتم - این قانون از بیستم مهر ماه ۱۳۰۸ بموقع اجرا گذاشته خواهد شد.

چون بموجب قانون مصوب دهم اردیبهشت ماه ۱۳۰۸ «وزیر عدلیه مجاز است کلیه لوایح قانونی را که بمجلس شورای ملی پیشنهاد مینماید پس از تصویب کمیسیون فعلی قوانین عدلیه بموقع اجرا گذارده و پس از آزمایش آنها در عمل نواقصی را که در ضمن جریان ممکن است معلوم شود رفع و قوانین مزبوره را تکمیل نموده ثانیاً برای تصویب بمجلس شورای ملی پیشنهاد نماید» علیهذا قسمتی از (قانون ثبت اسناد و املاک) مشتمل بر بیست و هفت ماده که در تاریخ یازدهم مهر ماه یکهزار و سیصد و هشت شمس بنصوب کمیسیون قوانین عدلیه مجلس شورای ملی رسیده قابل اجرا است.

رئیس مجلس شورای ملی: دادگر

قانون ثبت اسناد و املاک

مصوب ليله ۲۱ بهمن ماه ۱۳۰۸

باب اول

فصل اول - تشکیلات اداری ثبت و وظایف مأمورین

- ماده ۱-** در هر حوزه ابتدائی باقتضاء اهمیت محل یک اداره یا دائره ثبت اسناد و املاک تأسیس میشود - ممکن است هر اداره یا دائره ثبت دارای شعبی باشد.
- ماده ۲-** مدیران و نمایندگان ثبت و مسئولین دفاتر جز در محل مأموریت خود نمیتوانند انجام وظیفه نمایند: اقدامات آنها در خارج از آن محل اثر قانونی ندارد.
- ماده ۳-** هر مدیر ثبت و مسئول دفتر و نماینده باید قبل از تصدی بمأموریت دونمونه از امضاء خود را بدهد یکی از نمونهها در دفتر دائره محلی و دیگری در اداره کل ثبت اسناد و املاک در طهران ضبط خواهد شد.
- ماده ۴-** در صورت تغییر مسئول دفتر مدیریت ثبت اسناد و املاک محل با حضور مدعی العموم ابتدائی یا نماینده او ذیل دفاتر مسئول مزبور را بسته و بمسئولی که بجای او معین میشود تسلیم خواهد کرد.
- ماده ۵-** در هر اداره یا دائره ثبت به تناسب توسعه آن يك یا چند نفر متخصص ثبت برای رفع اختلافات و اعتراضات ناشی از تقاضای ثبت املاک معین خواهد شد.
- ماده ۶-** انتخاب محققین ثبت از بین مستخدمین دولت مطابق نظامنامه که وزارت عدلیه تنظیم خواهد نمود بعمل میآید.
- ماده ۷-** جز در مورد ماده ۸ محققین ثبت باختلافاتی رسیدگی خواهند کرد که از هزار تومان تجاوز نکند از رأی محقق ثبت تا ده روز پس از ابلاغ به نزدیکترین محکمه بدایت شکایت استینافی

این قانون بموجب قانون مصوب ۲۶ اسفند ماه ۱۳۱۰ نسخ شده است.

میتوان کرد محقق در ضمن رأی خود این حق استیناف را ذکر کرده و محکمه صلاحیت دار را نیز صریحاً قید میکند حکم آن محکمه قابل تمیز نیست.

ماده ۸- در موارد قنوت و چشمه سارها و املاک مشاعه هر گاه سهام ملك یا قنات یا چشمه سار بترتیب مذکور در ماده ۳۷ مجموعاً بیش از سهام واقعی ملك یا قنات یا چشمه سار بشود محقق ثبت بدون رعایت حد نصاب فوق الذکر رسیدگی کرده و رأی خواهد داد کسانیکه در این مورد برای محقق ثبت تسلیم نباشند در صورتیکه سهم هر يك از آنها بیش از هزار تومان باشد معترض تلقی شده و میتوانند تا دو ماه پس از ابلاغ رأی نسبت بتقاضای سایر شرکاء قنات یا چشمه سار یا ملك مشاع بمحکمه صلاحیت دار عرضحال اعتراض بدهند و چنانچه سهم هر يك از آنها هزار تومان یا کمتر باشد فقط میتوانند مطابق ماده ۷ در ظرف مدت ده روز استینافاً به نزدیکترین محکمه بدایت مراجعه کنند.

ماده ۹- ترتیب رسیدگی و وظائف محققین ثبت بموجب نظامنامه معین خواهد شد.

ماده ۱۰- برای آگاهی عامه اداره ثبت املاک در موقع تشکیل در هر حوزه سالی یکمرتبه تا دو سال باید هیئتی مرکب از پنج نفر معتمدین محل و سه نفر مأمورین مهم آن حوزه تشکیل دهد که بوسیله اعلان و ابلاغ و جار اهالی حوزه ثبت را از لزوم ثبت املاک مطلع سازند.

فصل دوم - دفاتر ثبت

- ماده ۱۱-** هر اداره یا دائره ثبت اسناد و املاک دارای دفاتر ذیل خواهد بود و هر دفتری باید تسخیرین باشد:
- ۱ - دفتر املاک ۲ - دفتر معاملات راجع باموال غیر منقول ۳ - دفتر ثبت معاملات منافع املاک ثبت شده ۴ - دفتر معاملات اموال منقول ۵ - دفتر اسناد متفرقه ۶ - دفتر ودایع ۷ - دفتر احکام محاکم راجع باموال منقول و غیر منقول ۸ - دفتر ثبت موقوفات ۹ - دفتر صورت اسامی اشخاصی که ورشکسته و یا در تحت قیمومت یا ولایت شرعی هستند ۱۰ - دفتر عایدات ثبت ۱۱ - دفتر نماینده عمومی املاک.
- ماده ۱۲-** وزارت عدلیه اندازه عرض و طول هر يك از دفاتر مذکور در ماده فوق و همچنین نمونه صفحات و عده ستونهای مطالبی را که باید در هر يك از ستونها درج شود بموجب نظامنامه مخصوص معین خواهد کرد.
- ماده ۱۳-** کلیه دفاتر مذکور در ماده (۱۱) باید مجلد بوده و تمام صفحات آنرا در بدو امر مدعی العموم بدایت محل یا نماینده او نمره گذاشته و بامضای خود ممضی و بهر پار که مهمور نماید.
- ماده ۱۴-** مجموع عده صفحات هر دفتر را باید مدعی العموم یا نماینده او با تمام حروف در صفحه اول و آخر دفتر با ذکر تاریخ قید کند.
- ماده ۱۵-** عده مجلدات دفتر املاک بعد از نواحی هر حوزه ثبت خواهد بود و در هر يك از مجلدات مذکور لا اقل شش صفحه برای هر ملك منظور میشود و صفحات مزبوره دارای نمره ترتیبی خواهد بود.

- ماده ۱۶** - تمام معاملات راجع بانقلاب املاک در صفحه دفتر املاک که مربوط بآن ملک است بترتیب تاریخ قید شده و در دفتر نماینده عمومی املاک نیز یادداشت خواهد شد.
- ماده ۱۷** - کلیه دفاتر مذکور در ماده (۱۱) باستثناء دفتر املاک سالیانه بوده و در آخر هر سال مسئولین دفاتر ثبت اسناد و املاک دفاتر خود را بسته شماره اسنادی را که ثبت شده است معین و صورت مجلس از شرح ختم دفتر در آخرین صفحه که بسته میشود مرتب کرده امضاء مینمایند پس از آن دفاتر بسته شده را بمدیر دایره ثبت اسناد و املاک حوزه خود تسلیم میکنند.
- ماده ۱۸** - مدیر ثبت در آخر هر سال صورت مجلس مذکور در ماده فوق را امضاء نموده و پس از آن يك نسخه از اصل هر يك از دفاتر را بضبط حوزه خود و نسخه دیگر را بدفتر ضبط را کد کل ارسال خواهد داشت.
- ماده ۱۹** - دفتر املاک سالیانه نیست و مادامی که صفحه سفید دارد استعمال میشود مقررات راجعه به بستن دفاتر و ترتیب صورت مجلس که در ماده فوق مذکور است پس از اختتام آن بعمل آمده يك نسخه از آن در ضبط حوزه که ملک در آن واقع شده و نسخه ثانی به ضبط کل ارسال خواهد شد.
- ماده ۲۰** - مراجعه بدفتر املاک برای عموم جایز است.

باب دوم

ثبت املاک

فصل اول - مواد عمومی و مواد متفرقه

- ماده ۲۱** - کلیه اموال غیر منقول اعم از املاک مزروعی و مستغلات و غیره باید در دفاتر ثبت املاک ثبت شود در نقاطیکه اداره ثبت اسناد در تاریخ اجراء قانون متمم قانون ثبت املاک مورخ یازدهم دیماه ۱۳۰۷ موجود بوده از تاریخ اجراء آن قانون تا دو سال و در سایر نقاط از تاریخ افتتاح اداره ثبت املاک در هر ناحیه تا ۲ سال کلیه اشخاصی که بعنوان مالکیت متصرف املاک واقع در آن ناحیه هستند باید تقاضای ثبت نمایند و از ابتداء سال سوم دولت هر ملکی را که هنوز تقاضای ثبت آن نشده باسهم متصرف اعلان کرده و با رعایت مقررات این قانون به ثبت می رساند.
- ماده ۲۲** - تقاضای ثبت نسبت باملاک دولت بعهده مالیه محل و نسبت باملاک مؤسسات بلدی و خیریه بر عهده رئیس مؤسسه و نسبت باملاک موقوفه بعهده متولی و نسبت به املاک شرکتهای بعهده مدیر شرکت و در مورد املاک مجاورین بعهده ولی یا قیم آنها است.
- ماده ۲۳** - نماینده اوقاف هر محل مکلف است بمتولیان املاک موقوفه آن محل اخطار نماید که در ظرف شش ماه از تاریخ اجراء این قانون در نواحی که اداره ثبت موجود است و در سایر نواحی تا شش ماه پس از افتتاح اداره ثبت نسبت باملاک موقوفه تقاضای ثبت نمایند.

- ماده ۲۴** - در صورتیکه متولیان در ظرف مدت فوق اقدام به تقاضای ثبت نکنند نماینده اوقاف محل تقاضای ثبت خواهد کرد.
- ماده ۲۵** - نسبت بموقوفاتی که متولی خاص ندارد نماینده اوقاف محل مستقیماً تقاضای ثبت خواهد داد.
- ماده ۲۶** - نسبت بملک موقوفه که بعنوان مالکیت تقاضای ثبت آن شده و همچنین برای حفظ حقوق ارتقائی موقوفه نسبت بملک دیگری که تقاضای ثبت آن بدون ذکر حقوق موقوفه شده است متولی و نماینده اوقاف هر يك جداگانه مکلف باعتراض هستند.
- ماده ۲۷** - عدم اعتراض متولی در مدت قانونی و عدم تعقیب امر در نزد مراجع صالحه در صورتی که عدلی باشد خیانت محسوب و بامتولی مطابق مواد ۷۹ و ۸۰ قانون مدنی رفتار خواهد شد.
- ماده ۲۸** - مخارج راجع به ثبت در صورتی که موقوفه مورد تقاضای عایدات کافی نداشته باشد و همچنین مخارج اعتراض و محاکمه از محل مبرات مطلقه و موقوفات مجهول البصر ف داده میشود.
- ماده ۲۹** - در مورد املاکی که وقف بر اولاد و اقارب است نماینده اوقاف محل به متولی یا یکی از موقوف علیهم اخطار میکند که در مدت ششماه مذکور در ماده ۲۳ تقاضای ثبت موقوفه را بنماید و در صورت عدم تقاضا نماینده اوقاف خود تقاضای ثبت خواهد داد.
- ماده ۳۰** - در مواردیکه اداره اوقاف تقاضای ثبت میدهد مخارج راجع به ثبت را خود مستقیماً از عایدات موقوفه مورد تقاضا وصول خواهد نمود.
- ماده ۳۱** - عرضحال اعتراض اداره اوقاف مجاناً پذیرفته میشود.
- ماده ۳۲** - ثبت رقبه بعنوان وقفیت مثبت توایت نیست.
- ماده ۳۳** - هر يك از نمایندگان اوقاف که تکالیف مقرر در مواد فوق را انجام نداد از يك تا سه سال از خدمات دولتی منفصل خواهد شد.
- ماده ۳۴** - در مورد قنات و چشمه سارهای مشترک بین چند مالك و املاک مشاع هر گاه یکی از مالکین تقاضای ثبت کرد ثبت تمام قنات یا چشمه سار و ملك مشاع الزامی و مطابق مواد ذیل عمل خواهد شد.
- ماده ۳۵** - پس از اولین تقاضای ثبت اداره ثبت اعلان خواهد کرد که نسبت به قسمتی از فلان قنات یا فلان ملك تقاضای ثبت شده و عموم مالکین متصرف باید تا سی روز پس از نشر آخرین اعلان اظهار نامه بداره بدهند.
- ماده ۳۶** - اعلان حقوق تا سی روز سه مرتبه منتشر خواهد شد سی روز پس از انتشار آخرین اعلان اداره ثبت باید صورت کلیه اشخاصی که خود را بوسیله اظهارنامه مالك متصرف معرفی کرده اند و همچنین اشخاص مذکور در ماده ۱۰۶ و صورت قسمتهائی را که مالك آن معلوم نیست اعلان نماید این اعلان تا شصت روز منتشر شده و هر گاه در ظرف این مدت معترضی پیدا نشد سند

مالکیت به اشخاصی که به عنوان مالک متصرف اعلان شده‌اند با رعایت ماده ۱۰۷ داده می‌شود.

ماده ۳۷ - اگر عده سهام اشخاصی که اظهارنامه داده‌اند و سهام اشخاص مذکور در ماده ۱۰۶ و سهامی که مالک آن معلوم نیست مجموعاً بیش از سهام واقعی ملک یا قنات یا چشمه سار بشود مطابق ماده ۸ این قانون رسیدگی بآن بمحقق ثبت رجوع خواهد شد.

ماده ۳۸ - نسبت باملاکی که با شرط خیار یا بعنوان قطعی یا شرط نذر خارج و یا بعنوان قطعی با شرط وکالت منتقل شده‌است و بطور کلی نسبت باملاکی که بعنوان صلح یا پهر عنوان دیگر با شرط استرداد انتقال داده شده و مدت خیار یا عمل بشرط و بطور کلی مدت حق استرداد هنوز باقی است انتقال دهنده حق دارد تقاضای ثبت نماید ولی مکلف است حق طرف را نیز در تقاضانامه خود قید کند و این حق مادامی که باقی است در ضمن اعلان یا تصریح باسم طرف ذکر خواهد شد هر گاه انتقال دهنده در ظرف مدت بخواهد از حق خود استفاده کند باید با اطلاع ثبت اسناد محل ملک اقدام نماید اگر انتقال دهنده در ظرف مدت از حق خود استفاده نکرد طرف میتواند صدور سند مالکیت خود را نسبت بملک مورد معامله که در دفتر املاک باسم انتقال دهنده ثبت شده‌است تقاضا نماید اداره ثبت تقاضای طرف را بانتهال دهنده ابلاغ کرده و هر گاه انتقال دهنده تا ده روز از تاریخ ابلاغ (با رعایت مقررات اصول مجامعات حقوقی راجع بمسافت) مخالفتی نکرد تعلق قطعی ملک را بطرف در دفتر املاک ثبت نموده سند مالکیت قطعی باو خواهد داد اگر انتقال دهنده تا ده روز از تاریخ ابلاغ ادعا کرد که تفاوت بین قیمت واقعی در روز انقضاء مدت حق استرداد و قیمت مقرر بین طرفین از خمس قیمت واقعی در روز انقضاء مدت بیشتر است باید در ظرف یکماه بمحکمه صالحه رجوع کند. هر گاه محکمه تفاوت قیمت را معادل خمس یا کمتر دید حکم خواهد داد اداره ثبت املاک ملک را بطور قطعی باسم طرف ثبت نماید و هر گاه تفاوت را بیش از میزان فوق دید و طرف نیز تا یکماه از تاریخ اخطار برای تادیه مازاد از خمس حاضر نشد محکمه حکم برد قیمت مقرر بین طرفین و اجرت المثل قانونی خواهد داد در این صورت هر گاه انتقال دهنده محکوم به را نپرداخت حکم مطابق مقررات اصول مجامعات حقوقی اجرا شده و طرف در استیفای حق خود (محکوم به) از عین یا قیمت ملک مورد معامله بر هر طلبکار دیگر انتقال دهنده مقدم خواهد بود.

ماده ۳۹ - نسبت بمعاملات مذکور در ماده فوق که پس از ثبت ملک در دفتر املاک واقع شده و در دفتر معاملات غیر منقوله نیز ثبت شده است مقررات فوق لازم الرعایه است لیکن وظایفی که در فوق بعهده محکمه گذارده شده بعهده مدیر ثبت خواهد بود.

ماده ۴۰ - مفاد ماده ۳۸ نسبت بمعاملاتی هم که قبل از تاریخ اجراء این قانون واقع و برای انتقال دهنده بنجوی از انحاء حق استرداد مال مورد معامله قید شده است مجری خواهد بود اعم از اینکه نسبت بملک مورد معامله تقاضای ثبت شده یا نشده باشد و محاکم مکلف هستند برطبق آن حکم

صادر نمایند مگر اینکه در تاریخ اجراء این قانون مدتی که برای حق استرداد مقرر بوده منقضی و بعلاوه ملک پس از انقضاء مدت حق استرداد بتصرف منتقل الیه داده شده باشد.

ماده ۴۱ - تخلف قضات از ماده ۳۸ و ماده ۳۹ و ۴۰ موجب مجازات انتظامی از درجه شش بیلا است.

ماده ۴۲ - هر گاه مستدعی ثبت تقاضای ثبت را مسترد داشت کلیه عملیاتی که تا آن تاریخ شده است باطل میشود.

ماده ۴۳ - در صورتیکه در اثناء مدت عملیات مقدماتی تقاضا کننده ثبت ملک مورد تقاضا را کلاً یا بعضاً بدیگری انتقال دهد باید انتقال دهنده و منتقل الیه شخصاً یا بتوسط وکیل ثابت الوکاله در اداره ثبت اسناد حاضر و معامله خود را باداره ثبت اسناد اطلاع دهند.

ماده ۴۴ - چنانچه انتقال قبل از انتشار اعلان نوبت اول واقع شده باشد بتقاضای منتقل الیه اعلانات باسم او منتشر خواهد شد و اگر بعد از انتشار اعلان نوبت اول باشد بقیه اعلانات باسم تقاضا کننده با قید انتقال و ذکر اسم منتقل الیه منتشر میشود.

ماده ۴۵ - اگر انتقال بعد از انقضاء مدت ۹۰ روز و قبل از صدور سند مالکیت واقع شود ملک باسم تقاضا کننده اولی در دفتر املاک ثبت و انتقال بمالك جدید در دفتر غیر منقول و دفتر املاک ثبت و سند مالکیت بمالك جدید داده خواهد شد.

ماده ۴۶ - در مورد مواد ۴۳ و ۴۴ و ۴۵ بغير از حق الثبتی که تقاضا کننده اولی در موقع تقدیم تقاضا نامه داده است حق دیگری گرفته نمی‌شود.

ماده ۴۷ - هر گاه مورد انتقال ملکی باشد که نسبت بآن معترض موجود است اداره ثبت مکلف است در موقعی که مستدعی ثبت و منتقل الیه برای اطلاع دادن معامله باداره حاضر میشوند اسامی معترضین و اعتراضات آنها را با اطلاع منتقل الیه رسانیده واقعه را در دوسیه عملی قید و بامضای منتقل الیه برساند و همچنین در ظرف ده روز بمعترضین اطلاع دهد که ملک بدیگری انتقال داده شده‌است.

ماده ۴۸ - هر گاه انتقال دهنده معامله خود را باداره ثبت اسناد اطلاع نداد و منتقل الیه باداره مراجعه نمود اداره بمستدعی ثبت اظهار منتقل الیه را اخطار مینماید چنانچه مشار الیه پس از رؤیت اخطار در ظرف ده روز انتقال را تصدیق نمود اعلانات با رعایت ماده (۴۴) باسم منتقل الیه و با قید انتقال از مستدعی ثبت منتشر خواهد شد و در هر صورت عدم تصدیق منتقل الیه معترض شناخته شده و پس از انقضای ده روز فوق الذکر در مدت شصت روز حق مراجعه بمحکمه یا بمحقق ثبت برای او محفوظ خواهد بود.

ماده ۴۹ - فوت مستدعی ثبت مانع جریان عملیات ثبت نخواهد بود مگر اینکه وراث او کتباً تقاضای ثبت را مسترد دارند.

ماده ۵۰ - هر گاه مستدعی ثبت بعد از انقضای مدت اعتراض و قبل از ثبت ملک فوت نماید برای ثبت ملک باسم وارث باید مطابق قسمت اخیر ماده ۱۲۶ رفتار شود.

فصل دوم

تقاضای ثبت

ماده ۵۱ - اشخاص ذیل حق تقاضای ثبت دارند.

- ۱ - مالک
- ۲ - کسانی که ملکی بنفع آنها حبس یا وصیت شده است نسبت به حق تعیین شده است
- ۳ - کسانی که در ملک حقوقی از قبیل حق الشرب - حق المجری - حق السكنی حق النظاره حقوق تولیتی و حق اعیانی و امثال آن دارند نسبت به حق خود.

ماده ۵۲ - تقاضانامه ثبت باید بامضای مستدعی ثبت و یا وکیل ثابت الوکاله او بوده و بمدير ثبت داده شود.

ماده ۵۳ - هر گاه مستدعی ثبت نتواند امضاء کند مدیر ثبت این نکته را قید نموده و پس از اطمینان از هویت او تصدیق خواهد کرد که تقاضانامه از طرف مستدعی ثبت داده شده است.

ماده ۵۴ - در صورتیکه تقاضا بتوسط وکیل باشد باید وکالت نامه مشتمل بر اختیارات لازمه برای تقاضای ثبت را ضمیمه نماید.

ماده ۵۵ - تقاضانامه شامل نکات ذیل خواهد بود.

- ۱ - اسم واسم خانواده گوی رسمیت تقاضا کننده نسبت بملک مورد تقاضا و محل اقامت و مشخصات دیگر مستدعی ثبت و وکیل او
- ۲ - تابعیت مستدعی ثبت
- ۳ - نوع مال غیر منقولی که تقاضای ثبت آن شده یا تعیین محل و مشخصات و حدود و اجزاء و متعلقات آن
- ۴ - قیمت ملک در تاریخ تقاضا
- ۵ - شرح حقوقی که برای اشخاص در آن ملک با تعیین صاحبان حقوق و همچنین حقوقی که مستدعی ثبت در املاک مجاور دارد
- ۶ - معرفی صاحبان املاک مجاور.

ماده ۵۶ - در موقع تقدیم تقاضا باید تقاضا کننده اسناد و قبالات و بنچاق ملک و مدارک راجعه به آن را بداره ثبت ارائه دهد تا خلاصه آن در دو سیه عمل ثبت شود و اگر دلیل مالکیت منحصر بتصرف است ادله و امارات تصرف فعلی خود را باید کتباً بداره ثبت اسناد و املاک تسلیم نماید و در هر حال تقاضا کننده نحوه تصرف خود را که مطابق این قانون او را برای تقاضای ثبت مجاز میدارد معلوم کند.

ماده ۵۷ - نسبت باملاکی که مالک خاصی ندارد تقاضای ثبت پذیرفته نمیشود.

فصل سوم - تجدید حدود و اعلانات

ماده ۵۸ - پس از تقدیم تقاضا نامه مدیر ثبت اعلانی ترتیب میدهد مشتمل بر خلاصه و مفاد تقاضانامه و تعیین روز و ساعت برای تعیین حدود موقت ملکی که تقاضای ثبت آن شده است.

ماده ۵۹ - اعلان مذکور در ماده قبل را مدیر ثبت اسناد در یکی از جرائد حوزه خود و

اگر در آن حوزه روزنامه نباشد در یکی از جرائد حوزه دیگر مطابق نظامنامه که وزارت عدلیه معین خواهد کرد منتشر مینماید.

ماده ۶۰ - اعلانات مربوطه بهر ناجیه باید در جریده معینی منتشر شود که در آخر هر سال برای سال بعد از طرف وزارت عدلیه معین شده و با اطلاع عموم خواهد رسید.

ماده ۶۱ - روزنامه هائی که بیشتر منتشر میشوند بر سایر جرائد مقدم خواهند بود.

ماده ۶۲ - علاوه از اعلان در جرائد چند نسخه اعلان برای انتشار در اماکن عمومی و در صورتیکه تقاضای ثبت راجع بابینه باشد برای الصاق اعلان در بابینه مذکور نزد حکومت یا کمیسر یا کسندای محل و لدی الاقتضا نزد کسنداهای املاک مجاور ارسال خواهد شد حکومت و کمیسر و کسنداهای فوراً اعلانات را در محل منتشر و تصدیقی راجع بابینه اعلان درجه تاریخ منتشر شده است برای مدیر ثبت میفرستند.

ماده ۶۳ - مدیر ثبت یا معاون او عملیات راجعه به تعیین حدود موقت را شخصاً یا بتوسط یکی از نمایندگان بکمک یک نفر نقشه کش (در صورتیکه لازم باشد) و حضور تقاضا کننده یا وکیل او اجرا خواهد نمود.

ماده ۶۴ - برای موقع تعیین حدود مدیر ثبت اسناد و املاک اشخاص ذیل را احضار خواهد کرد:

- ۱ - مستدعی ثبت
  - ۲ - صاحبان املاک مجاور
  - ۳ - اشخاصی که اعتراض نموده اند اشخاص مزبور دعوت میشوند تا در عملیات تعیین حدود حضور بهم رسانیده و یا وکیل خود را برای حضور اعزام دارند.
- ماده ۶۵ -** اعلان تعیین حدود بمنزله احضار صاحبان املاک مجاور است و نسبت باشخاصیکه در محل وقوع ملک مقیم بوده و احضار آنها هم برای موقع تعیین حدود ممکن است دعوت نامه علیحده ارسال خواهد شد.

ماده ۶۶ - تجدید حدود نباید زودتر از سه روز بعد از انتشار اعلان تجدید حدود بعمل آید.

ماده ۶۷ - اگر فاصله بین انتشار اعلان و تاریخ تجدید حدود کمتر از سه روز باشد وقت تجدید حدود باید تغییر داده شود.

ماده ۶۸ - در صورت فوق مخارج اعلان مجدد بعهده مدیر ثبت است و بعلاوه معادل ده روز از حقوق مدیر ثبت بعنوان جریمه کسر خواهد شد.

ماده ۶۹ - تقاضا کننده یا وکیل او حدود ملکی را که میخواهد ثبت کند بطور مشخص معرفی نموده و صاحبان املاک مجاور و دخالت کنندگان چنانچه ایراد و اعتراض دارند بیان مینمایند و نقشه کش (در صورتیکه باشد) برای حدود ملک لدی الضروره نصب علامت نموده و نقشه مختصری رسم مینماید.

ماده ۷۰ - مستدعی ثبت در موقع تعیین حدود فقط ابنيه و اجزائی را میتواند معرفی کند که داخل در حدود مندرجه در تقاضا نامه بوده است.

ماده ۷۱ - مدیر ثبت اسناد یا نماینده او صورت مجلسی در موقع تعیین حدود با قید مطالب ذیل ترتیب میدهد - ۱ - تعیین ماه و روز یا روزها، یکبارگی که عملیات در آن واقع شده است - ۲ - اسم و اسم خانوادگی و سمت و محل اقامت اشخاصی که حضور داشته اند - ۳ - اظهارات اشخاصی که اعتراض نموده اند - ۴ - ذکر حقوقی که دیگران در ملک دارند بطور صریح و معین - ۵ - ذکر علامات و عده و دلالت آنها - ۶ - اسنادیکه تقاضا کننده و معترضین تقدیم داشته اند .

ماده ۷۲ - صورت مجلس فوق را مدیر ثبت اسناد یا معاون و نماینده او و نقشه کش و کلیه حضار و دخالت کنندگان در همان مجلس امضاء میکنند .

ماده ۷۳ - در صورتیکه بعضی از حضار نتوانند یا نخواهند امضاء کنند این نکته در صورت مجلس قید میشود .

ماده ۷۴ - بصورت مجلس فوق نقشه تعیین حدود موقت و کلیه اسنادی که تسلیم شده است ضمیمه خواهد شد .

ماده ۷۵ - هر گاه مستدعی ثبت یا نماینده او برای تعیین حدود حاضر نشود عملیات موقوف میشود و فقط غیبت او در صورت مجلس ذکر خواهد شد در اینصورت تقاضا نامه مسکوت و مخارجی که شده است از وجه ودیعه موضوع و بقیه بمستدعی ثبت رد میشود و اگر مشارالیه تقاضای خود را مجدداً تعقیب نماید باید مخارج مقدماتی آنرا ثانیاً ودیعه کند .

ماده ۷۶ - پس از تعیین حدود موقت مدیر ثبت اسناد باید اعلانی بوسائل مذکور در ماده ۵۹ و سایر وسایل ممکنه از قبیل جار و غیره منتشر نماید مشتمل بر نوع ملک و محل وقوع آن و مشخصات و حدودیکه موقتاً تعیین شده و اسم مستدعی ثبت و متصرف فعلی و عنوان تصرف او و اینکه اعتراضات راجعه به ثبت ملک در ظرف مدت ۹۰ روز در دائره ثبت اسناد و املاک پذیرفته خواهد شد و پس از انقضاء مدت مزبور اعتراضی پذیرفته نمیشود و اعلان مزبور در هر ۳۰ روز یکمرتبه تجدید خواهد شد .

ماده ۷۷ - هر گاه موضوع ثبت ابنیه و املاکی باشد که حدود آنها کاملاً معین و مشخص است از اقداماتی که بایستی در محل بعمل آید و در این فصل مذکور شده میتواند صرف نظر کرد ولی اعلان مذکور در ماده ۷۶ باید منتشر شود .

فصل چهارم

اعتراض

ماده ۷۸ - در مدت نود روز از تاریخ انتشار اعلان نوبت اول در محل (که تاریخ انتشار آن بر طبق تصدیق حکومت یا کمیسر یا کدخدای محرز است) اشخاص ذینفع میتوانند نسبت بمالکیت

مستدعی ثبت کلاً یا بعضاً و یا در حدود ملک و یا نسبت بحقی که برای خود در آن ملک قابل هستند اعتراض نمایند .

ماده ۷۹ - اعتراضات باید بدوایر و شعبات ثبت اسناد و املاک مربوطه تسلیم شده و در مقابل رسید داده شود .

ماده ۸۰ - اعتراض کننده باید در اعتراض نامه نکات ذیل را قید کند اسم و شهرت و محل اقامت خود - ۲ - موضوع و مورد اعتراض - ۳ - تعیین ملک مورد تقاضا و اسم تقاضا کننده ثبت .

ماده ۸۱ - هر گاه اعتراض شفاهی باشد صورت مجلس در اداره ثبت مشتمل بر نکات فوق بامضای معترض و تصدیق مدیر ثبت تنظیم میشود .

ماده ۸۲ - پس از تسلیم اعتراض و اخذ رسید (با قید تاریخ تسلیم) معترض باید در مدت شصت روز از تاریخ اعتراض بمرجع صلاحیت دار (محکمه یا محقق ثبت) مراجعه نموده عرضحال بدهد .

ماده ۸۳ - بمرضحال فوق باید سواد رسید اعتراض ضمیمه باشد .

ماده ۸۴ - معترض باید تصدیق مرجع صلاحیت دار مشعر بر اینکه عرض حال در ظرف مدت داده شده بداره ثبت اسناد داده و رسید اخذ نماید .

ماده ۸۵ - هر گاه معترض تصدیق فوق را قبل از ثبت ملک بدایره ثبت اسناد نداد حق او ساقط خواهد شد .

ماده ۸۶ - در صورتی که بین معترض و مستدعی ثبت راجع بموضوع اعتراض محاکمه باشد معترض مکلف است قبل از ثبت ملک تصدیق محکمه را بدایره ثبت اسناد تسلیم نماید والا حق او ساقط خواهد شد .

ماده ۸۷ - اداره ثبت بایستی پس از وصول اعتراض سواد آنرا کتباً بضمیمه اخطاریه بمستدعی ثبت ابلاغ و نیز بمعترض اخطار نماید که در ظرف مدت شصت روز مذکور در ماده ۸۲ مکلف است بمرجع صلاحیت دار مراجعه کند در این اخطار باید صریحاً بمعترض نوشته شود که اگر قبل از ثبت ملک در دفتر املاک تصدیق محکمه یا محقق ثبت را دائره بتقدیم عرضحال بداره ثبت تسلیم نکرد حق او ساقط خواهد شد .

ماده ۸۸ - اگر مستدعی ثبت با اعتراض معترض تمکین نمود اداره مکلف است که تمکین او را بوسیله اخطاریه بمعترض ابلاغ کند .

ماده ۸۹ - اگر معترض پس از تقدیم عرضحال بمحکمه یا محقق ثبت در مدت شصت روز دعوی خود را تعقیب نکرد (مسکوت گذاشت) محکمه یا محقق ثبت مکلف است که بتقاضای مستدعی ثبت قرار اسقاط دعوی اعتراض را صادر نماید .

ماده ۹۰ - از این قرار میتوان استیناف داد رأی استیناف قابل تمیز نیست .

ماده ۹۱ - نسبت باشخاصی که قبل از انتشار اعلان نوبت اول نیز اعتراض کرده اند مدت

شصت روز مهلت مراجعه به محکمه یا محقق ثبت از تاریخ تقدیم اعتراض خواهد بود.

ماده ۹۳ - تاریخ وصول اعتراض همان تاریخ تسلیم بجزوه مرکزی ثبت یا شعبات مربوطه خواهد بود.

ماده ۹۴ - اعتراض بایستی قبل از انقضای مدت ۹۰ روز مذکور در ماده (۷۸) بمرکز ثبت اسناد محل یا شعبه محل وقوع ملک رسیده باشد.

ماده ۹۴ - هر گاه معترض در مدت مقرر به محکمه یا محقق ثبت عرضحال داد و بعد معلوم شد که محکمه یا محقق صلاحیت نداشته برای تقدیم عرضحال بمرجع صلاحیت دار از تاریخ ابلاغ قرار قطعی راجع بصلاحیت (۱۰) روز مهلت داده میشود مگر اینکه از تاریخ ابلاغ بانقضای مدت شصت روز مذکور در ماده (۸۲) بیش از ده روز باقی مانده باشد که در این صورت در تمام بقیه مدت حق دادن عرضحال خواهد داشت.

ماده ۹۵ - در صورتیکه در جلسه مقرر برای مجامعه یا رسیدگی محقق ثبت معترض یا وکیل او حاضر نشود و مطابق قانون اصول مجامعات حقوقی بتقاضای مستدعی ثبت عرض حال او ابطال گردد تجدید عرضحال در خارج مدت شصت روز مقرر فقط در ظرف ده روز پس از ابلاغ قرار ابطال برای یکمرتبه ممکن خواهد بود.

ماده ۹۶ - هر گاه معترض قبل از گذشتن مدت شصت روز برای دادن عرضحال یا شصت روز مهلت برای تعقیب امر در نزد محقق ثبت یا محکمه فوت کرد یا مجنون شد وراثت متوفی یا کسان مجنون باید در ظرف ده روز بیار که بدایت محل ثبت اطلاع داده و یار که مکلف است در ظرف چهل و هشت ساعت اداره ثبت و محقق یا محکمه را مطلع نماید.

ماده ۹۷ - پس از وصول اطلاع اداره ثبت از ثبت ملک خود داری میکند و بقیه شصت روز از روزی حساب میشود که از طرف اداره ثبت یا در صورتیکه عرضحال بمحقق یا بمحکمه داده شده باشد از طرف محقق یا محکمه بورات یا قیم او اخطار گردد که اگر تا آخر بقیه مدت عرضحال ندهند یا امر را در نزد محقق ثبت یا محکمه مسکوت بگذارند حق آنها ساقط خواهد شد.

ماده ۹۸ - مدتیکه پس از اخطار بورته یا قیم مهلت داده میشود در هر صورت کمتر از ده روز نخواهد بود.

ماده ۹۹ - هر گاه فوت یا جنون در ظرف ده روز مذکور در فوق به یار که اطلاع داده نشد و ملک به ثبت رسید دیگر ادعائی پذیرفته نخواهد شد.

ماده ۱۰۰ - اگر پس از رسیدگی معلوم شود که ادعای معترض مستند باسناد معموله و یا بقصد استفادۀ تازه شروع بوده است بتأدیه پنجاه تومان الی دوهزار تومان بفتح دولت و طرف بالمناصفه محکوم خواهد شد مگر اینکه خسارت طرف از مبلغی که باو تعلق میگردد زیادتیر باشد در اینصورت نسبت باو بمبلغ بیشتر محکوم خواهد گردید این ترتیب مانع نخواهد بود که در قسمت استعمال اسناد معموله مطابق مقررات قوانین جزائی نیز محکوم گردد.

فصل پنجم - ثبت عمومی املاک

ماده ۱۰۱ - قبل از انقضای مدت دو سال مذکور در ماده ۲۱ نیز وزارت عدلیه میتواند حوزه های ثبتی را که مقتضی بداند بچند ناحیه تقسیم کرده و به ثبت عمومی املاک واقعه در یک یا چند ناحیه از حوزه مزبور بترتیب ذیل اقدام کند.

ماده ۱۰۲ - ثبت عمومی املاک خواه قبل از دو سال مذکور در ماده ۲۱ و خواه بعد از آن باشد مطابق مواد ذیل بعمل خواهد آمد.

ماده ۱۰۳ - قبل از اقدام به ثبت عمومی املاک واقعه در هر حوزه یا ناحیه حدود حوزه یا ناحیه مزبور و اینکه املاک واقعه در آن حدود ثبت خواهد شد بایستی بوسیله اعلان در جراید و غیره باطلاع عموم برسد و اعلان مزبور در ظرف سی روز سه مرتبه منتشر خواهد شد.

ماده ۱۰۴ - سی روز پس از انتشار سومین اعلان باید صورت کلیه اشخاصی که خود را بوسیله اظهار نامه مالک متصرف املاک واقعه در آن ناحیه معرفی کرده اند و همچنین اشخاص مذکور در ماده ۱۰۶ و صورت املاک مجهول المالك و نوع ملك و نمره که از طرف اداره ثبت اسناد برای آن ملك تعیین میگردد در جراید اعلان شود.

ماده ۱۰۵ - اعلان فوق تا شصت روز هر پانزده روز یکمرتبه منتشر شده و ملکی که در ظرف شصت روز از تاریخ انتشار اولین اعلان مورد اعتراض واقع نگردد با رعایت ماده ۱۰۷ بملکیت قطعی کسی که خود را مالک و متصرف معرفی کرده است در دفتر املاک ثبت خواهد شد و دیگر از احدی نسبت بملك مزبور هیچگونه اعتراضی پذیرفته نیست.

ماده ۱۰۶ - نسبت با اشخاصی که در حوزه ثبت مقیم بوده و اظهار نامه نداده اند اداره ثبت اسناد پس از تحقیق ملك را باسم آنها اعلان و در صورت عدم اعتراض با حدودی که در نتیجه تجدید حدود املاک مجاور برای آن ملك معین میگردد ثبت خواهد کرد.

ماده ۱۰۷ - در مورد ماده فوق حق الثبت دو برابر خواهد بود و بعلاوه این قبیل مالکین نسبت بحدود حق اعتراض نداشته و سند مالکیت آنها در صورتیکه تا پنجسال از تاریخ ثبت معترضی پیدا نشد صادر خواهد گردید.

ماده ۱۰۸ - اگر مالک متصرف ملکی بهیچوجه معلوم نباشد ملك مزبور بانظار مدت مدعی العموم به ثبت خواهد رسید هر گاه تا ۲۰ سال پس از ثبت مالک آن معین نشد سند مالکیت باسم دولت صادر خواهد گردید تا مطابق قانون مدنی بمصارف خیریه برسد حق الثبت در صورتیکه ملك عایدی نداشته باشد گرفته نخواهد شد.

ماده ۱۰۹ - اگر مالک ملکی معلوم ولی غایب مفقود الاثر باشد پس از آنکه امین بوسیله مدعی العموم معین شد اقدام به ثبت خواهد کرد.

ماده ۱۱۰ - نسبت باشخاصی که برحسب تحقیقات مالک ملکی معرفی شده و محل اقامت آنها در خارج از حوزه ثبت واقع است و یا محل اقامت آنها معلوم نیست بترتیب ذیل عمل خواهد شد .
ماده ۱۱۱ - اسامی این قبیل اشخاص در ضمن صورت مذکور در ماده ۱۰۴ با ذکر اینکه محل اقامت آنها معلوم نیست و یا در خارج از حوزه ثبت واقع است اعلان شده بعلاوه در ضمن اعلان جداگانه که چهار مرتبه در ظرف شصت روز مذکور در ماده ۱۰۵ تکرار خواهد شد باشخاص مزبور اخطار میشود که اگر قبل از انقضای شصت روز اظهار نامه ندادند ملک آنها با حدودی که در نتیجه تحدید حدود املاک مجاور برای آن معین میشود ثبت خواهد گردید و حق الثبت در موقع صدور سند مالکیت دو برابر مأخوذ خواهد شد .

ماده ۱۱۲ - تحدید حدود املاک واقعه در هر ناحیه متدرجاً در ظرف شصت روز مذکور در ماده (۱۰۵) بترتیب نمره املاک بعمل آمده و صاحبان املاک و مجاورین برای روز تحدید حدود بوسیله اعلان احضار میشوند .

ماده ۱۱۳ - اعلان فوق ده روز قبل از روز تحدید حدود سه مرتبه منتشر میشود .

ماده ۱۱۴ - مجاورینی که در موقع عملیات تحدید حدود حاضر و نسبت بملک بهر عنوان حقی برای خود قائل بوده و اعتراض دارند از تاریخ تنظیم صورت مجلس تا سی روز میتوانند اعتراض خود را بداره ثبت تسلیم نمایند .

ماده ۱۱۵ - مجاورینی که در موقع تحدید حدود حضور نداشته اند ولی از حوزه ثبت نیز خارج نباشند از تاریخی که برای تحدید حدود بموجب اعلان معین شده تا آخر شصت روز مذکور در ماده ۱۰۵ میتوانند اعتراض خود را بداره ثبت اسناد محل بدهند .

ماده ۱۱۶ - هر گاه از تاریخی که برای تحدید حدود معین شده تا آخر مدت شصت روز کمتر از سی روز مانده باشد مجاورین غیر حاضر میتوانند تا انقضای سی روز از تاریخ مزبور اعتراض خود را تسلیم کنند .

ماده ۱۱۷ - اگر بعد از تنظیم صورت مجلس مجاورین غیر حاضر آنرا رؤیت کرده باشند فقط در ظرف سی روز از تاریخ رؤیت حق تقدیم اعتراض خواهند داشت .

ماده ۱۱۸ - مجاور معترض باید در ظرف سی روز از تاریخ تسلیم اعتراض به مرجع صلاحیت دار مراجعه کرده و تصدیق آن مرجع را مشعر بر اینکه عرضحال در ظرف مدت مزبور داده شده قبل از ثبت ملک بداره ثبت داده رسید اخذ نماید .

ماده ۱۱۹ - در صورتیکه قبل از ثبت ملک در دفتر املاک تصدیق مرجع صلاحیت دار تسلیم اداره ثبت نشود یا پس از تقدیم عرضحال معترض در مدت سی روز دعوی خود را بلا تعقیب گذارد حق او ساقط خواهد شد .

ماده ۱۲۰ - اگر صاحب ملک که اظهار نامه داده در موقع تحدید حدود خود یا نماینده اش حاضر نباشد ملک او با حدود اظهار شده از طرف مجاورین تحدید خواهد شد لیکن مالک یا نماینده

آن میتواند در همان مدت و بهمان طریقی که بموجب ماده فوق معین شده نسبت بحقوق ارتفاقی و حدود اعتراض کند .

ماده ۱۲۱ - هر گاه تحدید حدود کلیه املاک واقع در ناحیه در ظرف شصت روز باتمام نرسید تا سی روز پس از روزی که برای تحدید حدود در اعلان معین شده و تحدید حدود بعمل آمده مجاورین با رعایت ماده ۱۱۵ و ۱۱۶ و ۱۱۷ میتوانند فقط نسبت بحدود و حقوق ارتفاقی اعتراض کنند .

ماده ۱۲۲ - حق الثبت املاکی که بترتیب فوق در ثبت آنها اقدام میشود موافق نرخ روز انتشار اولین اعلان مذکور در ماده ۱۰۳ و بترتیبی که وزارت عدلیه در نظامنامه معین میکند باسقاط اخذ خواهد شد .

فصل ششم - در ثبت ملک و آثار آن

ماده ۱۲۳ - پس از اتمام عملیات مقدماتی مقرر در این قانون مدیر ثبت ملکی را که تقاضای ثبت آن شده با قبود ذیل در دفتر املاک ثبت میکند

۱ - نمره ترتیبی ملک در مورد ملکی که نمره آن معین شده ۲ - تاریخ ثبت ملک ۳ - اسم و اسم خانوادگی و شغل و محل اقامت و تابعیت مالک ۴ - نوع و مشخصات مال غیر منقول و محل وقوع ملک و اجزاء و متعلقات آن ۵ - حدود ملک ۶ - قیمت ملک در موقع تقاضا ۷ - حقوق مذکور در ماده ۵۱ در صورتیکه باشد و اسامی صاحبان آن

ماده ۱۲۴ - پس از ثبت ملک در دفتر املاک مدیر ثبت سند مالکیت را مطابق ثبت دفتر املاک صادر نموده بمالک میدهد .

ماده ۱۲۵ - پس از ثبت شدن ملک در دفتر املاک بجز مورد ارث نقل و انتقالات و یا معاملات جدید راجع بان ملک را دولت برسمیت نخواهد شناخت مگر اینکه نقل و انتقالات و یا معاملات مزبوره در دائره ثبت اسناد و املاک ثبت شود .

ماده ۱۲۶ - در مورد ارث هم ملک وقتی در دفتر املاک باسم وراثت ثبت میشود که وراثت و انحصار آنها معزز بوده و بین آنها در سهم الارث توافق باشد

ماده ۱۲۷ - در صورتیکه ملک ثبت شده بدیگری منتقل شود سند انتقال در دفتر معاملات غیر منقول ثبت و در دفتر املاک نیز در ذیل صورت ثبت ملک خلاصه آن قید میشود و بهمین ترتیب کلیه انتقالات بترتیب تاریخ در ذیل یکدیگر قید خواهد شد .

ماده ۱۲۸ - در موقعی که ملک و یا حقوقیکه تعلق به صغیر یا محجور و امثال آنها داشته در دفتر املاک ثبت شود سن صغیر و یا علت حجر در صورت ثبت باید قید گردد و پس از اینکه حالت حجر مرتفع یا صغیر کبیر شد میتواند تقاضا کند که کبیر یا رفع حجر او در دفتر تصریح شود

ماده ۱۲۹ - هر وقت که بموجب نقل و انتقال سند مالکیت جدیدی در ثبت اسناد نسبت بملکی تنظیم شود مدیر ثبت اسناد و املاک در کلیه صفحات دفتر املاک که شامل ثبت مقدم بر آنست

علامت مخصوص با مهر دائره ثبت اسناد و املاک میزند که دلالت بر خروج مال از ملکیت مالک سابق کند و سند مالک سابق را هم از او گرفته همان علائم را بر آن وضع و در دفتر ضبط حوزه خود ضبط مینماید و این امر را با مر کب قرمز در ستون ملاحظات دفتر املاک در مقابل ثبت سابق ذکر میکند **ماده ۱۳۰** - در صورتیکه محقق شود سند مالکیت مفقود شده است این نکته در ستون ملاحظات قید خواهد شد

ماده ۱۳۱ - حق گرفتن سند مالکیت منحصر بمالك (یا وکیل ثابت الوکاله) اوست و در سند مزبور قید خواهد شد که بمالك داده میشود و مدیر ثبت اسناد و املاک مطابقت آنرا با ثبت دفتر املاک تصدیق و امضاء کرده با مهر ثبت اسناد ممهور مینماید

ماده ۱۳۲ - در صورتیکه ملك مشاع باشد هر يك از شرکاء میتواند سند مالکیت جدا گانه دریافت کنند ولیکن دائره ثبت اسناد و املاک باید در روی هر يك از اسنادیکه میدهد قید نماید که راجع بحصه فلان شریک است.

ماده ۱۳۳ - هر گاه سند مالکیت مفقود شود صاحب آن پس از پرداخت حقی که به موجب تعرفه مقرر است میتواند المثنی آن را بگیرد و باید در روی آن قید شود که نسخه چندم است.

ماده ۱۳۴ - اشخاص ذی نفع میتوانند تصدیقی راجع بحقوقی که در ضمن ثبت ملك برای آنها محرز شده از اداره ثبت اسناد و املاک بگیرند و در این تصدیقات باید اسم گیرنده تصریح شود و حق تصدیق مطابق تعرفه اخذ خواهد شد.

ماده ۱۳۵ - همینکه ملكی مطابق قانون ثبت اسناد و املاک در دفتر املاک به ثبت رسید و سند مالکیت تسلیم شد دولت فقط کسی را که ملك باسم او ثبت شده و یا کسی را که ملك مزبور باو منتقل شده و سند انتقال نیز در دفتر املاک ثبت گردیده یا اینکه ملك مزبور از مالك رسمی ارثاً باو رسیده باشد مالك خواهد شناخت.

ماده ۱۳۶ - ثبت حقوق مذکوره در ماده ۵۱ در دفتر املاک سند رسمی صاحبان حقوق مزبوره است اعم از اینکه در ضمن ثبت خود ملك یا علیحده ثبت شده باشد.

ماده ۱۳۷ - ثبت ملك بحقوق کسانی که در آن ملك مجرای آب یا چاه قنات (اعم از دائر و بائر) دارند بهیچ عنوان و در هیچ صورت خللی وارد نمی آورد.

ماده ۱۳۸ - پس از ثبت ملك در غیر موارد مذکوره در مواد ۲۲۲ و ۲۲۳ و ۲۲۵ و ۲۲۶ و ۲۳۳ و ۲۳۴ و ۲۳۵ دعوی اینکه در ضمن ثبت تزییع حقی از کسی شده پذیرفته نخواهد شد.

باب سوم

ثبت اسناد

فصل اول - مواد عمومی

ماده ۱۳۹ - ثبت اسناد اختیاری است مگر در موارد ذیل:

۱ - کلیه معاملات راجعه به عین یا منافع املاکی که قبلاً در دفتر املاک ثبت شده باشد.

۲ - کلیه معاملات راجع بحقوقی که قبلاً در دفتر املاک ثبت شده است.

ماده ۱۴۰ - در نقاطی که اداره ثبت اسناد و املاک و دفاتر اسناد رسمی موجود بوده و وزارت عدلیه مقتضی بداند ثبت اسناد ذیل اجباری خواهد شد:

۱ - کلیه معاملات راجعه به عین یا منافع اموال غیر منقوله که در دفتر املاک ثبت نشده.

۲ - اسناد راجعه بصلح و هبه مطلقاً و همچنین شرکت نامه ها.

ماده ۱۴۱ - سندی که مطابق مواد فوق باید به ثبت برسد و به ثبت نرسیده در هیچیک از ادارات و محاکم پذیرفته نخواهد شد.

ماده ۱۴۲ - وظائف مسئولین دفاتر از قرار تفصیل ذیل است:

۱ - ثبت کردن اسناد مطابق مقررات قانون.

۲ - دادن سواد مصدق از اسناد ثبت شده باشخاصی که در ماده ۱۸۱ مصرح است.

۳ - تصدیق صحت امضاء.

۴ - قبول و حفظ اسنادی که امانت میگذارند.

ماده ۱۴۳ - در موقع تصدیق صحت امضاء مسئول دفتر پس از احراز هویت کسی که امضای او را تصدیق مینماید باید نکات ذیل را رعایت کند:

۱ - تاریخ روز و ماه.

۲ - مشخصات صاحب امضاء.

۳ - امضای مسئول دفتر و مهر اداره.

ماده ۱۴۴ - کلیه اسناد و نوشتجاتی که برای ثبت با اداره ثبت اسناد و املاک داده میشود باید بزبان فارسی بوده و یا ترجمه بوسیله مترجمین رسمی تصدیق شده باشد.

ماده ۱۴۵ - انتخاب مترجمین رسمی مطابق نظامنامه که از طرف وزارت عدلیه تنظیم میشود بعمل خواهد آمد.

ماده ۱۴۶ - اسامی اشخاصی که اسناد خود را برای ثبت میآورند یا سندی را امضاء مینمایند باید با قید محل اقامت و شغل آنها بطورصریح نوشته شود که در هویت آن ها تردیدی حاصل نگردد.

ماده ۱۴۷ - هر گاه مسئول دفتر در هویت اشخاص تردید داشته باشد باید دو نفر از اشخاص معروف و معتمد حضوراً هویت آنان را تصدیق نموده و مسئول دفتر مراتب را در دفتر ثبت و بامضای شهود رسانیده و این نکته را در خود اسناد قید نماید.

ماده ۱۴۸ - در موارد فوق شاهدهی که یکطرف از اصحاب معامله را معرفی مینماید نمیتواند معرف طرف دیگر باشد.

ماده ۱۴۹ - وقتی که مسئول دفتر نتواند بوسیله شهود معروف و معتمد هویت اشخاص را معین کند باید از ثبت نمودن سند امتناع نماید.

ماده ۱۵۰ - مسئول دفتر نمیتواند اسنادی که بمنفعت خود یا کسانی که در تحت ولایت یا وصایت و یا قیمومت او واقعند و یا با او قرابت نسبی تا درجه چهارم یا سببی تا درجه سوم دارند و یا در خدمت او هستند ثبت نماید.

ماده ۱۵۱ - در مورد ماده فوق و همچنین در مواقعی که مسئول دفتر بواسطه مرض و امثال آن از انجام وظیفه معذور است عمل ثبت بعهده مسئول دفتر دیگری که در آن حوزه مأموریت دارد و اگذار خواهد شد و اگر مسئول دفتر منحصر بفرده باشد مشار الیه با حضور امین صلح و مدعی العموم محل یا نماینده او سند را ثبت خواهد کرد.

ماده ۱۵۲ - مسئول دفتر باید نمره و تاریخ ثبت را با تعیین دفتری که سند در آن ثبت شده در روی هر سندی که ثبت می شود قید کرده و بامضای خود ممضی و بهر دایره ثبت برساند.

ماده ۱۵۳ - اسناد باید حرف بحرف از اول تا آخر متن و حاشیه سجل و ظهر ثبت شود.

ماده ۱۵۴ - مسئول دفتر نباید اسناد اشخاصی را که طرفین یا یک طرف معامله آنها غیر بالغ یا مجنون یا سفیه یا بنحوی دیگر از انحاء قانونی ممنوع از تصرف هستند ثبت نماید مگر اینکه آن معامله را کسی نموده باشد که قانوناً حق آن معامله را دارد.

ماده ۱۵۵ - شهود باید بالغ و موثق باشند علاوه بر این ورقه هویت (سجل احوال) خود را ارائه دهند.

ماده ۱۵۶ - شهادت اشخاص ذیل پذیرفته نخواهد شد:

۱ - کور یا گنگ یا کر یا مجبور ۲ - اشخاص ذی نفع در معامله ۳ - خدمه مسئول دفتر ۴ - اقارب طرفین معامله تا درجه سوم و همچنین خدمه اصحاب معامله ۵ - اشخاصیکه بواسطه ارتکاب به جنحه یا جنایت محکوم شده باشند.

ماده ۱۵۷ - مسئول دفتر ثبت نمیتواند اسناد راجعه بامعالاتیکه مدلول آن مخالفت صریح با قوانین موضوعه مملکتی داشته باشد ثبت نماید.

ماده ۱۵۸ - هر گاه طرفین معامله یا شهود زبان فارسی را ندانند و مسئول دفتر نیز زبان آنها را نداند اظهارات آنها بوسیله مترجم رسمی ترجمه خواهد شد.

ماده ۱۵۹ - علاوه بر مقرراتی که بموجب مواد مخصوصه تصریح شده است مسئول دفتر ثبت باید کلیه اموری را که برای استحکام صحت ثبت بعمل آمده است در روی سندی که ثبت شده و همچنین در ستون ملاحظات یا ستونهای مخصوص دفاتر قید نماید.

ماده ۱۶۰ - اگر برای ثبت نمودن اسناد ابراز تصدیق هویت یا وکالت نامه یا ورقه معتبر دیگری لازم باشد عین تصدیق نامه هویت یا وکالت نامه باید در ضبط اداره مانده و اوراق دیگر اصلاً یا سواداً ضبط گردد.

ماده ۱۶۱ - مسئول دفتر ثبت باید قبل از ثبت سند حق الثبتی را که بان تعلق میگردد بطرفین معامله یا وکلاء آنها اعلام نموده و آن را دریافت دارد و اگر بعداً طرفین معامله برای انجام ترتیبات

ثبت حاضر نشوند حتی که اخذ شده بآنها مسترد نخواهد شد.

ماده ۱۶۲ - عبارت ثبت باید خوانا و واضح بوده و اعداد راجع بمبلغ و تاریخ و نمره باید یکمرتبه لا اقل در دفتر ثبت و در روی سندی که ثبت شده است با تمام حروف نوشته شود در صورت اختلاف اعدادی که با تمام حروف نوشته شده معتبر است.

ماده ۱۶۳ - فاصله سطور باید بیک اندازه بوده از یکجا شروع شده و در یکجا ختم شود بنحویکه از سطور معین خود تجاوز نکند.

ماده ۱۶۴ - بالابردن سطور در آخر سطر اکیداً ممنوع است و هر جا که ثبت بانها برسد با ترتیب باید بقیه مطلب را بسطر بعد برد جای سفید و تصحیح و اضافه ممنوع است.

ماده ۱۶۵ - اگر مسئول دفتر ثبت اشتباهاً جای سفید گذاشته یا مجبور به تصحیح و یا اضافه باشد صحت ثبت منوط بر رعایت حتمی شرایط ذیل خواهد بود.

۱ - جای سفید باید بوسیله دوخطی که همدیگر را تقاطع نماید از حیز استفاده انداخته شود.

۲ - بروی کلمات زیادی باید خط نازکی با مرکب قرمز کشیده شود.

۳ - تصحیح و اضافات باید در ستون ملاحظات نوشته شده و بامضای مسئول دفتر ثبت برسد و ربط آن بوسیله راده که با مرکب قرمز نوشته میشود معین گردد و ابطال جای سفید و همچنین حذف کلمات زیادی و تصحیح و اضافات باید در آخر ثبت قبل از امضاء قید شود.

ماده ۱۶۶ - تراشیدن و پاک کردن و الحاق کردن بهر نحوی از انحاء در دفاتر ثبت اسناد و املاک ممنوع است کلیه الحاقات و آنچه که بجای کلمات تراشیده شده یا در محل پاک شده نوشته میشود از درجه اعتبار ساقط خواهد شد.

ماده ۱۶۷ - طرفین معامله و یا وکلاء آنها باید ثبت سند را ملاحظه نموده و مطابقت آن ثبت با اصل سند بتوسط مشارالیهم و مسئول دفتر ثبت تصدیق گردد.

ماده ۱۶۸ - در صورتیکه طرفین معامله و یا یکی از آنها کر و یا گنگ و یا کور باشند علاوه بر معرفی هر یک از اشخاص مزبور باید بمعیت خود یک نفر از معتمدین خود را حاضر نمایند که در موقع قرائت ثبت و امضاء آن حضور بهم رسانند شخص معتمد مزبور در مورد اشخاص کر و گنگ باید از جمله اشخاصی باشد که بتواند بانها با اشاره مطلب را بجهانم در مورد این ماده مراتب در اسنادی که ثبت میشود و در ستون ملاحظات دفتر باید قید گردد.

ماده ۱۶۹ - امضای ثبت سند پس از قرائت آن بتوسط طرفین معامله یا وکلاء آنها دلیل رضایت آنها خواهد بود.

ماده ۱۷۰ - در موقعیکه معامله راجع باشخص بیسواد است علاوه بر معرفی حضور یک نفر مطلع با سواد نیز که طرف اعتماد شخص بیسواد باشد لازم است.

ماده ۱۷۱ - ثبت سند باید برای شخص بیسواد قرائت و همچنین رضایت مشارالیه باید در دفتر ثبت قید و از طرف معتمد امضاء گردد.

- ماده ۱۷۳ -** قبل از ثبت سندی که راجع بشخص بیسواد است مسئول دفتر ثبت باید بوسیله سئوالاتی که از او مینماید اطمینان حاصل کند که شخص مزبور مندرجات سند را کاملاً میفهمد.
- ماده ۱۷۳ -** صاحب سند که کر و گنگ بوده ولی میتواند بخواند باید شخصاً در دفتر قید و امضاء کند که سند را خوانده و مفاد آن را تصدیق دارد.
- ماده ۱۷۴ -** هر گاه سندی بواسطه تقصیر یا غفلت مسئول دفتر از اعتبار افتاده باشد مسئول مذکور باید علاوه بر مجازاتهای مقرر از عهده کلیه خسارات وارده نیز برآید.
- ماده ۱۷۵ -** ثبت اسناد باید بتوسط مسئول دفتر بعمل آید.

فصل دوم - آثار ثبت اسناد

- ماده ۱۷۶ -** سندیکه مطابق قوانین ثبت شده رسمی است و تمام محتویات و امضاهای مندرجه در آن معتبر خواهد بود مگر اینکه معمولیت آن سند ثابت شود.
- ماده ۱۷۷ -** اسناد ثبت شده در قسمت راجعه بمعاملات و تعهدات مندرجه در آنها نسبت بطرفین و باطرفی که تعهد کرده و کلیه اشخاصی که قائم مقام قانونی آنان محسوب میشوند رسمیت و اعتبار خواهند داشت.
- ماده ۱۷۸ -** کلیه معاملات راجعه باموال غیر منقوله که برطبق مقررات راجعه به ثبت املاک ثبت شده است نه فقط نسبت بطرفین معامله و قائم مقام قانونی آنها معتبر و رسمی است بلکه نسبت باشخاص ثالث نیز دارای اعتبار کامل و رسمیت خواهد بود.
- ماده ۱۷۹ -** قضات و مأمورین دیگر دولتی که از اعتبار دادن باسناد ثبت شده استنکاف نمایند در محکمه انتظامی یا اداری تعقیب میشوند و در صورتیکه این تقصیر قضات یا مأمورین بدون جهت قانونی باشد و بهمین جهت ضرر مسلم نسبت بصاحبان اسناد رسمی متوجه شود محکمه انتظامی یا اداری علاوه بر مجازات اداری آنها را بجزیران خسارات وارده نیز محکوم خواهد نمود.

فصل سوم - سواد اسناد

- ماده ۱۸۰ -** مسئولین دفتر ثبت سواد اسنادی را که ثبت نشده است نباید تصدیق نمایند.
- ماده ۱۸۱ -** باستثناء مقررات مذکوره در این قانون در موضوع سواد سند مالکیت مسئولین دفتر در صورت تقاضا سواد مصدق اسناد ثبت شده را بصاحبان اسناد و قائم مقام آنها و محاکم و مدعیان عمومی و مستنطقین و اشخاصی که از محاکم تصدیق برای اخذ سواد می آورند میدهند سواد های مزبوره باید از هر حیث مطابق باشد با سندیکه در دفتر ثبت اسناد و املاک ثبت شده است.
- ماده ۱۸۲ -** هر گاه سواد سندی در روی چند ورق نوشته شده باشد باید اوراق مزبوره قبطان کشیده و ممهور و نمره صفحات معین و بامضای مسئول دفتر ممضی باشد چسبانیدن صفحات بسرهم ممنوع است.

- ماده ۱۸۳ -** سواد مصدق اسنادیکه در سال جاری ثبت شده است بتوسط مسئول ثبت و سواد آنهاست که در سنوات ماضیه ثبت شده است بتوسط شعبه ضبط ثبت اسناد حوزه مربوطه داده میشود.
- ماده ۱۸۴ -** اسم شخصی که باو سواد داده میشود و همچنین تاریخ دادن سواد باید در ستون ملاحظات دفتر قید شود و همچنین در روی خود سواد باید قید شود که سواد بفلان شخص یا بفلان محکمه داده می شود.
- ماده ۱۸۵ -** از اسنادی که در دفتر ثبت اسناد ثبت شده است مسئولین دفتر یا مدیران ضبط پس از گرفتن حقوق قانونی سواد مصدق داده و هیچگونه تصدیقات دیگری راجع بآن سند نباید بدهند.
- ماده ۱۸۶ -** مسئول یا مدیر ضبط که سواد میدهد باید بمسئولیت خود مطابقت سواد را با سندی که ثبت شده باین عبارت که « این سواد مطابق با اصلی است که در دفتر ثبت شده » تصدیق و امضاء نماید.
- ماده ۱۸۷ -** سوادى که مطابقت آن با ثبت دفتر تصدیق شده است بمنزله اصل سند خواهد بود مگر در صورت اثبات عدم مطابقت سواد با ثبت دفتر.

فصل چهارم - در امانت اسناد

- ماده ۱۸۸ -** اشخاصی که سند خود را میخواهند در اداره ثبت اسناد و املاک امانت بگذارند باید آنرا در پاکت و یا لفافه دیگری که مهر شده باشد گذاشته و شخصاً روی پاکت تاریخ امانت گذاشتن را با تمام حروف در حضور مسئول دفتر ثبت قید کنند در صورتیکه خط نداشته باشند باید دو نفر شاهد تاریخ گذاشتن امانت را در روی لفافه یا پاکت نوشته و امضا و مهر کنند.
- ماده ۱۸۹ -** مسئول دفتر ثبت پس از تصدیق صحت نمره ترتیبی آنرا تعیین نموده و پاکت و یا لفافه را بهر اداره ثبت اسناد و املاک ممهور مینماید و در دفتر مخصوص همان نمره ترتیبی را که اتخاذ کرده باسم امانت گذار و تاریخ امانت و اسامی شهود اگر باشند قید میکند و بهر و امضای امانت گذار و شهود نیز خواهد رسانید.
- ماده ۱۹۰ -** اشخاصی که سند خود را امانت میگذازند میتوانند قبل از آنکه آنها را در پاکت یا لفافه دیگری گذارده ممهور کنند تقاضای سواد بنمایند در این صورت مسئول دفتر سواد مصدق خواهد داد ولی باید در روی سواد مزبور قید شود که این سواد مطابق با اصلی است که در اداره ثبت اسناد و املاک امانت گذاشته شده و بهیچوجه رسمیت ندارد مگر اینکه آن سند قبلاً مطابق مقررات قانون ثبت شده باشد در اینصورت دایره ثبت اسناد و املاک میتواند سواد مصدق سند را بطوری که در این قانون مقرر است بدهد.
- ماده ۱۹۱ -** در موقع امانت گذاشتن اسناد مسئول دفتر باید کلیه مشخصات و ممیزات پاکت یا لفافه امانتی را در ستون مخصوص دفتر قید نموده و بامضای خود و امانت گذار و شهود ممضی دارد.

و پس از آن رسیدی که مشتمل بر نمره و مشخصات پاکت یا لفافه امانت است بامانت گذار بدهد .
ماده ۱۹۲ - استرداد اسناد امانتی باین ترتیب بعمل میآید که در ستون ملاحظات دفتر امانات و در مقابل ثبتی که از امانت سند بعمل آمده شخصی که سند را پس میگیرد با حضور دو نفر شاهد رسید نوشته و آنرا امضاء مینماید .
ماده ۱۹۳ - تاریخ استرداد باید در ذیل رسید یا تمام حروف قید شود و همچنین اسم مسئول دفتر و مبلغ حق الحفظه که اخذ میشود درج خواهد شد .

باب چهارم - دفاتر اسناد رسمی

ماده ۱۹۴ - در تقاطعی که وزارت عدلیه مقتضی بداند برای تنظیم اسناد رسمی دفاتر رسمی بعهده کافی معین خواهد کرد هر دفتر رسمی اسناد مرکب است از یک نفر صاحب دفتر و لااقل یک نفر نماینده اداره ثبت اسناد .
ماده ۱۹۵ - هیچ دفتری را نمیتوان رسمیت داد مگر اینکه صاحب آن در ضمن تقاضا نامه خود تبعیت از قوانین و نظامات وزارت عدلیه را راجع به ثبت اسناد تعهد نماید .
ماده ۱۹۶ - حوزه صلاحیت دفاتر اسناد رسمی محدود نیست .
ماده ۱۹۷ - نماینده که از طرف اداره کل ثبت اسناد و املاک برای هر دفتری تعیین میشود باید در اوقات کار در دفتر اسناد رسمی حاضر باشد تا هر معامله و تعهدی که واقع میشود پس از ثبت در دفتر صاحب دفتر در دفتر خود ثبت نماید و در هر يك از این دو دفتر باید نمره صفحه دفتر دیگری که سند در آن ثبت شده است قید گردد .
ماده ۱۹۸ - هر گاه دفتر اسناد رسمی که باید با رعایت ماده ۱۹۵ معین شود در محضر یکی از مجتهدین جامع الشرایط باشد حضور نماینده (بشرط اجازه وزارت عدلیه) در دفتر لازم نبوده و سندی که مطابق مقررات از دفتر صادر شده و بداره ثبت صدور آن ازناحیه صاحب دفتر مسلم باشد در دفتر اداره ثبت خواهد رسید .
ماده ۱۹۹ - دفاتر اسناد رسمی ملزم بر رعایت ماده (۱۱) این قانون راجع بقعدد و تنوع دفاتر ثبت نیست .
ماده ۲۰۰ - در صورتی که تقاضای ثبت سندی بشود تحصیل اطمینان از هویت متعاملین یا طرفی که تعهد کرده بعهده صاحب دفتر است و اگر مشارالیه شخصاً آنها را نشناسد باید بر طبق مواد این قانون رفتار نماید و در صورت تخلف مشمول ماده ۲۱۹ این قانون خواهد بود .
ماده ۲۰۱ - شهود و معرفین و اصحاب معامله باید دفتر صاحب دفتر را مطابق مواد ۱۴۷ و ۱۶۷ این قانون امضاء نمایند ولی در دفتر ثبت نماینده فقط امضای اصحاب معامله کافی خواهد بود .
ماده ۲۰۲ - در مورد املاکی که مطابق این قانون به ثبت نرسیده دفاتر اسناد رسمی و همچنین دوائر ثبت اسناد و املاک (در دفتر مخصوص) میتوانند هر نوع معامله و تعهد و نقل و انتقالی را

راجع بعین غیر منقول یا منافع آن ثبت نمایند ولی این قبیل اسناد فقط نسبت بطرفین یا طرفی که تعهد کرده و قائم مقام قانونی آنها اعتبار رسمی خواهد داشت .
ماده ۲۰۳ - در مورد معاملاتی که راجع بعین یا منافع املاک ثبت شده مطابق این قانون در دفاتر اسناد رسمی واقع میشود نماینده ثبت اسناد مکلف است که حق الثبت آنرا اخذ نموده و با عین سند بداره ثبت اسناد ارسال دارد تا پس از ثبت در دفاتر معاملات غیر منقول مربوطه در مورد معاملات راجع بعین در دفتر املاک نیز قید شود .
ماده ۲۰۴ - ثبت معاملات مذکور در ماده فوق در دفتر نماینده ثبت لازم نیست شهود و معرفین دفتر صاحب دفتر را باید امضاء کنند و برای ثبت در دفاتر ثبت اسناد فقط امضای اصحاب معامله کافی خواهد بود .
ماده ۲۰۵ - از عایدات حاصله از حق الثبت صاحب دفتر بترتیب ذیل سهم خواهد برد :
 تا شصت تومان در ماه نصف - از شصت تومان و یکقران بیالا نسبت بیازاد خمس و در هر صورت پیش از صد تومان دز ماه بصاحب دفتر سهم داده نشده ولی اگر سهم ماهیانه صاحب دفتر کمتر از سی تومان باشد اداره ثبت اسناد آن را تا سی تومان تکمیل خواهد نمود .
ماده ۲۰۶ - عایدات حاصله از حق الثبت دفاتر اسناد رسمی پس از پرداخت سهم صاحبان دفتر جزء عایدات عمومی محسوب و تسلیم خزانه خواهد شد .
ماده ۲۰۷ - باستثناء مواردیکه برای دفاتر اسناد رسمی مطابق این قانون ترتیب خاصی معین شده مقررات این قانون در دفاتر اسناد رسمی نیز لازم الرعایه و اعتبار اسناد ثبت شده در دفاتر رسمی همان است که در ماده ۱۷۶ و ۱۷۷ مقرر شده است .

باب پنجم - اجراء مفاد اسناد رسمی

ماده ۲۰۸ - مدلول کلیه اسناد رسمی راجعه بدیون و سایر اموال منقول بدون احتیاج حکمی از محاکم عدلیه لازم الاجرا خواهد بود مگر در مورد تسلیم عین منقولی که شخص ثالثی متصرف و مدعی مالکیت آن باشد .
ماده ۲۰۹ - کلیه اسناد رسمی راجعه بمعاملات املاکی که مطابق مقررات این قانون ثبت شده است مستقلاً و بدون مراجعه بمحاکم لازم الاجرا است و ادعای شخص ثالث نسبت بانها مانع اجرا نخواهد بود .
ماده ۲۱۰ - مسئول دفتر سواد سندی را که باید اجرا شود و صاحب سند تقاضای اجرای آن را نموده تهیه و مدیر ثبت مطابق ماده ۲۱۱ در ذیل آن سواد دستور اجرا خواهد داد .
ماده ۲۱۱ - در موقع صدور ورقه اجرائیه مدیر ثبت موضوعی را که باید اجرا شود در روی ورقه قید و بامضاء خود ممضی و به مهر مخصوص اجرا مهور مینماید .
ماده ۲۱۲ - عموم ضابطین عدلیه و سایر قوای دولتی مکلف هستند در مواقعی که از طرف

مأمورین اجرا بآنها مراجعه میشود در اجرای مفاد ورقه اجرائیه اقدام کنند .
ماده ۲۱۳ - ترتیب اجرای اسناد رسمی مطابق نظامنامه مخصوصی خواهد بود که وزارت عدلیه تنظیم خواهد کرد .

ماده ۲۱۴ - دستور اجرا و رفع اختلافات راجع بعملیات اجرائی با مدیر ثبت است .

ماده ۲۱۵ - مرجع شکایت از اجرای ثبت مدعی العموم بدایت محل است .

ماده ۲۱۶ - ادعای معمولیت سند رسمی عملیات راجع با اجرای آن را موقوف نمیکند مگر پس از اینکه مستنطق قرار مجرمیت متهم را صادر و مدعی العموم هم موافقت کرده باشد .

باب ششم - جرائم و مجازات

ماده ۲۱۷ - هر يك از مستخدمین و اجزاء ثبت اسناد و املاک و صاحبان دفاتر رسمی عامداً یکی از جرمهای ذیل را مرتکب شود جاعل در اسناد رسمی محسوب و بمجازاتاتی که برای جعل و تزویر اسناد رسمی مقرر است محکوم خواهد شد .

اولاً - اسناد مجعوله یا مزوره را ثبت کند .

ثانیاً - سندی را بدون حضور اشخاصی که مطابق قانون باید حضور داشته باشند ثبت نماید .

ثالثاً - سندی را باسم کسانی که آن معامله را نکرده اند ثبت کند .

رابعاً - تاریخ سند یا ثبت سندی را مقدم یا مؤخر در دفتر ثبت کند .

خامساً - تمام یا قسمتی از دفاتر ثبت را معدوم یا مکتوم کند یا ورقی از آن دفاتر را بکشد یا

بوسایل متقلبانه دیگر ثبت سندی را از اعتبار و استفاده بیندازد .

سادساً - اسناد انتقالی را با علم بعدم مالکیت انتقال دهنده ثبت کند .

سابعاً - سندی را که بطور وضوح سندیت نداشته و یا از سندیت افتاده ثبت نماید .

ماده ۲۱۸ - هر گاه اعضاء ثبت اسناد و املاک سندی را که مفاد آن مخالف صریح با قوانین

موضوعه مملکتی داشته ثبت کنند از یکسال تا سه سال از خدمات دولتی منفصل خواهند شد .

ماده ۲۱۹ - هر يك از اعضاء ثبت اسناد و املاک قبل از احراز هويت اشخاص و یا اهلیت

اصحاب معامله و یا قابلیت موضوع معامله سندی را عمداً ثبت نماید بمجازات اداری فوق محکوم

خواهد گردید .

ماده ۲۲۰ - هر يك از مستخدمین و اجزاء ثبت اسناد و املاک تصدیقاتی دهد که مخالف واقع

باشد در حکم جاعل اسناد رسمی خواهد بود .

ماده ۲۲۱ - در موارد تقصیراتی که مجازات آنها بموجب این فصل معین نشده است مستخدمین

و اجزاء ثبت اسناد و املاک که مرتکب جرم عمومی و یا تقصیر اداری میشوند موافق مقررات قوانین

جزائی و یا قانون استخدام تعقیب و مجازات خواهند شد .

ماده ۲۲۲ - جز در مورد مذکور در ماده ۲۸ (راجع به بیع شرط و امثال آن) هر کس

تقاضای ثبت ملکی را بنماید که قبلاً بدیگری انتقال داده یا با علم باینکه بنحوی از انحاء دیگر سلب مالکیت از او شده است تقاضای ثبت نماید کلاه بردار محسوب میشود و همچنین است اگر در موقع تقاضا مالك بوده ولی در موقع صدور سند مالکیت مالك نبوده و معهذا سند مالکیت بگیرد .

ماده ۲۲۳ - حکم فوق در مورد وارثی نیز جاریست که با علم بان انتقال ملك از طرف مورث خود تقاضای ثبت آن ملك یا تقاضای صدور سند مالکیت آن ملك را باسم خود بنماید مشروط بر اینکه علم او بوسیله امضاء یا مهر مجرز شود .

ماده ۲۲۴ - هر گاه تقاضا کننده ثبت قبل از صدور سند مالکیت و قبل از شکایت جزائی مدعی خصوصی تقاضای خود را کتباً مسترد داشت از مجازات معاف خواهد بود .

ماده ۲۲۵ - هر کس بعنوان مالکیت تقاضای ثبت ملکی را بنماید که بعنوانی غیر از مالکیت عین تصرف آن میباشد از قبیل مستأجر مباشر و غیره کلاه بردار محسوب خواهد شد .

ماده ۲۲۶ - هر کس نسبت بملکی که در تصرف دیگری بوده بوسائل متقلبانه خود را متصرف قلمداد کرده و تقاضای ثبت کند کلاه بردار محسوب میشود - تجاوز از حدود مشمول این ماده نیست .

ماده ۲۲۷ - در مورد مواد فوق اظهارنامه که در مورد ثبت عمومی املاک داده میشود بمنزله تقاضا نامه است .

ماده ۲۲۸ - در مورد مواد قبل تعقیب متهم موکول بشکایت مدعی خصوصی است .

ماده ۲۲۹ - در صورتیکه مدعی خصوصی قبل از قطعیت حکم (سیر مرحله تمیزی) شکایت خود را مسترد داشت تعقیب متروک خواهد شد .

ماده ۲۳۰ - تجدید شکایت از مدعی خصوصی پذیرفته نمیشود .

ماده ۲۳۱ - در مورد مواد ۲۲۲ و ۲۲۳ و ۲۲۵ و ۲۲۶ مجرم علاوه بر مجازات مقرر برای جرم کلاه برداری تا موقعیکه بوسیله تصدیق حق مدعی خصوصی در اداره ثبت املاک یا بوسائل دیگر خساراتی را که مستقیماً بواسطه تقاضای ثبت و صدور سند مالکیت بطرف وارد آورده جبران نماید در توقیف خواهد ماند تعیین میزان خسارت بامحکمه ایست که حکم مجازات را داده خسارت غیر مستقیم (خسارات ناشی از محاکمه) مطابق اصول معموله تعیین و وصول خواهد شد .

ماده ۲۳۲ - هر کس یکی از اعمال مشروحه در مواد ۲۲۲ و ۲۲۳ و ۲۲۵ و ۲۲۶ را قبل از این قانون مرتکب شده - در صورتیکه از تاریخ ارتکاب بیش از سه سال نگذشته باشد

مکلف است تا سه ماه پس از تاریخ اجرای این قانون بوسیله تصدیق حق طرف در دفاتر ثبت یا بوسایل دیگر خسارات وارده بر صاحب ملك را جبران نماید و الا کلاه بردار محسوب شده و علاوه

بر مجازات مقرر برای این جرم تا موقعیکه خسارات وارده بر طرف را بشرح ماده ۲۳۱ جبران نکرده در توقیف خواهد ماند .

ماده ۲۳۳ - در مورد املاکی که برهن داده شده راهن باید در ضمن تقاضا نامه خود حق مرتهن را قید نماید و در صورت تخلف و صدور سند مالکیت هر گاه طلب مرتهن را پس از مطالبه

نداد کلاه بردار محسوب و با رعایت مواد ۲۲۸ و ۲۲۹ و ۲۳۰ مطابق ماده ۲۳۱ با او رفتار خواهد شد.

ماده ۲۳۴ - هر گاه کسی بموجب سند رسمی یا عادی حقی نسبت بهین یا منفعت معین بشخص یا اشخاص داده و بعد نسبت بهمان عین یا منفعت بموجب سند رسمی معامله یا تعهدی معارض با حق مزبور بنماید جاعل در اسناد رسمی محسوب و بحسب با اتمال شاقه از ۳ تا ۱۵ سال محکوم خواهد شد.

ماده ۲۳۵ - هر کس با قصد تقلب برخلاف واقع راجع بانقوال مناقع اظهاری که مستلزم ضرر طرف است و در دفتر اسناد رسمی یا دفاتر دیگر ثبت قید شده کرده باشد کلاه بردار محسوب شده و علاوه بر مجازات مقرر برای این جرم مادام که جبران خسارات وارده بر طرف را بشرح ماده ۲۳۱ نکرده در توقیف خواهد ماند مواد ۲۲۸ و ۲۲۹ و ۲۳۰ در این مورد نیز لازم الرعایه است.

باب هفتم - تعرفه و مخارج ثبت اسناد و املاک

ماده ۲۳۶ - حقوقی که در اداره ثبت اسناد و املاک و دفاتر رسمی اخذ میشود مطابق مواد ذیل خواهد بود.

ماده ۲۳۷ - برای ثبت ملک در دفتر املاک علاوه بر مخارج مقدماتی در نقاطی که اداره ثبت موجود بوده تا ششماه از تاریخ اجرای قانون متمم ثبت مصوب دیماه ۱۳۰۷ و در سایر نقاط تا ششماه پس از افتتاح اداره ثبت و شعبات آن تومانی یکشاهی و در ششماه دوم تومانی یکشاهی و نیم و در سال دوم تومانی یکصد دینار و از ابتدای سال سوم از قرار تومانی دو شاهی و نیم حق ثبت مأخوذ خواهد شد.

ماده ۲۳۸ - حق ثبت املاک مطابق نظامنامه باقسط دریافت میشود.

ماده ۲۳۹ - تعرفه ثبت اسناد باسقتنای موارد ذیل تومانی نیم شاهی است.

ماده ۲۴۰ - برای ثبت اسنادی که تعیین قیمت آنها ممکن نباشد برای هر سند یک تومان مأخوذ خواهد شد.

ماده ۲۴۱ - برای ثبت شرکت نامه ها تومانی ربع شاهی گرفته میشود.

ماده ۲۴۲ - برای ثبت بروات و حوالجات تجارتهی هر صد تومان پنج شاهی اخذ و کسور صد تومان بمنزله صد تومان حساب میشود.

ماده ۲۴۳ - از بابت مخارج حرکت بخارج از مقر اداره یا شعبه ثبت در مورد ثبت املاک علاوه بر مخارج حمل و نقل که بمعهده مستدعی ثبت است برای مهندسین شبانه روزی ۲۰ قران و برای نماینده ۸ قران دریافت میشود.

ماده ۲۴۴ - در موقع ثبت عمومی املاک خورده مالکین مخارج حرکت و کرایه حمل و نقل به تناسب سهام آنها در املاک اخذ خواهد شد.

ماده ۲۴۵ - حق الودیع اسناد و اوراق از بابت هر بسته مههور ماهی دو قران است حق الودیع ششماه قبلاً اخذ خواهد شد.

ماده ۲۴۶ - برای دادن سواد مصدق از اسناد ثبت شده برای هر صفحه که نمونه آن را وزارت عدلیه معین مینماید پنج قران است - کسر صفحه یک صفحه تمام محسوب خواهد شد.

ماده ۲۴۷ - برای دادن سواد مصدق از اوراق و اسناد ثبت نشده صفحه سه قران گرفته میشود کسر صفحه یک صفحه محسوب است.

ماده ۲۴۸ - حق الاجرای اسناد لازم الاجرا تومانی دهشاهی و از کسی که اجرا بر علیه اوست اخذ خواهد شد.

ماده ۲۴۹ - برای تصدیق صحت هر امضاء پنج قران مأخوذ می شود.

ماده ۲۵۰ - کلیه مخارج و حقوق فوق الذکر باسقتنای حق الاجرا بمعهده طرفی است که تقاضای ثبت مینماید مگر آنکه بین طرفین متعاهدین ترتیب دیگری مقرر شده باشد.

ماده ۲۵۱ - در موقع اخذ حقوق فوق الذکر مبلغهای کم تر از یکصد دینار یکصد دینار اخذ خواهد شد.

ماده ۲۵۲ - سواد هائی که از طرف محاکم و مدعیان عمومی و مستنطقین تقاضا میشود از حقوق دولتی معاف خواهد بود ولی در صورتی که سواد های مزبوره را بدون علت و سبب تقاضا کرده باشند علاوه بر مجازات اداری دو برابر حق معمولی از تقاضا کننده اخذ خواهد شد.

باب هشتم

مواد مخصوصه

ماده ۲۵۳ - هر يك از مستخدمین ثبت که بعنوان کفالت شغل بالاتریرا اشغال نماید حق دارد نصف حقوق رتبه خود و نصف حقوق بودجه مقامی را که متکفل است دریافت دارد مشروط بر اینکه شغل بالاتر نمایندگی - مسئولیت دفتر - مدیریت ضبط - معاونت یاریاست یکی از شعب یا دوایر و ادارات ثبت خارج از مرکز باشد.

ماده ۲۵۴ - نسبت بتقاضای ثبتی که قبل از اجرای این قانون داده شده چنانچه اعلان نوبت اول آن منتشر نشده باشد اعلانات نوبتی سه مرتبه و در مدت نود روز منتشر خواهد گردید والا مطابق قانون سابق عمل خواهد شد.

ماده ۲۵۵ - قوانین ذیل نسخ میشود.

۱ - قانون ثبت اسناد و املاک مصوبه ۲۱ جل ۱۳۰۲

۲ - قانون ۲۷ آبانماه ۱۳۰۴ راجع بحق الثبت شرکت نامه ها و اوراق تجارتهی.

۳ - ماده اول و دوم قانون ۲۱ بهمن ماه ۱۳۰۴ راجع به مدت اعتراض بر تقاضای ثبت و اصلاح تعرفه ثبت اسناد .

۴ - ماده يك با تبصره های مربوطه و ماده ۲ و ۷ و ۸ قانون ۲۱ بهمن ماه ۱۳۰۶ راجع به ثبت عمومی املاك .

۵ - قانون دهم امرداد ۱۳۰۷ راجع باصلاح ماده اول قانون ۲۱ بهمن ۱۳۰۶

۶ - قانون متمم قانون ثبت املاك مصوب ششم دی ماه ۱۳۰۷

۷ - قانون سیزدهم بهمن ۱۳۰۷ راجع بدفاتر اسناد رسمی

۸ - قانون دوم خرداد ۱۳۰۸ در اصلاح قانون ثبت املاك

۹ - قانون یازدهم مهر ماه ۱۳۰۸ راجع به ثبت املاك

ماده ۲۵۶ - این قانون از اول اسفند ماه ۱۳۰۸ بموقع اجرا گذاشته میشود .

چون بموجب قانون مصوب دوازدهم آبانماه ۱۳۰۸ وزیر عدلیه مجاز است کلیه لوایح قانونی را که بمجلس شورای ملی پیشنهاد مینماید پس از تصویب کمیسیون فعلی قوانین عدلیه بموقع اجرا گذارده و پس از آزمایش آنها در عمل نواقصی را که در ضمن جریان ممکن است معلوم شود رفع و قوانین مزبوره را تکمیل نموده ثانیاً برای تصویب بمجلس شورای ملی پیشنهاد نماید علیهذا (قانون ثبت اسناد و املاك) مشتمل بر دوست و پنجاه و شش ماده که در تاریخ لیله بیست و یکم بهمن ماه يك هزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب کمیسیون قوانین عدلیه مجلس شورای ملی رسیده است قابل اجرا است رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

راجع به ثبت اماکن متبرکه و عمومی و املاك مفروزی که بعضی از

متعلقات آن مشاع باشد

مصوب ۲۹ مهر ماه ۱۳۰۹

ماده اول - در مورد خانه ها و املاکی که از حیث اعیان یا عرصه و اعیان بین چند نفر مالك بطور مفروز تقسیم ولی فضا یا حوض و یا آب انبار و یا بعضی از متعلقات دیگر آن بین تمام یا بعضی از مالکین مزبور مشاع باشد مقررات قانون ثبت اسناد راجع بثبت املاك مشاع مجری نبوده و ثبت قسمت مشاع هم باید در ضمن قسمت مفروز و مطابق مقررات راجعه به ثبت عادی بعمل آید

ماده دوم - برای ثبت مساجد و اماکن متبرکه و مدارس قدیمه و تکایا و آب انبار های

این قانون بموجب قانون ۲۶ اسفند ماه ۱۳۱۰ نسخ شده است .

عمومی تقاضای ثبت از طرف متولی یا اداره اوقاف بدون اخذ حق الثبت و مخارج مقدماتی پذیرفته خواهد شد

این قانون که مشتمل بر دو ماده است در جلسه بیست و نهم مهر ماه یکهزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

تشکیل دفاتر اسناد رسمی

مصوب ۱۳ بهمن ماه ۱۳۰۷

ماده ۱ - در تقاطعی که وزارت عدلیه مقتضی بداند برای ترتیب اسناد رسمی دفاتر رسمی بعهده کافی معین خواهد کرد - هر دفتر رسمی اسناد مرکب است از یک نفر صاحب دفتر و لا اقل یک نفر نماینده اداره کل ثبت اسناد .

ماده ۲ - هیچ دفتری را نمی توان رسمیت داد مگر اینکه صاحب آن در ضمن تقاضا نامه خود تبعیت از نظامات وزارت عدلیه را راجع به ثبت اسناد تعهد نماید

ماده ۳ - حوزه صلاحیت هر يك از دفاتر اسناد رسمی - نسبت به ثبت معاملات و تعهدات مربوطه به عین یا منافع عین غیر منقول را وزارت عدلیه معین و اعلان خواهد کرد - هیچ دفتری نباید در خارج از حدود صلاحیت محلی خود سندی راجع به عین یا منافع عین غیر منقول را ثبت نماید و سندی که بخلاف این ماده به ثبت برسد دارای اعتبار اسناد رسمی نخواهد بود

ماده ۴ - نماینده که از طرف اداره کل ثبت اسناد و املاك برای هر دفتری تعیین میشود باید در ساعات کار در دفتر اسناد رسمی حاضر شده تا هر معامله و تعهدی که در حضور او واقع شده یا هر معامله و تعهدی را که طرفین یا طرفی که تعهد کرده در حضور او اقرار به آن معامله یا تعهد کند و یکی از طرفین تقاضای ثبت آنرا بنماید به ثبت برساند

نماینده ثبت هیچ معامله یا تعهدی را ثبت دفتر نمی کند مگر اینکه قبلاً آن معامله یا تعهد در دفتر صاحب دفتر اسناد رسمی به ثبت رسیده باشد .

در هر يك از این دو دفتر باید نمره صفحه دفتر دیگری که سند در آن ثبت شده است قید گردد .

ماده ۵ - دفاتر اسناد رسمی ملزم بر عایت ماده ۱۳ قانون ثبت اسناد و املاك مصوب حمل ۱۳۰۲ راجع به تعدد و تنوع دفاتر ثبت نیستند .

ماده ۶ - در صورتیکه تقاضای ثبت سندی بشود تحصیل اطمینان از هویت متعاملین یا طرفی

این قانون بموجب قانون ۲۰ بهمن ۱۳۰۸ نسخ شده است

که تعهد کرده بعهده صاحب دفتر است و اگر مشار الیه شخصاً آنها را نشناسد باید بر طبق مواد ۷۶ و ۷۷ قانون ثبت اسناد و املاک مصوب حمل ۱۳۰۲ رفتار نماید و در صورت تخلف مشمول ماده ۲۵ قانون ثبت مصوب حمل ۱۳۰۲ است.

ماده ۷- در مورد املاکی که مطابق باب دوم قانون ثبت اسناد و املاک به ثبت نرسیده دفاتر اسناد رسمی میتوانند هر نوع معامله و تعهد و نقل و انتقالی راجع به عین غیر منقول یا منافع آن را ثبت نمایند ولی این قبیل اسناد فقط نسبت بطرفین یا طرفی که تعهد کرده وقائم مقام قانونی آنها اعتبار رسمی خواهد داشت.

ماده ۸- در مورد املاکی که مطابق باب دوم ثبت اسناد و املاک به ثبت رسیده دفاتر اسناد رسمی فقط تعهدات و معاملات راجع بمنافع عین غیر منقول را میتوانند به ثبت برسانند. اسناد رسمی راجع بمنافع را وقتی نمایند ثبت بصاحبان آن تسلیم خواهد کرد که معامله یا تعهد را بداره ثبت املاک اطلاع داده و در صفحه مخصوص بملک آن معامله قید شده باشد.

انجام این ترتیب ۸ روز از تاریخ تسلیم سند به نماینده نباید تجاوز کند.

ماده ۹- در موقع انتقال ملکی که در دفتر ثبت املاک مطابق باب دوم قانون ثبت به ثبت رسیده انتقال دهنده باید صریحاً معین کند که منافع ملک به نحوی از انحاء به کسی واگذار شده است یا خیر و در صورت واگذاری برای چه مدت منافع منتقل شده و این اظهار باید در دفتر املاک صریحاً قید شود.

ماده ۱۰- نمایندگان ثبت اسناد میتوانند از اسنادی که در دفتر آنها ثبت شده است بطرفین متعاهدین یا بقائم مقام قانونی آنها با رعایت ماده ۷۳ قانون ثبت اسناد سواد مصدق بدهند.

ماده ۱۱- اسناد راجع بمعاملات و تعهداتی را که قبل از تاریخ اجرای این قانون تنظیم شده نیز میتوان مطابق این قانون در اداره ثبت اسناد یا در دفاتر اسناد رسمی به ثبت رسانیده و رسمیت داد ولی رسمیت سند نسبت به تاریخ از روز ثبت رسمی آن خواهد بود.

ماده ۱۲- اعتبار اسنادی که بموجب این قانون به ثبت میرسد همان است که بموجب ماده ۱۰۳ قانون ثبت اسناد و املاک مقرر است.

ماده ۱۳- هر گاه عین غیر منقولی مطابق باب دوم قانون ثبت املاک به ثبت نرسیده باشد و معامله یا تعهدی راجع بآن عین غیر منقول به ثبت برسد حق الثبت از قرار تومانی نیم شاهی مأخوذ خواهد شد.

ماده ۱۴- مخارج ثبت بعهده طرفی است که تقاضای ثبت مینماید مگر آنکه بین طرفین متعاهدین ترتیب دیگری مقرر شده باشد که در این صورت بهمان طریق رفتار میشود.

نصف عایدات حاصله از حق الثبت متعلق بصاحب دفتر و نصف دیگر متعلق بداره ثبت اسناد و املاک خواهد بود اگر سهم ماهیانه صاحب دفتر کمتر از سی تومان باشد اداره ثبت در هر ماه سهم او را تا سی تومان تکمیل خواهد کرد.

تبصره ۵- حق التحریری که صاحب دفتر اخذ میکند مربوط بدولت نخواهد بود.

ماده ۱۵- ورقه اجرائیه راجع باسنادی که در دفاتر اسناد رسمی ثبت شده در مراکزی که اداره ثبت موجود است بوسیله رئیس اداره و در سایر نقاط بوسیله رئیس محکمه بدایت و در صورت نبودن محکمه بدایت بوسیله رئیس صلحیه محل صادر خواهد شد.

ماده ۱۶- هر گاه کسی بموجب سند رسمی حقی نسبت بعین یا منفعت معین بشخص یا اشخاصی داده و بعد نسبت بهمان عین یا منفعت بموجب سند رسمی دیگر معامله یا تعهدی معارض با حق مزبور بنماید جاعل در اسناد رسمی محسوب و به حبس با اعمال شاقه از سه تا پانزده سال محکوم خواهد شد و هم چنین کسی که با قصد تقلب بر خلاف واقع راجع بانتقال منافع اظهاری که مستلزم ضرر طرف است و در دفتر قید شده کرده باشد جاعل در اسناد رسمی محسوب و بمجازات فوق محکوم خواهد شد هر گاه در موضوع مدت واگذاری منافع اختلاف مدت کمتر از سه ماه باشد تعقیب جزائی مجرم مشروط به تقاضای مدعی خصوصی است.

ماده ۱۷- مواد ۳ - ۷ - ۹ - ۱۱ - ۱۳ - ۱۴ - ۱۶ - این قانون نسبت بداره ثبت اسناد نیز مجری خواهد بود.

ماده ۱۸- قوانین مربوطه به ثبت اسناد جز مواد راجع بموضوعاتی که در مورد آنها بموجب این قانون ترتیب خاصی معین شده برای دفاتر اسناد رسمی نیز لازم الرعایه است.

ماده ۱۹- مواد ۶۸ و ۶۹ قانون ثبت اسناد مصوب حمل ۱۳۰۲ منسوخ است.

ماده ۲۰- وزارت عدلیه مأمور اجرای این قانون است.

چون بموجب قانون ۴ آذر ماه ۱۳۰۷ « وزیر عدلیه مجاز است کلیه لوایح قانونی را که به مجلس شورای ملی پیشنهاد مینماید پس از تصویب کمیسیون پارلمانی قوانین عدلیه بموقع اجرا گذارده و پس از آزمایش آنها در عمل نواقصی را که در ضمن جریان ممکن است معلوم شود رفع وقوانین مزبوره را تکمیل نموده ثانیاً برای تصویب به مجلس شورای ملی پیشنهاد نماید »

علیهذا (قانون دفاتر اسناد رسمی) که در تاریخ سیزدهم بهمن ماه یکهزار و سیصد و هفت شمس بتصویب کمیسیون عدلیه مجلس شورای ملی رسیده است قابل اجرای است

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اصلاح نمرات مواد مذکور در متن ماده ۹۷ قانون اصول تشکیلات عدلیه

مصوب ۱۱ خرداد ماه ۱۳۰۸

ماده واحده- نمرات مواد مذکور در متن ماده ۹۷ قانون تشکیلات عدلیه

بطریق ذیل اصلاح میشود :

۷۹	بجای	۸۵
۸۴	"	۹۰
۸۵	"	۹۱
۸۷	"	۹۳
۸۸	"	۹۴
۸۹	"	۹۵

چون بموجب قانون مصوب ۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۰۸ « وزیر عدلیه مجاز است کلیه لوایح قانونی را که به مجلس شورای ملی پیشنهاد مینماید پس از تصویب کمیسیون فعلی قوانین عدلیه بموقع اجرا گذارده و پس از آزمایش آنها در عمل نواقصی را که در ضمن جریان ممکن است معلوم شود رفع و قوانین مزبور را تکمیل نموده ثانیاً برای تصویب به مجلس شورای ملی پیشنهاد نماید » علیهذا (قانون اصلاح نمرات مواد مذکور در متن ماده ۹۷ قانون اصول تشکیلات عدلیه) مشتمل بر يك ماده که در تاریخ یازدهم خرداد ماه یکهزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب کمیسیون قوانین عدلیه مجلس شورای ملی رسیده قابل اجرای است . رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

مرور زمان اموال منقوله

مصوب ۲ تیر ماه ۱۳۰۸

ماده اول - در دعاوی راجع بحقوقی که با قساطر ماهیانه یا کمتر از یکماه تأدیه میشود با استثناء مال الاجاره و مال الصلح راجع بمنافع اموال غیر منقول و همچنین در دعاوی راجع بقیمت یا حقی که بنا بر عرف و عادت فوراً یا در مدت کمی پرداخت میگردد از قبیل قیمت خوراک و منزل در مهمانخانه

این قانون بموجب قانون ۲۵ شهریور ماه ۱۳۱۸ نسخ شده است .

حق العلاج طیب و حق الوکاله و امثال آن مدت مرور زمان سه سال است .
ماده دوم - در سایر دعاوی اعم از اینکه راجع بدیون یا باموال منقول و غیر منقول باشد یا استثناء دعاوی مالکیت و وقفیت نسبت بمال غیر منقول مدت مرور زمان ده سال است .

ماده سیم - مدت مرور زمان از روزی شروع میشود که صاحب مال یا صاحب حق یا دائن مستحق مطالبه میگردد .

در دعاوی راجعه بصغار یا محجورین مطلقاً مرور زمان از تاریخ بلوغ و رشد و یا رفع حجر محسوب میشود .

در دعاوی راجعه بحقوق ارتفاقی مرور زمان از تاریخی شروع میشود که نسبت با استفاده از حق مزبور جلوگیری شده باشد .

در دعاوی راجعه باسترداد و دیعه و اماناتی که محدود بمدت معین نباشد و هم نین در دعاوی راجع به تعهداتی که برای انجام آن مدتی معین نشده یا عندالمطالبه باید انجام شود مادام که بوسیله اظهاریه رسمی رد و دیعه یا انجام تعهد تقاضا نشده مرور زمان جاری نمیشود .

در مورد طلبی که وثیقه منقول یا غیر منقول دارد مادام که وثیقه در تصرف طلبکار است مرور زمان جاری نخواهد شد .

زوج و زوجه و همچنین پدر و مادر و جد و جده و اولاد مطلقاً و برادر و برادر و خواهر و خواهر در دعاوی ارث نمیتوانند نسبت بیکدیگر از مرور زمان استفاده نمایند .

در دعاوی متقابل هر گاه مدت مرور زمان منقضی شده باشد تا روز اولین جلسه محاکمه در محاکمات اختصاری و تا تاریخ اولین لایحه در محاکمات عادی برای اقامه دعاوی متقابل مهلت داده میشود .

ماده چهارم - هر گاه کسی که مرور زمان بر علیه او جریان دارد بوسیله عرضحال رسمی یا اظهاریه قانونی حق خود رامطالبه نماید مدت مرور زمان منقطع میشود و برای حصول مرور زمان گذشتن مدت جدیدی لازم است این مدت جدید در مورد مرور زمان ده ساله سه سال و در مورد مرور زمان سه ساله یکسال علاوه بر بقیه مدت مرور زمان قبل از انقطاع خواهد بود .

مرور زمان را بیش از یکمرتبه نمیتوان منقطع نمود .

ماده پنجم - در موارد ذیل انقطاع مرور زمان حاصل نمیشود :

۱ - در صورتیکه مدعی دعوی خود را مسترد دارد .

۲ - در صورتیکه عرضحال به محکمه که صلاحیت رسیدگی نداشته داده شده و تا سه ماه پس

از ابلاغ قرار قطعی عدم صلاحیت دعوی در محکمه صلاحیت دار اقامه نشود .

ماده ششم - مفاد تبصره ماده ۳ و مواد ۴ و ۵ قانون ۲۱ بهمن ماه ۱۳۰۶ راجع بثبت عمومی املاک و مرور زمان با استثنای آنچه که مخصوص با املاک ثبت شده در دفتر املاک است در مورد کلیه دعاوی رعایت خواهد شد .

ماده هفتم - مفاد ماده ۴ و ۵ این قانون نسبت بدعاوی مالکیت و وقفیت اموال غیر منقول

نیز بگری است ولی در صورت انقطاع مدت مرور زمان جدید پنج سال علاوه بر بقیه مدت مرور زمان قبل از انقطاع خواهد بود.

ماده هشتم - مدت مرور زمان کلیه دعاوی مذکور در ماده ۱ و ۲ باستثنای دعوی مالکیت و وقفیت اموال غیر منقول که در تاریخ اجرای این قانون مطابق مقررات فوق مرور زمان نسبت بآنها حاصل شده یا کمتر از دو سال بحصول مرور زمان مانده باشد تا دو سال درحاکم عدلیه پذیرفته خواهد شد مشروط بر اینکه در تاریخ اجرای این قانون از تاریخ منشاء و تولید دعوی یا آخرین تعقیب پیش از سی سال نگذشته باشد.

ماده نهم - مقررات این قانون بهیچوجه ناسخ مقررات قانون تجارت و قوانین دیگر راجع بمرور زمان نخواهد بود.

ماده دهم - این قانون از تاریخ ۱۵ تیرماه ۱۳۰۸ بموقع اجرا گذاشته میشود. این قانون که مشتمل بر ده ماده است در جلسه دوم تیرماه یکهزار و سیصد و هشت شمس بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

☆ قانون

اصلاح قانون حکمیت

مصوب ۱۱ فروردین ماه ۱۳۰۸

ماده اول - در موارد ذیل دعاوی را نمیتوان بحکمیت رجوع نمود مگر اینکه متداعین تراضی کرده یا بموجب قوانین مخصوصه یا قرار داد قبلی طرفین قطع و فصل دعوی بطریق حکمیت معین شده باشد.

- ۱ - کلیه دعاوی راجعه بمحاکم صلحیه.
- ۲ - در صورتیکه مدعی در عرضحال و یا مدعی علیه در محاکمات عادی در اولین لایحه خود و در محاکمات اختصاری در اولین جلسه تقاضای حکمیت ننموده باشد.
- ۳ - در صورتیکه مستند دعوی منحصرأ استشهاد باشد.
- ۴ - در صورتیکه دعوی در محل اقامت کسی که طرف او تقاضای حکمیت مینماید اقامه نشده باشد.
- ۵ - دعاوی تجارتنی که مستند آن برات یافته طلب باشد.

* این قانون بموجب قانون ۲۰ بهمن ماه ۱۳۱۳ نسخ و الغای آن بموجب قانون ۲۵ شهریور ۱۳۱۸ تأیید شده است.

۶ - در صورتیکه تقاضا کننده حکمیت قبلا عرضحال اعسار یا افلاس داده یا اصل موضوع دعوی اعسار یا افلاس باشد.

۷ - در صورت اقرار بدعوی نسبت بقسمتی که مورد اقرار بوده.

۸ - در صورتیکه مستند دعوی سند رسمی باشد.

ماده دوم - در موارد ذیل ارجاع دعوی بحکمیت ممنوع است و لو طرفین تراضی نمایند.

۱ - در دعاوی راجعه باصل زوجیت و بنوت.

۲ - در دعاوی راجعه بتوقیف و ورشکستگی.

ماده سوم - دعوی تخلیه راجع بدکاکین و مغازه ها و امثال آنها اعم از اینکه در حدود صلاحیت صلحیه باشد یا بدایت بتقاضای یکی از طرفین بحکمیت رجوع خواهد شد.

دعوی تخلیه در سایر موارد اعم از اینکه راجع بخانه یا ملک مزروعی و غیر آن باشد و اعم از اینکه در حدود صلاحیت صلحیه باشد یا بدایت قابل ارجاع به حکمیت نیست مگر به تراضی طرفین دعوی.

ماده چهارم - در دعاوی که قبل یا بعد از ارجاع بحکمیت شخص ثالثی وارد یا جلب میشود هر گاه شخص مزبور یا یکی از متداعین مشترك المنفعه باشد حق تعیین حکم علیحده نخواهد داشت و اگر منافع او با منافع طرفین دعوی مختلف باشد حق دارد که يك نفر حکم اختصاصی معین کند و در این صورت حکم مشترك دو نفر خواهد بود که باید بامواقت هر سه طرف و یا به قید قرعه معین شود و بطور کلی هر شخص ثالثی که با تمام اطراف دعوی مختلف المنفعه باشد حق تعیین يك نفر حکم اختصاصی داشته و بعد هر شخص ثالث يك نفر بعد حکمهای مشترك افزوده میشود مگر اینکه اشخاص ثالث با هم مشترك المنفعه باشند.

ماده پنجم - رأی هیئت تجدید نظر مذکور در ماده نهم قانون حکمیت در آن قسمتی که مربوط بجریان امر است قطعی است ولی هر گاه یکی از متداعین مدعی باشد که با محرز گرفتن جریان امر رأی هیئت تجدید نظر مخالف با قوانین موضوعه مملکتی است محکمه استیناف صلاحیت داررسیدگی میکند و هر گاه شکایت را وارد دید رأی هیئت تجدید نظر را ابطال نموده و خود مطابق قانون که باید تطبیق بر مورد شود حکم صادر خواهد کرد - حکم استیناف در صورتیکه رأی هیئت تجدید نظر را تأیید کند قابل تمیز نیست.

عرضحال استینافی شاکی وقتی پذیرفته خواهد شد که در موعد مقرر برای استیناف تقدیم شده و در آن تصریح کرده باشند که رأی هیئت تجدید نظر با کدام ماده از مواد قوانین موضوعه مخالفت دارد بعلاوه قبض و دیعه استینافی (صدی چهار محکوم به) بعرضحال ضمیمه شده باشد.

ماده ششم - قضات و صاحب منصبان یار که بدایت و استیناف را که شاغل خدمت هستند نمیتوان بحکمیت انتخاب نمود و لو بتراضی اطراف دعوی - و کلاه رسمی عدلیه را نمیتوان بقرعه برای حکمیت انتخاب کرد.

ماده هفتم - دعاوی که قبل از تاریخ اجرای این قانون رجوع بحکم شده و مطابق این قانون قابل ارجاع به حکمت نیست در محکمه که قرار حکمت داده رسیدگی خواهد شد مشروط بر اینکه:

اولا - در تاریخ اجراء این قانون رأی حکم صادر نشده باشد.

ثانیاً - یکی از طرفین دعوی تقاضا کند که رسیدگی امر در محکمه عدلیه بعمل آید.

ماده هشتم - کلیه مقررات قانون مصوب ۲۹ اسفند ماه ۱۳۰۶ راجع بحکمت که مخالف این قانون باشد نسخ میگردد.

ماده نهم - این قانون از بیستم فروردین ۱۳۰۸ بموقع اجراء گذاشته میشود.

ماده دهم - وزارت عدلیه مأمور اجرای این قانون است.

(چون بموجب قانون مصوب ۴ آذرماه ۱۳۰۷ «وزیر عدلیه مجاز است کلیه لوایح قانونی را که به مجلس شورای ملی پیشنهاد مینماید پس از تصویب کمیسیون پارلمانی قوانین عدلیه بموقع اجرا گذارده و پس از آزمایش آنها در عمل نواقصی را که در ضمن جریان ممکن است معلوم شود رفع و قوانین مزبور را تکمیل نموده ثانیاً برای تصویب به مجلس شورای ملی پیشنهاد نماید» علیهذا (قانون اصلاح قانون حکمت) مشتمل بر ده ماده که در تاریخ یازدهم فروردین ماه یکهزار و سیصد و هشت شمس بتصویب کمیسیون عدلیه مجلس شورای ملی رسیده قابل اجراء است.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اصلاح بعضی از مواد قانون اصول محاکمات حقوقی راجع بموارد

ارجاع دعاوی بمحاکم شرع

مصوب ۱۱ دیماه ۱۳۰۷

ماده اول - در موارد ذیل محاکم عدلیه دعاوی را بمحاکم شرع رسمی رجوع مینماید.

۱ - دعاوی راجعه باصل نکاح و طلاق.

۲ - دعاوی که مطابق قانون مخصوص قطع و فصل آن جز باقامه بینه یا جلف و احلاف ممکن نیست.

۳ - در مواردیکه نصب قیم یا متولی یا وصی مطابق قوانین مخصوص لازم باشد.

ماده دوم - مواد ۱۴۳-۱۴۴-۱۴۵ و ۱۴۵ مکرر و ۱۴۶ و ۱۴۷ و ۱۴۸ و ۱۴۹

قانون اصول محاکمات حقوقی و کلیه مقررات دیگر مخالف این قانون نسخ میشود.

این قانون بموجب قانون ۹ آذر ماه ۱۳۱۰ نسخ شده است.

ماده سوم - اینقانون از ۱۵ دیماه ۱۳۰۷ بموقع اجرا گذارده میشود

چون بموجب قانون مصوب ۴ آذرماه ۱۳۰۷ «وزیر عدلیه مجاز است کلیه لوایح قانونی را که به مجلس شورای ملی پیشنهاد مینماید پس از تصویب کمیسیون پارلمانی قوانین عدلیه بموقع اجرا گذارده و پس از آزمایش آنها در عمل نواقصی را که در ضمن جریان ممکن است معلوم شود رفع و قوانین مزبوره را تکمیل نموده ثانیاً برای تصویب بمجلس شورای ملی پیشنهاد نماید» علیهذا (قانون اصلاح بعضی از مواد قانون اصول محاکمات حقوقی مربوط بموارد ارجاع دعاوی بمحاکم شرع) که در تاریخ یازدهم دی ماه یکهزار و سیصد و هفت شمس بتصویب کمیسیون قوانین عدلیه مجلس شورای ملی رسیده است قابل اجراء است.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

راجع بمحاکم شرع

مصوب ۱۴ خرداد ماه ۱۳۰۸

ماده اول - مواردیکه قطع و فصل دعوی جز باقامه بینه ممکن نیست در قانون مخصوص معین خواهد گردید و مادام که موارد مزبور در ضمن قانونی معین نشده است هیچ دعوائی را نمیتوان بعنوان اقامه بینه بمحاکم شرع رسمی و محاضر و فقهای صلح ارجاع نمود.

ماده دوم - در کلیه دعاوی که قبل از اجرای قانون ۱۱ دیماه ۱۳۰۷ «راجع بموارد ارجاع بشرع» بمحاکم یا محاضر شرع یا فقهای صلح ارجاع شده و از مواردی نیست که مطابق قانون مزبور رسیدگی بآن از خصایص محکمه شرع یا فقهای صلح باشد هر گاه یکی از اطراف دعوی تقاضا نماید محکمه که قضیه را ارجاع بشرع کرده بدعوی مزبور رسیدگی کند محکمه مکلف بقبول این تقاضا است مشروط بر اینکه قبل از تسلیم تقاضا نامه رأی کتبی محکمه شرع یا محاضر شرع یا فقیه صلح صادر نشده باشد.

قبصر - تقاضاکننده مکلف است پس از تسلیم تقاضا نامه بمحکمه که رسیدگی بدعوی را از آن محکمه میخواهد مفاد تقاضای خود را کتباً بمحکمه شرع یا محاضر شرع یا فقیه صلحی که مرجع دعوی بوده اطلاع دهد تا پس از آن تاریخ حکمی از طرف محکمه شرع یا محاضر شرع یا فقیه صلح صادر نشود.

ماده سوم - این قانون از ۱۵ تیرماه ۱۳۰۸ بموقع اجرا گذاشته میشود

چون بموجب قانون مصوب ۱۰ اردی بهشت ماه ۱۳۰۸ «وزیر عدلیه مجاز است کلیه لوایح

این قانون بموجب قانون ۹ آذرماه ۱۳۱۰ نسخ شده است.

قانونی را که بمجلس شورای ملی پیشنهاد مینماید پس از تصویب کمیسیون فعلی قوانین عدلیه بموقع اجرا گذارده و پس از آزمایش آنها در عمل نواقصی را که در ضمن جریان ممکن است معلوم شود رفع و قوانین مزبوره را تکمیل نموده ثانیاً برای تصویب بمجلس شورای ملی پیشنهاد نماید « علیهذا (قانون راجع بمحاکم شرع) مشتمل بر سه ماده که در تاریخ چهاردهم خرداد ماه یکهزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب کمیسیون قوانین عدلیه مجلس شورای ملی رسیده قابل اجراست .
رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

شهادت و امارات

مصوب ۲۳ تیر ماه ۱۳۰۸

ماده ۱ - هیچیک از عقود و ایقاعات و تعهدات را مگر در مواردی که قانون مستثنی کرده نمیتوان فقط بوسیله شهادت شفاهی یا استشهاد نامه اثبات کرد ولی این حکم مانع نخواهد بود که محاکم برای کشف حقیقت و مزید اطلاع از قضیه باظهارات شهود رسیدگی نمایند .

ماده ۲ - در مورد عقود و ایقاعات و تعهدات مذکوره در ماده فوق کسی که مدعی است بتعهد خود عمل کرده یا بنحوی از انحاء قانونی بری شده نیز نمیتواند ادعای خود را فقط بوسیله شهادت شفاهی یا استشهاد نامه اثبات نماید .

ماده ۳ - در موارد ذیل حکم مقرر در دو ماده فوق مجری نخواهد بود :

۱ - نسبت بعقود و ایقاعات و تعهداتی که موضوع آن معادل پنجاه تومان یا کمتر باشد .

۲ - در مواردیکه بعلمت حوادث غیرعادی از قبیل حریق و سیل و زلزله و امثال آن کسی مال خود را بدیگری سپرده و برای صاحب مال تحصیل سند ممکن نبوده است و همچنین در مورد اموالی که اشخاص در کاروانسرا یا مهمانخانه و حمام یا قهوه خانه

و امثال آن میگذارند و عرفاً امانت محسوب است .

ماده ۴ - اگر موضوع تعهد عقد یا ایقاعی بیش از پنجاه تومان باشد نمیتوان آنرا فقط بوسیله شهادت شهود اثبات نمود اگر چه مدعی دعوی خود را به پنجاه تومان یا کمتر تقلیل داده و یا از مازاد آن صرف نماید .

ماده ۵ - هر گاه ثابت شود که مدعی به مقوم به پنجاه تومان یا کمتر بقیه یا جزء طلبی است که اصلاً از این مبلغ متجاوز بوده مدعی به مزبور در حکم مدعی به بیش از پنجاه تومان خواهد بود .

ماده ۶ - در دعاوی مربوط باوراق هویت حکمی که منحصرأ باستناد شهادت شهود صادر شود مؤثر در معافیت از خدمت نظام وظیفه نخواهد بود .

ماده ۷ - اماره عبارت از اوضاع و احوالی است که نوعاً صحت اظهارات یکی از طرفین دعوی را برساند - هیچوقت نمیتوان باستناد امارات حکم داد مگر اینکه امارات موجوده قوی و موجه باشد - در این صورت نیز محکمه مکلف است اوضاع و احوالی را که مدرك حکم قرار میدهد بطور روشن و کافی يك بيك تشریح کند - بعلاوه وقتی میتوان باستناد امارات حکم داد که یا دعوی از نوع دعاوی باشد که موافق این قانون اثبات آن بوسیله شهود ممکن است یا وجود امارات دلائل موجوده دیگر را تکمیل کند .

ماده ۸ - ماده دوم قانون دوم تیر ماه ۱۳۰۷ راجع بطرز استماع شهادت شهود و تبصره ذیل آن نسخ میشود .

ماده ۹ - این قانون از تاریخ پانزدهم مرداد ماه ۱۳۰۸ بموقع اجرا گذاشته خواهد شد .

چون بموجب قانون مصوب دهم اردیبهشت ماه ۱۳۰۸ « وزیر عدلیه مجاز است کلیه لوایح قانونی را که بمجلس شورای ملی پیشنهاد مینماید پس از تصویب کمیسیون

فعلی قوانین عدلیه بموقع اجرا گذارده و پس از آزمایش آنها در عمل نواقصی را که در ضمن جریان ممکن است معلوم شود رفع و قوانین مزبوره را تکمیل نموده ثانیاً برای تصویب به مجلس شورای ملی پیشنهاد نماید « علیهذا (قانون شهادت و امارات) مشتمل بر نه ماده که در تاریخ بیست و سوم تیر ماه یکهزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب کمیسیون قوانین عدلیه مجلس شورای ملی رسیده قابل اجرا است.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه اخذ تأمین خسارت و مخارج محاکمه از اتباع خارجه

مصوب ۲۸ شهریور ۱۳۰۸

ماده اول - اتباع خارجه اعم از اینکه مدعی اصلی باشند و یا بعنوان شخص ثالث وارد دعوی گردند مکلفند در صورت تقاضای مدعی علیه برای تأدیه مخارج محاکمه و خساراتی که ممکن است بپرداخت آن محکوم گردند تأمین بدهند.

تقاضای مزبور فقط از مدعی علیه تبعه ایران پذیرفته میشود و باید در محاکمه عادی ضمن اولین لایحه که بمحکمه داده میشود و در محاکمه اختصاری در اولین جلسه بعمل آید و الا مسموع نخواهد بود

ماده دوم - محکمه در ضمن فراری که راجع بتأمین میدهد میزان آنرا معین خواهد کرد و مادام که تأمین داده نشده مجا که متوقف خواهد ماند.

ماده سوم - تبعه خارجه که در خاک دولت متبوع او اتباع ایران از دادن تأمین معاف هستند از دادن تأمین در ایران معاف خواهند بود.

این قانون بموجب قانون ۲۵ شهریور ماه ۱۳۱۸ نسخ شده است.

این قانون که مشتمل بر سه ماده است در جلسه بیست و هشتم شهریور ماه ۱۳۰۸ شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

تأمین مدعی به

مصوب ۲۶ اسفند ماه ۱۳۰۸

قسمت اول - در قواعد عمومی

ماده اول - از حین تقدیم عرضحال تا اعلان ختم محاکمه در مرحله بدوی (صلحیه یا ابتدائی) میتوان تأمین مدعی به را تقاضا کرد.

بعد از صدور حکم حضوری یا حکم غیابی که مدت اعتراض آن گذشته باشد نیز محکوم له بدوی میتواند از محکمه که حکم را صادر کرده است تقاضای تأمین محکوم به را بنماید و این در صورتی است که مدعی به قبلاً تأمین نشده باشد درخواست تأمین در محکمه استیناف پذیرفته نمی شود.

ماده دوم - هر گاه دعوی به حکمیت رجوع شده باشد تأمین مدعی به باید از محکمه بدوی تقاضا بشود که قرار ارجاع به حکم را صادر کرده است.

ماده سوم - در صورتیکه محکمه درخواست تأمین مدعی به را رد نماید مدعی میتواند در حین محاکمه بشرط تقدیم دلائل جدید راجع به تأمین تجدید درخواست کند.

ماده چهارم - درخواست تأمین را فقط در ادعائی میتوان نمود که میزان یا عین مدعی به معین باشد.

ماده پنجم - در موارد ذیل محکمه مکلف بصدور قرار تأمین است:

۱ - هر گاه مستند دعوی سند رسمی باشد یا سند عادی که دارای اعتبار سند رسمی شده است.

۲ - هر گاه مستند دعوی سند عادی بوده ولی مدعی علیه در صدد تضییع و تفریط مدعی به باشد.

۳ - هر گاه مستند دعوی سند عادی است و مدعی برای جبران خساراتی که ممکن است از تأمین بطرف وارد شود و محکمه میزان آن را تخمین خواهد کرد تأمین بدهد.

این قانون بموجب قانون ۲۵ شهریور ماه ۱۳۱۸ نسخ شده است.

ماده ششم - در مورد اول ماده قبل پس از درخواست تأمین - در مورد ثانی پس از تشخیص اینکه مدعی علیه در صدد تضییع یا تفریط مدعی به است و در مورد ثالث آن ماده پس از دادن تأمین برای جبران خسارات محکمه مکلف است بدون ابلاغ تقاضا بطرف قرار تأمین را صادر نماید .

ماده هفتم - در غیر موارد مذکور در ماده ۵ قبول درخواست تأمین الزامی نبوده و منوط بنظر محکمه است لکن اگر محکمه نظر بامارات قویه و نظر باینکه مدعی علیه در صدد تضییع یا تفریط مدعی به است درخواست تأمین را قابل قبول دانست وقتی قرار تأمین را صادر خواهد نمود که مستدعی تأمین جبران خساراتی را که ممکن است بطرف وارد آید و میزان آن را محکمه تخمین خواهد نمود تأمین نماید .

ماده هشتم - محکمه مکلف است در ظرف دو روز از تاریخ وصول تقاضای تأمین رسیدگی کرده و قرار رد یا قبول آن را بدهد مگر اینکه موجبات تأخیر از ناحیه مستدعی تأمین باشد .

ماده نهم - قرار تأمین مزبور باستثنای موردی که در ماده ۱۰ ذکر خواهد شد پس از ابلاغ بلافاصله بموقع اجرا گذارده میشود مگر اینکه مدعی علیه یا محکوم علیه در موقع اجرا در محل اجرای قرار حاضر بوده و بر آن قرار اعتراض نماید در اینصورت مدعی علیه یا محکوم علیه ملزم است اموال منقول یا غیر منقول خود را که در تصرف دارد ومورد تأمین بوده انتقال بغير ندهد و درصورت تخلف در حکم انتقال دهنده مال غیر بوده و بمجازات کلاه بردار محکوم خواهد گردید .

ماده دهم - در مورد اموالی که مدعی علیه نزد دیگران دارد وقتی قرار تأمین بموقع اجرا گذارده میشود که بمدعی علیه یا محکوم علیه ابلاغ شده باشد مگر در موردی که مدعی علیه یا محکوم علیه غایب بوده و بنا بر امارات قویه ابلاغ قرار باعث تضییع و تفریط مدعی به بشود در اینصورت قرار پس از اجرا ابلاغ شده و مدعی علیه مطابق ماده (۹) حق اعتراض دارد .

ماده یازدهم - در مواردی که مطابق مواد فوق مدعی علیه یا محکوم علیه به قرار اعتراض مینماید باید در ظرف ده روز بمحکمه رجوع کند تا با اعتراض رسیدگی شود - هر گاه مدعی علیه یا محکوم علیه در ظرف مدت مذکور بمحکمه رجوع ننموده یا محکمه پس از رسیدگی اعتراض را بيمورد دید قرار تأمین مطابق مقررات این قانون بموقع اجرا گذارده خواهد شد .

ماده دوازدهم - قرار قبول یا رد تأمین قابل استیناف و تمیز نیست .

ماده سیزدهم - در صورتی که مستدعی تأمین بموجب حکم قطعی محکوم ببطال دعوی شد طرف او حق خواهد داشت خساراتی را که از تأمین باو متوجه شده است مطالبه کند .

قسمت دوم - در اقسام تأمین مدعی به و محکوم به

ماده چهاردهم - تأمین عارت است از توقیف اموال منقول و غیر منقول .

ماده پانزدهم - اموالی را که مطابق قوانین راجعه ب اجرای احکام از مستثنیات دین محسوب است نمیتوان بعنوان تأمین توقیف نمود .

ماده شانزدهم - تأمین مدعی به یا محکوم به بتوقیف مقداری از اموال منقول یا غیر منقول مدعی علیه یا محکوم علیه که متناسب با میزان مدعی به یا محکوم به باشد بعمل میآید هر گاه مدعی به یا محکوم به عین معین باشد مادام که توقیف آن عین ممکن است توقیف سایر اموال ممنوع است باستثنای آنچه راجع به محصول در این قانون مصرح است .

ماده هجدهم - مدعی علیه یا محکوم علیه میتواند تقاضای تبدیل مالی را که توقیف شده است به مال دیگر بنماید مشروط بر اینکه مالی که پیشنهاد میشود از حیث قیمت و سهولت فروش از مالی که قبلاً توقیف شده است کمتر نباشد و نیز مدعی علیه و یا محکوم علیه میتواند با دادن ضامن معتبر تقاضای رفع توقیف نماید در مواردی که عین مدعی به یا عین محکوم به توقیف شده باشد تبدیل تأمین یا دادن ضامن منوط برضایت مدعی یا محکوم له است .

ماده هجدهم - ضامن که بموجب ماده قبل داده میشود ممکن است يك یا چند نفر باشد در صورت تعدد ضامن هر يك از آنها باید صریحاً قید کند که چه مقدار از مدعی به یا محکوم به را ضمانت میکند .

ماده نوزدهم - ضمانت اشخاص ذیل قبول نمیشود .

۱ - مستخدمین وزارت عدلیه اعم از قضائی و اداری .

۲ - و کلای رسمی عدلیه برای موکلین خود .

۳ - اشخاصی که بموجب قانون اهلیت معامله ندارند .

ماده بیستم - قبول ضمانت راجع بمحکمه ایست که قرار تأمین را داده است .

ماده بیست و یکم - کسی که ضامن میدهد باید ضامن را شخصاً در محکمه حاضر کرده یا ضمانت نامه بمهر و امضای خود ضامن که در اداره ثبت اسناد یا در دفتر اسناد رسمی ثبت شده یا مورد تصدیق طرف باشد به محکمه تقدیم کند و در هر مورد ضامن دهنده مکلف است در صورت تقاضای طرف اعتبار ضامن و یا ضامن های خود را در محکمه ثابت کند .

ماده بیست و دوم - بعد از معرفی ضامن یا وصول ضمانت نامه محکمه روزی را معین میکند که طرفین در جلسه محکمه حاضر شده در باب پذیرفتن ضامن مذاکره نمایند و این اقدام باید فوراً در جلسه فوق العاده و خارج از نوبت بعمل آید .

ماده بیست و سوم - اگر مدعی یا محکوم له یا وکیل او در روز معین حاضر نشود محکمه میتواند ضمانتی را که برای تأمین کلیه یا قسمتی از مدعی به یا محکوم به کافی میدانند قبول کند .

ماده بیست و چهارم - ضمانت صامنی که شخصاً در محکمه حاضر میشود در صورت مجلس قید و بامضای او میرسد - آن ضمانت اثر ضمانتی را دارد که بموجب سند رسمی بعمل آمده باشد .

ماده بیست و پنجم - هر گاه مدعی علیه بموجب حکم قطعی محکوم گردد ضامنی که برای تأمین مدعی به ضمانت کرده است باید از عهده محکوم به بر آید .

وصول محکوم به از ضامن بعد از ابلاغ حکم محکومیت مدعی علیه باو بهمان طریقی که برای اجرای احکام مقرر است بعمل میآید .

قسمت سوم - در توقیف اموال غیر منقول و محصول

ماده بیست و ششم - دفتر محکمه مکلف است در ظرف دو روز سواد قرار محکمه را در باب توقیف مال غیر منقول بداره ثبت اسناد و املاک محل وقوع ملک ارسال دارد در قرار مزبور باید اسم و اسم پدر و اسم خانواده و شغل مدعی علیه یا محکوم علیه و مقدار مدعی به یا محکوم به و نوع ملک توقیف شده صریحاً قید گردد .

هر گاه ملک به ثبت رسیده باشد اداره ثبت اسناد و املاک باید در ستون ملاحظات صفحه از دفتر املاک که راجع بآن ملک است صدور قرار توقیف را یاد داشت کند و اگر ملک بموجب دفتر املاک متعلق به مدعی علیه یا محکوم علیه نباشد آنرا نیز باید در ظرف دو روز بدفتر محکمه اطلاع دهد .

ماده بیست و هفتم - بعد از زوال جهت توقیف رفع توقیف نیز بموجب قرار محکمه فوراً و در جلسه فوق العاده و خارج از نوبت بعمل میآید سواد این قرار نیز بطوری که در ماده قبل مقرر است بداره ثبت اسناد و املاک ارسال میشود تا در دفتر املاک قید گردد .

تبصره - حکم محکمه بدایت ببطالان دعوی نیز رافع جهت توقیف است .

ماده بیست و هشتم - توقیف اموال غیر منقول بمجرد ابلاغ قرار محکمه به مدعی علیه یا محکوم علیه بعمل میآید .

تبصره - توقیف مال غیر منقول موجب توقیف محصول آن نیست .

ماده بیست و نهم - هر گاه ملکی که عین مدعی به یا محکوم به است توقیف شود مدعی علیه یا محکوم علیه حق ندارد ابنیه آن را خراب کند یا اشجار آنرا بیاندازد مگر باندازه که برای حفظ خود ملک از خرابی لازم است .

ماده سی ام - توقیف محصول املاک و باغها ولو اینکه محصول عین مدعی به یا محکوم به باشد قبل از برداشت و تعیین سهم مدعی علیه یا محکوم علیه ممنوع است مگر در مواردی که سایر دارائی منقول و غیر منقول مدعی علیه یا محکوم علیه برای تأمین مدعی به یا محکوم به کفایت نکند . در صورتیکه مدعی یا محکوم له نتواند برای طرف دارائی دیگری ارائه دهد و بدین جهت محصول ملک یا باغ قبل از برداشت و تعیین سهم توقیف شود مدعی علیه یا محکوم علیه حق دارد

تقاضای تبدیل نموده یا مطابق مقررات فوق ضامن بدهد .

هر گاه مدعی علیه یا محکوم علیه تأمین دیگری که از حیث سهولت فروش و قیمت کمتر از محصول نباشد پیشنهاد کرد قبول این پیشنهاد الزامی است ولو اینکه محصول عین مدعی به یا محکوم به بوده و مدعی یا محکوم له رضایت به تبدیل ندهد .

هر گاه محصول عین مدعی به یا محکوم به باشد مدعی علیه یا محکوم علیه حق دارد تقاضا نماید بجای دارائی دیگر او عین محصول را توقیف نمایند - در این صورت نیز تبدیل تأمین الزامی است .

ماده سی و یکم - در مواردی که مطابق ماده فوق ممکن است محصول توقیف شود بطریق ذیل عمل خواهد شد .

اگر محصول جمع آوری شده باشد سهم مدعی علیه یا محکوم علیه پس از وضع مالیات دولتی و مخارج معموله زراعتی از قبیل علوفه عوامل و بذر و خرج تنقیه قنات و مخارج عادی رودخانه باندازه که سهم مدعی علیه یا محکوم علیه تعلق میگیرد بطوری که ذیلاً برای توقیف اموال منقول مقرر است توقیف خواهد گردید .

هر گاه محصول جمع آوری نشده باشد برداشت محصول خواه دفعتاً باشد خواه بدفعات با حضور مأمور اجرا بعمل خواهد آمده .

مأمور مزبور حق هیچگونه مداخله در امر برداشت محصول نداشته و فقط برای تعیین میزان محصولی که جمع آوری میشود حضور پیدا خواهد کرد .

مدعی یا محکوم له یا نماینده او نیز در موقع برداشت محصول حق حضور خواهد داشت .

پس از برداشت هر قسمت از محصول توقیف آن مطابق مقررات فوق بعمل خواهد آمد .

ماده سی و دوم - هر گاه در میزان مخارج معموله زراعتی بین مدعی علیه یا محکوم علیه و طرف او و در صورت حاضر نبودن طرف بین مدعی علیه یا محکوم علیه و مأمور اجرا اختلاف باشد حد اقل میزان مزبور از محصول موضوع و بقیه توقیف میشود تا محکمه که قرار توقیف صادر کرده تصمیم قطعی اتخاذ نماید .

ماده سی و سوم - در صورتیکه محصول قبلاً فروخته شده و قیمت آن در موقع توقیف هنوز پرداخته نشده باشد قیمت نزد خریدار توقیف گردیده و اقساط آن در موقع وصول و در صندوق عدلیه توقیف خواهد شد .

قسمت چهارم - در توقیف اموال منقول

ماده سی و چهارم - توقیف اموال منقول بر تئیی باید بعمل آید که در قوانین مربوطه با اجرای احکام مصرح است .

ماده سی و پنجم - مهر موم کردن اموال منقول یا سپردن آن بخود مدعی علیه یا محکوم علیه یا سپردن آن بشخص ثالث منوط بنظر محکمه و با رضایت مدعی و محکوم له سپردن

آن بمدعی علیه و محکوم علیه الزامی است .

ماده سی و ششم - در صورتیکه اموال توقیف شده مهر و موم شده باشد شکستن یا محو کردن مهر مستلزم مجازاتی است که بموجب قانون مجازات عمومی برای این جرم مقرر است .

ماده سی و هفتم - توقیف عین اموالی که ضایع شدنی است ممنوع است در اینصورت آن اموال بفروش رسیده و قیمت توقیف خواهد شد .

ماده سی و هشتم - هر گاه اموال در نزد مدعی علیه یا محکوم علیه یا شخص ثالثی توقیف شود هر گونه تفریط یا تعدی نسبت بآن مال از طرف شخصی که مال نزد او توقیف شده است مستلزم مجازات خیانت در امانت خواهد بود .

قسمت پنجم - مقررات مشترکه و توقیف طلب

ماده سی و نهم - در هر مورد که مالی اعم از منقول یا غیر منقول توقیف شود و بیم آن رود که ادامه توقیف عین مال موجب ضایع شدن مال یا تنزل قیمت آن خواهد بود هر یک از طرفین حق تقاضای فروش دارد ولی هر گاه طرف دیگر موافق با فروش نبوده و ضرری را که از فروختن مال ممکن است ناشی شود تأمین نماید مطابق نظر او عمل خواهد شد در صورت فروش مأمور اجرا نظارت داشته و قیمت آن را در صندوق عدلیه توقیف خواهد کرد مدعی یا محکوم له نیز حق نظارت در فروش دارد .

ماده چهلم - هر گونه نقل و انتقال راجع به عین یا منافع (در صورتیکه منافع توقیف شده باشد) اموال توقیف شده اعم از اینکه اموال مزبوره منقول یا غیر منقول باشد غیر نافذ است و انتقال دهنده تا موقعی که جبران حقوق تضییع شده طرف را ننموده است توقیف خواهد شد .

ماده چهل و یکم - مقررات قانون ۹ خرداد ماه ۱۳۰۸ نسبت به مدعی علیه یا محکوم علیهی که در مورد تأمین مال غیر را بعوض مال خود معرفی مینماید مجرا خواهد بود .

ماده چهل و دوم - هر گاه اموال یا وجوهی که توقیف میشود نزد شخص ثالث باشد یا مورد توقیف طلبی باشد که مدعی علیه یا محکوم علیه از شخص ثالث دارد سواد قرار توقیف بشخص مزبور ابلاغ و در نسخه ثانی آن رسید دریافت میشود و مراتب فوراً بمدعی علیه یا محکوم علیه نیز اخطار میگردد .

ماده چهل و سوم - هر گاه شخص ثالث منکر وجود تمام یا قسمتی از مال یا طلب باشد باید در ظرف ده روز از تاریخ ابلاغ قرار توقیف مراتب را بحکمه که قرار را صادر کرده اطلاع دهد والا مسئول پرداخت طلب یا تسلیم مال خواهد بود .

ماده چهل و چهارم - هر گاه مستدعی تأمین ثابت نماید که در حین ابلاغ قرار توقیف بشخص ثالث مال یا طلب نزد شخص ثالث وجود داشته و بر خلاف واقع منکر شده است مادام که شخص ثالث حقوق تضییع شده مستدعی تأمین را جبران ننماید در توقیف خواهد ماند .

ماده چهل و پنجم - هر گاه شخصی که مال یا طلب نزد او توقیف شده از تسلیم مال یا تأدیه طلب امتناع نماید دائره اجرا معادل مال یا طلب توقیف شده را از اموال شخصی او استیفا خواهد کرد و در صورتی که دست رسی باموال او نباشد تا موقعیکه حقوق تضییع شده طرف را جبران ننموده در توقیف خواهد ماند .

ماده چهل و ششم - ماده ۹۰ و مواد ۳۷۱ تا ۴۰۷ قانون اصول محاکمات حقوقی مصوب رمضان و ذیقعد ۱۳۲۹ هجری و همچنین مواد ۱۲۶ تا ۱۵۸ مقررات موقتی راجع باصول محاکمات حقوقی که بموجب اختیارات حاصله از ماده واحده ۲۷ بهمن ماه ۱۳۰۵ و ۲۸ خرداد ماه ۱۳۰۶ تنظیم شده است نسخ میشود .

ماده چهل و هفتم - این قانون از اول فروردین ماه ۱۳۰۹ بموقع اجرا گذارده خواهد شد این قانون که مشتمل بر چهل و هفت ماده است در جلسه بیست و ششم اسفند ماه ۱۳۰۸ شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید
رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

طرز جلوگیری از تصرف عدوانی

مصوب ۱۴ اردیبهشت ماه ۱۳۰۹

ماده اول - در هر موردی که کسی مال منقول یا غیر منقولی را از تصرف متصرف بدون رضایت او خارج مینماید یا مزاحم استفاده متصرف میشود مأمورین نظمیه و در صورت نبودن آنها حکام و نواب حکام و در صورت نبودن آنها مأمورین امنیه مکلف هستند از مزاحمت یا اقدامی که برای تصرف عدوانی میشود جلوگیری نمایند اگرچه عمل مزبور باستناد ادعای حقی نسبت بآن مال باشد .

ماده دوم - هر گاه کسی مال غیر منقولی را که در تصرف غیر بوده است عدواناً تصرف کرده باشد مأمورین حفظ انتظامات عمومی باید با حکم کتبی مدعی العموم محل مال مزبور را بتصرف ساکی (متصرف اول) بدهند و این حکم وقتی داده میشود که از تاریخ تصرف عدوانی بیش از یکماه نگذشته باشد هر گاه از مقرر مدعی العموم تا محل وقوع تصرف عدوانی بیش از پنج فرسخ فاصله باشد حاکم یا نایب الحکومه که

در این مورد از طرف وزارت عدلیه بسمت نمایندگی مدعی العموم معین میشوند حکم مذکور در فوق را خواهند داد در این مورد حاکم یا نایب الحکومه باید در ظرف (۵) روز راپرت اقدام خود را برای مدعی العموم ارسال دارند.

ماده سوم - در مورد ماده فوق که حاکم یا نایب الحکومه سمت نمایندگی مدعی العموم را دارند مسئول وزارت عدلیه بوده و رسیدگی بتقصیرات اداری آنها راجع بماده فوق با اطلاع وزارت داخله در محاکم اداری وزارت عدلیه بعمل خواهد آمد.

ماده چهارم - در مورد مواد (۱) و (۲) پس از اینکه مال در تصرف متصرف اول ابقاء یا مجدداً بتصرف او داده شد و یا رفع مزاحمت از متصرف گردید دیگر مدعی العموم یا سایر مأمورین مذکور در مواد فوق نمیتوانند آنها را از تصرف او خارج کرده یا تصمیمی مخالف تصمیم سابق خود اتخاذ کنند.

ماده پنجم - مأمورین مذکور در ماده (۲) حکم خود را نسبت بتصرف عدوانی باید کتباً بمدعی علیه ابلاغ نموده بلافاصله آنها بموقع اجرا گذارند از این حکم تا ده روز پس از ابلاغ میتوان استینافاً شکایت کرد مرجع شکایت اگر حکم از طرف مدعی العموم بوده محکمه بدایت محل و اگر از طرف حاکم یا نایب الحکومه بوده نزدیکترین محکمه صلح خواهد بود.

ماده ششم - مستأجر و مباشر و خادم و رعیت و کارگر و بطور کلی اشخاصی که مالی را از قبل دیگری متصرفند میتوانند مطابق مواد فوق از تصرف عدوانی شکایت نمایند.

ماده هفتم - مستأجر پس از انقضای مدت اجاره و همچنین هر امین دیگری در صورت مطالبه مالک یا قائم مقام یا ماذون از طرف او عین مستأجره و یا مال امانی را بتصرف کسیکه حق مطالبه دارد نداد متصرف عدوانی محسوب است مشروط باینکه از طرف کسیکه حق مطالبه دارد بترتیب ذیل بآنها اخطار شده باشد.

مستأجر در صورتیکه اخطار لا اقل یکماه قبل از انقضای مدت اجاره بعمل آمده باشد پس از انقضای مدت اجاره و الا پس از یکماه از تاریخ اخطار متصرف عدوانی محسوب شده و مطابق این قانون با او رفتار خواهد شد. سایر اشخاصی که مال دیگری را بطور امانی متصرف باشند (۵) روز پس از اخطار و عدم تخلیه و رفع ید متصرف عدوانی محسوب خواهند شد اخطار فوق بوسیله اداره ثبت اسناد یا دفتر محکمه بدایت یا دفتر محکمه صلحیه بعمل می آید و اگر در محل هیچیک از مراجع فوق نباشد بوسیله حاکم یا نایب الحکومه.

ماده هشتم - در صورتیکه بین موجر و مستأجر راجع به تخلیه ملک پس از انقضای مدت اجاره و یا بین صاحب مال و امین مقررات و شرایط خاصی باشد و همچنین در موارد مشمول مواد ۳۸-۳۹-۴۰ قانون ثبت اسناد و املاک مقررات این قانون اجرا نخواهد شد.

ماده نهم - اختلاف بین موجر و مستأجر دکان و مغازه و کاروانسرا راجع به تخلیه مشمول مواد فوق نبوده و دعوی تخلیه مطابق قانون حکمیت قطع و فصل خواهد شد.

ماده دهم - در صورتیکه مدعی تصرف عدوانی مطابق این قانون شکایت نکرده باشد میتواند در مدت مقرر قانونی موافق مقررات اصول محاکمات حقوقی مربوط بمحاکم صلحیه رفتار نماید.

ماده یازدهم - این قانون از اول تیرماه ۱۳۰۹ بموقع اجرا گذارده میشود.

این قانون که مشتمل بر یازده ماده است در جلسه چهاردهم اردیبهشت ماه یکهزار و سیصد و نونه شمس بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون*

تسریع محاکمات

مصوب ۳ تیر ماه ۱۳۰۹

قسمت اول - ایرادات

- ماده ۱** - در موارد ذیل مدعی علیه میتواند بدون اینکه جواب مدعی را بدهد ایراد کند :
- ۱ - وقتی که دعوی ذاتاً راجع بمحکمه دیگریست
  - ۲ - وقتی که دعوی از جهت صلاحیت محلی راجع بمحکمه دیگری است یا اینکه در همان محکمه یا محکمه دیگری همان موضوع مابین همان اشخاص در تحت رسیدگی است و یا اگر همان موضوع نیست موضوعی است که با ادعای مدعی ارتباط کامل دارد .
  - ۳ - در موردیکه ادعا متوجه شخص مدعی علیه نباشد
  - ۴ - در صورتیکه مدعی بعلت صغر یا عدم رشد یا جنون یا ممنوعیت از تصرف در اموال و حقوق مالی خود در نتیجه حکم ورشکستگی اهلیت نداشته باشد
  - ۵ - هرگاه وکالت کسی که از طرف مدعی اقامه دعوی کرده محرز نباشد
  - ۶ - در صورت مرور زمان
- تبصره ۵** - عدم صلاحیت ذاتی عبارت است از عدم صلاحیت محکمه صالحه نسبت بامور راجعه بابتدائی و بالعکس و عدم صلاحیت محکمه حقوق نسبت بامور جزائی و محکمه جزائی نسبت بحقوقی و محکمه ابتدائی نسبت باستیناف و بالعکس و محاکم عمومی نسبت بمحاکم شرع و برعکس و عدم صلاحیت محاکم عدلیه نسبت بامور راجعه بمحاکم غیر عدلیه
- ماده ۲** - در مورد فقره ۵ ماده قبل مدعی نیز حق ایراد دارد
- ماده ۳** - مدعی علیه نیز حق دارد که باستناد عدم اهلیت خود از ورود بماهیت دعوی امتناع کند
- ماده ۴** - عدم رعایت قوانین راجع بترتیب صورت عرضحال حق امتناع از جواب دادن بمدعی علیه نمیدهد

ماده ۵ - در مورد فقرات ۱ و ۴ و ۵ ماده اول و همچنین در مورد ماده ۳ محکمه نیز

⊗ مواد ۱ تا ۱۷ و ۱۸ تا ۴۵ و ۶۳ تا ۷۲ بموجب قانون ۲۵ شهریورماه ۱۳۱۸ و مواد ۲۶ تا ۳۹ و ۴۱ تا ۴۴ و ۶۰ و ۷۲ بموجب قانون ۲۵ آبانماه ۱۳۱۰ و ماده ۵۱ بموجب قانون ۶ دی ماه ۱۳۱۰ و ماده ۷۴ بموجب قانون ۲۹ اسفندماه ۱۳۱۶ نسخ و اصلاح شده است .

مکلف است قطع نظر از اینکه ایراد از طرف متداعین شده یا نشده باشد از رسیدگی بدعوی امتناع نماید .

ماده ۶ - ایرادات مذکور در فقرات ۴ و ۵ ماده اول و همچنین ایراد مذکور در ماده سوم را در تمام مراحل میتوان کرد .

ماده ۷ - خواه مدعی علیه ایرادات مذکور در ماده ۱ را در ضمن جواب کتبی که بادعای مدعی علیه میدهد درج کند خواه علیحده محکمه مکلف است که بدو قبل از رسیدگی بماهیت دعوی بایرادی که شده است علیحده رسیدگی کرده قراری بدهد .

قسمت دوم - راجع بقرارها

ماده ۸ - از قرار هائیکه محاکم در امور حقوقی و تجارתי میدهند بجز قرارهای ذیل هیچ قراری قابل استیناف و تمیز نیست مگر با حکم در ماهیت دعوی .

۱ - قرار ارجاع بشرع

۲ - قرار عدم صلاحیت محاکم عدلیه باستناد صلاحیت مراجع غیر عدلیه

۳ - قرار رد عرضحال

۴ - قرار اسقاط دعوی

۵ - قرار عدم اهلیت یکی از متداعین بعلت صغر یا عدم رشد و یا جنون و یا ممنوعیت از تصرف در اموال و حقوق مالی خود در نتیجه حکم ورشکستگی

۶ - قرار قبول یا رد ایراد مرور زمان

۷ - قرار عدم توجه دعوی .

تبصره ۵ - قرار اسقاط دعوی در مورد اعتراض به ثبت املاک فقط قابل استیناف است .

ماده ۹ - قرارهای عدم صلاحیت اعم از ذاتی و محلی فقط قابل استیناف است (جز در مورد قرار ارجاع بشرع و قرار عدم صلاحیت محاکم عدلیه باستناد صلاحیت مراجع غیر عدلیه که بموجب ماده ۸ قبل از حکم در ماهیت دعوی قابل استیناف و تمیز است)

در صورتیکه قرار عدم صلاحیت ذاتی یا محلی مستقلاً از محکمه استیناف صادر شده باشد قابل تمیز خواهد بود .

ماده ۱۰ - قرارهای مذکور در ماده ۸ در صورتی قابل تمیز است که در مرحله استینافی صادر شده باشد خواه مستقلاً و خواه در تعقیب قراریکه در مرحله بدوی صادر شده است .

ماده ۱۱ - در مورد فقرات ۱ و ۲ و ۶ ماده ۸ مادام که تکلیف قطعی قرار در استیناف و تمیز معین نگردیده و یا مدت استیناف و تمیز منقضی نشده ارجاع دوسیه و رسیدگی بدعوی توقیف خواهد شد :

قسمت سوم - مقررات راجع بصلحیه

ماده ۱۲ - اصول محاکمه در محاکم صلحیه همان است که برای محاکم ابتدائی مقرر شده مگر در مواردیکه مطابق مواد ۸ و ۹ و ۱۴ و ۱۵ و ۱۶ و ۱۷ و ۱۸ و ۱۹ و ۲۰ و ۲۱ و ۲۲ و ۲۷ و ۳۸ و ۴۰ و ۴۱ و ۴۱ مکرر و ۴۷ و ۴۸ و ۴۹ و ۵۰ و ۵۱ و ۵۲ و ۵۳ و ۵۴ و ۵۵ و ۵۹ و ۶۰ و ۶۱ و ۶۲ و ۶۳ و ۶۴ و ۶۵ و ۶۶ و ۶۷ و ۹۶ و ۹۷ و ۹۸ قانون اصول محاکمات حقوقی تکلیف خاصی برای محاکمات صلحیه معین شده است.

ماده ۱۳ - رسیدگی در محاکم صلح اختصاری است

ماده ۱۴ - در مواردیکه قرارها و احکام محاکم ابتدائی قابل تمیز است قرارها و احکام محاکم صلحیه نیز قابل تمیز خواهد بود مگر قرارها و احکام امنای صلح ناحیه در مواردیکه قانوناً قابل استیناف و تمیز نیست.

ماده ۱۵ - رسیدگی تمیزی احکام صلحیه و رسیدگی تمیزی قرارها و احکام محاکم بدایت که استینافاً صادر میشود در محکمه استینافی بعمل خواهد آمد که محکمه صادرکننده قرار یا حکم در حوزه آن واقع است در این صورت محکمه استیناف باید از حیث مدت قبول عرضحال و طرز رسیدگی و غیره مقررات این قانون و اصول محاکمات حقوقی و جزائی راجع به رسیدگی تمیزی را رعایت نموده و قرار یا حکم را در مواردیکه قانوناً برای نقض مقرر است نقض و الا ابرام نماید در صورت نقض حکم محکمه استیناف خود بماهیت دعوی رسیدگی کرده حکم خواهد داد و این حکم قابل تمیز نیست.

تبصره ۵ - در مورد این ماده مخارج محاکمه موافق تعرفه ایست که برای رسیدگی در تمیز مقرر است.

ماده ۱۶ - هرگاه محاکم استیناف در احکامی که تمیزاً صادر میکنند در موضوعات متشابه آراء متباین داده یا رریه مخالف رویه قضائی دیوان عالی تمیز اتخاذ کنند مدعی العموم دیوان عالی تمیز برای حفاظت قانون تقاضای تمیز نموده و رأی دیوان عالی تمیز را بعموم محاکم استیناف ابلاغ خواهد کرد.

قسمت چهارم - راجع بموعد

ماده ۱۷ - موعد استیناف و تمیز کلیه احکام و قرارها و اعتراض برحکم غیابی اعم از اینکه قرار یا حکم از محاکم صلحیه و بدایت و استیناف صادر شده و اعم از اینکه حقوقی باشد یا جزائی و همچنین موعد اعاده محاکمه و موعد شکایت از قرارهای مستنطقین ده روز است - برای حساب کلیه موعدهای قانون که از روز

ابلاغ یا اعلام حکم یا قرار شروع میشود روز ابلاغ یا اعلام جزء مدت محسوب نیست و تا فردای آخرین روز موعد میتواند عرضحال داد.

قسمت پنجم - در دعاوی تجارتي

ماده ۱۸ - کلیه اموریکه مطابق قوانین انجام آن بهعهده محکمه تجارت محول بوده از تاریخ اجراء اینقانون بهعهده محاکم حقوقی است.

ماده ۱۹ - در دعاوی تجارتي محاکمه اختصاری است.

ماده ۲۰ - در مرحله بدوی دعاوی تجارتي هر يك از طرفین دعوی حق دارد تقاضا کند محاکمه ورأی با شرکت مصدقین تجارتي باشد.

ماده ۲۱ - تقاضاکننده باید در ضمن تقاضا مصدق خود را معرفی نموده و این تقاضا در صورتی که از طرف مدعی باشد باید در ضمن عرضحال و اگر از طرف مدعی علیه باشد منتها تا ابتداء اولین جلسه بعمل آید.

ماده ۲۲ - عدم حضور مصدق مانع رسیدگی محکمه نیست و هر يك از طرفین که مصدقش حاضر نشد در حکم کسی است که بحکومت رئیس محکمه تسلیم شده باشد و در اینصورت هر گاه در موقع رأی بین رئیس محکمه و مصدق حاضر توافق حاصل نشود رأی رئیس محکمه متبع است. **تبصره ۵ -** حکم محکمه در حدود قانون قابل اعتراض و استیناف و تمیز خواهد بود.

ماده ۲۳ - در دعاوی تجارتي احکام محاکم کلیه قابل اجرای موقت است بشرط آنکه محکوم له مطابق مقررات قانون تأمین بدهد.

قسمت ششم - در تصحیح احکام

ماده ۲۴ - هرگاه محکمه در حسابی اشتباه کرده و یا قسمتی از مدعی به را که بشبوت رسیده سهواً در حکم ذکر نکرده باشد پس از صدور حکم و تا قبل از صدور ورقه اجرائیه حکم را تصحیح میکند.

این تصحیح حکم تلقی شده بطرفین دعوی ابلاغ خواهد شد و در مدت قانونی مطابق مقررات قابل استیناف و تمیز است ولی حکم در قسمتی که مورد اشتباه و سهو نبوده (در صورت قطعیت) اجرا خواهد شد.

ماده ۲۵ - محاکمی که استینافاً رسیدگی مینمایند نیز در موقعی که در حکم مورد رسیدگی جز سهو حساب یا از قلم افتادن قسمتی از مدعی به که بشبوت رسیده اشکال دیگری مشاهده نکنند حکم را تنفیذ کرده و بتقاضای ذی نفع فقط مورد اشتباه را تصحیح خواهند نمود - این حکم تصحیح در مدت قانونی و مطابق مقررات قابل تمیز خواهد بود.

ماده ۳۶ - سهو و اشتباه مذکور در فوق در مرحله تمیزی موجب نقض حکم نخواهد بود ولی شخص ذی نفع میتواند از محکمه حاکمه تصحیح حکم را تقاضا نماید - این حکم تصحیح در حدود مقررات قابل استیناف و تمیز است .

قسمت هفتم - تقض بعلت عدم صلاحیت

ماده ۳۷ - در موارد ذیل حکم محکمه که صلاحیت ذاتی نداشته نقض خواهد شد و لو اینکه در هیچیک از مراحل رسیدگی ایراد صلاحیت نشده باشد .

۱ - هر گاه محکمه ابتدائی در کاریکه ذاتاً در حدود صلاحیت محکمه استیناف است و یا محکمه استیناف در امریکه در صلاحیت محکمه ابتدائی است حکم داده .

۲ - هر گاه محاکم عمومی در امریکه در صلاحیت ذاتی محاکم شرع است حکم داده باشند .

۳ - هر گاه در دعوائی از محکمه عدلیه حکمی صادر شده باشد که رسیدگی بآن در حدود صلاحیت ذاتی محاکم عدلیه نبوده است .

ماده ۳۸ - اگر حکم از محکمه صادر شده باشد که صلاحیت محلی نداشته فقط در صورتی نقض خواهد شد که بر صلاحیت محلی محکمه حاکمه در خود آن محکمه ایراد شده باشد .

ماده ۳۹ - جز در موارد مذکوره در دو ماده فوق هیچ حکمی را باستناد عدم صلاحیت ذاتی یا محلی نمیتوان نقض نمود .

قسمت هشتم - خسارات

ماده ۳۰ - هر کس میتواند قبل از تقدیم عرضحال به محاکم عدلیه حق خود را بوسیله اظهارنامه از طرف مطالبه نماید مشروط بر اینکه موعد مطالبه رسیده باشد - اظهارنامه بتوسط ثبت اسناد یا دفتر محاکم یا دفتر حکومتی ابلاغ خواهد شد .

ماده ۳۱ - بطور کلی هر کس حق دارد اظهاراتیکه راجع بمعاملات و تعهدات خود با طرف دارد و بخواهد بوسیله رسمی بطرف بگوید بتوسط ثبت اسناد یا دفتر محاکم یا دفتر حکومتی اظهارنامه بفرستد .

ماده ۳۲ - در صورتیکه اظهارنامه مشعر به تسلیم وجه یا مال یا سندی از طرف اظهارکننده باشد آن وجه یا مال یا سند باید در موقع تسلیم اظهارنامه بدفتر در تحت نظر و حفاظت همان دفتر گذاشته شده باشد مگر اینکه طرفین در موقع تعهد محل دیگر را معین کرده باشند .

ماده ۳۳ - مدعی حق دارد برای جبران خسارتیکه از تأخیر تأدیه یا انجام تعهد و یا تسلیم مدعی به باو وارد شده یا میشود تقاضای جبران خسارت نماید - این خسارت علاوه بر خساراتی است که مدعی یا مدعی علیه حق دارند از بابت مخارج عدلیه و حق الوکاله که داده یا باید بدهند تقاضا کنند .

ماده ۳۴ - در مورد دعاوی غیر تجارته که بر میت باشد همچنین در مواردی که مستند دعوی سند کتبی نبوده و مطابق قانون شهادت و امارات مصوب ۲۳ تیرماه ۱۳۰۸ محاکم میتوانند باستناد شهادت شهود و امارات حکم دهند عمل بمقاد ماده فوق از تاریخ صدور اولین حکمی که بر له مدعی

صادر شده است خواهد بود .

ماده ۳۵ - محاکم مکلفند در صورت تقاضا مطابق مواد ذیل حکم بتأدیه خسارت بدهند .

ماده ۳۶ - در دعاوی که موضوع آن وجه نقد است خسارت تأخیر تأدیه معادل صدی ۱۲ محکوم به که از قرار هر سال تأخیر به نسبت مدت تأخیر از تاریخ ابلاغ اظهارنامه و الا از تاریخ اقامه دعوی و در موارد مذکور در ماده ۳۴ از تاریخ صدور اولین حکم تا روز تأدیه حساب میشود .

تبصره ۵ - در مورد این ماده خسارت محتاج باثبات نبوده و صرف تأخیر پرداخت برای مطالبه وحکم کافی است .

ماده ۳۷ - در دعاوی که موضوع آن استرداد عین بوده و مدعی مطالبه اجرت المثل و یا خسارت ناشی از تنزل قیمت نماید و همچنین در موارد دیگری که موضوع دعوی وجه نقد نیست محکمه میزان خسارت را پس از رسیدگی معین خواهد کرد - در مورد این ماده و ماده قبل هر گاه بین متعاملین بترتیب خاصی مطابق ماده ۲۳۰ قانون مدنی مقرر شده باشد محکمه موافق آن حکم خواهد داد .

ماده ۳۸ - دعوی خسارت ناشی از تأخیر تأدیه در صورتی که موضوع تعهد وجه نقد باشد (باستثنای مواردی که خسارت ناشی از تأخیر تأدیه بموجب قرار داد بین طرفین مقرر شده) و همچنین دعاوی خسارت از بابت مخارج عدلیه و حق الوکاله فقط در موقعی پذیرفته میشود که در ضمن عرضحال و در مورد مدعی علیه در ضمن جریان دعوی اقامه شده باشد دعوی خسارتهای مذکور در ماده ۳۷ را فقط تا سه سال پس از اجرای حکم میتوان اقامه نمود و الا حق دعوی ساقط خواهد شد .

ماده ۳۹ - در دعاوی که رسیدگی بآن از خصایص محکمه شرع بوده حکم خسارت از محکمه صادر خواهد شد که امر را ارجاع بشرع کرده است .

ماده ۴۰ - حکم خسارت مرحله تمیزی را از محکمه باید تقاضا نمود که از حکم آن محکمه تمیز خواسته شده و یا در صورت نقض حکم رسیدگی بدعوی بانجا ارجاع شده است و در مورد خسارت مرحله تمیزی احکام صلحیه از محکمه استینافی که تمیزاً رسیدگی کرده است .

ماده ۴۱ - میزان خسارت ناشی از تأخیر تأدیه وجه نقد را محکمه مطابق ماده ۳۶ تا روز صدور حکم معین کرده و در حکم خود قید میکند و نسبت بخسارتهای که از تاریخ صدور حکم تا روز وصول باید تأدیه شود بطور کلی حکم خواهد داد که اجرا در موقع حساب کرده و از محکوم علیه وصول نماید .

قسمت نهم - راجع به تسریع محاکمات

ماده ۴۲ - از خسارتیکه بموجب ماده ۳۶ مورد حکم واقع میشود بکریع و از خساراتی که بموجب ماده ۳۷ مورد حکم واقع میشود صدی پنج بصندوق عدلیه پرداخته خواهد شد مگر اینکه دعوی خسارت مورد ماده ۳۷ پس از صدور حکم در اصل دعوی و در ظرف سه سال مذکور در آن ماده اقامه شده باشد که در اینصورت از بابت خسارت سهمی بعدلیه پرداخته نخواهد شد .

ماده ۴۳ - در صورتیکه محکوم‌له در ضمن عرضحال مطالبه خسارت نموده و بعد صرف نظر نماید صدی دو محکوم به در سال از روز اقامه دعوی و یا ابلاغ اظهارنامه تا روز وصول محکوم‌به بفتح صندوق عدلیه حکم میشود و تأدیه این مبلغ به‌عهده محکوم علیه است.

ماده ۴۴ - کلیه عوایدیکه از اجرای مواد فوق بصندوق عدلیه واصل میشود در حساب مخصوصی گذارده شده و ذخیره خاصی تشکیل خواهد داد.

ذخیره مزبور بدوای مخارج اجرای مواد ۴۵ و ۴۶ صرف شده و بقیه آن بمصرف توسعه تشکیلات قضائی خواهد رسید.

ماده ۴۵ - برای ختم هر دعوائی که در مرحله بدوی در ظرف سه ماه و در مرحله استینافی در ظرف چهار ماه و در مرحله تمیزی در ظرف پنج ماه از تاریخ تقدیم عرضحال حکم آن صادر نشده باشد محکمه مربوطه جلسه فوق‌العاده تشکیل خواهد داد و در صورتیکه برای اتمام امر جلسات فوق‌العاده ضرورت پیدا کند فاصله بین جلسات بیش از سه روز نخواهد بود مگر اینکه بعلل موجهی از قبیل رجوع بخیبره و امثال آن فاصله بیشتری لازم باشد.

ماده ۴۶ - در ابتدای هر سال وزارت عدلیه مجاز است برای خاتمه دادن بتمام یا قسمتی از دعاوی سال قبل که در محاکم صلح بدایت استیناف و تمیز معوق مانده و از تاریخ تقدیم عرضحال به محکمه که دعوی بآن رجوع شده بیش از سه ماه علاوه بر مدت‌های مذکوره در فوق گذشته محاکم فوق‌العاده صلح و شعب فوق‌العاده ابتدائی و استیناف و تمیز بطور موقت تشکیل دهد.

قسمت دهم

راجع به تشکیلات دیوان عالی تمیز و محکمه عالی انتظامی

ماده ۴۷ - دیوان عالی تمیز بقدر لزوم دارای شعب خواهد بود رئیس شعبه اول سمت ریاست کل دیوان تمیز را خواهد داشت هر شعبه تمیز مرکب است از یک رئیس و سه مستشار که یک نفر از آنها بنوبت به تعیین رئیس شعبه عضو تمیز میشود در صورتیکه

شعبه تمیز کامل بوده یعنی هر چهار نفر در موقع مشاوره و رأی حاضر باشند عضو تمیز خارج میشود و در صورتیکه در موقع مشاوره و رأی بیش از سه نفر حاضر نباشند هر سه نفر شرکت در مشاوره خواهند داشت ولو اینکه یک نفر از آنها عضو تمیز باشد.

ماده ۴۸ - هر گاه راپورت عضو تمیز بر رد عرضحال تمیزی باشد موضوع رد یا قبول آن بفوریت و خارج از نوبت رسیدگی خواهد شد.

ماده ۴۹ - محکمه انتظامی تشکیل میشود از سه نفر که حائز شرایط مذکوره در ماده ۲۲ قانون استخدام قضات باشند.

ماده ۵۰ - در صورت غیبت رئیس یا یکی از اعضاء محکمه عالی انتظامی از بین رؤساء و اعضاء حاضر دیوان عالی تمیز یک نفر بقرعه معین شده و محکمه را تکمیل خواهد نمود - قرعه در شعبه اول دیوان تمیز بعمل میآید و از بین اشخاصی خواهد بود که حائز سه شرط اول مذکور در ماده ۲۲ قانون استخدام قضات باشند.

ماده ۵۱ - هیئت تجدید نظر تشکیل میشود از پنج نفر بترتیب ذیل: یک نفر از اعضاء محکمه انتظامی بحکم قرعه در تحت نظر رئیس محکمه انتظامی از هیئت حا که خارج و سه نفر از بین اعضاء و رؤسای تمیز در تحت نظر رئیس اول بقید قرعه معین میشوند - حکم این هیئت قطعی و تا سه روز پس از ابلاغ بوزیر عدلیه باید بموقع اجرا گذارده شود.

تبصره ۱ - در موقع تجدید نظر مدعی العموم تمیز شخصاً باید در هیئت تجدید نظر حاضر شود.
تبصره ۲ - محکومین بانفصال دائم از خدمت معلق میشوند تا وقتیکه حکم محکمه انتظامی بواسطه انقضای موعده قطعی شده یا حکم هیئت تجدید نظر صادر شود.

قسمت یازدهم - راجع باجرا

ماده ۵۲ - پس از تسلیم ورقه اجرائیه بر رئیس اجرا مشارالیه مکلف است اسم مأمور ابلاغ را در روی آن قید و نسخه ثانی را بوسیله مأمور باقامتگاه محکوم علیه ابلاغ نماید - در ورقه که در دوسیه ضبط میشود تاریخ ابلاغ و اینکه ابلاغ بچه ترتیب بعمل آمده است باید قید گردد.

ماده ۵۳ - هر گاه اقامتگاه محکوم علیه معین نباشد در ضمن اعلاناتی که برای ابلاغ حکم میشود باید قید گردد که در صورت قطعیت حکم و صدور ورقه اجرائیه ورقه مزبوره یکدفعه اعلان و ده روز بعد از اعلان بموقع اجرا گذاشته خواهد شد و در اینصورت برای عملیات اجرائیه دیگر هیچ قسم ابلاغ یا اخطاری که قانوناً بمحکوم علیه حاضر میشود بعمل نخواهد آمد مگر اینکه محکوم علیه رئیس اجرا را کتباً از محل اقامت خود مطلع سازد.

ماده ۵۴ - هر گاه محل اقامت محکوم علیه معلوم نباشد ولی باموال او دسترس باشد رئیس اجرا در عین حال که با اعلان ورقه اجرائیه اقدام مینماید اموال محکوم علیه را هم معادل محکوم به در تحت توقیف احتیاطی در میآورد.

ماده ۵۵ - همینکه ورقه اجرائیه با اقامتگاه محکوم علیه ابلاغ شد محکوم علیه مکلف است که در ظرف ده روز مفاد آنرا بموقع اجرا بگذارد یا با محکوم علیه قراری برای اجرای حکم داده و رئیس اجرا را از قرار مزبور (که باید مصدق محکوم له باشد) مسبوق نماید و یا مالی از خود نشان بدهد که با فروش آن مفاد حکم را بتوان بموقع اجرا گذاشت.

ماده ۵۶ - در صورتیکه محکوم علیه مدعی اعسار باشد باید در ظرف ده روز از تاریخ ابلاغ ورقه اجرائیه به محکمه صالحه عرضحال اعسار داده و تصدیق دفتر محکمه را که حاکی از تقدیم عرضحال باشد بر رئیس اجرا تسلیم نماید.

ماده ۵۷ - محکوم علیه که عرضحال اعسار نداده میتواند پس از توقیف شدن عرضحال اعسار بدهد لیکن در این صورت استخلاص او منوط بصدور و قطعیت حکم اعسار و یا تقاضای محکوم له خواهد بود.

ماده ۵۸ - محاکمه اعسار اختصاری است و باید بفوریت و خارج از نوبت بعمل آید.

ماده ۵۹ - در صورتیکه مدعی اعسار در ظرف یکماه بدون عذر موجه محاکمه خود را تعقیب نکرد بتقاضای محکوم له توقیف شده و تا صدور حکم قطعی اعسار در توقیف خواهد ماند مگر اینکه محکوم له تقاضای استخلاص او را بنماید.

ماده ۶۰ - رئیس محکمه مکلف است در موقع صدور ورقه اجرائیه در آن ورقه قید نماید که هر گاه در ظرف ده روز محکوم علیه به هیچ یک از طرق مذکور در ماده ۵۵ اقدام ننمود و یا عرضحال اعسار داد و نتوانست اعسار خود را ثابت کند و یا در مدت مقرر دزماده ۵۹ محاکمه خود را تعقیب نکرد رئیس اجرا بتقاضای محکوم له محکوم علیه را توقیف نماید.

ماده ۶۱ - هر گاه محکوم له تقاضای خلاصی محکوم علیه توقیف شده را بنماید مجدداً میتواند تقاضای توقیف او را بکند لیکن این تقاضا پیش از یکدفعه پذیرفته نخواهد شد.

ماده ۶۲ - هر گاه پس از ثبوت اعسار برای محکوم علیه مالی یافت شود محکوم له میتواند اجرای حکم را نسبت بآن مال تقاضا کند.

قسمت دوازدهم - مواد متفرقه

ماده ۶۳ - مدعی باید ادعای خود را ثابت نماید و مدعی علیه که اعتراض میکند باید اعتراض خود را مدلل دارد - هیچ محکمه در صدد تحصیل دلائل نباید بر آید - مدرک حکم فقط دلائل اصحاب دعوی خواهد بود.

ماده ۶۴ - محاکم میتوانند موعدی را که برای حضور متداعیین معین کرده اند با رضایت خود آنها بتأخیر اندازند لیکن تأخیر انداختن موعد بتقاضای و کیل فقط در صورتی ممکن است که در هر مورد و کیل اجازه مخصوصی از موکل خود داشته باشد.

ماده ۶۵ - قرار اجرای موقت احکام غیابی فقط با حکم قابل اعتراض است و در اینصورت محکمه مکلف است طرفین را خارج از نوبت احضار کرده و قبلاً نسبت با اعتراض بر قرار رسیدگی کند.

ماده ۶۶ - استیناف از حکم موجب توقیف قرار اجرای موقت نمیشود ولو اینکه در ضمن استیناف از حکم نسبت بقرار اجرای موقت نیز شکایت شده باشد ولی در این مورد محکمه مکلف است طرفین را خارج از نوبت احضار کرده قبلاً بقرار اجرای موقت رسیدگی نماید.

ماده ۶۷ - استدعای تمیز بموجب تقدیم عرضحال میشود و این عرضحال را میتوان مستقیماً بدفتر دیوان تمیز یا محکمه که از حکم آن تقاضای تمیز میشود داد و در هر حال باید قبض رسید دریافت داشت.

ماده ۶۸ - برای استیناف و تمیز و اعاده محاکمه و دیعه گرفته نمی شود ولی مخارج محاکمه

در مرحله استیناف و تمیز و اعاده مجامعه در موقع تقدیم عرضحال باید تماماً پرداخته شود و الا مطابق مواد ۲۹۱ مکرر و ۳۲۶ اصول محاکمات اصلاح شده بموجب ماده واحده عمل خواهد شد

ماده ۶۹ - برای استیناف و تمیز قرار هائی که موافق قانون استیناف و تمیز آنها علیحده از حکم جائز است مخارج ذیل دفعه در موقع تقدیم عرضحال دریافت خواهد شد.

۱ - برای استیناف از قرار

۲ - برای تمیز از قرار

ماده ۷۰ - دفتر تمیز مکلف است عرضحال های تمیزی را نسبت باحکامی که مطابق ماده ۱۵ این قانون رسیدگی تمیزی آن بمحاکم استیناف رجوع گردیده و قبل از این تاریخ بدیوان تمیز تقدیم شده بلا تأخیر بدفتر محکمه استیناف مربوطه احاله دهد تا مطابق مقررات این قانون عمل نمایند.

ماده ۷۱ - مقررات ماده ۷۰ شامل عرضحال های تمیزی که در تاریخ اجرای این قانون بعضو ممیز رجوع گردیده است نخواهد بود.

ماده ۷۲ - در مورد اوراق اجرائیه که در تاریخ اجرای این قانون تمام یا قسمتی از آن هنوز اجرا نشده و بهیچ یک از طرق مذکور در ماده ۵۵ هم عمل نگردیده و با محکوم علیه عرضحال اعسار نداده است برای اجرا بترتیب ذیل عمل میشود.

محکمه بتقاضای محکوم له ورقه اخطاریه صادر و در آن قید خواهد نمود که هرگاه تا ده روز پس از ابلاغ اخطاریه (مطابق ماده ۵۲) محکوم علیه بهیچیک از طرق مذکور در ماده ۵۵ اقدام ننمود و یا عرضحال اعسار داد و نتوانست اعسار خود را ثابت کند و یا در مدت مقرر در ماده ۵۹ محاکمه خود را تعقیب نکرد رئیس اجرا بتقاضای محکوم له محکوم علیه را توقیف نماید.

ماده ۷۳ - در موقع صدور ورقه اجرائیه که مدیر ثبت مطابق قانون ثبت اسناد و املاک صادر میکنند مدیر ثبت باید در ورقه اجرائیه مفاد ماده ۵۵ را قید نماید و نسبت باوراق اجرائیه که قبل از تاریخ اجرای این قانون از طرف مدیر ثبت صادر شده اخطاریه مذکور در ماده ۷۲ را مدیر ثبت صادر خواهد کرد.

ماده ۷۴ - علاوه بر حقوق معینی که بهر یک از متصدیان اجرا داده میشود حق نسبی از حق اجرا بطریق ذیل و برطبق نظامنامه که از طرف وزارت عدلیه تنظیم خواهد شد دریافت می نمایند.

۱ - تا یانصد تومان حق اجرا صدی سه

۲ - از یانصد و یکتومان تا پنجهزار تومان حق اجرا نسبت بمزاد صدی دو

۳ - از مزاد بر پنجهزار تومان حق اجرا صدی یک.

ماده ۷۵ - وزیر فعلی عدلیه مجاز است از بین اعضاء و رؤسای شعب تمیز و

اعضاء پار که تمیز و رئیس و اعضاء محکمه انتظامی و رؤسای محاکم و پار که های استیناف بازعایت رتبه های قانونی رؤساء و اعضاء شعب تمیز و رؤسای محاکم و پار که های استیناف را تعیین نماید.

ماده ۷۶ - قوانین ذیل نسخ میشود:

۱ - باب اول اصول محاکمات حقوقی در محاکم صلحیه باسنتنای مواد مذکور در ماده ۱۲ این قانون.

۲ - ماده ۱۶۶ و مواد ۳۶۴ تا ۳۷۰ اصول محاکمات حقوقی و مواد ۵۹ تا ۶۵ اصول محاکمات اصلاح شده بموجب ماده واحده.

۳ - مواد ۴۷۳ و ۴۷۴ اصول محاکمات حقوقی و ماده ۲۶۲ اصول اصلاح شده بموجب ماده واحده.

۴ - ماده ۵۰۴ اصول محاکمات حقوقی و ماده ۲۹۸ اصول محاکمات اصلاح شده بموجب ماده واحده.

۵ - ماده ۵۴۶ اصول محاکمات حقوقی و ماده ۳۲۳ اصول محاکمات اصلاح شده بموجب ماده واحده.

۶ - ماده ۵۶۷ اصول محاکمات حقوقی و ماده ۳۴۱ اصول محاکمات اصلاح شده بموجب ماده واحده و ماده ۷۸۶ اصول محاکمات حقوقی.

۷ - از ماده ۳ قانون حکمیت مصوب ۲۹ اسفند ۱۳۰۶ جمله «این قرار قابل استیناف و تمیز است»

۸ - مواد ۴۳ تا ۴۷ اصول تشکیلات عدلیه مصوب ۲۷ تیر ماه ۱۳۰۷ و از ماده ۴ قانون مزبور جمله «مثل محاکم تجارت»

۵ - قانون موقتی محاکم تجارت مصوب ۲۴ شعبان ۱۳۳۳ قمری مشتمل بر ۶۲ ماده و قانون تشکیل محاکم تجارت مصوب ۱۴ بهمن ماه ۱۳۰۴ شمسی

۱۰ - ماده ۲۷ و دو تبصره آن و ماده ۳۲ قانون استخدام قضات مصوب ۲۸ اسفند ماه ۱۳۰۶ و ماده ۳۸ با تبصره ذیل آن از اصول تشکیلات عدلیه مصوب ۲۷ تیر ماه ۱۳۰۷

۱۱ - مواد راجع بودایع و مواعد و خسارات تنظیم شده بموجب ماده واحده

۱۲ - هر يك از مقررات دیگری که مخالف با این قانون باشد در آن قسمتی که مخالف است.

ماده ۷۷ - بجز ماده ۷۵ که از تاریخ تصویب لازم الاجرا است سایر مقررات این قانون از اول امرداد ماه ۱۳۰۹ بموقع اجرا گذارده میشود.

چون بموجب قانون مصوب ۲۸ فروردین ماه ۱۳۰۹ «وزیر عدلیه مجاز است کلیه لوایح قانونی را که به مجلس شورای ملی پیشنهاد مینماید پس از تصویب کمیسیون قوانین عدلیه بموقع اجرا گذارده و پس از آزمایش آنها در عمل نواقصی را که در ضمن جریان ممکن است معلوم شود رفع و قوانین مزبور را تکمیل نموده ثانیاً برای تصویب بمجلس شورای ملی پیشنهاد نماید» علیهذا قانون تسریع محاکمات مشتمل بر هفتاد و هفت ماده که در تاریخ سوم تیر ماه یکهزار و سیصد و نه شمسی به تصویب کمیسیون قوانین عدلیه مجلس شورای ملی رسیده قابل اجراست.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اعتبار اسناد تنظیم شده در خارجه

مصوب ۷ تیر ماه ۱۳۰۹

ماده اول - محاکم ایران با اسناد تنظیم شده در ممالک خارجه همان اعتباری را خواهند داد که آن اسناد مطابق قوانین مملکتی که در آنجا تنظیم شده دارا میباشد مشروط باینکه:

اولاً - اسناد مزبور بعلمی از علل قانونی از اعتبار نیفتاده باشد

ثانیاً - مفاد آنها مخالف با قوانین ایران نباشد

ثالثاً - قوانین مملکتی که اسناد در آنجا تنظیم شده اسناد تنظیم شده در ایران را غیر معتبر بداند.

رابعاً - نماینده قونسولی ایران در مملکتی که سند در آنجا تنظیم شده و یا

نماینده قونسولی مملکت مزبور در ایران تصدیق کرده باشد گنه سند موافق قوانین محل تنظیم خود تنظیم یافته است.

ماده دوم - هر گاه موافقت سند با قوانین محل تنظیم خود بتوسط نماینده قونسولی خارجه در ایران تصدیق شده باشد.

قبول شدن سند در محاکم ایران متوقف بر این است که در طهران وزارت

امور خارجه و در خارج از طهران حکام ایالات و ولایات امضای نماینده قونسولی خارجه را تصدیق کرده باشند.

ماده سوم - مواد (۲۹۱) و (۲۹۲) قانون اصول محاکمات حقوقی مصوب رمضان و ذیقعد ۱۳۲۹ هجری و مواد (۱۸۵) و (۱۸۶) اصول محاکمات حقوقی اصلاح شده بموجب ماده واحده نسخ میشود.

چون بموجب قانون مصوب ۲۸ فروردین ماه ۱۳۰۹ (وزارت عدلیه مجاز است کلیه لوایح قانونی را که بمجلس شورای ملی پیشنهاد مینماید پس از تصویب کمیسیون قوانین عدلیه بموقع اجرا گذارده و پس از آزمایش آنها در عمل نواقصی را که در ضمن جریان ممکن است معلوم شود رفع و قوانین مزبوره را تکمیل نموده ثانیاً برای تصویب بمجلس شورای ملی پیشنهاد نماید) علیهذا قانون اعتبار اسناد تنظیم شده در خارجه مشتمل بر سه ماده که در تاریخ هفتم تیر ماه یکهزار و سیصد و نه شمسی بتصویب کمیسیون قوانین عدلیه مجلس شورای ملی رسیده قابل اجراست.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

تعاون قضائی

مصوب ۲۴ تیر ماه ۱۳۰۹

ماده واحده - محاکم عدلیه و مستنطقین ایران میتوانند تقاضائی را که از طرف محاکم و یا مستنطقین ممالک خارجه راجع باستماع شهادت شهود و یا تحقیقات دیگر از این قبیل از آنها میشود انجام دهند مشروط بر اینکه محاکم و مستنطقین مملکتی نیز که این تحقیقات را تقاضا مینمایند نظیر این تقاضا را از طرف محاکم و مستنطقین ایران پذیرند.

چون بموجب قانون مصوب ۲۸ فروردین ماه ۱۳۰۹ «وزیر عدلیه مجاز است کلیه لوایح قانونی را که به مجلس شورای ملی پیشنهاد مینماید پس از تصویب کمیسیون قوانین عدلیه بموقع اجرا گذارده و پس از آزمایش آنها در عمل نواقصی را که در ضمن جریان ممکن است معلوم شود رفع و قوانین مزبوره را تکمیل نموده ثانیاً برای تصویب به مجلس شورای ملی پیشنهاد نماید» علیهذا (قانون تعاون قضائی) مشتمل بر یک ماده که در تاریخ بیست و چهارم تیر ماه یکهزار و سیصد و نه شمسی بتصویب کمیسیون قوانین عدلیه مجلس شورای ملی رسیده قابل اجراست.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

مأمورین صلح

مصوب ۲۴ تیر ماه ۱۳۰۹

ماده اول - اموری که بر حسب قانون مربوط به محاکم صلحیه است توسط امین صلح - امین صلح ناحیه و مأمور صلح انجام می یابد.

ماده دوم - حدود صلاحیت و وظایف امنای صلح و امنای صلح ناحیه همان است که در قوانین مصرح است - حدود صلاحیت و وظایف مأمور صلح مطابق مواد این قانون خواهد بود.

ماده سوم - صلاحیت مأمور صلح در امور حقوقی از قرار ذیل است.

الف - در دعاوی حقوقی که مدعی به آن از بیست تومان بیشتر نیست مأمور صلح (بارعایت ماده ۳۰ اصول تشکیلات عدلیه مصوب ۲۷ تیر ۱۳۰۷) شخصاً رسیدگی کرده حکم خواهد داد - حکم مأمور صلح غیر قابل استیناف است.

ب - در دعاوی که میزان مدعی به از بیست تومان بیشتر بوده و از یازصد تومان تجاوز نکند مأمور صلح امر را ارجاع بحکمیت مینماید - از حکمی که مأمور صلح بر طبق رأی حکم صادر مینماید میتوان استیناف داد.

ماده چهارم - صلاحیت مأمور صلح در امور جزائی از قرار ذیل است.

الف - در دعاوی خلافی و جنحه های کوچک مأمور صلح مطابق قوانین حکم خواهد داد - حکم مأمور صلح در امور خلافی فقط در صورتیکه مجازات از پنج تومان نقد یا دو روز حبس تجاوز کند قابل استیناف است و حکم استینافی در این موضوع قابل تمیز نیست.

ب - در جنحه های مهم و جنایات مأمور صلح سمت مستنطقی دارد و در مواردی که دلائلی بر فرار متهم یا تبانی یا محو آثار جرم باشد حق صدور قرار توقیف خواهد داشت این قرار بلافاصله قابل اجراست.

ماده پنجم - مأمور صلح باید در ظرف بیست و چهار ساعت قرار توقیف را کتباً با ذکر دلائل بمتهم ابلاغ نموده و در ظرف همان مدت برای مدعی العموم بدایت حوزه مأموریت خود نیز ارسال دارد.

ماده ششم - از قرارهای مأمور صلح در حدودی که در اصول محاکمات جزائی مقرر است میتوان استیناف داد و در صورت اختلاف تقاضای رفع اختلاف کرد.

ماده هفتم - مرجع رسیدگی استینافی بقرارهای مأمور صلح و رفع اختلاف بین مدعی العموم و مأمور صلح محکمه بدایتی است که مأمور صلح در حوزه آن مأموریت دارد.

ماده هشتم - رسیدگی محکمه در موارد فوق باید بفوریت و خارج از نوبت بعمل آید - قرار محکمه ابتدائی در محاکم بالاتر قابل شکایت نیست.

ماده نهم - مأمور صلح باید پس از تحقیقات عقیده خود را ذیل دوسیه قید و آن را نزد مدعی العموم حوزه مأموریت خود ارسال دارد - هر گاه مدعی العموم تحقیقات مأمور صلح را کامل دانست اقدام مقتضی دائر بمنع تعقیب و یا احاله امر بمحکمه صالحه خواهد نمود والا برای تکمیل تحقیقات یا بخود مأمور صلح دستور داده و یا دوسیه را به مستنطق حوزه خود احاله میکند.

ماده دهم - مرجع استیناف احکام مأمورین صلح در حدود اصول محاکمات حقوقی و جزائی محکمه بدایتی است که مأمور صلح در حوزه آن مأموریت دارد.

ماده یازدهم - باستثنای طرز ارجاع امر بحکمیت و تعیین حکم و طرز رسیدگی حکمها و اجرای احکام و قرارها که بموجب نظامنامه های وزارت عدلیه معین میشود سایر مقررات مربوط برسیدگی و محاکمه و مخارج عدلیه و غیره همان است که در اصول محاکمات حقوقی و جزائی و سایر قوانین مربوطه مصرح است.

ماده دوازدهم - تعیین اینکه چه قسمت از عایدات بمأمور صلح و اجزای دفتری او داده شده و چه قسمت عاید خزانه دولت میگردد بموجب نظامنامه های وزارت عدلیه معین خواهد شد.

ماده سیزدهم - وزارت عدلیه مجاز است بهر نایب الحکومه که شایسته بدانند سمت مأموریت صلح بدهد در اینصورت نایب الحکومه در انجام وظایفی که مطابق این قانون بعهد او محول است مسئول وزارت عدلیه بوده و از این حیث به تخلفات

اداری او باستحضار وزارت داخله در محاکم اداری وزارت عدلیه رسیدگی خواهد شد. تجدید نظر از حکم محکمه اداری در محکمه انتظامی بعمل خواهد آمد و حکم محکمه مزبوره قطعی است.

ماده چهاردهم - حوزه مأموریت مأمورین صلح مطابق نظامنامه وجدولی است که بتصویب کمیسیون عدلیه مجلس شورای ملی خواهد رسید.

ماده پانزدهم - این قانون از اول شهریور ماه ۱۳۰۹ بموقع اجرا گذارده خواهد شد.

ماده شانزدهم - وزارت عدلیه مأمور اجرای این قانون است.

چون بموجب قانون مصوب ۲۸ فروردین ۱۳۰۹ (وزیر عدلیه مجاز است کلیه لوایح قانونی را که به مجلس شورای ملی پیشنهاد می نماید پس از تصویب کمیسیون قوانین عدلیه بموقع اجرا گذارده و پس از آزمایش آنها در عمل نواقصی را که در ضمن جریان ممکن است معلوم شود رفع و قوانین مزبوره را تکمیل نموده ثانیاً برای تصویب به مجلس شورای ملی پیشنهاد نماید) علیهذا (قانون مأمورین صلح) مشتمل بر شانزده ماده که در تاریخ بیست و چهارم تیر ماه یکهزار و سیصد و نه شمسی به تصویب کمیسیون قوانین عدلیه مجلس شورای ملی رسیده قابل اجراست.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون *

راجع بقنوات

مصوب ۶ شهریور ماه ۱۳۰۹

ماده اول - اگر کسی مالک چاه قنات یا مجرای آبی در ملک غیر و یا در اراضی مباحه باشد تصرف صاحب چاه یا صاحب مجری فقط من حیث مالکیت قنات

* با اضافه یک ماده بعنوان ماده ۱۰ بموجب قانون ۱۳ شهریور ماه ۱۳۱۳ این قانون تکمیل شده است

و مجری و برای عملیات مربوطه بقنات و مجری خواهد بود و صاحب ملك میتواند در اطراف چاه و مجری و یا اراضی واقعه بین دو چاه تا حریم چاه و مجری هر تصرفی که بخواهد بنماید مشروط بر اینکه تصرفات او موجب ضرر صاحب قنات یا مجری نشود و نیز در اراضی مباحه واقعه در اطراف چاه یا مجری و با بین دو چاه اشخاص دیگر هم میتوانند با رعایت حریم که بموجب قانون مدنی معین است و سایر مقررات مربوطه با اراضی مباحه تصرفاتی بنمایند که موجب ضرر صاحب قنات یا صاحب مجری نباشد.

ماده دوم - هر گاه کسی مالك چاه قنات یا مجرای آبی در ملك غیر باشد صاحب ملك حق ندارد صاحب مجری و یا صاحب چاه را از پاك کردن مجری یا چاه قنات خود ممانعت نماید اگر چه قنات یا مجرای آب بایر باشد لیکن در صورتیکه چاه قنات یا مجرای آب در داخله شهرها و یا داخله قصبات و یا در ابنیه و یا منازل واقعه در غیر شهرها و قصبات و یا در معابر عمومی باشد صاحب ملك یا متصدی آن میتوانند صاحب قنات یا مجری را به برداشتن لات و غیره که از چاه و مجری خارج می شود اجبار کنند.

ماده سوم - در املاك مزروعی مطلقاً و در باغات دهات و باغات قصبات و باغات خارج از شهرها مشروط بر اینکه عرفاً اطلاق منزل بانها بتوان کرد هر گاه کسی بخواهد چاه یا اسطخر یا مجرای قناتی احداث نماید یا برای اصلاح یا تکمیل قناتی چاه یا مجرائی ایجاد کند صاحبان املاك مذکور حق ندارند (مشروط بر اینکه رعایت حریم شده باشد) جلوگیری نمایند ولی باید قیمت عادلانه زمین و اعیان آن که چاه و اسطخر و مجرای جدید در آنجا حفر میشود قبلاً تأدیه گردد و علاوه صاحب ملك حق دارد تقاضا کند که صاحب چاه تعهد نماید برای جلوگیری از خطرات روی چاه را پیوشاند.

هر گاه در موضوع اینکه باز بودن روی چاه برای صاحب ملك خطرانی دارد

یا خیر اختلاف باشد محکمه پس از رسیدگی حکم مقتضی صادر خواهد نمود. در مورد املاك غیر قابل انتقال مثل موقوفات زمینی که چاه یا اسطخر یا مجرای جدید باید در آنجا حفر شود در مقابل حق الارض عادلانه بصاحب قنات یا مجری اجازه حفر چاه یا اسطخر و یا مجری داده میشود.

ماده چهارم - هر گاه کسی برای کشیدن زه آب و خشکانیدن باطلاق متعلق بخود و یا برای بستن سد و یا سیل بر کردان و یا جدا کردن آب از رودخانه و یا رد کردن جوی از رو یا زیر قنات یا مجری محتاج بتصرف در ملك غیر باشد و نتواند با صاحب زمین در فروش یا اجاره زمین تراضی نماید محکمه حکم میدهد که صاحب زمین اراضی لازمه را در مقابل قیمت عادلانه واگذار نماید و یا در مقابل مال الاجاره عادلانه و بمدتی که محکمه معین مینماید و باید متناسب با انجام امور مزبور فوق باشد اجاره دهد.

اختیار هر يك از دوشق فوق با صاحب زمین خواهد بود مگر در موارد املاك غیر قابل انتقال که متصدی آن باید فقط حق الارض بگیرد.

تبصره - در مواقعی که دولت از نقطه نظر مصالح عمومی یکی از اعمال مذکور در ماده فوق را بخواهد بعنوان حاکمیت انجام دهد مورد تابع مقررات قانون مخصوص خواهد بود.

ماده پنجم - در مورد مواد فوق اشخاصی که از اجبار صاحب زمین بفروش یا اجاره زمین استفاده مینمایند مسئول مخارج ساختن ناسمان های لازمه و مخارج دیگر از این قبیل و بطور کلی مسئول هر خسارت دیگری نیز خواهند بود که از عملیات آنها برای صاحب زمین ایجاد میشود.

ماده ششم - در هر موردی که راجع بلزوم تصرف در ملك غیر و یا حدوث ضرر بخود مذکور در ماده ۵ و یا تعیین قیمت و مال الاجاره عادلانه و حق الارض بین طرفین تراضی حاصل نشود تشخیص امر و یا تعیین قیمت و خسارت و یا میزان

مال الاجاره و حق الارض موافق اصول محاکمات حقوقی بوسیله اهل خبره بعمل خواهد آمد.

ماده هفتم - هر گاه زمینی که چاه یا مجری یا اسطخر باید در آنجا کنده شود یا یکی از عملیات مذکور در ماده ۴ باید در آن صورت بگیرد از اراضی خالصه باشد وزارت مالیه مکلف است زمینی را که لازم است بقیمت عادلانه بصاحب قنات بفروشد.

ماده هشتم - مفاد ماده ۵۹۴ قانون مدنی در مورد قنوات بایره نیز مجری خواهد بود مشروط بر اینکه شریک یا شرکاء حاضر برای شرکت در مخارج تنقیه مالک بیش از نصف قنات باشند و در این صورت تعیین قیمت و یا مال الاجاره و غیره بسته بنظر محکمه است که عنداللزوم بوسیله اهل خبره معین مینماید.

ماده نهم - هر گاه مالک قنات بایر و متروک بخواهد قنات یا رشته جدید احداث کند مالک زمین مختار است بجای قیمت عادلانه اراضی که برای حفر چاه های جدید لازم است تقاضا کند که مالک قنات بایر و متروک چاه های متروک را مسطح کرده بمالک اراضی واگذار نماید.

چون بموجب قانون مصوب ۲۸ فروردین ماه ۱۳۰۹ (وزیر عدلیه مجاز است کلیه لوایح قانونی را که بمجلس شورای ملی پیشنهاد مینماید پس از تصویب کمیسیون قوانین عدلیه بموقع اجرا گذارده و پس از آزمایش آنها در عمل نواقص را که در ضمن جریان ممکن است معلوم شود رفع و قوانین مزبوره را تکمیل نموده ثانیاً برای تصویب به مجلس شورای ملی پیشنهاد نماید) علیهذا (قانون راجع بقنوات) مشتمل بر ۹ ماده که در تاریخ ششم شهریور ماه یکهزار و سیصد و نه شمسی بتصویب کمیسیون قوانین عدلیه مجلس شورای ملی رسیده قابل اجرا است.

رئیس مجلس شورای ملی - داد گر

قانون

تصدیق انحصار وراثت

مصوب شب ۱۴ مهر ماه ۱۳۰۹

ماده اول - در هر موردیکه يك يا چند نفر بخواهند مال متعلق به متوفائی را اعم از منقول یا غیر منقول یا اسنادی که نزد غیر است بعنوان وراثت اخذ نمایند و یا طلب متوفائی را باین عنوان وصول کنند و متصرف یا مدیون بدون انکار وجود مال یا دین یا اسناد تصدیقی برای سمت و یا انحصار وراثت از آنها بخواهد باید بطریق ذیل رفتار شود.

ماده دوم - شخص و یا اشخاص مزبور باید برای تحصیل تصدیق وراثت و عده وراثت تقاضای کتبی یکی از محاکم صالح محل اقامت دائمی متوفی یا محاکم بدایتی که وظایف صلاحیه را انجام میدهند تقدیم کند در صورتیکه محل اقامت دائمی متوفی در خارج از مملکت باشد یکی از محاکم صالح طهران باید مراجعه شود.

تبصره - در غیر این مورد خواه اختلاف در وراثت بوده و خواه شخصی که متصرف مال منقول یا غیر منقول است منکر باشد امر به اقامه دعوی در محاکم صالحه خاتمه خواهد یافت.

ماده سوم - امین صالح یا حاکم بدایتی که وظیفه صلاحیه را انجام میدهد باید تمام ادله و اسناد مستدعی و یا مستدعان تصدیق را از ورقه سجل احوال و شهادت شهود و غیره تحت نظر گرفته شرحی در جریده رسمی و یکی از جرید محل بخرج مستدعی یا مستدعان سه دفعه متوالیاً ماهی یکدفعه اعلان کرده و پس از انقضاء سه ماه از تاریخ نشر اولین اعلان در صورتیکه معترض نبود تصدیقی مشعر بروراثت و تعیین عده وراثت بمستدعی و یا مستدعان میدهد و در صورت اعتراض امین صالح و حاکم بدایتی که وظیفه صلاحیه را انجام میدهد مطابق اصول رسیدگی کرده حکم خواهد

ماده سوم این قانون بموجب قانون ۲۷ تیر ماه ۱۳۱۳ اصلاح و بعداً بموجب قانون اول آذر ماه ۱۳۱۳ دو ماده بعنوان ماده ۱۳ و ماده ۱۴ باین قانون اضافه شده است.

در صورتی که معترض ادعای خود را تا دو ماه تعقیب نکرد حق اعتراض او ساقط و محکوم بدای خسارت میشود. داد و این حکم قابل استیناف و تمیز خواهد بود.

ماده چهارم - در صورتی که با نبودن معترض رأی امین صلح یا حاکم بدایتی که وظیفه صلحیه را انجام میدهد دائر به رد تقاضای مستدعی یا مستدعیان تصدیق باشد مستدعی یا مستدعیان تصدیق میتوانند در ظرف ده روز پس از ابلاغ رأی به نزدیکترین محکمه بدایت شکایت کنند و رأی آن محکمه بدایت پس از استماع عقیده مدعی العموم قاطع خواهد بود.

ماده پنجم - مدیون و یا متصرف مال متوفی باید در مقابل اخذ اصل و باسواد مصدق تصدیق امین صلح یا حاکم بدایت دین خود را که بمتوفی داشته و مال متعلق باوراکه نزد خود دارد و بصاحب و یا صاحبان تصدیق تأدیه و یا تسلیم کند - در صورت استنکاف مسئول خسارات وارده بر دارندگان تصدیق خواهد بود و در صورت تأدیه دین و یا تسلیم مال در مقابل هر مدعی وراثت بری محسوب خواهد شد و مدعی مزبور حق رجوع بشخص یا اشخاصی خواهد داشت که طلب متوفی را وصول و یا مال متعلق باوراکه دریافت نموده اند.

ماده ششم - اگر اموال منقول و غیر منقول و وجه نقد متعلق به اشخاص مجهول الوارث که در تصرف دولت یا مؤسسات تجارتي و باصرافی و غیره و یا اشخاص است در ظرف ده سال نسبت بمال منقول و وجه نقد و بیست سال نسبت بمال غیر منقول از تاریخ فوت مالک کسی بعنوان وراثت ادعا ننماید دیگر ادعائی پذیرفته نخواهد شد و اموال مزبوره متعلق بدولت است که بمصرف مؤسسات خیریه برساند.

تبصره - مؤسسات تجارتي و صرافی و غیره و یا اشخاصیکه اموال مجهول الوارث نزد آنها است مکلفند بوسیله پار که های بدایت هر محل آن اموال را تسلیم و یا تأدیه بدولت نمایند.

ماده هفتم - مفاد مواد فوق در موردی نیز باید رعایت شود که اداره ثبت اسناد

و املاک برای صدور سند مالکیت و یا تبدیل ملک که بنام متوفی ثبت شده است باسم وارث یا وراث او یا برای هر مقصود دیگری از تقاضا کننده سند مالکیت و یا تبدیل و غیره تصدیقی برای وراثت و عده وراثت بخواهد.

ماده هشتم - مستدعی و مستدعیان تصدیق باید مخارج ذیل را تأدیه نمایند:

۱ - برای رسیدگی در نزد امین صلح یا حاکم بدایت سه تومان

۲ - برای اخذ تصدیق يك تومان

۳ - برای هر سواد که داده میشود پنج قران

ماده نهم - هر گاه معلوم شود که مستدعی تصدیق با علم بعدم وراثت خود تحصیل تصدیق وراثت نموده و یا با علم بوجود وارثی غیر از خود تحصیل تصدیق بر خلاف حقیقت کرده است کلاه بردار محسوب و علاوه بر ادای خسارت بمجازاتی که بموجب قانون برای این جرم مقرر است محکوم خواهد شد.

ماده دهم - هر شهادی که در موضوع تحصیل تصدیق وراثت بر خلاف حقیقت شهادت دهد برای شهادت دروغ تعقیب و بمجازاتی که برای این جرم مقرر است محکوم خواهد شد.

ماده یازدهم - هر گاه متصرفین مال متعلق باشخاص مجهول الوارث و یا مدیرین باشخاص مزبور بعد از انقضاء مدتی که بموجب ماده ۶ مقرر است مال و یا دین و یا منافع حاصله از آنها مطابق تبصره ماده مذکور بدولت تسلیم و یا تأدیه ننمایند بمجازاتی که بموجب قوانین جزائی برای خیانت در امانت مقرر است محکوم خواهند شد.

در صورتیکه متصرف یا مدیر شرکت باشد مدیر شرکت و یا شعبه آن که متصرف و یا مدیر است مسئول اجرای مقررات تبصره ماده ۶ بوده و در صورت تخلف به مجازات مذکور فوق محکوم خواهد شد.

ماده دوازدهم - اگر مال در معرض تلف و تضییع بوده و یا اعتبار مدیون و یا

کسیکه مال نزد اوست مشکوک باشد محکمه میتواند برای حفظ مال اقدامات لازمه را اعم از فروش یا تودیع آن به محل معتبری و یا گرفتن ضامن بعمل آورد. چون بموجب قانون مصوب ۲۸ فروردین ماه ۱۳۰۹ (وزیر عدلیه مجاز است کلیه لوایح قانونی را که بمجلس شورای ملی پیشنهاد مینماید پس از تصویب کمیسیون قوانین عدلیه بموقع اجرا گذارده و پس از آزمایش آنها در عمل نواقصی را که در ضمن جریان ممکن است معلوم شود رفع و قوانین مزبوره را تکمیل نموده ثانیاً برای تصویب به مجلس شورای ملی پیشنهاد نماید) علیهذا (قانون تصدیق انحصار وراثت) مشتمل بر دوازده ماده که در تاریخ لیله چهاردهم مهر ماه ۱۳۰۹ شمسی بتصویب کمیسیون قوانین عدلیه مجلس شورای ملی رسیده قابل اجرا است.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

صلاحیت محکمه انتظامی

مصوب ۱۳ آبانماه ۱۳۰۹

ماده واحده - در مواقعی که محکمه عالی انتظامی عدلیه بمحاکمات انتظامی مشغول نمیشد بدعاوی تمیزی رسیدگی خواهد کرد در این مواقع محکمه مزبور بمنزله شعبه دیوان تمیز بوده و مطابق مقررات قانونی راجعه به رسیدگی تمیزی رفتار خواهد کرد.

چون بموجب قانون مصوب ۱۲ آبان ماه ۱۳۰۹ (دولت مجاز است لوایحی را که وزیر عدلیه به مجلس شورای ملی پیشنهاد مینماید پس از تصویب کمیسیون فعلی قوانین عدلیه بموقع اجرا گذارده و پس از آزمایش آنها در عمل نواقصی را که در ضمن جریان ممکن است معلوم شود رفع و قوانین مزبوره را تکمیل نموده ثانیاً

برای تصویب به مجلس شورای ملی پیشنهاد نماید) علیهذا قانون صلاحیت محکمه انتظامی مشتمل بر یک ماده که در تاریخ سیزدهم آبانماه یکهزار و سیصد و نه شمسی به تصویب کمیسیون قوانین عدلیه مجلس شورای ملی رسیده قابل اجرا است.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

راجع بدعاوی بین اشخاص و دولت

مصوب ۱۳ آبانماه ۱۳۰۹

ماده اول - اموال غیر منقولی که تا تاریخ ۱۴ ذیقعدة ۱۳۲۴ قمری در تصرف مالکان دولت بوده و همچنین اموال غیر منقولی که از تاریخ مزبور ببعد دولت در نتیجه معامله یا قرار دادی تحصیل کرده بملکیت قطعی دولت شناخته میشود مگر اینکه از طرف دولت واگذاری اموال مزبوره باشخاص قبل از تصویب این قانون تصدیق و بتصرف داده شده باشد.

ماده دوم - اموال غیر منقول اشخاصی که دولت در نتیجه تمبر و بانگیگری آنها آن اموال را از تصرفشان خارج یا ضبط نموده یا بنماید و در ظرف ده سال از تصویب این قانون در مورد املاکی که قبل از تصویب این قانون بتصرف دولت درآمده و ده سال بعد از تاریخ تصرف در مورد اموالی که بعد از تصویب این قانون بتصرف دولت در بیاید کلاً یا بعضاً از طرف هیئت وزراء بصاحبان آنها واگذار نشود جزء املاک خالصه محسوب و بملکیت قطعی دولت شناخته خواهد شد.

ماده سوم - مدت مرور زمان در دعاوی دولت نسبت باموال غیر منقول و در دعاوی افراد نسبت باموال غیر منقول دولت بیست و پنج سال شمسی است دعاوی دولت راجع به تیول از این قاعده مستثنی بوده و مشمول مرور زمان عادی است.

ماده چهارم - کلیه دعاوی دولت بر اشخاص و دعاوی اشخاص بر دولت نسبت باموال غیر منقول و حقوق متعلقه بآب و دعاوی ناشیه از اعمال حاکمیت دولت نسبت باموال منقول و همچنین دعاوی منقول ناشیه از اعمال تصدی که منشاء تولید آن قبل از ۱۹ اردیبهشت ۱۳۰۷ باشد و نیز دعاوی بانک ایران بر اشخاص و دعاوی اشخاص بر بانک ایران بمرجعیت محاکمات مالیه قطع و فصل خواهد شد در سایر موارد مرجع رسیدگی محاکم عدلیه است.

تبصره ۵ - اعمال تصدی اعمالی است که دولت از نقطه نظر حقوقی مشابه اعمال افراد انجام میدهد مانند خرید و فروش و اجاره و استجاره و امثال آن.

ماده پنجم - در صورتیکه املاکی از طرف دولت باشخص بعنوان فروش انتقال و بتصرف داده شده باشد و مورد ادعای شخص ثالثی بشود و مدرک مالکیت فقط خرید از دولت باشد مرجع رسیدگی به مالکیت دولت محاکمات مالیه خواهد بود.

ماده ششم - کلیه دعاوی که مطابق این قانون صلاحیت رسیدگی بآب با محاکمات مالیه است ولو اینکه فعلاً در محاکم عدلیه در جریان باشد در صورتی که تمام مراحل قانونی را طی نکرده و یا بواسطه نگذشتن مدتهای قانونی قطعی نشده باشد باید در محاکمات مالیه قطع و فصل شود.

ماده هفتم - در مواردی که مطابق این قانون صلاحیت رسیدگی با محاکمات مالیه است اعتراضاتی که راجع بثبت املاک بعمل آمده یا بیاید و معترضین در موعد قانونی به محاکمات مالیه یا عدلیه رجوع نموده یا بمحاکمات مالیه بعداً رجوع بنمایند قطع و فصل دعوی از طریق محاکمات مالیه بحکمیت رجوع خواهد شد.

ماده هشتم - اصول تشکیلات محاکمات مالیه و طرز رسیدگی بدعاوی در محاکمات مالیه و طرز حکمیت و اجرای احکام مطابق نظامنامه هائی خواهد بود که بتصویب هیئت وزراء خواهد رسید.

ماده پنجم این قانون بموجب قانون ۲۷ اردی بهشت ۱۳۱۳ و ماده هفتم این قانون بموجب قانون اول آبانماه ۱۳۱۷ اصلاح شده است

ماده نهم - اخذ ودیعه ممنوع و عرضحال مطابق تعرفه محاکم ابتدائی و در صورت تجدید نظر مطابق تعرفه محاکم استیناف عدلیه تمیر خواهد شد.

ماده دهم - ماده واحده ۱۹ اردیبهشت ۱۳۰۷ راجع بدعاوی دولت و افراد و دو تبصره آن ملغی است و این قانون از تاریخ ۱۵ آبانماه بموقع اجرا گذاشته خواهد شد.

چون بموجب قانون ۱۲ آبان ماه ۱۳۰۹ (دولت مجاز است لوایحی را که وزیر عدلیه بمجلس شورای ملی پیشنهاد میکند پس از تصویب کمیسیون فعلی قوانین عدلیه بموقع اجرا گذارده و پس از آزمایش آنها در عمل نواقصی را که در ضمن جریان ممکن است معلوم شود رفع و قوانین مزبوره را تکمیل نموده ثانیاً برای تصویب بمجلس شورای ملی پیشنهاد نماید) علیهذا قانون راجع بدعاوی بین اشخاص و دولت مشتمل بر ده ماده که در تاریخ سیزده آبان ماه یکهزار سیصد و نه شمسی بتصویب کمیسیون قوانین عدلیه مجلس شورای ملی رسیده قابل اجراء است.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

تعیین تکلیف دعاوی موجوده بین اتباع ایران و اتباع خارجه در محاکمات

و کلا گذاریهای وزارت امور خارجه

مصوب ۲ خرداد ماه ۱۳۰۸

ماده اول - کلیه دعاوی موجوده بین اتباع خارجه و اتباع ایران که در تاریخ بیستم اردیبهشت ۱۳۰۸ از طرف محاکمات وزارت امور خارجه و یا از طرف حکام ایالات و ولایات نسبت بآنها حکم لازم الاجراء صادر نشده است باید بمحاکم صلاحیت دار عدلیه احاله شود.

ماده دوم - نسبت بدعاوی مذکور در ماده فوق بطریق ذیل رفتار خواهد شد.

الف - دعاوی که در مرحله ابتدائی تحت رسیدگی است متناسب صلاحیت به محکمه صلاحیه یا ابتدائی و یا تجارت رجوع خواهد شد ولی هر گاه در ضمن رسیدگی بدوی محاکمات وزارت امور خارجه و کار گذارها و یا حکام ایالات و ولایات قراری از قبیل قرار تحقیقات محلی و یا ارجاع بحکمیت و غیره صادر نموده باشند آن قرار بقوت خود باقی مانده و محاکم عدلیه بآن ترتیب اثر خواهند داد.

ب - دعاوی که در مرحله استینافی است به محکمه استیناف طهران احواله شده و در محکمه مزبوره با رعایت قسمت اخیر ماده یک رسیدگی خواهد شد.

ماده سوم - احکام صادره در موضوع دعاوی مذکور در دو ماده فوق بهمان طریق و در همان مواردی که مطابق اصول محاکمات حقوقی مقرر است قابل استیناف و تمیز و یا فقط قابل تمیز خواهد بود.

این قانون که مشتمل بر سه ماده است در جلسه دوم خرداد ماه یک هزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

تشکیل و طرز رسیدگی دیوان جزای عمال دولت

مصوب ۲۰ دیماه ۱۳۰۷

ماده اول - برای رسیدگی بارتشاء و اختلاس کلیه مستخدمین و مأمورین

در تاریخ ۹ اسفند ماه ۱۳۰۷ مواد الحاقی باین قانون اضافه شده و قسمتی از این قانون بموجب قانون ۳۰ آبانماه ۱۳۰۹ تفسیر و تشریح شده است - و بعداً بموجب قانون ۱۶ اردیبهشت ۱۳۱۳ بوزارت عدلیه اختیار داده شده است. در مقررات این قانون تجدید نظر نموده و مواد لازمه را تهیه و موقتاً بموقع اجرا گذارد.

دولتی و بلدی (اعم از رسمی و غیر رسمی) دیوان جزای عمال دولت تشکیل میشود دیوان جزا دارای دو شعبه خواهد بود هر شعبه مرکب از یک رئیس و چهار عضو رئیس شعبه اول ریاست کل را دارد.

در معیت دیوان جزا یک مدعی العموم و بعده لازم و کیل عمومی و عضو علی البدل و مستنطق خواهند بود.

رؤساء و اعضاء و مدعی العموم و وکلای عمومی و مستنطقین دیوان جزا تابع کلیه مقررات راجع بقضاة و صاحبمنصبان پارکه ها که در قانون استخدام قضاة و سایر قوانین مقرر است می باشند.

دیوان جزا و پار که و مستنطقین آن بعده کافی اعضاء تحریری خواهند داشت

ماده دوم - در مورد جرم اختلاس و ارتشاء کلیه وظایفی را که مطابق اصول محاکمات جزائی بمعهده مدعی العموم بدایت است مدعی العموم دیوان جزا انجام خواهد داد و مدعی العموم مزبور به محض اینکه از وقوع اختلاس یا ارتشائی مطلع شد بترتیب ذیل اقدام خواهد کرد.

اگر قرائن و امارات برای تعقیب کافی بود بلافاصله والا پس از تقشیر و بدست آوردن قرائن و امارات کافی یکی از مستنطقین را مأمور رسیدگی مینماید.

ماده سیم - حوزه صلاحیت دیوان جزا و مدعی العموم و مستنطقین آن تمام مملکت ایران است.

در مورد ارتشاء یا اختلاسی که در خارج از مرکز واقع شده باشد مدعی العموم دیوان جزا میتواند تحقیقات راجعه بآنرا از مستنطق محل وقوع جرم یا مستنطق نقاط دیگری تقاضا کند که تحقیقات در آن نقاط لازم است هر مستنطقی (خواه مستنطق دیوان جزا باشد یا مستنطق خارج از مرکز) که از طرف مدعی العموم مأمور تحقیقات شد میتواند در صورت لزوم آنقسمت از تحقیقات را که در محلی غیر از مقر خود او باید

بعمل بیاید به مستنطق آن محل رجوع کند مستنطق خارج از مرکزی که مأمور تحقیق شد پس از ختم تحقیقات دوسیه را بدون اظهار عقیده راجع به تعقیب یا عدم تعقیب نزد مدعی العموم دیوان جزا خواهد فرستاد مدعی العموم دوسیه را یکی از مستنطقین دیوان جزا رجوع کرده مستنطق مزبور در صورتیکه تحقیقات را کافی دید قرار مقتضی صادر مینماید و در صورت نقص تحقیقات یا خود بمحلیکه تحقیقات در آنجا را لازم میداند رفته یا بمستنطق آن محل دستور تکمیل میدهد.

ماده چهارم - مستنطقینی که مأمور تحقیقات میشوند برای کشف حقیقت اقدامات لازم بعمل آورده و حق دارند مستقیماً با اداره متبوع شخص مظنون و یا ادارات دیگر مراجعه کرده دفاتر و اوراق و اسنادی را که میخواهند معاینه و تفتیش نموده هر قسم اطلاعی که برای روشن کردن امر لازم باشد بدست بیاورند مستخدمین و مأمورین ادارات مکلفند اسناد و دفاتر و اوراق و اطلاعاتی را که مستنطق برای مراجعه و معاینه میخواهد در دسترس او قرار داده و اطلاعاتی را که لازم می داند باو بدهند و در صورت تخلف از حیث مجازات مشمول ماده ۱۲۴ قانون مجازات عمومی خواهند گردید.

تبصره ۵ - مستخدم یا مأموریکه مستنطق از او تقاضای مراجعه با اسناد و اوراق و دفاتر کرده یا اطلاعی میخواهد اگر آن نوشتجات و اطلاعات را از اسرار سیاسی یا نظامی دولت بداند مکلف است از ارائه نوشتجات و دادن اطلاعات خودداری کرده و در ظرف چهل و هشت ساعت وزیر متبوع خود را از تقاضای مستنطق مستحضر نماید وزیر متبوع مطلب را در هیئت وزراء عنوان کرده و هیئت تکلیف قطعی را معین خواهد نمود.

ماده پنجم - مستنطق خارج از مرکزی که مأمور تحقیقات میشود با استثنای صدور قرار تعقیب یا منع تعقیب دارای کلیه اختیاراتی است که برای مستنطق مقرر

است هیچیک از قرارهای مستنطقین دیوان جزا یا مستنطقین دیگری که مأمور تحقیق میشوند قابل شکایت نیست مگر قرار توقیف یا استخلاص و رسیدگی بشکایت از قرارهای مزبور اگر قرار در مرکز صادر شده باشد در شعبه دیوان جزا و اگر در خارج از مرکز صادر شده باشد در محکمه بدایتی بعمل خواهد آمد که مستنطق در حوزه آن محکمه قرار صادر کرده حکم محکمه بدایت یا دیوان جزا در این موضوع غیر قابل استیناف و تمیز است در مواردی که تحقیقات در خارج از مرکز بعمل آید مدعی العموم بدایت محل تحقیقات نماینده مدعی العموم دیوان جزا محسوب شده و در جریان تحقیقات نظارت دارد.

ماده ششم - پس از ختم تحقیقات در موردی که مستنطق نماینده مدعی العموم دیوان جزا هر دو موافق در تعقیب باشند متهم در صورتی که از قبل بموجب قرار قطعی مستنطق در حال توقیف نباشد - بحکم مستنطق توقیف خواهد شد این حکم توقیف قابل استیناف نیست. در موردی که اختلاس در حدود جنحه باشد توقیف متهم اجباری نخواهد بود.

ماده هفتم - در صورتیکه مدعی العموم و مستنطق دیوان جزا پس از ختم تحقیقات هر دو موافق در تعقیب بوده یا در این موضوع اختلاف عقیده داشته باشند دوسیه امر نزد رئیس کل دیوان جزا فرستاده شده و رئیس مزبور رسیدگی و محاکمه آنرا بشعبه خود یا شعبه دویم رجوع خواهد کرد.

شعبه در جلسه اداری خود اقدامات ذیل را بعمل میآورد:

- ۱ - در صورت اختلاف بین مدعی العموم و مستنطق راجع به تعقیب و عدم تعقیب قرار مقتضی صادر مینماید و این قرار قابل تمیز نیست.
- ۲ - پس از رفع اختلاف در صورت قرار تعقیب فوراً امر بدستگیری و توقیف متهم میدهد - از این قرار توقیف نمیتوان تمیز داد.

۳ - پس از اجرای قرار توقیف و همچنین در صورتیکه متهم قبلاً بامر مستنطق در حال توقیف باشد متهم را نزد رئیس شعبه میآورند تا وکیل مدافعی که وکالت او را کتباً قبول کرده باشد متهم شخصاً بر رئیس شعبه معرفی کند و اگر چنین و کیلی معرفی نکرد رئیس شعبه وکیل مدافع برای او معین مینماید.

۴ - در جلسه اداری با حضور متهم و وکیل او و مدعی العموم دوسیه امر قرائت خواهد شد - مدعی خصوصی نیز حق دارد در موقع قرائت دوسیه در جلسه اداری حضور بهم رساند.

۵ - هر گاه محکمه بنا بر تذکر متهم یا وکیل او یا مدعی خصوصی تقصی در تحقیقات دید بتکمیل تحقیقاتی که لازم است امر خواهد داد.

۶ - پس از تکمیل تحقیقات و همچنین در صورتیکه تحقیقات از اول کامل بوده شعبه در جلسه اداری روز محاکمه را معین خواهد کرد.

۷ - در روز همان جلسه اداری بکلیه شهودی که متهم یا مدعی العموم یا مدعی خصوصی حضور آنها را برای جلسه محاکمه تقاضا کرده و محکمه حضور و استماع مجدد آنها را مفید و مؤثر بداند اطلاع داده میشود که در روز جلسه محاکمه یکساعت قبل از موعد مقرر برای تشکیل جلسه حاضر بشوند.

هیچیک از اطراف دعوی حق ندارند بشهادت شهودی که در مرحله استنطاقیه استنهاد بشهادت آنها نکرده اند استناد جسته و حضور آنها را تقاضا کنند.

ماده هشتم - روز محاکمه (قبل از تشکیل جلسه) رئیس شعبه باید ببیند شهودی که احضار شده اند حاضرند یا خیر و نسبت بهر شهودی که تا یکساعت پس از وقت مقرر حاضر نشد امر بجلب خواهد داد.

تبصره ۱ - مخارج ایاب وذهاب و مدت توقف شهود با کسی است که تقاضای حضور او را کرده اعم از متهم - مدعی العموم یا مدعی خصوصی

تبصره ۲ - هر شهودی که تا یکساعت پس از موقع مقرر در احضاریه حاضر نشد و عدم حضور او در نتیجه فرس مآثر نبود بامر رئیس شعبه محکوم بحبس از يك روز تا هفت روز خواهد گردید.

ماده نهم - وکیل که وکالت متهم را قبول کرده و یا از طرف رئیس محکمه برای مدافعه معین شده حق استعفاء ندارد و الا از وکالت در عدلیه محروم خواهد شد مگر آنکه استعفاء در نتیجه فرس مآثر (حوادث غیر مترقبه و فوق قدرت) واقع شده باشد. عدم حضور در ساعت مقرر برای تشکیل جلسه یا عدم مدافعه در جلسه محاکمه در حکم استعفاء است.

ماده دهم - محاکمه باید در يك جلسه ختم شود جلسه تعطیل نخواهد شد مگر برای تنفس تنفس زیاده از اندازه نبوده و مجموع تنفس های یکروز بیش از سه ساعت نباشد و تعطیل در شب نیز هیچوقت از نه ساعت متوالی نباید تجاوز کند.

پس از ختم محاکمه و قبل از صدور رأی محکمه متفرق نشده فقط با اندازه که برای شور لازم باشد ممکن است باطاق مشاوره رفته و در همان جلسه باید رأی محکمه صادر و بلافاصله در جلسه علنی اعلام شود.

حکم محکمه (یعنی رأی با مقدمات و دلائل آن) باید منتهی دو روز بعد با حضور متهم و مدعی العموم قرائت شود.

از حکم محکمه فقط تا سه روز پس از قرائت آن میشود تقاضای تمیز کرد

ماده یازدهم - در صورت نقض بترتیب ذیل عمل خواهد شد.

سه نفر از قضاة شعبه که در محاکمه حکم منقوض شرکت داشته اند بحکم قرعه خارج و سه نفر از قضات شعبه دیگر دیوان جزا بحکم قرعه بجای آنها معین شده رسیدگی مینمایند.

موضوع رسیدگی منحصر خواهد بود بموضوع یا موضوعاتی که موجب نقض

حکم در تمیز بوده است حکم این هیئت غیر قابل تمیز است.

ماده دوازدهم - در صورتیکه متهم باختلاس یا ارتشاء بیک یا چند جرم دیگری ولو مهم تر از اختلاس یا ارتشاء نیز متهم باشد در دیوان جزا محاکمه شده و رسیدگی بسایر جرائم او هم در دیوان مزبور بعمل میاید.

همین طور است تعقیب و تحقیقات مقدماتی سایر جرائم متهم که بوسیله مدعی العموم و مستنطقین دیوان جزا بعمل خواهد آمد.

تبصره - در مواردی که جرم دیگر متهم مستلزم مجازات اعدام باشد تعقیب و رسیدگی مطابق مقررات اصول محاکمات جزائی و محاکمه متهم در دیوان عالی جنائی خواهد شد.

ماده سیزدهم - دنباله تعقیب و محاکمه کلیه مستخدمین و مأمورینی که در تاریخ اجرای این قانون بعنوان اختلاس یا ارتشاء تحت تعقیب یا محاکمه هستند و هنوز حکم قطعی در باره آنها صادر نشده نیز مطابق این قانون و در دیوان جزا بعمل خواهد آمد.

ماده چهاردهم - مقرراتی از اصول محاکمات جزائی که مخالف با مقررات این قانون نیست لازم الرعایه است.

ماده پانزدهم - برای تشکیل دیوان جزا و تعیین مدعی العموم و کلای عمومی و اعضاء علی البدل و مستنطقین آن و هم چنین برای تعیین قائم مقام مستخدمین قضائی که به دیوان جزا و پار که وشعبات استنطاقی آن منتقل میشوند وزیر عدلیه میتواند در ظرف سه روز از تاریخ اجرای این قانون از بین مستخدمین رسمی غیرقضائی اشخاصی را که صلاح بداند با رتبه قضائی انتخاب کند - کسانیکه انتخاب میشوند حق رد نخواهند داشت ولو اینکه از مستخدمین وزارت عدلیه نباشند و الا مستعفی از خدمت دولت محسوب خواهند شد - رتبه قضائی اشخاصی که از بین مستخدمین غیرقضائی معین میشوند مساوی رتبه اداری آنها خواهد بود یا یک درجه بالاتر.

همچنین وزیر عدلیه میتواند از بین مستخدمین قضائی صاحب شغل اشخاصی را که صلاح میداند با رتبه که دارند یا یک رتبه بالاتر در تشکیلات دیوان جزا و پار که آن معین نماید و مستخدمین مزبور حق رد نخواهند داشت و الا مستعفی محسوب خواهند شد.

اگر مستخدم قضائی با سمت مستنطقی به تشکیلات مربوط بدیوان جزا منتقل شود ممکن است تا دو رتبه بالاتر از رتبه که دارد باو رتبه دارد.

وزیر عدلیه میتواند برای مستنطقین دیوان جزا بعده کافی معاون معین کند معاونین هر مستنطق در تحت تعلیمات و مسؤلیت او تحقیقات را جریان میدهند ولی هیچ قسم قراری صادر نخواهند کرد و صدور قرار منحصر بمستنطق است معاونین باید از بین مستخدمین رسمی انتخاب شوند در صورتیکه رتبه معاون اداری باشد پس از دو سال معاونت و بشرط اینکه بخوبی از عهده انجام وظایف محوله بر آمده باشد رتبه اداری او بقضائی تبدیل خواهد شد.

ماده شانزدهم - این قانون یک روز پس از انتشار در مجله رسمی بموقع اجرا گذارده می شود.

چون بموجب قانون ۴ آذرماه ۱۳۰۷ وزیر عدلیه مجاز است کلیه لوایح قانونی را که بمجلس شورای ملی پیشنهاد مینماید پس از تصویب کمیسیون پارلمانی قوانین عدلیه بموقع اجرا گذارده و پس از آزمایش آنها در عمل نواقصی را که در ضمن جریان ممکن است معلوم شود رفع وقوانین مزبوره را تکمیل نموده ثانیاً برای تصویب بمجلس شورای ملی پیشنهاد نماید.

علیهذا - (قانون تشکیل و طرز رسیدگی دیوان جزای عمال دولت) که در تاریخ بیستم دیماه یکهزار و سیصد و هفت شمس بتصویب کمیسیون قوانین عدلیه مجلس شورای ملی رسیده است قابل اجرا است. رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

متمم قانون جزای عمال دولتی

مصوب ۹ اسفند ۱۳۰۷

ماده ۱۷ - هر گاه رسیدگی بامر مستخدم یا مأمور متهم بارتشاء یا اختلاس در محاکم عمومی (اعم از جنحه یا جنایت) در مرحله بدوی است و منتهی بصدور رأی نهائی نشده اعم از اینکه قراری از محکمه صادر شده یا نشده باشد و اینکه اعلان ختم محاکمه را داده یا نداده باشند محکمه مکلف است قرار عدم صلاحیت خود را صادر کرده دوسیه عمل را بدیوان جزای عمال بدهد.

ماده ۱۸ - هر گاه امر در محکمه جنحه منتهی بصدور حکم شده و کسی در مدت مقرر از آن استیناف نخواستسته حکم قطعی و غیرقابل تجدید رسیدگی است ولی اگر یکی از اطراف دعوی استیناف خواسته و محکمه استیناف وارد رسیدگی نشده یا شروع برسیدگی کرده ولی منتهی بصدور حکم نگردیده دوسیه امر توسط مدعی العموم استیناف بدیوان جزا فرستاده میشود.

ماده ۱۹ - هر گاه محکمه استیناف وارد رسیدگی شده و حکم صادر کرده و در مدت تمیزی استدعای تمیز نشده حکم قطعی است و مجدداً قابل رسیدگی نخواهد بود ولی هر گاه یکی از اطراف دعوی در مدت مقرر مستدعی تمیز شده باشد دیوان تمیز وارد رسیدگی شده هر گاه حکم را قابل ابرام دانست ابرام کرده امر خاتمه مییابد و در صورت نقض امر را بدیوان جزای عمال خواهد داد.

ماده ۲۰ - هر گاه امر در دیوان جنائی رسیدگی و منتهی بصدور حکم شده و در مدت مقرر از آن حکم استدعای تمیز ننموده اند حکم قطعی و غیر قابل تجدید رسیدگی است و همچنین است در صورتیکه دیوان تمیز حکم دیوان جنائی را رسیدگی و ابرام نماید - هر گاه حکم دیوان جنائی در دیوان تمیز قبلاً نقض

شده یا بعداً بشود امر در دیوان جزا رسیدگی خواهد شد.
ماده ۲۱ - در مواردیکه مطابق مواد فوق امر بدیوان جزای عمال میشود دیوان مزبور مطابق مقررات مخصوص بخود جلسه اداری تشکیل داده و رسیدگی و محاکمه را برطبق قانون مصوب ۲۰ دیماه بعمل خواهد آورد.

ماده ۲۲ - هر گاه ما بین مستنطق و مدعی العموم دیوان جزای عمال در تشخیص نوع جرم اختلاف عقیده باشد شعبه دیوان جزای عمال آن اختلاف را در جلسه اداری خود حل خواهد کرد.

ماده ۲۳ - هر گاه اختلافی راجع بصلاحیت ما بین دیوان جزای عمال و یکی از محاکم جزائی حاصل شود امر توسط مدعی العموم کل بدیوان تمیز پیشنهاد شده و شعبه جزائی دیوان تمیز پس از رسیدگی تکلیف قطعی را معین خواهد کرد.

ماده ۲۴ - صلاحیت رسیدگی بجرم مستخدم یا مأموری (اعم از دولتی یا بلدی) که مال دولت یا مال متعلق باشخاص را که از طرف دولت توقیف شده سرقت نموده نیز با دیوان جزای عمال دولت است و مطابق قوانین مربوط بدیوان جزای عمال خواهد آمد ولی مجازات او مجازات سارق خواهد بود.

ماده ۲۵ - دیوان جزای عمال در هیچ مورد حکم به تعلیق مجازات نخواهد داد اگر چه محکمه جنحه مجازات مرتکب را تعلیقی قرار داده و تقاضای استیناف از حکم مزبور از طرف محکوم علیه شده باشد.

ماده ۲۶ - هر گاه چند نفر از مستخدمین یا مأمورین (اعم از دولتی یا بلدی) بشرکت یکدیگر مرتکب جرم اختلاس شوند ترتیب رد اموال اختلاس شده و معادل ضعف آن که بموجب قانون مجازات مقرر است بطریق ذیل خواهد بود.

در صورتیکه میزان اختلاس یک یا چند نفر از مجرمین معین باشد هر یک باید بر آن قسمت از اموالیکه اختلاس نموده است باضافه معادل ضعف آن محکوم شود و بقیه اموال و همچنین بقیه ضعف آنرا باید سایرین متساویاً تأدیه کنند و هر گاه میزان

اختلاس هیچیک از آنها معلوم نباشد تمام اموال اختلاس شده و معادل ضعف آنرا باید متساویاً تأدیه نمایند.

ماده ۳۷- این قانون از تاریخ پانزدهم اسفند ماه ۱۳۰۷ بموقع اجرا گذاشته خواهد شد.

چون بموجب قانون ۴ آذر ماه ۱۳۰۷ شمسی « وزیر عدلیه مجاز است کلیه لوایح قانونی را که به مجلس شورای ملی پیشنهاد مینماید پس از تصویب کمیسیون پارلمانی قوانین عدلیه بموقع اجرا گذارده و پس از آزمایش آنها در عمل نواقصی را که در ضمن جریان ممکن است معلوم شود رفع و قوانین مزبوره را تکمیل نموده ثانیاً برای تصویب به مجلس شورای ملی پیشنهاد نماید » علیهذا (قانون متمم قانون جزای عمال دولت) مشتمل بر یازده ماده که در تاریخ نهم اسفند ماه یک هزار و سیصد و هفت شمسی بتصویب کمیسیون قوانین عدلیه مجلس شورای ملی رسیده قابل اجراست.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

متمم قانون دیوان جزای عمال دولت

مصوب ۳۰ آبانماه ۱۳۰۸

ماده واحده- ۱- وزیر فعلی عدلیه مجاز است موادی راجع باصلاح اصول محاکمات و طرز رسیدگی و صلاحیت و تشکیلات دیوان جزاء تهیه نموده و بجای قوانین فعلی مربوط بدیوان جزاء بموقع اجرا گذارد - این مواد پس از آزمایش مدت ششماه در عمل به مجلس شورای ملی پیشنهاد خواهد شد ولی مادام که تکلیف آن از طرف مجلس شورای ملی معین نشود بقوت خود باقی خواهد بود.

۲- کلیه مستخدمین رسمی و غیررسمی ادارات دولتی و مملکتی و بلدی که مرتکب جرم کلاه برداری نسبت بیکدیگر از ادارات مذکور شده یا میشوند در صورتیکه در حین

ارتکاب مستخدم یا مأمور یکی از ادارات فوق الذکر باشند در دیوان جزاء محاکمه خواهند شد.

۳- تعدیات مأمورین دولتی نسبت بافراد در دیوان جزاء رسیدگی و محاکمه خواهد شد.

۴- جرمهای اختلاس و کلاه برداری که دفعهٔ ارتکاب شده و از پنجاه تومان بیائین است و یا بدفعات واقع شده و مجموع آن پنجاه تومان یا کمتر است و همچنین جرم ارتشاء که دفعهٔ واقع شده و بیست تومان یا کمتر است و یا بدفعات ارتکاب و مجموع آن بیست تومان یا کمتر باشد در محکمه اداری همان وزارتخانه یا مؤسسه که مستخدم یا مأمور آن مرتکب اختلاس یا کلاه برداری یا ارتشاء شده رسیدگی خواهد شد و مجرم علاوه بر محکومیت با آخرین درجه مجازات اداری (انفصال ابد از خدمات دولتی) بتأدیه پنج برابر آنچه اختلاس کرده یا رشوه گرفته یا کلاه برداری نموده است محکوم خواهد گردید و مادام که آنرا نپرداخته در توقیف خواهد بود مگر آنکه مدت توقیف تا سه سال امتداد یافته و وزیر عدلیه از مقام سلطنت استخلاص او را استدعا کرده و این استدعا مورد قبول واقع شود.

۵- هر گاه اشخاص از غیر مستخدمین دولت قبل از اینقانون شرکت در اختلاس کرده و سهمی که از اختلاس برده اند پنجاه تومان یا کمتر باشد و پس از اخطار از طرف مدعی العموم دیوان جزاء پنج برابر سهمی را که برده اند بپردازند وزیر عدلیه از مقام سلطنت استدعای معافیت آنها را از تعقیب جزائی خواهد کرد.

۶- مدعی العموم دیوان جزاء بمحض اینکه از وقوع اختلاس یا ارتشاء یا کلاه برداری مأمورین دولتی مملکتی یا بلدی مطلع شد و قرائن و امارات را برای تعقیب کافی دید اقداماتی را که برای کشف حقیقت لازم باشد منجمله توقیف مظنون بعمل خواهد آورد - شکایت از این توقیف را فقط بوزیر عدلیه میتوان کرد.

۷ - وزیر فعلی عدلیه شخصاً بسمت ریاست عالیله که بر ادارات مدعی العموم دارد تمام اقدامات مدعی العموم دیوان جزا را تحت نظر مستقیم خود گرفته و آنچه را برای تعقیب مظنونین باختلاس و ارتشاء و مستخدمین و مأمورینی که نسبت با ادارات دولتی و مملکتی یا بلدی کلاه برداری کرده اند لازم بداند بمدعی العموم مزبور دستور خواهد داد هر گاه توقیفی را که فوقاً ذکر شد مدعی العموم بامر وزیر عدلیه انجام داده باشد شکایت از آن را فقط به هیئت وزراء میتوان نمود.

۸ - مقصود از وظیفه مذکور در ماده ۱۵۲ قانون مجازات عمومی: تنها وظیفه ایست که بموجب قانون یا نظامنامه های اداری معین شود بلکه هر کار و وظیفه که مستخدم (رسمی و غیر رسمی) عملاً یا بامر مافوق انجام میدهد و وظیفه او باید شناخته شود - و هر تصرف غیر قانونی در اموال مذکور در ماده ۱۵۲ که بموجب قانون یا نظامنامه های اداری یا سابقه عمل یا امر مافوق سپرده بشخص مستخدم یا سپرده بمستخدم مادون اوست بعمل آید بموجب ماده فوق الذکر اختلاس محسوب گردیده و مرتکب ولو قبل از این تفسیر ارتکاب بجرم کرده و حتی در صورتیکه قرار عدم صلاحیت یا منع تعقیب نسبت با و صادر شده باشد در دیوان جزاء محاکمه شده و بمجازات محتمل محکوم خواهد گردید - مگر آنکه میزان اختلاس پنجاه تومان یا کمتر باشد که در اینصورت در محکمه اداری محاکمه خواهد شد.

۹ - مقصود از مستخدم غیر رسمی مذکور در این قانون و سایر قوانین مربوط باختلاس و ارتشاء و دیوان جزاء هر کسی است که در یکی از ادارات و مؤسسات دولتی و مملکتی یا بلدی بوده اعم از موظف و غیرموظف ولو بطور مستخدم جزاء و حتی بعنوان روز مزد و اعم از اینکه حکم وزارتی داشته یا نداشته باشد - هر يك از این مستخدمین و مأمورین که مرتکب اختلاس یا ارتشاء یا کلاه برداری نسبت بدولت شده باشند در دیوان جزاء محاکمه خواهند شد و لو قبل از این تفسیر قرار عدم صلاحیت یا منع تعقیب

نسبت با آنها صادر شده باشد.

۱۰ - مقصود از کلمه ارتشاء مذکور در قوانین مربوط با ارتشاء اخذ وجه یا مال یا اخذ سند پرداخت وجه یا تسلیم مالی است از طرف مستخدم دولتی یا مملکتی یا بلدی برای انجام دادن یا انجام ندادن امری که مربوط است بتشکیلات قضائی و اداری دولت یا ادارات مملکتی و بلدی خواه انجام یا عدم انجام آن امر مربوط بکار اداری شخص باشد که وجه یا مال یا سند را گرفته و خواه مربوط بکار اداری یکی از مستخدمین دیگر دولت یا ادارات مملکتی یا بلدی - اخذ وجه یا مال یا سند به ترتیب فوق الذکر ارتشاء است خواه مستقیماً بعمل آمده باشد و خواه بطور غیر مستقیم و مأموریکه اخذ وجه یا مال یا سند کرده مرتشی است خواه رسمی باشد خواه غیر رسمی و خواه در انجام یا عدم انجام امری که برای آن رشوه گرفته واقعاً مؤثر بوده یا نبوده و خواه اقدام بانجام یا عدم انجام امری که وعده داده است کرده یا نکرده باشد کسانیکه بمعنی فوق مرتکب جرم ارتشاء شده اند در دیوان جزاء محاکمه شده و بمجازات مرتشی محکوم خواهند گردید و لو اینکه قبل از این تفسیر قرار عدم صلاحیت یا منع تعقیب نسبت با آنها صادر شده باشد.

۱۱ - مقصود از ماده دوم قانون مجازات ارتشاء مصوب دوم تیرماه ۱۳۰۷ فقط نسخ دو ماده ۱۳۹ و ۱۴۸ قانون مجازات عمومی بوده و سایر مواد قانون مزبور راجع برشوه کماکان در قوت خود باقی است.

۱۲ - مقصود از ماده سوم قانون مجازات مختلسین مصوب ۱۶ آذر ماه ۱۳۰۶ که مجازات اداری مختلسین را انفصال ابد قرار داده اینست که هر کس ولو قبل از آن قانون مرتکب اختلاس شده اعم از اینکه در محاکم قضائی یا اداری محاکمه شود باید بانفصال ابد از خدمات دولت محکوم گردد.

۱۳ - هر راشی که مشمول ماده ۱۴۳ قانون مجازات عمومی نباشد در صورتیکه

بواسطه اقرار خود موجبات تسهیل تعقیب مرتشی را فراهم نماید بنا بر پیشنهاد وزیر عدلیه و تصویب هیئت وزراء از تعقیب معاف خواهد شد.

۱۴ - هر شریک اختلاس که قبل از تعقیب پیار که دیوان جزا از وقوع اختلاس اطلاع داده و بواسطه اقرار خود موجبات تسهیل تعقیب شرکاء خود را فراهم نماید شخصاً از تعقیب جزائی معاف خواهد شد.

۱۵ - مستخدمینی که مورد تعقیب واقع شده و پس از رسیدگی نسبت بآنها قرار منع تعقیب یا حکم قطعی تبرئه صادر گردیده مجدداً بخدمت پذیرفته شده و حقوق مدنی را که بواسطه تعقیب نگرفته اند دریافت خواهند داشت بعلاوه وزارت عدلیه مفاد قرار یا حکم راجع بآنها را در مجله رسمی اعلان خواهد نمود -

۱۶ - موارد ذیل تصرف غیر قانونی بآن معنی که در قوانین جزائی منظور است محسوب نخواهد شد.

۱ - صرف کردن از عوائد عمومی بمحلیکه اساساً خرج در آن محل جزو اعتبارات عمومی تصویب شده و تأخیر در بعمل آوردن آن مصارف و انتظار صدور اجازه باعث فوت وقت میشود.

ب - صرف کردن از وجوه خصوصی بمحلی که اساساً خرج در آن محل جزو اعتبارات خصوصی تصویب شده و تأخیر در بعمل آوردن آن مصارف و انتظار صدور اجازه باعث فوت وقت میشود.

ج - بعمل آوردن مصارفی که اعتبار آنها تصویب نشده ولی مصلحت اداری آن مصارف را ایجاد نمیکرد است مشروط بر اینکه جمیع مصارفی که باین ترتیب بعمل آورده از صد تومان تجاوز نکند.

کسانی که بعد از تاریخ اجرای این قانون یکی از حقوق سه گانه فوق مصارفی بعمل آورند در صورتیکه در ظرف ده روز از تاریخ بعمل آوردن آن مصارف بداره

مربوطه کتباً اطلاع ندهند عمل آنها تصرف غیر قانونی بمعنی منظور در قوانین جزائی محسوب شده و بمجازات محتمل خواهند رسید.

۱۷ - این قانون بلافاصله بموقع اجرا گذاشته میشود.
این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه سی ام آبانماه یک هزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید. رئیس مجلس شورای ملی: دادگر

قانون

راجع بموارد تعلیق

مصوب ۱۶ بهمن ماه ۱۳۰۷

ماده اول - در امور جنحه تعلیق اجرای مجازات که بموجب ماده ۴۷ قانون مجازات عمومی مقرر است فقط در مورد ارتکاب جنحه های منظوره در مواد قانون مجازات عمومی که ذیلاً ذکر میشود ممکن خواهد بود در این صورت نیز محکمه باید در حکم خود دلایل تعلیق را بنحو موجه قید کند مواد مزبور از قرار ذیل است:

قسمت اول ماده ۱۲۵ - ماده ۱۲۶ ماده ۱۲۸ ماده ۱۷۳ - (باستثنای موردیکه برای اجرای ماده ۱۷۶ تعیین مجازات می شود) - ماده ۱۷۴ - ۱۷۵ (در غیر مورد وقوع قتل) ماده ۱۹۷ - ۲۰۰ - ۲۰۴ - ۲۲۶ - ۲۲۷ - ۲۲۹ - ۲۳۰ - ۲۳۲ - ۲۴۲ - ۲۴۵ - ۲۴۶ - ۲۴۷ - ۲۴۸ - ۲۵۲ (باستثنای قسمت آخر آن راجع بخرمن) ماده ۲۵۵ - ۲۵۶ - ۲۶۲ - ۲۶۴ - ۲۶۵ - ۲۷۱ - ۲۷۲.

تبصره ۵ - حکام و نایب الحکومه هائی که قبل از ۱۳۰۷ مرتکب یکی از تقصیرات مشروحه در ضمن مواد ۱۳۰ و ۱۹۳ شده اند از تعقیب و مجازات معاف خواهند بود.
ماده دوم - این قانون از ۲۰ بهمن ماه ۱۳۰۷ بموقع اجرا گذاشته میشود.

چون بموجب قانون ۴ آذر ماه ۱۳۰۷ شمسی « وزیر عدلیه مجاز است کلیه لوایح قانونی را که بمجلس شورای ملی پیشنهاد نمایند پس از تصویب کمیسیون پارلمانی قوانین عدلیه بموقع اجرا گذارده و پس از آزمایش آنها در عمل نواقصی را که در ضمن جریان ممکن است معلوم شود رفع و قوانین مزبوره را تکمیل نموده ثانیاً برای تصویب به مجلس شورای ملی پیشنهاد نماید » علیهذا (قانون راجع بموارد تعلیق) مشتمل بر دو ماده که در تاریخ شانزدهم بهمن ماه یکهزار و سیصد و هفت شمسی بتصویب کمیسیون قوانین عدلیه مجلس شورای ملی رسیده قابل اجراست
رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

مجازات مرتکبین قاچاق

مصوب ۱۶ اسفند ماه ۱۳۰۷

ماده ۱ - هر کس در مورد مالی که موضوع عایدات دولت است یا مشتقات آن مرتکب قاچاق شود (اعم از اینکه عایدات مزبوره بر طبق قانون مخصوص تصویب و یا در ضمن بودجه کل مملکتی صریحاً منظور و تصویب شده باشد) علاوه بر رد مال یا قیمت آن بتأدیه دو برابر عایداتی که برای دولت مقرر بوده و حبس تأدیبی از سه ماه تا دو سال محکوم خواهد شد.
شروع بجرم قاچاق علاوه بر ضبط مال و نصف جزای نقدی فوق موجب محکومیت سه ماه تا یکسال حبس تأدیبی خواهد بود.

تبصره ۵ - اشخاصی که بتأدیه مال و جریمه نقدی قادر نباشند علاوه بر حبس فوق در مقابل هر یک تومان یک روز حبس خواهند شد ولی در هر حال مدت این حبس نباید از پنجسال تجاوز نماید
ماده ۲ - واحد موضوع قاچاق در صورتیکه بموجب قوانین مربوطه معین نشده باشد بر طبق نظامنامه های وزارت مالیه معین خواهد شد و جریمه مقرر در ماده (۱) عبارت از دو برابر عایدی است که از قاچاق هر واحد یا اجزاء هر واحد برای دولت مقرر است و در هر صورت میزان جریمه برای اولین واحد موضوع قاچاق یا اجزاء آن کمتر از پنجتومان نخواهد بود.

بموجب قانون ۲۶ اسفند ماه ۱۳۱۰ قاچاق انحصار دخانیات نیز مشمول مقررات این قانون شده است ولی بعداً بموجب قانون ۲۹ اسفند ماه ۱۳۱۲ این قانون نسخ شده است.

تبصره ۵ - در مشتقات از مال موضوع قاچاق دو برابر فوق الذکر متناسب با میزان واحد اصلی است که در آن مشتقات از مال موضوع قاچاق موجود میباشد و بموجب نظامنامه وزارت مالیه معین خواهد گردید.

ماده ۳ - هر یک از مأمورین وصول عایدات دولت میتوانند برای کشف قاچاق و توقیف جنس در امکنه مظنونه تفتیش کنند ولی تفتیش در منازل اشخاص باید بوسیله مأمورین مخصوصی که از طرف وزارت مالیه برای این امر مجاز میباشند و با حضور نماینده پارک و یا نماینده او یا کیسری پلیس محل یا نماینده او یا کدخدای محل بعمل آید.

تفتیش در منازل اشخاص بعد از غروب تا طلوع آفتاب ممنوع است - تفتیش در امکنه مظنونه و منازلی که طرف سوء ظن است باید با حضور صاحبان امکنه و منازل بعمل آید و در صورت عدم حضور آنها با حضور لا اقل دو نفر شاهد.

ماده ۴ - پس از کشف قاچاق مأمورین کشف موظفند مال قاچاق را بسته و مهر و موم نمایند هر گاه کسی غیر از مأمورین صالحه مهر و موم را بشکنند یا فک نماید مشمول ماده ۱۱۳ از قانون مجازات عمومی خواهد بود.

ماده ۵ - مأمورین وصول عایدات میتوانند با تصویب رئیس ایالتی یا ولایتی با کسی که مرتکب قاچاق شده ارفاق نموده و از او قبول کنند که جریمه و عین مال موضوع قاچاق یا در صورت نبودن عین مال قیمت آنرا پرداخته و از تعقیب جزائی در محاکم عدلیه معاف شود مشروط بر اینکه اولاً این ارفاق بیش از یکمرتبه نسبت بیک نفر بعمل نیاید و ثانیاً مرتکب بعلت قاچاق سابقه محکومیت نداشته باشد - بداره گمرک نیز اختیار ارفاق داده میشود و عمل بآن اختیار مشروط بدو شرط فوق الذکر نخواهد بود و وصول مبلغی که موافق این ماده تعهد پرداخت آن شده بامأمورینی است که مطابق نظامنامه مخصوص از طرف وزارت مالیه معین میشود مأمورین فوق میتوانند موافق اصول مجامعات حقوقی راجع باجراه احکام محاکم مبلغ تعهد شده را بحیطه وصول در آورند ولو اینکه مرتکبین مطابق قوانین تابع محاکم اختصاصی باشند.

ماده ۶ - جز در موارد ارفاق مذکور در ماده فوق مأمورین کشف قاچاق موظفند پس از ضبط مال قاچاق شده و تنظیم صورت مجلس دوسیه را برای تعقیب بمقامات صالحه بفرستند.

ماده ۷ - هر گاه کسی قاچاق اسلحه کرده یا اشیاء ممنوع الورود یا ممنوع الصدور وارد یا صادر نماید علاوه بر ضبط عین مال محکوم بحبس تأدیبی از ششماه تا سه سال خواهد گردید.

ماده ۸ - کسانی که بطور مستقیم یا غیر مستقیم مأمور کشف قاچاق یا تعقیب یا مجازات مرتکبین آن بوده و خود مرتکب قاچاق شد یا شرکت یا معاونت در ارتکاب نمایند و همچنین مأمورین ذی ربطی که با علم بارتکاب قاچاق از تعقیب مرتکبین خود داری نموده یا بر خلاف شرایط مقرر در قسمت

ماده هفت بموجب قانون ۱۱ خرداد ماه ۱۳۰۸ تفسیر شده و بعداً همان ماده تفسیریه بموجب قانون ۲۴ تیر ماه ۱۳۰۹ نسخ شده است.

اول ماده ۵ ارفاق نمایند در حکم مختلسین اموال دولتی بوده و بمجازات مذکور در مواد ۱- ۲- ۳- قانون شانزدهم آذر ماه ۱۳۰۶ محکوم خواهند شد.

ماده ۹- با شرکاء مرتکبین قاچاق همان معامله خواهد شد که بموجب این قانون با خود مرتکب میشود ولی جزاء نقدی اشخاصی که با مرتکب معاونت نمایند نصف جزاء نقدی مرتکب اصلی است و حبس آنها از سه ماه تا یکسال خواهد بود.

ماده ۱۰- مأمورین وصول موظفند در مقابل اخذ قیمت مال موضوع قاچاق و جزاء نقدی قبض رسیده که بمیزان وجوه مأخوذه تمیز بان الصاق شده باشد تسلیم نمایند.

ماده ۱۱- قانون مجازات مرتکبین قاچاق مصوب ۲۲ اسفند ۱۳۰۶ و مقررات مواد ۱ و ۲ و ۳ و قسمت اخیر ماده ۴ و مواد ۶ و ۹ و ۱۰ و ۱۲ قانون مجازات مرتکبین قاچاق تریاک مصوب ۱۶ مرداد ۱۳۰۷ و ماده ۵ قانون اصلاح مالیات دخانیات مصوب ۲۷ حوت ۱۳۰۳ بضمیمه تبصره دوم آن و ماده ۴ قانون اجازه انحصار قند و چای مصوب ۹ خرداد ۱۳۰۴ نسخ میشود.

ماده ۱۲- این قانون از بیستم اسفند ماه ۱۳۰۷ بموقع اجرا گذاشته شده و وزارتین عدلیه و مالیه مأمور اجرای آن میباشند.

چون بموجب قانون مصوب ۴ آذر ماه ۱۳۰۷ شمس (وزیر عدلیه مجاز است کلیه لوایح قانونی را که به مجلس شورای ملی پیشنهاد مینماید پس از تصویب کمیسیون پارلمانی قوانین عدلیه بموقع اجرا گذارده و پس از آزمایش آنها در عمل نواقصی را که در ضمن جریان ممکن است معلوم شود رفع و قوانین مزبور را تکمیل نموده ثانیاً برای تصویب به مجلس شورای ملی پیشنهاد نماید) علیهذا (قانون مجازات مرتکبین قاچاق) مشتمل بر دوازده ماده که در تاریخ شانزدهم اسفند ماه یکهزار و سیصد و هفت شمس بتصویب کمیسیون قوانین عدلیه مجلس شورای ملی رسیده قابل اجراست.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

تفسیر ماده هفتم قانون مجازات مرتکبین قاچاقی راجع به قاچاق اسلحه

مصوب ۱۱ خرداد ماه ۱۳۰۸

ماده واحده- مقصود از (قاچاق اسلحه) که در ماده ۷ قانون ششم اسفند ماه ۱۳۰۷ راجع بمجازات مرتکبین قاچاق مندرج است وارد کردن بمملکت یا صادر کردن از آن و خرید یا فروش یا حمل و نقل اسلحه ناریه و فشنگ است از هر قبیل در داخله مملکت برخلاف مقرراتی که دولت در نظامنامه مخصوص معین خواهد کرد.

چون بموجب قانون مصوب ۱۰ اردی بهشت ماه ۱۳۰۸ «وزیر عدلیه مجاز است کلیه لوایح

این قانون بموجب قانون ۲۴ تیر ماه ۱۳۰۹ نسخ شده است.

قانونی را که بمجلس شورای ملی پیشنهاد می نماید پس از تصویب کمیسیون نعلی قوانین عدلیه بموقع اجرا گذارده و پس از آزمایش آنها در عمل نواقصی را که در ضمن جریان ممکن است معلوم شود رفع و قوانین مزبور را تکمیل نموده ثانیاً برای تصویب بمجلس شورای ملی پیشنهاد نماید علیهذا (قانون تفسیر ماده هفتم قانون مجازات مرتکبین قاچاقی راجع به قاچاق اسلحه) مشتمل بر یک ماده که در تاریخ یازدهم خرداد ماه یکهزار و سیصد و هشت شمس بتصویب کمیسیون عدلیه مجلس شورای ملی رسیده قابل اجراست

رئیس مجلس شورای ملی دادگر

قانون

تفسیر قانون قاچاق اسلحه

مصوب ۲۴ تیر ماه ۱۳۰۹

ماده اول- مقصود از قاچاق اسلحه و اشیاء ممنوع الورد و یا ممنوع الصدور مذکور در ماده ۷ قانون ۱۶ اسفند ماه ۱۳۰۷ راجع بمرتکبین قاچاق وارد کردن بمملکت و یا صادر کردن از آن یا خرید و یا فروش و یا حمل و نقل و یا مخفی کردن و یا نگاهداشتن اسلحه است در داخله مملکت و همچنین وارد کردن اشیاء ممنوع الورد است بخاک ایران در هر نقطه از مملکت که اشیاء مزبور کشف شود و خارج کردن اشیاء ممنوع الصدور و یا تسلیم آنست بمصدی حمل و نقل و یا هر شخص دیگری برای خارج کردن و یا هر نوع اقدام دیگر برای خارج کردن از مملکت.

تبصره ۱- مراد از اسلحه مذکور در این قانون هر قسم اسلحه ناریه و فشنگ و دینامیت و مواد قابل انفجار دیگر از این قبیل است.

تبصره ۲- دولت میتواند برای شکار یا حفظ زراعت از حیوانات مضره یا کار کردن در معادن و غیره داشتن تفنگ شکاری یا تفنگ نوع دیگر یا استعمال باروت و دینامیت را با افراد اجازه بدهد.

ماده دوم- قانون ۱۱ خرداد ماه ۱۳۰۸ راجع به تفسیر ماده هفتم قانون مجازات مرتکبین قاچاق نسخ میشود.

چون بموجب قانون مصوب ۲۸ فروردین ماه ۱۳۰۹ «وزیر عدلیه مجاز است کلیه لوایح قانونی را که بمجلس شورای ملی پیشنهاد می نماید پس از تصویب کمیسیون قوانین عدلیه بموقع اجرا گذارده و پس از آزمایش آنها در عمل نواقصی را که در ضمن جریان ممکن است معلوم شود رفع و قوانین مزبور را تکمیل نموده ثانیاً برای تصویب بمجلس شورای ملی پیشنهاد نماید» علیهذا (قانون تفسیر قانون قاچاق اسلحه) مشتمل بر دو ماده که در تاریخ بیست و چهارم تیر ماه یکهزار و سیصد و نه بتصویب کمیسیون قوانین عدلیه مجلس شورای ملی رسیده قابل اجراست.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

این قانون بموجب قانون ۲۹ اسفند ماه ۱۳۱۲ نسخ شده است.

قانون

طرز جلو گیری از قاچاق تریاک *

مصوب ۳ آذر ماه ۱۳۰۸

ماده اول - وزارت مالیه مجاز است قیمت اجناس ضبطی بعلاوه صدی سی از جرائم مأخوذه از مرتکبین قاچاق تریاک را بکاشف قاچاق بدهد.

ماده دوم - هر گاه نسبت به بسته یا صندوق یا عدل مال التجاره ظن قاچاق حاصل شود مأمورین رسمی کشف میتوانند آنرا با مهر سرپی مهر نمایند تا در مقصد با حضور مأمورین انحصار باز و معاینه شود مگر آنکه صاحب یا حامل مال تفتیش آن را در همان محل تقاضا کند.

در صورتی که بسته یا صندوق یا عدل مهر شد باید این نکته در صورت مجلس قید گردد. هر کس مهر سرپی فوق الذکر را بشکند مشمول ماده (۱۱۲) قانون مجازات عمومی خواهد بود. **تبصره ۵ -** مأمورین رسمی مذکور در این قانون مأمورینی هستند که از طرف وزارت مالیه جواز مخصوص برای عملیات کشف دارند هر صاحب مال یا حامل جنسی که جنس او مورد تفتیش واقع میشود حق دارد مطالبه رؤیت جواز مذکور را بنماید.

ماده سوم - جریمه را که مطابق قانون مرتکب قاچاق باید بپردازد اداره انحصار مستقیماً و قبل از رجوع بمحاکم وصول خواهد کرد ولی در صورتیکه میزان جریمه از بیست تومان تجاوز نماید پس از وصول جریمه برای تعیین مجازات حبس دوسیه را بیار که بدایت محل خواهد فرستاد.

ماده چهارم - کسیکه اداره انحصار جریمه از او گرفته میتواند در صورتیکه منکر ارتکاب قاچاق باشد بمحاکم عدلیه مراجعه نماید در این صورت اداره انحصار تریاک دوسیه امر را به محکمه فرستاده و در صورتیکه بموجب حکم قطعی مجرم نبودن شاکی ثابت شد جریمه مأخوذه مسترد خواهد گردید و هر گاه ارتکاب شاکی بجرم قاچاق ثابت شد محکمه او را بمجازات حبسی که برای مجرمین قاچاق مقرر است محکوم خواهد کرد.

ماده پنجم - مأمورینی که برخلاف واقع کسی را متهم بارتکاب جرم قاچاق کرده و موجب مزاحمت شده باشند پس از ثبوت بجران خسارتیکه بر اشخاص وارد آورده از شش ماه انفصال تا انفصال ابد به تشخیص محکمه و درجات تقصیر محکوم خواهد شد.

ماده ششم - از اشخاصیکه قبل از این قانون بموجب حکم محاکم صلح یا بدایت محکوم به پرداخت جریمه شده اند اداره انحصار محکوم به را موقتاً وصول کرده و در صورتیکه بعداً بموجب

بموجب قانون ۱۳ آبان ماه ۱۳۰۹ مواد ۲ - ۳ - ۴ - ۵ - ۶ این قانون مشمول کلیه اجناس قاچاق انحصاری شده و بعداً مواد ۳ و ۴ بموجب قانون ۴ مرداد ماه ۱۳۱۱ نسخ و بالاخره کلیه قانون بموجب قانون ۲۹ اسفند ماه ۱۳۱۲ نسخ شده است.

حکم قطعی در محاکم مافوق متهم تبرئه گردید جریمه مأخوذه مسترد خواهد شد.

ماده ۷ - این قانون بلا فاصله بموقع اجرا گذاشته میشود.

این قانون که مشتمل بر هفت ماده است در جلسه سوم آذر ماه یک هزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید
رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون *

حق السهم کاشفین اجناس قاچاق

مصوب ۱۳ آبان ماه ۱۳۰۹

ماده اول - مجلس شورای ملی بوزارت مالیه اجازه میدهد که از محل حاصل غیر خالص جرائم و قیمة اجناس انحصاری صدی پنجاه و از محل حاصل جرائم غیر خالص اجناس غیر انحصاری که قانون مخصوصی ندارند صدی سی بکاشفین و نجبرین پرداخته و عایدات خالص حاصله را به عایدات دولت منظور دارد.

تبصره ۱ - قیمت اجناس انحصاری قاچاق بعد از وضع حقوق انحصار و گمرک و غیره تقسیم میشود.

تبصره ۲ - مواد ۲ - ۳ - ۴ - ۵ - ۶ قانون طرز جلو گیری از قاچاق تریاک مصوب ۳ آذر ماه ۱۳۰۸ مشمول کلیه اجناس قاچاق انحصاری خواهد بود.

ماده دوم - این قانون ده روز پس از تصویب بموقع اجرا گذارده میشود.
این قانون که مشتمل بر دو ماده است در جلسه سیزدهم آبان ماه یک هزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.
رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون **

مجازات اشخاصیکه هاون و ماشین توتون بری دستی در منازل خود نگاه میدارند

مصوب ۱۳ آبان ماه ۱۳۰۹

ماده واحده - در مواردیکه هاون و ماشین توتون بری دستی در منازل اشخاص و غیر از محل تمرکز ماشین خانه کشف شود عین ماشین و هاون توتون بری ضبط بعلاوه مرتکب و معاونین جرم و تهیه کننده هاون و ماشین محکوم بپرداخت جریمه نقدی از پنجاه الی یکصد تومان خواهد

بموجب قانون ۱۴ اردیبهشت ۱۳۱۰ این قانون شامل قاچاق تریاک نیز شده ولی بعداً بموجب قانون ۲۹ اسفند ماه ۱۳۱۲ قانون بالا نسخ شده است.

** این قانون بموجب قانون ۲۶ اسفند ماه ۱۳۱۰ نسخ شده است.

شد و در صورتیکه تکرار جرم بعلاوه جزای نقدی بجس تأدیبی از یکماه الی ششماه محکوم میشود .
این قانون که مشتمل بر یکماده است در جلسه سیزده آبانماه یکهزار و سیصد و نهم شمسی بتصویب
شورای ملی رسید .
رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

مجازات راجع بانقلاب مال غیر

مصوب ۵ فروردین ۱۳۰۸

ماده اول - کسی که مال غیر را با علم باینکه مال غیر است به نحوی از
انحاء عیناً یا منفعتاً بدون مجوز قانونی بدیگری منتقل کند کلاه بر دار محسوب
و مطابق ماده ۲۳۸ قانون عمومی محکوم میشود .
و همچنین است انتقال گیرنده که در حین معامله عالم بعدم مالکیت انتقال
دهنده باشد .

اگر مالک از وقوع معامله مطلع شده و تا یکماه پس از حصول اطلاع
اظهاریه برای ابلاغ به انتقال گیرنده و مطلع کردن او از مالکیت خود بداره
ثبت اسناد یادقتر بدایت یا صلحیه یا یکی از دوائر دیگر دولتی تسلیم نماید معاون
مجرم محسوب خواهد شد - هر يك از دوائر و دفاتر فوق مکلفند در مقابل اظهاریه
مالک رسید داده آنرا بدون فوت وقت بطرف برسانند .

ماده دوم - نسبت بانقلاباتیکه بطریق فوق قبل از اجرای این قانون واقع
شده است هر يك از انتقال دهنده - انتقال گیرنده یا مالک باید بترتیب ذیل عمل نمایند
انتقال دهنده مکلف است در ظرف سه ماه از تاریخ اجرای این قانون
بمالک را وادار به تنفیذ انتقال نموده و یا خسارات وارده بر انتقال گیرنده و مالک را
جبران کند .

انتقال گیرنده که در حین وقوع انتقال عالم بعدم مالکیت انتقال دهنده بوده

مکلف است در ظرف سه ماه مذکور خسارات وارده بر مالک را جبران نماید .
مالکی که از انتقال مال خود مطلع بوده یا بشود مکلف است در ظرف سه ماه از
تاریخ اجرای این قانون در صورتیکه قبل از این قانون مطلع شده باشد و از تاریخ
حصول اطلاع در صورتیکه بعد از اجرای این قانون مطلع شود انتقال گیرنده یا قائم مقام
قانونی او را بطریق مذکور در ماده فوق از مالکیت خود مستحضر نماید .

ماده سوم - متخلف از مقررات ماده ۲ اگر انتقال دهنده یا انتقال گیرنده باشد
کلاه بردار و اگر مالک باشد معاون مجرم محسوب و مطابق مقررات قانون مجازات
عمومی محکوم خواهد شد .

ماده چهارم - علاوه بر مجازات مذکور در مواد ۱ و ۳ مجرم باید مادام که
خسارت وارده بر مدعی خصوصی را جبران نکرده است در توقیف بماند .

ماده پنجم - نسبت بانقلاباتیکه قبل از اجرای این قانون واقع شده تعقیب
جزائی مرتکب منوط بشکایت مدعی خصوصی است لیکن پس از شکایت استرداد آن
مانع از تعقیب نخواهد بود .

ماده ششم - نسبت بانقلاباتی که قبل از این قانون واقع شده هر گاه قبل از
شروع به تعقیب جزائی حق دعوی حقوقی مالک یا انتقال گیرنده بواسطه مرور زمان
یا صدور سند رسمی مالکیت ساقط شده باشد مقررات این قانون مجرا نخواهد بود .

ماده هفتم - مجازات اشخاصی که پس از تاریخ اجرای این قانون بموجب قانون
سیم مرداد ۱۳۰۷ راجع بقبضه تبانی یا بموجب همین قانون در نتیجه انتقال عین یا منافع
اموال غیر منقول و یا در نتیجه تبانی در دعوی مربوطه به عین یا منافع اموال مزبوره
حکم محکومیت آنها صادر میشود مشمول ماده ۴۵ قانون مجازات عمومی نخواهد بود
ماده هشتم - کسانی که معاملات تقلبی مذکوره در مواد فوق را بوسیله اسناد

رسمی نموده یا بنمایند جاعل در اسناد رسمی محسوب و مطابق قوانین مربوطه باین موضوع مجازات خواهند شد.

ماده نهم - اینقانون از اول اردیبهشت ماه ۱۳۰۸ بموقع اجرا گذاشته میشود چون بموجب قانون مصوب ۴ آذرماه ۱۳۰۷ وزیر عدلیه مجاز است کلیه لوایح قانونی را که به مجلس شورای ملی پیشنهاد مینماید پس از تصویب کمیسیون پارلمانی قوانین عدلیه بموقع اجرا گذاشته و پس از آزمایش آنها در عمل نواقصی را که در ضمن جریان ممکن است معلوم شود رفع و قوانین مزبوره را تکمیل نموده ثانیاً برای تصویب به مجلس شورای ملی پیشنهاد نماید.

علیهذا (قانون مجازات راجع بانتقال مال غیر) مشتمل بر نه ماده که در تاریخ پنجم فروردین ماه یکهزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب کمیسیون عدلیه مجلس شورای ملی رسید است قابل اجراست رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

مجازات اشخاصیکه مال غیر را بعوض مال خود معرفی مینمایند

مصوب ۳۱ اردیبهشت ماه ۱۳۰۸

ماده اول - هر گاه محکوم علیه یا مدیون یا کفیلی مال غیر را مال خود معرفی نماید و همچنین اگر مدعی علیه برای تأمین مدعی به مال متعلق بغيرا مال خود معرفی کند و برای وصول حق محکوم له یا دائن و یا تأمین مدعی به عملیاتی نسبت بآن مال بشود محکوم له یا دائن و یا طرفی که مدعی به او تأمین شده مسئول خسارات وارده بر صاحب مال نخواهد بود و صاحب مال میتواند برای جبران خسارات خود بکسی که مال او را مال خود معرفی کرده است مراجعه کند.

تبصره - اشخاصیکه از ابتدای ۱۳۰۳ تا تاریخ اجرای اینقانون در موارد مذکور در ماده فوق مال غیر را مال خود معرفی کرده اند نیز مشمول ماده فوق خواهند بود.

ماده دوم - محکوم علیه یا مدیون یا ضامن یا کفیلی که بدون مجوز قانونی و با علم باینکه مال متعلق باو نیست مال غیر را مال خود معرفی کرده و عملیاتی نسبت بآن مال شده باشد مطابق قسمت اخیر ماده ۲۳۸ قانون مجازات عمومی مجازات خواهد شد.

ماده سوم - اینقانون از پانزدهم خرد ۱۳۰۸ بموقع اجرا گذارده میشود. چون بموجب قانون ۱۰ اردی بهشت ماه ۱۳۰۸ « وزیر عدلیه مجاز است کلیه لوایح قانونی را که بمجلس شورای ملی پیشنهاد مینماید پس از تصویب کمیسیون فعلی قوانین عدلیه بموقع اجرا گذارده و پس از آزمایش آنها در عمل نواقصی را که در ضمن جریان ممکن است معلوم شود رفع و قوانین مزبوره را تکمیل نموده ثانیاً برای تصویب بمجلس شورای ملی پیشنهاد نماید » علیهذا قانون (مجازات اشخاصی که مال غیر را بعوض مال خود معرفی مینمایند) مشتمل بر سه ماده که در تاریخ سی و یکم اردیبهشت ماه یکهزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب کمیسیون قوانین عدلیه مجلس شورای ملی رسیده قابل اجراست. رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

مجازات اتباع خارجه که بدون تذکره یا با تذکره

غیر مرتب وارد خاک ایران میشوند

مورخ ۱۱ تیر ماه ۱۳۰۸

ماده واحده - هر تبعه خارجه که بدون تذکره یا با تذکره که مطابق نظامات مرتب نشده وارد مملکت ایران شود به هشت روز الی سه ماه حبس تأدیبی یا به تأدیه شش الی پنج تومان جزای نقدی محکوم میگردد - در هر حال دولت حق دارد مرتکب را بدون مجازات از خاک ایران اخراج نماید. مقررات این ماده از اجرای مقررات قانون مجازات راجع به جعل تذکره یا استعمال تذکره مجعول مانع نیست.

این قانون بموجب قانون ۱۹ اردیبهشت ۱۳۱۰ نسخ شده است.

چون بموجب قانون مصوب ۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۰۸ « وزیر عدلیه مجاز است کلیه لوابیح قانونی را که بمجلس شورای ملی پیشنهاد مینماید پس از تصویب کمیسیون فعلی قوانین عدلیه بموقع اجرا گذارده و پس از آزمایش آنها در عمل نواقصی را که در ضمن جریان ممکن است معلوم شود رفع و قوانین مزبوره را تکمیل نموده ثانیاً برای تصویب به مجلس شورای ملی پیشنهاد نماید » علیهذا قانون (مجازات اتباع خارجه که بدون تذکره یا با تذکره غیر مرتب وارد خاک ایران میشوند) مشتمل بر یکماده که در تاریخ یازدهم تیرماه یکهزار و سیصد و هشت شمس بتصویب کمیسیون قوانین عدلیه بمجلس شورای ملی رسیده قابل اجراست .
رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

راجع به محاکمات جنائی

مصوب ۱ مرداد ماه ۱۳۰۹ شمسی

ماده اول - پس از وصول دوسیه بدفتر محکمه جنائی رئیس محکمه امر باحضر متهم خواهد داد تا متهم و کیل مدافعی که وکالت او را کتباً قبول کرده باشد معرفی کند و الا رئیس محکمه و کیل مدافعی از بین وکلای مجاز برای او معین خواهد کرد - متهم میتواند و کیلی از غیر وکلای مجاز معرفی نماید ولی در اینصورت شخصی که باو وکالت داده میشود باید درمقر دیوان جنائی حاضر باشد سلب حق تعیین و کیل از متهم موجب نقض حکم خواهد بود - اگر متهم برای تعیین و کیل مهلت خواست تا ده روز باید باو مهلت داد هر گاه متهم در وقت مقرر حاضر نشد رئیس محکمه امر بجلب او خواهد داد .

ماده دوم - پس از تعیین و کیل مدافع رئیس محکمه برای مطالعه دوسیه از ده تا بیست روز بو کیل مدافع و متهم و مدعی خصوصی مهلت میدهد تا در آن مدت در دفتر محکمه بدوسیه مراجعه کرده و اگر نقضی در تحقیقات مشاهده نموده یا استناد بادل و شهادت شهود جدیدی نمایند کتباً بمحکمه تذکر دهند - کلیه اعتراضات و ایرادات از قبیل ایراد صلاحیت و مرور زمان و رد قاضی نیز در ظرف همان مدت باید کتباً بمحکمه داده شود و هیچگونه تذکر و اعتراض و ایرادی

پس از انقضای مهلت پذیرفته نخواهد شد مگر در صورتیکه بعداً حادث شده باشد صورت اسامی کلیه شهود و اهل خبره که در مرحله استنطاقی اظهار عقیده و ادای شهادت کرده و اصحاب دعوی حضور آنها را در جلسه محاکمه لازم میدانند باید در ظرف همان مهلت با تعیین هويت و محل اقامت آنها بدفتر محکمه تسلیم شود .

ماده سوم - بعد از انقضای مهلت مقرر محکمه در اولین وقت آزاد جلسه مقدماتی (غیر علنی) را تشکیل داده اوراق لازمه دوسیه و تذکرات کتبی اصحاب دعوی را (در صورتیکه تذکراتی داده شده باشد) قرائت کرده و هر گاه نقضی در تحقیقات مشاهده نمود موارد نقض را تعیین و بوسیله مدعی العموم استیناف امر خواهد داد که مستنطق تحقیقات را تکمیل نماید .

ماده چهارم - مستنطق با نظارت مدعی العموم استیناف تحقیقات را تکمیل کرده بدون اظهار عقیده دوسیه را بمحکمه عودت میدهد .
ماده پنجم - پس از تکمیل تحقیقات و همچنین در مواردی که محکمه از ابتدا با وجود مشاهده نقض ایراد مرور زمان و یا ایرادات دیگر را وارد دیده و یا خود متوجه آن شده و ادامه رسیدگی را بيمورد بداند و یا در صورتیکه تحقیقات از اول کامل بوده است قرار مقتضی صادر خواهد نمود - قرار محکمه فقط در صورتیکه راجع بحصول مرور زمان یا عدم صلاحیت محکمه یا هر جهت دیگری که موجب عدم تعقیب و محاکمه متهم باشد قابل تمیز است .

ماده ششم - اگر محکمه در جلسه مقدماتی دوسیه را برای محاکمه کامل دید کلیه شهود و اهل خبره را که در مرحله استنطاقی اظهار عقیده و ادای شهادت کرده اند و حضور آنها در جلسه محاکمه مفید و مؤثر باشد تعیین و احضار نموده و امر بتوقیف متهم اگر قبلاً توقیف نبوده و محکمه توقیف را لازم بداند خواهد داد این قرار قابل تمیز نیست .

ماده هفتم - مدعی العموم و سایر اصحاب دعوی در هیچیک از جلسات مقدماتی حضور پیدا نخواهند کرد ولی محکمه میتواند هر کدام از آنها را لازم بداند احضار نماید.

ماده هشتم - پس از حاضر شدن دوسیه برای محاکمه فقط باوراق و اسناد تحقیقیه و استنطاقیه و دلائل و امارات مضبوطه در دوسیه و اظهارات خبره و شهودی که در جلسه مقدماتی معین شده اند میتواند رسیدگی نمود و رسیدگی بدلائل جدیدی که بعداً بمحکمه تقدیم میشود متوقف بر این است که تحقیق در آن مؤثر در قضیه باشد.

ماده نهم - رئیس محکمه روز جلسه محاکمه را معین نموده و باحضار اصحاب دعوی و کسانی که بنا به تشخیص جلسه مقدماتی باید در محکمه حاضر شوند امر خواهد داد نهود و اهل خبره برای یکساعت قبل از تشکیل جلسه احضار خواهند شد اهل خبره در صورتیکه در خارج مقرر محکمه بوده باشند محکمه میتواند در صورتیکه حضور آنها لازم نباشد بقرائت نظریات آنها که قبلاً در نزد یکی از مأمورین قضائی اظهار نموده اند اکتفا نماید.

ماده دهم - روز محاکمه (قبل از تشکیل جلسه) رئیس محکمه باید بهینند خبره و شهودی که احضار شده اند حاضرند یا خیر و نسبت بهر خبره و شاهدی که تا یک ساعت پس از وقت مقرر حاضر نشد امر بجلب خواهد داد.

ماده یازدهم - مخارج ایاب و ذهاب و مدت توقف شاهد و خبره با کسی است که تقاضای حضور آنها را کرده اعم از متهم - مدعی العموم یا مدعی خصوصی.

ماده دوازدهم - هر خبره یا شاهدی که تا یکساعت پس از موقع مقرر در احضاریه حاضر نشد و عدم حضور او در نتیجه فرس ماژور نبود بامر رئیس محکمه محکوم بجس از یکروز تا هفت روز خواهد گردید.

ماده سیزدهم - متهمی که وکیل مدافع او را رئیس محکمه تعیین کرده است باید حق الوکاله بپردازد مگر در صورت عدم تمکن - حق الوکاله مطابق نظامنامه ای خواهد بود که وزارت عدلیه معین میکند.

تبصره - مفاد این ماده در مورد وکلای مدافعی که دیوان جزای عمال دولت معین مینماید نیز مجری خواهد بود.

ماده چهاردهم - در مورد هر امر جنائی که تا تاریخ اجرای این قانون هنوز جلسه رسمی محاکمه آن شروع نشده است مطابق مقررات این قانون رفتار خواهد شد.

ماده پانزدهم - مواد ۳۶۷ تا ۳۷۷ قوانین موقتی محاکمات جزائی ملغی خواهد بود.

ماده شانزدهم - این قانون از بیستم امرداد ۱۳۰۹ بموقع اجرا گذاشته خواهد شد.

چون بموجب قانون مصوب ۲۸ فروردین ماه ۱۳۰۹ « وزیر عدلیه مجاز است کلیه لوایح قانونی را که بمجلس شورای ملی پیشنهاد مینماید پس از تصویب کمیسیون قوانین عدلیه بموقع اجرا گذارده و پس از آزمایش آنها در عمل نواقصی را که در ضمن جریان ممکن است معلوم شود رفع و قوانین مزبور را تکمیل نموده ثانیاً برای تصویب بمجلس شورای ملی پیشنهاد نماید » علیهذا (قانون راجع بمحاکمات جنائی) مشتمل بر شانزده ماده که در تاریخ اول امرداد ماه یکهزار و سیصد و نه شمسی بتصویب کمیسیون قوانین عدلیه مجلس شورای ملی رسیده قابل اجراست.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

منع خرید و فروش برده در خاک ایران و آزادی برده

در موقع ورود بمملکت

مصوب ۱۸ بهمن ماه ۱۳۰۷

ماده واحده - در مملکت ایران هیچ کس بعنوان برده شناخته نشده و هر برده بمجرد ورود بخاک یا آبهای ساحلی ایران آزاد خواهد بود هر کس انسانی را بنام برده خرید و فروش کرده یا رفتار مالکانه دیگری نسبت بانسانی بنماید یا واسطه معامله و حمل و نقل برده بشود محکوم بیک تا سه سال حبس تأدیبی خواهد گردید.

تبصره - هر یک از مأمورین دولتی مکلف است بمحض اطلاع یا مراجعه کسی که مورد معامله یا رفتار برده گئی شده است فوراً وسائل استخلاص او را فراهم آورده برای تعقیب مجرم به نزدیکترین پار که بدایت اطلاع دهد.

اینقانون که مشتمل بر یکماده است در جلسه هیجدهم بهمن ماه یکهزار و سیصد و هفت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید. رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

متحدالشکل نمودن البسه اتباع ایران در داخله مملکت

مصوب ۶ دیماه ۱۳۰۷

ماده اول - کلیه اتباع ذکور ایران که بر حسب مشاغل دولتی دارای لباس مخصوص نیستند در داخله مملکت مکلف هستند که ملبس بلباس متحدالشکل بشوند و کلیه مستخدمین دولت اعم از قضائی و اداری مکلف هستند در موقع اشتغال بکار دولتی بلباس مخصوص قضائی یا اداری ملبس شوند و در غیر آنموقع باید بلباس متحدالشکل ملبس گردند.

ماده دوم - طبقات هشتگانه ذیل از مقررات اینقانون مستثنی میباشند:

۱ - مجتهدین مجاز از مراجع تقلید مسلم که اشتغال بامور روحانی داشته باشند

۲ - مراجع امور شرعیه دهات و قصبات پس از برآمدن از عهده امتحان معینه

۳ - مقتیان اهل سنت و جماعت که از طرف دو نفر از مقتیان مسلم اهل سنت

اجازه فتوی داشته باشند.

۴ - پیشنمازان دارای محراب

۵ - محدثین که از طرف دو نفر مجتهدین مجاز اجازه روایت داشته باشند.

۶ - طلاب مشغولین بفقہ و اصول که در درجه خود از عهده امتحان برآیند

۷ - مدرسین فقه و اصول و حکمت الهی

۸ - روحانیون ایرانیان غیر مسلم.

ماده سوم - متخلفین از این قانون در صورتیکه شهر نشین باشند بجزای نقدی

از یک تا پنج تومان و یا بحبس از یک تا هفت روز در صورتیکه شهر نشین نباشند بحبس

از یک تا هفت روز بحکم محکمه محکوم خواهند گردید.

وجوه جرائم مأخوذه از اجرای این ماده در هر محل توسط بلدیة آنجا مخصوص

تهیه لباس متحدالشکل برای مساکین آن محل خواهد بود.

ماده چهارم - اینقانون در شهرها و قصبات از اول فروردین ۱۳۰۸ و خارج

از شهرها در حدود امکان عملی شدن آن بشرطیکه از فروردین ۱۳۰۹ تجاوز نکند

بموقع اجرا گذارده خواهد شد و دولت مأمور تنظیم نظامنامه و اجرای اینقانون میباشد

این قانون که مشتمل بر چهار ماده است در جلسه ششم دیماه یکهزار و سیصد و

هفت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون تابعیت*

مصوب ۱۶ شهریورماه ۱۳۰۸

ماده اول - اشخاص ذیل تبعه ایران محسوب میشوند.

۱- کلیه ساکنین ایران باستثنای اشخاصی که تبعیت خارجی آنها مسلم باشد تبعیت خارجی کسانی مسلم است که مدارک تابعیت آنها مورد اعتراض دولت ایران نباشد.

۲- کسانی که پدر آنها ایرانی است اعم از اینکه در ایران یا در خارجه متولد شده باشند.

۳- کسانی که در ایران متولد شده و پدر و مادر آنان غیر معلوم باشد.

۴- کسانی که در ایران از پدر و مادر خارجی که یکی از آنها در ایران متولد شده است بوجود آمده اند.

۵- کسانی که در ایران از پدری که تبعه خارجه است بوجود آمده و پس از رسیدن بسن هیجده سال تمام در ایران سکونت Domicile داشته باشند.

۶- هر زن تبعه خارجه که شوهر ایرانی اختیار کند.

۷- هر تبعه خارجی که تابعیت ایران را تحصیل کرده باشد.

تبصره ۵ - اطفال متولد از نمایندگان سیاسی و قونسولی خارجه مشمول فقره ۴ و ۵ نخواهند بود.

ماده دوم - اشخاص مذکور در فقره ۴ و ۵ حق دارند پس از رسیدن به سن ۱۸ سال تمام تا یکسال تابعیت پدر خود را قبول کنند مشروط بر اینکه در ظرف مدت فوق اظهاریه کتبی تقدیم وزارت امور خارجه نمایند و تصدیق دولت پدرشان دائر باینکه آنها را تبعه خود خواهند شناخت ضمیمه اظهاریه باشد.

* منم قانون تابعیت در تاریخ ۲۹ مهرماه ۱۳۰۹ تصویب و بعد از این قانون چاپ شده است

ماده سوم - نسبت باطفالی که در ایران از اتباع دولی متولد شده اند که در مملکت متبوع آنها اطفال متولد از اتباع ایرانی را بموجب مقررات تبعه خود محسوب داشته و رجوع آنها را به تبعیت ایران منوط با اجازه میکنند معامله متقابله خواهد شد.

ماده چهارم - اشخاصی که دارای شرایط ذیل باشند میتوانند تابعیت ایران را تحصیل کنند.

۱- بسن هیجده سال تمام رسیده باشند.

۲- پنجسال اعم از متوالی یا متناوب در ایران ساکن بوده باشند.

۳- فراری از خدمت نظامی نباشند.

۴- در هیچ مملکتی به جنحه مهم و جنایت غیر سیاسی محکوم نشده باشند در مورد فقره دوم این ماده مدت اقامت در خارجه برای خدمت دولت ایران در حکم اقامت در خاک ایران است.

ماده پنجم - کسانی که بامور عام المنفعه ایران خدمت یا مساعدت شایانی کرده باشند بدون رعایت شرط اقامت ممکن است به تبعیت ایران قبول شوند.

ماده ششم - اگر تا پنج سال از تاریخ صدور سند تابعیت معلوم شود شخصی که به تبعیت ایران قبول شده فراری از خدمت نظام بوده و همچنین هر گاه قبل از انقضای مدتی که مطابق قوانین ایران مرور زمان حاصل میشود معلوم گردد شخصی که به تبعیت قبول شده محکوم بجنحه مهم یا جنایت عمومی است هیئت وزراء حکم خروج او را از تابعیت ایران صادر خواهد کرد.

ماده هفتم - اشخاصی که تحصیل تابعیت ایرانی نموده یا بنمایند از کلیه حقوقی که برای ایرانیان مقرر است باستثناء حق رسیدن بمقام وزارت و کفالت وزارت و یا هر گونه مأموریت سیاسی در خارجه بهره مند میشوند لیکن نمیتوانند بمقامات ذیل

نائل گردند مگر پس از ده سال از تاریخ صدور سند تابعیت .

- ۱ - عضویت مجالس مقننه .
- ۲ - عضویت انجمنهای ایالتی و ولایتی .
- ۳ - استخدام در وزارت امور خارجه .

ماده هشتم - درخواست تابعیت باید مستقیماً یا بتوسط حکام یا ولات بوزارت امور خارجه تسلیم شده و دارای منضمات ذیل باشد .

- ۱ - سواد مصدق اسناد هویت تقاضا کننده و عیال و اولاد او .
- ۲ - تصدیقنامه نظمیه دائر به تعیین مدت اقامت تقاضا کننده در ایران و نداشتن سوء سابقه و داشتن مکنت کافی یا شغل معین برای تأمین معاش

وزارت امور خارجه رسیدی باتعیین تاریخ وصول داده و در صورت لزوم اطلاعات راجعه بشخص تقاضا کننده را تکمیل و آنرا به هیئت وزراء ارسال خواهد نمود تا هیئت مزبور در قبول یا رد آن تصمیم مقتضی اتخاذ کند در صورت قبول شدن تقاضا سند تابعیت بدرخواست کننده تسلیم خواهد شد .

ماده نهم - زن و اولاد صغیر کسانی که بر طبق این قانون تحصیل تابعیت ایران مینمایند تبعه دولت ایران شناخته میشوند ولی زن در ظرف یکسال از تاریخ صدور سند تابعیت شوهر و اولاد صغیر در ظرف یکسال از تاریخ رسیدن بسن هیجده سال تمام میتوانند اظهاریه کتبی بوزارت امور خارجه داده و تابعیت مملکت سابق شوهر و یا پدر را قبول کنند لیکن باظهاریه اولاد ذکور باید تصدیق مذکور در ماده ۲ ضمیمه شود .

ماده دهم - تحصیل تابعیت ایرانی پدر بهیچوجه در باره اولاد که در تاریخ تقاضا نامه بسن هیجده سال تمام رسیده اند مؤثر نمیشود .

ماده یازدهم - زن غیر ایرانی که در نتیجه ازدواج ایرانی میشود میتواند بعد

از تفریق یا فوت شوهر ایرانی بتابعیت اول خود رجوع نماید مشروط بر اینکه وزارت امور خارجه را کتباً مطلع کند ولی هر زن شوهر مرده که از شوهر سابق خود اولاد دارد نمیتواند مادام که اولاد او بسن هیجده سال تمام نرسیده از این حق استفاده کند و در هر حال زنی که مطابق این ماده تبعه خارجه میشود حق داشتن اموال غیر منقوله نخواهد داشت مگر در حدودیکه این حق باتباع خارجه داده شده باشد و هر گاه دارای اموال غیر منقولی بیش از آنچه که برای اتباع خارجه داشتن آن جایز است بوده و یا بعداً بارث اموال غیر منقولی بیش از آن حد باو برسد باید در ظرف یکسال از تاریخ خروج از تابعیت ایران یادار شدن ملک در مورد ارث مقدار مازاد را بنحوی از انحاء باتباع ایران منتقل کند و الا اموال مزبور با نظارت مدعی العموم محل بفروش رسیده و پس از وضع مخارج فروش قیمت بآنها داده خواهد شد .

ماده دوازدهم - زن ایرانی که با تبعه خارجه مزاجت مینماید بتابعیت ایرانی خود باقی خواهد ماند مگر اینکه مطابق قانون مملکت زوج تابعیت شوهر بواسطه وقوع عقد ازدواج بزوجه تحمیل شود ولی در هر صورت بعد از وفات شوهر و یا تفریق بصرف تقدیم درخواست بوزارت امور خارجه بانضمام ورقه تصدیق فوت شوهر و یا سند تفریق تابعیت اصلیه زن با جمیع حقوق و امتیازات راجع بآن مجدداً باو تعلق خواهد گرفت .

ماده سیزدهم - اتباع ایران نمیتوانند تبعیت خود را ترك کنند مگر بشرايط ذیل :

- ۱ - بسن هیجده سال تمام رسیده باشند .
- ۲ - هیئت وزراء خروج از تابعیت آنها را اجازه دهد .
- ۳ - قبلاً تعهد نمایند که در ظرف یکسال از تاریخ ترك تابعیت حقوق خود را بر اموال غیر منقوله که در ایران دارا میباشند و یا ممکن است بالوراثه دارا

شوند ولو قوانین ایران اجازه تملك آنرا باتباع خارجه بدهد بنجوى از انحاء باتباع ایرانی منتقل کنند زوجه و اطفال کسیکه بر طبق این ماده ترك تابعیت می نماید اعم از اینکه اطفال مزبور صغیر یا کبیر باشند از تبعیت ایرانی خارج نمیگردند مگر اینکه اجازه هیئت وزراء شامل آنها هم باشد.

ماده چهاردهم - هر تبعه ایران که بدون رعایت مقررات فوق تابعیت خارجی تحصیل کند تبعیت خارجی او کان لم یکن بوده و تبعه ایران شناخته میشود ولی درعین حال کلیه اموال غیر منقوله او با نظارت مدعی العموم محل بفروش رسیده و پس از وضع مخارج فروش قیمت آن باو داده خواهد شد و بعلاوه از رسیدن بمقام وزارت و معاونت و عضویت مجالس مقننه و انجمنهای ایالتی و ولایتی و بلدی و هر گونه مشاغل دولتی محروم خواهد بود.

ماده پانزدهم - از اتباع ایرانی کسانی که خود یا پدرشان موافق مقررات تبدیل تابعیت کرده باشند و بخواهند به تابعیت اصلیه خود رجوع نمایند بمجرد درخواست بتابعیت ایران قبول خواهند شد.

ماده شانزدهم - این قانون از تاریخ بیستم شهریور ماه ۱۳۰۸ بیعقد بموقع اجراء گذاشته خواهد شد.

این قانون که مشتمل بر شانزده ماده است در جلسه شانزدهم شهریور ماه یکهزار و سیصد و هشت بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

متمم قانون تابعیت

مصوب ۲۹ مهر ماه ۱۳۰۹

ماده اول - اشخاصی که مشمول یکی از فقرات ۴ و ۵ ماده اول از قانون تابعیت

مصوب ۱۶ شهریور ۱۳۰۸ بوده ولی در تاریخ اجراء قانون مزبور سن آنها از هیجده سال تمام تجاوز کرده باشد میتوانند تابعیت پدر خود را اختیار کنند مشروط بر اینکه در ظرف یکسال از تاریخ تصویب این قانون اظهاریه کتبی تقدیم وزارت امور خارجه نمایند بانضمام تصدیق دولت متبوع پدرشان مشعر بر اینکه آنها را تبعه خود میشناسند.

ماده دوم - اشخاصیکه مشمول فقره ۵ از ماده اول قانون تابعیت مصوب ۱۶ شهریور ۱۳۰۸ میباشدند برای اینکه تبعه ایران شناخته شوند باید بلا فاصله بعد از رسیدن بسن ۱۸ سال تمام لا اقل یکسال دیگر در ایران اقامت کرده باشند و الا قبول شدن آنها بتابعیت ایران بر طبق مقرراتی خواهد بود که بموجب قانون ۱۶ شهریور ۱۳۰۸ برای تحصیل تابعیت ایران مقرر است (ماده ۴ و ما بعد) ولو اینکه اشخاص مزبور بعداً به ایران مراجعت کرده و در آنجا اختیار اقامت کرده باشند.

این قانون که مشتمل بر دو ماده است در جلسه بیست و نهم مهر ماه یکهزار و سیصد و نه شمسی به تصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون بلدییه

مصوب ۳۰ اردیبهشت ماه ۱۳۰۹

ماده اول - از اول امرداد ۱۳۰۹ سهم بلدییهها که از محل مالیات راه تأدییه میشود باستثنای مبلغی که در ماده ۲ مذکور است بر اعتبار راه سازی اضافه میشود.

تبصره ۱ - صرفه جوئیهای سابق بلدییه هر محل تا تاریخ اول امرداد ۱۳۰۹ اختصاص به بلدییه همان محل خواهد داشت.

تبصره ۲ - صدی دو بودجه ۱۳۰۸ کلیه بلدییهها که برای اجرت مهندسین بلدی تخصیص داده شده است و همچنین صرفه جوئیهای صدی دو تا اول امرداد ۱۳۰۹ باختیار

وزارت داخله گذاشته خواهد شد که کما کان اجرت مهندسین را از این محل پرداخت نماید.

نظامنامه بلدیہ

مصوب کمیسیون داخله مجلس شورای ملی

مورخ ۶ خرداد ماه ۱۳۰۹

قسمت اول - در تشکیلات بلدیہ

ماده اول - بموجب ماده ۳ قانون بلدیہ مورخه ۳۰ اردیبهشت ماه ۱۳۰۹ بلدیہ تشکیل میشود از انجمن بلدی و اداره بلدیہ.

فصل اول - در تشکیل انجمن بلدی

ماده ۲ - انجمن بلدیہ مرکب است از ۶ الی ۱۲ نفر موافق تفصیل ذیل.

۱ - در پایتخت ۱۲ نفر

۲ - در مرکز ایالات و ولایات درجه اول ۹ نفر.

۳ - در سایر نقاط ۶ نفر.

ماده ۳ - انجمن بلدیہ بترتیب ذیل انتخاب و تشکیل میشود.

والی یا حاکم برای تشکیل انجمن نظارت از طبقات مالکین و تجار و اصناف ۶ نفر (از هر طبقه دو نفر) را که طرف اعتماد عمومی و معروف بامانت و دارای سواد باشند دعوت خواهد کرد انجمن نظارت پس از قبول دعوت والی یا حاکم در محلی که معین شده است حاضر شده و در تحت ریاست حاکم یا نماینده او تشکیل یافته و بوظایف خود مشغول خواهد شد - برای تحریرات انجمن بقدر کفایت از اداره ایالتی یا حکومتی منشی معین خواهد شد.

ماده ۴ - انجمن نظارت اعلانی مرتب نموده از ۲ الی ۵ روز قبل از شروع بانتخاب منتشر خواهد ساخت - اعلان مزبور مطالب ذیل را حاوی خواهد بود.

۱ - محل انعقاد انجمن و اوقاتی که برای اخذ رأی معین میشود.

۲ - شرایط انتخاب کنندگان و انتخاب شوندگان بموجب ماده ۱۰.

۳ - ترتیب دادن رأی باتوضیح اینکه دادن رأی مخفی است رأی دهندگان باید رأی خود را روی کاغذ سفید بی نشان قبلاً نوشته و با ورقه سجل احوال خود همراه داشته باشند.

۴ - عده و کلای بلدی که باید انتخاب شوند.

تبصره ۵ - عده انتخاب شوندگان باید پنج برابر عده باشد که در ماده ۲ معین شده است.

ماده ۵ - اخذ رأی باید در ظرف یکروز بعمل آید که حد اقل آن ده ساعت باشد.

تبصره ۳۵ - عوائد مالیات مستغلات هر محل و سهمی بلدیہ ها از مالیات ذبایح و همچنین عوائد سینما ها و نمایشها مطابق قوانین مربوطه کما کان اختصاص بلدیہ همان محل خواهد داشت.

تبصره ۵ - انتخاب کنندگان بعد از ارائه ورقه سجل احوال خود که نمره و اسم انتخاب کنندگان را انجمن نظارت در دفتر مخصوص ثبت خواهد کرد فوراً ورقه رأی خود را در حضور نظار در صندوق رأی انداخته خارج میشوند.

ماده ۶ - استخراج آراء پس از ختم اخذ رأی باید بفاصله یکروز شروع شده و اکثر در ظرف ۵ روز خاتمه یابد.

طرز اخذ رأی و استخراج آراء و تشخیص حائزین اکثریت مطابق قانون انتخابات مجلس شورای ملی خواهد بود.

ماده ۷ - والی یا حاکم نتیجه استخراج آراء را بلافاصله بوزارت داخله اطلاع خواهد داد و وزارت داخله مراتب را بهیئت دولت پیشنهاد می نماید تا عده لازم از میان منتخبین تعیین شود و انتصاب آن ها بر حسب حکم دولت بعمل خواهد آمد.

تبصره ۵ - تعیین اشخاصی که بیش از سه عشر از عده آراء حد اکثر را حائز باشند بردارند گان کمتر از سه عشر مقدم خواهند بود.

ماده ۸ - انجمن نظارت پس از خاتمه استخراج آراء بفاصله ۲۴ ساعت صورت مجلس انتخابات را تنظیم و امضاء کرده بایالت یا حکومت تسلیم مینماید.

ماده ۹ - در صورتی که یکی از منتخبین که بسمت عضویت اصلی انجمن بلدی انتخاب شده اند استعفاء یا فوت کند ایالت یا حکومت مراتب را بوزارت داخله اطلاع خواهد داد تا وزارت داخله از میان بقیه منتخبین یک نفر را بجای مستعفی یا متوفی معین نماید.

ماده ۱۰ - شرایط انتخاب کنندگان و انتخاب شوندگان که بموجب ماده ۵ قانون بلدیہ باید منحصر از طبقات سه گانه (تجار و اصناف و مالکین) باشند بقرار ذیل است:

الف - شرایط انتخاب کنندگان.

اولا - تبعه دولت ایران باشند.

ثانیاً - سن آنها کمتر از بیست سال نباشد.

ثالثاً - محکوم به جنایت نباشند.

ب - شرایط انتخاب شوندگان.

اولا - تبعه دولت ایران باشند.

ماده دوم - مبلغ پانصد هزار تومان در هر سال از عوائد مالیات راه برای تعمیرات و اصلاحات اساسی طهران و مبلغ سیصد هزار تومان برای اصلاحات و تعمیرات اساسی سایر شهرها و قصبات تخصیص داده میشود.

ثانیاً - سواد فارسی داشته باشند.
ثالثاً - سن آنها کمتر از ۳۰ و بیشتر از ۶۰ سال نباشد.
رابعاً - در ادارات دولتی استخدام نداشته باشند.
خامساً - محکوم بجنحه و جنایت نباشند.
ماده ۱۱ - شکایت از انتخابات بلدی مانع از جریان امر انتخابات نمیشود و مرجع رسیدگی شکایات وزارت داخله است.

ماده ۱۲ - وکلای بلدی پس از قبول دعوت نامه ایالت یا حکومت در محلی که برای آنها مقرر است حضور بهم رسانیده از بین خود یک نفر رئیس یک نفر نایب رئیس یک نفر منشی برای مخفی و اکثریت نسبی انتخاب مینمایند در هر سال یک مرتبه انتخاب هیئت رئیسه انجمن تجدید خواهد شد.
ماده ۱۳ - وکلای بلدی قبل از شروع با اجرای وظایف قسم یاد میکنند که وظایف محوله بخود را با کمال درستی و صداقت و مراقبت انجام بدهند.

ماده ۱۴ - جلسات انجمن با حضور دو ثلث از اعضاء رسمیت حاصل مینماید.
ماده ۱۵ - جلسات و آراء انجمن علنی است و اکثریت آراء وقتی حاصل میشود که بیش از نصف حضار رأی بدهند و رأی مخفی وقتی گرفته خواهد شد که یک ثلث از اعضاء تقاضا نمایند مگر در مورد وضع عوارض که حتماً رأی باید علنی باشد.

ماده ۱۶ - هر یک از اعضاء انجمن بلدی که در دو جلسه انعقادی متوالیاً از حضور در جلسه بدون عذر موجه خود داری نمود از طرف رئیس بلدی یا حکومت برای هر مرتبه غیبت اخطار کتبی بعمل آمده و در جلسه سوم رئیس بلدی یا حکومت مراتب را بوزارت داخله اطلاع خواهد داد تا با رعایت ماده ۹ یک نفر بجای عضو مزبور تعیین و معرفی بشود.

ماده ۱۷ - والی یا حاکم و رئیس بلدی در جلسات انجمن حق شرکت در مذاکره داشته ولی حق رأی ندارند.

ماده ۱۸ - تحریر صورت مذاکرات هر جلسه و تصمیمات انجمن در دفتر مخصوص بعهد منشی انجمن است.

ماده ۱۹ - جلسات رسمی انجمن ماهی یک مرتبه بیشتر نخواهد بود و در صورت ضرورت بنا بر پیشنهاد رئیس بلدی ممکن است بطور فوق العاده تشکیل شود.

تبصره ۵ - جلسات رسمی انجمن بانظر والی و حاکم در دو ماه اول تشکیل انجمن بر حسب

ماده سوم - اداره کردن امور بلدی هر محل در حدود وظایفی که در نظامنامه مذکور در ماده ۵ مقرر خواهد شد بر عهده انجمن و اداره بلدی همان محل است
ماده چهارم - رئیس اداره بلدی که از طرف وزارت داخله معین میشود مسئول ضرورت ممکن است متوالی و متناوب تشکیل یابد.

ماده ۲۰ - مطالبی که در انجمن مطرح میشود باید به پیشنهاد کتبی اداره بلدی یا تقاضای کتبی یک ثلث از وکلای بلدی یا بموجب تقاضای کتبی ایالت یا حکومت محل باشد.
ماده ۲۱ - نظامات داخلی انجمن مطابق نظامنامه خواهد بود که انجمن تهیه نموده و وزارت داخله تصویب کرده باشد.
ماده ۲۲ - دوره وکالت و کلاهی بلدی دو سال شمسی است که از روز انعقاد رسمی انجمن شروع میشود.

فصل دوم - در تشکیل اداره بلدیہ

ماده ۲۳ - اداره بلدیہ تحت ریاست یک نفر رئیس خواهد بود که از طرف وزارت داخله معین و منصوب میشود.

تبصره ۵ - در جاهائیکه وزارت داخله مقتضی بداند ریاست بلدیہ را بعهدہ شخص حاکم یا نایب الحکومه محل واگذار مینماید.

ماده ۲۴ - اداره بلدیہ هر محل به تناسب اهمیت و احتیاجات آن محل دارای اعضاء و اجزای اداری و مستخدمین جزو خواهد بود و انتصاب آنها بخدمت بلدیہ با رعایت مقررات قانون استخدام کشوری بر حسب پیشنهاد اداره بلدیہ و حکم وزارت داخله صورت خواهد گرفت.

ماده ۲۵ - مجموع حقوق اعضاء و مستخدمین اداری بلدیہ نباید از میزان عشر عایدات سالیانه بلدیہ هر محل تجاوز نماید.

ماده ۲۶ - مستخدمین جزو دون اشل از پرداخت کسور تقاعد معاف خواهند بود.

قسمت دوم - در وظائف

فصل سوم - در وظائف انجمن بلدی

ماده ۲۷ - وظائف انجمن بلدی بشرح ذیل است.

- ۱ - تعیین نوع و میزان عوارض بلدی و پیشنهاد آن بتوسط رئیس بلدیہ بوزارت داخله برای موافقت هیئت دولت.
- ۲ - مطالعه در بودجه بلدیہ که اداره بلدیہ تنظیم نموده باشد و بعد از تصویب انجمن برای جلب موافقت بوزارت داخله فرستاده شود.
- ۳ - مطالعه در تهیه وسائل برای توسعه معارف حوزه بلدی.

اجرای دستور اصلاحات بلدی است که از طرف دولت و انجمن بلدی تصویب شده باشد.
ماده پنجم - انجمن بلدی هر محل از نمایندگان طبقات تجار و اصناف و مالکین (اعم از مالکین مستغلات و مالکین املاک مزروعی) آن شهر و یا قصبه تشکیل خواهد

- ۴ - نظارت در جمع و خرج عوائد و عوارض بلدیہ و رسیدگی بمحاسبات بلدیہ و تفریح بودجه آن
- ۵ - مطالعه در پیشنهاد های اداره بلدیہ راجع به تغییر نقشه شهر
- ۶ - مطالعه در طرز پرداخت و تأمین قیمت اراضی وابسته اشخاص در مواقعی که تغییر نقشه شهر ضرورت پیدا کند و اداره بلدیہ آنرا پیشنهاد نماید
- ۷ - مطالعه در کلیه پیشنهاد های اداره بلدیہ راجع باصلاحات بلدی و آنچه که مربوط بوظائف اداره بلدیہ است

ماده ۲۸ - انجمن میتواند از نظریات اصلاحی اهالی استفاده نموده و اگر صلاح دید بآنها ترتیب اثر بدهد.

فصل چهارم - در وظائف اداره بلدیہ

ماده ۲۹ - وظائف اداره بلدیہ بقرار ذیل است :

- ۱ - پیشنهاد نوع و میزان عوارض و عایدات بلدی بانجمن
- ۲ - تنظیم بودجه و اعتبارات آن و تسلیم آن برای تصویب انجمن و ارسال آن برای جلب موافقت وزارت داخله
- ۳ - **قبضه** ۵ - اداره بلدیہ چهار ماه بآخر هر سال مانده بودجه سال آئینده خود را تنظیم نموده به انجمن خواهد داد و انجمن در ظرف دو هفته مطالعات خود را در بودجه بعمل آورده و پس از تصویب آن بوسیله اداره بلدیہ بوزارت داخله ارسال خواهد داشت که بعد از موافقت وزارت داخله یکماه قبل از آخر سال بودجه ابلاغ شود
- ۳ - فروش اموال منقول و غیر منقول متعلق ببلدیہ و خرید اموال منقول و غیر منقول برای بلدیہ با نظارت انجمن و تصویب وزارت داخله
- ۴ - قبول اعانه بنام شهر
- ۵ - پیشنهاد تغییر نقشه شهر و تأمین قیمت عادلانه اراضی وابسته متعلق باشخاص
- ۶ - تهیه میدانهای عمومی برای خرید و فروش ارزاق و غیره
- ۷ - تصدی در جمع آوری عایدات بلدیہ و مراقبت نمودن در رسانیدن آن بمصرف خود در حدود بودجه و اجازه وزارت داخله

قبضه ۵ - بلدیہ برای نگاهداری محاسبه عایدات و مصارف باید دارای دفاتر منظم جمع و خروج بوده و علاوه بر اینکه در آخر هر ماه صورت محاسبات آماه خود را بوزارت داخله ارسال میدارد

شد. عده اعضاء انجمن بلدی در پایتخت و سایر شهر ها و قصبات بر حسب مقتضیات محل از شش تا دوازده نفر خواهد بود. شرایط انتخاب کنندگان و انتخاب شوندگان و طرز انتخاب و مدت تصدی اعضاء انجمن و سایر وظائف آنها مطابق نظامنامه که بتصویب

باید هر شش ماه یکمرتبه صورت عواید و مصارف خود را برای اطلاع عموم اهالی محل منتشر سازد.

- ۸ - اداره کردن اموال منقوله و غیر منقوله متعلق به بلدیہ
- ۹ - مراقبت در تهیه وسایل فراوانی و ارزانی ارزاق و احتیاجات عمومی خصوصاً در مواقع سختی و قحطی
- ۱۰ - نظارت و تفتیش در صحت اوزان و مقیاسها
- ۱۱ - توسعه معابر عمومی و ساختمان خیابانها و پلها و زیر آب های شهر و احداث باغهای ملی و تفرجگاه عمومی و مریضخانه ها و دارالمساکین و دارالمجانین و سایر مؤسسات خیریه
- ۱۲ - مراقبت کامل در نظافت و روشنائی و آراستگی شهر مطابق احتیاجات محلی
- ۱۳ - تهیه احصائیه های مربوط بامور بلدی
- ۱۴ - مراقبت در امور صحی حوزه بلدی و معاونت عمومی بتوسط شعبه های طبی امدادی و مریضخانه های بلدی و دارالمجانین و سایر مؤسسات خیریه و حفظ اطفال بی صاحب و اتخاذ تدابیر لازمه در مواقع بروز امراض مسریه و مراقبت در انتظام امور غسالخانه ها و قبرستانها و اهتمام در اجرای تعلیمات و شرایط صحی در کارخانه جات و مراقبت در پاکیزگی حمامها و تنظیم امور میاه و تنقیه قنوات حوزه بلدی

۱۵ - اقدامات لازمه بر ضد حریق و سیل

- ۱۶ - جلوگیری از تکدی و واداشتن متکدیان بکارهای صنعتی
- ۱۷ - حفظ ابنیه و آثار قدیمه که اختصاص به شهر داشته باشد
- ۱۸ - حفظ و تکمیل نظامات صنفی و رفع اختلافات مربوطه بآن
- ۱۹ - مدعی و مدعی علیه واقع شدن در محاکم
- ۲۰ - تعیین و تعدیل نرخ گوشت و نان و سایر ارزاق و مصالح بنائی و میزان کرایه وسائط نقلیه مربوط به حوزه بلدی
- ۲۱ - تهیه قرارداد های لازم برای تسهیل امر قصابی و خبازی و محدود نمودن آن در مواقع ضرورت

ماده ۳۰ - از وظائف مفصله فوق آنچه در درجه اول واقع است و باید مورد توجه و اهتمام مخصوص اداره بلدیہ باشد عبارت از فقرات ذیل است.
 نگاهداری و تعمیر و نظیف و روشنائی معابر

کمیسیون داخله مجلس شورای ملی خواهد رسید معین خواهد گردید *
ماده ششم - مجلس شورای ملی بانجمن های بلدی اجازه میدهد که برای تأمین مصارف بلدی هر محلی راجع به تنظیفات و روشنائی و تعمیرات و احتیاجات صحی و معارفی بلدی و امثال آن عوارض محلی وضع نماید.

* نظامنامه مذکور بالا و مواد الحاقیه آن بشرح زیر در تاریخ ۶ خرداد - ۱۰ - تیر ماه - ۱۳ و ۱۴ آبانماه ۱۳۰۹ بتصویب کمیسیون داخله مجلس شورای ملی رسیده است.

تنظیم و پاکیزه کردن آبها - تنظیم امور ارزاق .

سایر وظائف مقررہ را اداره بلدیہ در حدود عواید و اعتباراتی که بدست میآورد با موافقت و نظارت انجمن بلدی متدرجاً انجام خواهد داد .

قسمت سوم - مواد متفرقه

فصل پنجم

ماده ۳۱ - کلیه عوارض و عایداتی که بعدها برای بلدیہ وضع و تصویب میشود بصرف بلدی میرسد و تصدی وصول و خرج آن خود بلدیہ است .

ماده ۳۲ - مالیات مستغلات و سهم ذبایح و سایر عوایدی که قانوناً بلدیہ ها اختصاص دارد و تصدی وصول آن وزارت مالیه است و همچنین عایداتی که ممکن است بعد ها بوسیله وزارت مالیه یا ادارات دیگر برای بلدیہ وصول و جمع آوری شود پس از وصول مالیه بلا فاصله به بلدیہ هر محل تسلیم نموده و تصدی جمع و خرج آن با خود بلدیہ خواهد بود .

ماده ۳۳ - اداره بلدیہ هر ۶ ماه یکبار صورت جامعی از کلیه اموال منقوله و غیر منقوله متعلق بلدیہ ترتیب داده بضمیمه راپورت اقدامات خود توسط ایالت یا حکومت بوزارت داخله خواهد فرستاد و سالی یکبار عملیات یک ساله خود را برای اطلاع عمومی طبع و نشر خواهد کرد .
 رئیس بلدیہ واسطه ارتباط انجمن با وزارت داخله خواهد بود .

ماده ۳۴ - ولات و حکام حق تفتیش و رسیدگی در اداره بلدیہ و دوائر جزء آن دارند و هر گاه مشاهده کنند که اقداماتی بر خلاف مقررات و تعلیمات صادره بعمل آمده است باید بلدیہ اخطار نمایند تا در ترمیم آن اقدام کند راپورت قضیه را نیز بوزارت داخله بفرستند .

ماده ۳۵ - در مواردیکه انجمن نسبت به پیشنهاد های رئیس بلدیہ یا حاکم محل اعم از بودجه و غیره موافقت ننماید و اختلاف نظری حاصل گردد انجمن باید منتها در ظرف یک هفته دلیل عدم موافقت خود را کتباً اظهار و رئیس بلدیہ یا حاکم محل را اقناع کند و در صورتی که حاکم یا رئیس بلدیہ بدلائل انجمن قانع و متقاعد نشدند مراتب را بوزارت داخله اطلاع میدهند و رأی وزارت داخله قاطع خواهد بود .

طرز وضع عوارض مزبورہ باین نحو خواهد بود که انجمن بلدیہ هر محل عوارضی را که برای تأمین مقاصد مذکورہ در فوق لازم میداند توسط رئیس بلدی محل بوزارت داخله پیشنهاد خواهد نمود و پس از موافقت هیئت دولت بموقع اجرا گذارده خواهد شد .
ماده هفتم - قانون بلدیہ مصوب ۱۳۲۵ و قوانینی که با این قانون مابینت دارد ملغی است .

ماده هشتم - این قانون پس از تصویب بموقع اجرا گذارده میشود و وزارت

ماده ۳۶ - حوزه بلدیہ عبارت از محوطه شهر است باستثناء طهران که حوزه آن قبلاً معین شده است .

این نظامنامه که مشتمل بر ۳۶ ماده است بموجب ماده پنجم قانون بلدیہ مصوب ۳۰ اردیبهشت ماه ۱۳۰۹ در تاریخ ۶ خرداد ماه ۱۳۰۹ بتصویب کمیسیون پارلمانی داخله رسیده است .
 رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

مواد الحاقیه

ماده اول - در تقاطعی که قرائت آراء در ظرف پنج روز خاتمه پیدا نکرد وزارت داخله مجاز است تمدید مدت بدهد تا قرائت کلیه آراء خاتمه پیدا کند .

ماده دوم - هر گاه از منتظرین خدمت دولت برای عضویت انجمن بلدیہ طهران انتخاب شوند دولت حق انتخاب آنها را خواهد داشت .

ماده سوم - برای طرز وصول عوارض بلدی وزارت داخله نظامنامه لازمه را تهیه خواهد کرد که بوسیله بلدیہ ها بموقع اجرا گذاشته شود .

ماده چهارم - بکلیه بلدیہ های طهران و ایالات و ولایات اجازه داده میشود نسبت به اجراء وظایف خود اعم از آنچه در نظامنامه مصوبه بقانون بلدیہ ها مورخه ششم خرداد ماه ۱۳۰۹ مصرح است و کلیه آنچه را که وزارت داخله از وظایف بلدیہ ها تشخیص میدهد نظامنامه های لازمه را با موافقت انجمن های بلدی تدوین نموده و پس از تصویب وزارت داخله به موقع اجرا گذارند .

* مواد اول و دوم بالا در تاریخ ۱۰ تیر ماه ۱۳۰۹ و ماده سوم در تاریخ ۱۲ آبانماه ۱۳۰۹ و ماده چهارم در تاریخ ۱۴ آبانماه ۱۳۰۹ بموجب اختیار حاصله از قانون بلدیہ بتصویب کمیسیون داخله مجلس شورای ملی رسیده است .

داخله مأمور اجرای آن خواهد بود.

این قانون که مشتمل بر هشت ماده است در جلسه سی ام اردیبهشت ماه یکم هزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - داد گر

☆ قانون

راجع به اطاقهای تجارت

مصوب ۱۰ مهر ماه ۱۳۰۹

ماده ۱ - تأسیس اطاقهای تجارت در مراکز تجارتنی مهم مملکت بر حسب تقاضای تجار محل و پیشنهاد وزارت اقتصاد ملی بتصویب دولت واقع میشود.

ماده ۲ - عده اعضای اطاق تجارت به تعیین وزارت اقتصاد ملی بر حسب اهمیت هر محل از شش تا پانزده نفر است.

ماده ۳ - عضویت اطاق تجارت اقتضای آن است.

ماده ۴ - مدت عضویت اطاق تجارت سه سال است و هر سال يك نكث اعضاء تجدید میشود - در بدو تأسیس اطاق تجارت اعضائیکه در آخر سال اول و سال دوم باید خارج شوند بحکم قرعه تعیین خواهند شد.

ماده ۵ - انتخابات اطاق تجارت اعم از اینکه کلاً واقع شود یا بعضاً دو درجه است بترتیبی که در مواد آتی مقرر میگردد.

ماده ۶ - تجاریکه بر حسب مقررات ماده ۹ حق انتخاب دارند معادل سه برابر عده لازمه از بین تجاریکه موافق ماده ۱۰ واجد شرایط انتخاب شدن میباشد به رأی مخفی جمعی به اکثریت نسبی انتخاب مینمایند دولت از بین منتخبین اطاق تجارت را تعیین خواهد نمود.

ماده ۷ - وزیر اقتصاد ملی یا نماینده او حق حضور در جلسات و شرکت در مذاکرات و تصمیمات اطاق های تجارت را دارد در هر جلسه که وزیر

⊗ مواد ۱ - ۴ - ۵ - ۶ و همچنین قسمت الف از ماده ۹ و تبصره ماده ۱۰ و قسمت اول از ماده ۲۸ این قانون بموجب قانون ۱۵ اسفند ماه ۱۳۱۰ نسخ و اصلاح شده است.

حضور داشته باشد ریاست اقتضای آن را دارا خواهد بود.

ماده ۸ - هر اطاق تجارت میتواند باندازه لزوم مستخدمین موظف از منشی و غیره داشته باشد مستخدمین مزبور ممکن است بر حسب تقاضای اطاق تجارت با موافقت نظر وزارت اقتصاد ملی از بین مستخدمین دولت در صورت موافقت نظر وزارتخانه های مربوطه آنها انتخاب شوند.

در حق انتخاب عضویت

ماده ۹ - تجار و شرکتهای و مؤسسات تجارتنی که حائز شرایط ذیل باشند میتوانند در انتخاب اعضاء اطاق تجارت شرکت نمایند.

الف - اسم آنها در دفتر مالیات بر شرکتهای و تجارت حوزه انتخابیه ثبت باشد.

ب - محکوم بارتکاب جنحه و جنایت نباشند.

ج - متوقف و ورشکست به تقصیر نباشند و یا اگر سابقاً ورشکست شده اند مطابق قانون اعاده اعتبار نموده باشند.

د - تحت قیمومیت نباشند.

ه - در حوزه اطاق تجارت مقیم باشند.

تبصره ۵ - هر شرکتهای دارای يك رأی است که از طرف نماینده رسمی آن شرکت در هر حوزه انتخابیه اطاق تجارت که شعبه دارد داده خواهد شد و هیچ تاجری هم نمیتواند در تحت هیچ عنوانی بیش از يك رأی داشته باشد شرکتهای سهامی قانونی دارای دو رأی خواهند بود.

ماده ۱۰ - کسانی می توانند بعضویت اطاق های تجارت انتخاب و تعیین شوند که دارای شرایط ذیل باشند:

الف - سن کمتر از سی سال نباشد.

- ب - تبعه ایران باشد .
- ج - در حوزه اطاق تجارت اقامت داشته باشد .
- د - اسم آنها در دفتر مذکور در ماده ۱۳ ثبت باشد .
- ه - محکوم به جنحه و جنایت نباشد .
- و - ورشکست نباشند یا اگر هم سابقاً ورشکست شده اند مطابق قانون اعاده اعتبار کرده باشند .
- ز - مدت پنج سال بنام خود تجارت کرده درهوقع انتخاب نیز مشغول باشند .
- ح - دارای جواز تجارت باشد .
- ط - سواد خواندن و نوشتن فارسی را داشته باشد .
- تبصره ۵ - نماینده رسمی هر تجارتخانه مشمول قید بنام خود نبوده و حق دارد انتخاب گردد .
- ماده ۱۱ - تجار متوقف در مدت توقف از حق عضویت اطاقهای تجارت محروم می باشند .

در ترتیب انتخابات

- ماده ۱۲ - قبل از شروع به انتخابات اعضاء اطاق تجارت در هر محل کمیسیونی تحت ریاست حاکم مرکب از نمایندگان وزارت اقتصاد ملی و عدلیه و مالیه محل هر کدام یک نفر و پنج نفر از معارف تجار محل تشکیل میشود و این کمیسیون با رعایت مفاد مقررات ماده ۹ اسامی تمامی تجار و شرکتهای محل را که حق انتخاب دارند تنظیم خواهد کرد .
- ماده ۱۳ - اسامی تجار و شرکتهای که بترتیب فوق معین شده در دفتر مخصوص ثبت و قبل از شروع با انتخابات برای مدت پنج روز در چندین مرکز تجارتنی بمعرض مراجعه تجار گذارده میشود که اگر اسم کسی از قلم افتاده باشد یا اسم کسی که استحقاق رأی دادن ندارد در آن ثبت باشد بتوانند بر آن اعتراض نمایند اعتراض باید کتبی و با

- امضاء باشد در صورتیکه اعتراض کننده به تصمیم کمیسیون قانع نشود حق خواهد داشت به وزارت اقتصاد ملی مراجعه و شکایت کند و نظر وزارت اقتصاد ملی قاطع خواهد بود .
- ماده ۱۴ - همینکه دفتر مذکور در ماده ۱۳ تنظیم شد اعلانی از طرف حکومت محل منتشر میشود که حاوی مطالب ذیل خواهد بود .
- ۱ - محل و اوقاتی که تجار میتوانند بمدلول ماده ۱۳ بدفتر سابق الذکر مراجعه نمایند .
- ۲ - ایام و محلی که برای گرفتن شکایات و رسیدگی بآنها بر طبق ماده ۱۵ مقرر میشود .
- ۳ - روز و محل و اوقات رأی دادن .
- ۴ - عده اشخاصی که باید انتخاب شوند .
- ماده ۱۵ - پس از انقضای مدت مذکور در ماده ۱۳ کمیسیون انتخابات با اعتراضات وارده رسیدگی کرده در ظرف پنج روز نظر خود را اتخاذ و بر طبق آن دفتر اسامی را تصحیح خواهد کرد .
- ماده ۱۶ - مدت اخذ آراء از پنج روز بیشتر نخواهد بود در این مدت تجاریکه اسامی آنها در دفتر مذکور در ماده ۱۵ ثبت است در اوقات و محل معین در اعلان مذکور در ماده ۱۴ حاضر شده پس از امضاء یا مهر دفتر در مقابل اسم خود رأی خود را در صندوق انتخابات خواهند انداخت .
- ماده ۱۷ - پس از انقضای مدت اخذ آراء کمیسیون انتخابات در ظرف مدتی که زاید از ده روز نخواهد بود استخراج آراء نموده نتیجه انتخابات و اسامی منتخبین را بوزارت اقتصاد ملی ارسال خواهد داشت .

- ماده ۱۸** - مدت عملیات انتخابات از تاریخ اعلان انتخابات تا تاریخ اعلان اسامی
اعضاء اطاق تجارت از دو ماه نباید تجاوز نماید.
- ماده ۱۹** - از میان منتخبین درجه اول که بترتیب مقررات فوق معین شده اند
هیئت دولت اعضاء اطاق تجارت را در درجه دوم انتخاب و اسامی آنها را اعلان خواهد
کرد.
- ماده ۲۰** - اعضائی که سه ماه بدون عذر موجه در جلسات رسمی اطاق تجارت
حاضر نشوند با موافقت اطاق تجارت از طرف وزیر اقتصاد ملی مستعفی محسوب میشوند.
- ماده ۲۱** - هر يك از اعضاء اطاق تجارت که بعنوان جنحه یا جنایت مورد
تعقیب جزائی واقع شود تا ختم محاکمه موقتاً از حضور در جلسات اطاق تجارت محروم
خواهد بود.
- ماده ۲۲** - هر گاه عضوی بواسطه عملیات تجارتي یا اقدامات دیگری مورد
عدم اعتماد واقع شود اطاق تجارت میتواند انفصال او را از عضویت از وزارت اقتصاد
ملی تقاضا نماید، لکن تقاضای اطاق تجارت و تصمیم وزارت اقتصاد ملی باید موجه
و مدلل باشد.
- ماده ۲۳** - در طی هر سال هر گاه بواسطه استعفاء یا فوت یا بمقتضای مواد
۲۱ و ۲۲ در اعضاء اطاق تجارت کسر پیدا شود هیئت دولت عوض او را از منتخبین
درجه اول همان سال تعیین خواهد نمود و مدت عضویت این اعضاء همان بقیه مدت
عضویت اعضاء خارج شده خواهد بود.
- ماده ۲۴** - کسانی که بواسطه انقضای مدت یا استعفاء از عضویت اطاق تجارت
خارج میشوند مجدداً قابل انتخاب خواهند بود.

وظایف اطاقهای تجارت

- ماده ۲۵** - وظایف اطاقهای تجارت بقرار ذیل است:
- ۱ - تهیه و ارسال هر گونه نظریات و اطلاعات راجع بامور تجارتي و صنعتی
که دولت تقاضا نماید.
  - ۲ - اظهار نظر راجع باوضاع تجارتي و صنعتی حوزه خود با ذکر وسائل
اصلاح و توسعه آن و تقدیم راپورتهای جامع سالیانه راجع بجریان امور تجارتي
حوزه و عملیات و محاسبات سالیانه خود بوزارت اقتصاد ملی.
  - ۳ - اظهار نظر راجع باصلاحاتی که باید در کلیه قوانین تجارتي بعمل آید
مخصوصاً نسبت به تعرفه های گمرکی.
  - ۴ - تأسیس دفتر اطلاعات و نشر مجلات و احصائیه های تجارتي.
  - ۵ - تنظیم تعرفه اسامی تجار و مختصات تجارتي آنها.
  - ۶ - مساعدت با دولت در پیشرفت اقدامات اقتصادی.
  - ۷ - انجام وظایفی که بموجب نظامات یا قوانین علیحده از طرف دولت
بعهده آنها واگذار میشود.
- ماده ۲۶** - نظریات اطاقهای تجارت مخصوصاً راجع بمسائل ذیل لای الاقتضاء
از طرف وزارت اقتصاد ملی خواسته میشود.
- ۱ - در باب وضع یا تغییر و اصلاح قوانین مربوطه بتجارت و اقتصاد.
  - ۲ - راجع بمسائل مربوطه به بورس و بانک و صرافی و دلالی و عمل بیمه
و ترتیب دفاتر تجار و دلالتها.
  - ۳ - راجع بنمایشگاه های تجارتي.

۴ - غدغن موقتی از حمل و نقل امتعه بخارجه و از خارجه بداخله و اظهار نظر در تزئید و اصلاح صادرات .

۵ - اصلاح و ترقی وسائل حمل و نقل .

۶ - تهیه وسائل توسعه و اصلاح امور صنعتی .

۷ - امتیازات تجارتي .

ماده ۴۷ - رأی اطاقهای تجارت مشورتی و از لحاظ صلاح اندیشی است و دولت در اجرای تصمیمات اطاقهای تجارت همیشه مخیر میباشد مطالبی که دولت بآنها رجوع میکند اگر مربوط بمنافع محلی است فقط باطاق تجارت آن محل و اگر عام المنفعه است از تمام اطاقهای تجارت استشاره میشود .

ماده ۴۸ - بودجه اطاقهای تجارت از محل های ذیل تأمین میشود :

۱ - عوارضی که بنام اطاق تجارت از تجار گرفته خواهد شد و آن معادل است با صدی نیم مالیاتی که هر تاجر بعنوان جواز بدولت میدهد .

۳ - حق الزحمه که اطاقهای تجارت در مقابل انجام خدمات معینه با تصویب دولت اخذ مینمایند .

۳ - منافع مؤسساتی از قبیل مجله و امثال آن که اطاق تجارت تأسیس نماید .

۴ - وجوهی که اعضاء اطاق تجارت یا سایر تجار بطور دلخواه باطاق تجارت

می پردازند .

ماده ۴۹ - هر اطاق تجارت بودجه عایدات و مخارج خود را از حقوق اعضاء و

اجزاء و کرایه محل و مخارج مؤسسات تابعه و غیره تنظیم نموده و پس از تصویب وزارت اقتصاد ملی اعلام و بموقع اجرا میگذارد .

ماده ۳۰ - اطاقهای تجارت میتوانند پس از وضع مخارج مصوبه مازاد عایدات

مختلفه خود را برای مخارج فوق العاده و پیش بینی نشده ذخیره نمایند .

مواد مختلفه

ماده ۴۱ - اطاقهای تجارت بوسیله جراید یا لوایح و مجلات مخصوص بخود صورت کامل مذاکرات جلسات خویش و یا خلاصه از آنرا برای اطلاع عامه منتشر مینمایند بعلاوه در آخر هر سال و منتهی تا دو ماه از سال بعد گذشته راپورت عملیات و وضعیت بازار و صورت خلاصه عایدات و مخارج خود را نیز باید باطلاع عموم برساند فقط مطالبی که از طرف دولت و یا خود اطاق تجارت مکتموم بودن آنها لازم دانسته شود انتشار نمییابد .

ماده ۴۲ - ترتیب انتخاب هیئت رئیسه و وظایف آنها - حضور و غیاب اعضاء و عده جلسات و غیره در ضمن نظامنامه مخصوص از طرف وزارت اقتصاد ملی تعیین خواهد شد .

ماده ۴۳ - اطاقهای تجارت میتوانند درمسائلی که مربوط بوظایف آنها میشود برای کسب اطلاع مستقیماً با وزارتخانهها و ادارات دولتی رسماً مکاتبه نمایند لکن راپورتهای سالیانه اطاقهای تجارت و پیشنهاد و نظریات آنها نسبت بمسائل مختلفه اقتصادی و همچنین صورت جمع و خرج آنها منحصرأ باید بوزارت اقتصاد ملی ارسال شود

ماده ۴۴ - دولت میتواند بر حسب پیشنهاد وزارت اقتصاد ملی هر يك از اطاقهای تجارت را منحل نماید مشروط بر اینکه بلا فاصله اعلان تجدید انتخابات را منتشر و منتهی در ظرف سه ماه از تاریخ اعلان انحلال اطاق تجارت جدید رامفتوح سازد . در مدت انحلال هر يك از اطاقهای تجارت نگاهداری دفاتر و اثاثیه و دارائی اطاق مزبور بعهد وزارت اقتصاد ملی است .

ماده ۴۵ - وزارت اقتصاد ملی مأمور اجرای این قانون است .

این قانون که مشتمل بر سی و پنج ماده است در جلسه دهم مهر ماه یک هزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

راجع بحفظ آثار ملی

مصوب ۱۲ آبانماه ۱۳۱۹

ماده اول - کلیه آثار صنعتی و ابنیه و اماکنی که تا اختتام دوره سلسله زنجیره در مملکت ایران احداث شده اعم از منقول و غیر منقول با رعایت ماده ۳ اینقانون میتواند جزء آثار ملی ایران محسوب داشت و در تحت حفاظت و نظارت دولت میباشد.

ماده دوم - دولت مکلف است از کلیه آثار ملی ایران که فعلا معلوم و مشخص است و حیثیت تاریخی یا علمی یا صنعتی خاصی دارد فهرستی ترتیب داده و بعدها هر چه از این آثار مکشوف شود ضمیمه فهرست مزبور بنماید. فهرست مزبور بعد از تنظیم طبع شده و با اطلاع عامه خواهد رسید.

ماده سوم - ثبت مال در فهرست آثار ملی پس از تشخیص و اجازه کتبی وزارت معارف خواهد بود ولیکن ثبت مالی که مالک خصوصی داشته باشد باید قبلا به مالک اخطار شود و قطعی نمیشود مگر پس از آنکه بمالک اخطار و باعتراف او اگر داشته باشد رسیدگی شده باشد و وظایف مقرر در این قانون راجع بآثار ملی فقط پس از قطعی شدن ثبت برعهده مالک تعلق خواهد گرفت.

ماده چهارم - مالک مال غیر منقولی که مطابق اینقانون از آثار ملی میتواند

محسوب داشت و همچنین هر کس که بوجود چنین مالی پی ببرد باید بنزدیکترین اداره مربوطه از ادارات دولتی اطلاع بدهد تا در صورتیکه مقامات صالحه مقرر در نظامنامه اجرائیه این قانون تصدیق نمودند که از آثار ملی است در فهرست آثار ملی ثبت بشود.

ماده پنجم - اشخاصیکه مالک یا متصرف مالی باشند که در فهرست آثار ملی ثبت شده باشد میتوانند حق مالکیت یا تصرف خود را حفظ کنند ولیکن نباید دولت را از اقداماتیکه برای حفاظت آثار ملی لازم میداند ممانعت نمایند در صورتی که عملیات دولت برای حفاظت مستلزم مخارجی شود دولت از مالک مطالبه عوض نخواهد نمود و اقدامات مزبور مالکیت مالک را متزلزل نخواهد کرد.

ماده ششم - عملیات مفصله ذیل ممنوع و مرتکبین آن بموجب حکم محکمه قضائی به اداء پنجاه تومان الی هزار تومان جزای نقدی محکوم خواهند شد و بعلاوه معادل خسارتی که بواسطه عمل خود بر آثار ملی وارد ساخته اند میتواند از ایشان اخذ نمود.

الف - منهدم کردن یا خرابی وارد آوردن بآثار ملی و دستور ساختن روی آنها باندود و یا رنگ و رسم کردن نقوش و خطوط بر آنها.

ب - اقدام بعملیاتی در مجاورت آثار ملی که سبب تزلزل بنیان یا تغییر صورت آنها شود.

ج - تملک و معامله بدون اجازه دولت نسبت بمصالح و مواد متعلقه به ابنیه مذکوره در فهرست آثار ملی.

اقدام بمرمت و تجدید بنائی از آثار ملی که در تصرف اشخاص باشد باید با اجازه و تحت نظر دولت واقع شود و الا مجازاتهای سابق الذکر ممکن است بمرتکب تعلق گیرد.

ماده هفتم - اموال منقوله که از آثار ملی محسوب و مالک خصوصی داشته باشد باید در فهرست جداگانه بترتیبی که در ماده سه مقرر است ثبت شود.

ماده هشتم - برای هر مال منقولی که در فهرست آثار ملی ثبت شده باید یک معرفی نامه در دو نسخه تنظیم شود که وصف واصل و منشاء و کیفیت اکتشاف آن را معلوم کند و بیک یا چندین عکس از آن منضم باشد یک نسخه از این معرفی نامه در دفتر آثار ملی دولت مضبوط و نسخه دیگر محاناً بمالک مال داده میشود و در هر قسم نقل و انتقال آن مال باید آن نسخه معرفی نامه همراه باشد و آناریکه بر ثبت مال در فهرست آثار ملی مترتب میگردد در تغییر ابدی نسبت به آن مال منفک نخواهد شد.

ماده نهم - هر کس مالک مال منقولی است که در فهرست آثار ملی ثبت شده اگر بخواهد آنرا بدیگری بفروشد باید باداره مربوطه دولتی کتباً اطلاع دهد دولت اگر بخواهد آن مال را جزء مجموعه های دولتی آثار ملی قرار دهد در اتیاع آن با شرایط متساوی بر مردم دیگر حق تقدم دارد ولیکن در ظرف ده روز پس از رسید دادن باعلام کتبی صاحب مال دولت باید قصد خود را در اتیاع آن بمالک اعلام کند و اگر نکرد صاحب مال میتواند مال را بدیگری بفروشد در هر حال مالک این اموال بهر نحو از انحاء آن را بدیگری منتقل کند باید پس از انتقال در ظرف ده روز اسم و محل اقامت مالک جدید را با اطلاع دولت برساند.

اگر کسی مالی را که در فهرست آثار ملی ثبت شده بدون اطلاع وزارت معارف و یانمایندگان او بفروشد محکوم بجزای نقدی معادل قیمت فروش آن مال خواهد شد و نیز دولت میتواند مال را از مالک جدید اخذ نموده و قیمتی را که مالک جدید ادا نموده باو پرداخت نماید خریدار نیز اگر از ثبت بودن مال در فهرست آثار ملی مطلع بوده و باوصف این خریدار باشد مانند فروشنده مجازات خواهد شد

مگر اینکه خود او بدولت اعلام کرده باشد.

ماده دهم - هر کس اموال منقوله که مطابق این قانون از آثار ملی محسوب تواند شد بر حسب تصادف و اتفاق بدست آورد اگرچه در ملک خود او باشد باید هرچه زودتر بوزارت معارف یانمایندگان او اطلاع بدهد هر گاه مقامات مربوطه دولتی اموال مزبوره را قابل ثبت در فهرست آثار ملی دانستند نصف آن اموال بکشف و اگذار یاقیمت عادلانه آن بتصدیق اهل خبره باوداده میشود و نسبت به نصف دیگر دولت اختیار دارد که ضبط و یا بلاعوض بکشف و اگذار کند.

ماده یازدهم - حفر اراضی و کاوش برای استخراج آثار ملی منحصرأ حق دولت است و دولت مختار است که باین حق مستقیماً عمل کند یا به مؤسسات علمی یا باشخاص یا شرکتهای و اگذار نماید و اگذاری این حق از طرف دولت بموجب اجازه نامه مخصوص باید باشد که محل کاوش و حدود و مدت آن را تعیین نماید و نیز دولت حق دارد در هر مکان که آثار و علائمی به بیند و مقتضی بداند برای کشف و تعیین نوع و کیفیات آثار ملی اقدامات اکتشافیه بنماید.

ماده دوازدهم - حفاری اگر فقط برای کشف آثار ملی و تحقیقات علمی باشد حفاری علمی و اگر برای خرید و فروش اشیاء عتیقه باشد حفاری تجارته است اجازه حفاری علمی فقط بمؤسسات علمی داده میشود در اینیه و اموال غیر منقوله که در فهرست آثار ملی ثبت شده حفاری تجارته ممنوع است.

ماده سیزدهم - حفاری در اراضی که مالک خصوصی دارد گذشته از اجازه دولت استرضای مالک را نیز لازم دارد در محلهائی که در فهرست آثار ملی ثبت شده یا دولت پس از اقدامات اکتشافیه آنها را در فهرست ثبت کند مالک حق امتناع از اجازه حفاری ندارد و فقط میتواند حقی مطالبه کند و مأخذ تعیین

این حق ضعف اجرة المثل زمینی است که مالک بواسطه حفر از استفاده آن محروم میگردد بعلاوه خسارتیکه بمالک وارد میشود و مخارجی که بعد از حفاری برای اعاده زمین بحالت اولیه باید نمود.

ماده چهاردهم - در ضمن عملیات حفاری علمی یا تجارتي آنچه در يك محل و يك موسم کشف شود اگر مستقیماً توسط دولت کشف شده تماماً متعلق بدولت است و اگر دیگری کشف کرده باشد دولت تا ده فقره از اشیائیکه حیثیت تاریخی و صنعتی دارد میتواند انتخاب و تملك و از بقیه نصف را مجاناً به کاشف واگذار و نصف دیگر را ضبط کند هر گاه کلیه اشیاء زائد بر ده فقره نبوده و دولت همه را ضبط کند مخارجی را که حفر کننده متحمل شده است باو میپردازد.

ابنیه و اجزاء ابنیه از تقسیم فوق مستثنی است و دولت میتواند تمام را متصرف شود.

تبصره - مقصود از يك موسم يك دوره عملی است که مدت آن از یکسال بیشتر نباشد.

ماده پانزدهم - اشیائیکه در نتیجه حفاری علمی کشف شود آنچه سهم دولت باشد باید در مجموعه ها و موزه های دولتی ضبط شود و فروش آنها جایز نیست و آنچه سهم کاشف باشد متعلق بخود او است اشیائیکه از حفاری تجارتي حاصل شده باشد دولت از قسمتی که بخود او تعلق میگیرد هر چه قابل موزه باشد ضبط و بقیه را بهر نحو مقتضی داند نقل و انتقال میدهد فروش این اموال از طرف دولت بمزایده خواهد بود.

ماده شانزدهم - متخلفین از ماده (۱۰) و همچنین کسانی که بدون اجازه و اطلاع دولت حفاری کنند ولو در ملك خودشان باشد و کسانی که اموال آثار ملی

را بطور قاچاق از مملکت خارج کنند محکوم به بیست تومان الی دو هزار تومان جزای نقدی خواهند شد و اشیاء مکشوفه هم برای دولت ضبط میشود.

حفر اراضی و عملیات نظیر آن در صورتیکه بقصد کشف آثار عتیقه واقع نشده باشد مستوجب مجازات سابق الذکر نخواهد بود.

ماده هفدهم - کسانی که بخواهند تجارت اشیاء عتیقه را کسب خود قرار دهند باید از دولت تحصیل اجازه کرده باشند همچنین خارج کردن آنها از مملکت با اجازه دولت باید باشد و اگر کسی بدون اجازه دولت در صدد خارج کردن اشیائی که در فهرست آثار ملی ثبت شده بر آید اشیاء مزبور ضبط دولت میشود نسبت به اشیائیکه بر طبق ماده (۱۰ و ۱۴) این قانون سهم کاشف شده اگر در فهرست آثار ملی ثبت نشده دولت از دادن جواز صدور امتناع نخواهد نمود و اگر در فهرست مزبور ثبت شده مشمول مقررات ماده هیجدهم خواهد بود.

ماده هیجدهم - اشیائیکه از آثار ملی محسوب است هر گاه بخواهند تقاضای جواز صدور نمایند دولت حق دارد از اجازه صدور امتناع نموده و به قیمتی که صادر کننده برای صدور جواز در تقاضا نامه خود اظهار کرده اکتفا نماید و اگر مالک در فروش به قیمت اظهار شده امتناع نمود جواز صدور داده نخواهد شد و هر گاه اجازه صدور داده شد معادل صدی پنج از قیمت عادلانه آن به تقویم مقوم دولتی حق صدور اخذ میشود اگر بین صاحب مال و مقوم اختلاف شود کمیسیون مخصوصی که تشکیل آن در نظامنامه اجرائیه این قانون پیش بینی میشود رفع اختلاف خواهد نمود.

حق صدور مذکور در این ماده غیر از حقوق گمر کی است که بر طبق تعرفه گمر کی از این اشیاء مأخوذ میگردد صدور اشیائی که از حفاری علمی با اجازه دولت

حاصل شده و سهم کاشف باشد در هر حال جائز و از پرداخت هر گونه حقوق و عوارض معاف است .

ماده نوزدهم - برای تعیین شرایط تجارت اشیاء عتیقه و همچنین اجرای کلیه مقررات این قانون نظامنامه مخصوصی تهیه شده و بتصویب هیئت وزراء خواهد رسید .

ماده بیستم - اجازه هائی که تا کنون برای حفاری داده شده در صورت عدم موافقت با اینقانون از درجه اعتبار ساقط است .

این قانون که مشتمل بر بیست ماده است در جلسه دوازدهم آبان ماه یکهزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون *

تبصره الحاقی بماده پانزدهم نظامنامه داخلی مجلس شورای ملی

مصوب دوم آبانماه ۱۳۰۸

ماده واحده - مجلس شورای ملی تبصره ذیل را بماده پانزدهم نظامنامه داخلی مصوب ۲۶ مهرماه ۱۳۰۵ اضافه مینماید .

تبصره - عده اعضاء کمیسیون قوانین عدلیه هیجده نفر خواهد بود .
این قانون که مشتمل بر يك ماده است در جلسه دوم آبانماه یکهزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید .
رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اصلاح ماده پانزدهم نظامنامه داخلی مجلس شورای ملی

مصوب ۲۱ فروردین ماه ۱۳۰۹

ماده واحده - مجلس شورای ملی ماده پانزدهم نظامنامه داخلی مصوب ۲۶

این تبصره بموجب قانون ۲۱ فروردین ماه ۱۳۰۹ نسخ شده است .

مهر ماه ۱۳۰۵ و تبصره الحاقیه مورخ ۲ آبانماه ۱۳۰۸ را به ترتیب ذیل اصلاح می نماید .

ماده پانزدهم - مجلس شورای ملی در هر ششماه مقارن تجدید انتخاب هیئت رئیسه بعده و اسم هر وزارتخانه کمیسیونی از میان خود بطریق انتخاب جمعی معین مینماید . عده اعضاء هر يك از کمیسیونها را قبل از انتخاب مجلس تعیین خواهد کرد این کمیسیونها هیچوجه با سایر کمیسیونهائی که ممکن است مجلس به تشکیل آن ها رأی دهد منافات نخواهد داشت .

این قانون که مشتمل بر يك ماده است در جلسه بیست و یکم فروردین ماه یکهزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه فروش ابنیه دولتی قشونی که طرف احتیاج

ادارات قشونی نباشد

مصوب ۲۸ فروردین ماه ۱۳۰۹

ماده واحده - بوزارت مالیه اجازه داده می شود ابنیه دولتی قشونی را که طرف احتیاج ادارات قشونی نبوده و وزارت جنگ پیشنهاد فروش آن را مینماید بطریق مزایده بفروش رسانیده و وجوه حاصله از فروش را برای کمک به مخارج ساختمان های جدید قشونی اضافه بر بودجه مصوبه وزارت جنگ تخصیص و تأدیه نماید .

این قانون که مشتمل بر يك ماده است در جلسه بیست و هشتم فروردین ماه

یکهزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.
رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

واگذاری قراولخانهها و اراضی بائر و دوائر دولتی مورد استفاده

شهرها بیلدیه های محل

مصوب ۱۶ بهمن ماه ۱۳۰۷

ماده واحده - دولت مجاز است املاک دولتی ذیل را در هر شهری در صورتیکه برای احتیاج دوائر خود لازم نداند با اطلاع وزارت مالیه بیلدیه همان شهر واگذار نماید.
قراولخانهها - سر باز خانهها - میدانها - اراضی دائره و بائر - قلعه های مخروبه - باغات - بیوتات - راهدار خانههای حومه شهر - اراضی حریم دار الحکومه ها - قنوات بائر دولتی که ممکن است مورد استفاده شهرها واقع شود.

بیلدیهها هر قدر از محل های مزبور را برای خیابانهای جدید و مؤسسات بلدی لازمست نگاهداشته و مابقی را با اطلاع وزارت مالیه بمزایده فروخته و وجه حاصله را منحصرأ بمصرف تأسیسات عام المنفعه همان محل خواهند رسانید.

تبصره - خندقها و خاکریز و حریم و حصار شهرها که مورد استفاده نظامی نیست و تا موقع تصویب این قانون بنائی در آن نشده و در تصرف فعلی اشخاص نیست متعلق بیلدیه ها و می توانند فروخته و بمصرف تأسیسات عام المنفعه برسانند.

این قانون که مشتمل بر یکماده است در جلسه شانزدهم بهمن ماه یکهزار و سیصد و هفت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه فروش ابنیه دولتی غیر کافی برای ادارات و اختصاص قیمت آن

بمصرف خرید و ساختمان و تکمیل سایر ابنیه دولتی

مصوب ۷ آبانماه ۱۳۰۹ شمسی

ماده واحده - بوزارت مالیه اجازه داده میشود که هر يك از ابنیه دولتی را که محل سکنی و یا مورد احتیاج ادارات و مؤسسات دولتی است در صورتیکه برای ادارات مزبور کافی یا مناسب نباشد با تصویب هیئت وزراء بطریق مزایده بفروش رسانیده و وجوه حاصله از فروش را منحصرأ بمصرف ساختمان و یا خرید بنای جدید و یا تعمیر و تکمیل سایر ابنیه دولتی برسانند و نتیجه عمل را جمعاً و خرجه در بودجه مملکتی منظور دارند.

تبصره - این قانون هیچگونه تماسی با قانون مصوب ۱۶ بهمن ۱۳۰۷ شمسی راجع به واگذاری اراضی و ابنیه ها به بلدیه نخواهد داشت و دولت مکلف است قانون مزبور را اجرا نماید.

این قانون که مشتمل بر يك ماده است در جلسه هفتم آبانماه یکهزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.
رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه انتخاب صدی بیست محصلین اعزامی اروپا از بین محصلین

بی بضاعت ایرانی مقیم در اروپا

مصوب ۶ تیر ماه ۱۳۰۸

ماده واحده - مجلس شورای ملی بدولت اجازه میدهد که همه ساله حداکثر

بر حسب قانون ۳ آذر ماه ۱۳۰۱ این قانون تکمیل گردیده است.

صدی بیست از اشخاصی را که بخرج دولت باعتبار قانون مصوب اول خرداد برای تحصیل بخارجه اعزام میشوند بدون رعایت مسابقه از محصلین بی بضاعت ایرانی مقیم در اروپا انتخاب نماید مشروط بر اینکه تحصیلات متوسطه را در مدارس ممالک خارجه بیابان رسانیده و قانوناً حق ورود بمدارس عالییه را حاصل کرده باشند و ب در مدارس عالییه مشغول تحصیل بوده باشند اینگونه محصلین نیز عهده دار تمام وظائفی که در قانون مذکور معین شده است خواهند بود.

تبصره - انتخاب محصلین فوق مطابق نظامنامه خواهد بود که وزارت معارف تدوین خواهد کرد.

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه ششم تیر ماه یکم هزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه انتخاب کسری محصلین فنون راه آهن و معادن از بین

محصلین مقیم خارجه و فارغ التحصیلهای مدارس فنی داخله

مصوب ۲۶ مهر ماه ۱۳۰۹

ماده واحده - مجلس شورای ملی بوزارت طرق و شوارع اجازه میدهد کسری

محصلین فنون علمی و عملی راه آهن و معادن را از بین محصلین ایرانی که قسمتی از تحصیلات خود را در خارجه نموده و قسمت دیگر باقی است و یا از فارغ التحصیلهای مدارس فنی داخله انتخاب نماید و محصلین بی بضاعت حق تقدم خواهند داشت.

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه بیست و ششم مهر ماه یکم هزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه اعزام سی نفر شاگرد بخارجه برای تحصیل فنون

عملی راه آهن بمدت دو سال

مصوب ۲۶ مهر ماه ۱۳۰۹

ماده واحده - بوزارت طرق و شوارع اجازه داده میشود که سی نفر شاگرد برای

تحصیلات فنون عملی راه آهن برای مدت دو سال بخارجه اعزام دارد و مخارج ایاب و ذهاب و تحصیل و سرپرستی آنها را از محل عوائد انحصار قند و شکر تأدیه نماید.

تبصره ۱ - اعتبار مخارج سالیانه هر یک از محصلین نباید حد اکثر آن از یک هزار و هشتصد تومان تجاوز نماید.

تبصره ۲ - وزارت طرق و شوارع مکلف است عده را از بین محصلین ایرانی که

قسمتی از تحصیلات خود را در مدارس خارجه نموده اند انتخاب و محصلین بی بضاعت حق تقدم خواهند داشت.

تبصره ۳ - شاگردان مزبور پس از اتمام تحصیلات مکلفند تا مدت شش سال

در راه آهنهای ایران موظفاً خدمت نمایند.

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه بیست و ششم مهر ماه یکم هزار و سیصد و

نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

قانون

اجازه انتخاب کسری محصلین اعزامی هذمه السنه ۱۳۰۸ برای فنون

راه آهن از بین محصلین ایرانی مقیم خارجه

مصوب ۱۱ مهر ماه ۱۳۰۸ شمسی

ماده واحده - مجلس شورای ملی بوزارت فواید عامه اجازه میدهد که کسری

تبصره اول بموجب قانون ۱۱ دیماه ۱۳۱۱ ملغی شده است.

محصلین اعزامی هذه السنه ۱۳۰۸ را برای فرا گرفتن فنون راه آهن و معادن بر طبق اجازه که بموجب قانون مورخ ۶ تیر ۱۳۰۸ برای انتخاب عدده از محصلین ایرانی مقیم خارجه بوزارت معارف داده شده با همان شرایط انتخاب و بارویا اعزام نماید .
محصلین مزبور مطیع کلیه مقرراتی که در قانون بیستم خرداد ۱۳۰۸ ذکر شده است خواهند بود .

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه یازدهم مهرماه یکهزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید .
رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه اعزام سی نفر محصل برای تحصیلات عملی راه آهن بارویا

مصوب ۹ تیرماه ۱۳۰۸

ماده واحده - بوزارت فوائد عامه اجازه داده میشود که سی نفر شاگرد برای تحصیلات عملی فنون راه آهن برای مدت یکسال بارویا اعزام دارد و مبلغ بیست و نه هزار ششصد تومان (۲۹۶۰۰ تومان) از محل عوائد انحصار قند و شکر برای مخارج ایاب و ذهاب و تحصیل و سرپرستی آنها بوزارت فوائد عامه اعتبار داده میشود .
تبصره ۵ - شاگردان مزبور پس از اتمام تحصیلات مکلفند تا پنجسال در اداره راه آهن ایران موظفاً خدمت نمایند .

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه نهم تیرماه یکهزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

* بموجب قانون ۳ تیرماه ۱۳۰۹ دوازده هزار تومان برای کسر مخارج و ادامه تحصیل عدده که بیش از یکسال باید تحصیل نمایند بر مبلغ بالا اضافه شده است .

قانون

طرز اعطای کمک خرج بمحصلین دارالمعلمین عالی و ترتیب

استخدام آنها پس از فراغت از تحصیل

مصوب ۲۱ آذرماه ۱۳۰۸

ماده اول - وزارت معارف مکلف است از سال ۱۳۰۹ بپس از جهت تکمیل فنون تعلیم و تربیت اعتبار کمک خرج تحصیل لا اقل ۱۵ نفر محصل در دارالمعلمین عالی در بودجه خود منظور دارد (اعتبار مزبور کمتر از مبلغی که در بودجه ۱۳۰۸ تصویب شده نخواهد بود) و در هذه السنه هم مطابق اینقانون رفتار نماید .

ماده دوم - اعطاء کمک خرج موکول بشرايط ذیل است :

۱ - عدم بضاعت محصلین ۲ - در صورتیکه عدده از ۱۵ نفر تجاوز کرد حق سبقت برای کسانی است که معدل نمره های امتحانات نهائی آنها در دوره کامل متوسطه بیشتر بوده باشد و در صورت تساوی نمره بقرعه انتخاب خواهند شد .

ماده سوم - دارندگان دیپلم لیسانس مدرسه دارالمعلمین عالی اعم از مدارس داخله یا خارجه مشمول مواد ۶۶ و ۶۷ و ۷۳ قانون استخدام کشوری نخواهند بود و بدون طی خدمات ابتدائی با رتبه چهار اداری بخدمت معلمی پذیرفته میشوند . و تا رتبه شش اداری پس از توقف دو سال در یک رتبه بمراتبه بالا تر ارتقاء می یابند و پس از آن تابع مقررات قانون استخدام کشوری خواهند بود .

ماده چهارم - وزارت معارف مکلف است فارغ التحصیل های مدرسه دارالمعلمین عالی از مدارس دولتی بخدمت معلمی استخدام نماید و چنانچه پس از مدت ششماه از تاریخ اخذ دیپلم خدمتی بآنها رجوع نکرده در ششماه دوم بآنها حقوق رتبه سه اداری بر خواهد داد و هر گاه پس از یکسال استخدام آنها محل حاجت واقع نگردد می توانند برای خود شغل دیگری در سایر ادارات دولتی مطابق تبصره ماده سوم قانون اعزام محصلین بخارجه تهیه نمایند .

تبصره ۵ - چنانچه پس اشتغال بمعلمی تغییر شغلی پیدا کنند مطابق تبصره ماده سوم قانون اعزام محصلین بااروپا رفتار ومدت معلمی جزء خدمت محسوب خواهد شد.
ماده پنجم - دولت نمیتواند فارغ التحصیلهای مدرسه دارالمعلمین را تا موقعیکه وزارت معارف بآنها احتیاج دارد در هیچیک از ادارات خود بخدمت بپذیرد

ماده ششم - وزارت معارف نظامنامه اینقانون را با اشتراك کمیسیون معارف تهیه نموده و مأمور اجرای آن نیز خواهد بود (*).

اینقانون که مشتمل برشش ماده است در جلسه بیست و یکم آذرماه یکهزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

* - نظامنامه نامبرده بالا در تاریخ ۱۷ اسفند ماه ۱۳۰۸ شرح زیر بتصویب کمیسیون معارف مجلس شورای ملی رسیده و بعدا قسمتی از آن در تاریخ ۳ مهر ماه ۱۳۱۷ اصلاح شده است.

نظامنامه طرز تقسیم کمک خرج محصلین دارالمعلمین عالی

ماده اول - حد اقل کمک خرج تحصیل برای هر یک از محصلین دارالمعلمین عالی که مشمول ماده دوم قانون مصوب ۲۱ آذر ۱۳۰۸ بشوند ماهیانه ۱۵ تومان خواهد بود.

ماده دوم - کمک خرج مزبور همه سال در اول شهریور از طرف وزارت معارف تعیین و ابلاغ خواهد شد و در تمام سال تحصیلی که عبارت از ۱۵ شهریور تا ۱۵ شهریور سال بعد است پرداخت میشود.
تبصره ۱ - کمک خرج مزبور همه ساله بطور تساوی تقسیم خواهد شد.

تبصره ۲ - محصلینی که بموجب این نظامنامه استحقاق کمک خرج پیدا میکنند (بشرط دوام تحصیل) تا آخر دوره تحصیلی کمک خرج مزبور را دریافت خواهند داشت.

ماده سوم - داوطلبان کمک خرج تحصیل در اول شهریور تقاضا نامه خود را توسط دفتر مدرسه بوزارت معارف تقدیم میدارند وزارت معارف راجع بعدم بضاعت تقاضا کنندگان تحقیقات لازمه نموده و برای کسانیکه استحقاق آنها محرز شود کمک خرج مقرر را منظور میدارد.

ماده چهارم - در صورتیکه با شرط عدم بضاعت عده از یانزده نفر تجاوز نماید کمیسیون مرکب از یک نفر از اعضای شورای عالی معارف و رئیس مدرسه دارالمعلمین و رئیس اداره معارف تشکیل و بر طبق فقره ۲ از ماده دوم قانون کسانیکه استحقاق دریافت شهریه دارند تعیین و بوزارت معارف رایزت داده میشود.
تبصره ۵ - محصلینی که در سنوات قبل کمک خرج تحصیل دریافت میداشته اند با تساوی شرایط حق تقدم خواهند داشت.

ماده پنجم - محصلینی که داوطلب ورود بمدرسه دارالمعلمین عالی میباشند علاوه بر داشتن تصدیق نامه کامل متوسطه باید دارای شرایط ذیل باشند.

الف - از مدارس که در آنجا تحصیلات ابتدائی و متوسطه را بآخر رسانیده اند تصدیق حسن

اخلاق در دست داشته باشند که در آنجا کاملا رفتار پسندیده و اطاعت کامل و لیاقت محصل در اوان تحصیل تصریح شده باشد.

ب - در بدو ورود در نزد دو نفر طیب که وزارت معارف معین مینماید دقیقاً معاینه طبی شده و تصدیق صحت مزاج حاصل نمایند.

ج - اوراق تحصیلی که بمحصلین در مدرسه متوسطه داده شده است بایستی ضمیمه تقاضا نامه ورود بمدرسه شود.

ماده ششم - تحصیلات مدرسه دارالمعلمین برای داوطلبان شغل معلمی مجانی است لکن محصلین مزبور بایستی تعهد نامه بمضمون ذیل تسلیم دفتر مدرسه نمایند.

امضاء کننده ذیل .... فرزند .... که بر طبق سواد مصدق ورقه هویت .... که منضم باین ورقه است در تاریخ .... در شهر .... تولد یافته و اسم خانواد گیم .... است تعهد مینمایم که تحصیلات خود را در رشته .... شعبه .... مدرسه دارالمعلمین عالی بیایان رساننده و در تمام مدت تحصیل کاملا مطیع مقررات و تعلیمات اولیای مدرسه بوده و پس از اختتام تحصیلات در مدرسه دولتی که وزارت معارف معین نماید بخدمت معلمی اشتغال ورزم (*) و الا از عهده پرداخت کلیه هزینه که دولت درباره من نموده است بر آیم.

تبصره ۱۵ - در صورتیکه محصل داوطلب پدر یا ولی دیگری که متکفل مخارج داوطلب باشد داشته باشد بایستی او نیز تعهدنامه فوق را امضاء کرده و اجرای تعهد را ضمانت نماید.

تبصره ۲۵ - خرج تحصیل بمحصلینی اعطاء میشود که داوطلب معلمی باشند و تعهدنامه فوق را تسلیم نمایند.

ماده هفتم - دانش جویانی که داوطلب دبیری نباشند و در موقع ورود تعهد نسپارند بایستی شهریه دانشسرای عالی را بپردازند.

ماده هشتم - در صورتیکه در ضمن سنوات تحصیلی یکی از محصلین در امتحان سالیانه دو سال متوالی از امتحان مردود شود از مدرسه اخراج خواهد شد.

ماده نهم - همه ساله صورت اسامی فارغ التحصیلهای مدرسه دارالمعلمین بانضمام دوسیه هر محصل مشتمل بر کلیه اوراق تحصیلی و نمره های امتحانیه سالیانه مشارالیهم و سواد تصدیق نامه تحصیلات متوسطه و سایر اوراق مربوطه از طرف مدرسه تسلیم وزارت معارف میشود که بفرآخور لیاقت و تناسب شعبه که در آن بر تبه لیسانس نایل شده اند شغل تدریس آنها تشخیص و ابلاغ شود و

* قسمت اخیر ماده ششم و ماده هفتم در تاریخ ۳ مهر ماه ۱۳۱۷ بشرحی که چاپ شده اصلاح شده است برای مزید اطلاع جمله های اولیه را که فوقاً نسخ شده است در زیر درج مینماید:

قسمت اخیر ماده ششم - و در صورتیکه مایل بخدمت معلمی نباشم باید معادل خرج تحصیل دریافتی و شهریه خود را بصندوق بپردازم.

ماده هفتم - محصلینی که داوطلب معلمی نباشند و تعهد نمایند بایستی سالیانه چهل و پنج تومان بعنوان شهریه بصندوق دولت بپردازند.

از صورت اسامی مذکور يك نسخه بھريك از وزارتخانه ها ارسال خواهد شد که برطبق ماده پنجم قانون مصوب ۲۱ آذرماه ۱۳۰۸ از استخدام مشارالھم بدون موافقت وزارت معارف خودداری نمایند .
تبصره ۵ - در صورتیکه خدمت یکی از آنها محل حاجت واقع نگردید وزارت معارف عدم احتیاج خود را بااستخدام آنشخص بخود او رسماً ابلاغ خواهد کرد .
این نظامنامه که مشتمل بر نه ماده است در تاریخ هفدهم اسفندماه یکهزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب کمیسیون معارف مجلس شورای ملی رسیده و بموجب قانون مصوب ۲۱ آذرماه ۱۳۰۸ قابل اجرا است .
رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه اجرای نظامنامه اعانه مدارس ملی پس از تصویب کمیسیون معارف

مجلس شورای ملی

مصوب ۶ بهمن ماه ۱۳۰۸

ماده واحده - بوزارت معارف اجازه داده میشود که برای پرداخت اعانه

مدارس ملی طهران اعم از ذکور وانات نظامنامه تنظیم و پس از تصویب کمیسیون معارف مجلس شورای ملی بموقع اجرا بگذارد . *

این قانون که مشتمل بر يك ماده است در جلسه ششم بهمن ماه ۱۳۰۸ شمسی

بتصویب مجلس شورای ملی رسید .
رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

* چون در تبصره ۴ بودجه تفصیلی سال ۱۳۰۷ وزارت معارف کمیسیون پارلمانی بودجه ضمن تصویب اعتبار برای پرداخت کمک خرج مدارس ملی طرزپرداخت را به نظامنامه که از طرف کمیسیون معارف بایستی تصویب شود موقوف نموده بود لذا در تاریخ ۱۶ دیماه ۱۳۰۷ (نظامنامه پرداخت کمک خرج مدارس ملی مرکز) بتصویب کمیسیون معارف مجلس شورای ملی رسیده و در تاریخ ۲۹ اسفند ماه ۱۳۰۷ ماده الحاقیه به نظامنامه نامبرده الحاق و کمیسیون معارف تصویب نموده است بعد از آن قانون بالا از تصویب مجلس شورای ملی گذشت کمیسیون معارف مجلس بر حسب اجازه قانون نظامنامه برشش ماده در تاریخ ۱۷ اسفند ماه ۱۳۰۸ تصویب نمودند - در تاریخ ۲۱ اسفند ماه ۱۳۱۰ ماده سوم و تبصره ماده دوم این نظامنامه بوسیله کمیسیون معارف مجلس اصلاح و ابلاغ گردید - در تاریخ اول بهمن ماه ۱۳۱۲ در این نظامنامه نیز کمیسیون معارف تجدید نظر نمود و نظامنامه جدیدی ضمن سی ماده تصویب نمودند در تاریخ ۳ آذرماه ۱۳۱۴ مجدداً در این نظامنامه نیز تجدید نظر بعمل آمده و نظامنامه جدیدی از طرف کمیسیون معارف مجلس تصویب و ابلاغ گردید - چون آخرین نظامنامه که قابل اجرا میباشد نظامنامه ۳ آذرماه ۱۳۱۳ میباشد لذا همان نظامنامه عیناً نقل میشود :

نظامنامه کمک خرج مدارس ملی طهران

ماده اول - بهمدارسی کمک خرج داده میشود که واجد شرایط ذیل باشند .

۱ - دبستانهای ابتدائی که دارای شش کلاس کامل بوده و بیش از صد و هشتاد نفر شاگرد داشته باشد .

ب - دبیرستانهایی که لا اقل مجموع عده محصلین دوره اول آن در حدود نود نفر و دوره دوم آن در حدود هشتاد و پنج نفر باشد .

ج - نظامنامهها و مقررات و دستورات وزارت معارف را نسبت بان انتخاب آموزگاران و دبیران و تهیه اثاثیه و لوازم علمی و تدارک محل مدرسه و ترتیب امور صحیحی را کاملاً مراعات نمایند .

ماده دوم - اعتباریکه در سال تحصیلی گذشته بدبستانها داده میشود از نیمه شهریورماه هر ساله باید بر کل عده قبول شدگان در امتحانات نهائی خرداد ماه همان سال بین دبستانهای ملی طهران که در سال تحصیلی ۱۳۱۳ - ۱۳۱۲ اعانه دریافت میداشته اند و واجد شرایط مندرجه در ماده اول این نظامنامه باشند تقسیم شود تا سهم هر دبستان به نسبت عده قبول شدگان تعیین و باقسط ماهیانه تا نیمه شهریورسال بعد پرداخته شود . و هم چنین بدبیرستانهای ذکوریکه در سال تحصیلی ۱۳۱۳ - ۱۳۱۲ اعانه دریافت میداشته و واجد شرایط مندرجه در ماده اول این نظامنامه باشند برای کلیه کلاس های دوره اول منتهی ماهی هزار و پانصد ریال و برای کلیه کلاسهای دوم منتهی ماهی سه هزار ریال از نیمه شهریور ماه هر سال پرداخته خواهد شد .

تبصره ۱ - دبستانهای ملی طهران در صورتی بر طبق ماده فوق اعانه دریافت خواهند داشت که عده قبول شدگان کلاس ششم آنها کمتر از دویست عده محصلین همان کلاس در جریان سال تحصیلی نباشد و الا اعانه آنها قطع خواهد شد .

تبصره ۲ - هر گاه بر طبق تبصره اول ماده دوم و ماده سوم این نظامنامه اعانه يك یا چند مدرسه قطع شود وزارت معارف اعانه قطع شده را بعنوان کمک خرج بيك یا چند مدرسه که واجد شرایط مقرره باشند میدهد .

تبصره ۳ - دبیرستان اقدسیه که در سال گذشته بابت قسمت متوسطه اعانه دریافت نمیداشته مبلغ پانصد ریال ماهیانه اعانه دریافت خواهد داشت .

ماده سوم - هر یکی از دبیرستانها که بر طبق این نظامنامه کمک خرج میگیرند اگر عده قبول شدگان از شاگردان کلاس سوم یا ششم آن در امتحانات نهائی دوره اول یا دوره دوم بعد نصاب نالی نشوند از اخذ کمک خرج همان کلاس (سوم یا ششم) برای یکسال محروم خواهد گردید . هر گاه همان دبیرستان در سال بعد قبول شدگان از شاگردان کلاس سوم یا ششم آن بعد نصاب رسید مجدداً

قانون

(تمدید قانون راجع با اجازه نامه طبابت)

مصوب ۲۵ اسفند ماه ۱۳۰۸

ماده واحده - مجلس شورای ملی قانون طبابت مصوب ۲۸ شهریور ۱۳۰۶ را با ماده الحاقیه آن مصوب دوم آذر ۱۳۰۶ از تاریخ انقضاء برای مدت سه سال تمدید و

کمک خرج مقطوع از نیمه شهریور ماه آن سال برقرار و پرداخته میشود. و اگر دو سال متوالی عده قبول شدگان بعد نصاب نرسد از اخذ کمک خرج آن کلاس بکلی محروم خواهد گردید. و چنانچه سه سال متوالی بعد نصاب نرسد کمک خرج آن دبیرستان بکلی قطع میشود. تبصره - حد نصاب مقرر در ماده فوق عبارت است از نصف عده شاگردان کلاس سوم یا ششم دبیرستان در جریان سال تحصیلی. ماده چهارم - مدارس که کمک خرج میگیرند باید بترتیب ذیل شاگردانی را که وزارت معارف معرفی مینماید مجاناً بپذیرند.

- ۱ - دبستانها بعد از آنکه در امتحان نهائی قبول شده اند.
- ۲ - دبیرستانها برای دوره اول چهل نفر
- ۳ - « « « « دوم سی نفر

ماده پنجم - دبیرستان سادات که اساساً مجانی است از نیمه شهریور ماه ۱۳۱۳ به بعد ماهیانه مبلغ یک هزار و پانصد ریال بطور ثابت دریافت خواهد داشت.

ماده ششم - نظامنامه مصوب اول بهمن ماه ۱۳۱۲ از این تاریخ ملغی خواهد بود. این نظامنامه که مشتمل بر شش ماده است در جلسه ۳ آذر ماه ۱۳۱۳ بتصویب کمیسیون معارف مجلس شورای ملی رسید و بموجب قانون مصوب ششم بهمن ماه ۱۳۰۸ قابل اجرا است.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر در تاریخ ۱۰ شهریور ماه ۱۳۱۵ ماده واحده زیر بتصویب کمیسیون معارف مجلس شورای ملی رسیده است:

متمم نظامنامه های کمک خرج محصلین بی بضاعت و مدارس ملی مصوب کمیسیون معارف

ماده واحده - وزارت معارف و اوقاف مجاز است از سال ۱۳۱۵ بعد معادل مبلغ ششصد و بیست هزار ریال (۶۲۰۰۰۰) سالیانه که سابقاً از محل عوائد موقوفات مجهول و متعذرالمصرف و مطلق بریه برای اعانه به مدارس ملی و کمک خرج محصلین در بودجه مدارس میبرداخته است بدون رعایت مقررات نظامنامه مورخ ۳ آذر ۱۳۱۳ و نظامنامه مورخ ۲۱ اسفند ماه ۱۳۱۰ از محل اعتبارات دولتی کما فی السابق کارسازی دارد.

وزارت معارف مکلف است نظامنامه اجرای آنرا تنظیم و پس از تصویب کمیسیون معارف مجلس شورای ملی بموقع اجرا گذارد.

تبصره ۱ - امتحان مذکور در قانون مزبور فقط سالی یک مرتبه در نیمه مهر ماه هر سال بعمل خواهد آمد.

تبصره ۲ - طبائی که مشمول ماده اول قانون ۲۸ شهریور ۱۳۰۶ هستند مکلف اند از تاریخ تصویب این قانون تا آخر سال ۱۳۰۹ مدارک خود را در مرکز

به وزارت معارف یا در ولایات بنمایند معارف تسلیم ولی ایرانیا نیکه در خارجه مشغول طبابت میباشد میتوانند تا آخر مدت سه سال در صورت مراجعت بایران مدارک خود را تسلیم و پس از قبول در امتحان اجازه تحصیل نمایند.

تبصره ۳ - امتحانات در مرکز یا در مراکز ایالات و ولایات بر طبق نظامنامه با نظارت نماینده اعزامی وزارت معارف بعمل خواهد آمد.

تبصره ۴ - داوطلبان امتحان در صورت امکان بایستی لا اقل شش ماه در یکی از مریضخانههای مرکز یا ولایات کار کرده باشند.

اینقانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه بیست و پنجم اسفند ماه یک هزار و سیصد و هشت شمس بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

راجع برسمیت مدارس ملی

مصوب ۲۷ مهر ماه ۱۳۰۹

ماده واحده - مدارس ذکور و اناث ملی که تا آخر خرداد ۱۳۰۹ مفتوح بوده در صورت احراز شرایط ذیل از طرف وزارت معارف برسمیت شناخته میشوند.

- ۱ - مدیر کمتر از سی و مدیره کمتر از بیست و هشت سال نداشته باشد.
  - ۲ - مدیر یا مدیره باید محکوم به ارتکاب جنحه و جنایت نشده معروف بفساد اخلاق و عادات مذمومه نیز نباشند.
  - ۳ - بناء مدرسه موافق ملاحظات حفظ الصحه که از طرف وزارت معارف مقرر شده است فراهم باشد.
  - ۴ - حسن اخلاق و رفتار و لیاقت و صلاحیت مدیر یا مدیره را وزارت معارف تصدیق کند.
  - تبصره - مدارسی که از تاریخ تصویب ماده فوق مفتوح بوده حق ندارند کلاس اضافه از آنچه دارند داشته باشند مگر وقتی که شرایط جزء سوم از ماده دهم قانون اساسی معارف مصوب ذیقعد ۱۳۲۹ را حائز گردند.
- این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه بیست و هفتم مهر ماه یکهزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.
- رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

متمم قانون استخدام قضاة و مستخدمین اداری وزارت عدلیه

مصوب ۱۳ بهمن ماه ۱۳۰۷

ماده اول - اشخاصیکه قبل از تشکیلات جدید در ادارات دولتی یا بلدی سابقه خدمت داشته و در تشکیلات جدید وزارت عدلیه در هر موقع از تمام مدت اختیارات دعوت شده اند مستخدم رسمی محسوب و دارای رتبه خواهند بود که در حکم آنها معین شده اگر چه سابقه مذکور مشمول قانون استخدام کشوری یا قانون استخدام قضاة نباشد.

- ماده دوم -** قضاة و مستخدمین اداری بی سابقه که در ایام اختیارات انتخاب و قبل از اردیبهشت ۱۳۰۷ مشغول بکار شده اند مستخدم رسمی محسوب میشوند.
- ماده سوم -** مستخدمینی که تا آخر روز ۲۸ مهر ماه ۱۳۰۶ حکم آنها صادر شده مستخدم رسمی محسوب میشوند.
- ماده چهارم -** مستخدمینی که وزارت عدلیه در مدت اختیارات دعوت کرده و با اجازه وزارت در مدارس حقوق خارجه مشغول تحصیل هستند مستخدم رسمی محسوب و دارای رتبه خواهند بود که در حکم آنها معین شده مدت تحصیل جزء مدت خدمت حساب میشود مشروط بر اینکه مدت توقف در خارجه از تاریخ اجازه پنج سال تجاوز نکرده و لا اقل بدرجه لیسانس حقوق رسیده باشند.
- تبصره - ماده فوق حق گرفتن حقوق انتظار خدمت نمیدهد.
- ماده پنجم -** مقصود از (مستخدم) که در تبصره ماده ۳۶ قانون استخدام قضاة قید شده اعم از مستخدم با سابقه یا بی سابقه است.
- ماده ششم -** اشخاصی که در مدت اختیارات برای خدمت در اداره ثبت اسناد و املاک یا یکی از تشکیلات قضائی انتخاب شده و بواسطه عدم تشکیل اداره ثبت یا محکمه در محل حکم آنها عملی نشده مستخدم رسمی محسوب میشوند مشروط باینکه تا اول مهر ماه ۱۳۰۸ در یکی از ادارات ثبت یا تشکیلات قضائی اشتغال پیدا نمایند.
- چون بموجب قانون ۴ آذر ماه ۱۳۰۷ شمسی « وزیر عدلیه مجاز است کلیه لوایح قانونی را که بمجلس شورای ملی پیشنهاد مینماید پس از تصویب کمیسیون پارلمانی قوانین عدلیه بموقع اجراء گذارده و پس از آزمایش آنها در عمل نواقصی را که در ضمن جریان ممکن است معلوم شود رفع و قوانین مزبوره را تکمیل نموده

ثانیاً برای تصویب بمجلس شورای ملی پیشنهاد نماید .
 علیهذا (قانون متمم قانون استخدام قضاة و مستخدمین اداری وزارت عدلیه)
 که در تاریخ سیزدهم بهمن ماه یکهزار و سیصد و هفت شمس بتصویب کمیسیون
 قوانین عدلیه مجلس شورای ملی رسیده قابل اجراست .
 رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

راجع به محاکمه انتظامی

مصوب ۱۶ بهمن ۱۳۰۷
ماده اول - مستخدمین عدلیه که از شغل اداری بشغل قضائی منتقل شده اند
 در محکمه انتظامی محاکمه خواهند شد هر چند تقصیر آنان مربوط بزمان اشتغال
 بشغل اداری باشد - و همچنین اشخاصیکه از شغل قضائی به شغل اداری انتقال
 یافته اند در صورتی که تقصیر مربوط بزمان تصدی آنها بشغل قضائی باشد .

ماده دوم - اقامه دعوی در محکمه انتظامی بترتیب ذیل بوسیله مدعی العموم
 تمیز بعمل خواهد آمد شکایات اشخاص و راپرتهای راجع به تقصیرات مستخدمین
 قضائی و همچنین مطلق راپرتهاییکه از سوء جریان امور قضائی میرسد مستقیماً
 پیار که تمیز داده میشود و مدعی العموم تمیز رسیدگی مقدماتی (تفیش) را یکی
 از مفتشین قضائی رجوع خواهد کرد مفتش تحقیقات لازمه بعمل آورده دوسیه را
 با رأی خود اعم از برائت یا تقصیر نزد مدعی العموم تمیز میفرستد و در هر صورت
 مدعی العموم تمیز دوسیه را برای اتخاذ عقیده یکی از معاونین خود رجوع مینماید
 هر گاه عقیده هر دو (مفتش و معاون مدعی العموم) بر تقصیر بود دوسیه به محکمه
 انتظامی ارسال میشود و چنانچه عقیده هر دو بر برائت بوده و مدعی العموم تمیز

عقیده بر تقصیر داشته باشد میتواند شخصاً اظهار عقیده بر تقصیر نموده دوسیه را برای
 تعقیب به محکمه انتظامی ارسال دارد و در هر موقع از موارد محاکمه انتظامی
 مدعی العموم تمیز حق دارد خود در محکمه حاضر شده اظهار عقیده نماید و یا معاون
 دیگری سوای معاونی که امر باو ارجاع بوده برای تعقیب نظریات خود به محکمه
 اعزام دارد .

ماده سوم - در مواردیکه شکایت یا راپرتی حاکی از ارتکاب مستخدمین قضائی
 بجنحه یا جنایت برسد یا در ضمن تحقیقات اداری کشف شود که مستخدم مزبور
 مرتکب جنحه یا جنایتی شده و مدعی العموم تمیز آن نسبت را مقرون بدلائل و قرائنی
 به بیند که تعقیب جزائی را ایجاب نماید تعلیق مستخدم مظنون را از شغل خود تا
 صدور رأی نهائی مراجع جزائی از محکمه انتظامی تقاضا مینماید و محکمه انتظامی
 پس از رسیدگی بدلائل و موافقت با مدعی العموم قرار تعلیق مستخدم مظنون را خواهد
 داد و در صورت حصول برائت ایام تعلیق جزء مدت خدمت رسمی محسوب و مقرری
 آن بمستخدم داده خواهد شد .

ماده چهارم - احکام محکمه انتظامی تا مجازات درجه سیم (کسر حقوق) نسبت
 به محکوم علیه قطعی است و از حکم مجازات درجه چهارم و بالاتر و حکمی که محکمه
 بر طبق ماده (۴۶) قانون استخدام قضات مصوب ۲۸ اسفند ماه ۱۳۰۶ میدهد محکوم
 میتواند کتباً در ظرف ده روز از تاریخ ابلاغ حکم باو تجدید نظر بخواهد .

مدعی العموم تمیز هم میتواند از کلیه احکام محکمه انتظامی اعم از تبرئه و مجازات
 و صلاحیت رأساً یا بنا بر تقاضای وزیر عدلیه در ظرف ده روز از تاریخ ابلاغ حکم
 باو تجدید نظر بخواهد .

ماده پنجم - هر گاه مفتش قضائی یا معاون مدعی العموم تمیز در ضمن رسیدگی
 بشکایت شاکی شکایت را وارد ندیده ولی در دوسیه مورد اشکات تخلفات دیگری از

مشکی عنه کشف نمودند حق دارند جلب او را به محکمه انتظامی تقاضا نمایند.

ماده ۶ - در مواردی که محکمه انتظامی راجع بصلاحت مستخدم و تعیین رتبه او مطابق ماده (۴۶) قانون استخدام قضاة مصوب ۲۸ اسفند ماه ۱۳۰۶ رأی میدهد باید مدعی العموم تمیز شخصاً حاضر بوده و کسب عقیده او بشود.

ماده ۷ - مواد ۲۵ - ۲۶ - ۲۹ قانون استخدام قضاة و صاحبجمعان پار که

مصوب ۲۸ اسفند ماه ۱۳۰۶ نسخ میشود.

چون بموجب قانون ۴ آذر ماه ۱۳۰۷ شمسی «وزیر عدلیه مجاز است کلیه لوایح قانونی را که بمجلس شورای ملی پیشنهاد مینماید پس از تصویب کمیسیون پارلمانی قوانین عدلیه بموقع اجرا گذارده و پس از آزمایش آنها در عمل نواقصی را که در ضمن جریان ممکن است معلوم شود رفع و قوانین مزبور را تکمیل نموده ثانیاً برای تصویب بمجلس شورای ملی پیشنهاد نماید» علیهذا (قانون راجع بمحاکمه انتظامی) مشتمل بر هفت ماده که در تاریخ شانزدهم بهمن ماه یکهزار و سیصد و هفت شمسی بتصویب کمیسیون قوانین عدلیه مجلس شورای ملی رسیده قابل اجراست.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

تکمیل قانون استخدام قضات

مصوب ۲۵ تیر ماه ۱۳۰۸

ماده ۱ - رتبه قضائی مستخدمین سابق عدلیه که در تشکیلات بعد از انحلال بخدمات قضائی دعوت نگردیده و صلاحیت قضائی آنها نیز در تاریخ اجرای این قانون بموجب حکم قطعی شده محکمه انتظامی بتصدیق نرسیده بر رتبه اداری مساوی تبدیل میشود بدون رعایت تطبیق رتبه‌های نه گانه سابق بارتبه‌های یازده گانه فعلی.

ماده ۲ - مستخدمین سابق عدلیه که در تشکیلات جدید دعوت شده اند (اعم از اداری یا قضائی) دارای رتبه خواهند بود که در زمان اختیار برای آن ها معین شده است.

ماده ۳ - نسبت باشخاصی که بموجب حکم محکمه انتظامی رتبه قضائی آنها تبدیل باداری شده و در تاریخ اجراء این قانون حکم محکمه در باره آن ها قطعی نگردیده هیئت تجدید نظر فقط بمورد شکایت رسیدگی نموده و در صورت وارد بودن شکایت مشکی عنه را یکی از مجازات های انتظامی مقرر در ماده ۴ محکوم خواهد نمود.

ماده ۴ - مجازاتهای انتظامی صاحبان رتبه قضائی از قرار ذیل است.

- ۱ - اخطار کتبی بدون درج در ورقه خدمت.
- ۲ - توبیخ کتبی با درج در ورقه خدمت.
- ۳ - کسر حقوق ماهیانه تا یک ثلث از یک ماه تا ششماه.
- ۴ - انفصال موقت از سه ماه تا یک سال.
- ۵ - تنزل رتبه یک درجه یا زیادتر.
- ۶ - انفصال دائم از خدمات دولتی.

ماده ۵ - مواد ۳۳ و ۳۷ و ۴۶ قانون استخدام قضاة نسخ میشود.

ماده ۶ - این قانون از تاریخ تصویب (۲۵ تیر ماه ۱۳۰۸) بموقع اجراء گذاشته خواهد شد.

چون بموجب قانون مصوب دهم اردی بهشت ماه ۱۳۰۸ «وزیر عدلیه مجاز است کلیه لوایح قانونی را که بمجلس شورای ملی پیشنهاد مینماید پس از تصویب کمیسیون فعلی قوانین عدلیه بموقع اجراء گذارده و پس از آزمایش آنها در عمل نواقصی را

که در ضمن جریان ممکن است معلوم شود رفع و قوانین مزبوره را تکمیل نموده ثاباً برای تصویب بمجلس شورای ملی پیشنهاد نماید علیهذا (قانون تکمیل قانون استخدام قضات) مشتمل بر شش ماده که در تاریخ بیست و پنجم تیر ماه یکهزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب کمیسیون قوانین عدلیه مجلس شورای ملی رسیده قابل اجرا است . رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون *

تعیین رتبه محصلین کلاس قضائی و ثبت اسناد و فارغ التحصیل های

مدارس حقوق و سیاسی

مصوب ۱۱ خرداد ماه ۱۳۰۸

ماده ۱ - وزیر فعلی عدلیه مجاز است مطابق ترتیب ذیل برای اشخاصیکه در کلاس قضائی تحصیل کرده و از عهده امتحانات بر آیند رتبه قضائی و برای کسانیکه در کلاس ثبت اسناد تحصیل کرده و از عهده امتحانات بر آیند رتبه اداری معین نماید .

الف - برای کسانیکه در کلاس قضائی تحصیل کرده اند و مشمول قانون استخدام نیستند رتبه ۱ قضائی و برای کسانیکه در کلاس قضائی تحصیل کرده و مشمول قانون

بموجب قانون مصوب ۲ مهر ماه ۱۳۱۲ اختیارات مذکور در ماده اول به (وزارت عدلیه) داده شده است و بموجب همین قانون در سال ۱۳۱۲ مدت اختیار نامبرده در ماده دوم تا ۱۵ مهر ماه ۱۳۱۲ استثناء تمدید شده و کلمه (ششماه) مذکور در قسمت آخر ماده دوم تبدیل به (یکسال) شده است . بموجب قانون مصوب اول مرداد ماه ۱۳۰۹ برای خدمات قضائی ایسانسبه های حقوق ترتیب خاصی داده شده و بعداً بموجب قانون ۶ دیماه ۱۳۱۵ در کلیه مقررات راجع به استخدام فارغ التحصیل های کلاس قضائی و همچنین اشخاصی که دارای دانشنامه ایسانس یا بالاتر از دانشکده های حقوق و سیاسی هستند تجدید نظر و اصلاحاتی بعمل آمده است - بموجب قانون ۳ مهر ماه ۱۳۱۳ اجازه داده شده است فارغ التحصیل های کلاس قضائی در وزارت کشور استخدام شوند و این قانون بموجب قانون ۱۶ فروردین ۱۳۱۱ تکمیل شده است

استخدام هستند رتبه قضائی مساوی با رتبه اداری آنها با در صورت داشتن حق ترفیع يك رتبه بالاتر .

ب - برای کسانیکه در کلاس ثبت اسناد تحصیل کرده اند و مشمول قانون استخدام نیستند رتبه يك و در صورتیکه نمره امتحان آنها از حد وسط تجاوز کند رتبه ۲ اداری

ماده ۲ - مدت اختیاری که بموجب ماده قبل بوزیر عدلیه داده میشود ده روز است بدین طریق که فقط در ظرف ده روز از تاریخ اعلان رسمی نتیجه امتحانات تعیین رتبه بعمل خواهد آمد در اینصورت اشخاصی که برای آنها رتبه قضائی یا اداری معین شده مستخدم رسمی خواهند بود اگر چه سابقه خدمت نداشته باشند مشروط بر اینکه تا ششماه پس از تاریخ حکمی که تعیین رتبه کرده شغل معین با آنها رجوع شود .

ماده ۳ - وزیر عدلیه مجاز است تا مدت سه ماه از تاریخ تصویب این قانون برای فارغ التحصیل های مدارس حقوق و سیاسی بطریق ذیل رتبه قضائی معین نماید .

۱ - برای آنهائیکه مستخدم رسمی هستند رتبه قضائی مساوی با رتبه اداری آنها یا يك درجه بالاتر

۲ - برای آنهائیکه مشمول قانون استخدام نیستند رتبه يك

ماده ۴ - وزیر عدلیه میتواند با اشخاص بی سابقه که مطابق مواد فوق دارای رتبه يك قضائی میشوند در صورتیکه نمره امتحانات آنها از حد وسط تجاوز کند پس از یک سال خدمت رتبه دو قضائی بدهد هم چنین وزیر عدلیه مجاز است کسانی را که مشمول قانون استخدام بوده و در کلاس ثبت اسناد تحصیل کرده اند در صورتیکه نمره امتحانات آنها از حد وسط تجاوز کند يك رتبه ترفیع بدهد مشروط باینکه رتبه قبل از ترفیع آنها بیش از سه نباشد .

ماده ۵ - اشخاص بی سابقه که مطابق مواد فوق داخل خدمت میشوند از مدت استاز معاف میباشند و صاحبان رتبه قضائی تا دو سال در رتبه که برای آنها معین میشود خدمت کرده و حقوق آن رتبه را دریافت خواهند داشت ولی انتصاب قطعی آن ها موکول به تصدیق کمیسیون ترفیع و قابلیت عملی و اخلاقی آنها خواهد بود.

ماده ۶ - فارغ التحصیل های مدرسه سیاسی و کلاس قضائی ممکن است بسمت وکالت مجاز در عدلیه پذیرفته شوند.

چون بموجب قانون مصوب ۱۰ اردی بهشت ماه ۱۳۰۸ وزیر عدلیه مجاز است کلیه لوایح قانونی را که به مجلس شورای ملی پیشنهاد می نماید پس از تصویب کمیسیون فعلی قوانین عدلیه بموقع اجرا گذارده و پس از آزمایش آنها در عمل نواقصی را که در ضمن جریان ممکن است معلوم شود رفع و قوانین مزبوره را تکمیل نموده ثانیاً برای تصویب به مجلس شورای ملی پیشنهاد نماید.

علیهذا قانون تعیین رتبه محصلین کلاس قضائی و ثبت اسناد و فارغ التحصیل های مدارس حقوقی و سیاسی « مشتمل برشش ماده که در تاریخ ۱۱ خرداد ماه ۱۳۰۸ شمسی بتصویب کمیسیون قوانین عدلیه مجلس شورای ملی رسیده قابل اجرا است.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

راجع به لیسانسیه های حقوق و وکلاء

مصوب ۱۱ خرداد ماه ۱۳۰۹

ماده اول - اشخاصیکه دارای دیپلم لیسانس حقوق از مدارس داخله یا خارجه بوده و

ماده ششم بموجب قانون ۲۵ بهمن ۱۳۱۵ نسخ شده است.

⊗ جمله « و یا تحصیل جواز وکالت نماید » از ماده اول بموجب قانون ۲۰ شهریور ماه ۱۳۱۴ حذف شده است و بعداً این قانون بموجب قانون ۲۵ بهمن ماه ۱۳۱۵ نسخ شده است.

واجد شرایط اول از ماده اول قانون استخدام قضات باشند ممکن است بخدمت قضائی قبول شده و یا تحصیل جواز وکالت نمایند - این اشخاص در صورتیکه محل مأموریت آنها در خارج از مرکز باشد با رتبه دو قضائی و هر گاه در مرکز باشد با رتبه یک قضائی استخدام خواهند شد. رتبه دو در صورتی برای اشخاص فوق باقی خواهد ماند که یکسال در خارج از مرکز اشتغال بخدمت داشته باشند.

ماده دوم - در هر حوزه صلح یا بدایتی که بقدر لزوم و کلاهی مجاز در آنجا مقیم نباشند وزارت عدلیه میتواند مطابق نظامنامه مخصوص از داوطلبان شغل وکالت امتحان نموده لجازه وکالت بدهد - این قبیل اشخاص فقط در نقاطی که مطابق نظامنامه مذکور در فوق معین میشود حق وکالت خواهند داشت.

ماده سوم - این قانون از اول شهریور ماه ۱۳۰۹ بموقع اجرا گذارده خواهد شد. چون بموجب قانون مصوب ۲۸ فروردین ماه ۱۳۰۹ « وزیر عدلیه مجاز است کلیه لوایح قانونی را که به مجلس شورای ملی پیشنهاد می نماید پس از تصویب کمیسیون قوانین عدلیه بموقع اجرا گذارده و پس از آزمایش آنها در عمل نواقصی را که در ضمن جریان ممکن است معلوم شود رفع و قوانین مزبوره را تکمیل نموده ثانیاً برای تصویب به مجلس شورای ملی پیشنهاد نماید » علیهذا (قانون راجع به لیسانسیه های حقوق و وکلاء) مشتمل بر سه ماده که در تاریخ اول مرداد ماه یکهزار و سیصد و نه شمسی بتصویب کمیسیون قوانین عدلیه مجلس شورای ملی رسیده قابل اجرا است.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

تعیین آخرین رتبه مستخدمین اداری مجلس شورای ملی

مصوب ۹ تیرماه ۱۳۰۸

ماده واحده - آخرین ارتقاء رتبه مستخدمین اداری مجلس شورای ملی از اول ۱۳۰۸ رتبه هشت قانون استخدام کشوری خواهد بود.

این قانون که مشتمل بر یکماده است در جلسه نهم تیرماه یکهزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

این قانون بموجب قانون ۲۶ اسفندماه ۱۳۱۴ نسخ شده است.

قانون

الحاق تبصره اضافی بماده ۳۳ قانون استخدام کشوری

مصوب ۹ تیرماه ۱۳۰۸ شمسی

ماده واحده - تبصره ذیل بعنوان تبصره دوم ماده سی و سه قانون استخدام کشوری تصویب میشود.

تبصره ۲ - در مواقعی که بواسطه سلب صلاحیت قانونی اعضاء محکمه بدوی یا عدم امکان عادی حضور آنها در محکمه تجدید نظر نتوان محکمه مزبور را تشکیل نمود بجای اعضاء محکمه بدوی اعضاء جدیدی که حائز شرایط ماده ۳۳ باشند بصویت محکمه مزبوره معین میشوند.

این قانون که مشتمل بر یکماده است در جلسه نهم تیرماه یکهزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید. رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اصلاح ماده (۴۳) قانون استخدام کشوری و اصلاح ماده الحاقیه

قانون استخدام مستخدمین مجلس شورای ملی

مصوب ۶ آبان ماه ۱۳۰۹

ماده واحده - مستخدمین رسمی می توانند با یکی از شرایط ذیل تقاضای تقاعد نمایند:

الف - مستخدمی که بیست سال خدمت متوالی داشته باشد

ب - مستخدمی که بیست و پنج سال سابقه خدمت داشته مشروط بر اینکه بیست سال آن را متصدی خدمت بوده باشد

ج - مستخدمی که سی سال سابقه خدمت داشته باشد اعم از تصدی یا غیر آن
د - مستخدمی که شصت سال یا بیشتر عمر داشته باشد با هر قدر سابقه خدمت دولت نیز میتواند مستخدمی را که سنین عمرش از شصت سال تجاوز نموده است با دارا بودن یکی از شرایط فوق متقاعد نماید.

تبصره ۱ - مدت عدم تصدی قبل از اجرای قانون استخدام تا میزان ربع ایام تصدی جزء سابقه خدمت محسوب میشود.

تبصره ۲ - این ماده قائم مقام ماده ۴۳ قانون استخدام کشوری و ماده الحاقیه قانون استخدام مستخدمین مجلس شورای ملی مصوبه ۱۴ بهمن ۱۳۰۶ خواهد بود.

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه بیستم آبانماه یکهزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

راجع بوظیفه وراثت مستخدمین نظمی که در نتیجه ایفای وظیفه تلف میشوند

مصوب ۱۲ مرداد ماه ۱۳۰۹

ماده واحده - از تاریخ اجرای قانون استخدام کشوری کلیه مستخدمین نظمی اعم از صاحبمنصب و مأمورین با رتبه افراد و ردیف افراد (خواه مشمول قانون استخدام کشوری باشند خواه نباشند) که در نتیجه ایفای وظیفه تلف شده اند یا خواهند شد دو نلک بلا کسر آخرین مقرری خدمت آنها بدون رعایت سن و مدت خدمت در باره ورثه قانونی آنها که در ماده ۳ قانون وظایف مورخ ۱۹ ربیع الاول ۱۳۲۶ تصریح شده و بعلاوه در باره برادر و خواهری که در کفالت آنها

بوده اند بعنوان وظیفه بطور تساوی برقرار و از زمان فوت بآنها پرداخته خواهد شد.
این قانون که مشتمل بر يك ماده است در جلسه دوازدهم مرداد ماه یکهزار

و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.
رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

استخدام افراد و ردیف افراد و مستخدمین جزء اداره نظمیہ

فصل اول - ورود بخدمت

مصوب ۱۳ مهر ماه ۱۳۰۹

ماده ۱ - افراد و ردیف افراد نظمیہ جزء مستخدمین رسمی دولت محسوب خواهند بود.

تبصره ۱ - افراد عبارتند از مأمورین پلیس انتظامی و ردیف افراد از مأمورین پلیس تأمیناتی و حقوق هر دو قسمت در هر سال مطابق بودجه مصوب تشکیلات نظمیہ تأدیہ خواهد شد.

تبصره ۲ - مستخدمین جزء نظمیہ (پیشخدمت و سرایدار و امثال آن) تابع مقرراتی خواهند بود که برای مستخدمین جزء سایر وزارتخانهها مدون است.

ماده ۲ - داوطلبان باید دارای شرایط ذیل باشند.
الف - تبعیت ایران.

ب - عدم محکومیت بقیام و اقدام بر علیه حکومت ملی.
ج - عدم محکومیت به جنایت و همچنین جنحه که مستلزم محرومیت از حق

استخدام دولتی باشد.
د - عدم معروفت بفساد عقیده و اخلاق.

ه - معتاد نبودن باستعمال افیون و الکل.
و - مبتلا نبودن بامراض مسریه.

ز - سن داوطلبان پلیس انتظامی کمتر از ۲۲ سال و زیاد تر از ۳۵ و سن داوطلبان مأمورین پلیس تأمیناتی کمتر از ۲۵ و زیاد تر از ۳۵ سال نباشد.

ح - داشتن بنیه قوی و صحت مزاج.

ط - قد مأمورین پلیس انتظامی کمتر از یک گز و ۶۴ صدم نباشد.

ی - نسبت بمأمورین پلیس تأمیناتی دارا بودن تصدیق تحصیلات شش ساله ابتدائی یادادن امتحان موادی که برای آن معین شده است.

تبصره ۵ - داوطلبانی که دوره نظام وظیفه را پایان رسانیده اند نسبت بسایرین حق اولویت خواهند داشت و درموقع لزوم استخدام افراد وردیف افراد اداره تشکیلات نظمیہ از نظام وظیفه داوطلب خواهند خواست.

ماده ۳ - ابتدای مدت خدمت مأمورین پلیس انتظامی و پلیس تأمیناتی پس از طی دوره سه ماهه تعلیمات اختصاصی مدرسه نظمیہ خواهد بود.

ماده ۴ - افرادی که بخدمت نظمیہ داخل میشوند باید بر طبق ماده ۷ قانون استخدام کشوری قسم یاد نمایند.

ماده ۵ - افراد و ردیف افراد در موقع ورود بخدمت باید ورقه تعهد نامه دائر به اینکه تا مدت سه سال حق استعقای از خدمت را نخواهند داشت امضاء و تسلیم نمایند

و چنانچه در ظرف یکماه پس از انقضاء مدت سه سال تقاضای معافیت از خدمت نمودند تا مدت سه سال دیگر حق استعفاء نخواهند داشت و اداره نظمیہ نیز مکلف است در

ظرف مدت یکماه مزبور ورقه تعهد نامه برای سه سال دیگر از آنها دریافت دارد.
تبصره ۵ - مأمورینی که بخدمت پذیرفته میشوند چنانچه پس از طی دوره

مدرسه تا مدت شش ماه از عهده انجام خدمت محوله بر نیامده یا ابراز عدم لیاقت نمایند بدون رعایت مقررات فصل چهارم از خدمت نظمی اخراج خواهند شد.

ماده ۶ - مراتب خدمت بقرار ذیل است: **افراد** ۱ تا ۵ و **ردیف افراد** ۱ تا ۶

- ۱ - پایین درجه ۳
- ۲ - " " ۲
- ۳ - " " ۱
- ۴ - وکیل درجه ۳
- ۵ - " " ۲
- ۶ - " " ۱

ماده ۷ - بدون طی رتبه مادون برتبه مرفوق نمیتوان ارتقاء یافت افرادی که در جریان خدمت و ایفای وظیفه لیاقت و استحقاق خود را بمعرض ظهور رسانیده باشند مطابق مقررات فصل دوم مستحق ترفیع خواهند بود.

ماده ۸ - مقرری ماهیانه افراد مذکور در ماده ۶ برطبق بودجه مصوبه در هر سال معین میشود.

ماده ۹ - افراد و ردیف افراد سالی پانزده روز حق مرخصی با استفاده از حقوق دارند ترتیب استفاده از مرخصی های سالیانه را نظامنامه های اداری معین خواهد نمود.

فصل دوم - ارتقاء

ماده ۱۰ - مدت خدمت در هر يك از مراتب سه گانه نایبیتی دو سال خواهد بود و شرط ارتقاء پایین اول بوکیل سومی به اضافه شرایط فوق داشتن لیاقت و

معلومات اداری برطبق نظامنامه های اداری است.

ماده ۱۱ - دوره خدمت در هر يك از مراتب سه گانه و کیلی یا مفتشی سه سال خواهد بود و در صورت داشتن تصدیق سه ساله متوسطه یا دادن امتحان مواد آن دو سال و در صورت داشتن تصدیق شش ساله متوسطه یا دادن امتحان مواد آن يك سال خواهد بود.

ماده ۱۲ - وکلای درجه ۱ در صورتی برتبه ۱ قانون استخدام کشوری و درجه نایب سومی نایل میشوند که سواد کافی داشته و مراتب مذکوره در ماده ۶ را طی نموده باشد.

تبصره ۵ - ارتقاء مأمورین پلیس تأمیناتی برتبه يك قانون استخدام کشوری نیز منوط به طی دوره درجات سه گانه مذکوره در ماده ۶ خواهد بود در هر صورت رعایت احتیاج اداره و طرز خدمت و استعداد مستخدم و بودن محل شرط حتمی است.

فصل سوم - طریقه اعطاء پاداش

ماده ۱۳ - پاداشهای اداره نظمی به نسبت بنه افراد و ردیف افراد بشرح ذیل است.

- الف - تمجید کتبی با درج در ورقه خدمت
- ب - پاداش نقدی تا يك ثلث حقوق ماهیانه از اعتبار انعام بودجه نظمی.
- ج - مدال مسی.
- د - مدال نقره.

ه - اعطای یکدرجه بدون رعایت مقررات فصل دوم .
تبصره ه - طریقه اعطای پادشاهی فوق بر طبق نظامنامه جداگانه خواهد بود .

فصل چهارم - طریقه محاکمه و مجازات

ماده ۱۴ - مجازات های اداره نظمیه نسبت با افراد و ردیف افراد به شرح ذیل خواهد بود .

الف - اخطار کتبی بدون درج در ورقه خدمت .

ب - توبیخ کتبی با درج در ورقه خدمت .

ج - محرومیت از مرخصی سالیانه .

د - خدمت فوق العاده تا یک ماه .

ه - توقیف یک درجه بدون کسر حقوق تا یکسال .

و - توقیف یک درجه با کسر حقوق تا یک سال .

ز - تنزیل یک درجه .

ح - انفصال از خدمت نظمیه .

ماده ۱۵ - اجرای مجازاتهای مقرر در فقرات الف - ب - ج - د - ماده فوق

بدون محاکمه در حدود اختیار رئیس کل نظمیه است و در ولایات با رعایت درجه بندی که در نظامنامه محاکمات اداری کل نظمیه قید شده است در حدود اختیار رؤسای نظمیه خواهد بود و اجرای فقرات ه الی ح چه در مرکز و چه در ولایات بر طبق مقررات مواد ۳۶ - ۳۹ - ۴۰ قانون استخدام کشوری بعمل خواهد آمد .

ماده ۱۶ - افراد و ردیف افراد در صورتیکه در محکمه اداری یا محاکم مربوطه

دیگر تبرئه حاصل نمودند باید حقوق ایام تعلیق آنها که در بوجه نظمیه محفوظ میماند بآنها تأدیبه شود .

فصل پنجم در تقاعد و وظایف

ماده ۱۷ - از تاریخ تصویب این قانون از مقرری ماهیانه تمام افراد وردیف افراد و جوه ذیل کسر و بصندوق تقاعد کشوری تحویل میشود .

الف - از مقرری ماهیانه صدی ۳

ب - مبلغ اضافه مقرری هائی که بعد ها بآنها داده میشود در ماه اول اخذ

آن اضافه .

ج - وجوهی که ممکن است در موقع مرخصی علاوه بر مدت قانونی از مقرری

آنها کسر شود .

د - وجوه حاصله از محکومیت و جرائم اداری .

تبصره ه - وجوه مذکور در فوق فقط از حقوق مأمورین کسر خواهد شد بوجه

دیگر از قبیل مدد معاش - انعام و غیره کسوری تعلق نخواهد گرفت .

ماده ۱۸ - عموم افراد وردیف افراد نظمیه با رعایت یکی از مقررات ذیل میتوانند

تقاعد خود را از خدمت بخواهند .

الف - از ۱۵ الی ۲۰ سال خدمت بشرط داشتن ۴۵ سال عمر نصف از آخرین حقوق .

ب - از ۲۰ سال خدمت بیالا دو نلث آخرین حقوق .

نظمیه نیز میتواند مطابق مقررات مندرجه در ماده فوق افراد و ردیف افراد

را با تصویب وزارت داخله متقاعد نماید .

ماده ۱۹ - مستخدمینی که قبل از رسیدن به سن تقاعد فوت میشوند دو نلث از

کسورائی که بصندوق تقاعد پرداخته اند و حقوق ایام سه ماهه مرخصی قانونی که استفاده نموده اند دفعه بطور مساوی بورثه قانونی آنها پرداخته میشود مستخدمینی که در راه انجام وظیفه تلف شده یا میشوند ورثه آنها مطابق ماده واحده مصوب ۱۲ مرداد ماه ۱۳۰۹ مستحق دو ثلث از آخرین حقوق تلف شده خواهند بود.

ماده ۴۰ - وراثت افراد و رذیف افراد وقتی مستحق وظیفه از دولت میشوند که شرایط ذیل را دارا باشند.

الف - ورثه ذکور کمتر از ۲۱ سال داشته باشد.

ب - ورثه اناث شوهر اختیار نکرده باشد.

سهم ورثه ذکور که از ۲۰ سال تجاوز کند و سهم ورثه اناث که شوهر اختیار نماید و همچنین سهم آنهاست که فوت میشوند بسهم سایر وراثت افزوده میشود.

تبصره ۵ - اولاد ذکور یا اناثیکه علیل المزاج باشند تا موقعیکه علت مزاج باقی است و نیز اولاد ذکور یا اناثیکه ناقص الخلقه باشند و از عهده کار بر نیایند مادام العمر از وظیفه سهمی خود استفاده خواهند کرد.

ماده ۴۱ - افراد ورذیف افراد مشمول مواد ۴۴ - ۴۶ - ۴۷ - ۴۸ - ۴۹ - ۵۰ - ۵۱ - ۵۲ - ۵۳ - ۵۴ - ۵۵ - ۵۶ قانون استخدام کشوری میباشد.

فصل ششم - مواد مخصوصه

ماده ۴۲ - کلیه افراد ورذیف افراد نظمیه که در تاریخ تصویب این قانون مستخدم نظمیه هستند جزء مستخدمین دولت محسوب و تمام مواد این قانون شامل حال آنها خواهد بود.

ماده ۴۳ - اشخاصیکه در قشون و یا سایر ادارات دولتی سابقه خدمت داشته

با شرایط مقرر در این قانون بخدمت نظمیه پذیرفته میشوند خدمت گذشته آنها جزء سابقه محسوب و در صورتیکه کسور تقاعد را بصندوق تقاعد پرداخته باشند باید مطابق ماده ۱۷ تأدیه نمایند.

ماده ۴۴ - وزارت مالیه مکلف است تعرفه خدمت کلیه مستخدمین نظمیه را که مشمول مقررات این قانون و قانون استخدام کشوری باشند پذیرفته و با در نظر گرفتن سوابق خدمت گذشته آنها سند خدمت صادر نماید.

ماده ۴۵ - عموم مستخدمین با رتبه نظمیه میتوانند پس از بیست سال اشتغال بخدمت بدون رعایت سن از مقررات ماده ۴۳ فصل چهارم قانون استخدام کشوری استفاده نمایند.

نظمیه نیز میتوانند پس از بیست سال خدمت مقررات ماده ۴۳ قانون استخدام کشوری را در باره مستخدمین خود بموقع اجرا گذارد.

ماده ۴۶ - وزارت داخله مأمور اجرای این قانون است.

این قانون که مشتمل بر بیست و شش ماده است در جلسه سیزدهم مهر ماه یکهزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه ترفیع آقای میرزا عباسخان آریا از رتبه ۷ به ۸

مصوب ۲۴ مرداد ماه ۱۳۰۸

ماده واحده - مجلس شورای ملی بدولت اجازه میدهد بطور استثناء آقای میرزا عباسخان آریا را بدون طی مراتب مقرر در قانون استخدام کشوری از رتبه

هفت به رتبه هشت ترفیع بدهند.

این قانون که مشتمل بر يك ماده است در جلسه بیست و چهارم امرداد ماه

یکهزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

که شرایط و شرایط را دارا باشند.

بالتکلیف

ب - درجه اول شرفیاب

ب - درجه اول شرفیاب

ب - درجه اول شرفیاب

ب - درجه اول شرفیاب

ب - درجه اول شرفیاب

ب - درجه اول شرفیاب

ب - درجه اول شرفیاب

ب - درجه اول شرفیاب

فصل ششم در مورد ترفیع

ماده ۸۸ -

تشریح

تشریح

تشریح

۱	توسعه	۱۲۲
۲	توسعه	۱۲۲
۳	توسعه	۱۲۲
۴	توسعه	۱۲۲
۵	توسعه	۱۲۲

فهرست

قسمت دوم = امتیازات

ماده ۸۹ -

ماده ۹۰ -

ماده ۹۱ -

ماده ۹۲ -

ماده ۹۳ -

ماده ۹۴ -

ماده ۹۵ -

ماده ۹۶ -

ماده ۹۷ -

ماده ۹۸ -

ماده ۹۹ -

ماده ۱۰۰ -

شماره ترتیب	شرح	صفحه
۱	قانون اجازه واگذاری حمل پست هوایی خط طهران بمشهد بکمپانی هوایی یونکرس	۲۲۱
۲	قانون راجع بتعرفه و نرخ محمولات پستی هوایی	۲۲۲
۳	قانون اجازه مبادله ضمیمه نمره ۵ امتیازنامه بانک شاهنشاهی	۲۲۳
۴	قانون امتیاز انحصاری استخراج معادن ذغال سنگ اطراف مشهد به آقای محمد ولی خان اسدی	۲۲۵

۲۲۱
قانون اجازه واگذاری حمل پست هوایی خط طهران بمشهد بکمپانی هوایی یونکرس
۲۲۲
قانون راجع بتعرفه و نرخ محمولات پستی هوایی
۲۲۳
قانون اجازه مبادله ضمیمه نمره ۵ امتیازنامه بانک شاهنشاهی
۲۲۵
قانون امتیاز انحصاری استخراج معادن ذغال سنگ اطراف مشهد به آقای محمد ولی خان اسدی

قسمت دوم

امتیازات

قانون

اجازه واگذاری حمل پست هوایی خط طهران بمشهد بکمپانی هواییمائی یونکرس

مصوب ۳ اردی بهشت ماه ۱۳۰۸

ماده واحده - مجلس شورای ملی بوزارت پست و تلگراف اجازه میدهد که حمل پست هوایی خط طهران بمشهد را بکمپانی هواییمائی یونکرس واگذار نماید که کلیه محمولات پستی طهران بمشهد و بالعکس و نقاط عرض راه را اقلأ هفته یکمرتبه در مدت یک سال حمل کرده و اضافه نرخ پستی را که از محمولات پست هوایی در این خط و خطوط پهلوی و قصر و بوشهر اخذ میشود بدون اینکه محدود بحدود مذکور در ماده پنجم قانون ۲۰ بهمن ۱۳۰۴ باشد پس از وضع مخارج اداری در مقابل حمل و نقل پست ها در خطوط مذکور دریافت کند.

توضیح آنکه سایر شرایط راجع بحمل پست های هوایی خط طهرای بمشهد بر طبق مقررات قرار دادی خواهد بود که راجع بخطوط طهران - پهلوی - و طهران - قصر و طهران - بوشهر در حدود قانون ۲۰ بهمن ۱۳۰۴ بین وزارت پست و تلگراف و مؤسسه یونکرس منعقد گردیده است.

بدیهی است کمک خرج فرسخی سه قران که در ماده سوم قانون هوا پیمائی مورخ ۲۰ بهمن ۱۳۰۴ مذکور است باین خط تعلق نخواهد گرفت .
اینقانون که مشتمل بر یکماده است در جلسه سوم اردیبهشت ماه یکهزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید .
رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

راجع بتعرفه و نرخ محمولات پستی هوائی

مصوب ۱۲ مرداد ماه ۱۳۰۹

ماده واحده - مجلس شورای ملی بوزارت پست و تلگراف اجازه می دهد از تاریخ ۲۰ اردی بهشت ۱۳۰۹ تا زمان تغییر تعرفه پست هوائی قانون سوم اردی بهشت ۱۳۰۸ ادامه داده شده و از روز اجرای تعرفه جدید تا زمان انقضای قانون بیستم بهمن ۱۳۰۴ سرویس های حالیه را که عبارت از هفتتک پست در خط طهران - مشهد و دو پست در خط طهران - بوشهر و دو پست در خط طهران قصر و یک پست در خط طهران - پهلوی است بتوسط مؤسسه یونکرس بر قرار داشته کلیه عایدات فروش تمبر هوائی و حقوق واصله از ممالک خارجه را عاید خزانه نموده کرایه محمولات پستی را از قرار هر کیلو گرام در هر یکصد کیلومتر پنجقران بمؤسسه مزبور بپردازد .

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه دوازدهم مرداد ماه یکهزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید .
رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه مبادله ضمیمه نمره ۵ امتیازنامه بانك شاهنشاهی ایران

مصوب ۶ خرداد ماه ۱۳۰۹

ماده واحده - دولت مجاز است مواد چهار گانه منضمه باین قانون را بعنوان ضمیمه نمره ۵ امتیازنامه بانك شاهنشاهی ایران با بانك مزبور مبادله نماید .
این قانون که مشتمل بر یک ماده بضمیمه متن ضمیمه نمره ۵ امتیازنامه بانك شاهنشاهی مشتمل بر چهار ماده است در جلسه ششم خرداد ماه یکهزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید .
رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

ضمیمه نمره ۵ امتیازنامه بانك شاهنشاهی ایران

ماده ۱ - بانك از حق صدور اسکناس که منحصرأ از طرف دولت باو واگذار شده بود صرف نظر میکند مسلم است که بانك عهده دار است که در تحت نظارت کمیسر عالی دولت و تا موعدی که باید بین دولت و بانك معین شود ولی نباید دیر تر از بیستم ژوئن ۱۹۳۱ (آخر خرداد ۱۳۱۰) باشد وجه کلیه اسکناسهای صادره خود را تأدیه نماید پس از انقضاء موعده مذکور بانك وجه اسکناسهایی را که برای تبدیل به بانك مسترد نشده باشد بدولت خواهد پرداخت .
ماده ۲ - در نتیجه ماده قبل -

اولاً - پس از آنکه بانك تأدیه قیمت اسکناسهای صادره را در تحت نظارت کمیسر عالی دولت انجام داد دولت از حقی که دارد که بتوسط کمیسر عالی خود نسبت به بانك اجرای تفتیش خاصی بنماید صرف نظر میکند .

شغل کمیسر عالی منحل شده و مبلغی که بانک بعنوان حق مشار الیه بدولت تأدیه مینمود دیگر بر عهده بانک نخواهد بود.

ثانیاً - از تاریخ اعتبار یافتن این ضمیمه تأدیه حق الامتیاز بانک که عبارت از صدی شش عایدات خالص سالیانه بوده و بر طبق شرایط امتیاز بانک باید بدولت پرداخته شود از عهده بانک ساقط خواهد شد.

ثالثاً - برای جبران انصراف بانک از حق صدور اسکناس دولت در تاریخ بیستم مارس ۱۹۳۱ مبلغ دوست هزار لیره پول نقد در لندن ببانک تأدیه خواهد نمود.

رابعاً - دولت ببانک اجازه میدهد که در معاملات خود املاک غیر منقول را بوثیقه قبول کند و حتی برای وصول طلب خود املاک وثیقه گذارده شده را اتیاع نماید ولی این مالکیت موقتی بوده و نباید از یکسال تجاوز نماید.

ماده ۳ - هر نوع اختلافی که بین دولت و بانک بروز کند و بین خودشان بخوشی حل نشود بتقاضای هر یک از طرفین بحکمیت مراجعه خواهد شد. طرز حکمیت بشرح ذیل خواهد بود.

هر یک از طرفین در ظرف مدتی که از سه ماه نباید تجاوز کند حکم خود را معین خواهد نمود.

طرفی که در ظرف این مدت حکم خود را معین ننمود در حکم این خواهد بود که حکم طرف مقابل را بعنوان حکم واحد قبول کرده است حکمین به مابه الاختلاف رسیدگی کرده و مکلف خواهند بود که آنرا در ظرف مدتی که از سه ماه نباید تجاوز کند رفع نمایند و در صورت عدم توافق نظر در ظرف مدت فوق حکمین در مدتی که از یکماه نباید تجاوز کنند برای تعیین حکم ثالثی موافقت خواهند کرد و حکم ثالث مزبور بحکمین ضمیمه شده محکمه حکمیت را تشکیل میدهند و محکمه مزبور با کثرت آراء حکم خواهد کرد.

در صورت عدم توافق نظر حکمین در مدت مذکور در فوق در باب حکم ثالث طرف مقدم از رئیس مؤسسه اقتصادی و مالی جامعه ملل تقاضا خواهد کرد که حکم ثالث را معین بکند و پس از تعیین او حکمیت بترتیب مذکور در فوق واقع خواهد شد.

حکم حکمین و یا محکمه حکمیت در صورت تشکیل آن که مرکب از حکمهای ثلاثه خواهد بود قطعی و غیر قابل استیناف و تجدید نظر خواهد بود در صورتیکه یکی از اشخاصی که حکم معین شده اند نتواند برای حکمیت حاضر شود ثانیاً

بر رئیس مؤسسه اقتصادی و مالی جامعه ملل برای تعیین عوض او مراجعه خواهد شد.

ماده ۴ - نظر باینکه نمایندگان مختار بانک اعلام نمودند که امضاء آنها اعتبار قانونی و قطعی بمقررات اینقرار نامه میدهد و اولیاء امور بانک محتاج نیستند آن را بهیچ نوع تصویب دیگری برسانند لهذا این قرار نامه پس از تصویب مجلس شورای ملی که تا پانزدهم خرداد ۱۳۰۹ انجام خواهد گرفت دارای اعتبار خواهد شد.

اجازه مبادله ضمیمه نمره ۵ امتیاز نامه بانک شاهنشاهی ایران مشتمل بر چهار ماده بشرح فوق در جلسه ششم خرداد ماه ۱۳۰۹ داده شده است.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

امتیاز انحصاری استخراج معادن ذغال سنگ اطراف مشهد به آقای

محمد ولی خان اسدی

مصوب ۲۷ مهر ماه ۱۳۰۹

ماده اول - مجلس شورای ملی بوزارت اقتصاد ملی اجازه میدهد که امتیاز

انحصاری مانع للغير استخراج و استفاده از معادن ذغال سنگ اطراف شهر مشهد را تا ۱۲ فرسخ از هر طرف به آقای محمد ولی خان اسدی که در این قانون بنام صاحب امتیاز مذکور میشود مطابق شرایط ذیل واگذار نماید.

ماده دوم - مدت امتیاز پانزده سال و ابتدای آن تاریخ امضای قرارداد است که بین وزارت اقتصاد ملی و صاحب امتیاز بر طبق این قانون منعقد خواهد شد و پس از انقضای مدت مزبور در صورت تصمیم دولت به اعطای امتیاز صاحب امتیاز فعلی با تساوی شروط حق تقدم خواهد داشت.

ماده سوم - صاحب امتیاز باید منتهی تا شش ماه بعد از تاریخ اعطای امتیاز استخراج ذغال سنگ را شروع و از ابتدای سال سوم اعطای امتیاز ببعد احتیاجات ذغال سنگ شهر مشهد و سایر نقاط حوزه این امتیاز را تأمین نموده و به مناسبت از دیاد احتیاجات عملیات استخراجیه را توسعه دهد بعلاوه صاحب امتیاز باید نقشه جات کامل معادن حوزه امتیاز خود را بتدریج تهیه و بضمیمه راپورت جامع عملیات اکتشافیه و نمونه ذغالهای مکشوفه و نتیجه تجزیه آنها منتهی تا آخر سال چهارم اعطای امتیاز بوزارت اقتصاد ملی تقدیم دارد معادن ذغال سنگی که تا تاریخ مزبور کشف و نقشه آن بوزارت اقتصاد ملی تسلیم نشده باشد از حوزه امتیاز خارج خواهد بود.

ماده چهارم - ترسیم نقشه جات و هر گونه عملیات مربوط با کشف و استخراج معادن مزبور باید مطابق دستور و نظریات متخصصین فنی وزارت مربوطه انجام شود و وزارت معزی آنها میتواند در هر موقع که مقتضی بداند بوسیله مفتشین خود مؤسسات صاحب امتیاز را مورد تفتیش قرار داده و اگر نواقصی موجود باشد صاحب

امتیاز را مورد تفتیش قرار داده و اگر نواقصی موجود باشد صاحب امتیاز را برفع آن مکلف نماید.

ماده پنجم - معادن ذغال سنگ واقعه در حوزه این امتیاز که قبل از اعطای امتیاز باجاره واگذار شده است پس از انقضای مدت اجاره مشمول این امتیاز خواهد بود **ماده ششم** - فروش یا رهن یا هر گونه معامله که این امتیاز با مؤسسات مربوطه آنرا کلاً یا جزءً باتباع یا مؤسسات یا شرکتهای خارجه منتقل تواند نمود ممنوع و موجب الغای امتیاز و ضبط کلیه متعلقات آن خواهد بود انتقال باتباع داخله نیز باید با اطلاع وزارت اقتصاد ملی صورت گیرد.

ماده هفتم - تشکیل شرکت برای اجرای این امتیاز مجاز است مشروط بر اینکه مطابق قوانین ایران تشکیل یافته و مرکز آن در ایران باشد و صاحب امتیاز میتواند تا ۴۵ درصد سهام آنرا باتباع خارجه بفروشد روی بقیه سهام باید قید شود که مخصوص اتباع ایران است و در صورت انتقال باتباع خارجه از درجه اعتبار ساقط خواهد بود.

ماده هشتم - مؤسسات مربوطه باین امتیاز در پنج سال اول مدت امتیاز از تأدیه هر گونه مالیات و عوارض معاف خواهند بود پس از آن باید فقط صدی پنج عایدات خالص خود را همه ساله بدولت بپردازد و عایدات خالص عبارت است از مجموع عایدات سالیانه پس از وضع مخارجی که از نظر اداری و بهره برداری ضرورت دارد.

ماده نهم - صاحب امتیاز باید شرایط لازمه حفظ الصحه عملجات را از هر حیث کاملاً ملحوظ دارد جبران خسارات ناشیه از سوانحی که در حین اجرای وظیفه متوجه

عملجات شود به تناسب اهمیت هر يك با رعایت کیفیات حدوث سانحه بعهده صاحب امتیاز است.

ماده دهم - اراضی دولتی واقعه در حوزه امتیاز در صورتیکه در آنها معدن زغال سنگ موجود است با حریم آنها در ظرف مدت امتیاز مجازاً بصاحب امتیاز واگذار می شود و هر گاه در حدود حوزه امتیاز معدن زغال سنگ در ملکي که مالک خصوصی دارد واقع باشد و صاحب امتیاز بخواهد آنرا استخراج کند باید بوسیله خرید یا اجاره اراضی بقیمت عادلانه یا شریک کردن مالک در قسمتی از منافع معدن بتصدیق اهل خبره رضای او را جلب نماید.

ماده یازدهم - در هر موقع که بواسطه پیش آمدن مورد قوه قاهره (فارس ماژور) اجرای مقررات این امتیاز ممکن نشود و یا وقفه در جریان آن حاصل آید در مدت بقاء قوه قاهره مسئولیتی متوجه صاحب امتیاز نخواهد بود مشروط بر اینکه بمجرد پیش آمدن موردی که صاحب امتیاز آنرا قوه قاهره مؤثر در عملیات امتیاز خود تصور نماید مراتب را کتباً با ذکر ادله و براهین بوزارت اقتصاد ملی اطلاع داده و بتصدیق وزارتخانه مزبوره برساند و در عین حال اقدامات فوری و مؤثر برای تنظیم جریان امور معادن و رفع تأثیرات قوه مزبور در حدود امکان بنماید وزارت اقتصاد نیز باید نظر قطعی خود را منتهی در ظرف چهار ماه کتباً بصاحب امتیاز اخطار نماید والا سکوت بمنزله قبول تلقی خواهد شد هر مدتی که بواسطه قوه قاهره صاحب امتیاز از استفاده از معدن محروم بماند بر مدت امتیاز افزوده میشود.

ماده دوازدهم - صاحب امتیاز باید برای محاسبات خود دارای دفاتر قانونی منظمی باشد که تعیین جمع و خرج سالیانه و میزان عایدات دولت بوسیله آنها بسهوات

میسر شود.

ماده سیزدهم - صاحب امتیاز بامنظور داشتن مخارج ضروری اداری و بهره برداری و حقوق دولت و وجوه لازمه برای استهلاک سرمایه و کسر و نقصانی که برای آلات و ادوات باید منظور داشت قیمت زغال را بمیزانی باید معین کند که بیش از صدی بیست بعنوان منفعت خود علاوه نشده باشد.

ماده چهاردهم - غیر از مواردی که بموجب ماده ششم مبادرت بآن بدون قبول هیچگونه عذری موجب الغای امتیاز است در صورت تخلف صاحب امتیاز از مدلول هر يك از تعهدات مذکوره در این امتیاز وزارت اقتصاد ملی مراتب را بمشارالیه اخطار و مهلت کافی برای رفع تخلف موضوع اخطار تعیین خواهد نمود پس از آن در صورت ادامه خلاف وزارت معززی الیها میتواند الغاء امتیاز را اعلان نماید مگر اینکه از طرف صاحب امتیاز تخلف از مدلول مقررات امتیاز تردید شود در اینصورت مطابق ماده ۱۵ عمل شده و بر طبق تصمیم حکمیت رفتار خواهد شد.

ماده پانزدهم - اختلافات ناشیه از این امتیاز بین صاحب امتیاز و دولت بحکمیت قطع و فصل میشود باین طریق که یکنفر حکم از طرف دولت و یکنفر از طرف صاحب امتیاز و یکنفر توسط دوفتر اولی انتخاب میشود رأی حکمین و در صورت عدم موافقت آنها رأی حکم ثالث قاطع خواهد بود و چنانچه بین حکم دولت و حکم صاحب امتیاز در انتخاب حکم ثالث موافقت حاصل نشود حکم ثالث توسط دیوان عالی تمیز انتخاب خواهد شد.

ماده شانزدهم - چنانچه در ظرف مدت ۳ ماه از تاریخ تصویب این قانون صاحب امتیاز برای امضاء و مبادله امتیاز نامه حاضر نشود این قانون ملغی و از درجه اعتبار

شماره ترتیب	شرح	صفحه
۱	قانون اجازه مبادله قرارداد موقتی منعقدہ بین دولتین ایران و اطریش	۲۳۱
۲	قانون اجازه مبادله پرتکل منضمه بعهدنامه ودادیه و تأمینیه ایران و افغانستان و پرتکل راجع باسترداد مجرمین و متهمین بجرم	۲۳۴
۳	قانون اجازه مبادله قرارداد موقتی منعقدہ بین دولتین ایران و چکواسلواکی	۲۳۷
۴	قانون اجازه مبادله قرارداد تجارتي و گمرکی و بحریمائی منعقدہ بین دولتین ایران و چکواسلواکی	۲۴۰
۵	قانون اجازه مبادله قرار داد موقتی منعقدہ بین دولت ایران و فرانسه	۲۴۷
۶	قانون اجازه مبادله عهدنامه مودت منعقدہ بین دولتین ایران و فرانسه	۲۵۰
۷	قانون اجازه مبادله قرارداد عبور و مرور سکنه قراء سرحدی ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی	۲۵۴
۸	قانون اجازه مبادله مقاوله نامه امانات پستی منعقدہ بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی	۲۶۳
۹	قانون اجازه مبادله قرارداد موقتی منعقدہ بین دولتین ایران و بلژیک	۲۷۴

شماره ترتیب	شرح	صفحه
۱۰	قانون اجازه مبادله عهدنامه مودت منعقدہ بین دولتین ایران و بلژیک	۲۷۸
۱۱	قانون اجازه مبادله قرارداد اقامت منعقدہ بین دولتین ایران و بلژیک	۲۸۳
۱۲	قانون اجازه مبادله قرارداد تجارت و بحریمائی منعقدہ بین دولتین ایران و اتحاد اقتصادی بلژیک و لوکزامبورک	۲۸۸
۱۳	قانون اجازه مبادله عهدنامه مودت و قرارداد اقامت و قرارداد تجارتي و گمرکی و بحریمائی منعقدہ بین دولتین ایران و آلمان	۲۹۶
۱۴	قانون اجازه مبادله قرارداد حمایت تصدیقنامه های اختراع و علائم صنعتی و تجارتي و غیره منعقدہ بین دولتین ایران و آلمان	۳۱۶
۱۵	قانون اجازه مبادله عهد نامه ودادیه و تأمینیه منعقدہ بین دولتین ایران و ترکیه	۳۱۸
۱۶	قانون اجازه مبادله عهدنامه مودت و اقامت منعقدہ بین دولتین ایران و مصر	۳۲۹
۱۷	قانون اجازه مبادله عهدنامه مودت منعقدہ بین دولتین ایران و سوئد	۳۳۴
۱۸	قانون اجازه مبادله عهد نامه اقامت و تجارت و بحریمائی منعقدہ بین دولتین ایران و سوئد	۳۳۸
۱۹	قانون اجازه مبادله عهدنامه مودت منعقدہ بین دولتین ایران	

شماره ترتیب	شرح	صفحه
	و حجاز و نجد و ماحقات	۳۵۰
۲۰	قانون اجازه مبادله عهدنامه مودت بین دو تین ایران و هلند	۳۵۲
۲۱	قانون اجازه مبادله عهدنامه مودت منعقدہ بین دولتین ایران و ایتالیا	۳۵۷
۲۲	قانون اجازه مشارکت دولت ایران در عهدنامه تحریم جنگ	۳۵۹
۲۳	قانون تصویب قرارداد پستی عمومی و مقاوله نامهای مراسلات و جعبه های با قیمت و امانات پستی منعقدہ در کنگره پستی استکهلم	۳۶۰
۲۴	قانون تصویب الحاق دولت ایران به پرتکل لیتوینف	۳۶۱
۲۵	قانون اجازه الحاق دولت ایران به پرتکل ژنو مربوط بمنع استعمال کازهای سمی و مواد میکروبی	۳۶۱
۲۶	قانون اجازه مشارکت دولت ایران در مقررات کنفرانس تلگرافی منعقدہ در بروکسل	۳۶۲
۲۷	قانون اجازه مشارکت دولت ایران در مقررات کنفرانس تلگرافی بی سیم منعقدہ در واشنگتن	۳۶۲
۲۸	قانون تصویب قرارداد پستی عمومی منعقدہ در کنگره پستی لندن	۳۶۳
۲۹	قانون تصویب اساسنامه دیوان دائمی داوری بین المللی و پروتکل های مربوطه بآن و اجازه تسلیم اسناد مصدقه آنها	
	بدار الانشاء جامعه ملل	۳۶۴

شماره ترتیب	شرح	صفحه
۳۰	قانون اجازه الحاق دولت ایران بقرارداد بین المللی تسهیل مراسم گمرکی	۳۶۴
۳۱	قانون تصویب قرارداد عبور بارسلن و اساسنامه آزادی عبور و اجازه تسلیم نسخ صحه شده آن بدار الانشاء جامعه ملل	۳۶۵
۳۲	قانون تصویب قرار داد بین المللی برای جلوگیری از اشاعه و معامله نشریات مستهجن و اجازه مبادله نسخ صحه شده آن	۳۶۵

کتابخانه

برسانند تصمیم نمودند که عجاتاً روابط خودشان را بر روی يك قرار داد موقتی استوار نمایند و برای این مقصود اختیار داران خود را تعیین نمودند.

از طرف اعلیحضرت شاهنشاه ایران: جناب قح الله خان پاك روان کفیل وزارت امور خارجه.

از طرف رئیس دولت جمهوری اطریش: جناب مسیو اگوست کرال وزیر مختار و ایلچی مخصوص دولت جمهوری اطریش در ایران.

مشار الیها پس از مبادله اختیار نامه های خود که آنها را صحیح و معتبر یافتند در مقررات ذیل موافقت حاصل نمودند:

ماده اول - هیئت نمایندگی سیاسی هر يك از طرفین معظمین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر بشرط معامله متقابل از امتیازات و معافیت هائی که بموجب حقوق عمومی بین المللی مقرر است بهره مند خواهند گردید.

نمایندگان قنسولی هر يك از طرفین معظمین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر که موافق ترتیب دارای اگز کوانتور باشند بشرط معامله متقابل مجاز باقامت خواهند بود در اجرای وظائف خود از مزایای اقتخاری و معافیت های شخصی قضائی و مالیاتی که بموجب حقوق بین المللی مقرر است بشرط معامله متقابله کامله بهره مند خواهند گردید.

نسبت به نمایندگان سیاسی و قنسولی هر يك از طرفین معظمین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر بشرط معامله متقابله در هیچ مورد رفتاری مادون آنچه نسبت بدول کامله الواد میشود نخواهد شد.

ماده دوم - هر يك از طرفین معظمین متعاهدین در خاک خود راجع باقامت نسبت باتباع طرف متعاهد دیگر همان رفتاری را خواهند کرد که نسبت باتباع دول کامله الواد میکنند راجع باحوال شخصی اتباع هر يك از طرفین معظمین متعاهدین

در خاک طرف متعاهد دیگر متقابله تابع مقررات قوانین ملی خود خواهند بود احوال شخصی عبارت از مواد ذیل است:

ازدواج - ترتیب اموال مابین زوجین - طلاق - افتراق - جهیز - ابوت - نسب - قبولی بفرزندى - اهلیت حقوقی - بلوغ - قیمومت - ولایت - حجر -

حق وراثت بموجب وصیت نامه و بدون وصیت نامه - تسویه و تقسیم ارث و بطور کلی تمام مسائل مربوطه بحقوق عائله و مسائل راجعه بوضعیت اشخاص

ماده سوم - دولت ایران محصولات طبیعی اطریش و محصولات مصنوعه در اطریش وارده بخاک ایران را تابع قوانین گمر کی خود قرار داده و نسبت بآنها حد اقل تعرفه گمر کی خود و هر تخفیفی را که بمحصولات منسابه هر مملکت دیگری داده شود مجری خواهد داشت دولت اطریش نسبت بمحصولات طبیعی ایران و محصولات مصنوعه در ایران وارده بخاک اطریش رفتار دولت کامله الواد را خواهد نمود.

ماده چهارم - این قرارداد موقتی بتصویب خواهد رسید و نسخ مصوبه هر چه زودتر ممکن گردد در طهران مبادله خواهد شد و تا دهم مه ۱۹۲۹ معتبر خواهد بود بدیهی است که برای ایران نظر بمقررات قانون ۱۳ اردیبهشت ۱۳۰۷ (سوم مه ۱۹۲۷) ماده ۳ راجع بمقررات تعرفه گمر کی محتاج به تقدیم بمجلس شورای ملی برای تصویب نخواهد بود. علیهذا اختیار داران طرفین این قرارداد را امضاء و بمهر خود مهور نمودند.

طهران ۲۷ خرداد ۱۳۰۷ مطابق ۱۷ ژوئن ۱۹۲۸

امضاء: پاك روان امضاء: کرال

اجازه مبادله قرارداد موقتی منعقد شده بین دولتین ایران و اطریش در جلسه شانزدهم دیماه یکهزار و سیصد و هفت شمسی بدولت داده شده است.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه مبادله پروتکل منضمه به عهدنامه و دادیه و تأمینیه ایران و افغانستان

و پروتکل راجع باسترداد مجرمین و متهمین بجرم

مصوب ۱۶ دیماه ۱۳۰۷

ماده واحده - مجلس شورای ملی پروتکل منضمه به عهدنامه و دادیه و تأمینیه ایران و افغانستان مورخه ۶ آذر ماه ۱۳۰۶ و همچنین پروتکل راجعه باسترداد مجرمین و متهمین بجرم را که بین دولتین ایران و افغانستان در تاریخ ۲۵ خرداد ۱۳۰۷ امضاء شده تصویب و اجازه مبادله نسخ صحه شده آنرا بدولت میدهد.

این قانون که بر یکماده و دو پروتکل ضمیمه است در جلسه شانزدهم دیماه یکهزار و سیصد و هفت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی: دادگر

***

پروتکل راجعه به اعاده مجرمین و متهمین بجرم بین دولتین ایران و افغانستان

در تعقیب فصل هفتم عهدنامه مودت منعقد شده بین ایران و افغانستان در تاریخ اول سرطان ۱۳۰۰ در باب اعاده مجرمین اختیارداران طرفین این پروتکل را امضاء مینماید:

کلیه مجرمین غیر سیاسی و متهمین بجرمهای غیر سیاسی که پس از ارتکاب جرمی در خاک يك طرف بخاك طرف دیگر رفته باشند و تقاضای استرداد آنها بشود بمأمورین طرفی که جرم در خاک آن واقع شده تسلیم خواهند شد.

تقاضا نامه استرداد باید بوزارت امور خارجه داده شده و ورقه جلب یا حکمی که بامضای مقامات صلاحیت دار قضائی رسیده بآن ضمیمه باشد.

بطوریکه واضح است در ورقه جلب یا حکم محکمه باید جرم صریحاً ذکر شده

و ماده قانونی که مجازات آن جرم را معین میکند تصریح گردد

هر گاه متهم یا مجرم از اتباع مملکتی باشد که بآنجا پناه برده مسترد نخواهد شد و مملکتی که جرم در آنجا واقع شده حق دارد وقوع جرم را با دلایل و مدارک بمملکت طرف دیگر داده و تقاضای تعقیب یا مجازات متهم یا مجرم را مطابق قانون آن مملکت بنماید.

اعتبار این پروتکل تا مدت دو سال باقی است هر گاه در موقع انقضای دو سال هیچیک از طرفین آنرا فسخ نکرد برای مدت دو سال دیگر دارای اعتبار خواهد بود

طهران بتاریخ ۲۵ خرداد ۱۳۰۷ مطابق ۱۵ ژوئن ۱۹۲۸

امضاء: پاك روان امضاء: غلام صدیق

***

پروتکل منضمه به عهدنامه و دادیه و تأمینیه ششم آذرماه ۱۳۰۶

بین دولتین ایران و افغانستان

نظر بموجود بودن روابط مادی و معنوی ورشته‌های الفت و برادری بین مملکتین

ایران و افغانستان که خوشبختانه بوسیله عهد نامه و دادیه اول سرطان ۱۳۰۰ و عهدنامه و دادیه و تأمینیه ششم آذرماه ۱۳۰۶ برقرار و تکمیل شده است و برای تشدید و تمهید روابط مزبوره اعلیحضرت شاهنشاه ایران و اعلیحضرت پادشاه افغانستان انعقاد پروتکل حاضر را در تکمیل عهد نامهای مذکور لازم شمرده و برای امضاء آن اختیار داران خود را بترتیب ذیل معین نمودند.

اعلیحضرت شاهنشاه ایران: جناب میرزا فتح الله خان پاك روان کفیل وزارت

امور خارجه و اعلیحضرت پادشاه افغانستان: عالیقدر جلالتمآب سردار اعلی غلام صدیق خان کفیل وزارت امور خارجه. اختیارداران مزبور پس از ارائه اختیار نامه های خود

که دارای شرایط و اعتبار لازمه بود در مواد ذیل موافقت حاصل کردند:

ماده اول - در صورتیکه یکی از مملکتین ایران و افغانستان مورد عملیات خصمانه

يك يا چند دولت ثالث بشود متعاهد ديگر مكلف است كه تمام كوشش خود را بعمل آورد كه وضعيت مذكوره را اصلاح نمايد.

اگر با وجود تمام مساعي مبذوله معذلك وقوع جنگ حتمي و ناگزير شود متعاهدین تقبل میکنند كه وضعيت را بدقت و با روح يگانگي و محبت و خير خواهي تحت مطالعه در آورند تا آينكه راه حلي كه موافق منافع عاليه آنها و متناسب با وضعيت باشد پيدا نمايند.

ماده دوم - دولتين متعاهدین قبول میکنند كه جهت ترقی و تعالی مملكتين و ملتین هر گونه وسائل و وسائطي را كه براي طرف ديگر نافع و مورد احتياج بوده و در مملكت طرف مقابل موجود باشد اعم از وسايل مادی و متخصص فنی و غيره باختيار طرف مقابل واگذار و طرف مقابل را به آن معاونت نمايد ترتيب واگذاري و معاونت مذکور را بر طبق مقاولات مخصوص معين خواهند كرد همچنين طرفین متعاهدین معظمين توافق نظر حاصل نمودند كه با همديگر تشريك مساعي اقتصادي نمايند و قبول نمودند كه در اسرع اوقات متخصصين فنی طرفین مجتمعاً شرائط و وسائل تشريك مساعي اقتصادي مزبور را بطور كلي وبالخصوص شرائط و ترتيب ايجاد و تکميل وسايل ارتباطيه بين مملكتين را اعم از اتصال راههای مملكتين و ايجاد و اتصال پست زميني و هوائي و خطوط تلگرافي باسيم و بی سيم و شرائط دادن ترانزيت آزاد و استفاده تجارت در سرتاسر خاك يكديگر و دادن مزایا و تسهيلات گمرکی و امثال آن را تحت مطالعه دقيق قرار دهند تا پس از تصويب بموقع عمل گذارده شود.

ماده سوم - اتباع طرفین متعاهدین در خاك يكديگر در مسائل عمومي مورد معامله ملت كامله الوداد خواهند بود.

در قرار داد های تجارتي و گمرکی و اقامت كه بايد در اسرع اوقات بين

طرفین منعقد شود طرفین متعاهدین نسبت بهمديگر معامله را كه غير مساعد تر از معامله هريك از آنها با هر دولت ثالثي نباشند خواهند نمود.

ماده چهارم - مدت اعتبار اين پروتكل كه پس از رسيدن بتصويب و صحه مقامات صلاحيت دار مملكتين داراي اعتبار خواهد بود تا آخر مدت اعتبار عهدنامه وداديه و تأمينيه منعقدہ در تاريخ ششم آذر ماه ۱۳۰۶ خواهد بود. اختيار داران طرفین اين پروتكل را كه تکميل عهد نامه وداديه و تأمينيه ششم آذر ماه ۱۳۰۶ ميباشد در دو نسخه اصلي فارسي امضاء نمودند.

طهران بتاريخ ۲۵ خرداد ۱۳۰۷ مطابق ۱۵ ژوئن ۱۹۲۸

امضاء : پاكروان امضاء : غلام صديق

اجازه مبادله پروتكل منضمه بعهد نامه وداديه و تأمينيه ایران و افغانستان و پروتكل راجع باسترداد مجرمين و متهمين بجرم در جلسه شانزدهم ديماه يکهزار و سيصد و هفت شمسی داده شده است. رئيس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه مبادله قرارداد موقتي منعقدہ بين دولتين ایران و چكواسلواكي

مصوب ۱۶ ديماه ۱۳۰۷

ماده واحده - مجلس شورای ملی قرار داد موقتي بين دولتين ایران و چكواسلواكي را كه در تاريخ ۲۷ خرداد ۱۳۰۷ با امضاء رسیده تصويب و اجازه مبادله نسخ صحه شده آنرا بدولت ميدهد.

اينقانون كه مشتمل بر يك ماده و متن قرار داد ضميمه است در جلسه شانزدهم ديماه يکهزار و سيصد و هفت شمسی بتصويب مجلس شورای ملی رسيد.

رئيس مجلس شورای ملی - دادگر

قرارداد موقتی بین دولتین ایران و چکواسلواکی

اعلیحضرت شاهنشاه ایران و رئیس جمهور چکواسلواکی نظر باینکه صمیمانه مایل هستند که در اسرع اوقات ممکنه مذاکراتیکه فعلاً راجع بانعقاد عهدنامه مودت و قرارداد قنسولی و تجارتی و گمرکی و اقامت که ما بین آنها جریان دارد بانجام برسانند تصمیم نمودند که عجالتاً روابط خودشانرا بر روی يك قرارداد موقتی استوار نمایند برای این مقصود اختیار داران خود را تعیین نمودند:

از طرف ایران . جناب آقای پاك روان کفیل وزارت امور خارجه .

از طرف رئیس جمهور چکواسلواکی : مسیو میرو سلاو شوبرت قنسول جمهوری چکواسلواکی در طهران مشارالیهما پس از مبادله اختیار نامه های خود که آنها را صحیح و معتبر یافته در مقررات ذیل موافقت نمودند:

ماده اول - هیئت نمایندگی سیاسی هر يك از طرفین معظمین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر بشرط معامله متقابله از امتیازات و معافیت هائی که بموجب حقوق عمومی بین المللی مقرر است بهره مند خواهند گردید .

نمایندگان قنسولی هر يك از طرفین معظمین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر که موافق ترتیب دارای اگز گواتر باشند مجاز باقامت خواهند بود .

نمایندگان مزبور از مزایای اقتخاری و معافیت های شخصی و قضائی و مالیاتی که بموجب حقوق عمومی بین المللی مقرر است بشرط معامله متقابله کامله بهره مند خواهند بود .

ماده دوم - از تاریخ دهم مه ۱۹۲۸ اتباع هر يك از طرفین معظمین متعاهدین بر طبق قواعد و معمول حقوق عمومی بین المللی و بر روی اساس معامله متقابله

کامله در خاک طرف متعاهد دیگر پذیرفته شده و با آنها مطابق همین ترتیب رفتار خواهد شد .

اتباع هر يك از دولتین راجع به شخص و اموال و حقوق و منافع خود از حمایت قوانین و مصادر امور مملکتی بنحو اکمل بهره مند خواهند گردید .

نسبت بآنها از هر حیث طوری رفتار میشود که بطور کلی در باره اتباع داخله معمول است بدون اینکه اتباع مزبور بتوانند معامله را که فقط مختص اتباع داخله میباشد و کلیه اتباع خارجه از آن مستثنی هستند در باره خود تقاضا نمایند .

راجع باحوال شخصیه اتباع هر يك از طرفین متعاهدین در خاک طرف دیگر تابع مقررات قوانین مملکت خود میباشد .

اتباع هر يك از طرفین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر مشمول هیچگونه خدمات نظامی چه در قوای بری و چه در قوای بحری و هواپیمائی و چه در مستحفظی و چریک ملی و چه تحمیلاتی که جانشین خدمت نظامی باشد نخواهند بود . اتباع دولتین معظمین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر فقط مشمول تحمیلات و مصادره های نظامی خواهند بود که قانوناً نسبت باتباع داخله معمول میگردد آنهم بهمان درجه و مطابق همان اصولی که نسبت باتباع داخله مجرا میشود .

ماده سوم - طرفین معظمین متعاهدین با استقرار روابط خود بر روی اصل استقلال گمرکی موافقت مینمایند که محصولات ارضی و صنعتی هر يك از مملکتین در ورود بخاک طرف متعاهد دیگر تابع قوانین گمرکی مملکت مزبوره باشند .

نظر باینکه میتوان امیدوار بود که مدت يك سال برای انعقاد قرارداد مودت قرارداد اقامت و قرارداد قنسولی و تجارتی و گمرکی که حالا مطرح مذاکره میباشد کافی خواهد بود طرفین معظمین متعاهدین موافقت مینمایند که تا دهم مه ۱۹۲۹ حق استفاده از تعرفه حد اقل و هر گونه تخفیفات تعرفه مزبوره که نسبت بمحصولات

هر مملکت دیگری مبذول گردد متقابلاً بیکدیگر اعطاء نمایند. **ماده چهارم** - این قرارداد موقتی بتصویب خواهد رسید و نسخ مصوبه هر چه زودتر ممکن گردد در طهران مبادله خواهد شد و تا وقتی که قرارداد های مذکوره در فوق منعقد نشده و منتهی تا دهم مه ۱۹۲۹ مجری خواهد بود.

بدیهی است که برای ایران نظر بمقررات قانون ۱۳ اردی بهشت ۱۳۰۷ (سوم مه ۱۹۲۸) ماده سه راجع بمقررات گمرکی محتاج به تقدیم مجلس شورای ملی برای تصویب نخواهد بود. علیهذا اختیار داران طرفین این قرارداد را امضاء و بمهر خود مهور نمودند طهران ۱۷ ژوئن ۱۹۲۸ مطابق ۲۷ خرداد ماه ۱۳۰۷

امضاء: پاك روان
امضاء: میرسلاو شوپرت
اجازه مبادله قرارداد موقتی بین دولتین ایران و چکواسلواکی در جلسه شانزدهم دیماه ۱۳۰۷ شمسی بدولت داده شده است. رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه مبادله قرارداد تجارتي و گمرکي و بحریمائي منعقدہ بین دولتین

ایران و چکواسلواکي

مصوب ۱۶ خرداد ۱۳۰۸

ماده واحد - مجلس شورای ملی قرارداد تجارتي و گمرکی و بحریمائي ایران و چکواسلواکی را مشتمل بر دوازده ماده و یک پر تکل اختتامیه که در دهم اردی بهشت ماه ۱۳۰۸ با امضاء رسیده تصویب و اجازه مبادله نسخ صحه شده آن را بدولت میدهد.

این قانون که مشتمل بر یک ماده به ضمیمه متن عهدنامه است در جلسه شانزدهم خرداد ۱۳۰۸ شمسی به تصویب مجلس شورای ملی رسیده.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قرارداد تجارتي و گمرکي و بحریمائي بين دولتین ایران

و جمهوری چکواسلواکي

اعلیحضرت شاهنشاه ایران و رئیس جمهوری چکواسلواکي

نظر باینکه مایل هستند روابط اقتصادی بین دولتین را تحکیم نمایند تصمیم بقصد قرارداد تجارتي و گمرکی و بحریمائي نموده و برای این مقصود اختیار داران خود را معین نمودند. اعلیحضرت شاهنشاه ایران: جناب مستطاب اجل میرزا محمد علی خان فرزین کفیل وزارت امور خارجه.

رئیس جمهور چکواسلواکي:

مسیو میروسلاو شوپرت قونسول دولت جمهوری چکواسلواکي در طهران مشار الیهما بعد از مبادله اختیار نامه های خود که آنها را ضحیح و معتبر

یافتند در مقررات ذیل موافقت نمودند:

ماده اول - از محصولات طبیعی یا صنعتی چکواسلواکي در ورود بایران هیچگونه حقوق گمرکی - کوئفیسیان سورتا کس یا عوارض ورودی گمرکی زیادتیر یا غیر از آنچه بامتعه متشابه دولت کامله الوداد تعلق میگیرد یا خواهد گرفت اخذ نخواهد شد.

از محصولات طبیعی یا صنعتی چکواسلواکي در موقع صدور از چکواسلواکي بایران هیچگونه حقوق گمرکی یا عوارض خروجی دیگر زیادتیر یا غیر از حقوق گمرکی و عوارض خروجی که در موقع صدور امتعه متشابه بقصد هر مملکت دیگری که از رفتار دولت کامله الوداد بهره مند میباشد تعلق میگیرد و یا خواهد گرفت اخذ نخواهد شد.

ماده دوم - از محصولات طبیعی یا صنعتی ایران در ورود به چکواسلواکي هیچگونه حقوق گمرکی کوئفیسیان - سورتا کس - یا عوارض ورودی دیگری زیادتیر یا غیر از آنچه بمحصولات متشابه دولت کامله الوداد تعلق میگیرد یا خواهد گرفت اخذ نخواهد شد از محصولات طبیعی یا صنعتی ایران در موقع خروج از ایران به چکواسلواکي

هیچگونه حقوق گمرکی یا عوارض خروجی دیگری زیادتیر یا غیر از حقوق گمرکی و عوارض خروجی که در موقع صدور امتعه متشابه بقصد هر مملکتی که از رفتار دولت کامله الوداد بهره مند مینباشد تعلق میگیرد یا خواهد گرفت اخذ نخواهد شد.

ماده سوم - محصولات هر يك از طرفین متعاهدین که مطابق قاعده بخاك طرف متعاهد دیگر وارد و حقوق و عوارض ورودی مقرر در قوانین و نظامات مربوطه بمحصولات خارجه را پرداخته باشد بعد از آن بهیچ عنوان دیگری مشمول رفتاری مادون معامله که نسبت بمحصولات طبیعی یا صنعتی متشابه هر مملکت ثالثی میشود نخواهد شد.

ماده چهارم - راجع بطریق اخذ حقوق گمرکی و گرفتن وثیقه و هر نوع مراسم دیگر ورود و خروج هر يك از طرفین تعهد مینمایند طرف دیگر را از رفتاری که نسبت بدولت کامله الوداد میشود بهره مند سازد.

ماده پنجم - طرفین متعاهدین در قسمت تصدیقنامه مبداءمال التجاره مقررات قرارداد بین المللی تسهیل مراسم گمرکی منعقد در ژنو مورخه پنجم نوامبر ۱۹۲۳ را اعمال خواهند نمود.

ماده ششم - طرفین متعاهدین بوسیله هیچ نوع ممنوعیت یا تحدید واردات و صادرات عائقی برای مبادله امتعه یکدیگر ایجاد نخواهند نمود جز در مورد ممنوعیتها یا تحدیدات مشروحه ذیل و آنهم تا حدیکه اقدام بان طوری نباشد که وسیله تبعیض بلا مجوز یا تحدید باطنی نسبت بموارد مذکور باشد.

- ۱ - ممنوعیتها یا تحدیدات مربوطه به امنیت عمومی.
- ۲ - ممنوعیتها یا تحدیداتیکه بنا بر جهات اخلاقی و نوع پروری برقرار شده باشد.
- ۳ - ممنوعیتها یا تحدیدات مربوطه بتجارت اسلحه و ذخائر و مهمات جنگی یا در موارد استثنائی آنچه که بکار جنک بخورد.
- ۴ - ممنوعیتها یا تحدیداتی که برای حفظ الصحه عمومی یا حفظ حیوانات و نباتات

در مقابل امراض و هوام و حشرات طفیلی موزیه برقرار میشود.

۵ - ممنوعیتها یا تحدیدات صادرات که منظور از آن حفظ ذخائر مستظرفه ملی و یا آثار عتیقه و یا تاریخی باشد.

۶ - ممنوعیتها یا تحدیدات مربوطه بطلا و نقره و مسکوکات و اسکناس و اوراق بهادار.

۷ - ممنوعیتها یا تحدیداتی که بموجب آن محصولات خارجه نیز مشمول رژیم باشد که در داخله مملکت راجع بتولید و تجارت و حمل و نقل و مصرف محصولات متشابه مملکتی برقرار است.

۸ - ممنوعیتها یا تحدیدات معموله نسبت بامتعه که تولید یا تجارت آنها در داخله مملکت موضوع انحصار دولتی یا انحصارات واقعه در تحت نظارت دولت بوده و خواهد بود.

۹ - ممنوعیتها یا تحدیداتی که غرض از آن حفظ منافع حیاتی مملکت در مواقع فوق العاده و غیر طبیعی باشد هر گاه این قبیل اقدامات اتخاذ شود باید قسمی اجرا گردد که بالنتیجه هیچگونه تبعیض بلا مجوزی بضرر طرف مقابل بعمل نیاید.

دوام اقدامات مزبوره تا وقتی است که علل یا کیفیاتی که مسبب آنها بوده باقی باشد.
ماده هفتم - طرفین متعاهدین متقابلا آزادی ترانزیت در خاک خود بیکدیگر خواهند داد.

این آزادی ترانزیت شامل اشخاص و اسباب و امتعه و هر قسم اشیاء و محصولات و هر نوع مصالح و وسائط حمل و نقل چه باره آهن و چه با هر نوع وسیله نقلیه دیگری که متناسب بامر اوده بین المللی است خواهد بود و طرفین از این حیث معامله دولت کامله الوداد را نسبت بیکدیگر خواهند نمود.

در موارد ذیل ممکن است نسبت بترتیب فوق مستثنیاتی قائل شد ولی تا حدیکه این مستثنیات شامل ممالک دیگر و ممالکی نیز که دارای وضع متشابهی هستند باشد.

- ۱ - مستثنیاتی که بنا بر جهات امنیت عمومی وضع شده باشد.
- ۲ - مستثنیاتی که بملاحظه تنظیمات صحی یا حفظ حیوانات یا نباتات در مقابل

امراض وهوام وحشرات موديه برقرار شده باشد .

۳ - مستثنیات راجعه به تجارت اسلحه ومهمات وملرومات جنگي و درموارد استثنائي آنچه كه بكارجنگ بخورد طرفين متعاهدین متعهد ميشوند كه از بابت ترانزيت عوارضي دريافت ن نمايند مع هذا ممكن است از اشيائي كه بطور ترانزيت حمل و نقل ميشود عوارضي كه منحصر ابراي جبران مخارج نظارت لازمه اين حمل و نقل باشد دريافت گردد . اين مقررات شامل امتعه كه مستقيماً بطور ترانزيت عبور مينمايند و همچنين شامل امتعه كه از كشتي بكشتي ديگر حمل ميشود يا از نو بسته و يا در مدت ترانزيت در انبار گذاشته ميشود خواهد بود .

ماده هشتم - مقررات اينقرار شامل موارد ذيل نخواهد بود .

۱ - مزايای مخصوصی كه هريك از طرفين متعاهدین بممالك مجاور خود براي تسهيل مرارده در قطعه معيني از طرفين سرحد مينمايند يا در آتیه خواهد نمود .
۲ - تعهداتي كه هريك از طرفين متعاهدین بموجب اتحاد گمركي نموده است
ماده نهم - طرفين متعاهدین نسبت بمسطوره جات ونمونه ها مقررات قرارداد بين المللي تسهيل مراسم گمركي منعقد در ژنو مورخه سيم نوامبر ۱۹۲۳ را اعمال خواهند نمود مهلت حمل مجدد اشياء مزبوره ششماه خواهد بود ولي ممكن است ششماه ديگر هم تمديد شود .

ماده دهم - راجع بارتباط پستي بين مملكتين مطابق مقررات قراردادها ومقاولات پستي بين المللي رفتار خواهد شد ولي تا حديكه راجع ببعضي از اقسام مرسولات قرارداد مخصوصی بين ادارات پست مملكتين منعقد نشده باشد .

نسبت بمرسولات پستي طرفين هر نوع تسهيلات ممكنه كه مخالف با قوانين و مقررات داخلي طرفين متعاهدین نباشد بعمل خواهد آمد تا با اين طريق ادارات پستي مملكتين از هر حيث ومخصوصاً از حيث ترتيب وسرعت حمل ونقل بتوانند كاملاً بتعهداتي كه

در موقع امضای قراردادهای پستی بين المللي و مقاولات پستي خصوصي نموده اند وفا نمايند مخصوصاً نسبت بمرسولات پستي كه از خاك يكي از مملكتين متعاهدین صادر و بخاك مملكت متعاهد ديگر فرستاده شده باشد در صورتي كه لازم باشد از گمرك بگذرد لازمه تسريع بعمل آمده و از عوائق غير لازم احتراز خواهد شد تا با اين طريق تعويق بلا مجوزی در ايصال مرسولات مزبوره حاصل نشود .

مسائل فوق العاده ارتباط پستي بين مملكتين كه محتاج به تنظيمات مخصوص و اشراك مساعي ادارات ديگري نيز غير از اداره پست مي باشند با حسن موافقت كامل طرفين تسويه خواهد شد .

ماده يازدهم - نسبت بكشتي هاي تجارتي چكواسلواك و محمولات آنها در ايران وكشتيهاي تجارتي ايران ومحمولات آنها در چكواسلواكي همانطور كه با كشتيهاي مملكتين و محمولات آنها رفتار ميشود رفتار خواهد شد و معامله كه در باره آنها ميشود بهيچوجه مادون رفتاري نخواهد بود كه نسبت به كشتيهاي و محمولات مملكت ديگري ميشود كاپوتاز و مزايائي كه براي صيد ماهي در آبهاي ساحلي مملكت و استفاده از آن مقرر است از ترتيب فوق مستثني است .

ماده دوازدهم - اين قرار داد بدو نسخه بفرانسه نوشته شده است و پس از تصويب مبادله نسخ مصوبه در اسرع اوقات ممكنه در طهران بعمل خواهد آمد .

اينقرار داد پانزده روز بعد از مبادله نسخ مصوبه بموقع اجرا گذاشته ميشود و پنج سال مجري خواهد بود چنانچه ششماه قبل از انقضاء مدت مزبور فسخ نشود بطور ضمنی براي مدت غير معيني تمديد خواهد يافت و در آن صورت در هر موقع ممكن است بفسخ آن اقدام نمود مشروط بآنكه ششماه قبل از وقت اعلام فسخ بشود بامر اتم مذكوره نمايندگان مختار طرفين بامضای اينقرار داد مبادرت و آن را بمهر خود مهور نمودند .

طهران بتاريخ سي ام آوريل ۱۹۲۹ امضاء فرزين امضاء شوبرت

پروتکل اختتاميه

درموقع امضای قرارداد تجارتي و گمرکی و بحریمائی منعقدہ امروزين دولت ايران و دولت جمهوري چکواسلواکي اختيارداران امضاء کنندہ ذيل اين اظهاررا که جزء لا يتجزای قرارداد محسوب ميشود نمودند.

(۱)

راجع بماده - ۶

بدیهی است

۱ - تعهدات طرفین متعاهدین مربوط به ممنوعیتها یا تحدیدات واردات و صادرات غیر از آنچه بموجب ماده ۶ اجازه داده شده و در خاک هر يك از طرفین متعاهدین در موقع امضای این قرارداد مجری است و در ظرف دو ماه بعد از اجرای این قرارداد باطلاع طرف متعاهد دیگر خواهد رسید نخواهد بود.

۲ - در صورتیکه یکی از طرفین متعاهدین باستثناء مستثنیاتی که در ماده ۶ مذکور است ممنوعیتها یا تحدیدات تازه که جداً سکتہ بتجارت طرف متعاهد دیگر برساند مقرر بدارد دولتی که به تجارت آن لطمه وارد شده میتواند در ظرف یکسال از تاریخ برقراری ممنوعیتها و تحدیدات مزبوره این قراردادرا فسخ نماید در این صورت هم باز قرارداد مزبور ششماه بعد از آن معتبر خواهد بود.

(۲)

موافقت نظر حاصل است که مقررات این قرارداد بهیچوجه لطمه بمقررات هر يك از طرفین متعاهدین راجع به تذکره وارد نخواهد ساخت.

(۳)

چنانچه در ظرف یکسال طرفین متعاهدین عهدنامه مودت و قرارداد اقامتی را که مذاکرات آنها در جریان است امضاء نمایند هر يك از طرفین متعاهدین حق

خواهند داشت باوجود مقررات ماده ۱۲ بشرط يك ماه اخطار قبل از وقت اين قراردادرا فسخ نماید.

طهران سی ام آوریل ۱۹۲۹

فرزین

اجازه مبادله قرارداد تجارتي و گمرکی و بحریمائی منعقدہ بين دولتین ايران و چکواسلواکي بشرح فوق در جلسه ۱۶ خرداد ماه ۱۳۰۸ داده شده است.

رئيس مجلس شورای ملی دادگر

قانون

اجازه مبادله قرارداد موقتي منعقدہ بين دولتین ايران و فرانسه

مصوب ۱۶ دیماه ۱۳۰۷

ماده واحده - مجلس شورای ملی قرارداد موقتي دولتین ايران و فرانسه را که در تاریخ ۲۱ اردیبهشت ۱۳۰۷ باامضا رسیده تصویب و اجازه مبادله نسخ صحه شده آنرا بدولت میدهد.

اینقانون که مشتمل بر يك ماده و متن قرارداد ضمیمه است در جلسه شانزدهم دیماه یکهزار و سیصد و هفت شمس بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئيس مجلس شورای ملی - دادگر

قرارداد موقتي بين دولتین ايران و فرانسه

اعلیحضرت شاهشاه ايران و رئیس جمهور فرانسه

نظر باینکه صمیمانه مایل هستند که در اسرع اوقات ممکنه مذاکراتی را که فعلاً راجع بانعقاد عهدنامه مودت و قرارداد قنسولی و گمرکی و تجارتي و اقامت

مابین آنها جریان دارد بانجام برسانند تصمیم نمودند که عجالتاً روابط خودشان را بر روی يك قرارداد موقتی استوار نمایند و برای این مقصود اختیار داران خود را تعیین نمودند :

از طرف اعلیحضرت شاهنشاه ایران

جناب فتح الله خان پاك روان كفيل وزارت امور خارجه

از طرف رئیس جمهور فرانسه

جناب مسیو اوگوست ویلدن وزیر مختار و ایلچی مخصوص دولت جمهوری فرانسه

در ایران

مشارالیهما پس از مبادله اختیار نامهای خود که آنها را صحیح و معتبر یافتند

در مقررات ذیل موافقت حاصل نمودند :

ماده اول - هیئت نمایندگی سیاسی هر يك از طرفین معظمین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر بشرط معامله متقابله از امتیازات و معافیت هائی که بموجب حقوق عمومی بین المللی مقرر است بهره مند خواهند گردید .

نمایندگان قونسولی هر يك از طرفین معظمین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر که موافق ترتیب دارای (اگر کواتر) باشند میتوانند در نقاطی که تا کنون مجاز باقامت بوده اند توقف نمایند نمایندگان مزبور از مزایای افتخاری و معافیت های شخصی قضائی و مالیاتی که بموجب حقوق عمومی بین المللی مقرر است بشرط معامله متقابله کامله بهره مند خواهند گردید .

ماده دوم - از تاریخ دهم مه ۱۹۲۸ اتباع هر يك از طرفین معظمین متعاهدین بر طبق قواعد و معمول حقوق عمومی بین المللی و بر روی اساس معامله متقابله کامله در خاک طرف متعاهد دیگر پذیرفته شده و مطابق همین ترتیب با آنها رفتار خواهد شد اتباع هر يك از دولتین راجع بشخص و اموال و حقوق و منافع خود از حمایت قوانین و

مصادر امور مملکتی بنحو اکمل بهره مند گردیده و نسبت بآنها از هر حیث همان رفتاری میشود که بطور کلی درباره اتباع داخله معمول است بدون اینکه اتباع مزبور بتوانند معامله را که فقط مختص اتباع داخله می باشد و کلیه اتباع خارجه از آن مستثنی هستند درباره خود تقاضا نمایند راجع باحوال شخصیه اتباع هر يك از طرفین معظمین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر تابع مقررات قوانین دولت متبوعه خود میباشند .

راجع باموال غیر منقوله و حقوق مربوطه بآن موافقت حاصل است که اتباع فرانسه دو خاک ایران مجاز نیستند غیر از آنچه برای سکونت و کسب و صنعت آنها لازم است تحصیل یا اشغال و یا تصرف نمایند .

اتباع هر يك از طرفین معظمین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر مخصوصاً از هر گونه تکلیف شخصی یا بیگاری یا تحمیلات نظامی و همچنین از ادای هر قسم هدایای ملی و قرضه های اجباری و مالیات های استثنائی که بواسطه احتیاجات نظامی تحمیل شده باشد معاف میباشند .

ماده سوم - طرفین معظمین متعاهدین متقابله استقلال کامل گمر کی یکدیگر را می شناسند و موافقت مینمایند که محصولات ارضی و صنعتی هر يك از مملکتین در ورود بخاک طرف متعاهد دیگر متقابله تابع قوانین اساسی گمر کی مملکت مزبوره باشند . نظر باینکه میتوان امید وار بود که مدت یکسال برای انعقاد کلیه عهد نامه و قراردادهائی که مطرح مذاکره میباشند کافی خواهد بود طرفین معظمین متعاهدین موافقت مینمایند که از دهم مه ۱۹۲۸ الی دهم ۱۹۲۹ حق استفاده از تعرفه حد اقل و هر گونه تخفیفات تعرفه های مزبوره را که نسبت بمحصولات هر مملکتی مبذول گردد متقابله یکدیگر اعطاء نمایند .

از این لحاظ این قرار داد که غرض از آن حفظ جریان مبادلات بین مملکتین

میباشد در قسمت گمر کی بمقررات رژیم سابق که در فرانسه نسبت بواردات ایران مجری بوده است ادامه میدهد.

ماده چهارم - این قرارداد موقتی بتصویب خواهد رسید و نسخ مصوبه هر چه زود تر ممکن باشد در طهران مبادله خواهد شد و تا دهم مه ۱۹۲۹ مجری خواهد بود. بدیهی است که برای ایران نظر بمقررات قانون سیزدهم اردی بهشت ۱۳۰۷ (سه مه ۱۹۲۸) ماده ۳ راجع بمقررات تعرفه گمر کی محتاج بتقدیم مجلس شورای ملی برای تصویب نخواهد بود علیهذا اختیار داران طرفین اینقرار داد را بمهر خود مهور نمودند طهران ۱۱ مه ۱۹۲۸. امضاء: پاك روان

امضاء: امضاء: ویلدن
اجازه مبادله قرارداد موقتی منعقدہ بین دولتین ایران و فرانسه در جلسه شانزدهم دیماه یکهزار و سیصد و هفت شمسی بدولت داده شده است.
رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه مبادله عهدنامه مودت منعقدہ بین دولتین ایران و فرانسه

مصوب ۹ تیر ماه ۱۳۰۸

ماده واحده - مجلس شورای ملی عهدنامه مودت بین دولتین ایران و فرانسه مورخه ۲۰ اردیبهشت ۱۳۰۸ که متضمن شش ماده و یک پروتکل اختتامیه میباشد تصویب و اجازه مبادله نسخ صحه شده آنرا بدولت میدهد.
این قانون که مشتمل بر یک ماده و متن عهد نامه ضمیمه است در جلسه نهم تیر ماه یکهزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.
رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

عهد نامه مودت بین دولتین ایران و فرانسه

اعلیحضرت شاهنشاه ایران و رئیس جمهوری فرانسه:

نظر باینکه مایلند روابط مودت دیرینه دولتین را تشدید نمایند تصمیم بعقد عهدنامه مودت نموده و برای این مقصود اختیار داران خود را تعیین نمودند.
اعلیحضرت شاهنشاه ایران: جناب مستطاب اجل میرزا محمد علی خان فرزین کفیل وزارت امور خارجه.

رئیس جمهوری فرانسه: مسیو اوگوست ویلدن وزیر مختار و ایلچی مخصوص فرانسه در طهران. مشارالیهما پس از مبادله اختیار نامه های خود که در نهایت صحت و اعتبار بود در مواد ذیل موافقت حاصل نمودند:

ماده اول - بین دولتین ایران و فرانسه و همچنین بین اتباع دولتین صلح خلل ناپذیر و دوستی صمیمانه دائم بر قرار خواهد بود.

ماده دوم - نمایندگان سیاسی و قنسولی هر يك از طرفین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر بشرط معامله متقابله از مزایا و معافیت هائی که بموجب حقوق عمومی بین المللی مقرر است و بهیچوجه نمیتوانند مازاد مزایا و معافیت هائی باشد که به نمایندگان سیاسی و قنسولی دولت کامله الوداد اعطاء میشود بهره مند خواهند بود.

ماده سوم - هر يك از طرفین متعاهدین حق خواهند داشت نمایندگان قنسولی در خاک طرف متعاهد دیگر تعیین نمایند مشار الیهم در پایتخت و هم در شهر های عمده که این قبیل مأمورین خارجی معمولاً مجاز باقامت هستند مقیم خواهند بود و قبل از اینکه مطابق معمول تحصیل اگر کواتور کرده باشند نمیتوانند بانجام مأموریت خود موافق قواعد مقررہ حقوق بین المللی اشتغال ورزند.

ماده چهارم - هر يك از طرفین متعاهدین موافقت دارند روابط تجارتي و

گمر کی و بحر پیمائی و وظایف قونسولهای خود را در خاک طرف متعاقد دیگر و شرایط اقامت و توقف اتباع خود را در خاک یکدیگر بموجب قرار داد هائی بر طبق اصول و معمول حقوق عمومی بین المللی و بر روی اساس مساوات و معامله متقابل تنظیم نمایند.

ماده پنجم - طرفین متعاهدین موافقت می نمایند کلیه اختلافاتی را که بین آنها در موضوع اجرا یا تفسیر مقررات کلیه عهود و قرارداد های منعقد شده یا عهود و قرارداد هائی که منعقد گردد و منجمله راجع بهمین عهد نامه بظهور برسد و تسویه دوستانه اختلافات مزبوره بوسایل سیاسی عادی در مدت متناسبی ممکن نگردد بحکمیت رجوع نمایند.

این ترتیب در صورت لزوم اساساً برای تشخیص این مسئله که آیا اختلاف مربوط بتفسیر یا راجع با اجرای عهود و قرارداد های مزبور میباشد نیز اعمال خواهد گردید. حکم محکمه حکمیت برای طرفین الزام آور است. برای هر قضیه متنازع فیها محکمه حکمیت بر حسب تقاضای یکی از دولتین متعاهدین به ترتیب ذیل تشکیل خواهد یافت:

هر يك از دولتین متعاهدین در ظرف مدت سه ماه از تاریخ تسلیم تقاضا نامه حکم خود را که ممکن است از اتباع مملکت ثالثی هم انتخاب گردد تعیین خواهد نمود. هر گاه از تاریخ تسلیم تقاضا نامه تا مدت سه ماه بین دولتین راجع بمدتی که در ظرف آن حکمین باید حکم خود را صادر نمایند موافقت حاصل نگردد یا اینکه حکمین موفق نشوند قضیه متنازع فیها را در مدتی که برای آنها تعیین شده تسویه نمایند دولتین بکنفر از اتباع دولت ثالثی را بعنوان حکم ثالث انتخاب خواهند کرد.

چنانچه دولتین در ظرف دو ماه از تاریخ تقاضای تعیین حکم ثالث راجع با انتخاب او موافقت حاصل نمایند دولتین مذکورترین مشترکاً یا در صورتیکه در ظرف دو ماه

بعد از آنهم تقاضای مشترکی از طرف آنها بعمل نیاید هر کدام از آنها که زود تر اقدام کند از رئیس دیوان داوری بین المللی لاهه تقاضا خواهد نمود که حکم ثالث را از اتباع دولت ثالثی معین نماید. با موافقت طرفین ممکن است صورتی از ممالک ثالثی که رئیس دیوان داوری بین المللی باید حکم ثالث را منحصرأ از آنها انتخاب نماید بمشار الیه تسلیم گردد طرفین میتوانند راجع بشخص حکم ثالث برای مدت معینی قبلاً قراری بین خود بدهند در صورتیکه طرز عمل حکمین بموجب قرارداد مخصوصی بین دولتین مشخص نگردیده و قرارداد مزبور لااقل در موقع تعیین حکمین منعقد نشده باشد بر طبق ماده پنجاه و هفت و پنجاه و نه الی هشتاد و پنج قرارداد لاهه مورخه ۱۸ اکتبر ۱۹۰۷ که مربوط بتسویه اختلافات بین المللی است تکلیف این موضوع معین میشود بشرط اینکه مقرراتی مخالف این ترتیب بین طرفین موجود نباشد هر گاه تعیین يك نفر حکم ثالث لازم گردد و بین دولتین متعاهدین راجع برویه که باید بعد از تعیین حکم مزبور تعقیب شود قراری داده نشده باشد حکم ثالث با دو حکم اولی تشکیل محکمه حکمیت داده و طرز عمل خود را معلوم نموده اختلاف را تسویه خواهند نمود و کلیه تصمیمات محکمه حکمیت با کثرت آراء اتخاذ خواهد گردید.

در باب اختلافات دیگری غیر از آنچه مشمول مقررات مذکوره فوق میباشد و بطور رضایت بخشی از اجرای سیاسی حل و تسویه نمیگردد طرفین متعاهدین با احترام تعهداتی که از عضویت خود در جامعه ملل دارند موافقت می نمایند که در هر حال برای رفع اختلاف جز بوسائل مسالمت آمیز توسل نمایند در هر مورد بوسیله قرارداد مخصوصی طرز عملی را که در این قسمت بنظرشان مناسب می رسد معین خواهند نمود و نیز موافقت دارند که چنانچه هر دوی آنها به يك ترتیب عمومی که از طرف جامعه ملل با آنها توصیه شده باشد ملحق شوند کلیه اختلافاتی را که مشمول ترتیب عمومی مزبور میشود

با وجود مراتب مذکور فوق مطابق همان ترتیب عمومی تسویه نمایند.
ماده ششم - پس از تصویب این عهدنامه مبادله نسخ مصوبه آن در اسرع اوقات ممکنه در پاریس بعمل خواهد آمد و بمحض مبادله نسخ مصوبه بموقع اجرا گذاشته میشود.

بناء علیهذا اختیارداران طرفین این عهدنامه را امضاء و بمهر خود مهور نمودند.

تهران بتاريخ ۲۰ اردیبهشت ۱۳۰۸ (دهم مه ۱۹۲۹)

امضاء: محمد علی فرزین امضاء: اوگوست ویلدن

پروتکل اختتامیه

در موقع امضای عهدنامه مودت بین دولتین ایران و فرانسه اختیارداران امضاء

کننده ذیل این اظهار را که جزء لایتجزای این عهدنامه می باشد نمودند.

طرفین متعاهدین این حق را برای خود محفوظ میدارند که مقررات ماده پنجم را

پس از آنکه ده سال از تاریخ مبادله نسخ مصوبه این عهدنامه گذشت مجدداً تحت مطالعه

در آورند.

تهران ۲۰ اردیبهشت ۱۳۰۸ (۱۰ مه ۱۹۲۹)

امضاء: محمد علی فرزین امضاء: اوگوست ویلدن

اجازه مبادله عهدنامه مودت منعقد شده بین دولتین ایران و فرانسه بشرح فوق در

جلسه نهم تیر ماه ۱۳۰۸ داده شده است. رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه مبادله قرارداد عبور و مرور سکنه قراء سرحدی ایران و اتحاد

جماهير شوروی سوسیالیستی

مصوب ۱۶ دیماه ۱۳۰۷

ماده واحده - مجلس شورای ملی قرارداد عبور و مرور سکنه قراء سرحدی

ایران و اتحاد جماهير شوروی سوسیالیستی را که مشتمل بر ۱۶ ماده و يك ضمیمه و يك پروتکل میباشد و در تاریخ دهم خرداد ۱۳۰۷ امضا شده تصویب و اجازه مبادله نسخ صحه شده آنرا بدولت میدهد:

این قانون که مشتمل بر یکماده و متن قرارداد و پروتکل و ضمیمه آنست در جلسه شانزدهم دیماه یکهزار و سیصد و هفت شمس بتصویب مجلس شورای ملی رسید. رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قرارداد راجع بعبور و مرور سکنه قراء سرحدی ایران و اتحاد

جماهير شوروی سوسیالیستی باراضی یکدیگر

اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران از یکطرف و دولت اتحاد جماهير شوروی سوسیالیستی از طرف دیگر نظر باینکه مایلند روابط ما بین سکنه قراء مجاور سرحدی خود را تسهیل نمایند تصمیم نمودند که برای عبور و مرور این قبیل سکنه از سرحدات خود ترتیب سهل و سادگی را برقرار نمایند.

وبرای این منظور اختیارداران خود را بشرح ذیل معین کردند:

ازطرف اعلیحضرت شاهنشاه ایران جناب فتح الله خان پاك روان کفیل وزارت امور خارجه و ازطرف اتحاد جماهير شوروی سوسیالیستی یا کو کریستو فردیچ داوتیان سفیر کبیر فوق العاده اتحاد جماهير شوروی در ایران - اختیارداران مزبور پس از مبادله اعتبار نامه های خود که آنها را صحیح و معتبر یافتند در مراتب ذیل موافقت حاصل کردند.

ماده ۱ - سکنه قراء سرحدی مطابق مفهوم این قرارداد باشخاصی اطلاق

میشود که اقامت گاه ثابت آنها در شهر یا قریه ایست که در حدود منطقه بعرض

پنججاه کیلومتر از قرآز ۲۵ کیلومتر از هر طرف سرحد واقع شده باشد.

ماده ۲ - سکنه قرآز سرحدی مجازند با رعایت مقرراتی که ذیلاً ذکر خواهد شد برای اقدام به ساختمان و تسطیح اراضی و غیره - تجارت - ایفاء تکالیف خانوادگی مساعدت در دفع آفات طبیعی - امداد طبی - تجسس حیوانات گمشده و اموال مسروقه و بجهت دیگری از این قبیل از سرحد عبور نموده و در خاک دولت طرف دیگر در حدود ۲۵ کیلومتر مذکور در فوق توقف نمایند و همچنین میتوانند برای مراجعه بمأمورین محلی طرف معظم متعاهد دیگر بجهت اتخاذ اقدامات لازمه بر علیه مجرمین حقوق عمومی که از سرحد فرار و بمنطقه سابق الذکر پناه برده باشند از سرحد عبور نمایند.

ماده ۳ - سکنه قرآز سرحدی برای اینکه بتوانند از حق توقف و عبور مذکور در ماده ۲ استفاده کنند باید دارای جواز های مخصوصی باشند که از طرف مأمورین حوزه اقامت آنان صادر شده باشد جواز های مزبوره مطابق نمونه منضمه باین قرار داد تنظیم میشود عبور از سرحد فقط از نقاطی که پستهای سرحدی در آنجا موجود و یا بعد ایجاد میگردد و بطوریکه در ماده ذیل پیش بینی شده قبلاً تعیین خواهد گردید مجاز میباشد.

ماده ۴ - وزارت امور خارجه ایران از یکطرف و سفارت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران از طرف دیگر در مدتی که از موقع مبادله نسخ مصوبه این قرار داد تجاوز ننماید فهرست ذیل را بیکدیگر ابلاغ خواهند نمود.

الف - فهرست مأمورین محلی که مأمور دادن جواز عبور هستند و حدود اختیارات آنها در این موضوع.

ب - فهرست نقاطی که عبور از آنها مجاز و در آنها پستهای سرحدی برقرار خواهد شد.

ماده ۵ - هر يك از دولتين معظمين متعاهدين بر طبق ترتیباتی که مقرر خواهند داشت جواز عبور صادر میکنند جواز های مزبوره در موقع ایاب و ذهاب از سرحد به ترتیبی که از طرف هر يك از دولتين متعاهدين مقرر گردیده در پستهای سرحدی مندرجه در ماده ۴ مجازاً ثبت خواهد شد جواز های عبور بزبان فارسی و روسی نوشته میشود در جواز های صادره از طرف مأمورین محلی اتحاد جماهیر شوروی ممکن است گذشته از السنه فوق زبان معمول به خاک جمهوری که جزو اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و در منطقه پست سرحدی عبور واقع است نیز علاوه شود.

ماده ۶ - جواز های عبور که همیشه باسم اشخاص صادر میشود بر دو قسم خواهد بود. جواز ۳۰ روزه و جواز یکساله جواز های یکساله فقط برای تسهیل زراعت اراضی است که در منطقه بعرض ۶ کیلومتر (۳ کیلومتر از هر طرف سرحد واقع شده باشد)

این جوازها فقط به سکنه قرآز سرحدی که اراضی مزبور را زراعت مینمایند داده میشود مادام که جواز های عبور باعتبار خود باقی میباشد با هر يك از آنها میتوان دفعات غیر محدودی از سرحد عبور و مرور نمود در موقعی که دارنده جوازی که مدت اعتبارش در شرف انقضاء است هنوز بخاک خود مراجعت نکرده و به يك دلیل موجهی تقاضای تمدید مدتی را که کافی برای مراجعت باشد بنماید مأمورین محلی با رعایت مقرراتی که دولت متبوع آنها در این باب وضع نموده است تقاضای او را بعمل خواهند آورد.

در کلیه جواز های عبور از هر قسم که باشد بایستی علاوه بر اسم دارنده جواز ناحیه که مقصد صاحب جواز است و همچنین پست سرحدی که از آنجا عبور مینمایند و علل عبور نیز قید شود.

ماده ۷ - عبور از سرحد فقط از طلوع تا غروب آفتاب مجاز است لیکن در موارد

ذیل ممکن است هنگام شب اجازه عبور داده شود.

- ۱ - برای دفع بلیات طبیعی
  - ۲ - برای امداد فوری طبی یا جراحی در این صورت فقط بطیب یا پرسنل طبی و اشخاصیکه برای جلب مساعدت آنها میروند اجازه داده میشود.
  - ۳ - در صورتی که لزوم فوری داشته باشد که با مساعدت مصادر امور محلی در مقام تعقیب یا تجسس مجرمین حقوق عمومی یا همدستان آنان که در یک طرف سرحد مرتکب جنایاتی شده و بطرف دیگر سرحد متواری شده باشند بر آیند در اینصورت جواز برای مجنی علیه و خانواده او و شهود واقعه داده میشود.
- ماده ۸ - باشخاص ذیل جواز عبور داده نمیشود.

- ۱ - اشخاصیکه جواز خود را بالا راده بدیگری واگذار کرده و با عاریت داده باشند.
- ۲ - اشخاصیکه از جواز دیگری خواه برای عبور از سرحد و خواه جهت توقف در خاک طرف دیگر استفاده کرده باشند.
- ۳ - کسانیکه مطابق قوانین طرف متعاقد دیگر برای قاچاق محکوم شده باشند.
- ۴ - کسانی که از طرف مصادر امور طرف معظم متعاقد دیگر نسبت با آنان پیشنهاد منع صدور جواز شده باشد.
- ۵ - اشخاصیکه سابقاً تبعه طرف معظم متعاقد دیگر بوده اند مگر اینکه قبلاً راجع با آنها موافقتی شده باشد.

ماده ۹ - هر گاه جوازی که از طرف مصادر امور یکی از طرفین معظمین متعاقدین صادر شده است بر خلاف مقررات ماده ۸ باشد مصادر امور طرف معظم دیگر آزادند که از ثبت جواز مزبور خود داری کرده و صاحب این قبیل جواز را در خاک خود نپذیرند.

ماده ۱۰ - اشخاصیکه مطابق مقررات این قرارداد تحصیل جواز عبور کرده اند حق دارند در موقع عبور از سرحد کلیه آلات و البسه و توشه راه که برای احتیاجات شخصی آنها لازم باشد و آلات و ادوات مربوطه بکار خود و همچنین کلیه اثاث البینتی را که برای مدت توقف آنها در خاک طرف دیگر مورد احتیاج است بدون تأدیه حقوق گمرکی و سایر عوارض مشابه چه ایاباً و ذهاباً همراه خود ببرند. بعلاوه دارندگان جوازهای یکساله مذکور در ماده ۶ میتوانند با معافیت از حقوق گمرکی و سایر عوارض مشابه با آن عرابه و اسب و حشم کار و بندر و کلیه اشیائی که برای کار و توقف موقتی آنها لازم است همراه برده و همچنین در موقع مراجعت محصول خود را همراه بیاورند مشروط بر اینکه در صورت اخیر از نظامات گمرکی متابعت نمایند.

باید متذکر بود که هر یک از طرف معظمین متعاقدین میتوانند بموجب نظامات مخصوصه که قبل از اجراء آن اطلاعاً باستحضار طرف معظم دیگر خواهند رسانند از ورود و خروج یک یا چند قفله از اشیاء سابق الذکر ممانعت کرده و با تحدیداتی نسبت با آنها قائل شوند.

ماده ۱۱ - در صورتیکه مصادر امور یکی از طرفین معظمین متعاقدین مستحضر شوند که در یکی از نقاط مجاور سرحدی هر یک از دولتین امراض ساریه انسانی یا حیوانی موجود است میتوانند کلیه نظاماتی را که در این باب وضع نموده است بموقع اجرا بگذارد مشروط بر اینکه قبلاً طرف معظم متعاقد دیگر را مستحضر ساخته باشد.

ماده ۱۲ - در موقعیکه دارندة جواز ۳۰ روزه جواز خود را مفقود کرده باشد مادامیکه مدت مزبوره سابق منقضی نشده و فقدان آن به پستهای سرحدی مربوطه طرفین ابلاغ نشده باشد جواز جدیدی بمشارالیه داده نخواهد شد هر گاه دارندة جواز یکساله جواز خود را گم کرده باشد عمینکه مراتب را به پستهای سرحدی مربوطه طرفین معظمین متعاقدین اطلاع داد ممکن است جواز دیگری باو داده شود. اعتبار

جواز مزبور تا موعده انقضای جواز سابق خواهد بود.

ممکن است بدون رعایت مقررات و مهلتهای مذکوره در فوق جوازهای جدیدی صادر شود مشروط بر اینکه دلیل کافی وجود داشته و فیما بین اداره که جواز صادر نموده و اداره که در پست سرحدی طرف معظم دیگر مباشر ثبت آن است قرار مخصوصی داده شده باشد.

ماده ۱۳ - هر يك از طرفین معظمین متعاهدین متقبل میشوند که فقط باخراج اشخاص ذیل که بر طبق مقررات این قرار داد تحصیل جواز کرده اند از مجرای اداری اکتفا نمایند:

۱ - اشخاصی که بدون تحصیل اجازه از مقامات صالحه از منطقه مجازه (۲۵ کیلومتر) تجاوز کرده باشند.

ب - بدون اینکه مشمول حق تمدید مذکوره در ماده ۶ باشند توقف خود را بیش از موعده مندرجه در جواز ادامه دهند.

باید در نظر داشت که مقررات مذکوره در فوق شامل اشخاصیکه در محاکم عمومی تحت تعقیب جنحه یا جنایتی میباشد نخواهد گردید.

ماده ۱۴ - عبور ایلات و احشام آنها از سرحد تابع مقررات مخصوصی خواهد بود.

ماده ۱۵ - این قرار داد بلافاصله پس از مبادله نسخ مصوبه در مسکو قابل اجرا خواهد بود.

هر يك از طرفین معظمین متعاهدین حق خواهند داشت که در انقضای مدت سه سال از تاریخ تصویب قرار داد آنها فسخ نمایند در آن صورت باز یکسال پس از فسخ هم بقوت خود باقی خواهد ماند.

ماده ۱۶ - این قرار داد بزبان فرانسه تحریر شده و اختیار داران ذیل آنرا امضاء و بمهر خود مهور ساختند.

ضمیمه ماده سوم قرار داد

شکل جوازها

الف - جهت جوازهایی که مدت ۳۰ روز برای عبور و مرور سرکنه قراء سرحدی از سرحدات ایران و شوروی معتبر است.

۱) اسم شخص ۲ - اسم پدر ۳ - تابعیت ۴ - سن ۵ - قد ۶ - چشم ۷ - مو ۸ - ریش ۹ - علامت مخصوصه ۱۰ - مقصد ۱۱ - مقصود از عبور از سرحد ۱۲ - اشخاصی که همراه دارند جواز مسافرت مینمایند: زنها و اولاد صغار ۱۳ - تاریخ تسلیم جواز

۱۴ - تاریخ عبور از سرحد در هر دفعه

به ..... که علامات مخصوصه آن در فوق قید شده و ساکن قریه ..... ناحیه ..... می باشد اجازه داده میشود که در نقطه ..... (پست سرحدی) ..... از سرحد عبور نماید.

این جواز از تاریخ تسلیم الی مدت سی روز برای عبور دفعات غیر محدودی از سرحد معتبر است.

ب - جوازهای عبور یکساله که جهت عبور و مرور از سرحد ایران و شوروی به سرکنه قراء سرحدی که در منطقه سه کیلومتری سرحد اراضی دارند داده میشود.

۱ - اسم و اسم خانواده ۲ - اسم پدر ۳ - تابعیت ۴ - سن ۵ - قد ۶ - چشم ۷ - مو ۸ - ریش ۹ - علامت مخصوصه ۱۰ - محل مزرعه ۱۱ - اشخاصی که همراه دارند جواز هستند (زنهار و اطفال صغار)

به ..... که علامات مخصوصه آن در فوق قید شده ..... ساکن

قریه ..... ناحیه ..... اجازه داده میشود که در نقطه (پست سرحدی .....)
برای انجام امور فلاحتی از سرحد عبور نموده و از نقطه که در نمره ۱۰ معین
شده عبور نماید .

فلان ..... حق دارد

- ۱ - عرابه و اسب و حشم کار و آذوقه سفر و بذر و کلیه اشیائی که برای کار و توقف موقتی او لازم است همراه ببرد
  - ۲ - با متابعت از مقررات گمرکی محصول خود را همراه بیاورد
- این جواز از تاریخ تسلیم الی مدت یکسال برای عبور و مرور دفعات غیر محدودی از سرحد معتبر است .

بتاریخ ۱۹۲

امضاء و مهر پاك روان امضاء و مهر داوتیان

پروتکل منضمه بقرار عبور و مرور سکنه قراء سرحدی از سرحد ایران

و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

چون اختیار داران ذیل لازم دیدند که مقررات ماده ده این قرار داد تصریح شده باشد نسبت بمراتب ذیل موافقت حاصل کردند .

معافیت مذکوره در ماده ده مشروط بر این است که از مراتبی که در نظامنامه های جاریه پیش بینی شده متابعت شود آذوقه که از پرداخت حقوق گمرکی معاف شده نبایست از میزانی که برای سفر لازم است تجاوز نماید مسلم است که دارندگان جواز یکساله میتوانند محصول خود را همراه بیاورند ولی بشرطی که رعایت نظامات و تعرفه های گمرکی را بنمایند .

تصریحات مذکوره در فوق که این پروتکل را تشکیل میدهد جزو قرار داد محسوب شده و باید در يك تاریخ با قرار داد برای تصویب فرستاده شود .
اختیار داران این پروتکل را امضاء و بمهر خود مهور ساختند .

امضاء : پاك روان امضاء : داوتیان

اجازه مبادله قرار داد عبور و مرور سکنه قراء سرحدی ایران و اتحاد جماهیر شوروی در جلسه شانزدهم دیماه ۱۳۰۷ شمسی بدولت داده شده است .

رئیس مجلس شورای ملی : دادگر

قانون

اجازه مبادله مقاوله نامه امانات پستی منعقدہ بین ایران و اتحاد

جماہیر شوروی سوسیالیستی

مصوب ۱۱ مهر ماه ۱۳۰۸

ماده واحده - مجلس شورای ملی مقاوله نامه منعقدہ بین ایران و اتحاد جماہیر شوروی سوسیالیستی را جع بمبادله امانات پستی حاوی بیست و پنج ماده و پروتکل منضمه بآن مشتمل بر دو ماده را تصویب و بدولت اجازه مبادله و اجرای آن را میدهد .

این قانون که مشتمل بر یکماده و متن مقاوله نامه پستی منعقدہ بین ایران و اتحاد جماہیر شوروی است در جلسه یازدهم مهر ماه یکم هزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

مقاوله نامه منعقد

بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

راجع بمبادله امانات پستی

ایران از یکطرف و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی از طرف دیگر نظر باینکه مایلند در تشدید و توسعه مناسبات و دادیه و روابط اقتصادی موجود بین مملکتین بذل جهد نمایند تصمیم گرفته‌اند مقاوله نامه راجع بمبادله امانات پستی که مبدأشان یکی از این دو مملکت بوده و یا بطور تراتزیت از خاک آنها حمل شود منعقد سازند و برای این مقصود نمایندگان مختار خود را بقرار ذیل معین نموده‌اند.

دولت ایران - آقای میرزا رحیم خان ارجمند معاون اداره در وزارت پست و

تلگراف.

دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی - مسیواوژن هیرشفلد رئیس اداره

ارتباطات بین‌المللی در کمیساریای ملی پست و تلگراف.

نمایندگان مختار فوق پس از مبادله اختیارنامه‌های خود که معتبر و صحیح شناخته شد در باب مقررات ذیل موافقت نمودند.

ماده اول - ۱ - بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی مبادله منظم امانات

پستی معمولی و با قیمت مستقر میشود.

۲ - این مبادله مستقیماً به ترتیب ذیل انجام میگردد:

الف: از طریق ارضی توسط سرحدات دو مملکت متعاقد.

ب - از طریق بحری از راه دریای خزر بوسیله جهازات پستی که برای این

کار تخصیص داده شده اند.

ت - از طریق هوایی بوسیله خطوطیکه دفاتر مربوطه مملکت متعاقد را بهم مربوط میسازند.

ماده دوم - هر يك از طرفین متعاقدین تراتزیت بری و بحری و هوایی امانات پستی را در کشور خود بترتیب ذیل در مقابل طرف متعاقد دیگر تضمین مینماید: ایران بمقصد ممالک و یا از مبداء ممالکی که با آنها مبادله مربوطه کلی پستال دارد و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی بمقصد و یا از مبداء ممالکی که با حکومت های آنها مقاوله نامه‌های مربوطه در موضوع امانات پستی منعقد شده است.

ماده سوم - هر يك از طرفین متعاقدین بر طبق نظامات داخلی خود اختیار دارد تحدیداتی راجع بمحتویات امانات پستی چه در مبادله مستقیم و چه در تراتزیت مقرر دارد این تحدیدات را هر يك از طرفین متعاقدین در موقع خود بطرف دیگر ابلاغ خواهد کرد.

ماده چهارم - ۱ - در روابط مستقیم بین مملکتین امانات تا ۵ کیلو گرم وزن و هزار فرانک قیمت اظهار شده پذیرفته میشود.

۲ - در روابط مستقیم اماناتی قبول میشوند که هیچیک از ابعادشان از ۱۵۰ سانتیمتر و یا اینکه مجموع طول و محیط اعظم آنها که غیر از جهة طول باشد از ۳۰۰ سانتیمتر تجاوز ننماید.

۳ - میزان قیمت اظهار شده نمیتواند از قیمت حقیقی محتوی مرسوله تجاوز نماید و باید بیول مملکت مبداء تعیین شود. بعلاوه میزان قیمت اظهار شده باید توسط دفتر مبداء یا فرستنده مطابق تسعیریکه از طرف اداره مملکت مبداء پذیرفته شده بفرانک طلا تعیین گردد.

۳ - ادارات طرفین متعاقد اختیار دارند با موافقت یکدیگر حدود وزن و میزان قیمت اظهار شده و ابعاد امانات را که در بند اول و دوم ماده حاضر تعیین

گردیده تغییر دهند.

۵ - راجع به تسلیم و تحویل امانات پستی و همچنین تکلیف قطعی اشیائیکه ورودشان غدغن و یا مطیع بعضی تحدیدات است قوانین و نظامنامه های داخلی طرفین متعاقد تا حدیکه با معاوضه نامه حاضر مخالفتی نداشته باشند مجری خواهند بود.

۶ - امانات ذیل در مبادله بین طرفین متعاقد پذیرفته نمیشوند.

۱ - اماناتی که ابعادشان از آنچه که در بند دوم ماده حاضر پیش بینی شده

تجاوز مینمایند.

ب - اماناتی که لفافشان کافی نیست.

پ - امانات فوری

ت - اماناتی که تأدیه حقوق گمرکی شان توسط فرستنده تعهد شده معهدا

ادارات طرفین متعاقد اختیار دارند در آتیه مبادله امانات مذکوره در فوق را برقرار سازند

ماده پنجم - هر يك از طرفین متعاقد مکلف است فقط امانات پستی را که

حائز شرایط پیش بینی شده در ماده قبل راجع با امانات متبادله فیما بین مملکتین باشد

بر طبق ماده دوم بطور ترانزیت از خاک خود قبول نماید مگر اینکه ممالک ثالث

ذی مدخل نسبت با اماناتی که با آنها مبادله میشود قیود و تحدیدات بیشتری را

معمول دارند.

ماده ششم - طرفین متعاقد برای ادارات خود این حق را قائل میشوند که

در مواقع فوق العاده بطور موقت کلاً یا جزئاً مبادله امانات را در يك جهة یا جهة دیگر

موقوف دارند اداره که این تصمیم را اتخاذ مینماید مکلف است اداره دیگر را فوراً

از این تصمیم آگاه نماید چنانچه این تصمیم بطور فوری اجرا شود باید بلافاصله

بوسیله تلگراف اداره ذی علاقه را آگاه نمود.

ماده هفتم - ۱ - در روابط مستقیم تأدیه کامل گرایه پستی امانات در موقع

تحویل به پست اجباری است.

۲ - حق حمل امانات پستی متبادله بین طرفین متعاقد که از طریق ارضی

حمل شوند بقرار ذیل محسوب میشود.

بمنفع ایران

بمنفع اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

برای امانات پستی بمقصد ایران یا بالعکس

که توسط یکی از قسمتهای اتحاد جماهیر شوروی

سوسیالیستی (اروپائی یا آسیائی) حمل میشود

تا وزن ۵ کیلو گرم

۰۰ - ۱ (x) ۰۰ - ۲

برای امانات بمقصد ایران یا بالعکس که توسط

دو قسمت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

(اروپائی یا آسیائی) تا وزن ۵ کیلو گرم

حمل میشوند

۰۰ - ۱ (x) ۰۰ - ۴

تبصره - حقوق مزبور فقط تا دفاتر مبادله ایرانی است. در داخله ایران

امانات مطیع تعرفه هائی خواهد بود که از میزان تعرفه های معموله در سرویس

داخلی تجاوز ننماید.

۳ - علاوه بر حقوقیکه در بند دوم ماده حاضر پیش بینی شده برای امانات

پستی هوائی اضافه نرخی بجهة حمل و نقل هوائی اخذ میشود این اضافه نرخ عبارت

است از مبالغیکه از بابت حمل و نقل هوائی داخلی بمنفع ادارات طرفین متعاقدین

تعلق میگردد. اضافه نرخ های مذکور از روی ارقامیکه توسط دفتر بین المللی طبع

و نشر میشود تعیین میگردد.

۴ - اضافه بر حقوقیکه در بند های مذکور در فوق پیش بینی شده این حق برای هر يك از طرفین متعاقد محفوظ است که بنفع خود معادل پنجاه سانتیم اکثراً بعنوان حق حمل جهة هر امانتی که از طرف او ارسال و از راه بحری حمل میشود اخذ نماید.

۵ - حق بیمه امانات پستی با قیمت اظهار شده که بین طرفین متعاقد مبادله میشود اکثراً عبارت است از پنجاه سانتیم برای هر کسر غیر قابل تقسیم ۳۰۰ فرانک قیمت اظهار شده که ۵ سانتیم آن سهم مملکت مقصد میباشد.

۶ - اداره مملکتی که امانت در آنجا به پست تسلیم شده دارای این اختیار میباشد که بنفع خود يك حق ارسال که برای هر امانت با قیمت اظهار شده از ۵۰ سانتیم تجاوز نماید از فرستنده مرسوله مأخوذ دارد.

۷ - اداره مملکت مقصد حق دارد جهة هر امانت حقی بعنوان « خارج کردن از گمرک » وحمالی از گیرنده اخذ نماید. این حق بجهة هر امانت نباید از پنجاه سانتیم تجاوز کند.

معدلك ادارات طرفین متعاقد اختیار دارند که با موافقت یکدیگر میزان حقی را که در این بند پیش بینی شده تغییر بدهند.

ماده هشتم - فرستنده امانت مکلف است در موقع تسلیم مرسوله به پست درظهر ورقه ارسال کتباً تکلیف آنرا در صورت عدم تحویل بگيرنده معین سازد فقط ترتیبات ذیل پذیرفته میشوند.

الف - عودت فوری امانت.

ب - ارسال مجدد امانت برای گیرنده اولی در محل دیگر.

پ - تحویل امانت بگيرنده دیگری.

ت - واگذار نمودن امانت باختیار مملکت مقصد.

ماده نهم - ادارتین طرفین متعاقد حق دارند یادداشت های کتبی را روی قطاع (کوپن) اوراق ارسال امانات پستی قبول نمایند.

ماده دهم - در روابط متقابل امانات پستی که بیک علتی تحویل یا ارسال مجددشان ممکن نگردیده و فرستنده هم در موقع تسلیم به پست عودت فوری آنها را درخواست نموده است (بماده ۸ مقاله نامه حاضر مراجعه شود) از روز وصول بدفتر مقصد تا مدت یکماه باختیار گیرنده در حالت توقیف میماند پس از انقضای مدت مزبور بدون اینکه قبلاً راجع بعدم تحویل اطلاعی بفرستنده داده شود امانات بدفتر مبداء عودت می یابند.

در صورت عودت يك امانت حقوق ذیل از فرستنده مأخوذ میشود. حق حمل در موقع ارجاع لدی الاقتضاء حقوق انبار داری و تجدید ارسال و همچنین حقوق (خارج کردن از گمرک)

ماده یازدهم - حقوق گمرکی که با امانات مرجوعه بدفتر مبداء و یا امانات مرسوله بممالک ثالث تعلق میگردد چه در ایران و چه در اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی باطل خواهند شد.

ماده دوازدهم - ۱ - حق حمل امانات پستی بطور ترازیت بری از اینقرار است

۱ - بمنفعت اداره ایران: بر طبق تعرفه ها و نظامنامه های داخلیش.

۲ - بمنفعت اداره اتحاد جماهیر جماهیر شوروی سوسیالیستی بجهة هر امانت تا پنج

کیلوگرم وزن.

۱ - چهار فرانک در موقعی که از یکی از قسمتهای اروپائی یا آسیائی اتحاد جماهیر

شوروی سوسیالیستی حمل شوند.

۲ - ۶ فرانک در موقعیکه از هر دو قسمت اروپائی و آسیائی اتحاد جماهیر شوروی

سوسیالیستی حمل شوند.

تبصره ۵ - معهدنا در صورت حمل امانات از طریق سیبری به حق مزبور به ۸ فرانک بالغ میشود.

۲ - حق حمل بجهة ترانزیت بحری امانات پستی که از طریق دریای خزر ارسال میشوند اکثراً ۵۰ سانتیم برای هر امانت است.

ماده سیزدهم - حقوق امانات پستی هوائی محموله بطور ترانزیت از خطوط داخلی ممالک متعاهد و از ماوراء سرحد از خطوطیکه ممالک دیگر را بهم مربوط مینماید و آن ممالک با ممالک متعاهد مبادله امانات پستی دارند مطابق ارقامی که توسط دفتر بین المللی برن انتشار مییابد تأدیه خواهد گردید.

ماده چهاردهم - حق بیمه بجهة امانات باقیمت اظهار شده که بطور ترانزیت از خاکهای طرفین متعاهد حمل میشوند عبارتست از ۵ سانتیم در هر ۳۰۰ فرانک قیمت اظهار شده بنفع مملکت ترانزیتی از بابت حمل و نقل بری و ۱۰ سانتیم از بابت حمل و نقل بحری.

ماده پانزدهم - چنانچه لفاف يك امانت پستی ترانزیتی در ضمن حمل و نقل خراب شود و نتوان آنرا بدون تجدید لفاف بنقاط مابعد فرستاد اداره واسطه حق دارد مخارج تجدید لفاف را جزء بدهی اداره مملکت ما بعد محسوب دارد این مخارج باید از گیرنده اخذ شود و میزان آن نمیتواند از ۵۰ سانتیم تجاوز نماید - چنانچه امانت بدفتر مبداء عودت یابد مخارج مذکور از فرستنده مأخوذ خواهد شد ادارات طرفین متعاهد مختارند مقررات این ماده را در باب مبادله مستقیم امانات بین مملکتین نیز مجری دارند.

ماده شانزدهم - ۱ - مبادله امانات از طریق ارضی و بحری و هوائی چه بطور ترانزیت و همچنین اسناد مربوطه بآن باید بطور مکشوف (در کیسه های سرباز) در دفاتر مبادله انجام گیرد.

۲ - برای ادارات طرفین متعاهد این حق محفوظ است که با موافقت یکدیگر طریقه مبادله امانات پستی و همچنین اسناد مربوطه به آنرا تغییر بدهند.

ماده هفدهم - بضمیمه هر امانت متبادله باید يك ورقه ارسال و چند اظهارنامه گمرکی که از طرف فرستنده بخط فرانسه و روی آنها اطلاعات لازمه قید شده باشد ارسال گردد. يك نسخه از این اظهارنامه ها با اختیار مملکت ترانزیت گذارده میشود عده اظهارنامه های گمرکی با موافقت یکدیگر از طرف ادارات ممالک متعاهد معین میشوند.

ماده هیجدهم - امانات پستی حاوی اشیاء ممنوعه الورد یا اشیائیکه ترانزیتشان قدغن است در صورتیکه محتویاتشان بطور منظم در اظهارنامه های گمرکی قید شده باشد توقیف نمیشود بلکه بدفتر مبداء عودت داده میشوند.

ماده نوزدهم - ۱ - چنانچه در عرض راه تمام یا قسمتی از امانت مفقود یا ضایع شود و یا دستخوردگی پیدا نماید فرستنده حق دارد غرامتی معادل میزان حقیقی فقدان و دستخوردگی یا تضییع دریافت دارد مگر اینکه خسارت بر اثر خطا یا غفلت فرستنده و یا ذات اشیاء محموله حاصل شده باشد این غرامت در صورتیکه امانات معمولی باشند مطابق آنچه که در مقابله نامه بین المللی امانات پستی معین شده تأدیه میشوند و برای امانات باقیمت اظهار شده اکثراً معادل میزان قیمت اظهار شده.

۲ - غرامت در مملکتی که امانت در آنجا به پست تسلیم شده مطابق مبلغی که در بند سوم ماده ۴ مقابله نامه حاضر پیش بینی شده بیول مملکت مذکور تأدیه میگردد.

۳ - موقعیکه غرامت از طرف اداره يك مملکت بحساب مملکت دیگر تأدیه شده باشد اداره اخیر باید میزان تأدیه شده را به پول مملکتی که پرداخت نموده منتها در ظرف مدت دو ماه پس از روز اعلام پرداخت با اداره اولی مسترد دارد.

۴ - ادارات طرفین متعاهد مسئولیت فقدان و دستخوردگی یا تضییع امانات پستی را که در نتیجه فورس ماژر حاصل شده باشد بعهده نمیگیرند.

ماده بیستم - محاسبه راجع بمبادله مستقیم و ترانزیتی هر ماهه بتوسط هر يك از ادارات مطابق مقررات نظامنامه مقاوله نامه بین المللی مربوط به امانات پستی بعمل میآید.

صورت محاسبات با اسناد مربوطه بآن در صورت امکان در ظرف يك ماه و الا اکثراً در ظرف شش هفته پس از انقضای ماهی که مربوط بآن میباشد برای اداره طرف متعاهد ارسال میشود محاسبات مزبور باید مورد دقت و رسیدگی واقع شده و پس از روز وصولشان در ظرف یکماه مرجوع شود.

۲ - نتایج محاسباتی که ماهانه تشکیل و از طرف ادارات طرفین متعاهد پذیرفته میشوند از طرف اداره طلبکار در حساب کل که هر سه ماهه تشکیل میشود منظور و میزان آن در ظرف یکماه پس از تاریخ دریافت حساب کل تأدیه میگردد چنانچه تأدیه میزان بدهی در مدت مذکور در فوق بعمل نیاید بر مبالغ مدیونگی سالی ۷ درصد ربح بنفع اداره طلبکار از تاریخ روز انقضای مدت مزبور تعلق میگردد.

معهداً تأدیه بدهی باید منتهی پس از انقضای دو ماه از تاریخ مذکور در فوق بعمل آید.

۳ - میزان بدهی که از موازنه محاسبات مزبور بدست میآید بتوسط بانکهای که در پایتخت مملکت طلبکار دایرند پیول این مملکت و یا بر حسب تقاضای اداره طلبکار پس از حصول موافقت بین دو اداره پیول مملکت دیگری تأدیه میشوند.

۴ - مخارج احتمالی مربوط بتأدیه بدهی بعهده اداره بدهکار است.

ماده بیست و یکم - فرانکی که در این مقاوله نامه ذکر شده مطابق ماده ۲۹

قرارداد پستی عمومی فرانک طلا است.

ماده بیست و دوم - طرز مبادله مستقیم امانات پستی معمولی یا با قیمت اظهار شده بین طرفین متعاهد و همچنین بطور ترانزیت از کشور آنها در آن قسمتی که در این مقاوله نامه پیش بینی نشده یا اینکه با مقررات آن مابینتی ندارد بر طبق مقررات مقاوله نامه بین المللی مربوط بمبادله امانات پستی و پروتکل و نظامنامه اجرای مقاوله نامه مذکور بعمل میآید.

ماده بیست و سوم - مقاوله نامه حاضر بزبان فرانسه تحریر شده.

ماده بیست و چهارم - مقاوله نامه حاضر بوسیله مبادله اسناد تصدیق از

طرفین تصدیق میشود.

مبادله اسناد تصدیق و امضای پرتکل مربوطه بآن منتهی تا اول نوامبر ۱۹۲۹ در مسکو بعمل خواهد آمد مقررات مقاوله نامه حاضر از تاریخ مبادله اسناد تصدیق بموقع اجرا گذارده خواهد شد.

ماده بیست و پنجم - مقاوله نامه حاضر برای مدت یکسال بین طرفین متعاهد منعقد میشود و چنانچه سه ماه قبل از انقضای مدت مزبور هیچ يك از طرفین متعاهد قصد خود را مبنی بر فسخ مقاوله نامه بطرف دیگر اعلام ننموده باشد خود بخود تمدید میگردد. بنا بر مراتب فوق نمایندگان مختار طرفین متعاهدین مقاوله نامه حاضر را امضاء و

آنرا با مهار خوش مهور نمودند در مسکو در تاریخ ۲ اوت ۱۹۲۹ در دو نسخه تدوین گردید.

محل امضاء و مهر - رحیم ارجمند
محل امضاء و مهر - هیرشفلد

پروتکل اضافی مقاوله نامه

راجع بمبادله امانات پستی بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

ماده ۱ - مبادله امانات پستی چه مستقیم و چه بطور ترانزیت تا اخطار جدید

بین دفاتر مبادله ذیل بعمل خواهد آمد:

باد کوبه - پهلوی و بالعکس

جلفای ایران - جلفای شوروی و بالعکس

هودان - باجگیران و بالعکس.

این مبادله بوسیله‌ای که بجهت مبادله مراسلات پستی بکار برده میشود با مراعات مدت آن بعمل میآید.

ادارات طرفین متعاهد این اختیار را دارند که با موافقت یکدیگر صورت دفاتر مبادله مذکوره در ماده حاضر را تغییر بدهند.

ماده ۴ - بطور کلی معادل حقوقیکه از بابت امانات پستی اخذ میشوند تمبر پستی در روی اوراق ارسال الصاق میگردند.

معهدا این حق برای هر یک از ادارات طرفین متعاهد محفوظ است که در مواقع مقتضی از بابت حقوق امانات وجه نقد دریافت نموده و تمبر الصاق نماید.

نظر بمراتب فوق نمایندگان مختار طرفین متعاهدین پروتکل اضافی حاضر را امضاء و بامهار خویش مهور نمودند.

در مسکو در تاریخ ۲ اوت ۱۹۲۹ در دو نسخه تدوین شد.

محل امضاء و مهر - رحیم ارجمند محل امضاء و مهر - هیرشفلد

اجازه مبادله مقاوله نامه امانات پستی منعقدہ بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی بشرح فوق در جلسه ۱۱ مهر ماه ۱۳۰۸ داده شده است

رئیس مجلس شورای ملی: دادگر

قانون

اجازه مبادله قرار داد موقتی منعقدہ بین دولتین ایران و بلژیک

مصوب ۲۰ دیماه ۱۳۰۷

ماده واحده - مجلس شورای ملی قرار داد موقتی دولتین ایران و بلژیک را که

در تاریخ ۲۵ اردیبهشت ۱۳۰۷ بامضاء رسیده تصویب و اجازه نسخ صحه شده آنرا بدولت میدهد.

این قانون که مشتمل بر يك ماده و متن قرار داد ضمیمه است در جلسه بیستم دیماه یکهزار و سیصد و هفت شمس بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قرار داد موقتی بین دولتین ایران و بلژیک

اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران و اعلیحضرت پادشاه بلژیک که هر دو صمیمانه مایل هستند در اسرع اوقات ممکنه مذاکراتی را که فعلاً راجع بانعقاد عهد نامه مودت و قرارداد اقامت و قونسولی و گمرکی و تجارتي بین دولتین آنها جریان دارد بانجام برسانند تصمیم نمودند که عجالتاً روابط خودشان را بر روی اساس يك قرار داد موقتی استوار نمایند و برای این مقصود اختیار داران خود را تعیین نمودند:

از طرف اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران جناب فتح الله خان پاك روان کفیل وزارت امور خارجه.

از طرف اعلیحضرت پادشاه بلژیک جناب مسیو موریس کوولیه وزیر مختار و ایلچی مخصوص در ایران.

مشار الیهمای پس از مبادله اختیار نامه های خود که آنها را صحیح و معتبر یافتند در مقررات ذیل موافقت حاصل نمودند.

ماده اول - هیئت نمایندگی سیاسی هر يك از طرفین معظمین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر بشرط معامله متقابله از امتیازات و معافیت هائی که بموجب حقوق عمومی بین المللی مقرر است بهره مند خواهند گردید.

نمایندگان قونسولی هر يك از طرفین معظمین متعاهدین در خاک طرف متعاهد

دیگر که موافق ترتیب دارای (اگر کواتر) باشند میتوانند در نقاطیکه تاکنون مجاز باقامت بوده اند توقف نمایند.

نمایندگان مزبور از مزایای افتخاری و معافیت های شخصی قضائی و مالیاتی که بموجب حقوق بین المللی مقرر است بشرط معامله متقابله کامله بهره مند خواهند گردید.

ماده دوم - از تاریخ ۱۰ مه ۱۹۲۸ اتباع ایران در خاک اتحاد بلژیک ولو کز امبورک و همچنین اتباع بلژیک و لو کز امبورک در ایران بر طبق قواعد و رسوم حقوق عمومی بین المللی و در روی اساس معامله متقابله کامله پذیرفته شده و مطابق قواعد و رسوم مزبور با آنها رفتار خواهد شد.

اتباع هر يك از دولتین راجع بشخص و اموال و حقوق و منافع خود از حمایت قوانین و مصادر امور مملکتی بنحو اکمل بهره مند گردیده و نسبت بآنها از هر حیث همان رفتاری میشود که بطور کلی در باره اتباع داخله معمول میگردد بدون اینکه اتباع مزبور بتوانند معامله را که فقط مختص اتباع داخله میباشد و کلیه اتباع خارجه از آن مستثنی هستند در باره خود تقاضا نمایند راجع باحوال شخصیه اتباع هر يك از طرفین معظمین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر تابع مقررات قوانین دولت متبوعه خود میباشند.

راجع باموال غیر منقول و حقوق مربوطه بآن موافقت حاصل است و اتباع بلژیک و لو کز امبورک در خاک ایران فقط مجاز میباشد اموال غیر منقوله که برای سکونت و تجارت و صنعت آنها لازم باشد تحصیل یا اشغال و یا تصرف نمایند اتباع هر يك از طرفین معظمین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر مخصوصاً از هر گونه الزام شخصی یا بیگاری یا تحمیلات نظامی و همچنین از ادای هر قسم مزایای ملی و قرضه های اجباری و مالیاتهای استثنائی که بواسطه احتیاجات نظامی تحمیل شده باشد معاف میباشند و

مصادرات منصفانه جبران خواهد شد. شرکت های تجارتي که مرکز آنها در خاک یکی از طرفین متعاهدین بوده و در آنجا بر طبق قوانین جاریه آن مملکت تشکیل شده باشد هویت و اهلیت حقوقی آنها در خاک طرف متعاهد دیگر شناخته خواهد شد و میتواند در آنجا بشرط موافقت با قوانین محلی مستقر شده و بهر نوع تجارتي که بموجب این قرارداد به اتباع مملکت متبوعه آن شرکتهای اجازه داده شده اشتغال ورزند معهدا به استناد این حق شرکتهای مزبوره اجازه آن تجارتي را ندارند که حق اشتغال اتباع دولت متبوعه آنها به تجارت مزبوره فقط بسبب منافی است که مشار الیهم با رعایت قوانین محلی در شرکتهای داخلی دارند و همچنین آن شرکتهای نمیتوانند استفاده از حقوقی را که مختص شرکتهای داخلی است و کلیه شرکتهای خارجی از آن مستثنی هستند دعوی نمایند.

ماده سوم - طرفین متعاهدین با استقرار روابط خود بر روی اساس استقلال گمرکی موافقت مینمایند که محصولات ارضی یا صنعتی ایران در موقع ورود بخاک اتحاد بلژیک و لو کز امبورک و محصولات ارضی یا صنعتی خاک اتحاد بلژیک و لو کز امبورک در موقع ورود بایران تابع مقررات قانون اساسی گمرکی مملکت ورود باشد. نظر باینکه میتوان امیدوار بود که مدت يك سال برای انعقاد عهد نامه مودت و قرارداد اقامت و قونسولی و تجارت و گمرکی که فعلاً مذاکرات آنها جریان دارد کافی خواهد بود.

طرفین متعاهدین موافقت مینمایند که متقابله تادهم مه ۱۹۲۹ بیکدیگر حق استفاده از تعرفه حداقل خود را بدهند و نیز موافقت حاصل است که طرفین متعاهدین در عین اینکه آزادی کامل خود را محفوظ میدارند که هر موقعی خواسته باشند تعرفه مستقل خود را تغییر بدهند موافقت مینمایند که چنانچه در حد اقل تعرفه گمرکی آنها بهر نحو که باشد تخفیف کلی یا جزئی داده شود هر يك از طرفین متعاهدین

طرف متعاقد دیگر را از تخفیفات مزبور در ظرف مدت این قرار داد موقتی بهره‌مند سازند.

ماده چهارم - این قرارداد موقتی بتصویب خواهد رسید و نسخ مصوبه آن هر چه زودتر در طهران مبادله خواهد شد و تا دهم مه ۱۹۲۹ مجرا خواهد بود بدیهی است که برای ایران نظر بمقررات قانون ۱۳ اردیبهشت ۱۳۰۷ (۳ مه ۱۹۲۸) ماده ۳ راجع بمقررات تعرفه گمرکی محتاج بتقدیم بمجلس شورای ملی برای تصویب نخواهد بود. بنا براتب فوق اختیارداران طرفین این قرارداد را امضا و مهر خود مهور نمودند. طهران ۱۵ مه ۱۹۲۸ ۲۵ اردیبهشت ۱۳۰۷.

امضا پاك روان - امضا گوولیه
اجازه مبادله قرارداد موقتی منعقد بین دولتین ایران و بلژیک در جلسه بیستم دیماه یکهزار و سیصد و هفت شمسی داده شده است.

رئیس مجلس شورای ملی - داد گر

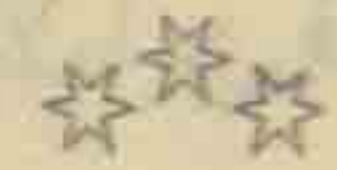
قانون

اجازه مبادله عهدنامه مودت منعقد بین دولتین ایران و بلژیک

مصوب ۶ تیر ماه ۱۳۰۸

ماده واحده - مجلس شورای ملی عهدنامه مودت بین دولتین ایران و بلژیک را که مشتمل بر شش ماده و یک پروتکل اختتامیه است و در تاریخ دوم خرداد ماه ۱۳۰۸ با امضاء رسیده است تصویب و اجازه مبادله نسخ صحه شده آنرا بدولت میدهد. این قانون که مشتمل بر یک ماده و متن عهدنامه ضمیمه است در جلسه ششم تیرماه یکهزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - داد گر

عهدنامه مودت بین دولتین ایران و بلژیک

اعلیحضرت شاهنشاه ایران و اعلیحضرت پادشاه بلژیک نظر باینکه مایل هستند روابط مودت دیرینه را که خوشبختانه بین دولتین ایران و بلژیک موجود است تشدید نمایند تصمیم به انعقاد عهدنامه مودت نموده و برای این مقصود اختیار داران خود را تعیین نمودند.

اعلیحضرت شاهنشاه ایران: جناب مستطاب اجل آقای میرزا محمد علیخان فرزین کفیل وزارت امور خارجه.

اعلیحضرت پادشاه بلژیک: جناب مسیو گوولیه وزیر مختار بلژیک در ایران. مشارالیهما پس از مبادله اختیار نامه‌های خود که در کمال صحت و اعتبار بود در مواد ذیل موافقت نمودند.

ماده ۱ - بین دولتین متعاهدین و اتباع مملکتین صلح دائم و دوستی ثابت برقرار خواهد بود.

ماده ۲ - دولتین متعاهدین موافقت دارند که روابط سیاسی و قنسولی خود را بر طبق اصول عمومی و معمول حقوق بین‌المللی تنظیم نمایند و نیز موافقت دارند که نمایندگان سیاسی و قنسولی هر یک از طرفین متعاهدین در خاک طرف متعاقد دیگر بشرط معامله متقابل از معامله که بموجب حقوق عمومی بین‌المللی مقرر و بهیچوجه مادیون رفتار معموله نسبت بنمایندگان سیاسی و قنسولی دولت کامله الوداد نخواهد بود بهره‌مند شوند.

ماده ۳ - هر یک از طرفین متعاهدین حق دارند که نمایندگان قنسولی خود را در خاک طرف دیگر منصوب نماید و محل توقف مأمورین مزبور در پای تخت و یا

در شهرهای عمده خواهد بود که معمولاً این قبیل مأمورین خارجه پذیرفته میشوند و آنها نمیتوانند قبل از اینکه موافق ترتیب وقواعد معموله حقوق عمومی بین المللی اگز گوانر تحصیل کرده باشند اشتغال بمأموریت خود ورزند.

ماده ۴ - هر يك از دولتين متعاهدتين موافقت مينمايند كه روابط تجارتي و قنسولي و گمركي و بحر پيمائي و پذيرفتن قنسولهاي دولت متعاهد ديگر و همچنين شرائط پذيرفتن و توقف اتباع دولت مشاراليها را در خاك خود بوسيله قراردادهائي كه مطابق اصول و معمول حقوق عمومي بين المللي و بررؤي اصل مساوات و معامله متقابله كامل منعقد خواهند نمود ترتيب بدهند.

ماده ۵ - دولتين متعاهدتين موافقت دارند كليه اختلافاتي را كه بين آنها در موضوع اجرا يا تفسير مقررات كليه عهد و قراردادهائي كه منعقد شده يا در آتیه منعقد گردد و منجمله راجع به همین عهدنامه بظهور برسد و بطريق دوستانه از جرای عادی سیاسی در مدت متناسبی تسویه نشود بحکمت رجوع نمایند - این ترتیب در صورت لزوم اساساً برای تشخیص این مسئله که آیا اختلاف مربوط بتفسیر یا راجع به اجرای عهد و قرار داد های مذکور میباشد نیز اعمال خواهد گردید - حکم محکمه حکمیت برای طرفین الزام آور است.

برای هر قضیه متنازع فیها محکمه حکمیت بنا به تقاضای یکی از دولتين متعاهدتين و به ترتیب ذیل تشکیل خواهد یافت.

هر يك از دولتين متعاهدتين در ظرف سه ماه از تاريخ تسليم تقاضانامه حکم خود را كه ممكن است از اتباع مملكت ثالثي هم انتخاب گردد خواهند نمود - چنانچه در انقضاء مدت سه ماه مزبور دولت مدعي عليها تعيين حکم ننماید رئيس ديوان داوري بين المللي بنا به تقاضای دولت مدعي از بين اتباع دولت مدعي عليها يا اتباع دولت ثالثي انتخاب حکم خواهد نمود و در ظرف مدت دو ماه بعد از آن دولتين در باب شرائط قراردنامه

حکمیت که عبارت از ارجاع اختلاف بمحکمه حکمیت و تعیین صلاحیت آن واقعه مسائل مختلف فیها و تعیین طرز عمل محکمه برای نیل بحل اختلاف باشد توافق نضر حاصل خواهند نمود و چنانچه مدت دو ماه مذکور منقضی و دولتين در باب قراردنامه حکمیت موافقت حاصل نکردند تهیه و اتمام آن بتقاضای دولت مدعي بخود محکمه رجوع خواهد گردید.

و چنانچه حکمین در ظرف مدت دو ماه از تاريخی که این کار بعهد محکمه حکمیت رجوع شده موفق به اتمام قراردنامه حکمیت نشوند و یا حکمین در مدت متناسبی که باید در نظامنامه طرز عمل حکمین معین شده باشد بتسویه اختلاف نائل نشوند دولتين بکنفر از اتباع دولت ثالثي رابعنوان حکم ثالث انتخاب خواهند نمود.

چنانچه دولتين در ظرف مدت دو ماه از تاريخ تقاضای تعيين حکم ثالث راجع بانتخاب او موافقت حاصل ننمایند دولتين مذکورين مشترکاً يا در صورتی که در ظرف مدت دو ماه بعد از آن هم تقاضای مشترکی از طرف آنها بعمل نیاید هر يك از آنها که زود تر اقدام کند از رئيس ديوان داوري بين المللي تقاضا خواهد نمود حکم ثالث را از اتباع دول ثالثي انتخاب نمایند - با موافقت طرفین ممکن است صورتی از ممالک ثالثي که رئيس ديوان داوري بين المللي باید حکم ثالث را منحصرأ از آنها انتخاب نماید بمشار اليه تسليم گردد.

طرفین میتوانند راجع به شخص حکم ثالث قبلاً برای مدت معینی قراری بین خود بدهد هر گاه تعیین بکنفر حکم ثالث لازم گردد و بین دولتين متعاهدتين راجع برویه که باید بعد از تعیین حکم مزبور تعقیب شود قراری داده نشده باشد حکم ثالث با دو حکم اولی تشکیل محکمه حکمیت داده و طرز عمل خودشان را معلوم نموده اختلافات را تسویه خواهند نمود.

کلیه تصمیمات محکمه حکمیت با کثريت آراء اتخاذ میشود.

راجع به اختلافات دیگر غیر از آنچه مربوط با اجرا یا تفسیر عهد و یا قرارداد

ها بوده و بطور رضایت بخشی از طریق عادی سیاسی تسویه نشود طرفین متعاهدین موافقت دارند که جز بوسائل مسالمت آمیز توسل نمایند و در هر مورد بخصوص در ضمن رعایت تعهداتی که از عضویت خود در جامعه ملل دارند بوسیله قرار نامه مخصوص طریقی را که مناسب میدانند اتخاذ خواهند نمود بعلاوه طرفین متعاهدین موافقت دارند که چنانچه هر دو بقرارداد عمومی حکمیت مورخه ۲۶ سپتامبر ۱۹۲۸ یا پروتکل مربوطه بصلاحت اجباری دیوان داوری بین المللی مورخه ۱۶ دسامبر ۱۹۲۰ ملحق شوند مقررات قراردادهای مزبوره را میتوانند با وجود مقررات این ماده بموقع اجرا بگذارند.

ماده ۶ - پس از تصویب این عهد نامه مبادله نسخ مصوبه آن در اسرع اوقات در طهران بعمل خواهد آمد و ۱۵ روز بعد از مبادله نسخ مصوبه بموقع اجرا گذاشته میشود.

بنا بمراتب مذکوره فوق اختیار داران طرفین این عهد نامه را امضاء و بمهر خود ممهور نمودند - طهران - ۲ خرداد ۱۳۰۸ - ۲۳ مه ۱۹۲۹

امضاء محمد علی فرزین امضاء موریس کوولیه

پروتکل اختتامیه

در موقع امضاء عهد نامه مودت منعقدہ امروز بین دولتین ایران و بلژیک اختیار داران طرفین اظهار ذیل را که جزء لاینجزای این عهد نامه می باشد نمودند: دولتین ایران و بلژیک این حق را برای خود محفوظ میدارند که مقررات ماده پنج عهد نامه مودت را بعد از انقضای مدت ده سال از تاریخ مبادله نسخ مصوبه این عهد نامه مجدداً تحت رسیدگی در آورند - طهران ۲ خرداد ۱۳۰۸ - ۲۳ مه ۱۹۲۹

امضاء محمد علی فرزین امضاء موریس کوولیه

اجازه مبادله عهد نامه مودت منعقدہ بین دولتین ایران و بلژیک بشرح فوق در جلسه ۶ تیر ماه ۱۳۰۸ داده شده است. رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه مبادله قرار داد اقامت منعقدہ بین دولتین ایران و بلژیک

مصوب ۶ تیر ماه ۱۳۰۸

ماده واحده - مجلس شورای ملی قرار داد اقامت دولتین ایران و بلژیک را مشتمل بر سیزده ماده که در تاریخ نوزدهم اردیبهشت ماه ۱۳۰۸ با امضاء رسیده تصویب و اجازه مبادله نسخ صحه شده آنرا بدولت می دهد.

این قانون که مشتمل بر یک ماده و متن قرار داد ضمیمه است در جلسه ششم تیر ماه یک هزار و سیصد و هشت شمس بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قرار داد اقامت بین دولتین ایران و بلژیک

اعلیحضرت شاهنشاه ایران از یکطرف و اعلیحضرت پادشا بلژیک از طرف دیگر.

نظریابینکه مایلند شرایط اقامت اتباع ایران را در بلژیک و اتباع بلژیک را در ایران معین نمایند تصمیم بانعقاد قرار داد اقامت نموده و نمایندگان خود را تعیین نمودند.

اعلیحضرت شاهنشاه ایران: جناب مستطاب اجل میرزا محمد علی خان فرزین کفیل وزارت امور خارجه.

اعلیحضرت پاشاه بلژیک: جناب مسیو مورس کولیو وزیر مختار وایلچی مخصوص دولت بلژیک در ایران.

مشار الیها پس از مبادله اختیار نامه های خود که در کمال صحت و اعتبار بوده در مواد ذیل موافقت حاصل نمودند:

ماده ۱ - اتباع هر يك از طرفین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر راجع بشخص و اموالشان بر طبق حقوق عمومی بین المللی پذیرفته شده و مطابق همان ترتیب با آنها رفتار خواهد شد.

اتباع مزبور از حمایت قوانین و مصادر امور مملکتی نسبت بخود و اموال و حقوق و منافعشان دائماً بهره مند بوده و میتوانند در خاک طرف متعاهد دیگر داخل شده و از آن خارج و در آن مسافرت و توقف و اقامت نمایند بشرط آنکه از قوانین و نظامات جاریه در آن مملکت متابعت نمایند.

معهدا مقررات مذکوره فوق بنظاماتی که راجع بتذکره مجری است و یا در آتیه مجری خواهد شد و همچنین بحق هیچ يك از طرفین متعاهدین لطمه وارد نمیسازد که در هر موقع تصمیماتی برای تنظیم یا منع مهاجرت در خاک خود با تعیین شرایطی که بموجب آن کارگران خارجی بطور عموم حالا یا در آتیه بتوانند بحرفه اشتغال ورزند اتخاذ نمایند مشروط باینکه تصمیمات مزبوره در حکم تبعیضی نباشد که مخصوصاً متوجه اتباع طرف متعاهد دیگر باشد.

ماده ۲ - هر يك از طرفین متعاهدین این حق را برای خود محفوظ میدارد که اتباع طرف متعاهد دیگر را افراداً خواه در اثر تصمیم قانونی خواه بموجب قوانین و نظامات مربوطه بنظمیه خواه بجهت امنیت داخلی و یا خارجی مملکت که خود یگانه مشخص آنست اخراج نماید.

اخراج بترتیباتی که مطابق حفظالصحه و نوع پرستی باشد صورت خواهد گرفت.

ماده سوم - اتباع هر يك از طرفین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر با متابعت از قوانین و نظامات مملکت متوقف فیها حق دارند بهر تجارت و صنعت و حرفه و یا شغلی اشتغال ورزند باستثناء آنچه بموجب قوانین و نظامات فقط با اتباع داخله منحصر و یا در آتیه انحصار خواهد یافت و باستثناء آنچه مشمول انحصار دولتی و یا امتیاز اعطائی از طرف دولت بوده و یا خواهد بود و باستثناء طوافی و هر قسم تجارت دوره گردی. اتباع مزبوره در خاک طرف متعاهد دیگر مشمول عوارض حقوقی یا مالیات بهر عنوانی که باشد زیاده تر یا غیر از آنچه از اتباع داخله در موارد متشابهه مطالبه میشود نخواهند بود بدوین اینک از این حیث خللی بمقررات ماده (۸) این قرارداد وارد آید.

معهدا مراتب فوق درموارد لازمه مانع از وصول عوارض «توقف» و عوارض راجعه باجرای مراسم مربوطه به نظمیه نخواهد بود و بدیهی است از این حیث اتباع هر يك از طرفین در خاک طرف متعاهد دیگر از رفتار اتباع دولت کاملة الوداد استفاده خواهند کرد.

ماده چهارم - مساکن و کلیه اموال غیر منقول که اتباع هر يك از طرفین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر کسب نموده یا تصرف و یا اجازه نموده باشند مورد رسیدگی و تفتیش واقع نخواهد شد مگر بهمان شرایط و همان مراسمی که بموجب قوانین و احکام و نظامات برای اتباع داخله مقرر است.

ماده پنجم - اتباع هر يك از طرفین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر در امور مربوطه بحمايت قانونی و قضائی خود و اموالشان از همان رفتاری که نسبت با اتباع داخله مبذول میگردد بهره مند خواهند شد. علیهذا آزادانه و بسهولة بمحاکم دسترس داشته و میتوانند مانند اتباع داخله در عدلیه ترافع نمایند بشرط مراعات مقررات مربوطه بوجه الضمانه مخصوص

خارجیها و ارفاق قضائی مجانی که تابع مقررات محلی خواهد بود تا وقتی که تکلیف تسویه این دو موضوع در قرارداد مخصوصی بین طرفین متعاهدین معلوم شود.

ماده ششم - در امور مربوطه باحوال شخصی محاکم هر یک از طرفین متعاهدین نسبت باتباع طرف متعاهد دیگر قانون مملکت متبوعه آنها را اعمال خواهد نمود.

ماده هفتم - اتباع هر یک از طرفین متعاهدین حق خواهند داشت باتباعیت از قوانین و نظامات جاریه در خاک طرف متعاهد دیگر هر قسم حقوق و اموال منقول و یا غیر منقول که تحصیل و فروش و انتقال و یا تصرف آن برای اتباع مملکت ثالثی بموجب قوانین و نظامات مملکت متوقف فیها مجاز و یا در آئینه مجاز خواهد بود تحصیل و تصرف نموده و یا بمعرض فروش و انتقال در آورند.

مالکیت اتباع مزبوره را نسبت باموالشان نمیتوان سلب نمود و یا آنها را ولو موقتاً هم باشد از استفاده از اموالشان باز داشت مگر بهمان شرایط و در مقابل ادای غراماتی که در قوانین محلی برای اتباع داخله مقرر است.

ماده هشتم - اتباع هر یک از طرفین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر از هر خدمت نظامی و هر خدمت اجباری معاف میباشند جز خدمتی که برای دفاع از بلیات طبیعی مقرر شود.

اتباع مزبوره در خاک طرف متعاهد دیگر از هر قرضه اجباری و هر مالیاتی که برای حوائج جنگ برقرار شود معاف میباشند و نمیتوان آنها را در موقع صلح و جنگ جز بمصادرات نظامی که قانوناً باتباع داخله تحمیل میشود ملزم نمود آنها بهمان اندازه و شرایطی که نسبت باتباع داخله معمول میگردد.

ماده نهم - شرکت های صنعتی و با تجارتنی که بر طبق قوانین یکی از طرفین متعاهدین تأسیس و مقرر شرکتی آنها در خاک مملکت مشارالیهها بوده و در آنجا

قانوناً بتابعیت آن مملکت شناخته شده باشند هویت حقوقی و اهلیت آنها در خاک طرف متعاهد دیگر شناخته خواهد شد.

شرکت های مزبور میتوانند در خاک طرف متعاهد دیگر بشرط متابعت از قوانین و مقررات جاریه آن مستقر شده و بهر تجارت یا صنعتی که برای اتباع مملکت متبوعه آنها مجاز است و برای همان قسم شرکتهای دولت کاملة الوداد نیز ممنوع نیست اشتغال ورزند.

در امر اموال منقوله و غیر منقوله در خاک طرف متعاهد دیگر همان حقوقی را دارا خواهد بود که بموجب ماده هفتم باتباع دولت متبوعه آنها داده شده است. در امر مالیات از همان ترتیبی که همان قسم شرکتهای دولت کاملة الوداد دارند استفاده خواهند نمود.

ولی معیناً مسلم است مقررات این قرار داد بشرکتهای مزبور حق نمی دهد مزایای مخصوصی را در حق خود دعوی نمایند که در ایران بشرکتهائی که ترتیب عملیاتشان بموجب امتیاز نامه های مخصوص معین شده اعطا گردیده است.

از طرف دیگر شرکتهای هر یک از طرفین متعاهدین که شرائط عملیاتشان در خاک طرف متعاهد دیگر بموجب امتیاز نامه های مخصوص تعیین شده حق نخواهند داشت راجع بموادی که در امتیاز نامه آنها پیش بینی شده مزایائی که بموجب عهد و قراردادهای جاریه یا ناشیه از ترتیب معامله دولت کاملة الوداد اعطا میشود دعوی نمایند.

ماده دهم - باستناد قرارداد هیچیک از طرفین نمیتوانند استفاده از مزایائی را که طرف متعاهد دیگر به مملکت ثالثی بموجب اتحاد اقتصادی داده و یا خواهد داد دعوی نمایند.

ماده یازدهم - این قرارداد شامل مستملکات یا ممالک تحت قیمومیت طرفین متعاهدین نیست.

ماده دوازدهم - این قرارداد برای تصویب بمجلس شورای ملی تقدیم خواهد شد و مبادله نسخ مصوبه هرچه زودتر در تهران بعمل خواهد آمد و پانزده روز بعد از این مبادله بموقع اجرا گذاشته میشود و تا مدت پنجسال مجرا خواهد بود و در صورتی که ششماه قبل از انقضاء مدت پنجسال مزبور فسخ نشود بطور ضمنی ادامه یافته و اعتبار آن ششماه بعد از آنکه یکی از طرفین متعاهدین فسخ قرارداد را بطرف متعاهد دیگر اعلام نمود زائل میشود .

ماده سیزدهم - این قرارداد بدو نسخه نوشته شده است .

بنا بر مراتب فوق اختیار داران طرفین متعاهدین این قرارداد را امضاء و به مهر خود مهور نمودند .

تهران بتاريخ ۹ مه ۱۹۲۹ - ۱۹ اردیبهشت ۱۳۰۸

امضاء : محمد علی فرزین

امضاء : موریس کولیه

اجازه مبادله قرار داد اقامت منعقدہ بین دولتین ایران و بلژیک بشرح فوق در جلسه ۶ تیرماه ۱۳۰۸ داده شده است . رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه مبادله قرارداد تجارت و بحر پیمائی منعقدہ بین دولتین ایران و

اتحاد اقتصادی بلژیک و لوکر امبورک

مصوب ۶ تیر ماه ۱۳۰۸

ماده واحده - مجلس شورای ملی قرارداد تجارت و بحر پیمائی دولتین ایران و اتحاد اقتصادی بلژیک و لوکر امبورک مشتمل بر دوازده ماده و یک پروتکل اختتامیه و یک

مراسله متعاطیه را تصویب و اجازه مبادله نسخ صحه شده آنرا بدولت میدهد . این قانون که مشتمل بر یک ماده و متن قرارداد ضمیمه است در جلسه ششم تیر ماه یکهزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قرارداد تجارت و بحر پیمائی بین دولتین ایران و

اتحاد اقتصادی بلژیک و لوکر امبورک

اعلیحضرت شاهنشاه ایران از یک طرف و اعلیحضرت پادشاه بلژیک بنام خود و بنام « گرانددوسن لوکر امبورک » از طرف دیگر نظر باینکه مایلند مبادلات تجارتی را تشویق و روابط اقتصادی بین ایران و اتحاد اقتصادی بلژیک و لوکر امبورک را توسعه بدهند تصمیم بانعقاد قرارداد تجارتی و بحر پیمائی نموده و نمایندگان مختار خود را معین نمودند .

اعلیحضرت شاهنشاه ایران جناب مستطاب اجل میرزا محمد علیخان فرزین کفیل وزارت امور خارجه .

اعلیحضرت پادشاه بلژیک - جناب مسیو موریس کولیه وزیر مختار و ایلچی مخصوص دولت بلژیک در ایران .

مشارالیهما پس از مبادله اختیارنامه های خود که در کمال صحت و اعتبار بود در مواد ذیل موافقت حاصل نمودند .

ماده اول - طرفین متعاهدین با استقرار روابط خود بر روی اصل استقلال گمرکی موافقت مینمایند که به محصولات ارضی و صنعتی مملکت ایران در ورود بخاک اتحاد اقتصادی بلژیک و لوکر امبورک و بالعکس به محصولات ارضی و صنعتی اتحاد

اقتصادی بلژیک ولو که امپورک در ورود با ایران هیچگونه حقوق و کونفیسین و عوارضی زیادتر یا غیر از آنچه از محصولات متشابه مملکت ثالثی اخذ میشود و یا خواهد شد تعلق نخواهد گرفت.

بدیهی است که چنانچه در موقعی یکی از طرفین متعاهدین يك یا چند قمره از حداقل حقوق تعرفه گمرکی خود را تخفیف بدهد استفاده از این تخفیف بخودی خود شامل امتعه محصوله و یا مصنوعه در خاک طرف متعاهد دیگر نیز خواهد شد.

ماده دوم - محصولات یکی از طرفین متعاهدین بخاک طرف متعاهد دیگر صادر میشود حقوق یا عوارضی زیادتر یا غیر از آنچه از محصولات متشابه صادره بخاک دولت کامله الوداد اخذ میشود یا خواهد شد تعلق نخواهد گرفت.

ماده سوم - معامله کامله الوداد شامل طریق و وصول حقوق از واردات و صادرات و ترتیب انبار داری و عوارض و مراسم گمرکی و عملیاتی که نسبت بامتععه و ارسال آنها در گمرک میشود اعم از اینکه امتعه مزبور وارد یا صادر یا بطور ترانزیت حمل شود خواهد بود.

ماده چهارم - محصولات ارضی و صنعتی هر يك از طرفین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر در قسمت مالیاتهای داخلی از هر قبیل که باشد از رفتاری که نسبت بمحصولات متشابه مملکتی یا محصولات متشابه دولت کامله الوداد میشود و یا ممکن است در آتیه بشود بهره مند خواهند بود.

ماده پنجم - طرفین متعاهدین موافقت دارند اصولاً جنبه الزامی برای تصدیقنامه مبدأ قائل نشوند مع هذا در صورتیکه بعضی از امتعه در موقع ورود بخاک یکی از طرفین متعاهدین مشمول حقوق گمرکی مختلفی بر حسب تفاوت مبدأ باشند ممکن است بطور استثناء تصدیقنامه مبدأ مطالبه شود تا امتعه وارده از خاک طرف متعاهد دیگر از خفیفترین حقوق گمرکی بهره مند شود.

در موقعیکه تصدیقنامه مبدأ مطالبه شود طرفین متعاهدین موافقت دارند مقررات قرارداد بین المللی تسهیل مراسم گمرکی منعقد در ژنو مورخه سیم نوامبر ۱۹۲۳ را اعمال نمایند.

ماده پنجم (نمره ۲) - طرفین متعاهدین تعهد می نمایند در روابط فیما بین مقررات ذیل را ترتیب اثر دهند:

- ۱ - بقرارداد منعقد در ژنو مورخه ۱۹۲۳ مربوط بتسهیل مراسم گمرکی.
  - ۲ - قرارداد و اساسنامه ترتیب بین المللی بنادر بحری که در ژنو در ۱۹۲۳ امضا شده.
  - ۳ - پروتکل مواد حکمیت منعقد در ژنو مورخه ۱۹۲۳ راجع بقراردادهائی که در حقوق بین الملل برسم قرارداد های تجارتي شناخته میشود.
- اعم از اینکه طرفین متعاهدین فقرات مذکوره در این ماده را تصویب نموده باشند یا خیر.

ماده ششم - بین مملکتین متعاهدین متقبله آزادی تجارت و بحر پیمائی برقرار خواهد بود و بدین طریق طرفین متعاهدین تعهد مینمایند در راه روابط تجارتي متقابله خود بوسیله هیچگونه ممنوعیت یا تحدیدی در واردات یا صادرات تولید عائق نمایند. مع هذا طرفین متعاهدین این حق را برای خود محفوظ میدارند که ممنوعیت ها و تحدیدات ذیل را بشرط آنکه نسبت بتمام ممالک یا مالکی که در وضعیت متشابهی هستند اعمال شود برقرار نمایند.

- ۱ - ممنوعیتها یا تحدیدات مربوطه بامنیت عمومی.
- ۲ - ممنوعیتها یا تحدیداتی که بجهت اخلاقی یا نوع پروری ایجاب میشود.
- ۳ - ممنوعیت ها و تحدیداتی که مربوط بتجارت اسلحه و مهمات و ذخایر جنگی یا در مواقع استثنائی آنچه که بکار جنگ بخورد.

- ۴ - ممنوعيتها يا تحديدياتي كه براي حفظ الصحة عمومي يا حفظ حيوانات يا نباتات در مقابل امراض و هوام و حشرات طفيلي موزيه برقرار شود.
- ۵ - ممنوعيتها يا تحديدياتي كه صادرات كه منظور از آن حفظ ذخائر عتيقه و مستظرفه و تاريخي ملي باشد.
- ۶ - ممنوعيتها يا تحديديات شامل طلا و نقره و مسكوكات و اسكناس و اوراق بها دار.
- ۷ - ممنوعيتها يا تحديدياتي كه بموجب آن محصولات خارجي نيز مشمول رژيمي باشد كه در داخله مملكت راجع بتوليد و تجارت و حمل و نقل و مصرف محصولات متشابه مملكتي برقرار است.
- ۸ - ممنوعيتها يا تحديديات معموله نسبت بمحصولاتي كه توليد يا تجارت آنها در داخله مملكت موضوع انحصار دولتي يا انحصار واقعه در تحت نظارت دولت بوده و يا خواهد بود.
- از طرف ديگر هيچيك از مواد اين قرارداد بحق هيچيك از طرفين متعاهدين خللي وارد نمي سازد كه اقداماتي راجع بممنوعيت يا تحديد واردات و يا صادرات براي حفظ منافع حياتي مملكت در مواقع فوق العاده و غير طبيعي بنمايند چنانچه اين قبيل اقدامات بعمل آيد طوري اجرا خواهد شد كه موجب تبعيض بلا مجوز بضرر طرف متعاهد ديگر نباشد دوام اقدامات مزبور تا وقتي است كه علل يا كيفياتي كه مسبب آنها بوده است باقي باشد.
- از طرف ديگر در صورتيكه طرفين متعاهدين قرارداد بين المللي رفع ممنوعيتها و تحديديات صادرات و واردات ملحق شوند تعهد عدم ايجاد ممنوعيت ها و تحديديات صادرات و واردات مذكوره در اين ماده شامل مواردی نخواهد شد كه بموجب قرارداد بين المللي مزبور مجاز است.

- ماده هفتم - طرفين متعاهدين تعهد مينمايند متقابلا در خاك خود بشرط انجام مراسم قانوني حق انبار و آزادي ترانزيت اسباب و مال التجاره و هر قسم و كشتي و وسائط نقليه و واگون راه آهن و سائر وسائل نقليه را بيكدیگر بدهند و از اين حيث معامله را كه نسبت بدولت ثالثي مي نمايند در حق يكديگر تضمين كنند.
- هر قبيل امتعه كه از خاك گمر كي يكي از طرفين متعاهدين عبور نمايد از بابت انبار و ترانزيت فقط حقوق و عوارضي را كه براي تكافوي مخارج اداري و نظارت لازم است خواهند پرداخت بدون اينكه از اين حيث به عوارض مالياتي مربوطه به معاملاتي كه در مدت ترانزيت و يا انبارداری نسبت بمحصولات مزبوره ميشود خللي وارد سازد.
- ترانزيت امتعه ممكن است ممنوع شود.
- ۱ - در موقع جنگ و در هر موقع ديگر بنا بملاحظه حفظ امنيت.
  - ۲ - بجهت صحي يا براي جلو گيري از امراض حيواني و نباتي.
- ماده هشتم - عمال سياري كه از طرف دار الصنايع يا دار التجاره هاي واقعه در خاك يكي از طرفين متعاهدين نمايند گي دارند در خاك طرف متعاهد ديگر راجع بعملیات و مخصوصاً راجع بتسهيلات گمر كي كه نسبت به مسطورجات ميشود از همان رفتاري كه در مورد عمال سيار دولت كامله الوداد مبذول مي گردد بهره مند خواهند شد.
- اتباع هر يك از طرفين متعاهدین كه بيازار هاي ديگري كه براي تجارت مي روند در خاك طرف متعاهد ديگر مشمول رفتاري مادون اتباع كامله الوداد نخواهد شد.
- مقررات فوق نظر باينكه شامل طوافي و تجارت دوره گردی نيست هر يك از طرفين در اين قسمت آزادي خود را محفوظ ميدارد.

ماده نهم - هر يك از طرفين متعاهدین حق معامله كامله الوداد را در امر كشتيهاي تجارتي و محمولات آنها اعم از ماليات يا تسهيلات و يا هر چيز ديگري بطرف متعاهد ديگر ميدهد.

ماده دهم - معامله متساوي با مملكت نالك شامل موارد ذيل نيست :

۱ - مزايائيكه يكي از طرفين متعاهدین در قسمت تجارت سرحدی به ممالك مجاور خود در منطقه كه از طرفين سرحد از پانزده كيلومتر نوعاً تجاوز نميابد داده و يا خواهد داد.

۲ - مزايای خصوصيکه در مورد اتحاد گمر کی داده ميشود.

ماده يازدهم - اين قرارداد هر چه زودتر براي تصويب به مجلس شوراي ملي تقديم خواهد شد و مبادله نسخ مصوبه در تهران بعمل خواهد آمد و پانزده روز بعد از مبادله اسناد تصويب بموقع اجرا گذاشته ميشود و مدت آن پنج سال خواهد بود چنانچه ششماه قبل از انقضای اين پنجسال فسخ نشود بطور ضمنی ادامه يافته و تا ششماه بعد از تاريخی كه يكي از طرفين فسخ آنرا بطرف متعاهد ديگر اعلام نمايد داراي اعتبار خواهد بود.

ماده دوازدهم - اين قرارداد بدو نسخه نوشته شده است بنا بمراتب فوق اختيار داران طرفين اين قرارداد را امضا و بمهر خود ممهور نمودند

تهران بتاريخ ۹ مه ۱۹۲۹ (۱۹ ارديبهشت ۱۳۰۸)

پروتكل اختتاميه

در موقع امضای قرارداد تجارت و بحر پيمائي منعقد شده امروز بين ايران و اتحاد اقتصادي بلژيك و لو گرامبورگ اختيار داران امضاء كنند ذيل اين اظهار را كه جزء لاي تجزای قرارداد ميباشد نمودند.

طرفين متعاهدین موافقت دارند معامله دولت كامله الوداد مذکور در ماده نهم

شامل تسهيلاتيكه از قراردادهاي خصوصيکه هر يك از طرفين با دولت ديگري راجع بنظارت و تعيين حجم سفائن منعقد داشته نخواهد شد شناسائي متقابل تصديقاتهاي قابليت سير سفائن هر چه زودتر موضوع مقاوله نامه مخصوصی بين طرفين متعاهدین واقع خواهد شد.

(تهران بتاريخ ۹ مه ۱۹۲۹ - ۱۹ ارديبهشت ۱۳۰۸)

امضاء محمد علي فرزین

امضاء موريس كويليه

***

طهران بتاريخ ۹ مه ۱۹۲۹

مراسله كفيل وزارت امور خارجه بوزير مختار بلژيك در طهران

آقای وزیر مختار - در موقع امضاء قرارداد تجارت و بحر پيمائي بين ايران و اتحاد اقتصادي بلژيك و لو گرامبورگ مورخه ۹ مه ۱۹۲۹ با نهايت احترام باستحضار خاطر محترم ميرسانم كه امتعه كنگوي بلژيك و قطعات « رواندا اوروندي » كه تحت قيموميت بلژيك است بشرط معامله متقابله در موقع ورود بايران از حد اقل تعرفه گمر کی كه شامل محصولات اتحاد اقتصادي بلژيك و لو گرامبورگ است كما في السابق بهره مند خواهند بود و اين ترتيب خاتمه نخواهد يافت مگر اينكه ششماه قبل از وقت اين مسئله اخطار و يا اينكه اين قرارداد فسخ شود. مراتب احترامات فائقه را تجديد مينمايد. محمد علي فرزین

تهران ۹ مه ۱۹۲۹ (۱۹ ارديبهشت ۱۳۰۸)

جناب مستنظات اجل آقای فرزین كفيل وزارت امور خارجه - در مراسله

مورخه ۹ مه جناب مستنظاب اجل لطف فرموده تصميم دولت ايران را در باب اينكه محصولات كونغوي بلژيك و قطعات رواندا - اوروندي كه تحت قيموميت بلژيك

می باشد از حد اقل تعرفه گمرکی که در باره محصولات اتحاد اقتصادی بلژیک و لوکزامبورگ مجری می گردد بهره مند خواهند بود اطلاع داده بودند .
با کمال افتخار خاطر جناب مستطاب عالی را مستحضر میدارم که بعنوان معامله متقابل دولت پادشاهی بلژیک در موارد گمرکی راجع بمحصولات ایران صادره بمستملکات بلژیک ترتیبی را که در باره دولت کامله الوداد مجری میدارد مجری خواهد داشت و باین ترتیب خاتمه داده نخواهد شد مگر اینکه شش ماه قبل از وقت اعلام فسخ آن بشود و یا قرارداد تجارتي و بحریه بین ایران و اتحاد اقتصادی بلژیک و لوکزامبورگ مورخه ۹ مه ۱۹۲۹ فسخ شود : مراتب احترامات فائقه را تجدید مینماید .
امضاء کوهلیه

اجازه مبادله قرار داد تجارت و بحریه بین دولتین ایران و اتحاد اقتصادی بلژیک و لوکزامبورگ بشرح فوق در جلسه ششم تیرماه ۱۳۰۸ داده شده است
رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه مبادله عهدنامه مودت و قرارداد اقامت و قرارداد تجارتي و

گمرکی و بحریه بین دولتین ایران و آلمان

مصوب ۲۷ فروردین ماه ۱۳۰۸

ماده واحده - مجلس شورای ملی در جلسه بیست و هفتم فروردین ماه ۱۳۰۸ عهدنامه مودت مشتمل بر پنج ماده و یک پرتکل اختتامیه و قرارداد اقامت مشتمل بر ده ماده و یک پرتکل اختتامیه و همچنین قرار داد تجارتي و گمرکی و بحریه بین ایران و بلژیک را مشتمل بر دوازده ماده و یک پرتکل اختتامیه و مراسله متعاطیه راجع به کشتیهای جنگی که همه در تاریخ ۲۸ بهمن ۱۳۰۷ بین دولت ایران و

آلمان امضاء شده تصویب و اجازه مبادله نسخ صحه شده آنرا بدولت میدهد .
اینقانون که مشتمل بر یکماده و متن عهدنامه و قرار داد های منعقد شده است در جلسه بیست و هفتم فروردین ماه یکهزار و سیصد و هشت شمس بتصویب مجلس شورای ملی رسید .
رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

عهدنامه مودت بین دولتین ایران و آلمان

اعلیحضرت شاهنشاه ایران و رئیس مملکت آلمان نظر باینکه بتحکیم روابط دوستی قدیمی بین مملکتین مایل میباشدند بانعقاد عهدنامه مودت تصمیم نموده و برای این مقصود اختیار داران خود را معین نمودند :

اعلیحضرت شاهنشاه ایران : جناب مستطاب اجل آقای میرزا محمد علی خان فرزند کفیل وزارت امور خارجه .

رئیس مملکت آلمان : مسیو فریدریک ورتنر گراف فن درشولنبورگ وزیر مختار و ایلچی مخصوص آلمان در طهران .

مشار الیها پس از مبادله اختیار نامه های خود که آنها را صحیح و معتبر یافتند در مقررات ذیل موافقت حاصل نمودند .

ماده اول - بین دولتین ایران و آلمان و اتباع مملکتین صلح خلل ناپذیر و دوستی صمیمانه دائمی برقرار خواهد بود .

ماده دوم - دولتین متعاهدتین موافقت مینمایند که روابط سیاسی و قنسولی خود را بر طبق اصول و معمول حقوق عمومی بین المللی ادامه دهند . نسبت به مابیندگان سیاسی و قنسولی هر یک از طرفین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر مطابق اصول و معمول حقوق عمومی بین المللی رفتار خواهد شد و در هر حال

بشرط معامله متقابله رفتار مزبور نباید مادون معامله باشد که نسبت به نمایندگان سیاسی و قونسولی دولت کامله الوداد میشود.

ماده سوم - دولتین متعاهدتین موافقت مینمایند که روابط قونسولی و تجارتی و گمرکی و بحریه مائی بین مملکتین و نیز شرایط اقامت و توقف اتباع خود را در خاک یکدیگر بموجب قرارداد هائی بر طبق اصول و معمول حقوق عمومی بین الممالی و بر روی اساس تساوی کامل و معامله متقابله تنظیم نمایند.

ماده چهارم - دولتین متعاهدتین موافقت مینمایند که کلیه اختلافاتی را که بین آنها در موضوع اجراء یا تفسیر مقررات کلیه عهود و قرار داد های منعقد شده یا عهود و قرارداد هائیکه منعقد گردد و از جمله راجع بهمین عهد نامه بظهور برسد و تصفیه دوستانه اختلافات مزبوره به وسائیل سیاسی عادی در مدت مناسبی ممکن نگردد به حکمیت رجوع نمایند.

این ترتیب در صورت لزوم اساساً برای تشخیص این مسئله که آیا اختلاف مربوط به تفسیر یا راجع به اجرای عهود و قرارداد های مذکوره میباشد نیز اعمال خواهد گردید.

حکم محکمه حکمیت برای طرفین الزام آور است.
برای هر قضیه متنازع فیها محکمه حکمیت بر حسب تقاضای یکی از دولتین متعاهدتین و به ترتیب ذیل تشکیل خواهد یافت:

هر يك از دولتین متعاهدتین در ظرف سه ماه از تاریخ تسلیم تقاضا نامه حکم خود را که ممکن است از اتباع مملکت ثالثی هم انتخاب گردد تعیین خواهد نمود.

هر گاه از تاریخ تسلیم تقاضا نامه تا سه ماه بین دولتین راجع به مدتی که در ظرف آن حکمین باید حکم خود را صادر نمایند موافقت حاصل نگردد یا اینکه حکمین نتوانند قضیه متنازع فیها را در مدتی که برای آنها تعیین شده تسویه نمایند دولتین

یکتفر از اتباع دولت ثالثی را بعنوان حکم ثالث انتخاب خواهند کرد.

چنانچه دولتین در ظرف دو ماه از تاریخ تقاضای تعیین حکم ثالث راجع با انتخاب او موافقت حاصل نمایند دولتین مذکورین مشترکاً یا در صورتیکه در ظرف مدت دو ماه بعد از آن هم تقاضای مشترکی از طرف آنها بعمل نیاید هر يك از آنها که زودتر اقدام کند از رئیس دیوان داوری بین المملی لاهه تقاضا خواهد نمود که حکم ثالث را از اتباع دول ثالثی معین نماید.

با موافقت طرفین ممکن است صورتی از ممالک ثالثی که رئیس دیوان داوری بین المملی باید حکم ثالث را منحصرأ از آنها انتخاب نماید بمشارالیه تسلیم گردد.

طرفین میتوانند راجع بشخص حکم ثالث برای مدت معینی قبلاً قراری بین خود بدهند.

در صورتی که طرز عمل حکمین بموجب قرار داد مخصوصی بین دولتین مشخص نگردیده و قرارداد مزبور در موقع تعیین حکمین منعقد نشده بوسیله خود حکم ها مشخص خواهد گردید.

هر گاه تعیین یکنفر حکم ثالث لازم گردد و بین دولتین متعاهدتین راجع بروینه‌ای که باید بعد از تعیین حکم مزبور تعقیب شود قراری داده نشده باشد حکم ثالث با دو حکم اولی تشکیل محکمه حکمیت داده و طرز عمل خودشانرا معلوم نموده اختلاف را تسویه خواهند کرد.

کلیه تصمیمات محکمه حکمیت با کثرت آراء اتخاذ خواهد گردید.

ماده پنجم - این عهد نامه در دو نسخه اصلی بفراسی و آلمانی و فرانسسه تحریر میشود چنانچه راجع بتفسیر عهد نامه اختلافی بروز نماید متن فرانسسه معتبر خواهد بود. پس از تصویب این عهد نامه مبادله نسخ مصوبه در اسرع اوقات ممکنه بعمل خواهد آمد - این عهد نامه بمحض مبادله نسخ مصوبه بموقع اجرا گذاشته میشود.

بنا علیهذا اختیار داران طرفین که بدین امر کاملاً مجاز میباشند این عهدنامه را امضاء و بمهر خود مهور نمودند.

در طهران بتاريخ ۲۸ بهمن ۱۳۰۷ مطابق ۱۷ فوریه ۱۹۲۹ .
امضاء : محمد علی فرزین امضاء : فریدریک ورنر گنت فن در شولنبورک

پروتکل اختتامیه

در موقع امضاء عهد نامه مودت منعقدہ امروز بین دولتین ایران و آلمان اختیار داران امضاء کننده این پروتکل اظهار ذیل را که جزء لاینجزای خود عهدنامه میباشد نمودند .

دولتین متعاهدتین این حق را برای خود محفوظ میدارند که پس از اینکه ده سال از مبادله نسخ مصوبه عهدنامه مودت گذشت مقررات ماده چهار عهد نامه مزبوره را مجدداً تحت مطالعه قرار دهند .

در طهران بتاريخ ۲۸ بهمن ۱۳۰۷ مطابق ۱۷ فوریه ۱۹۲۹
امضاء امضاء

محمد علی فرزین فریدریک ورنر گنت فن در شولنبورک
اجازه مبادله عهد نامه مودت بین دولتین ایران و آلمان بشرح فوق در جلسه ۲۷ فروردین ماه ۱۳۰۸ شمسی داده شده است .

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قرار داد اقامت

بین دولتین ایران و آلمان

اعلیحضرت شاهنشاه ایران و رئیس مملکت آلمان که مایلند حق اقامت اتباع

ایران را در آلمان و اتباع آلمان را در ایران بر طبق عهدنامه مودت منعقدہ امروز تنظیم نمایند تصمیم بعقد قرارداد اقامت نموده و برای این مقصود اختیار داران خود را تعیین نمودند اعلیحضرت شاهنشاهی ایران .

جناب مستطاب اجل آقای میرزا محمد علی خان فرزین کفیل وزارت امور خارجه . رئیس مملکت آلمان .

مسیو فریدریک ورنر گنت فن در شولنبورک وزیر مختار و ایلچی مخصوص دولت آلمان در طهران .

مشارالیهما پس از مبادله اختیار نامه های خود که آنها را صحیح و معتبر یافتند در مراتب ذیل موافقت حاصل نمودند :

ماده اول - اتباع هر يك از طرفین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر نسبت به شخص و اموالشان موافق اصول و معمول حقوق عمومی بین المللی پذیرفته شده و از این حیث با آنها مطابق اصول و معمول مزبور رفتار خواهد شد .

مشار الیهم از حمایت دائم قوانین و مصادر امور مملکتی نسبت بخود و اموال و حقوق و منافعشان بهره مند خواهند شد و می توانند بخاک طرف متعاهد دیگر وارد و از آنجا خارج شده و در آن مسافرت و توقف و اقامت نمایند . با این شرط و تا وقتی که موافق قوانین و نظامات جاریه در خاک مزبور عمل نمایند

اتباع مذکور فوق در تمام این مسائل از رفتاری که مادون رفتار معموله نسبت باتباع دولت کاملة الوداد نباشد بهره مند خواهند شد .

معهداً هیچیک از مراتب فوق مانع از آن نیست که هر يك از طرفین در هر موقع مقرراتی برای تنظیم و یا منع مهاجرت در خاک خود وضع نمایند مشروط به اینکه آن مقررات در حکم تبعیضی نباشد که مخصوصاً متوجه کلیه اتباع طرف متعاهد دیگر باشد .

ماده دوم - مقررات این قرارداد به حق هیچیک از طرفین متعاهدین لطمه وارد نمی‌آورد که توقف اتباع طرف متعاهد دیگر را در موارد مخصوصه خواه در اثر تصمیم قضائی یا از لحاظ امنیت داخلی و یا خارجی مملکت و یا بملاحظات معاونت عمومی و یا صحتی و یا اخلاقی ممنوع بدارد.

اخراج بترتیباتی صورت خواهد گرفت که موافق مقتضیات حفظ الصحه و انسانیت باشد.

ماده سوم - اتباع هر يك از طرفین متعاهدین حق دارند در خاک طرف متعاهد دیگر بشرط مراعات قوانین و نظامات مملکتی مثل اتباع داخله به هر قسم صنعت و تجارت پرداخته و بهر شغل و حرفه اشتغال ورزند اما تا حدی که مربوط به انحصارات اعطائی از طرف دولت نباشد.

و نیز حق مذکور فوق شامل مواردی نخواهد بود که مطابق قوانین و نظامات مملکتی تبعه داخله بودن شرط حتمی اشتغال بشغلی باشد.

ماده چهارم - شرکتهای آنونیم و هر قسم شرکتهای تجارتي منجمله شرکتهای صنعتی و مالی و بیمه و ارتباطات و حمل و نقل که مقرر شد کسب آنها در خاک یکی از طرفین متعاهدین بوده و مطابق قوانین مملکتی که مقرر شد در آن واقع است تأسیس و شناخته شده باشد هویت حقوقی و اهلیت و حق ترافع قضائی برای آنها در خاک طرف متعاهد دیگر شناخته میشود و مبادرت آنها به عملیات تجارتي در مملکت متوقف فیها مطابق قوانین و مقرراتی خواهد بود که در مملکت مزبور مجری است.

راجع بشرائط پذیرفته شدن شرکتهای مزبوره در مملکت متعاهد دیگر و اجرای عملیات آنها و همچنین راجع بکلیه مسائل دیگر شرکتهای مزبوره میتوانند بشرط متابعت از قوانین و مقررات مملکت متوقف فیها بکلیه عملیات تجارتي و صنعتی بپردازند

که مطابق ماده سوم این قرارداد برای اتباع مملکتی که شرکتهای مذکور در آنجا تأسیس شده‌اند مجاز است. با شرکتهای مزبوره از هر حیث باید همان رفتار شود که با مؤسسات متشابه دول کامله الوداد بعمل می‌آید.

ماده پنجم - اتباع هر يك از دولتین و شرکت‌های هر يك از طرفین متعاهدین که در ماده چهارم آنها اشاره شده در خاک طرف متعاهد دیگر راجع بهر قسم مالیات و عوارض و همچنین کلیه تحمیلات دیگری که جنبه مالی داشته باشد نسبت بشخص و اموال و حقوق و منافعشان در پیشگاه مأمورین و محاکم مالیه از همان رفتار و حمایتی که نسبت با اتباع داخله بعمل می‌آید بهره‌مند خواهند شد.

ماده ششم - اتباع هر يك از طرفین متعاهدین حق دارند با متابعت از قوانین و نظامات جاریه در خاک طرف متعاهد دیگر هر قسم حقوق و اموال منقوله تحصیل و تصرف و نقل و انتقال نموده و یا بمعرض فروش برسانند و از این حیث با آنها رفتار اتباع دولت کامله الوداد میشود.

راجع بحقوق و اموال غیر منقوله با اتباع هر يك از طرفین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر در هر حال معامله اتباع دولت کامله الوداد می‌شود و تا انعقاد قرار داد مخصوصی موافقت حاصل است که اتباع آلمان در خاک ایران مجاز نیستند اموال غیر منقوله غیر از آنچه برای سکونت و شغل و یا صنعت آنها لازم است تحصیل یا تصرف و یا تملیک نمایند.

ماده هفتم - در منازل و کلیه اموال غیر منقوله دیگر که اتباع هر يك از طرفین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر بر طبق مقررات این قرارداد تحصیل یا تملیک و یا اجاره نمایند نمیتوان داخل شده و یا بتفتیشات مبادرت نمود مگر بهمان ترتیبات و مراسمی که در قوانین جاریه برای اتباع داخله مقرر است - و همچنین دفاتر تجارتي یا صورت حساب و یا هر قبیل اسنادی را که در منازل یا در

ادارات اتباع هر يك از طرفین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر باشد نمیتوان مورد تفتیش یا توقیف قرار داد مگر در تحت شرایط و مراسمی که بموجب قوانین جاریه برای اتباع داخله مقرر است.

ماده هشتم - اتباع هر يك از طرفین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر راجع بحمايت خود و اموالشان در پیشگاه محاکم و مصادر امور از همان رفتاری که نسبت باتباع داخله میشود بهره مند خواهند شد.

مشار الیهم مخصوصاً بدون هیچ مانعی به محاکم دسترسی داشته و میتوانند تحت همان شرائطی که برای اتباع داخله مقرر است ترافع نمایند مع هذا تا انعقاد قرار داد مخصوصی ترتیبات راجع بارفاق قضائی نسبت باشخاص بی بضاعت و وجه الضمانه مخصوص خارجی ها بموجب قوانین محلیه حل و تسویه میگردد.

و در مسائل راجعه بحقوق شخصی و خانوادگی و وراثت و تر که اتباع هر يك از طرفین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر مطیع مقررات و قوانین مملکت متبوعه خود میباشند و دولت متعاهد دیگر نمیتواند از اعمال قوانین مزبور منحرف بشود جز بطریق استثناء و تا حدی که يك چنین رویه علی العموم نسبت بکلیه ممالک خارجه دیگر اعمال شود.

ماده نهم - اتباع هر يك از طرفین متعاهدین در موقع صلح و جنگ در خاک طرف متعاهد دیگر از هر گونه الزام کار کردن برای دولت معاف میباشند مگر برای دفاع از بلایای طبیعی. مشار الیهم از هر نوع خدمت نظامی اجباری چه در قشون بری و قوای بحری و هواپیمائی و چه در گارد ملی و یا چریک و هم چنین از کلیه مالیاتهای که بجای خدمت شخصی وضع شده باشد معافیت دارند و اتباع هر يك از طرفین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر از کلیه قرضه های اجباری معاف میباشند و نمیتوان مالیات های نظامی یا هر قسم مصادراتی اعم از نظامی یا غیر نظامی و یا انتزاع مالکیت برای مصالح عمومی جز بهمان شرائط و بهمان ترتیبی که نسبت باتباع دولت کامله الوداد معمول میگردد بآنها تحمیل نمود.

برای جبران مصادراتی که در قسمت اول این ماده مذکور است و همچنین در مورد انتزاع مالکیت برای مصالح عمومی به اتباع هر يك از طرفین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر از بابت قیمت اموال منتزعه و یا مصادره شده غرامت منصفانه مطابق مقررات قوانین مملکت متوقف فیها که بموجب آن ترتیب این قبیل غرامات معین میگردد داده خواهد شد مقررات این ماده شامل شرکتهای مذکوره در ماده چهار نیز خواهد بود.

ماده دهم - این قرارداد بدون نسخه اصلی بفارسی و آلمانی و فرانسه نوشته شده و در صورت بروز اختلاف در تفسیر این قرارداد متن فرانسه معتبر خواهد بود. پس از تصویب این قرارداد مبادله نسخ مصوبه در اسرع اوقات ممکنه بعمل خواهد آمد.

این قرارداد یکماه بعد از مبادله نسخ مصوبه بموقع اجرا گذاشته میشود و مدت پنجسال هم مجری خواهد بود و چنانچه ششماه قبل از انقضای مدت مزبور فسخ نشود بطور ضمنی برای مدت غیر معینی تمدید خواهد یافت در آن صورت هر موقع بفسخ آن میتوان مبادرت نمود بشرط آنکه شش ماه قبل از وقت بطرف متعاهد دیگر اخطار شود.

بناءً علیهذا نمایندگان طرفین متعاهدین که دارای اختیارات لازمه بودند این قرارداد را امضاء و بمهر خود ممهور نمودند.

در طهران بتاريخ ۲۸ بهمن ۱۳۰۷ مطابق ۱۷ فوریه ۱۹۲۹

امضاء: محمد علی فرزین امضاء: فریدرک ورنر کنت فن در شولنبورگ

پروتسکل اختتامیه

در موقع امضای قرارداد اقامت که مروزیان دولتین ایران و آلمان منعقد گردیده اختیارات این امضاء کننده ذیل این اظهار را که جزء لاینجزای این قرارداد میباشد نمودند :-

- ۱ -

راجع بماده اول

ماده اول - قرار داد اقامت به قواعد مربوطه به تذکره و به مقررات عمومی که هر يك از طرفین متعاهدین راجع بشر ایط پذیرفتن کار گران خارجه در خاک خود و اشتغال آنها بمشاعل وضع نموده و یا خواهد نمود لطمه وارد نمی آورد.

راجع بماده چهارم

موافقت حاصل است که به استناد مقررات ماده چهارم و هیچیک از مقررات دیگر قرار داد اقامت نمیتوان از مزایای مخصوص اعطائی ایران بشر کنه های خارجی که عملیات آنها بموجب امتیاز نامه های مخصوصی تعیین شده استفاده نمود.

راجع بماده هشتم - قسمت سوم

دولتین متعاهدتین موافقت دارند که حقوق شخصی و خانوادگی و وراثت و تر که یابعبارة اخری حقوق مربوطه به احوال شخصیه مشتمل بر مسائل ذیل:

ازدواج، ترتیب اموال بین زوجین - طلاق - افتراق - جهیز - ابوت - نسبت قبولی فرزندی - اهلیت حقوقی - بلوغ - ولایت، و قیمومت، حجر، حق وراثت بموجب وصیت نامه یا بدون وصیتنامه، تصفیه و تقسیم ماترک و یا اموال و بطور عموم کلیه مسائل مربوطه بحقوق خانوادگی و کلیه امور مربوطه باحوال شخصیه

- ۲ -

دولتین متعاهدتین تعهد مینمایند که اتباع طرف متعاهد دیگر را بدون این که قبلاً دولت متبوعه آنها موافقت کرده باشد به تابعیت خود نپذیرند در طهران بتاريخ ۲۸ بهمن ۱۳۰۷ مطابق ۱۷ فوریه ۱۹۲۹

امضاء: محمد علی فرزین امضاء فریدریک ورنر کنت فن در شولنبورک

اجازه قرار داد اقامت بین دولتین ایران و آلمان بشرح فوق در جلسه ۲۷

فروردین ماه ۱۳۰۸ داده شده است رئیس مجلس شورای ملی - داد گر

قرار داد تجارتي و گمرکی و بحر پیمائی بین دولتین ایران و آلمان

اعلیحضرت شاهنشاه ایران و رئیس مملکت آلمان نظر باینکه مایل هستند روابط اقتصادی بین دولتین را بر طبق عهدنامه مودت مورخ امروز تحکیم نمایند بعقد قرار داد تجارتي و گمرکی و بحر پیمائی تصمیم نموده و برای این مقصود اختیار داران خود را معین نمودند.

اعلیحضرت شاهنشاه ایران

جناب مستطاب اجل آقای میرزا محمد علی خان فرزین کفیل وزارت امور خارجه

رئیس مملکت آلمان

آقای فریدریک ورنر گراف فن در شولنبورک وزیر مختار و ایلچی مخصوص

آلمان در طهران

مشار الیها پس از مبادله اختیار نامه های خود که آنها را صحیح و معتبر یافتند در مقررات ذیل موافقت حاصل نمودند.

ماده اول - از محصولات طبیعی یا صنعتی آلمان در ورود بایران حقوق گمرکی و کثیفیسیان و سور تا کس یا هیچ قسم عوارض ورودی دیگری زیاد تر یا غیر از آنچه از محصولات متشابه دولتی که نسبت بآن در این قسمت معامله دولت کاملة الوداد میشود در یافت میگردد اخذ نخواهد شد.

از محصولات طبیعی یا صنعتی آلمان در موقع خروج از آلمان بایران هیچگونه حقوق گمرکی و عوارض خروجی دیگری زیاد تر یا غیر از آنچه که از امتعه متشابه در موقع خروج بقصد مملکتی که نسبت بآن در این قسمت معامله دولت کاملة الوداد میشود دریافت میگردد یا دریافت خواهد گردید اخذ نخواهد شد.

ماده دوم - محصولات طبیعی یا صنعتی ایران در موقع ورود به آلمان مورد

ادای هیچگونه حق گمرکي و کيفیسيان و سور تا کس یا هر قسم عوارض ورودی دیگری زیادتري یا غیر از آنچه از امتعه متشابه مملکتی که نسبت بآن در این قسمت معامله دولت کامله الوداد میشود دریافت میگردد یا دریافت خواهد گردید و واقع نخواهد شد. محصولات طبیعی یا صنعتی ایران در موقع صدور از ایران بآلمان مورد ادای هیچ گونه حق گمرکي و هیچ قسم عوارض خروجی دیگری زیادتري یا غیر از حقوق گمرکي و مالیاتهای خروجی که از امتعه متشابه در موقع صدور به مملکتی که در این قسمت از معامله دولت کامله الوداد بهره مند میشود دریافت میگردد یا دریافت خواهد گردید واقع نخواهد شد.

ماده سوم - امتعه هر يك از طرفین متعاهدین که موافق قاعده بخاك طرف دیگر وارد گردیده و از آنها حقوق و مالیاتهای ورودی که بموجب قوانین و نظامات برای امتعه خارجه مقرر گردیده است دریافت شده باشد پس از آن بهیچوجه مورد رفتاری مادون معامله که نسبت بمحصولات طبیعی یا صنعتی متشابه مملکت ثالث دیگری بعمل میآید واقع نخواهد گردید.

ماده چهارم - راجع بکلیه ترتیبات مربوطه باخذ حقوق گمرکي و ضمانت و هر گونه مراسم دیگری راجع بورود و خروج مال التجاره هر يك از طرفین متعاهدین متقبل می گردد طرف دیگر را از معامله که در این مسئله با دولت کامله الوداد میشود برخوردار سازد.

ماده پنجم - هر گاه مبدأ يك مال التجاره مورد شك و شبهه واقع شود ادارات گمرکي هر يك از طرفین متعاهدین میتوانند تا درجه که لازم بدانند ارائه تصدیق نامه های مبدء را تقاضا نمایند این تصدیقنامه ها از طرف ادارات گمرکي یا ز طرف سایر مقامات صالحه مملکتی که مال التجاره از آن جا صادر گردیده داده میشود طرفین متعاهدین صورت این ادارات و تغییراتی را که در این صورت بعمل

آید به یکدیگر ابلاغ خواهند نمود اگر تصدیقنامه های مبدء را یکی از ادارات گمرکي صادر نموده باشد دولتی که مال التجاره به مملکت آن حمل شده ممکن است تقاضا نماید که تصدیق نامه های مبدء را ادارات گمرکي مملکتی که مال التجاره از آنجا صادر گردیده تصدیق نماید.

تصدیقنامه های مبدء ممکن است هم بزبان مملکت مقصد و هم بزبان مملکتی که مال التجاره از آنجا صادر گردیده نوشته شود در صورت اخیر دفاتر گمرکي مملکت مقصد می توانند ترجمه فرانسه تصدیقنامه را تقاضا نمایند مال التجاره هائی که از خارجه به یکی از مملکتین وارد شده و در آنجا تغییر شکل داده یا از لحاظ صنعتی تکمیل شده باشد مثل امتعه همان مملکت محسوب خواهد شد.

ماده ششم - طرفین متعاهدین راجع بمبادله مال التجاره بین مملکتین بهیچوجه منع یا تحدید واردات یا صادرات اقدام نخواهند نمود باستثنای ممنوعیت ها یا تحدیداتی که در موارد ذیل بعمل میآید بشرط آنکه ممنوعیت ها یا تحدیدات مذکور بنحوی اعمال نگردد که وسیله تبعیض بلا مجوزی نسبت بآنها گردیده یا نسبت بمال التجاره آنها باطناً تحدیداتی را موجب گردد.

۱ - ممنوعیتها یا تحدیدات مربوطه به امنیت عمومی

۲ - ممنوعیت ها یا تحدیداتی که جهات اخلاقی و نوع پروری آنها را الزام می نماید.

۳ - ممنوعیتها یا تحدیدات مربوطه به تجارت اسلحه و ذخائر و مهمات جنگی و یا در موارد استثنائی آنچه که به کار جنگ بخورد.

۴ - ممنوعیتها یا تحدیداتی که به ملاحظه حفظ صحت عمومی یا حفظ حیوانات یا نباتات در مقابل امراض و هوام و حشرات طفیلی موزبه لازم میشود.

۵ - ممنوعیتها یا تحدیدات صادرات که منظور از آن حفظ ذخائر مستظرفه

ملی یا آثار عتیقه و یا تاریخی باشد.

۶ - ممنوعیتها یا تحدیدات شامل طلا و نقره و مسکوکات و اسکناس و اوراق بهادار.

۷ - ممنوعیتها یا تحدیداتی که بموجب آن محصولات خارجه نیز مشمول رژیمي باشند که در داخله مملکت راجع به تولید و تجارت و حمل و نقل و مصرف محصولات متشابه ملی برقرار است.

۸ - ممنوعیتها یا تحدیدات معموله نسبت به امتعه که تولید یا تجارت آنها در داخله مملکت موضوع انحصار دولتی یا انحصارات واقعه در تحت نظارت دولت بوده و خواهد بود.

۹ - ممنوعیتها یا تحدیداتی که غرض از آن حفظ منافع حیاتی مملکت در مواقع فوق العاده و غیر طبیعی باشد. هر گاه این قبیل اقدامات اتخاذ شود باید قسمی اجراء گردد که بالنتیجه هیچگونه تبعیض بلا مجوزی بضرر طرف متعاهد دیگر بعمل نیاید دوام اقدامات مزبوره تا وقتی است که علل یا کیفیاتی که سبب آنها بوده باقی باشد.

ماده هفتم - طرفین متعاهدین حق ترانزیت آزاد از خاک خود به یکدیگر میدهند. مواردی را که ذیلاً اسم برده شده ممکن است مستثنا نمود بشرط آنکه موارد مذکوره شامل تمام ممالک یا شامل ممالکی گردد که دارای وضعیت متشابهی باشند.

۱ - بعلتی که مربوط به امنیت عمومی باشد.

ب - بجهت مربوطه به انتظامات صحی یا برای حفظ حیوانات یا نباتات در مقابل امراض و حشرات طفیلی.

ث - برای تجارت اسلحه و ذخائر و مهمات جنگی و در موارد استثنائی هر چه که بکار جنگ بخورد.

طرفین متعدین متعدد میگردند که از بابت ترانزیت حقوقی دریافت نمایند معذک از بابت حمل و نقل هائیکه بطور ترانزیت بعمل میآید ممکن است فقط بجهت مخارج نظارت و تفتیش که این ترانزیت الزام می نماید عوارض اخذ گردد.

این مقررات هم شامل مال التجاره هائی میباشد که بطور ترانزیت مستقیم حمل میگردد و هم شامل مال التجاره هائی است که از کشتی به کشتی دیگر نقل یا از نو بسته میشود و یا در موقع ترانزیت در انبار گذاشته میشود.

ماده هشتم - مقررات این قرارداد شامل موارد ذیل نخواهد بود.

۱ - مساعدتهای مخصوصی که یکی از طرفین متعاهدین به ممالک مجاور خود برای تسهیل تجارت سرحدی در قسمتی از خاک واقعه در طرفین سرحد نموده یا خواهند نمود.

۲ - تعهداتی که یکی از طرفین بموجب اتحاد گمرکي نموده یا خواهند نمود. ماده نهم - طرفین متعاهدین نسبت به مسطوره جات و نمونه‌ها مقررات قرارداد بین المللی سوم نوامبر ۱۹۲۳ امضا شده در ژنورا راجع به تسهیل مراسم گمرکي اجراء خواهند نمود.

مهلت حمل مجدد اشیاء مزبوره دوازده ماه خواهد بود.

ماده دهم - نسبت به کشتی های آلمانی و محمولات آنها در ایران و نسبت به کشتی های ایرانی و محمولات آنها در آلمان همان قسم که نسبت به کشتیهای خود آن مملکت و محمولات آنها رفتار میشود رفتار خواهد شد و معامله که درباره آنها همیشه میشود بهیچوجه مادون رفتاری نخواهد بود که نسبت به کشتیها و محمولات مملکت دیگری میشود.

هیچگونه حقی بابت تعیین ظرفیت کشتی و ترانزیت و کانال و بندر و راه نمائی و فانوس دریائی و قرائطینه یا حقوق و عوارض متشابه یا متجانس دیگری بهر اسمی که باشد در آبهای ساحلی یکی از طرفین از کشتی های طرف دیگر باسم یا بنفع دولت و مستخدمین دولتی و اشخاص متفرقه و شرکت ها یا مؤسسات دیگر اخذ نخواهد شد مگر اینکه در تحت همان شرائط از کشتی های خود آن مملکت نیز اخذ گردد این رفتار متساوی نسبت به کشتی های طرفین از هر نقطه که وارد شوند و مقصد آنها هر جا باشد مجری خواهد گردید.

مقررات فوق شامل طرز معامله مخصوصی که یکی از طرفین متعاهدین در مورد کشتی های صیادی معمول میدارد و همچنین شامل واردات ماهی که از طرف مستخدمین کشتی های خود آن مملکت صید گردیده و به خاک آن حمل میشود نخواهد بود.

همچنین مقررات مزبور شامل کاپوتاز که ترتیب آن از مختصات قوانین مملکتی است نخواهد بود. معذک راجع به کاپوتاز هر يك از طرفین متعاهدین برای کشتی های خود حق کلیه مساعدتها و مزایائی را خواهد داشت که طرف دیگر در این قسمت برای مملکت ثالثی ملحوظ نموده یا در آتیه بنماید بشرط آن که طرف مزبور در خاک خود نسبت به کشتی های طرف دیگر همان مساعدتها و مزایا را ملحوظ بدارد.

موارد ذیل کاپوتاز محسوب نمی شود.

۱ - حرکت کشتی ها بین يك بندر و بندر دیگر خواه برای پیاده کردن مسافرین یا خالی کردن تمام یا قسمتی از بارهای وارده از خارجه و خواه برای سوار کردن مسافرین یا بارگیری تمام یا قسمتی از بارهائی که بخارجه حمل می شود.

۲ - حمل مسافرینی که دارای بلیط های مستقیمی باشند که در خارجه یا بقصد خارجه داده شده باشد از يك بندر به بندر دیگر و حمل مال التجاره هائی که یا بارنامه ای مستقیمی که در خارجه یا بقصد خارجه داده شده باشد حمل بکشتی میشود

ماده یازدهم - در صورت غرق کشتی یا وارد شدن آسیبی در دریا یا توقف اجباری آن هر يك از طرفین متعاهدین باید نسبت بکشتی های طرف متعاهد دیگر اعم از اینکه کشتی های مزبوره متعلق بدولت یا متعلق به اشخاص متفرقه باشد همان کمک و حمایت و همان مساعدت هائی را که در این موارد نسبت بکشتی های خود آن مملکت بعمل می آید بعمل آورد و اشیائی که از کشتیهای غرق شده یا آسیب دیده نجات داده شود از هر گونه حقوق گمرکی معاف خواهد بود. در صورتی که تحت نظر ادارات گمرکی یا سایر ادارات صالحه محلی قرار گرفته باشد ادارات محلی باید در اسرع اوقات ممکنه غرق کشتی یا آسیب وارده را بنزدیکترین قونسول مملکتی که کشتی متعلق بآن بوده است اطلاع دهند. قونسولهای طرفین متعاهدین مجاز هستند که نسبت به اتباع خود مساعدت لازمه را معمول دارند.

ماده دوازدهم - این قرار داد در دو نسخه اصلی بفراسی و آلمانی و فرانسه تحریر میگردد در صورت بروز اختلاف در تفسیر قرارداد متن فرانسه معتبر خواهد بود. پس از تصویب این قرارداد مبادله نسخ مصوبه در اسرع اوقات ممکنه بعمل خواهد آمد.

این قرارداد یکماه بعد از مبادله نسخ مصوبه بموقع اجرا گذارده میشود و در مدت پنجسال مجری خواهد بود چنانچه قرار داد شش ماه قبل از انقضای مدت مزبوره فسخ نگردد بطور ضمنی برای مدت غیر معینی تمدید خواهد یافت و در آن صورت فسخ آن در هر موقع ممکن خواهد بود بشرط آنکه شش ماه قبل بطرف متعاهد دیگر اعلام گردد.

بناء عليهذا اختيار داران طرفين که بدین امر کاملاً مجاز میباشند اینقرار داد را امضاء و بمهر خود مهور نمودند.

در طهران ۲۸ بهمن ماه ۱۳۰۷ مطابق ۱۷ فوریه ۱۹۲۹

امضاء: محمدعلی فرزین امضاء: فریدریک ورنر گراف فن درشولنبورگ

پرتکل اختتامیه

درموقع امضای قرارداد تجارتي و گمرکي و بحريمائى که امروز بين دولتین ايران و آلمان منعقد گردیده اختيارداران امضاء کنندۀ این پرتکل اظهار ذیل را که جزء لایتجزای خود قرارداد میباشد بعمل آوردند.

مربوط بماده ۶ موافقت حاصل است که

۱ - تعهداتی که طرفین نموده اند به ممنوعیتها و تحدیدات واردات یا صادرات دیگری غیر از آنچه بموجب ماده شش اجازه داده شده و درحین امضای این قرارداد درهریک از مملکتین مجرا و درطرف دوماه بطرف مقابل اعلام شده باشد مربوط نمیگردد.
ب - هر گاه یکی از طرفین متعاهدین باستناد مستثنیات مذکور در ماده شش ممنوعیتها یا تحدیدات جدیدی که به تجارت طرف دیگر لطمه شدیدی وارد سازد اعمال و اجراء نماید طرف مزبور میتواند درطرف یکسال از تاریخ اعمال و یا اجرای ممنوعیتها یا تحدیدات مزبوره این قرارداد را فسخ نماید. در اینصورت قرار داد شش ماه پس از فسخ خاتمه خواهد یافت.

طهران بتاريخ ۲۸ بهمن ۱۳۰۷ مطابق ۱۷ فوریه ۱۹۲۹

مضاء: محمدعلی فرزین امضاء: فریدریک ورنر گراف فن درشولنبورگ

ترجمه مراسم و وزیر مختار آلمان به کفیل وزارت امور خارجه ایران

طهران ۱۷ فوریه ۱۹۲۹

جناب مستطاب اجل آقای میرزا محمدعلیخان فرزین کفیل وزارت امور خارجه بر حسب تقاضائی که فرموده بودند با کمال احترام خاطر عالی را مستحضر میدارد که موافق تفسیری که دولت متبوعه دوستدار از ماده دهم قرارداد تجارتي و گمرکي و بحريمائى امضاء شده امروز مینماید مسلم است که ماده مزبوره شامل کشتیهای جنگی دولتین متعاهدین نمیدباشد.
متمنی است بدوستدار لطفاً مرقوم فرمائید که دولت ایران هم ماده مذکور را بهمین معنی تفسیر مینماید مراتب احترامات فائقه را تجدید مینماید.

امضاء: فریدریک ورنر گنت فن درشولنبورگ

ترجمه مراسم وزارت امور خارجه بسفارت آلمان در طهران

طهران ۲۸ بهمن ۱۳۰۷ - ۱۷ فوریه ۱۹۲۹

جناب آقای گنت شولنبورگ وزیر مختار آلمان در طهران

از اظهاری که در مراسم محترمه مورخه امروز فرموده اید دائر باینکه موافق تفسیر دولت آلمان راجع بماده دهم قرارداد تجارتي و گمرکي و بحريمائى امضاء شده امروز مسلم است که ماده مزبوره شامل کشتیهای جنگی دولتین متعاهدین نخواهد بود اتخاذ نمودن و به استحضار خاطر محترم میرساند که دولت متبوعه دوستدار نیز ماده مذکور را بهمین معنی تفسیر مینماید مراتب احترامات فائقه را تجدید مینماید امضاء - فرزین
اجازۀ مبادله قرارداد تجارتي و گمرکي و بحريمائى و مراسم متعاطیه راجع بکشتیهای

جنگی بین دولتین ایران و آلمان بشرح فوق در جلسه ۲۷ فروردین ۱۳۰۸ شمسی داده شده است. رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه مبادله قرارداد حمایت تصدیق نامه های اختراع و علائم صنعتی و تجارتي و غیره منعقدہ بین دولتین ایران و آلمان

مصوب ۱۳ آبانماه ۱۳۰۹

ماده واحده - مجلس شورای ملی قرارداد حمایت تصدیق نامه های اختراع و علائم صنعتی و یا تجارتي و اسامی تجارتي و طرح ها و حقوق مالکیت صنعتی و ادبی مشتمل بر دو ماده را که در تاریخ ۲۴ فوریه ۱۹۳۰ (۵ اسفند ماه ۱۳۰۸ شمسی) بین دولتین ایران و آلمان امضاء شده است تصویب و اجازه مبادله نسخ صحه شده آن را بدولت میدهد. این قانون که مشتمل بر يك ماده و متن قرارداد ضمیمه است در جلسه سیزدهم آبان ماه یکهزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید. رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

متن قرارداد بین دولت شاهنشاهی ایران و آلمان راجع به حمایت تصدیق نامه های اختراع و علائم صنعتی یا تجارتي و اسامی تجارتي و طرحها و حقوق مالکیت صنعتی و ادبی

اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران

و رئیس جمهوری مملکت آلمان

برای تشدید روابط اقتصادی مملکتین بر طبق عهد نامه مودت و برای تکمیل قرارداد تجارتي و گمرکی و بحریدمائی که در ۱۷ فوریه ۱۹۲۹ امضاء شده تصمیم بانعقاد قرارداد برای حمایت تصدیق نامه های اختراع و علائم صنعتی یا تجارتي و اسامی تجارتي و طرحها و حقوق مالکیت صنعتی و ادبی نموده و اختیار داران خود را بطریق ذیل معین نمودند. اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران جناب آقای میرزا محمد علیخان فرزند وزیر امور خارجه.

رئیس جمهوری مملکت آلمان مسیوفریدریک ورنر کنت شولنبورگ وزیر مختار و ایلچی مخصوص آلمان در طهران.

مشارالیهما پس از مبادله اختیار نامه های خودشان که در کمال صحت و اعتبار بود در مواد ذیل موافقت حاصل نمودند.

ماده اول - اتباع و شرکت های هر يك از طرفین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر از همان حقوقی بهره مند خواهند بود که اتباع و شرکتهای مملکت متوقف فیها راجع بتصدیق نامه های اختراع و علائم صنعتی یا تجارتي و اسامی تجارتي و طرحها و حقوق مالکیت صنعتی و ادبی با اجرای مراسم مقررہ در قوانین جاریہ مملکت متوقف فیها استفاده مینمایند.

طرفین متعاهدین برای حفظ حقوق مذکورہ فوق تعهد مینمایند مجازاتهای مقتضیه برای موارد نقض حقوق مزبورہ مقرر بدارند.

و نیز قید میشود که هر يك از طرفین متعاهدین این مواد را نسبت بتصدیق نامه های اختراع و علائم صنعتی یا تجارتي و اسامی تجارتي و طرحها و حقوق مالکیت صنعتی و ادبی اتباع و شرکتهای طرف متعاهد دیگر در صورتی که مراسم مربوطه بآنها بر طبق قوانین جاریہ در مملکت متوقف فیها قبل از اجرای این قرارداد هم بعمل آمده باشند اعمال خواهند نمود.

ماده دوم - این قرارداد در دو نسخه اصلی به فرانسه تحریر شده و پس از اینکه بتصویب پارلمان رسید مبادله نسخ مصوبه آن هرچه زودتر در طهران بعمل خواهد آمد.

و بمحض انجام این عمل بموقع اجرا گذاشته میشود و تا انقضاء مدت قرارداد اقامت که در ۱۷ فوریه ۱۹۲۹ بین طرفین متعاهدین امضاء شده مجری خواهد بود. مع هذا بر طبق قوانین اساسی خود طرفین متعاهدین میتوانند قبل از مبادله نسخ مصوبه بوسیله تعاطی مراسله این قرارداد را برای مدت سه ماه بموقع اجرا گذارند بنا بر مراتب فوق نمایندگان طرفین که دارای اختیارات لازمه بودند این قرارداد را امضاء و بمهر خود مهور کردند طهران ۲۴ فوریه ۱۹۳۰

امضاء محمد علی فرزین امضاء فریدریک ورتز کنت شولنبورک

اجازه مبادله قرارداد حمایت تصدیقنامه های اختراع و علائم صنعتی و تجارتي و غیره منعقدہ بین دولتین ایران و آلمان بشرح فوق در جلسه ۱۳ آبانماه ۱۳۰۹ داده شده است. رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه مبادله عهد نامه و دادیه و تأمینیه منعقدہ بین دولتین ایران و ترکیه

مصوب ۵ خرداد ماه ۱۳۰۸

ماده واحدہ - مجلس شورای ملی در جلسه پنجم خرداد ماه ۱۳۰۸ عهد نامه و دادیه و تأمینیه ایران و ترکیه را که در تاریخ اول اردی بهشت ۱۳۰۵ به امضاء رسیده و همچنین پروتکل منضمه به عهد نامه و دادیه و تأمینیه مزبورہ مورخ ۲۵ خرداد ۱۳۰۷ و مدلول صورت مجلس که در موقع امضاء عهد نامه و دادیه و تأمینیه از طرف نمایندگان دولتین ایران و ترکیه تنظیم شده است تصویب و اجازه مبادله

نسخ صحه شده آنرا بدولت میدهد.

این قانون که مشتمل بریک ماده و متن قرار داد ضمیمه است در جلسه پنجم خرداد ماه یکهزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید. رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

عهد نامه و دادیه و تأمینیه مابین دولت علیه ایران و جمهوریت ترکیه

دولت ایران از یکطرف و دولت ترکیه از طرف دیگر احتیاجات و وظائفی را که عصر حاضر برای ملتین ایجاد و ایجاب مینماید در نظر گرفته و چون معتقد و جازم میباشند که تحکیم رشته دوستی و برادری موجود بین ایشان واجب است لهذا مصمم شدند که شرایط مادی روابط صمیمی خود را روشن نمایند و برای نیل باین مقصود انعقاد معاهده و دادیه و تأمینیه را لازم شمرده و برای این منظور طرفین توافق کردند که مذاکرات راجعه باین امر در شهر طهران بعمل آید و اختیار داران خود را بشرح ذیل معین نمودند.

از طرف اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران:

جناب اشرف آقای میرزا محمد علیخان فروغی رئیس الوزراء و جناب آقای میرزا داود خان مفتاح کفیل وزارت امور خارجه.

از طرف رئیس جمهوریت ترکیه: ممدوح شوکت بیگ ایلچی فوق العاده و سفیر کبیر ترکیه در ایران.

و اختیار داران مزبور پس از ارائه اختیار نامه های خود که معتبر شاخته شد در باب مقررات ذیل توافق نظر حاصل نمودند.

فصل اول - صلح خلل ناپذیر و دوستی صمیمی دائمی مابین مملکت شاهنشاهی ایران و جمهوریت ترکیه و همچنین مابین اتباع آنها برقرار خواهد بود.

فصل دوم - در صورت وقوع عملیات نظامی از طرف يك یا چند دولت ثالث نسبت بیکی از دولتین معظمین متعاهدین طرف متعاهد دیگر متعهد است که بیطرفی خود را نسبت به متعاهد خود محفوظ بدارد.

فصل سوم - هر يك از متعاهدین تقبل مینمایند که از حمله نسبت به متعاهد دیگر خودداری کرده و در هیچ نوع اتحاد یا ائتلاف سیاسی و اقتصادی و یا مالی که از طرف يك یا چند دولت ثالث بر ضد طرف متعاهد دیگر یا بر ضد امنیت نظامی و بحری آن منعقد شده باشد شرکت نجویند همچنین هر يك از متعاهدین تقبل مینمایند که در هیچ نوع عملیات خصمانه که از طرف يك یا چند دولت ثالث بر ضد طرف متعاهد دیگر وقوع یابد مشارکت ننمایند.

فصل چهارم - در صورتی که يك یا چند دولت ثالث در موقع جنگ یا یکی از متعاهدین معظمین بی طرفی متعاهد دیگر را نقض کرده و از خاک آن مملکت قشون و اسلحه و مهمات جنگی عبور دهد و یا بخواهد آنزوقه و چهار پایان و کلیه هر چیزی که برای جنگ لازم باشد در آن مملکت تهیه نماید و یا قشون خود را که عقب نشینی مینماید از آن جا عبور دهد و یا سکنه مملکت بی طرف را برای مقاصد نظامی خود تشویق و وادار بقیام بکند و یا در خاک مملکت بیطرف استکشافات نظامی بعمل آورد متعاهد بیطرف ملزم است که با قوای مسلحه خود از عملیات مذکوره جلوگیری کرده و بیطرفی خود را حفظ نماید.

فصل پنجم - طرفین معظمین متعاهدین تعهد مینمایند که تشکیل و توقف تأسیسات و دستجاتی را که مقصد آنها برهم زدن صلح و امنیت مملکت متعاهد و یا تغییر حکومت آن باشد در خاک خود اجازه نداده و همچنین اشخاص و یا دستجاتی را که بوسیله تبلیغات یا سایر وسائل در صدد مبارزه با مملکت متعاهد دیگر باشند ممنوع از توقف در خاک خود بدارند.

فصل ششم - نظر بتأمین آسایش و امنیت سکنه مناطق سرحدی طرفین متعاهدین هر نوع اقدامات لازمه خواهند نمود که بخلاف کاربها و عملیاتی که از طوایف ساکن نواحی مجاوره سرحدات ناشی میشود و ممکن است با آسایش مملکتین سکنه وارد نماید خاتمه دهند اقدامات مزبوره را دولتین جدا گانه و یا در صورتیکه لازم بدانند مشرکاً بعمل خواهند آورد.

فصل هفتم - طرفین معظمین متعاهدین موافقت می نمایند که اختیارداران خود را در ظرف مدتی که بیش از شش ماه از تاریخ امضاء این معاهده نباشد در طهران مجتمع کرده و قرارداد های تجارتي و قنصلی و گمرکی و پستی و تلگرافی و همچنین قرارداد اقامت و اعاده مجرمین را منعقد نمایند.

فصل هشتم - طرفین متعاهدین توافق نمودند که برای تسویه اختلافاتی که ممکن است فیما بین بروز کند و به طریق عادی دیپلماتیک حل نشوند طریق خاصی معین نمایند.

فصل نهم - محتاج بتوضیح نیست که خارج از حدود و تقبلات متقابله که در این عهد نامه معین شده است هر يك از طرفین معظمین متعاهدین در روابط خود با دول ثالث آزادی مطلق خواهند داشت.

فصل دهم - این عهد نامه بزبان فارسی و ترکی و فرانسه نوشته شده و در صورت بروز اختلافات متن فرانسه معتبر خواهد بود.

فصل یازدهم - عهد نامه حاضر در اسرع اوقات بتصویب مجالس ملی مملکتین خواهد رسید و نسخ صحه شده در طهران مبادله خواهد گردید.

عهد نامه حاضر از تاریخ امضاء دارای اعتبار بوده و برای مدت پنج سال منعقد میشود در صورتیکه یکی از طرفین متعاهدین شش ماه قبل از انقضای مدت فوق راجع بخاتمه دادن باین عهد نامه تصمیم خود را بدیگری اخطار نکند یکسال دیگر

به مدت آن بخودی خود افزوده شده و از طرفین برسمیت شناخته خواهد شد و در هر صورت اخطار تصمیم بخاتمه دادن عهد نامه قبل از انقضاء شش ماه مؤثر نخواهد بود.

برای تصدیق مراتب مذکوره در این عهد نامه اختیار داران طرفین آنرا در دو نسخه در طهران نوشته و امضاء و مهر نمودند.

بتاریخ اول اردیبهشت ماه ۱۳۰۵ شمسی هجری مطابق ۲۱ آوریل ۱۹۲۶ میلادی

محل امضا و مهر محل امضا و مهر محل امضا و مهر

مدوح شوکت بیک میرزا داودخان مفتاح محمد علی فروغی

***

پروتکل منضمه به عهد نامه ایران و ترکیه منعقد در تاریخ

اول اردی بهشت ۱۳۰۵ (۲۲ آوریل ۱۹۲۶)

نظر باینکه طرفین متعاهدین بالسویه مایل بتحکیم و تشدید منافع مشترک سیاسی و اقتصادی بین ایران و ترکیه میباشند لازم شمرند که در تکمیل عهد نامه ۲۲ آوریل ۱۹۲۶ پروتکل حاضر را نیز منعقد نمایند و برای این مقصود اختیارداران خود را بترتیب ذیل معین نمودند:

از طرف اعلیحضرت شاهنشاه ایران: جناب آقای پا کروان کفیل وزارت امور خارجه.

از طرف جناب رئیس جمهوریت ترکیه: جنابان مستطابان اجل آقایان مدوح شوکت بیک سفیر کبیر ترکیه در ایران و محمد توفیق بیک سفیر کبیر ترکیه در مسکو!

مشار الیهم پس از ارائه اعتبار نامه های خود که دارای شرایط و اعتبارات لازمه

بود در مواد ذیل توافق نظر حاصل نمودند.

ماده اول - در صورتیکه یکی از متعاهدین مورد عملیات خصمانه یک یا چند دولت ثالث بشود متعاهد دیگر مکلف است که تمام کوشش خود را بعمل آورد که وضعیت مذکوره را اصلاح نماید.

اگر با وجود تمام مساعی مبذوله معذک وقوع جنگ حتمی و ناگزیر شود متعاهدین تقبل مینمایند که وضعیت را بدقت و با روح محبت و خیر خواهی تحت مطالعه در آورند تا اینکه راه حلی که موافق منافع عالیه آنها و متناسب با وضعیت باشد پیدا نمایند.

ماده دوم - طرفین متعاهدین معظمین موافقت حاصل نمودند که در اسرع اوقات شرایط تعاون اقتصادی نزدیک خود را تحت مطالعه در آورده و تنظیم نمایند. مسلم است که انتخاب و تنظیم وسائل اجراء تعاون اقتصادی مزبور و همچنین مسئله ترانزیت آزاد از خاک یکدیگر و ایجاد انواع وسائل ارتباطیه بین مملکتین تحت مطالعه دقیق متخصصین صلاحیت دار طرفین متعاهدین واقع شده و معین خواهد شد.

نمایندگان مختار طرفین این پروتکل را که جزء لایتجزای عهد نامه مودت و امنیت امضاء شده در طهران در تاریخ اول اردی بهشت ۱۳۰۵ (۲۲ آوریل ۱۹۲۶) محسوب میشود در سه نسخه اصلی فارسی و ترکی و فرانسه امضاء نمودند - در صورت بروز اختلاف متن فرانسه معتبر خواهد بود.

طهران - بتاریخ ۲۵ خرداد ۱۳۰۷ مطابق ۱۵ ژوئن ۱۹۲۸

امضاء پاک روان امضاء مدوح شوکت بیک

امضاء محمد توفیق

صورت مجلس راجعه به معاهده و دادیه و تأمینیه ایران و ترکیه
در تاریخ پنجشنبه اول اردی بهشت ۱۳۰۵ شمسی هجری مطابق ۲۲ آوریل
۱۹۲۶ میلادی هیئت نمایندگان ایران مرکب از:

جناب اشرف آقای میرزا محمد علی خان فروغی رئیس الوزراء و جناب آقای میرزا
داود خان مفتاح کفیل وزارت امور خارجه بسمت اختیارداران دولت ایران و جناب
آقای میرزا فتح الله خان پاکروان مدیر کل و رئیس اداره دوم سیاسی وزارت امور
خارجه بسمت مشاور و آقای میرزا سید نصر الله خان انتظام وزیری عضو وزارت امور
خارجه بسمت منشی از یکطرف و هیئت نمایندگان ترکیه مرکب از:

جناب مستطاب اجل آقای ممدوح شوکت بیگ سفیر کبیر دولت جمهوری ترکیه
در دربار ایران بسمت اختیار داری دولت ترکیه و آقای حسن وصفی بیگ مستشار
سفارت کبری بسمت مشاور و آقایان وحید بیگ نایب دوم و حسن نور الدین بیگ
نایب سوم سفارت کبری بسمت منشی از طرف دیگر.

نیم ساعت قبل از ظهر در منزل جناب اشرف آقای رئیس الوزراء جهة تتمدیم
مذاکرات راجع بعهد نامه و دادیه و تأمینیه فیمابین دولتین ایران و ترکیه حضور
بهم رساندند.

جناب مستطاب اجل آقای ممدوح شوکت بیگ پیش نهاد کردند که جناب
اشرف آقای فروغی ریاست مجلس را قبول فرمایند پیشنهاد مزبور مورد قبول هیئت
نمایندگان طرفین واقع و جلسه از طرف معظم له افتتاح گردید.

پس از ارائه و تبادل اعتبار نامه های یکدیگر که معتبر شناخته شد مذاکرات
ذیل تعاطی یافت.

بدواً جناب اشرف آقای فروغی نطق افتتاحیه ذیل را ایراد نمودند:

با کمال مسرت می بینم مودت صمیمی و روابط حسنه همسایگی که تا کنون
بین ملتین موجود بود اینک وارد مرحله جدیدی میشود و چون دولتین ما این
کیفیت را مشاهده نمودند تصمیم گرفته شد که این مجمع را تشکیل داده و برای نیل
بمقصود یک معاهده و دادیه و تأمینیه منعقد نمائیم.

جناب مستطاب اجل آقای سفیر کبیر ترکیه جواباً چنین اظهار داشت
با کمال افتخار عرض میکنم دولت جمهوری ترکیه کاملاً معتقد است که شرایط
جدید روابط دوستانه بین مملکتین تعیین شود و برای این منظور یک معاهده و دادیه
و تأمینیه منعقد گردد و یقین دارم که تحکیم روابط مودت و استقرار صمیمیت بین
ملتین موجب مزید آسایش و سعادت هر دو ملت خواهد بود بنا بر این پیشنهاد
جناب اشرف آقای فروغی را در خصوص تعقیب مذاکرات برای نیل به نتیجه مطلوبه
با کمال شغف می پذیرم.

سپس آقای رئیس الوزراء بنام هیئت ایرانی پیشنهاد کردند که مواد عهدنامه
قرائت شود آقای سفیر کبیر با این پیشنهاد موافقت نموده و شروع بقرائت طرح
عهد نامه شد در فصول اول و دوم و سوم و چهارم موافقت حاصل شد.

در فصل پنجم چون در نسخه فارسی کلمه (زدن) با املاء غلط نوشته شده
بود تصحیح و از طرف اختیار داران طرفین امضاء گردید در فصل ششم موافقت
حاصل شد.

در موقع قرائت فصل هفتم آقای رئیس الوزراء نطق ذیل را راجع بالغناء
کابیتولاسیون ایراد نمودند.

سالهاست ترتیب کابیتولاسیون که بی نهایت برای مملکت مضر است در ایران
برقرار شده و دولت ما عزم جزم دارد که این ترتیب را که همواره در راه ترقی و
تعالی ملت ایران و نپیل او بآمال و آرزوی خود ایجاد موانع و مشکلات می کند

موقوف نماید از طرف دیگر پوشیده نیست که سابق بر این هر يك از دولتین ایران و ترك در حق اتباع و قنسولهای مملکت دیگر مزایائی قائل شده بودند که جنبه کاپیتولاسیونی داشت و بموجب عهد نامه بر قرار شده بود و بنا بر این اساس کاپیتولاسیون مبنی بر معامله متقابله و قرار داد دو طرفی بود و مادام که دولت ترکیه آنرا رعایت میکرد دولت ایران نیز خود را بر رعایت آن ملزم میدانست ولیکن چون دولت ترکیه مزایای کاپیتولاسیون را کاملاً موقوف داشت ناچار حقوقی را که اتباع ایران در ترکیه داشتند از آنها سلب نموده است بنا بر این دولت ایران هم بر رعایت قرار داد های فوق که از این به بعد فقط يك طرفی خواهد بود ملزم نیست و آنها را منسوخ میداند و نمایندگان ایران رجاء واثق دارند که دولت ترکیه مانع نخواهد بود از اینکه ایران باستخلاص از کاپیتولاسیون نائل شود بلکه با میل او بطی این طریق و رسیدن بآرزوی مشروع خود مساعدت خواهد نمود بدلائیل مذکوره فوق هیئت ایرانی پیشنهاد میکند که در متن فصل هفتم قید شود که معاهدات مزبوره بر طبق قرارداد مقرر بین المللی که دارای حقوق متساوی میباشد منعقد خواهد شد.

آقای سفیر کبیر ترکیه جوابی بمضمون ذیل ایراد نمودند:

هیچ مانع نمی بینم که پیشنهاد جناب اشرف آقای فروغی در ضمن مذاکراتی که عنقریب بجهة انعقاد معاهدات راجعه بروابط تجارتي و قنسولی و گمرکی و غیره ها بین مملکتین واقع خواهد شد جداً در نظر گرفته شود اما مباحثه طولانی را در این باب در اینجا بی موقع میدانم ولیکن بجهة اطمینان اختیار داران ایرانی از حسن نیت دولت خودم در آنچه راجع به منافع ایرانست تعهد دارم مراسله بجناب اشرف عالی بنویسم و تصریح بکنم که دولت من حاضر است در موقع انعقاد معاهدات

مزبور در قواعد مقرر بین المللی را که دارای حقوق متساویه هستند منظور دارد. و در پایان نطق خود آقای سفیر کبیر مراسله ای را که بفرانسه نوشته شده بود بجناب اشرف آقای رئیس الوزراء تسلیم داشتند که ترجمه فارسی آن ذیلاً درج میشود.

(آقای رئیس الوزراء دوستدار نظر بتمایلی که جناب اشرف عالی نسبت بمفاد ماده هفتم عهد نامه و دادیه و تأمینیه که امروز امضاء میشود ابراز فرمودید با کمال افتخار باستحضار جناب اشرف میرساند که حکومت متبوع دوستدار کاملاً حاضر است اساس قرارداد های مزبوره را بر اصولی که فیما بین ملل متساوی الحقوق معمول است استوار نموده و برای اتباع دولتین حقوق متساوی قائل شود در خاتمه احترامات فائقه را تجدید مینماید. امضاء ممدوح شوکت بیك

فصول هفت و هشت و نه قرائت و تصویب گردید

بعد از قرائت فصل نه آقای رئیس الوزراء نطق ذیل را ایراد نمودند

چون دولت ایران عضو جامعه ملل میباشد و مضمون وظایفی را که از جهت این عضویت بر عهده دارد انجام دهد مقتضی خواهد بود که در معاهده حاضر يك ماده اضافه شود مشعر بر اینکه دولت ایران به تعهدات خود نسبت بجامعه ملل وفا خواهد نمود.

آقای سفیر کبیر جواباً چنین اظهار داشتند

دولت ترکیه مسبوق بود از اینکه دولت ایران عضو جامعه ملل است و بنا بر این طبعاً تقبلات ناشیه از این عضویت را باید رعایت کند ولیکن ضرورتی نمی بینم در اینکه امروز در چنین معاهده و دادیه و تأمینیه ذکر شود زیرا که در این معاهده باید فقط مقررات راجع بمنافع مشترك طرفین قید گردد.

اختیار داران ایران اظهار داشتند که چون این اظهار جناب مستطاب آقای ممدوح شوکت بیگ در صورت مجلس راجع بمعاهده حاضره قید میشود ما هم با نظر ایشان موافقت مینمائیم فصل دهم و یازدهم قرائت و تصویب گردید .
 آقای سفیر کبیر در خاتمه با اظهار امیدواری نسبت بحسن تأثیریکه امضاء و انعقاد این قرار داد در روابط دولتین خواهد داشت بنام نمایندگان ترکیه اظهار خوشوقتی و امتنان کرده و به نمایندگان ایران تبریک گفتند .
 جناب اشرف آقای رئیس الوزراء هم بنام نمایندگان ایران از بیانات آقای سفیر کبیر تشکر و مملکتین را باین موفقیت تبریک گفتند .
 در خاتمه نمایندگان اختیاردار طرفین نخستین عهد نامه را که بالسنه فارسی و ترکی و فرانسه تدوین شده بود امضاء و هر یک از دو مجموعه را مهر کردند جلسه یکساعت بعد از ظهر ختم گردید .

این صورت مجلس پس از امضاء عهد نامه تدوین و در همان مجلس بتصویب و امضاء هیئت نماینده گان دولتین ایران و ترکیه رسید .

امضاء : فروغی امضاء : ممدوح شوکت بیگ

امضاء : مقتاح امضاء : وصفی بیگ

امضاء : پاک روان امضاء : وحید بیگ

امضاء : نصر الله انتظام امضاء : نور الدین بیگ

اجازه مبادله عهدنامه و دادیه و تأمینیه منعقد بین دولتین ایران و ترکیه بشرح فوق در جلسه ۵ خرداد ماه ۱۳۰۸ شمسی داده شده است .

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه مبادله عهدنامه مودت و اقامت منعقد بین دولتین ایران و مصر

مصوب ۵ خرداد ماه ۱۳۰۸

ماده واحده - مجلس شورای ملی در جلسه ۵ خرداد ماه ۱۳۰۸ عهد نامه مودت و اقامت ایران و مصر را مشتمل بر دوازده ماده و یک پرتکل الحاقیه مشتمل بر دو ماده که در تاریخ ۷ آذر ماه ۱۳۰۷ امضا شده و یک فقره مراسله راجعه به ماده شش عهد نامه را که بین وزارت امور خارجه و سفارت در تاریخ مزبور تعاطی شده تصویب و اجازه مبادله نسخ صحه شده آن را بدولت میدهد .

این قانون که مشتمل بر یک ماده بضمیمه متن عهد نامه است در جلسه پنجم خرداد ماه یکهزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید .
 رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

عهد نامه مودت و اقامت بین دولتین ایران و مصر

اعلیحضرت شاهنشاه ایران و اعلیحضرت پادشاه مصر

نظر باینکه صمیمانه مایل هستند که دوستی موجوده بین مملکتین را مستحکمتر نمایند تصمیم نمودند که تا انعقاد قرارداد های قنسولی و گمرکی و تجارتي عهدنامه برای تصمیم روابط دوستانه خود منعقد سازند و برای این مقصود اختیارداران خود را معین نمودند :

اعلیحضرت شاهنشاه ایران - جناب فتح الله خان پاگروان کفیل وزارت

امور خارجه .

اعلیحضرت پادشاه مصر - جناب حسن نشأت پاشا وزیر مختار و ایلچی مخصوص دولت مصر در طهران .

مشارالیهما پس از مبادله اختیارنامه های خود که آنها را صحیح و معتبر یافتند در مقررات ذیل موافقت حاصل نمودند :

ماده اول - بین ایران و مصر و اتباع مملکتین صلح با دوام و دوستی کامل بر قرار خواهد بود .

ماده دوم - نمایندگان سیاسی هر يك از طرفین معظمین متعاهدین و کلیه اعضاء هیئت نمایندگی آنها که جزو مأمورین سیاسی باشند در خاک طرف متعاهد دیگر بشرط معامله متقابل از امتیازات و احترامات و معافیت های نمایندگان و مأمورین سیاسی دول دیگر بهره مند میگردند .

ماده سوم - هر يك از طرفین معظمین متعاهدین حق خواهد داشت که در مملکت متعاهد دیگر ژنرال قنسول و قنسول و ویس قنسولهای کاربری تعیین نماید مشارالیهم در پایتخت و در شهر های عمده که معمولاً این قبیل مأمورین مجاز باقامت هستند توقف خواهند نمود .

بعلاوه هر يك از طرفین معظمین متعاهدین پس از آنکه قبلاً جلب موافقت طرف دیگر را نمود حق خواهد داشت که خارج از مأمورین کاربری قنسول و ویس قنسول یا نمایندگان قنسولی افتخاری که در شهر های مذکوره در فوق اقامت خواهند نمود معین نماید . مأمورین مزبور را بهیچوجه نمی توان از اهالی مملکت متوقف فیها انتخاب نمود نمایندگان کاربری و افتخاری هر يك از طرفین که موافق ترتیب دارای اگز گواتور باشند بشرط معامله متقابله کامله از مزایای افتخاری و معافیت هائی که بموجب حقوق عمومی بین المللی مقرر است بهره مند خواهند گردید .

ماده چهارم - اتباع هر يك از طرفین معظمین متعاهدین برای دخول و اقامت در خاک طرف متعاهد دیگر آزادی تام خواهند داشت و بالنتیجه میتوانند در مملکت طرف متعاهد دیگر با رعایت قوانین و نظامات جاریه آن رفت و آمد و مسافرت و توقف و اقامت نمایند .

اتباع هر يك از طرفین متعاهدین مثل اتباع داخله راجع به شخص و اموال و حقوق و منافع خود بر طبق حقوق عمومی بین المللی از حمایت و امنیت کامل بهره مند خواهند گردید ولی این مسئله مانع حق اخراج که بر طبق قواعد و معمول حقوق عمومی بین المللی بطور انفرادی بگری گردد نخواهد بود .

ماده پنجم - اتباع هر يك از طرفین معظمین متعاهدین حق خواهند داشت در خاک طرف متعاهد دیگر بهر قسم صنعت یا تجارت و بهر نوع کسب و حرفه اشتغال ورزند سوای حرف و مشاغلی که بموجب قوانین مملکتی مختص اتباع داخلی است و کلیه اتباع خارجه از آن مستثنی هستند و سوای کسب یا تجارتی که مشمول انحصار دولتی یا انحصاری است که از طرف دولت داده شده اتباع هر يك از دولتین حق خواهند داشت با رعایت قوانین و نظامات مملکت متوقف فیها و بهمان شرایطی که برای اتباع دولت کامله الوداد معمول است اموال منقول یا غیر منقول خریداری و تملك و تصرف نمایند اموال اتباع مزبور را چنانچه اموال اتباع داخله نمی توان از تصرف آنها خارج یا آنها را از تمتع از اموال خود حتی بطور موقت محروم نمود مگر بعلمتی که قانوناً مربوط بمصالح عمومی باشد و در صورتی که غرامت اموال تأدیه گردد .

ماده ششم - اتباع هر يك از طرفین معظمین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر مثل اتباع داخله در امور جزائی و حقوقی و تجارتی و اداری و مالیاتی و غیره تابع قوانین و احکام و مقررات و نظامات مملکتی و همچنین تابع مقامات قضائی هستند

که مختص اتباع داخله است .
 در موضوع احوال شخصیه چنانچه یکی از طرفین دعوی بمقامات قضائی که قانوناً ذی صلاحیت باشند رجوع نمایند مقامات قضائی مزبور به موجب قواعد حقوق بین المللی قوانین ملی طرف متعاقد دیگر را مجری خواهند داشت .
 مقررات فوق به وظائفی که بموجب رسوم بین المللی معمولاً در قسمت سجل احوال برای قسولها شناخته شده و نیز بحق حکمیت دوستانه آنها لطمه وارد نمی سازد .
ماده هفتم - اتباع هر یک از طرفین معظمین متعاقدین در خاک طرف متعاقد دیگر از هر گونه تکلیف شخصی یا بیگاری یا تحمیلات نظامی و همچنین از ادای هر قسم هدایای ملی و قرضه های اجباری و مالیاتهای استثنائی که بواسطه احتیاجات نظامی تحمیل شده باشد معاف میباشند .
ماده هشتم - طرفین معظمین متعاقدین موافقت می نمایند که در اسرع اوقات قرار داد های قسولی و گمرکی و تجارتنی که مبنی بر تساوی کامل حقوق طرفین باشد منعقد نمایند .
ماده نهم - این قرار داد در مدت پنجسال مجری خواهد بود چنانچه یکی از طرفین معظمین متعاقدین شش ماه قبل از انقضای پنجسال فسخ آنرا بطرف متعاقد دیگر اعلام ننماید پس از انقضای پنجسال در هر موقع فسخ آن ممکن خواهد بود بشرط آنکه ششماه قبل از وقت اعلام شود .
ماده دهم - اینقرار داد بتصویب خواهد رسید و نسخ مصوبه در اسرع اوقات ممکنه در طهران مبادله خواهد شد .
ماده یازدهم - این قرار داد از تاریخ مبادله نسخ مصوبه بموقع اجرا گذارده خواهد شد .
ماده دوازدهم - این قرار داد در دو نسخه بفارسی و عربی و فرانسه تحریر

میشود در صورت بروز اختلاف متن فرانسه معتبر خواهد بود .
 بنا علیهذا اختیار داران طرفین معظمین متعاقدین این عهد نامه را امضاء و بمهر خود مهور نمودند در طهران بتاريخ ۲۸ نوامبر ۱۹۲۸ - ۷ آذر ماه ۱۳۰۷
 تحریر شد امضاء : پا کروان امضاء : حسن نشأت
 پرتکل الحاقی

۱ - این عهد نامه بهیچ وجه بمقررات قرار داد موقتی که بین طرفین معظمین متعاقدین در تاریخ ۱۲ مه ۱۹۲۳ منعقد گردیده خللی وارد نمی سازد .
 ۲ - راجع بکارهائی که قبل از اجرای این عهد نامه بر طبق قواعد جاریه بمقامات قضائی ارجاع گردیده فقط مقامات مزبوره صلاحیت رسیدگی و صدور حکم را خواهند داشت .

طهران در تاریخ ۲۸ نوامبر ۱۹۲۸ - ۷ آذر ۱۳۰۷

امضاء : پا کروان امضاء حسن نشأت

مراسله آقای کفیل وزارت امور خارجه به آقای وزیر مختار مصر

مورخه ۷ آذر ماه ۱۳۰۷ - ۲۸ نوامبر ۱۹۲۸

محرماً باستحضار انجناب میرسانم که راجع با اجرای ماده ششم عهد نامه بین ایران و مصر مورخه امروز در مراتب ذیل موافقت حاصل است .

۱ - مقررات عهد نامه مزبوره بحقوق محاکم مملکتین راجع بتقاضا و دریافت مدارک مربوطه به احوال شخصیه لطمه وارد نمی نماید .

۲ - چنانچه محاکم مصری که راجع باحوال شخصیه معمولاً نسبت باتباع ایران صلاحیت اعمال قوانین ملی آنها را بنحوی که در ایران مجری است داشته باشند نتوانند قوانین مزبوره را اعمال نمایند این قبیل اختلافات به محاکم دیگر بطور استثناء

نسبت بصلاحت عمومی آنها رجوع میشود. و نیز محاکم عرفی ایران که بقضاوت بین اتباع مصر دعوت شوند در موضوع احوال شخصیه بر طبق اصول حقوق عمومی بین الملل قوانین شرع را بنحوی که در مصر مجری است نسبت به آنها اعمال خواهند نمود احترامات فائقه را تجدید مینماید.

امضاء پا کروان

عین همین مضمون را نیز آقای وزیر مختار مصر متقابله با آقای کفیل وزارت امور خارجه اشعار داشته است.

اجازه مبادله عهد نامه مودت و اقامت منعقدہ بین دولتین ایران و مصر بشرح فوق در جلسه ۵ خرداد ماه ۱۳۰۸ شمسی داده شده است.

رئیس مجلس شورای ملی دادگر

قانون

اجازه مبادله عهد نامه مودت منعقدہ بین دولتین ایران و سوئد

مصوب ۶ تیر ماه ۱۳۰۸

ماده واحده - مجلس شورای ملی عهدنامه مودت دولتین ایران و سوئد را که مشتمل بر پنج ماده و یک پروتکل اختتامیه است و در ششم خرداد ماه ۱۳۰۸ بمضاء رسیده است تصویب و اجازه مبادله نسخ صحه شده آنرا به دولت می دهد.

این قانون که مشتمل بر یک ماده و متن عهد نامه ضمیمه است در جلسه ششم تیر ماه یک هزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

عهد نامه مودت بین دولت شاهنشاهی ایران

و دولت پادشاهی سوئد

اعلیحضرت شاهنشاه ایران

و اعلیحضرت پادشاه سوئد

نظر باینکه مایل هستند روابط مودت دیرین دولتین را تشدید نمایند تصمیم به عقد عهد نامه مودت نموده و برای این مقصود اختیار داران خود را تعیین نمودند:

اعلیحضرت شاهنشاه ایران:

جناب مستطاب اجل آقای میرزا محمد علیخان فرزین کفیل وزارت امور خارجه

اعلیحضرت پادشاه سوئد:

جناب آقای کارل کر هاردفن هایدن اشتام وزیر مختار و ایلچی مخصوص دولت

سوئد در طهران. مشار الیهما پس از مبادله اختیار نامه های خود که در کمال صحت

و اعتبار بود در مواد ذیل موافقت نمودند:

ماده اول - بین دولت ایران و سوئد و اتباع مملکتین صلح خلل ناپذیر و دوستی

صمیمانه دائمی برقرار خواهد بود.

ماده دوم - دولتین متعاهدین موافقت می نمایند که روابط سیاسی و قونسولی

خود را بر طبق اصول و معمول حقوق عمومی بین المللی ادامه دهند نسبت بنمایندگان

سیاسی و قونسولی هر یک از طرفین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر مطابق اصول

و معمول حقوق عمومی بین المللی رفتار خواهد شد.

و در هر حال بشرط معامله متقابله رفتار مزبور نباید مادون معامله باشد

که نسبت بنمایندگان سیاسی و قونسولی دولت کاملة الوداد میشود.

ماده سوم - دولتین متعاهدین موافقت مینمایند که روابط قونسولی و تجارتي

و گمرکی و بحرییمائی بین مملکتین و نیز شرایط اقامت و توقف اتباع خود را در خاک یکدیگر بموجب قرارداد هائی بر طبق اصول و معمول حقوق عمومی بین المللی و بر روی اساس تساوی کامل و معامله متقابل تنظیم نمایند .

ماده چهارم - دولتین متعاهدین موافقت مینمایند که کلیه اختلافاتی را که بین آنها در موضوع اجراء یا تفسیر مقررات کلیه عهود و قرارداد های منعقدہ یا عهود و قرارداد هائی که منعقد گردد و از جمله راجع بهمین عهد نامه بظهور برسد و تصفیه دوستانه اختلافات مزبوره بوسائل سیاسی عادی در مدت مناسبی ممکن نگردد بحکمیت رجوع نمایند .

این ترتیب در صورت لزوم اساساً برای تشخیص این مسئله که آیا اختلاف مربوطه به تفسیر یا راجع باجرای عهود و قرارداد های مذکوره میباشد نیز اعمال خواهد گردید .

حکم محکمه حکمیت برای طرفین الزام آور است برای هر قضیه متنازع فیها محکمه حکمیت بر حسب تقاضای یکی از دولتین متعاهدین و بترتیب ذیل تشکیل خواهد یافت .

هر يك از دولتین متعاهدین در ظرف سه ماه از تاریخ تسلیم تقاضا نامه حکم خود را که ممکن است از اتباع مملکت ثالثی هم انتخاب گردد تعیین خواهد نمود هر گاه از تاریخ تسلیم تقاضا نامه تا سه ماه مابین دولتین راجع بمدتی که در ظرف آن حکمین باید حکم خود را صادر نمایند موافقت حاصل نگردد یا این که حکمین نتوانند قضیه متنازع فیها را در مدتی که برای آنها تعیین شده تسویه بنمایند دولتین یکنفر از اتباع دولت ثالثی را بعنوان حکم ثالث انتخاب خواهند کرد چنانچه دولتین در ظرف دو ماه از تاریخ تقاضای تعیین حکم ثالث راجع با انتخاب او موافقت حاصل نمائند دولتین مذکورین مشترکاً یا در صورتیکه در ظرف مدت دو ماه بعد از آن

هم تقاضای مشترکی از طرف آنها بعمل نیاید هر يك از آنها که زودتر اقدام کنند از رئیس دیوان داوری بین المللی لاهه تقاضا خواهد نمود که حکم ثالث را از اتباع دول ثالثی معین نماید .

با موافقت طرفین ممکن است صورتی از ممالک ثالثی که رئیس دیوان داوری بین المللی باید حکم ثالث را منحصرأ از آنها انتخاب نماید بمشارالیه تسلیم گردد . طرفین میتوانند راجع بشخص حکم ثالث برای مدت معینی قبلاً قراری بین خود بدهند .

در صورتیکه طرز عمل حکمین بموجب قرارنامه مخصوصی بین دولتین مشخص نگردید و قرارداد مزبور در موقع تعیین حکمین منعقد نشده باشد بر طبق ماده ۵۷ و مواد ۵۹ الی ۸۵ قرارداد لاهه مورخه ۱۸ اکتبر ۱۹۰۷ مربوط به تسویه اختلافات بین المللی تعیین خواهد شد در صورتیکه قرار مخالفی نسبت باین ترتیب بین دولتین داده نشده باشد . هر گاه تعیین یکنفر حکم ثالث لازم گردد و بین دولتین متعاهدین راجع برویه که باید بعد از تعیین حکم مزبور تعقیب شود قراری داده نشده باشد حکم ثالث با دو حکم اولی تشکیل محکمه حکمیت داده و طرز عمل خودشان را معلوم نموده اختلافات را تسویه خواهند کرد .

کلیه تصمیمات محکمه حکمیت با کثرت آراء اتخاذ خواهد گردید .

ماده پنجم - پس از تصویب این عهد نامه بر طبق مقررات قوانین اساسی هر يك از طرفین متعاهدین مبادله نسخ مصوبه آن هر چه زودتر بعمل خواهد آمد و بمحض مبادله نسخ مصوبه بموقع اجرا گذاشته خواهد شد بناء علیهذا اختیار داران طرفین این عهد نامه را که بدو نسخه نوشته شده امضاء و بمهر خود ممهور نمودند .

تهران ۶ خرداد ۱۳۰۸ ۲۷ مه ۱۹۲۹

امضاء - محمد علی فرزین امضاء - هایدن اشتام

پروتکل اختتامیه

در موقع امضای عهدنامه مودت منعقدہ امروز بین دولتین ایران و سوئد اختیار داران امضاء کنندہ این پروتکل اظهار ذیل را کہ جزء لا یتجزای خود عهدنامه می باشد نمودند .

دولتین متعاهدتین این حق را برای خود محفوظ میدارند کہ پس از این کہ ده سال از مبادله نسخ مصوبہ عهدنامه مودت گذشت مقررات مادہ چهارم عهدنامه مزبورہ را مجدداً تحت مطالعہ قرار دهند .

در طهران بتاريخ ۶ خرداد ماه ۱۳۰۸ مطابق ۲۷ مه ۱۹۲۹
امضاء محمد علی فرزین امضاء هایدن اشتام
اجازہ مبادله عهدنامه مودت منعقدہ بین دولتین ایران و سوئد بشرح فوق
در جلسہ ۶ تیر ماه ۱۳۰۸ داده شدہ است .

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازہ مبادله عهدنامه اقامت و تجارت و بحری پیمائی منعقدہ

بین دولتین ایران و سوئد

مصوب ۶ تیر ماه ۱۳۰۸

مادہ واحدہ - مجلس شورای ملی عهدنامه اقامت و تجارت و بحری پیمائی

ایران و سوئد را کہ در ۲۰ اردیبهشت ۱۳۰۸ (۱۰ مه ۱۹۲۹) با امضاء رسیده و
مشمول بر بیست و دو مادہ و یک پروتکل اختتامیه است تصویب و اجازہ مبادله
نسخ صحہ شدہ آنرا بدولت میدهد .

این قانون کہ مشتمل بر یک مادہ و متن عهدنامه ضمیمہ است در جلسہ ششم
تیر ماه یکم هزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

عهدنامه اقامت و تجارت و بحری پیمائی

بین دولتین ایران و سوئد

اعلیحضرت شاهنشاه ایران از یکطرف و اعلیحضرت پادشاه سوئد از طرف دیگر
نظر باینکہ مایل اند شرایط اقامت اتباع ایران را در سوئد و اتباع سوئد را در ایران
تنظیم نمایند و عملیات اقتصادی و روابط تجارتنی بین مملکتین را توسعه دهند تصمیم به
انعقاد عهدنامه اقامت و تجارت و بحری پیمائی نموده و روی این مقصود نمایندگان
مختار خود را تعیین نمودند .

اعلیحضرت شاهنشاه ایران جناب مستطاب اجل میرزا محمدعلیخان فرزین کفیل
وزارت امور خارجه .

اعلیحضرت پادشاه سوئد مسیو کارل گر هاردفن هایدن اشتام وزیر مختار وایلچی
مخصوص دولت سوئد در ایران .

مشار الیہما پس از مبادله اختیار نامہ های خود کہ در کمال صحت و اعتبار بود
در مواد ذیل موافقت حاصل نمودند :

مادہ ۱ - - اتباع هر يك از دولتین متعاهدتین میتوانند آزادانه بخاك مملکت
متعاهد دیگر وارد و از آنجا خارج شده و در آن مسافرت و توقف و اقامت نمایند
با این شرط کہ موافق قوانین و نظامات جاریہ در خاک مزبور عمل نمایند
مشار الیہم از حمایت دائم قوانین و مصادر امور مملکتی نسبت به خود و اموال و
حقوق و منافعشان بهره مند خواهند شد و در تمام مسائل مذکورہ در این مادہ

از رفتاری که مادون رفتار معموله نسبت باتباع دول کامله الوداد نباشد بهره مند خواهند شد.

واضح است که مقررات مذکوره فوق موجب تجدید حقوق هیچ یک از دولتین متعاهدین نخواهد شد که در مواقع معینه بموجب حکم قضائی یا از لحاظ امنیت داخلی و خارجی مملکتی و یا انتظامات عمومی و یا بجهت معاونت عمومی یا انتظامات صحی و اخلاقی از صدور اجازه اقامت اتباع طرف متعاهد دیگر در خاک خود امتناع نمایند.

ماده ۲ - اتباع هر یک از دولتین متعاهدین حق دارند در خاک طرف متعاهد دیگر بهمان شرایطی که برای اتباع دول کامله الوداد مقرر است اموال منقول و غیر منقول تحصیل و تصرف نموده و بوسیله فروش و هدیه یا نقل و انتقال و یا از طریق ازدواج و ارثیه و ما ترک و یا بوسائل دیگری در آنها تصرف مالکانه بنمایند بعلاوه مشارالیهم آزادند اموالی که بطریق مذکوره در مقدمه این ماده بدست آوردند از مملکت خارج نمایند و در موارد مذکوره در فوق هیچگونه مالیات . حقوق و عوارض و تحدیداتی زیاد تر یا غیر از آنچه شامل اتباع دول کامله الوداد میباشد بآنها تعلق نمیگیرد.

ماده ۳ - اتباع هر یک از دولتین متعاهدین در خاک مملکت متعاهد دیگر از حیث اشتغال بهر گونه تجارت و صنعتی از همان امتیازات و معافیتها و مساعدتهائی که برای اتباع دول کامله الوداد شناخته شده و یا ملحوظ خواهد گردید بهره مند خواهند شد - مشارالیهم حق دارند بهمان شرایط و حدودی که برای اتباع دول کامله الوداد مقرر است بهر شغل و حرفه اشتغال ورزند مشروط بر آنکه شغل مزبور منحصراً باتباع داخله اختصاص نداشته و یا موضوع انحصارات دولتی یا انحصارات اعطائی از طرف دولت نباشد.

ماده ۴ - اتباع هر یک از دولتین متعاهدین در خاک دولت متعاهد دیگر نسبت به خود و اموال و حقوق و منافعشان و همچنین برای اشتغال بهر قسم تجارت و صنعتی مشمول هیچگونه عوارض و مالیات مستقیم و غیر مستقیم زیادتر یا غیر از آنچه از اتباع دول کامله الوداد مأخوذ میگردد نخواهند بود.

ماده ۵ - اتباع هر یک از طرفین متعاهدین در خاک مملکت متعاهد دیگر راجع بحفظ و حمایت خود و اموالشان در پیشگاه محاکم و مصادر امور مملکتی از همان رفتاریکه نسبت به اتباع داخله میشود بهره مند خواهند شد.

مشار الیهم مخصوصاً بدون هیچگونه مانعی بمحاکم دسترس داشته میتوانند در تحت همان شرایطی که برای اتباع داخله مقرر است ترافع نمایند مسائل راجعه بوجه الضمانه مخصوص خارجی ها و ارفاق قضائی مجانی و اوراق قضائی و غیر قضائی و استرداد مقصرین باید بموجب قرارداد مخصوص بین دولتین متعاهدین تنظیم گردد در مسائل مربوطه باحوال شخصیه اتباع دولت سوئد در ایران و اتباع دولت ایران در سوئد تابع قوانین مملکت متبوعه خود هستند.

ماده ۶ - منازل و کلیه اموال غیر منقوله دیگر اتباع هر یک از طرفین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر مورد دخول یا تفتیش واقع نخواهد شد مگر در تحت شرایط و مراسمی که بموجب قوانین و احکام و نظامات برای اتباع داخله مقرر است.

و همین طور نمیتوان دفاتر و اوراق و محاسباتی که در آنجا است تحت رسیدگی در آورده تفتیش نمود مگر بشرایط و مراسمی که در فوق مذکور شد.

ماده ۷ - از اتباع هر یک از طرفین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر نمیتوان سلب مالکیت نمود یا مشار الیهم را ولو موقت هم باشد از حق استفاده از اموال خودشان محروم داشت مگر بشرایط و در ازای غراماتی که در قوانین برای

اتباع داخله پیش بینی شده است.

ماده ۸ - اتباع هر يك از دولتين متعاهدتين در خاک مملکت متعاهد ديگر در مواقع صلح يا جنگ از قرضه های اجباری و هدایای مالی و همینطور کلیه مالیات ها از هر قسم که باشد و برای احتیاجات جنگی تحمیل شده باشند معاف هستند. مشارالیه همین طور از خدمت نظامی شخصی و اجباری و هر مالیات و عوارضی که بجای خدمات مذکوره وضع شده باشد معاف خواهند بود، راجع به صادرات و کلیه تحمیلات نظیر آن که برای احتیاجات قشونی مقرر شده باشد با مشار الیه هم مادون آنچه نسبت باتباع دول کامله الوداد معمول میگرد در رفتار نخواهد شد.

ماده ۹ - شرکتهای آنونیم و کلیه شرکتهای دیگری که منظور آن ها تجارت و یا انتفاع باشد از قبیل شرکتهای تجارتي و صنعتی و مالی و حمل و نقل و بیمه که مقرر شد کتی آن ها در خاک یکی از طرفین متعاهدین بوده و در آنجا مطابق قوانین مملکتی تأسیس و تابعیت آنها رسماً شناخته شده باشد در خاک طرف متعاهد دیگر نیز شناخته شده و در آنجا حق ترافع قضائی بعنوان مدعی و مدعی علیه خواهند داشت و با شرکتهای مزبوره از هر حیث و مخصوصاً از لحاظ عملیات مربوطه بخود و تحصیل و تصرف اموال منقول و غیر منقول و تصرفات مالکانه در آنها و همچنین راجع بمالیات همان رفتاری خواهد شد که نسبت بشرکتهای دول کامله الوداد معمول میگردد. و بعلاوه مقررات مواد ۵ و ۸ راجع باتباع دولتين متعاهدتين نسبت بشرکتهای مذکوره در فوق نیز برسم تشابه معمول و مجری خواهد بود.

ماده ۱۰ - دولتين متعاهدتين نسبت به واردات و صادرات مال التجاره طرفین هیچ قسم ممنوعیت ها یا تحدیداتی که در تحت همان شرایط نسبت بواردات و صادرات مال التجاره متشابه سایر ممالک معمول و مجری نباشد وضع ننموده و برقرار نخواهند

گذاشت معهداً ممنوعیتها یا تحدیدات ذیل در حکم انحراف از اصل معاهده کامله الوداد تلقی نخواهد شد:

الف - ممنوعیت ها یا تحدیدات برای انتظامات عمومی و امنیت داخلی و خارجی مملکت.

ب - ممنوعیت ها یا تحدیداتی که برای حفظ الصحه عمومی و یا بملاحظه حفاظت حیوانات یا نباتات مفیده در مقابل امراض و حشرات مضره و یا طفیلی و یا برای جلوگیری از فساد نسل و از بین رفتن جنس نباتات مفیده وضع شده باشد.

ج - ممنوعیت ها یا تحدیدات راجع بصادرات اسلحه و ذخائر و مهمات جنگی.

د - ممنوعیت ها یا تحدیداتی که شامل محصولات باشد که در تحت انحصار دولت بوده یا در تحت انحصار اعطائی از طرف دولت باشد.

ماده ۱۱ -

۱ - هر يك از دولتين متعاهدتين در باب حقوق ورودی و کلیه حقوق و مالیاتهای که بهر اسم و رسم در موقع ورود مال التجاره مأخوذ میگردد متعهد میشود که بمحصولات ارضی و صنعتی مملکت متعاهد دیگر همان حقوق گمرکی و کوئیفیسیان و سورتا کس و عوارض ورودی که عموماً به محصولات متشابه دول کامله الوداد تعلق گرفته یا خواهد گرفت فوراً و بدون شرطی معمول و مجری دارند.

۲ - دولتين متعاهدتين متقابلاً معامله دول کامله الوداد را راجع بحقوق خروجی و کلیه حقوق یا مالیات های که در موقع صدور امتعه تعلق میگیرد نسبت به یکدیگر مرعی خواهند داشت.

۳ - بعلاوه دولتين متعاهدتين متقابلاً متعهد میشوند که راجع به ترتیبات و مراسم گمرکی دروباک (حقوقی است که از مواد خام وارده بمملکت بطور امانت گرفته میشود که چنانچه همان مواد بصورت ساخته شده از مملکت خارج شود حقوق مزبور

مسترد گردد) و انبار گذاشتن مال التجاره و عملیاتی که نسبت با آنها می شود و حقوق و مالیات هائی که به آن ها تعلق می گیرد و همین طور در باب طرز تفتیش و تجزیه شیمیائی امتعه در گمرک و شرائط پرداخت حقوق و مالیات ها و تفسیر تعرفه گمرکی و ارسال مال التجاره وارد شده و صادر شده و ترانزیتی در گمرک معامله دولت کاملة الوداد را نسبت بیکدیگر بنمایند.

ماده ۱۲ - دولتین متعاهدین موافقتند که در باب تجارت فیما بین آنچه راجع به تصدیقنامه مبدأ است ترتیبات و مقررات قرارداد بین المللی تسهیل مراسم گمرکی امضا شده در ژنو مورخه ۳ نوامبر ۱۹۲۳ را مجری و معمول بدارند.

تصدیق صحت تصدیقنامه های مبدئیکه از طرف اداره گمرک یا اطاق تجارتي که برای این کار صلاحیت داشته باشند صادر شده باشد ضروری نیست در مواقعی که تصدیقنامه مبدأ را ادارات یا مؤسسات دیگری صادر نموده باشند دولت مملکتی که مال التجاره به آنجا وارد میشود حق دارد تقاضا نماید که این قسم تصدیقنامه های مبدأ از طرف نمایندگان سیاسی یا قنصلگری صالحه در محل ارسال تصدیق شده باشد این تصدیقات مجانی خواهد بود - ادارات مملکت مقصد حق دارند ترجمه فرانسه تصدیقنامه های مبدأ را بخواهند.

ماده ۱۳ - حقوق و مالیات های داخلی را که در خاک هر يك از طرفین متعاهدین بهر اسمی از مال التجاره در موقع تولید و تهیه و حمل و نقل و یا هنگام خرید و یا مصرف آن بفتح دولت یا ولایات و یا نواحی و یا اتحادیه ها مأخوذ میگردد و یا مأخوذ خواهد گردید نمی توان در تحت هیچ عنوانی از مال التجاره طرف متعاهد دیگر سنگین تر از میزانی دریافت کرد که به امتعه دول کاملة الوداد تعلق میگیرد.

ماده ۱۴ - اشخاص و یا شرکتهائیکه در سوئد اشتغال بامر تجارت و یا صنعت

دارند در ایران راجع بعلائم تجارتي و صنعتی با این شرط که مراسم مقرره این مملکت را مرعی دارند از همان حمایتی بهره مند خواهند گردید که نسبت بتجار یا صنعتگرانی که در ایران سکنی دارند معمول بوده و یا خواهد بود و همینطور اشخاص و یا شرکت هائیکه در ایران بامر تجارت و یا صنعت اشتغال دارند در سوئد راجع بعلائم تجارتي و صنعتی با این شرطیکه مراسم مقرره آن مملکت را مجری دارند از همان حمایتی بهره مند خواهند گردید که نسبت بتجار و صنعتگرانی که در سوئد سکنی دارند معمول بوده و یا معمول خواهد بود معهداً مقررات این ماده موجب نمیشود که طرفین متعاهدین ادعا نمایند که حمایت علائم مذکوره بیشتر و برای مدت طولانی تری باشد که در مملکت اصلی مقرر است.

ماده ۱۵ - دولتین متعاهدین متقابلاً در قسمت برانزیت اشخاص و اسباب و هر قبیل امتعه و هر قسم مرسولات و وسائط نقلیه معامله کاملة الوداد را نسبت به یکدیگر مرعی خواهند داشت معهداً ممنوعیت ها و تحدیدات ذیل که بر طبق اصول عمومی وضع و یا برقرار شده باشد در حکم انحراف از اصل معامله کاملة الوداد نخواهد بود.

۱ - ممنوعیتها و یا تحدیداتی که بملاحظه امنیت عمومی یا امنیت داخلی و یا خارجی مملکت وضع شده باشد.

۲ - ممنوعیتها یا تحدیداتی که بملاحظه حفظ الصحة عمومی یا حفظ حیوانات یا نباتات مفیده در مقابل امراض و هوام موزیه و حشرات طفیلی یا برای جلوگیری از فساد نسل یا از بین رفتن نباتات مفیده وضع شده باشد.

ماده ۱۶ - تجار یا صاحبان کارخانه و سایر صنعتگران اتباع یکی از دولتین متعاهدین و همینطور عمال تجارتي آن در خاک طرف متعاهد دیگر آنچه راجع بعملیات آنها و مخصوصاً در خصوص مالیات و تسهیلات گمرکی که شامل مسطورجات

است از همان رفتاریکه راجع به تجار و صاحبان کارخانه و صنعتگران و عمال تجارتمی دول کامله الوداد معمول است بهره مند خواهند شد .

درمواقعی که ارائه ورقه هویت برای عمال تجارتمی در یکی از دولتین متعاهدین تقاضا شود مقررات قرارداد بین المملی تسهیلات مراسم گمرکی که در سوم نوامبر ۱۹۲۳ در ژنو امضاء شده است معمول خواهد گردید معهدا و یزای ورقه مزبور از طرف قونسولگری یا ادارات دیگری لازم نخواهد بود .

ماده ۱۷ - کشتیهای سوئدی و محمولات آن در ایران و کشتیهای ایران و محمولات آن در سوئد از هر کجا که حرکت نموده باشند و مقصد آنها هر جا باشد و همینطور مبدأ و مقصد محمولات آنها هر کجا باشد از همان رفتار که نسبت بکشتیها و محمولات دول کامله الوداد ملحوظ میگردد بهره مند خواهند شد مقررات اینماده شامل کاپوتاز و امتیازاتی که دولتین متعاهدین نسبت بصید ماهی در آبهای خود مرعی میدارند و یا خواهند داشت نخواهد بود .

از اجازه ورود کشتیهای جنگی هر يك از طرفین متعاهدین در آبهای طرف متعاهد دیگر در این قرارداد بحثی نشده و تابع مقررات موضوعه مملکتی خواهد بود .

ماده ۱۸ - تابعیت کشتیهای هر يك از طرفین بر طبق اسناد و تصدیقنامه هائی که در این باب از ادارات صالحه دول متعاهد بر طبق قوانین و نظامات هر يك از دولتین صادر شده است تعیین میگردد .

اوراق تعیین حجم کشتی و همچنین اسناد مربوطه بتعیین حجم که از طرف یکی از دولتین متعاهدین صادر شده باشد از طرف دولت متعاهد دیگر بر طبق مقررات مخصوصی که ممکن است بین دولتین منعقد گردد شناخته میشود .

ماده ۱۹ - هر گاه کشتیهای طرفین متعاهدین در آبهای طرف متعاهد دیگر آسیبی دیده یا غرق شوند کشتی و محمولات آن از همان معافیت هائی که قوانین و

مقررات دولتین متقابلاً درمواقع نظیر آن برای کشتیها و محمولات خود مرعی میدارند بهره مند خواهند شد و به ناخدا و اعضاء کشتی چه نسبت بخوردشان و چه نسبت بکشتی و محمولات آن همان درجه مساعدت و حمایتی مبذول خواهد شد که نسبت باتباع داخله ملحوظ میگردد اشیائی که از کشتی آسیب دیده یا غرق شده نجات داده میشود از هر گونه حقوق و گمرک معاف خواهد بود مگر اینک اشیا مزبور برای مصرف داخلی بکار برده شود .

ماده ۲۰ - دولتین متعاهدین متقابلاً حق دارند نمایندگان قنسولی در پایتخت و شهرهای مهمی که این قبیل مأمورین خارجی مجاز باقامت هستند معین نمایند .

نمایندگان قنسولی که از طرف یکی از طرفین متعاهدین منصوب شده اند مطابق اصل معامله متقابله در خاک طرف متعاهد دیگر از کلیه مزایا و معافیتها و مصونیتها و حقوقی که برای نمایندگان قنسولی دول ثالثی شناخته شده و یا شناخته خواهد شد بهره مند خواهند گردید .

ماده ۲۱ - معامله دول کامله الوداد مذکور در این قرارداد شامل موارد ذیل نخواهد بود .

الف - مزایائی که یکی از طرفین متعاهدین بدول مجاور برای تسهیلات تجارت سرحدی داده و یا خواهد داد .

ب - مزایائی که دولت سوئد ممکن است بدولت دانمارک یا نروژ و یا بهر دوی آنها بدهد در صورتی که این مزایا را بهیچ دولت دیگر نداده باشد .

ج - تعهداتی که یکی از طرفین متعاهدین بموجب اتحاد گمرکی کرده و یا در آئیه خواهند کرد .

ماده ۲۲ - این عهدنامه بر طبق قانون اساسی هر يك از دولتین متعاهدین بتصویب خواهد رسید و مبادله نسخ مصوبه به اسرع اوقات ممکنه صورت خواهد گرفت

این قرار داد ۱۵ روز پس از مبادله نسخ مصوبه بموقع اجرا گذاشته میشود و مدت آن پنج سال است چنانچه ششماه قبل از انقضاء مدت مذکور در فوق این قرار داد فسخ نشود بطور ضمنی ادامه یافته و تا ششماه بعد از تاریخی که یکی از طرفین فسخ آنرا بطرف متعاقد دیگر اعلام نماید دارای اعتبار خواهد بود.

بنا بر مراتب فوق اختیار داران طرفین این قرار داد را امضاء و بمهر خود مهور نمودند.
 طهران ۱۰ مه ۱۹۲۹ - ۲۰ اردیبهشت ۱۳۰۸

پروتکل اختتامیه

در موقع امضای عهد نامه اقامت و تجارت و بحر پیمائی اختیار داران دولتین متعاهدتین در باب مقررات ذیل نیز که جزء لاینجزای عهدنامه است توافق حاصل نمود:
 راجع به ماده ۱ - مقررات ماده (۱) بهیچ وجه بمقرراتی که در هر یک از مملکتین در باب تذکره مجری بوده و یا خواهد بود و همچنین بمقرراتی که در باب حق اشتغال اتباع خارجه بکاروضع شده و یا بشود خالی وارد نخواهد آورد بعلاوه هیچیک از مقررات عهد نامه اقامت و تجارت و بحر پیمائی مانع نخواهد شد که هر یک از دولتین متعاهدتین در هر موقع مقرراتی برای تنظیم و یا منع مهاجرت به خاک خود وضع نماید مشروط بر آنکه این مقررات در حکم تبعیضی نباشد که بالاخص متوجه کلیه اتباع طرف متعاقد دیگر باشد.

راجع به ماده ۳ و ۹ - مقررات این عهد نامه نسبت به رفتار معامله کامله الوداد موجب نمیشود که یکی از طرفین متعاهدین باستناد آن از رفتاری که از لحاظ مالی برای احتراز از تأدیه مالیات مکرر در روابط خود با دولت نائلسی بموجب قرار داد خصوصی که موضوعش توزیع حق اخذ مالیات راجع بمواد مالیات بده باشد استفاده نماید.

بدیهی است مقررات این معاهده نمیتواند حق تقاضای مزایای خصوصی را بدهد که در ایران به شرکتهائی که عملیاتشان به موجب امتیازات خصوصی تعیین شده است اعطاء گردیده.

از طرف دیگر شرکتهای هر یک از دولتین متعاهدتین که شرایط اشتغالشان در خاک طرف متعاقد دیگر بر طبق امتیازات خصوصی تنظیم شده باشد مجاز نیستند برای مسائلی که در امتیاز نامه ذکر شده است مزایائی را که بموجب عهد نامه ها و قرار داد های جاریه یا ناشیه از معامله کامله الوداد اعطائی است تقاضا بنمایند.

راجع بماده ۲۰ - نمایندگان قنصلی که از طرف هر یک از دولتین متعاهدتین در خاک طرف متعاقد دیگر تعیین شده اند نمی توانند قبل از آن که اگر کواتور خود را از طرف دولت دیگر و بر تریبی که در مملکت مشار الیهما مقرر است دریافت نموده باشند بانجام مأموریت خود اشتغال ورزند.

و هر یک از دولتین متعاهدتین این حق را برای خود محفوظ میدارند که پس از این که قبلاً از مجرای سیاسی دلائل خود را بطرف متعاقد دیگر اعلام نمودند اگر کواتور صادره را مسترد دارند بدون آنکه بهیچوجه ملزم باثبات دلائل مزبوره بوده و یا آنکه مجبور باشند تصمیم خود را موکول بموافقیت طرف دیگر نمایند.

طهران دهم مه ۱۹۲۹ - ۲۰ اردی بهشت ۱۳۰۸

امضاء: محمد علی فرزین

امضاء: هایدن اشتام

اجازه مبادله عهد نامه اقامت و تجارت و بحر پیمائی منعقد بین دولتین ایران و سوئد بشرح فوق در جلسه ۶ تیر ماه ۱۳۰۸ داده شده است.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه مبادله عهدنامه مودت منعقدہ بین دولتین ایران و حجاز و نجد و ملحقات

مصوب ۱۹ دیماه ۱۳۰۸

ماده واحده - مجلس شورای ملی عهدنامه مودت را که مشتمل بر پنج ماده و در تاریخ دوم شهریور ماه ۱۳۰۸ بین دولتین ایران و حجاز و نجد و ملحقات آن امضاء شده تصویب و اجازه مبادله نسخ صحه شده آن را بدولت میدهد :
این قانون که مشتمل بر یک ماده و متن عهد نامه ضمیمه است در جلسه نوزدهم دیماه یکهزار و سیصد و هشت شمس بتصویب مجلس شورای ملی رسید .
رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

عهد نامه مودت بین مملکت ایران و مملکت حجاز و نجد و ملحقات آن

اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران از یکطرف

اعلیحضرت پادشاه حجاز و نجد و ملحقات آن از طرف دیگر باینکه بتأسیس روابط و دادیه بین مملکتین و تشدید مبانی آن مایل میباشدند و معتقدند که ایجاد مناسبات مذکوره موجب پیشرفت و باعث رفاه و آسایش ملتین است بانعقاد عهد نامه مودت تصمیم نموده و برای این مقصود اختیار داران خود را معین نمودند

اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران

جناب اشرف حاج مهدیقلیخان هدایت رئیس الوزراء

اعلیحضرت پادشاه حجاز و نجد و ملحقات آن

شیخ عبد الله الفضل و شیخ محمد عبد الرواف

اختیار داران فوق پس از ارائه آراء اعتبار نامه های خود که مطابق قاعده بود در

مواد ذیل موافقت حاصل نمودند .

ماده اول - بین مملکت شاهنشاهی ایران و مملکت حجاز و نجد و ملحقات آن و بین اتباع دولتین صلح خلل نا پذیر و دوستی صمیمانه دائمی برقرار خواهد بود و طرفین معظمین متعاهدین تمام مساعی خود را در ادامه و استحکام روابط مزبور مبذول خواهند داشت .

ماده دوم - نظر باینکه طرفین معظمین متعاهدین مایل هستند و حق دارند که وزرای مختار و قونسولهای خود را به ممالک یکدیگر اعزام نمایند لهذا موافقت نمودند که با نمایندگان هر یک از طرفین متعاهدین در مملکت طرف متعاقد دیگر بشرط معامله متقابله بر طبق قواعد و مرسوم حقوق عمومی بین المللی رفتار نمایند .

ماده سوم - هر یک از طرفین معظمین متعاهدین متعهد می شوند که اتباع طرف متعاقد دیگر را در مملکت خود از جمیع حقوق و مزایائی که اتباع دولت کامله الوداد از آن بهره مند میگرددند برخوردار سازند حکومت اعلیحضرت پادشاه حجاز و نجد و ملحقات آن متعهد میگردد که نسبت به حجاج ایرانی از هر حیث مثل سایر حجاجی که به بیت الله الحرام میروند معامله و رفتار نموده و اجازه ندهند که نسبت به حجاج ایرانی در ادای مناسک حج و فرائض دینی آنها هیچگونه مشکلاتی ایجاد شود و نیز تعهد مینمایند که وسائل امنیت و آسایش و اطمینان آنها را فراهم نمایند .

ماده چهارم - طرفین معظمین متعاهدین مایل هستند که در موقع مناسب به تکمیل مذاکرات و عقد قرارداد های سیاسی و تجاری و اقتصادی و غیره اقدام نمایند .

ماده پنجم - این عهد نامه در چهار نسخه عربی و فارسی بامضا رسیده و متن

فارسی و عربی هر دو دارای رسمیت و اعتبار واحد خواهد بود.

تهران بتاريخ دوم شهریور ۱۳۰۸ - مطابق ۱۸ ربیع الاول ۱۳۴۸

محل امضاء	محل امضاء	محل امضاء
مهديقلي	عبدالله الفضل	محمد عبدالرواف

اجازه مبادله عهدنامه مودت منعقدہ بین دولتین ایران و حجاز و نجد و ملحقات بشرح فوق در جلسه ۱۹ دیمه ۱۳۰۸ شمسی داده شده است.

رئیس مجلس شورای ملی : دادگر

قانون

اجازه مبادله عهد نامه مودت بین دولتین ایران و هلند

مصوب ۱۴ اردیبهشت ۱۳۰۹

ماده واحده - مجلس شورای ملی در جلسه ۱۴ اردیبهشت ماه ۱۳۰۹ عهدنامه مودت بین دولتین ایران و هلند که مشتمل بر چهار ماده و یک پروتکل اختتامیه و در تاریخ ۲۱ اسفند ماه ۱۳۰۸ (۱۲ مارس ۱۹۳۰) منعقد شده است تصویب نموده و اجازه مبادله نسخ صحه شده آنرا بدولت میدهد.

این قانون که مشتمل بر یک ماده و متن عهد نامه ضمیمه است در جلسه ۱۴ اردیبهشت ماه ۱۳۰۹ شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

عهد نامه مودت بین دولتین ایران و هلند

اعلیحضرت شاهنشاه ایران از یک طرف و علیا حضرت ملکه

هلند از طرف دیگر

چون بتحکیم روابط دوستی قدیمی بین مملکتین مایل میباشند بانعقاد معاهده

نامه مودت تصمیم نموده و برای این مقصود اختیار داران خود را معین نمودند.

اعلیحضرت شاهنشاه ایران

جناب میرزا محمد علیخان فرزین وزیر امور خارجه

علیا حضرت ملکه هلند

مسیو لیندرت پیه ترژون دود کر شارژدافر هلند در طهران

مشارالیهما پس از مبادله اختیارنامه های خود که آنها را صحیح و معتبر یافتند در مراتب ذیل موافقت حاصل نمودند.

ماده اول - بین دولتین ایران و هلند و اتباع مملکتین صلح خلل ناپذیر و دوستی صمیمانه دائمی برقرار خواهد بود.

ماده دوم - دولتین متعاهدین موافقت مینمایند که روابط سیاسی خود را برطبق اصول و معمول حقوق بین المللی ادامه داده و متفقند نسبت بنمایندگان سیاسی هر یک از طرفین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر بشرط معامله متقابله مطابق اصول و معمول حقوق عمومی بین المللی رفتار خواهد شد و در هر حال رفتار مزبور نباید مادون معامله باشد که نسبت به نمایندگان سیاسی دولت کامله الوداد میشود.

ماده سوم - طرفین متعاهدین موافقت دارند کلیه اختلافاتی را که بین آنها در موضوع اجرا یا تفسیر مقررات کلیه عهود و قرارداد های منعقدہ یا کلیه عهود و قرارداد هایی که بعداً منعقد خواهد گردید منجمله راجع بماده دوم این عهد نامه بظهور برسد و بوسیله سیاسی عادی در مدت متناسبی بطور دوستانه تصفیه آن ممکن نشده باشد بحکمیت رجوع نمایند.

این ترتیب در صورت لزوم برای تشخیص اینکه آیا اختلاف مربوط به تفسیر یا راجع باجرای عهود و قرارداد های مذکور میباشد نیز اعمال خواهد گردید حکم

محکمه حکمیت برای طرفین الزام آور است .
برای هر قضیه متنازع فیها محکمه حکمیت بنا بتقاضای یکی از طرفین متعاهدین
بترتیب ذیل تشکیل خواهد شد :

در ظرف سه ماه از تاریخ تبلیغ تقاضا هر يك از طرفین متعاهدین يك حکم که
ممکن است از اتباع خودش یا اتباع مملکت ثالثی انتخاب گردد تعیین خواهد نمود .
اگر در انقضای مدت سه ماه مزبور دولت مدعی علیها حکم خود را انتخاب
نموده باشد انتخاب حکم مزبور بنا بتقاضای دولت مدعی از طرف رئیس دیوان داوری
دائمی بین المللی از بین اتباع دولت مدعی علیها بعمل خواهد آمد در ظرف مدت دو
ماه دیگر (بعد از مدت سه ماه مذکور) طرفین راجع بمضمون قرارنامه حکمیت
توافق نظر حاصل و موضوع اختلاف را بمحکمه حکمیت ارجاع و صلاحیت محکمه
را معین و موارد اختلاف را مشخص و طریقه که باید برای تسویه امر اتخاذ شود
تعیین مینمایند چنانچه مدت دو ماه مزبور منقضی و طرفین راجع بقرارنامه حکمیت
موافقت نمایند ترتیب دادن آن بمحکمه محول خواهد شد که دولت مدعی به آن
مراجعه مینماید .

اگر حکمین در ترتیب دادن قرار نامه در ظرف مدت دو ماه از تاریخی که
این امر بعهد محکمه حکمیت محول شده بحصول توافق نظر نائل نشوند و یا نتوانند
اختلاف را در ظرف مدت متناسبی که باید در نظامنامه طرز حکمیت قید شده باشد
تسویه نمایند طرفین متعاهدین با موافقت نظر بیکدیگر سه حکم دیگر معین خواهند
کرد ولی این در صورتی است که موافقت نکرده باشند که متفقاً بیش از يك حکم
انتخاب نمایند این حکمها باید از اتباع يك یا چند دولت ثالث باشند چنانچه طرفین
در انتخاب حکمها یا حکم مذکور در ظرف مدت دو ماه از تاریخی که تقاضای
تعیین آن حکم یا حکمها بعمل آمده موافقت حاصل نمایند طرفین مشترکاً یا در

صورتی که در ظرف دو ماه بعد از آنهم تقاضای مشترک یکی از طرف آنها بعمل نیاید
هر يك از آنها که زودتر اقدام کند از رئیس دیوان داوری دائمی بین المللی تقاضا
خواهد نمود که سه حکم ثالث یا حکم ثالث را از اتباع دولت ثالثی معین نماید با
موافقت طرفین ممکن است صورتی از ممالک ثالثی که رئیس دیوان داوری دائمی
بین المللی باید حکم یا حکمهای ثالث را منحصرأ از اتباع آنها انتخاب نماید
بمشارالیه تسلیم گردد .

طرفین میتوانند راجع به تعیین سه حکم یا يك حکم ثالث برای مدت معینی
قبلاً بین خود قراری بدهند در صورتیکه مبادرت به تعیین سه یا يك حکم ثالث لازم
شود و قراری بین طرفین راجع بطرز عملی که باید بعد از تعیین حکم یا حکمهای
مزبور اتخاذ شود داده نشده باشد سه حکم متفقاً و در صورتیکه فقط يك حکم ثالث
باشد منقرداً به دو حکم اولیه ملحق شده و محکمه که باین نحو تشکیل شده طرز
عمل خود را معین کرده و بتسویه اختلاف اقدام مینماید .

کلیه تصمیمات محکمه حکمیت به اکثریت آراء اتخاذ میشود

برای هر اختلاف دیگری غیر از موارد اجرا یا تفسیر عهود یا قرار دادها که
ممکن نشده باشد بصورت رضایت بخش از مجرای عادی سیاسی حل و تسویه گردد
طرفین متعاهدین با احترام تعهداتی که بعنوان عضویت در جامعه ملل دارند موافقت
مینمایند که جز بترتیبات مسالمت آمیز برای تسویه امر تشبث ننمایند و در هر مورد
بوسیله قرار نامه مخصوصی طرز عملی را که بنظر آنها مناسبتر از همه باشد معین
خواهند نمود . بعلاوه طرفین متعاهدین موافقت دارند که وقتی هر دو بقرار داد
عمومی حکمیت مورخه ۲۶ سپتامبر ۱۹۲۸ یا پرتکل مربوطه بصلاحیت اجباری
دیوان داوری دائمی بین المللی مورخه ۱۶ دسامبر ۱۹۲۰ ملحق بشوند مواد قرارداد
عمومی و پرتکل مذکور با وجود مقررات این ماده در موقع اجرا میشود .

ماده ۴ - پس از تصویب این عهد نامه نسخ مصوبه آن هرچه زودتر مبادله خواهد شد و یکماه بعد از مبادله اسناد تصویب شده بموقع اجرا گذاشته میشود بنا علیهذا اختیار داران طرفین این عهد نامه را امضاء و بمهر خود مهور نمودند.

تهران - ۱۲ مارس ۱۹۳۰ (۲۱ اسفند ۱۳۰۸ شمسی)

امضاء - فرزین

امضاء - دکر

پرتکل اختتامیه

در موقع امضای عهد نامه مودت منعقدہ امروز بین دولتین ایران و هلند اختیار داران امضا کننده ذیل این اظهارات را که جزو لایتجزای عهد نامه میباشد نمودند.

نسبت بماده ۳ طرفین متعاهدین این حق را برای خود محفوظ میدارند که در انقضای مدت ده سال از تاریخ مبادله نسخ مصوبه این عهد نامه در مقررات ماده ۳ تجدید نظر نمایند چنانچه یکی از طرفین متعاهدین ۶ ماه قبل از انقضای مدت مزبور عدم میل خود را نسبت به بقای ماده ۳ اعلام بدارد ماده مزبور در موقع انقضای مدت ده سال مذکور از اعتبار ساقط خواهد شد ولی در صورتی که چنین اعلامی بعمل نیاید ماده مزبور برای مدت پنج سال دیگر مجری خواهد ماند و بهمین نحو پنج سال به پنجسال مداومت خواهد داشت.

تهران - ۱۲ مارس ۱۹۳۰ (۲۱ اسفند ۱۳۰۸ شمسی)

امضاء - محمد علی فرزین

امضاء - دکر

اجازه مبادله عهد نامه مودت بین دولتین ایران و هلند بشرح فوق در جلسه ۱۴ اردیبهشت ماه ۱۳۰۹ داده شده است. رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه مبادله عهد نامه مودت منعقدہ بین دولتین ایران و ایتالیا

مصوب ۱۴ اردیبهشت ماه ۱۳۰۹

ماده واحدہ - مجلس شورای ملی در جلسه ۱۴ اردیبهشت ماه ۱۳۰۹ عهدنامه مودت بین دولت ایران و دولت ایتالیا را که مشتمل بر چهار ماده و یک پرتکل اختتامیه میباشد و در تاریخ ۱۴ شهریور ماه ۱۳۰۸ (۵ سپتامبر ۱۹۲۹) بین دولتین مزبور منعقد و از طرف نمایندگان آنها امضاء شده است تصویب نموده و اجازه مبادله نسخ صحه شده آنرا بدولت میدهد.

این قانون که مشتمل بر یک ماده و متن عهد نامه ضمیمه است در جلسه ۱۴ اردیبهشت ماه ۱۳۰۹ شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

عهد نامه مودت بین دولت شاهنشاهی ایران و

دولت پادشاهی ایتالیا

اعلیحضرت شاهنشاه ایران و اعلیحضرت پادشاه ایتالیا نظر باینکه مایل هستند روابط دوستی قدیمی بین مملکتین را تحکیم نمایند بعقد عهد نامه مودت تصمیم نموده و برای این مقصود اختیار داران خود را معین نمودند.

اعلیحضرت شاهنشاه ایران - جناب اشرف آقای مهدیقلی خان هدایت

رئیس الوزراء

اعلیحضرت پادشاه ایتالیا - جناب ژولیو دائو وزیر مختار و ایلچی مخصوص

ایتالیا در تهران

ماده اول - بین دولتین ایران و ایتالیا و اتباع مملکتین صلح خلل ناپذیر و دوستی صمیمانه دائمی برقرار خواهد بود.

ماده دوم - دولتین متعاهدین موافقت مینمایند که روابط سیاسی و قونسولی خود را بر طبق اصول و معمول حقوق عمومی بین المللی ادامه دهند هر يك از طرفین متعاهدین نسبت بنمایندگان سیاسی و قونسولی یکدیگر مطابق اصول و معمول حقوق بین المللی رفتار خواهد نمود و در هر حال بشرط معامله متقابله رفتار مزبور نباید مادون معامله باشد که نسبت بنمایندگان سیاسی و قونسولی دولت کامله الوداد معمول میشود.

ماده سوم - طرفین متعاهدین موافقت مینمایند اختلافاتیرا که بین آنها بظهور میرسد و تصفیه آنها بطور دوستانه در مدت مناسبی بوسائل سیاسی عادی ممکن نگردد بطرز مسالمت کارانه تصفیه نمایند طرفین در هر مورد حق تعیین طرزى را که بنظر آنها موافق تر میرسد با موافقت نظر خاص طرف متعاهد برای خود محفوظ میدارند و نیز طرفین موافقت دارند که عند اللزوم با وجود مقرراتیکه مذکور شد اگر طرفین بيك فورمول عمومی که جامعه ملل توصیه مینماید ملحق گردند فورمول مزبور را برای تصفیه تمام اختلافاتیکه با آنها متناسب است اعمال نمایند.

ماده چهارم - این عهد نامه تصویب و مبادله نسخ مصوبه در اسرع اوقات ممکنه بعمل خواهد آمد این عهد نامه بمحض مبادله نسخ مصوبه بموقع اجرا گذاشته میشود. بناء علیهذا اختیار داران طرفین که کاملاً بدین امر مجاز میباشند این عهد نامه را امضاء و به مهر خود مهور نمودند - طهران ۵ سپتامبر ۱۹۲۹ -

(مهدیقلی) (ژولیودانئو)

پروتکل اختتامیه - در موقع امضای عهد نامه مودت منعقدہ امروز بین دولتین ایران و ایتالیا اختیارداران امضاء کنندہ این پروتکل اظهار ذیل را که جزء

لایتجزای خود عهد نامه میباشد نمودند. دولتین متعاهدین این حق را برای خود محفوظ میدارند که پس از آنکه ده سال از مبادله نسخ مصوبه عهد نامه مودت گذشت مقررات ماده ۳ عهد نامه مزبوره را مجدداً تحت مطالعه قرار دهند.

در طهران ۵ سپتامبر ۱۹۲۹ (مهدیقلی) (ژولیودانئو)

اجازه مبادله عهد نامه مودت بین دولتین ایران و ایتالیا بشرح فوق در جلسه ۱۴ اردی بهشت ماه ۱۳۰۹ داده شده است.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه مشارکت دولت ایران در عهدنامه تحریم جنگ

مصوب ۲۷ فروردین ماه ۱۳۰۸

ماده واحده - مجلس شورای ملی با در نظر گرفتن مراسله وزارت امور خارجه که در ۱۱ مهر ماه ۱۳۰۷ به نمایندہ دول متحده امریکا در طهران نوشته شده مشارکت دولت ایرای را در عهد نامه تحریم جنگ مورخه ۲۷ اوت ۱۹۲۸ منعقدہ پاریس مشتمل بر يك مقدمه و ۳ ماده تصویب و بدولت اجازه میدهد که سندالحاق ایران را بعهد نامه مذکورہ بدول متحده امریکا تسلیم نماید.

این قانون که مشتمل بر یکماده است در جلسه بیست و هشتم فروردین ماه یکهزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

تصویب قرار داد پستی عمومی و مقاوله نامه های مراسلات و جعبه های با قیمت و امانات پستی منعقد در کنگره پستی استکهلم

مصوب ۳ اردی بهشت ماه ۱۳۰۸

ماده واحده - مجلس شورای ملی قرار داد پستی عمومی و مقاوله نامه مراسلات و جعبه های با قیمت و مقاوله امانات پستی را که در تاریخ ۲۸ اوت ۱۹۲۴ مطابق پنجم سنبله ۱۳۰۳ در کنگره پستی استکهلم منعقد و بشرح ذیل تنظیم یافته تصویب مینماید.

اول - قرار داد پستی عمومی دارای ۸۰ ماده و پرتکل نهائی آن شامل ۱۲ ماده و نظامنامه اجرای قرار داد مزبور مشتمل بر هشتاد و شش ماده و برات القول نهائی آن حاوی ۳ ماده دوم - مقاوله نامه های راجع با امانات پستی دارای ۵۲ ماده و پروتکل نهائی آن شامل ۹ ماده و نظامنامه اجرای مقاوله نامه امانات پستی حاوی ۴۹ ماده پروتکل نهائی آن متضمن یکماده.

سوم - مقاوله نامه راجع بمرسولات و جعبه های با قیمت دارای ۳۳ ماده و پروتکل نهائی آن شامل یک ماده و نظامنامه اجرای مقاوله نامه مزبور مشتمل بر ۱۷ ماده:

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه سوم اردی بهشت ماه یکهزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

تصویب الحاق دولت ایران به پرتکل لیتونیف

مصوب ۶ تیر ماه ۱۳۰۸

ماده واحده - مجلس شورای ملی الحاق دولت ایران را به پرتکل لیتونیف

مورخه ۹ فوریه ۱۹۲۹ که مشتمل بر ۷ ماده میباشد و در ۱۴ فروردین ۱۳۰۸ دولت ایران شرکت خود را نسبت بآن اعلام داشته است تصویب می نماید. این قانون که مشتمل بر یکماده است در جلسه ششم تیر ماه یکهزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه الحاق دولت ایران به پرتکل ژنو مربوط بمنع استعمال گازهای

سمی و مواد میکروبی

مصوب ۹ تیر ماه ۱۳۰۸

ماده واحده - مجلس شورای ملی بدولت اجازه میدهد که الحاق دولت ایران را

به پروتکل ژنو ۱۷ ژوئن ۱۹۲۵ (۲۵ خرداد ماه ۱۳۰۴) مربوط بمنع استعمال گازهای سمی و مواد میکروبی اعلام دارد.

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه نهم تیر ماه یکهزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه مشارکت دولت ایران در مقررات کنفرانس تلگرافی

منعقد در بروکسل

مصوب ۱۶ آبانماه ۱۳۰۸

ماده واحده - مجلس شورای ملی شرکت دولت ایران را در مقررات کنفرانس تلگرافی که در سنه ۱۹۲۸ در بروکسل منعقد گردیده تصویب مینماید. این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه شانزدهم آبانماه یکهزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه مشارکت دولت ایران در مقررات کنفرانس تلگرافی بی سیم

منعقد در واشنگتن

مصوب ۱۶ آبانماه ۱۳۰۸

ماده واحده - مجلس شورای ملی شرکت دولت ایران را در مقررات کنفرانس تلگرافی بی سیم که در سنه ۱۹۲۷ میلادی در واشنگتن منعقد گردیده و مشتمل بر ۲۴ ماده است تصویب مینماید. این قانون که مشتمل بر یکماده است در جلسه شانزدهم آبانماه یکهزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

تصویب قرارداد پستی عمومی منعقد در کنگره پستی لندن

مصوب ۲۴ تیرماه ۱۳۰۹

ماده واحده - مجلس شورای ملی قرارداد پستی عمومی و مقاوله نامه مراسلات و جعبه های با قیمت و مقاوله نامه امانات پستی و مقاوله نامه بروات پستی را که در تاریخ ۲۸ ژوئن ۱۹۲۹ مطابق ۷ تیرماه ۱۳۰۸ در کنگره پستی لندن منعقد و بشرح ذیل تنظیم یافته تصویب مینماید.

اول - قرارداد پستی عمومی دارای ۸۱ ماده و پروتکل نهائی آن شامل ۱۴ ماده و نظامنامه اجرای قرارداد مزبور مشتمل بر ۹۳ ماده و پروتکل نهائی آن حاوی دو ماده و مقررات راجع به حمل و نقل مرسولات پستی از طریق هوا دارای ۲۹ ماده و پروتکل نهائی آن مشتمل بر یک ماده.

دوم - مقاوله نامه راجع بمراسلات و جعبه های با قیمت اظهار شده دارای سی و سه ماده و پروتکل نهائی آن مشتمل بر یک ماده و نظامنامه اجرای مقاوله نامه مذکور حاوی شانزده ماده.

سوم - مقاوله نامه راجع بامانات پستی دارای پنجاه و سه ماده و پروتکل نهائی آن مشتمل بر یازده ماده و نظامنامه اجرای مقاوله نامه مزبور حاوی پنجاه و سه ماده و مقررات راجع به حمل و نقل امانات پستی از طریق هوا شامل بیست و سه ماده.

چهارم - مقاوله نامه بروات پستی دارای سی و هفت ماده و نظامنامه اجرای مقاوله نامه مزبور مشتمل بر بیست ماده.

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه بیست و چهارم تیرماه ۱۳۰۹ شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید. رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

تصویب اساسنامه دیوان دائمی داوری بین المللی و پروتکل های مربوطه

بان و اجازه تسلیم اسناد مصدقه آنها بدار الانشاء جامعه ملل

مصوب ۱۹ مرداد ماه ۱۳۰۹

ماده واحده - مجلس شورای ملی اساسنامه دیوان دائمی داوری بین المللی

مورخه ۲۴ قوس ۱۲۹۹ (۱۶ دسامبر ۱۹۲۰) را که مشتمل بر شصت و چهار ماده

و همچنین پروتکل تجدید نظر در مواد آن را که در تاریخ ۲۳ شهریور ۱۳۰۸

(۱۴ سپتامبر ۱۹۲۹) در ژنو بامضا رسیده است بعلاوه پروتکل الحاق دول متحده

امریکای شمالی به پروتکل امضاء اساسنامه دیوان داوری بین المللی که عبارت از

هشت ماده میباشد و در تاریخ ۲۳ شهریور ماه ۱۳۰۸ (۱۴ سپتامبر ۱۹۲۹) در ژنو

امضاء شده تصویب و بدولت اجازه میدهد اسناد مصدقه آنها را بدار الانشاء جامعه

ملل تسلیم نماید.

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه نوزدهم مرداد ماه یکهزار

و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه الحاق دولت ایران بقرار داد بین المللی تسهیل مراسم گمرکی

مصوب ۴ شهریور ماه ۱۳۰۹

ماده واحده - مجلس شورای ملی بدولت اجازه میدهد الحاق قطعی ایران را

به قرار داد بین المللی تسهیل مراسم گمرکی منعقد در ژنو مورخه ۳ نوامبر ۱۹۲۳

(۲۵ خرداد ۱۳۰۲) که مشتمل بر سی و یک ماده و یک پروتکل اختتامیه میباشد

اطلاع دهد.

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه چهارم شهریور ماه یکهزار و سیصد و

نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

تصویب قرار داد عبور بارسلن و اساسنامه آزادی عبور و اجازه تسلیم

نسخ صححه شده آن به دار الانشاء جامعه ملل

مصوب ۱ مهر ماه ۱۳۰۹

ماده واحده - مجلس شورای ملی قرار داد عبور بارسلن را که مشتمل بر نه

ماده و همچنین اساسنامه آزادی عبور را که دارای پانزده ماده میباشد و در اول

ثور ۱۲۹۹ شمسی (۲۱ آوریل ۱۹۲۰) بامضاء رسیده است تصویب و بدولت اجازه

میدهد نسخ صححه شده آنرا بدار الانشاء جامعه ملل تسلیم نماید.

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه اول مهر ماه یکهزار و

سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسیده.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

تصویب قرارداد بین المللی برای جلوگیری از اشاعه و معامله

نشریات مستهجن و اجازه مبادله نسخ صححه شده آن

مصوب ۴ آبان ماه ۱۳۰۹

ماده واحده - مجلس شورای ملی قرارداد بین المللی برای جلوگیری از اشاعه

شماره ترتیب	شرح	صفحه
۱	قانون اجازه پرداخت سالی پنجهزار تومان علاوه بر حقوق معلمی بمسیو هس بعنوان مشاوره حقوق دوائر دولتی	۳۶۷
۲	قانون تمدید کنترات مسیواندره هس تبعه دولت فرانسه برای معلمی مدرسه حقوق	۳۶۷
۳	قانون تمدید کنترات مادام آندره هس تبعه دولت فرانسه برای مدیری و معلمی مدرسه دار المعلمات	۳۶۸
۴	قانون اجازه استخدام دوازده نفر معلم فرانسوی برای تکمیل و اصلاح مدارس متوسطه مرکز و ولایات	۳۶۹
۵	قانون اجازه پرداخت دویست و پنجاه تومان بعنوان کرایه منزل بهریك از دوازده نفر معلمین فرانسوی	۳۷۰
۶	قانون اجازه استخدام دكتر ملچارسکی لهستانی جهت مدیریت فنی و معلمی دندانسازی بمدت سه سال	۳۷۰
۷	قانون تمدید کنترات دو نفر معلم فرانسوی مدرسه حقوق برای مدت سه سال	۳۷۱
۸	قانون اجازه تمدید کنترات دكتر هانری اشترنك و مسیو هونل آلمانی و استخدام یکنفر معلم ریاضیات عالییه برای مدرسه صنعتی دولتی	۳۷۲
۹	قانون اجازه استخدام يك نفر مكاتیبین راننده كشتی جهت خدمات صحی بنادر جنوب از فرانسه	۳۷۳

شماره ترتیب	شرح	صفحه
۱۰	قانون تجدید کنترات مادموازل دكتر پن متخصصه در امراض نسوان	۳۷۴
۱۱	قانون اجازه استخدام یکنفر طبیبه متخصصه در امراض نسوان از اتباع دولت فرانسه	۳۷۴
۱۲	قانون تجدید کنترات دكتر گراندل تبعه دولت فرانسه برای ریاست قسمت فنی و اداری مؤسسه پاستور بمدت سه سال	۳۷۵
۱۳	قانون تجدید کنترات موریس بروسیه سر مهندس تلگراف بی سیم برای مدت دو سال	۳۷۶
۱۴	قانون استخدام مسیوبرژه مهندس الكتریسیته و مسیو گلریس مهندس مكاتیک تلگراف بی سیم بمدت دو سال	۳۷۷
۱۵	قانون تمدید کنترات مسیو كارول مهندس تبعه اتازونی	۳۷۸
۱۶	قانون اجازه تمدید کنترات مسیو كارول مهندس تبعه آمریکا بمدت یکسال	۳۷۸
۱۷	قانون اجازه استخدام مسیو وان در هولست بلژیکی برای مهندسی اداره راه آهن ایران بمدت ششماه	۳۷۹
۱۸	قانون اجازه استخدام آقای حیمه سوزوکی مهندس ژاپونی بسمت مهندسی اداره راه آهن برای مدت ششماه	۳۸۰
۱۹	قانون اجازه استخدام مهندسین و اعضاء فنی راه آهن از اتباع ممالک خارجی و اعطای سه میلیون تومان اعتبار برای مخارج	

شماره ترتیب	شرح	صفحه
۲۰	لازمه سال ۱۳۰۹ راه آهن بوزارت طرق و شوارع قانون اجازه استخدام چهار نفر کارگر متخصصین امور فلاحی از اتباع فرانسه	۳۸۱
۲۱	قانون اجازه استخدام چهار نفر کارگر متخصصین چای کاری از اتباع دولت چین	۳۸۲
۲۲	قانون اجازه استخدام یک نفر متخصص چایکاری از هلاند	۳۸۳
۲۳	قانون اجازه استخدام یک نفر کارگر متخصص عملیات مربوط بچای از چین	۳۸۴
۲۴	قانون اجازه استخدام یک نفر متخصص جنگل از فرانسه	۳۸۵
۲۵	قانون اجازه استخدام یک نفر متخصص حشره شناس	۳۸۶
۲۶	قانون اجازه استخدام یک نفر مهندس معدن و یک نفر شیمیست معدن از اتباع دولت آلمان	۳۸۶
۲۷	قانون اجازه استخدام رئیس محاسبات کل از اتباع دولت آلمان	۳۸۷
۲۸	قانون اجازه تجدید کنترات مسیود کر کر رئیس کل گمرکات برای مدت سه سال	۳۸۷
۲۹	قانون استخدام مسیو امیل واهر نکامف بلژیکی شیمیست اداره گمرکات و معلم رنگرزی مؤسسه قالی	۳۸۸
۳۰	قانون تمدید کنترات مسیو ماریو رویدا متخصص کاغذ سازی برای مدت دو ماه	۳۸۸
		۴۸۹

۵/۲

شماره ترتیب	شرح	صفحه
۳۱	قانون تمدید کنترات مسیو ماریو رویدا متخصص کاغذ سازی برای مدت یکماه و نیم	۳۹۰
۳۲	قانون استخدام مسیو اتوموزر تبعه آلمان جهة مدیریت فنی مطبعه مجلس	۳۹۰

ردیف	شرح	صفحه
۱	قانون مجازات	۱۳
۲	قانون مجازات	۱۴
۳	قانون مجازات	۱۵
۴	قانون مجازات	۱۶
۵	قانون مجازات	۱۷
۶	قانون مجازات	۱۸
۷	قانون مجازات	۱۹
۸	قانون مجازات	۲۰
۹	قانون مجازات	۲۱
۱۰	قانون مجازات	۲۲
۱۱	قانون مجازات	۲۳
۱۲	قانون مجازات	۲۴
۱۳	قانون مجازات	۲۵
۱۴	قانون مجازات	۲۶
۱۵	قانون مجازات	۲۷
۱۶	قانون مجازات	۲۸
۱۷	قانون مجازات	۲۹
۱۸	قانون مجازات	۳۰
۱۹	قانون مجازات	۳۱
۲۰	قانون مجازات	۳۲
۲۱	قانون مجازات	۳۳
۲۲	قانون مجازات	۳۴
۲۳	قانون مجازات	۳۵
۲۴	قانون مجازات	۳۶
۲۵	قانون مجازات	۳۷
۲۶	قانون مجازات	۳۸
۲۷	قانون مجازات	۳۹
۲۸	قانون مجازات	۴۰
۲۹	قانون مجازات	۴۱
۳۰	قانون مجازات	۴۲
۳۱	قانون مجازات	۴۳
۳۲	قانون مجازات	۴۴
۳۳	قانون مجازات	۴۵
۳۴	قانون مجازات	۴۶
۳۵	قانون مجازات	۴۷
۳۶	قانون مجازات	۴۸
۳۷	قانون مجازات	۴۹
۳۸	قانون مجازات	۵۰
۳۹	قانون مجازات	۵۱
۴۰	قانون مجازات	۵۲
۴۱	قانون مجازات	۵۳
۴۲	قانون مجازات	۵۴
۴۳	قانون مجازات	۵۵
۴۴	قانون مجازات	۵۶
۴۵	قانون مجازات	۵۷
۴۶	قانون مجازات	۵۸
۴۷	قانون مجازات	۵۹
۴۸	قانون مجازات	۶۰
۴۹	قانون مجازات	۶۱
۵۰	قانون مجازات	۶۲

قسمت چهارم
کنترا آنها

قانون

اجازه پرداخت سالی پنج هزار تومان علاوه بر حقوق
معلمی بمسئو هس بعنوان مشاوری حقوق دوائر دولتی

مصوب ۴ بهمن ماه ۱۳۰۷

ماده واحده - دولت مجاز است از تاریخ اول خرداد ماه ۱۳۰۷ تا مدت سه سال
در اداء خدماتی که مسیوهس تبعه فرانسه بعنوان مشاوری حقوق دوائر دولتی انجام
میدهد سالیانه مبلغ پنج هزار تومان علاوه بر حقوق معلمی که بموجب کنترا
جدا گانه دریافت میدارد در وجه مشار الیه بپردازد.
این قانون که مشتمل بر يك ماده است در جلسه چهارم بهمن ماه یک هزار و
سیصد و هفت شمس بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

تمدید کنتراات مسیوه اندر هس تبعه دولت فرانسه برای معلمی مدرسه حقوق
مصوب ۱۲ خرداد ماه ۱۳۰۸

ماده واحده - دولت مجاز است کنتراات مسیوه اندر هس تبعه دولت فرانسه را

برای ادامه معلمی مدرسه حقوق از ۱۵ خرداد ۱۳۰۸ تا مدت یکسال و یازده ماه و پانزده روز تمدید نموده علاوه بر سالی پنج هزار تومان که بر طبق قانون ۴ بهمن ۱۳۰۷ بمشار الیه پرداخته میشود سالی چهار هزار تومان بمشار الیه داده شود که جمعاً سالی نه هزار تومان دریافت خواهد نمود.

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه دوازدهم خردادماه یکهزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

تمدید کتترات مادام آندره هس تبعه دولت فرانسه برای

مدیریت و معلمی مدرسه دارالمعلمات

مصوب ۱۲ خرداد ماه ۱۳۰۸

ماده واحده - دولت مجاز است قرارداد استخدام مادام آندره هس تبعه دولت فرانسه را برای مدت یکسال و یازده ماه و پانزده روز از تاریخ پانزدهم خرداد ۱۳۰۸ بجهة مدیریت و معلمی مدرسه دارالمعلمات با سالی یک هزار و پانصد تومان حقوق بر طبق مقرر ت قانون ۱۷ حوت ۱۳۰۳ تجدید و تمدید نماید.

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه دوازدهم خرداد ماه یکهزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه استخدام دوازده نفر معلم فرانسوی برای تکمیل و اصلاح

مدارس متوسطه مرکز و ولایات

مصوب ۹ تیر ماه ۱۳۰۸

ماده واحده - وزارت معارف مجاز است برای تکمیل و اصلاح مدارس متوسطه مرکز و ولایات دوازده نفر معلم فرانسوی که صلاحیت آنها را دولت فرانسه تصدیق نماید مطابق شرایط ذیل استخدام کند.

ا - مدت استخدام دوازده نفر معلمین مذکور از ۱۵ شهریور ۱۳۰۸ برای مدت سه سال خواهد بود (حقوق از روز ورود بطهران محسوب خواهد شد).

ب - اعتبار حقوق سالیانه هر یک از معلمین مزبور از مبلغ ۲۶۰۰ تومان تجاوز نخواهد کرد و از محل اعتباریکه در بودجه ۱۳۰۸ وزارت معارف تصویب شده پرداخته خواهد شد.

ج - در موقع عزیمت بایران بهر یک از معلمین (۲۵۰) تومان خرج سفر از محل صرفه جوئی پنج ماه و نیم اول سال مؤسسات معارفی که در بودجه ۱۳۰۸ منظور گردیده است تأدیه خواهد شد.

د - در موقع ختم کتترات معلمین چنانچه استخدام آنها تجدید نشود بهر یک مبلغ (۲۵۰) تومان مخارج معاوت پرداخت میشود.

ه - وزارت معارف مجاز است سایر شرایط استخدام معلمین مذکور را مطابق قانون ۲۳ عقرب ۱۳۰۱ تعیین نموده و قرار داد مشار الیه را امضاء نماید.

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه نهم تیر ماه یک هزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید. رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه پرداخت دویست و پنجاه تومان بعنوان کرایه منزل

بهر يك از دوازده نفر معلمین فرانسوی

مصوب ۱۱ مهر ۱۳۰۸

ماده واحده - وزارت معارف مجاز است علاوه بر حقوقی که در قانون ۹ تیرماه ۱۳۰۸ برای استخدام دوازده نفر معلم فرانسوی منظور گردیده است در صورتی که مقتضی بداند بهر يك سالیانه دویست و پنجاه تومان از محل اعتبار مصوبه هذیه السنه مدارس متوسطه بابت کرایه منزل تأدیه نماید.

این قانون که مشتمل بر يك ماده است در جلسه یازدهم مهر ماه يك هزارو سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه استخدام دکتر ملچارسکی لهستانی جهت مدیریت فنی و معلمي

دندانسازی بمدت سه سال

مصوب ۱۲ دیماه ۱۳۰۸

ماده اول - دولت مجاز است دکتر فالک گوش ملچارسکی تبعه دولت لهستانرا از اول مهر ماه ۱۳۰۸ برای مدت سه سال بجهت مدیریت فنی و معلمي دندانسازی استخدام نماید.

ماده دوم - حقوق سالیانه دکتر فالک ملچارسکی بقرارذیل است که باقسط ماهیانه بشار الیه پرداخته خواهد شد.

سال اول - ماهی دویست و پنجاه تومان سالیانه سه هزار تومان .

سال دوم - ماهی سیصد تومان سالیانه سه هزار و ششصد تومان .

سال سوم - ماهی سیصد و پنجاه تومان سالیانه چهار هزار و دویست تومان .

ماده سوم - دولت میتواند در هر موقع با تأدیه سه ماه حقوق کنترات دکتر مزبور را فسخ نماید ولی اگر دکتر بمیل خود استعفاء داد از تاریخ استعفاء حق اخذ حقوق نخواهد داشت .

ماده چهارم - سایر شرایط استخدام دکتر ملچارسکی مطابق قانون ۲۳ عقرب ۱۳۰۱ راجع به کنترات اتباع خارجه خواهد بود .

این قانون که مشتمل بر چهارماده است در جلسه دوازدهم دی ماه يك هزارو سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

تمدید کنترات دو نفر معلم فرانسوی مدرسه حقوق برای مدت سه سال

مصوب ۱۲ مرداد ماه ۱۳۰۹

ماده اول - وزارت معارف مجاز است استخدام دو نفر معلم فرانسوی مدرسه حقوق را که بموجب قانون ۱۶ شهریور ۱۳۰۶ بتصویب رسیده از آخر خرداد ۱۳۰۹ برای مدت سه سال تمدید نماید .

ماده دوم - حقوق هر يك از معلمین مزبور در سال پنجهزار و چهار صد تومان است .

ماده سوم - وزارت معارف مجاز است سایر شرایط استخدام معلمین مزبور را

مطابق قانون استخدام اتباع خارجه مصوب ۲۳ عقرب ۱۳۰۱ تعیین و قرارداد آنها را امضاء نماید.

این قانون که مشتمل بر سه ماده است در جلسه دوازدهم امرداد ماه یکهزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - داد گر

قانون

اجازه تجدید کنترات دکتر هائری اشترنک و مسیوهونل آلمانی و استخدام

یککنفر معلم ریاضیات عالیہ برای مدرسه صنعتی دولتی

مصوب ۱۹ امرداد ماه ۱۳۰۹

ماده اول - وزارت معارف مجاز است قرارداد استخدام دکتر هائری اشترنک تبعه دولت آلمان مدیر و معلم مدرسه صنعتی دولتی را بعلاوه کنترات مسیوهونل استاد کار برای معاونت معلم آهنگری مدرسه مزبور را که بموجب قوانین مصوب ۱۶ شهریور ۱۳۰۶ تصویب شده است از تاریخ اول تیر ماه ۱۳۰۹ برای مدت سه سال تجدید نماید و یککنفر معلم ریاضیات عالیہ و ماشین آلات برای همین مدت استخدام نماید.

ماده دوم - حقوق مدیر و معلم مدرسه صنعتی در سال چهار هزار و هشتصد تومان و حقوق معلم ریاضیات عالیہ چهار هزار تومان و حقوق مسیوهونل استاد کار معاون معلم آهنگری دو هزار و صد و شصت تومان است که باقسط ماهیانہ دریافت خواهند کرد.

ماده سوم - در موقع ختم قرار داد در صورت عدم تجدید کنترات مبلغ چهار صد تومان بعنوان مخارج معاودت بوطن خود بدکتر هائری اشترنک و ششصد

تومان برای ایاب و ذهاب بمعلم ریاضیات عالیہ و دویست و پنجاه تومان برای معاودت بمسیوهونل استاد کار تأدیہ خواهد گردید.

ماده چهارم - در صورتیکه مدیر و معلمین مذکور شخصاً کنترات خود را فسخ نمایند حق دریافت مخارج معاودت را نخواهند داشت.

ماده پنجم - وزارت معارف مجاز است سایر شرایط و مقررات استخدام دکتر اشترنک و دو نفر معلم مزبور دیگر را مطابق قانون مصوب ۲۳ عقرب ۱۳۰۱ معین و کنترات مشارالیه را امضاء نماید.

این قانون که مشتمل بر پنج ماده است در جلسه نوزدهم امرداد ماه یکهزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - داد گر

قانون

اجازه استخدام یک نفر مکانیسین راننده کشتی جهت خدمات صحن

بنادر جنوب از فرانسه

مصوب ۱۳ دیماه ۱۳۰۷

ماده واحده - مجلس شورای ملی بوزارت داخله اجازه میدهد که برای اداره کردن و راندن یک فروند کشتی که برای انجام خدمات صحن بنادر جنوب خریداری شده است یککنفر مکانیسین راننده کشتی از فرانسه برای مدت سه سال با ماهی دویست تومان حقوق استخدام نماید حقوق متخصص مزبور که در سال دو هزار و چهار تومان است بعلاوه دویست و پنجاه تومان مخارج آمدن و دویست و پنجاه تومان مخارج مراجعت در انقضای کنترات از محل بودجه صحنه کل تأدیہ خواهد شد سایر شرایط کنترات

مطابق قانون ۲۳ عقرب ۱۳۰۱ از طرف وزارت داخله تهیه خواهد شد.
این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه سیزدهم دیماه یکهزار و سیصد و هفت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

تجدید کنترات ماد موازل دکترین متخصصه در امراض نسوان

مصوب ۲۸ شهریور ماه ۱۳۰۸

ماده واحد - مجلس شورای ملی بوزارت داخله اجازه میدهد که ماد موازل دکترین تبعه دولت فرانسه متخصصه در امراض نسوان را برای مدت یکسال از تاریخ اول مرداد ۱۳۰۸ با سالی دو هزار و چهار صد تومان حقوق استخدام نماید.
متخصصه مزبور در تحت تعلیمات صحیه کل مملکتی انجام خدمات مرجوعه خواهد نمود کنترات مشار الیه تابع مقررات قانون ۲۳ عقرب ۱۳۰۱ خواهد بود.
این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه بیست و هشتم شهریور ماه یکهزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه استخدام بکنفر طبییه متخصصه در امراض نسوان

از اتباع دولت فرانسه

مصوب ۲۹ مهر ماه ۱۳۰۹

ماده اول - مجلس شورای ملی بوزارت داخله اجازه میدهد که بکنفر طبییه

تبعه دولت فرانسه متخصصه در امراض نسوان جهت طبابت مریضخانه نسوان برای مدت سه سال از تاریخ امضای قرار داد باسالی سه هزار و ششصد تومان استخدام نماید
ماده دوم - برای مخارج ایاب و ذهاب طبیعه مذکور در حدود ششصد تومان بدولت اعتبار داده میشود.

ماده سوم - متخصصه مزبور مسئول رئیس صحیه کل مملکتی بوده و انجام خدمات مرجوعه خواهد نمود و سایر شرایط کنترات مشار الیه تابع مقررات قانون ۲۳ عقرب ۱۳۰۱ خواهد بود.

این قانون که مشتمل بر سه ماده است در جلسه ۲۹ مهر ماه یکهزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید. رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

تجدید کنترات دکتر گراندل تبعه دولت فرانسه برای ریاست قسمت فنی

و اداری مؤسسه پاستور بمدت سه سال

مصوب ۲۱ آذر ماه ۱۳۰۸

ماده اول - مجلس شورای ملی بوزارت داخله اجازه میدهد که کنترات آقای دکتر گراندل تبعه دولت فرانسه متخصص در کارهای میکروب شناسی را برای ریاست قسمت فنی و اداری مؤسسه پاستور ایران و تربیت مستخدمین فنی برای مؤسسه مزبور باسالی ۷۲۰۰ تومان از تاریخ ۲۵ فروردین ۱۳۰۹ برای مدت سه سال تجدید نماید - متخصص مزبور در تحت تعلیمات رئیس صحیه کل انجام خدمات مرجوعه را خواهد داد -

ماده دوم - برای مخارج مراجعت متخصص مزبور تا میزان پانصد تومان بدولت اعتبار داده میشود.

ماده سوم - سایر شرایط کنترات مشار الیه تابع مقررات قانون ۲۳ عقرب ۱۳۰۱ خواهد بود.

این قانون که مشتمل بر سه ماده است در جلسه بیست و یکم آذرماه یکهزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی: دادگر

قانون

تجدید کنترات موريس بروسيه سر مهندس تلگراف بی سیم

برای مدت دو سال

مصوب ۷ مهرماه ۱۳۰۸

ماده واحده - الف - مجلس شورای ملی بدولت اجازه میدهد کنترات مسیو موريس بروسيه تبعه دولت فرانسه را بسمت سر مهندس تلگراف بی سیم از تاریخ نهم مرداد ۱۳۰۸ با سالی ۴۲۰۰ تومان حقوق که باقسط ماهیانه پرداخته می شود برای مدت دو سال تجدید نماید و در موقع معاودت از ایران نیز مبلغ سیصد تومان بعنوان خرج سفر بمشارالیه پردازد.

ب - دولت در هر موقع میتواند کنترات مسیو بروسيه را با تأدیه سه ماه حقوق بمشار الیه فسخ نماید ولی چنانچه مسیو بروسيه مریض شود و باین جهت بیش از دو ماه از ادامه خدمت بازماند طرفین حق فسخ کنترات را داشته و در این صورت فقط حقوق دو ماه مدت کسالت باو پرداخته میشود.

ج - سایر شرایط کنترات مسیو بروسيه مطابق مقررات قانون ۲۳ عقرب ۱۳۰۱ راجع به کنترات متخصصین خارجه خواهد بود.

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه هفتم مهر ماه يك هزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی: دادگر

قانون

استخدام مسیو برژه مهندس الکتریسیته و مسیو گلرئیس مهندس

میکانیک تلگراف بی سیم بمدت دو سال

مصوب ۷ مهرماه ۱۳۰۸

ماده ۱ - دولت مجاز است مسیو برژه تبعه دولت فرانسه را برای مهندسی الکتریسیته از ۲۵ فروردین ۱۳۰۸ برای مدت دو سال و مسیو گلرئیس تبعه دولت سوئیس را برای مهندسی میکانیک تلگراف بی سیم بمدت دو سال از تاریخ اول فروردین ۱۳۰۸ کنترات نماید.

ماده ۲ - حقوق مسیو برژه سالیانه دو هزار و هفتصد تومان و حقوق مسیو گلرئیس سالیانه دو هزار و یکصد تومان خواهد بود که باقسط ماهیانه پرداخته میشود بعلاوه در موقع معاودت مسیو برژه سیصد تومان بعنوان خرج مسافرت بمشار الیه داده میشود.

ماده ۳ - دولت در هر موقع میتواند کنترات مسیو برژه و مسیو گلرئیس را فسخ نماید مشروط بر اینکه سه ماه حقوق آنها را تأدیه کند ولی چنانچه مشارالیهما مریض شده و باینجهت بیش از دو ماه از ادامه خدمت بازمانند طرفین حق فسخ کنترات را خواهند داشت و در این صورت فقط حقوق دو ماه مدت کسالت بآنها پرداخته میشود.

ماده ۴ - سایر شرایط کترات متخصصین مزبور مطابق مقررات قانون ۲۳
عقب ۱۳۰۱ راجع بمتخصصین خارجه خواهد بود.
این قانون که مشتمل بر چهار ماده است در جلسه هفتم مهر ماه يك هزار و سیصد و
هشت شمسی بتصویب مجلس شورای رسید. رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

تمدید کترات مستر کارول مهندس تبعه اتازونی

برای مدت یکسال

مصوب ۲۶ اردیبهشت ماه ۱۳۰۸

ماده واحده - وزارت فوائد عامه مجاز است که مستر س. ح. کارول مهندس
تبعه اتازونی امریکا را از ۷ دیماه ۱۳۰۷ برای مدت یکسال بسمت سرمهندسی و عضویت
هیئت نظارت و تفتیش راه آهن باسالی دوازده هزار تومان حقوق بعلاوه صدی ۱۵ این
مبلغ برای خانه و ائاثیه استخدام نماید و در موقع مسافرت در ایران عین مخارج مسافرت
را تأدیه و مخارج معاودت بامر بکار ابر طبق مخارجیکه برای آمدن داده شده است بپردازند.
این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه بیست و ششم اردیبهشت ماه
یکهزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه تمدید کترات مستر کارول مهندس تبعه امریکا بمدت یکسال

مصوب لیل ۶ اسفند ماه ۱۳۰۸

ماده واحده - وزارت فوائد عامه مجاز است مستر س. ح. کارول مهندس تبعه

دولت متحده امریکای شمالی را برای مدت یکسال از تاریخ ۸ دیماه ۱۳۰۸ لغایت ۷
دیماه ۱۳۰۹ با استفاده یکماه مرخصی از قرار پانزده هزار دلار حقوق سالیانه و صدی
پانزده حقوق مزبور بابت مخارج سکونت و سوخت و روشنائی استخدام نماید بعلاوه سه
هزار دلار بابت حقوق گذشته بمشارلیه تأدیه شود و برای مخارج مسافرت در ایران
روزی چهار تومان مقطوع و نیز مخارج مسافرت خود و خانمش را از ایران بامرینکا از محل
عایدات انحصار قند و شکر تأدیه نماید.

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه لیل ششم اسفند ماه یکهزار و سیصد و
هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.
رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه استخدام مسیووان در هولست بلژیکی برای مهندسی

اداره راه آهن ایران بمدت شش ماه

مصوب ۳۱ تیر ماه ۱۳۰۹

ماده اول - بوزارت طرق و شوارع اجازه داده میشود مسیو (وان در هولست)
مهندس بلژیکی را از تاریخ حرکت از بلژیک بمدت ششماه برای مهندسی اداره راه
آهن ایران استخدام نماید.

ماده دوم - حقوق مهندس مزبور در مدت ششماه یکهزار و چهار صد لیره انگلیسی
و مخارج آمدن مشارلیه تا ایران یکصد لیره و مخارج رفتن نیز یکصد لیره خواهد بود
که بانضمام مسافرتها بیکه در ایران برای انجام مأموریت خواهد گرد از محل انحصار
قند و شکر پرداخته خواهد شد.

ماده سوم - وزارت طرق و شوارع مجاز است سایر شرایط استخدام مهندس مزبور را بر طبق قانون ۲۳ عقرب ۱۳۰۱ تعیین و قرارداد استخدام او را امضاء نماید.
این قانون که مشتمل بر سه ماده است در جلسه سی و یکم تیر ماه یک هزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.
رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه استخدام آقای حجمه سوزوکی مهندس ژاپونی بسمت مهندسی

اداره راه آهن برای مدت ششماه

مصوب ۸ مهر ماه ۱۳۰۹

ماده اول - مجلس شورای ملی بوزارت طرق و شوارع اجازه میدهد که آقای حجمه سوزوکی مهندس ژاپونی را از تاریخ حرکت از ژاپون برای مدت شش ماه بسمت مهندسی اداره راه آهن استخدام نماید.

ماده دوم - حقوق مهندس مزبور از قرار ماهی دو بیست و چهل لیره انگلیسی و مخارج ایاب و ذهاب مشارالیه جمعاً پانصد لیره انگلیسی خواهد بود که از محل انحصار قند و شکر پرداخته خواهد شد.

ماده سوم - پس از ورود مهندس مزبور برای مدتی که در خدمت دولت است خانه مناسبی برای اقامت مشارالیه تهیه میشود و در صورتیکه تهیه خانه و اثاثیه با اختیار مهندس مزبور گذاشته شود ماهی یکصد و پنجاه تومان بابت کرایه خانه و اثاثیه از محل انحصار قند و شکر به مشارالیه پرداخته خواهد شد.

ماده چهارم - سایر شرایط و قرارداد استخدام مشارالیه مطابق قانون ۲۳

عقرب ۱۳۰۱ تعیین خواهد شد.

این قانون که مشتمل بر چهار ماده است در جلسه هشتم مهر ماه یک هزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.
رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه استخدام مهندسين و اعضاء فنی راه آهن از اتباع ممالك خارجي

و اعطای سه میلیون تومان اعتبار برای مخارج لازمه سال ۱۳۰۹ راه آهن

بوزارت طرق و شوارع

مصوب ۲۴ مهر ماه ۱۳۰۹

ماده واحده - بوزارت طرق اجازه داده میشود مهندسين و کمک مهندسين و اعضاء فنی و عمال دیگر کار را که برای کار راه آهن لازم باشد از اتباع ممالك فرانسه و امریکا و آلمان و بلژیک به مدتی که بیشتر از دو سال نباشد و حقوق سالیانه آنها جمعاً از صد و پنجاه هزار تومان در سال تجاوز نکند منتهی تا اول فروردین ۱۳۱۰ استخدام نماید و برای تکمیل ساختمان راه آهن و تمدید آن و سایر مخارج متعلقه به آن در سال ۱۳۰۹ سه میلیون تومان از محل عایدات انحصار قند و شکر بوزارت طرق اعتبار داده میشود.

این قانون که مشتمل بر يك ماده است در جلسه بیست و چهارم مهر ماه یک هزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه استخدام چهار نفر متخصصین امور فلاحتی از اتباع دولت فرانسه

مصوب ۱۶ خرداد ماه ۱۳۰۸

ماده ۱ - وزارت فوائد عامه مجاز است که چهار نفر متخصص فرانسوی که تخصص آنها را دولت فرانسه تصدیق نماید برای شعب ذیل از تاریخ حرکت بمدت پنجسال استخدام نماید:

۱ - یکنفر متخصص برای تدریس گیاه شناسی و تأسیس باغ نباتات و مطالعه کامل در خصوص کلیه نباتات صنعتی و طبی .

۲ - یکنفر برای تدریس و تعلیم باغبانی و مطالعه و اقدام در تربیت و اصلاح اشجار میوه .

۳ - یکنفر دکترا متخصص بیطار برای تدریس بیطاری و تربیت حیوانات در مدرسه فلاحت و نظارت فنی در قسمت مؤسسه تربیت حیوانات اهلی و ایلخی و مطالعه کامل در اصلاح و اختلاط و ایجاد نژاد حیوانات و در موقع لزوم کمک بمؤسسه دفع آفات حیوانی .

۴ - یکنفر دکترا بیطار متخصص در باکتریولوژی و سرم سازی برای ریاست مؤسسه دفع آفات حیوانی و تدریس و تعلیم باکتریولوژی در مدرسه فلاحت و تهیه سرم و واکسن در ایران و تربیت اعضاء فنی در قسمت مؤسسه دفع آفات حیوانی .

تبصره - وزارت فوائد عامه میتواند با اخطار سه ماه قبل از اختتام سال اول و همچنین پس از انقضای سال سوم کنترات هر یک از متخصصین فوق را فسخ نماید .

ماده ۲ - اعتبار سالیانه برای حقوق متخصصین مزبور در حدود مبلغ نوزده هزار تومان است که در بودجه ۱۳۰۸ منظور گردیده است بعلاوه محل سکونت بقدر

لزوم در محل برای هر یک از آنها تهیه خواهد شد و از صرفه جوئی که در هذه السنه از مبلغ اعتبار حقوق حاصل میشود تا میزان دو هزار تومان برای مخارج مسافرت مشارالیه از فرانسه بایران و بالعکس اعتبار داده میشود و در موقع مسافرت های داخلی برای انجام مأموریت روزی دو تومان مخارج اعاشه بهر یک تأدیه خواهد شد .

ماده ۳ - هر یک از متخصصین حق سالی یکماه مرخصی با استفاده از حقوق خواهند داشت ولی هیچوقت جمعاً بیش از سه ماه حق مرخصی ندارند وسایر شرایط فرعیه استخدام آنها مطابق مقررات قانون ۲۳ عقرب ۱۳۰۱ خواهد بود .

ماده ۴ - ماده سوم قانون ۲۳ بهمن ماه ۱۳۰۵ دایره اجازه استخدام متخصص امریکائی برای مؤسسه دفع آفات حیوانی ملغی خواهد بود .

این قانون که مشتمل بر چهار ماده است در جلسه شانزدهم خرداد ماه یکهزار و سیصد و هشت شمس بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه استخدام چهار نفر کارگر متخصص چای کاری

از اتباع دولت چین

مصوب ۱۶ خرداد ماه ۱۳۰۸

ماده ۱ - وزارت فوائد عامه مجاز است که چهار نفر کارگر متخصص از اتباع دولت چین را برای عملیات مربوطه بعمل آوردن چای برای مدت سه سال کنترات نماید ابتدای کنترات این چهار نفر از دهم اسفند ماه ۱۳۰۷ خواهد بود .

ماده ۲ - حقوق ماهیانه کارگران مذکور مبلغ یکصد و هشتاد تومان است و از محل بودجه سنوات مربوطه مؤسسه چای لاهیجان پرداخته خواهد شد بعلاوه

منزل و دوا و مساعدت طبی در موقع احتیاج جهة کارگران مزبور از طرف وزارت فوائد عامه تهیه خواهد شد و در صورتی که تهیه منزل و دوا و مساعدت طبی بعهده کارگران محول شود معادل صدی بیست حقوق سالیانه بهر يك از آنها داده خواهد شد.

ماده ۳ - برای مخارج مسافرت کارگران مزبور از شانکهای تا بایران و همچنین مخارج معاودت آنها از ایران تا شانکهای کلیتاً دو هزار تومان اعتبار بوزارت فوائد عامه داده میشود.

ماده ۴ - سایر شرایط استخدام کارگران مزبور بر طبق قانون ۲۳ عقرب ۱۳۰۱ راجع با استخدام اتباع خارجه تعیین و وزارت فوائد عامه کترات آن ها را امضاء خواهد نمود.

این قانون که مشتمل بر چهار ماده است در جلسه شانزدهم خرداد ماه یکهزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه استخدام دو نفر متخصص چایکار از هلاند

مصوب ۱۳ شهریور ماه ۱۳۰۹

ماده اول - مجلس شورای ملی بوزارت اقتصاد ملی اجازه میدهد که دو نفر متخصص جهة مطالعه توسعه و تکمیل فلاحت چای و امور مربوطه به چای کاری از اتباع دولت هلاند برای مدتی که حد اکثر آن متجاوز از شش ماه نباشد استخدام نماید.

ماده دوم - وزارت مالیه مجاز است تا دوازده هزار تومان برای پرداخت حقوق و مخارج مسافرت و غیره از اعتبار مؤسسات اقتصادی برای مصارف فوق با اختیار وزارت

اقتصاد ملی بگذارد.

ماده سوم - سایر شرایط استخدام متخصصین فوق مطابق مقررات قانون ۲۳ عقرب ۱۳۰۱ خواهد بود.

این قانون که مشتمل بر سه ماده است در جلسه سیزدهم شهریور ماه یکهزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه استخدام یک نفر کارگر متخصص عملیات مربوطه بچای از چین

مصوب ۱۶ شهریور ماه ۱۳۰۹

ماده اول - بوزارت اقتصاد ملی اجازه داده میشود که یک نفر کارگر متخصص چینی از تاریخ تصویب این قانون الی مدت دو سال برای عملیات مربوطه بعمل آوردن چای و ساختن آلات و ادوات دستی تهیه چای کترات نماید.

ماده دوم - وزارت اقتصاد ملی مجاز است مبلغ هشتاد دلار اجرت ماهیانه کارگر فنی مذکور در ماده (۱) را از محل بودجه مؤسسه چای لاهیجان بپردازد.

ماده سوم - برای مخارج ایاب و ذهاب مستخدم مزبور تا مبلغ پانصد تومان بوزارت اقتصاد ملی اعتبار داده میشود.

ماده چهارم - وزارت اقتصاد ملی مجاز است سایر شرایط استخدام کارگر فنی مزبور را بر طبق قانون استخدام اتباع خارجه مصوب ۲۳ عقرب ۱۳۰۱ تعیین و قرار داد او را امضا نماید.

این قانون که مشتمل بر چهار ماده است در جلسه شانزدهم شهریور ماه یکهزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه استخدام یکنفر متخصص جنگل از فرانسه

مصوب ۱۶ شهریور ماه ۱۳۰۹

ماده واحده - مجلس شورای ملی بوزارت اقتصاد ملی اجازه میدهد یکنفر

متخصص جنگل از اتباع دولت جمهوری فرانسه جهت امور مربوطه به جنگل ها برای مدت سه سال با حقوقی که سالیانه از هفت هزار دلار تجاوز ننماید استخدام نماید و مخارج ایاب و ذهاب متخصص مزبور از یکهزار تومان تجاوز نخواهد نمود و همچنین روزی سه تومان فوق العاده اعاشه در موقع مسافرت علاوه بر تهیه وسائل نقلیه بمشار الیه پرداخته شود و سایر شرایط مطابق مقررات قانون ۲۳ عقرب ۱۳۰۱ خواهد بود.

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه شانزدهم شهریور ماه یکهزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه استخدام یکنفر متخصص حشره شناس

مصوب ۱۳ آبانماه ۱۳۰۹

ماده واحده - مجلس شورای ملی بوزارت اقتصاد ملی اجازه میدهد یکنفر

متخصص حشره شناس از اتباع دولت فرانسه یا آلمان و یا لهستان برای مدت سه سال با حقوقی که سالیانه از شش هزار دلار تجاوز ننماید استخدام کند. مخارج ایاب و ذهاب متخصص مزبور از پانصد دلار متجاوز نخواهد بود و همچنین روزی

سه تومان فوق العاده اشافه در موقع مسافرت علاوه بر تهیه وسائل نقلیه بمشار الیه پرداخته میشود سایر شرایط مطابق مقررات قانون ۲۳ عقرب ۱۳۰۱ خواهد بود.

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه سیزدهم آبانماه یکهزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه استخدام یکنفر مهندس معدن و یکنفر شیمیست معدن از اتباع

دولت آلمان

مصوب ۱۲ آبانماه ۱۳۰۹

ماده واحده - وزارت اقتصاد ملی مجاز است یکنفر مهندس معدن و یکنفر شیمیست معدن برای مدت دو سال بجهت تفتیش و استخراج معادن با شرایط مقرر

در قانون ۲۳ عقرب ۱۳۰۱ از تبعه دولت آلمان استخدام کند - حقوق مشار الیهما جمعاً بیش از سالی پانزده هزار و دویست دلار و مخارج مسافرت هر یک از آنها ذهاباً و ایاباً از پانصد دلار و مخارج منزل و اثاثیه زیاده از سالی دو هزار تومان نخواهد بود.

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه دوازدهم آبانماه یکهزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه استخدام رئیس محاسبات کل از اتباع آلمان

مصوب ۱۶ آبانماه ۱۳۰۸

ماده واحده - مجلس شورای ملی تصویب مینماید استخدام یک نفر رئیس

محاسبات کل که بموجب قانون مصوب ۱۶ بهمن ماه ۱۳۰۶ مقرر گردیده است از اتباع آلمان انجام گیرد.

این قانون که مشتمل بر یکماده است در جلسه شانزدهم آبانماه یکهزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه تجدید کترات مسیو دکر کر رئیس کل گمرکات برای مدت سه سال

مصوب ۵ دیماه ۱۳۰۸

ماده واحده - بدولت اجازه داده میشود که از اول فروردین ۱۳۰۹ تا مدت سه سال کترات مسیو دکر کر بلژیکی را برای ریاست کل گمرکات تجدید کند حقوق سالیانه مأمور مزبور ده هزار تومان خواهد بود. سایر شرایط آن بر طبق قانون مصوبه لیله ۲۲ اسفند ماه ۱۳۰۶ میباشد.

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه پنجم دیماه یکهزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

استخدام مسیو امیل واهر نکامف بلژیکی شیمیست اداره گمرکات

و معلم رنگرزی مؤسسه قالی

مصوب ۱۱ خرداد ماه ۱۳۰۹

ماده اول - مجلس شورای ملی بدولت اجازه میدهد مسیو امیل واهر نکامف

را بسمت شیمیست اداره گمرکات و برای تربیت شاگردان و کارگران در شعبه رنگرزی مؤسسه قالی برای مدت دو سال از تاریخ تصویب این قانون استخدام نماید.

ماده دوم - حداکثر حقوق سالیانه شیمیست مزبور چهار هزار و هشتصد تومان است که از محل بودجه اداره گمرکات پرداخته خواهد شد.

ماده سوم - ساعات دروس و تعلیمات متخصص مزبور را دولت معین نموده و سایر شرایط استخدام مسیو واهر نکامف عیناً مطابق کترات سایر مستخدمین بلژیکی گمرکات خواهد بود که بموجب قانون ۲۴ خرداد ماه ۱۳۰۴ معین گردیده است.

این قانون که مشتمل بر سه ماده است در جلسه یازدهم خرداد ماه یکهزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

تمدید کترات مسیو ماریو رویویدا متخصص کاغذ سازی برای مدت دو ماه

مصوب ۴ بهمن ماه ۱۳۰۷

ماده واحده - مجلس شورای ملی با اداره مباشرت اجازه میدهد که قرار داد

استخدام مسیو ماریو رویویدا متخصص کاغذ سازی را از تاریخ ۱۷ بهمن ۱۳۰۷ تا

۱۷ فروردین ماه ۱۳۰۸ از قرار ماهی پانصد تومان با رعایت تمام مقررات قرار داد

فعلی استخدام مشارالیه امتداد داده و وجوه مذکور را از محل سرمایه کاغذ سازی

تأدیه نماید.

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه چهارم بهمن ماه یکهزار و

سیصد و هفت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

تمدید کتبات مسیو ماریو رويدا متخصص کاغذ سازی برای مدت

يك ماه و نیم

مصوب ۱۵ اردی بهشت ماه ۱۳۰۸

ماده واحده - مجلس شورای ملی بداره مباشرت اجازه میدهد که قرارداد استخدام مسیو ماریو رويدا متخصص کاغذ سازی را از تاریخ بیست و پنجم فروردین ۱۳۰۸ بمدت یکماه و نیم بمبلغ هفتصد و پنجاه تومان با رعایت تمام مقررات قرار داد سابق مشار الیه (باستثنای مخارج مراجعت که پرداخته شده است) امتداد داده و مبلغ مذکور را از محل سرمایه کاغذ سازی تأدیه نماید.

این قانون که مشتمل بر يك ماده است در جلسه یازدهم اردی بهشت ماه یکهزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

استخدام مسیو اتو موزر تبعه آلمان جهة مدیریت فنی مطبعه مجلس

مصوب ۲ اردیبهشت ماه ۱۳۰۹

ماده اول - اداره مباشرت مجلس شورای ملی مجاز است مسیو اتو موزر تبعه آلمان مقیم فعلی طهران را از ۱۲ فروردین ۱۳۰۹ مطابق اول ماه آوریل ۱۹۳۰ بمدت يك سال شمسی برای مدیریت فنی مطبعه مجلس استخدام نماید.

ماده دوم - حقوق يك ساله مشار الیه چهار هزار و دوست تومان خواهد بود که در آخر هر ماه شمسی سیصد و پنجاه تومان تأدیه شود.

ماده سوم - بعد از انقضای مدت مبلغ دوست تومان مخارج بازگشت مشار الیه منظور خواهد شد.

ماده چهارم - در صورتی که مسیو اتو موزر باقی این کتبات قبل از انقضای مدت خدمت وفات باید فقط مبلغ سیصد تومان به عیال او پرداخته خواهد شد.

ماده پنجم - محل سکونت مشار الیه در طهران در خانه متعلق به مجلس شورای ملی که سابقاً با لوازم آن برسم امانت به مشار الیه واگذار شده در آخر مدت مکلف است خانه و اثاثیه را عیناً رد نماید.

ماده ششم - اداره مباشرت مجلس مجاز است بر طبق ماده دوم قانون کتبات مستخدمین خارجه مصوبه ۲۳ عقرب ۱۳۰۱ سایر شرایط را تعیین و کتبات را امضاء نماید.

این قانون که مشتمل برشش ماده است در جلسه دوم اردی بهشت ماه یکهزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

شماره ترتیب	شرح	صفحه
الف - بودجه ها		
۱	قانون متمم بودجه سنه یکهزار و سیصد و هفت شمسی مجلس شورای ملی	۳۹۳
۲	قانون بودجه یکساله ۱۳۰۸ شمسی مجلس شورای ملی	۳۹۴
۳	قانون اجازه استرداد وجوه اختصاصی جهت احداث کارخانه کاغذ سازی بوزارت مالیه	۴۰۷
۴	قانون بودجه یکساله ۱۳۰۸ مملکتی	۴۰۷
۵	قانون تفریح بودجه یکساله یکهزار و سیصد و شش شمسی مجلس شورای ملی	۴۱۵
۶	قانون اجازه پرداخت بودجه های بلدییه ها از ابتدای سال ۱۳۰۸	۴۱۷
۷	قانون تفسیر تبصره اول قانون اعتبارات بلدییه ها راجع به مخارج دفتری	۴۲۷
۸	قانون بودجه یکساله یکهزار و سیصد و نه شمسی مجلس شورای ملی	۴۲۷
۹	قانون تفریح بودجه یکساله یکهزار و سیصد و هفت شمسی مجلس شورای ملی	۴۴۵
۱۰	قانون بودجه سال ۱۳۰۹ کل مملکتی	۴۴۷
۱۱	قانون اجازه نقل و انتقال اعتبارات بودجه ۱۳۰۹ وزارت مالیه	

شماره ترتیب	شرح	صفحه
	بوزیر فعلی مالیه	۴۵۴
۱۲	قانون متمم بودجه سال ۱۳۰۹ مملکتی	۴۵۵
۱۳	قانون اجازه پرداخت مبلغ ده هزار تومان از صرفه جوئی بودجه ۱۳۰۸ و ۱۳۰۹ مجلس شورای ملی برای تکمیل ساختمان مقبره حکیم فردوسی	۴۶۰
۱۴	قانون تفریح بودجه یکساله یکهزار و سیصد و هشت شمسی مجلس شورای ملی	۴۶۱
ب- اعتبارات		
۱۵	قانون بیست و پنجهزار تومان اعتبار برای سیم کشی خطوط تلگرافی جدید بلوچستان	۴۶۳
۱۶	قانون اجازه پرداخت تفاوت خرج ایاب و ذهاب صاحبمنصبان بحری ایطالیائی و اعتبار برای خرج منزل و اتومبیل و مسافرت آنها	۴۶۳
۱۷	قانون اجازه پرداخت ۳۲۳۳۷ تومان برای تصفیه تعهدات وزارت پست و تلگراف راجع بسیم کشی خط خرم آباد و دزفول و سایر مخارج مربوط بآن	۴۶۴
۱۸	قانون اجازه پرداخت کسر حقوق ماهیانه ایالت آذربایجان و تفاوت حقوق ماهیانه معاونت آنجا در سال ۱۳۰۶	۴۶۵
۱۹	قانون اجازه پرداخت سی هزار تومان بعنوان اعتبار متحرك	

شماره ترتیب	شرح	صفحه
	بوزارت پست و تلگراف برای تهیه مصالح سیم کشی ۱۳۰۸	۴۶۶
۲۰	قانون اجازه پرداخت کسر حقوق حکومت مازندران	۴۶۶
۲۱	قانون اجازه پرداخت دو فقره اعتبار ۱۳۰۶ و اعتبارات اضافی ۱۳۰۷ وزارت تعدلیه	۴۶۷
۲۲	قانون شصت و چهار هزار تومان اعتبار اضافی برای پرداخت مخارج پایان خدمت مستخدمین آمریکائی	۴۶۸
۲۳	قانون اعتبار اضافی برای پرداخت بقیه حقوق سال ۱۳۰۷ منتظرین خدمت و تعیین طرز پرداخت حقوق انتظار خدمت از سال ۱۳۰۸	۴۶۹
۲۴	قانون اجازه احتساب قیمت مصالح عمارت دولتی شیراز بابت مصارف بنای جدید نظمیه	۴۷۰
۲۵	قانون اجازه پرداخت کسر مخارج سیم کشی مسجد سلیمان	۴۷۰
۲۶	قانون اجازه پرداخت دو بست و چهل هزار تومان در وجه بلدیة طهران برای خیابان سازی	۴۷۱
۲۷	قانون پانزده هزار تومان اعتبار برای تهیه اثاثیه محابس مرکز وولایات و خرید سگ معلم	۴۷۱
۲۸	قانون بیست و پنج هزار تومان اعتبار برای کمک و اعانت بساکنین نقاط خراسان که در اثر زلزله مصیبت دیده اند	۴۷۲
۲۹	قانون اجازه پرداخت مبلغ ۲۱۰۴۳ تومان برای خرید کابل	

شماره ترتیب	شرح	صفحه
	وسیم کشی خطوط اهواز و بساتین و خواف و کاریز	۴۷۳
۳۰	قانون تخصیص یکصد هزار تومان برای دفع ملخ	۴۷۳
۳۱	قانون اجازه تهیه قرضه از بانک ملی باسم بلدیةها	۴۷۴
۳۲	قانون پانزده هزار تومان اعتبار برای ساختمان سد قزوین	۴۷۴
۳۳	قانون تخصیص چهار هزار و پانصد تومان عوائد سابق مدرسه علوم سیاسی برای تهیه کتاب جهة مدرسه حقوق و سیاسی	۴۷۵
۳۴	قانون اجازه پرداخت مبلغ یک هزار تومان بابت بقیه مخارج ساختمان اداره پست و تلگراف کرمانشاهان	۴۷۵
۳۵	قانون اجازه پرداخت شش هزار تومان اعتبار مصوب و منظور در بودجه ۱۳۰۸ وزارت پست و تلگراف برای کسر خرج و مخارج اعزام ۱۸ نفر محصلین بی سیم و تلگرافچی	۴۷۶
۳۶	قانون اجازه احتساب مبلغ دو هزار تومان مخارج ضروری حوزه قشقائی در ۱۳۰۷ از محل صرفه جوئیهای سنه مزبوره	۴۷۶
۳۷	قانون اجازه پرداخت پنجاه هزار تومان برای قطع دعاوی طایفه پشت دری اتباع دولت عراق	۴۷۷
۳۸	قانون اجازه پرداخت حقوق و مخارج مأمورین اضافی نظمیة آبادان و مسجد سلیمان در سنه ۱۳۰۸	۴۷۷

شماره ترتیب	شرح	صفحه
۳۹	قانون اعتبار برای تعمیرات و دیوار سازی سمت غربی خیابان باب همایون	۴۸۰
۴۰	قانون اجازه پرداخت یکصد و نه هزار تومان برای مخارج دفع ملخ	۴۸۰
۴۱	قانون اجازه انتقال سه هزار تومان از اعتبارات بودجه سال ۱۳۰۷ وزارت فوائد عامه ببودجه سنه ۱۳۰۷ اداره نظمی	۴۸۱
۴۲	قانون اجازه پرداخت بیست و پنج هزار تومان بکمپانی یونکرس از محل عایدات ۱۳۰۸ پست هوائی	۴۸۱
۴۳	قانون دوست هزار تومان اعتبار از محل وجوه انحصار قند و شکر برای نگاهداری و اداره کردن خطوط راه آهن	۴۸۲
۴۴	قانون اجازه پرداخت اضافه مخارج محصلین راه آهن و معادن	۴۸۲
۴۵	قانون اجازه پرداخت دوازده هزار تومان کسر مخارج محصلین عملی راه آهن	۴۸۳
۴۶	قانون اجازه پرداخت چهارصد و بیست و پنج هزار تومان برای مخارج تکمیل و ساختمان راه منصوریه بشمشک	۴۸۳
۴۷	قانون اعتبار جهت تأمین و احتساب وجوهی که علاوه بر اعتبار سجل احوال در سنوات ۱۳۰۵ و ۱۳۰۶ پرداخت شده	۴۸۴
۴۸	قانون اجازه ایجاد وجه متحرکی برای احتیاجات خزانه داری کل بوسیله اخذ مساعده از بانک ملی	۴۸۴

شماره ترتیب	شرح	صفحه
۴۹	قانون اجازه پرداخت کسر مخارج دائره سیاسی اداره نظمی	۴۸۵
۵۰	قانون اجازه پرداخت یکصد هزار تومان اعتبار اضافی از محل ذخیره مملکتی برای عمران لرستان و سکنی دادن الوار	۴۸۵
۵۱	قانون اجازه تأمین حقوق گمرکی و سایر عوارض مواد شیمیائی وارده بوسیله مأمورین دولت شوروی از صرفه جوئی بودجه ۱۳۰۷ وزارت فوائد عامه	۴۸۶
۵۲	قانون اجازه تخصیص عوائد حاصله از مدارس فنی و طب و دندانسازی با احتیاجات مدارس مزبوره	۴۸۶
۵۳	قانون راجع بده هزار تومان سرمایه انتفاعی مطبعه مجلس	۴۸۷
۵۴	قانون تفریغ محاسبه سرمایه کاغذ سازی	۴۸۷
۵۵	قانون اجازه تأدیه مخارج دستگیری دوست محمد خان و کسر مخارج محبوسین نظمی مرکر و ولایات	۴۹۰
۵۶	قانون اعتبار برای تعمیر کمیساریای سوار و کرایه خانه محابس ولایات	۴۹۰
۵۷	قانون معافیت مازوت وارده برای مصرف کشتی شن کشی مؤسسه کشتی رانی شوروی از حقوق گمرکی و مالیات راه ج - فروش اراضی	۴۹۱
۵۸	قانون اجازه فروش سه هزار و پانصد گز مربع از اراضی واقع در جنب ارك شیراز	۴۹۲

شماره ترتیب	شرح	صفحه
۵۹	قانون اجازه فروش هفت هزار و هفتصد گز مربع از اراضی دزداب بیانک شاهنشاهی ایران	۴۹۲
۶۰	قانون اجازه تصدیق مالکیت آقای شرف الدوله نسبت بیکدانک قریه زند آباد خالصه قراجه داغ در ازاء دریافت یکهزار و هفتصد تومان از مشارالیه	۴۹۳
۶۱	قانون اجازه واگذاری یک میلیون گز از اراضی قریه اهر نجان خالصه بیلدیه سلماس برای ساختمان شهر جدید.	۴۹۳
۶۲	قانون اجازه فروش اراضی اداره حمل و نقل سابق و تخصیص قیمت آن بتدارک طویل و تعمیرات ضروری پست و تلگراف رشت	۴۹۴
۶۳	قانون اجازه تبدیل اراضی آغ داش حاجی آقای دیلمقانی به املاک خالصه برای فرودگاه طیاره	۴۹۵
۶۴	قانون اجازه فروش محل مدرسه شاه پور تبریز و تخصیص عوائد حاصله آن برای تدارک محل مدارس صنعتی و دارالمعلمین و متوسطه تبریز	۴۹۶
د - شهریه ها		
۶۵	قانون برقراری ماهی یکصد و بیست تومان شهریه دربارہ ورثه عمید	۴۹۶
۶۶	قانون برقراری ماهی ده تومان شهریه در باره ورثه مودت	۴۹۷
۶۷	قانون برقراری ماهی سی تومان شهریه دربارہ ورثه میرزا علی خان قاضی	۴۹۷

قسمت پنجم
تصویبات مالی

۱ - بودجه ها

قانون

متمم بودجه سنه یکهزار و سیصد و هفت شمسى مجلس شورای ملی
مصوب ۱۳ دی ماه ۱۳۰۷

ماده اول - برای مقرری چهار ماه و هفده روزه شاتزده نفر نمایندگان محترم علاوه بر مصوبه مورخه ۲۶ فروردین ماه ۱۳۰۷ مبلغ بیست و یکهزار و نهصد و بیست تومان اعتبار بداره مباشرت مجلس شورای ملی داده میشود که از وزارت مالیه دریافت دارد.

ماده دوم - از بابت مخارج جشن دوره هفتم تقنینیه که بعمل آمده است مبلغ دوست و پنجاه تومان و پنجهزار و چهارصد دینار اعتبار بداره مباشرت مجلس میدهد که از وزارت مالیه دریافت دارد.

ماده سوم - مخارج مذکوره در دو ماه فوق از جمع کل اعتبار مصوبه در فقره ۱ از ماده ۱ بودجه ۱۳۰۷ مجلس پرداخته خواهد شد.

این قانون که مشتمل بر سه ماده است در جلسه سیزدهم دی ماه یکهزار و سیصد و هفت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی داد گر

قانون

بودجه یکساله ۱۳۰۸ شمسی مجلس شورای ملی

مصوب ۲۵ اسفند ماه ۱۳۰۷

ماده اول - برای مخارج دوازده ماهه سال یکهزار و سیصد و هشت مجلس شورای ملی مبلغ ششصد و بیست و سه هزار و یکصد و چهل تومان موافق فقرات (۱) الی (۴) ضمیمه اعتبار بمباشرت مجلس شورای ملی داده میشود .

ماده دوم - برای مصارف فوق العاده مجلس شورای ملی مبلغ بیست و چهار هزار و هفتصد تومان موافق ماده (۲) ضمیمه تشخیص و اعتبار بمباشرت مجلس داده میشود .

ماده سوم - برای حقوق و مخارج و اثاثیه دوازده ماهه مطبوعه مجلس مبلغ چهل و هشت هزار و پانصد و پنجاه و دو تومان موافق فقرات (۱) و (۲) ضمیمه اعتبار بمباشرت مجلس داده میشود .

ماده چهارم - مجلس شورای ملی بمباشرت مجلس اجازه میدهد که عوائد مطبوعه مجلس و باغ بهارستان و صورت مشروح مذاکرات مجلس را تماماً در بانک ملی گذاشته بانضمام عوائد از سال ۱۳۰۵ مؤسسات مزبوره ببعدها برای وارد کردن ماشین کاغذ سازی و لوازم تأسیس و استخدام متخصص اختصاص دهد که هر چه زودتر از طرف بمباشرت مجلس اقدام بعمل آید .

⊛ وجوه مذکور در این ماده بموجب قانون ۳ دیماه ۱۳۰۸ بوزارت مالیه مسترد شده است .

ماده پنجم - بمباشرت مجلس مکلف است دو نفر محصل ایرانی که تحصیلاتش ساله متوسطه را تمام کرده باشند برای فرا گرفتن و تکمیل فنون لازمه برای کاغذ سازی علماً و عملاً بخارجیه فرستاده و مصارف تحصیل آنها را از محل عوائد ذخیره مذکوره در ماده چهارم فوق الذکر بپردازد .

محصلین مذکور باید ازین طبقه بی بضاعت بمسابقه انتخاب شوند شرایط مسابقه و ترتیب تعهدات آنها را بمباشرت مجلس معلوم خواهد نمود .

تبصره ۵ - دولت مکلف است سرپرست های دولت ایران در خارجیه را مکلف کند که تحصیلات این دو نفر محصل را تحت مراقبت خود داشته باشند .

ماده ششم - رتبه اجزائیکه تا این تاریخ بخدمت اداری مجلس دعوت شده اند موافق تشخیصی است که هیئت رئیسه برای آنها داده است .

این قانون که مشتمل بر شش ماده و یک صورت ضمیمه و صورت جزء بودجه سال ۱۳۰۸ مجلس شورای ملی است در جلسه بیست و پنجم اسفند ماه یکهزار و سیصد و هفت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - داد گر

مبلغی از صرفه جوئی بودجه ۱۳۰۸ بموجب قانون ۳ تیرماه ۱۳۰۹ به تکمیل ساختمان مقبره فردوسی اختصاص یافته است .

صورت ضمیمه قانون بودجه یکساله ۱۳۰۸ مجلس شورای ملی

ردیف	شرح	مبلغ جزء		مبلغ کل
		د	ق	
۱	مقرری آقایان نمایندگان مجلس شورای ملی با اضافه تفاوت مقرری ریاست محترم مجلس دوازده ماهه	۴۹۳۲۰۰۰		۴۹۳۲۰۰۰
۲	حقوق ۴۹ نفر اعضاء و اجزاء تقنینیه و اعتبار خصوصی	۴۷۶۷۲۰		۴۷۶۷۲۰
۳	حقوق ۱۱۷ نفر اعضاء و اجزاء مباشرت مجلس	۵۶۶۲۸۰		۵۶۶۲۸۰
۴	مصارف ماهیانه و سالیانه ۱۱ فقره	۲۵۶۴۰۰	۶۳۳۱۴۰۰	۶۳۳۱۴۰۰
۲	مصارف فوق العاده اعتباری ۶ فقره		۲۴۷۰۰۰۰	۲۴۷۰۰۰۰
۳	حقوق کارکنان مطبوعه مجلس ۱۰۵ نفر	۳۵۵۵۲۰		۳۵۵۵۲۰
۲	مصارف و اثاثیه و اعتبار سالیانه مطبوعه مجلس	۱۳۰۰۰۰۰	۴۸۵۵۲۰	۴۸۵۵۲۰
	جمع کل		۶۹۶۳۹۲۰	۶۹۶۳۹۲۰

ردیف	شرح	میزان ماهانه		از قرار	تعداد نفرات	ملاحظات
		هر طبقه	سالیانه			
	تفصیل ماده (۱)					
	فقره (۲)					
	مقرری آقایان نمایندگان محترم					
۱۳۶	با اضافه تفاوت مقرری ریاست محترم مجلس	۴۱۱۰۰۰	۴۹۳۲۰۰۰	۳۰۰۰	۱۳۶	۴۹۳۲۰۰۰
	فقره (۲)					
	تقنینیه					
۱	معاونت اداری ریاست	۲۱۲۰	۲۵۴۴۰	۲۱۲۰	۱	
	تند نویسی					
۱	مدیر	۱۶۴۰	۱۹۶۸۰	۱۶۴۰	۱	
۱	معاون	۹۲۰	۱۱۰۴۰	۹۲۰	۱	
۳	تند نویس اول و مقطع	۸۵۰	۳۰۶۰۰	۸۵۰	۳	
۵	خلاصه نویس و تند نویس دوم	۳۵۱۰	۴۲۱۲۰	۳۵۱۰	۵	
۶	پاک نویس	۳۵۸۰	۴۲۹۶۰	۳۵۸۰	۶	
۲	عضو تصحیح و تند نویس سوم	۹۶۰	۱۱۵۲۰	۹۶۰	۲	
	کابینه و دارالانشاء					
۱	مدیر	۱۴۴۰	۱۷۲۸۰	۱۴۴۰	۱	

شرح	تعداد نفرات	از قرار تقری در ماه	میزان ماهانه هر طبقه قران	میزان سالیانه قران	جمع کل قران	ملاحظات
معاون	۱	۱۲۴۰	۱۲۴۰	۱۴۸۸۰		
منشی مینوت نویس	۲	۹۲۰	۱۸۴۰	۲۲۰۸۰		
منشی پاك نویس	۲	بافتاوت	۱۴۷۰	۱۷۶۴۰		
سواد نویس و ماشینیست	۲		۱۵۲۰	۱۸۲۴۰		
منشی اداری کمیسیون عرایض	۱	۶۸۰	۶۸۰	۸۱۶۰		
سواد نویس	۱	۴۶۰	۴۶۰	۵۵۲۰		
قوانین و مطبوعات						
مدیر	۱	۱۴۴۰	۱۴۴۰	۱۷۲۸۰		
معاون	۱	۹۲۰	۹۲۰	۱۱۰۴۰		
رابط کمیسیونها و شعب پارلمانی	۱	۹۲۰	۹۲۰	۱۱۰۴۰		
منشی قانون نویس	۱	۸۵۰	۸۵۰	۱۰۲۰۰		
منشی اداری کمیسیون بودجه	۱	۷۹۰	۷۹۰	۹۴۸۰		
منشی پاك نویس	۱	۷۳۰	۷۳۰	۸۷۶۰		
مصحح و سواد نویس	۳	۴۲۰	۱۲۶۰	۱۵۱۲۰		
ثبات	۱	۳۲۰	۳۲۰	۳۸۴۰		
ضبط کل						
مدیر	۱	۱۴۴۰	۱۴۴۰	۱۷۲۸۰		

شرح	تعداد نفرات	از قرار تقری در ماه	میزان ماهانه هر طبقه قران	میزان سالیانه قران	جمع کل قران	ملاحظات
ضباط	۳	بافتاوت	۱۸۹۰	۲۲۶۸۰		
پرسنل و تفتیش						
مدیر	۱	۱۰۷۰	۱۰۷۰	۱۲۸۴۰		
منشی در اطاق معاونت	۱	۹۲۰	۹۲۰	۱۱۰۴۰		
عضو پرسنل و تفتیش	۱	۴۲۰	۴۲۰	۵۰۴۰		
ثبت کل						
مدیر	۱	۱۰۷۰	۱۰۷۰	۱۲۸۴۰		
ارسال مراسلات						
مدیر	۱	۹۲۰	۹۲۰	۱۱۰۴۰		
عضو کمک ثبت کل و ارسال مراسلات	۱	۴۲۰	۴۲۰	۵۰۴۰		
اعتبار خصوصی تقنینیه					۴۷۶۷۲۰	
شهره (۳)						
مباشرت						
معاونت اداری	۱	۲۱۲۰	۲۱۲۰	۲۵۴۴۰		
محاسبات کل						
رئیس	۱	۲۱۲۰	۲۱۲۰	۲۵۴۴۰		

شرح	قداد نقده از	از قرار نقده در ماه قران	میزان ماهانه هر طبقه قران	میزان سالانه قران	جمع کل قران	ملاحظات
معاون	۱	۹۲۰	۹۲۰	۱۱۰۴۰		
مسئول صندوق (مدیر شعبه)	۱	۱۰۷۰	۱۰۷۰	۱۲۸۴۰		
محاسب و منشی	۳	بیتفاوت	۱۷۲۰	۲۰۶۴۰		
مسئول یر سنل وضبط و کمک امور متفرقه محاسبات	۱	۹۲۰	۹۲۰	۱۱۰۴۰		
مترجم	۱	۹۲۰	۹۲۰	۱۱۰۴۰		
ملزومات						
مسئول (مدیر شعبه)	۱	۹۲۰	۹۲۰	۱۱۰۴۰		
عضو	۱	۴۲۰	۴۲۰	۵۰۴۰		
ناظر	۱	۵۲۰	۵۲۰	۶۲۴۰		
صورت مشروح مذاکرات مجلس						
مسئول	۱	۷۳۰	۷۳۰	۸۷۶۰		
عضو	۱	۳۵۰	۳۵۰	۴۲۰۰		
انشاء						
منشی (مدیر شعبه)	۱	۹۲۰	۹۲۰	۱۱۰۴۰		
ماشینیس	۱	۶۸۰	۶۸۰	۸۱۶۰		
متصدی ارسال مراسلات (منشی دوم)	۱	۵۲۰	۵۲۰	۶۲۴۰		

شرح	قداد نقده از	از قرار نقده در ماه قران	میزان ماهانه هر طبقه قران	میزان سالانه قران	جمع کل قران	ملاحظات
بلیط ولوایح						
متصدی	۱	۷۳۰	۷۳۰	۸۷۶۰		
عضو	۱	۵۲۰	۵۲۰	۶۲۴۰		
تفتیش						
رئیس	۱	۱۴۴۰	۱۴۴۰	۱۷۲۸۰		
عضو	۲	بیتفاوت	۷۴۰	۸۸۸۰		
ممیزی و توزیع						
مسئول	۱	۹۲۰	۹۲۰	۱۱۰۴۰		
ممیز بلیط	۱	۶۸۰	۶۸۰	۸۱۶۰		
کتابخانه						
مدیر	۱	۱۶۴۰	۱۶۴۰	۱۹۶۸۰		
معاون	۱	۹۲۰	۹۲۰	۱۱۰۴۰		
عضو	۲	بیتفاوت	۸۴۰	۱۰۰۸۰		
متفرقه						
سرایدار باشی	۱	۶۵۰	۶۵۰	۷۸۰۰		
سرایدار	۱۸	بیتفاوت	۴۳۷۰	۵۲۴۴۰		
مأمور متفرقه	۱	۲۸۰	۲۸۰	۳۳۸۰		
پیشخدمت باشی	۱	۵۹۰	۵۹۰	۷۰۸۰		

شرح	تعداد نفرات	از قرار نفری در ماه قران	میزان ماهانه هر طبقه قران	میزان سالیانه قران	جمع کل قران	ملاحظات
پیشخدمت	۲۴	بتفاوت	۶۷۷۰	۸۱۲۴۰		
تلفون چی و مکانیک	۲	»	۶۸۰	۸۱۶۰		
آبدار باشی	۱	۶۱۰	۶۱۰	۷۳۲۰		
آبدار وسقا	۶	بتفاوت	۱۶۶۰	۱۹۹۲۰		
حاجب	۴	»	۱۴۰۰	۱۶۸۰۰		
فراش باشی	۱	۶۱۰	۶۱۰	۷۳۲۰		
فراش	۱۳	بتفاوت	۲۹۹۰	۳۵۸۸۰		دو نفر از آنها موزعین صورتمجلس میباشند
باغبان باشی	۱	۳۱۰	۳۱۰	۳۷۲۰		
باغبان و گل کار	۸	بتفاوت	۱۸۶۰	۲۲۳۲۰		
فوق العاده مأمورین کشیک تلگراف						
و پست و یکنفر فراش پست	۴	بتفاوت	۶۵۰	۷۸۰۰		
متقاعد (پیشخدمت)	۱	۱۵۰	۱۵۰	۱۸۰۰		
شهریه وراث مرحومان نعمة اله خان و میرزا عبدالعزیز	۲	بتفاوت	۲۱۰	۲۵۲۰		
مؤذن	۱	۱۲۰	۱۲۰	۱۴۴۰	۵۶۶۲۸۰	
فقره (۴)						
مصارف						
مصارف سوخت چراغ برق و ساعت و باذن آلات برقی				۲۰۰۰۰		

شرح	تعداد نفرات	از قرار نفری در ماه قران	میزان ماهانه هر طبقه قران	میزان سالیانه قران	جمع کل قران	ملاحظات
مصارف آبدارخانه				۲۰۰۰۰		
سرایدارخانه و فراشخانه و تلفنخانه و تلگرافخانه				۱۶۰۰۰		
لوازم التحریر و مطبوعات				۴۸۰۰۰		
لوازم طبع صورت مشروح مذاکرات مجلس				۷۰۰۰۰		
تلگرافات داخله و خارجه و پست و پاکت				۶۰۰۰		
مصارف متفرقه				۶۰۰۰		
فوق العاده نظامیان				۱۸۰۰۰		
آبونه جرائد				۶۰۰۰		
ملبوس مستخدمین جزء سالی دودست				۲۶۴۰۰		۸۸
از قرار دستی ۱۵ تومان						
ذغال سنک و چوب سفید				۲۰۰۰۰	۲۰۶۴۰۰	
تفصیل ماده ۳						
تعمیرات و تهیه نواقص اثاثیه				۱۰۰۰۰		
اعتبار کتابخانه برای تهیه اثاثیه و کتب				۵۰۰۰۰		
اعتبار فوق العاده پیش بینی نشده				۳۰۰۰۰		
اعتبار خصوصی				۱۲۰۰۰۰		
تعمیرات مروری ابنیه				۲۰۰۰۰		
حق بیمه				۱۷۰۰۰	۲۴۷۰۰۰	

شرح	تعداد نفرات	از قرار نفری در ماه قران	میزان ماهانه هر طبقه قران	میزان سالیانه قران	جمع کل قران	ملاحظات
تفصیل ماده (۴) فقره (۱) <u>مطبعه مجلس</u>						
مدیر	۱	۱۴۴۰	۱۴۴۰	۱۷۲۸۰		
محاسب	۲	بافتاوت	۱۰۹۰	۱۳۰۸۰		
مسئول انبار	۱	۶۸۰	۶۸۰	۸۱۶۰		
مفتش	۱	۴۷۰	۴۷۰	۵۶۴۰		
مصحح	۱	۵۲۰	۵۲۰	۶۲۴۰		
مدیر فنی تبعه آلمان	۱	۳۵۰۰	۳۵۰۰	۴۲۰۰۰		
تحصیلدار	۱	۳۱۰	۳۱۰	۳۷۲۰		
فراش برای بردن اوراق نمونه و غیره	۶	بافتاوت	۱۱۴۰	۱۳۶۸۰		
قسمت گراور سازی						
مسئول	۱	۷۹۰	۷۹۰	۹۴۸۰		
معاون	۱	۶۸۰	۶۸۰	۸۱۶۰		
نقاش ورتوشه گر	۱	۴۵۰	۴۵۰	۵۴۰۰		
عضو گراور سازی	۴	بافتاوت	۷۷۰	۹۲۴۰		

شرح	تعداد نفرات	از قرار نفری در ماه قران	میزان ماهانه هر طبقه قران	میزان سالیانه قران	جمع کل قران	ملاحظات
قسمت الکتریک						
مسئول	۱	۷۳۰	۷۳۰	۸۷۶۰		
عضو	۲	بافتاوت	۵۰۰	۶۰۰۰		
قسمت ماشینخانه						
مسئول	۱	۵۷۰	۵۷۰	۶۸۴۰		
معاون	۱	۲۲۰	۲۲۰	۲۶۴۰		
کاغذ بده	۹	بافتاوت	۱۴۶۰	۱۷۵۲۰		
کاغذ بگیر و چرخ گردان و یادو	۷	"	۹۴۰	۱۱۲۸۰		
قسمت تیپو گراف اشتر و تیپی						
کالوانو پلاستیک						
مسئول	۱	۲۴۰	۲۴۰	۲۸۸۰		
عضو	۴	بافتاوت	۳۸۰	۴۵۶۰		
قسمت حروفچینی						
مسئول	۱	۴۳۰	۴۳۰	۵۱۶۰		
حروفچین	۱۸	بافتاوت	۲۸۰۰	۳۳۶۰۰		
قسمت فرم بناسی						
مسئول فارسی و لاتین	۱	۳۲۰	۳۲۰	۳۸۴۰		

شرح	تعداد	از قرار	میزان ماهانه	میزان سالانه	جمع کل	ملاحظات
		نفری در ماه	هر طبقه	سالانه	قران	
معاون	۱	۲۶۰	۲۶۰	۳۱۲۰		
فرم بند	۱۴	بتفاوت	۲۲۵۰	۲۷۰۰۰		
قسمت صحافی						
مسئول صحافی معمولی و اوراق بهادار	۲	"	۵۳۰	۶۳۶۰		
صحاف و نمره زن	۱۶	"	۲۱۰۰	۲۵۲۰۰		
اجرت صحافهای کنتراتی برای اوراق بهادار				۲۰۰۰۰		
قسمت ماشینهای چاپ برجسته و مسی						
مسئول	۱	۴۰۰	۴۰۰	۴۸۰۰		
کاغذ بده و کاغذ بگیر و عضو	۴	بتفاوت	۴۹۰	۵۸۸۰		
اعتبار برای اضافه کاری کلیه قسمتها				۱۸۰۰۰	۳۵۵۵۲۰	
فقره (۲)						
مصارف						
مر کب و روغن و ژلاتین و نفت و تعمیرات						
ماشین و غیره				۸۰۰۰۰		
سوخت زمستانی				۵۰۰۰		
تعمیر اثاثیه مطبوعه				۳۰۰۰۰		
اعتبار فوق العاده				۱۵۰۰۰	۱۳۰۰۰۰	
جمع کل بودجه سال ۱۳۰۸ مجلس					۶۹۶۲۹۲۰	

جدول فوق صورت تفصیلی بودجه یکساله ۱۳۰۸ مجلس شورای ملی بوده و صحیح است
رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه استرداد وجوه اختصاصی جهة احداث کارخانه

کاغذ سازی بوزارت مالیه

مصوب ۳ دیماه ۱۳۰۸

ماده واحده - مجلس شورای ملی بداره مباشرت مجلس شورای ملی اجازه میدهد که عوائد از سال ۱۳۰۵ ببعده مطبوعه مجلس و باغ بهارستان و صورت مشروح مذاکرات مجلس و صرفه جوئیهای ۱۳۰۶ و ۱۳۰۷ بودجه مجلس شورای ملی را که سابقاً بر طبق ماده چهارم قانون مورخه بیست و هشتم اسفند ۱۳۰۵ و مواد چهار و پنج و شش قانون مورخ بیست و ششم فروردین ۱۳۰۷ برای احداث کارخانه کاغذ سازی و اعزام محصل باروپا تخصیص داده شده بود با تضمام منافی که از تودیع آن در بانک حاصل شده است پس از وضع مخارجی که پرداخت یا تعهد قطعی شده است به وزارت مالیه مسترد دارد.

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه سوم دیماه یک هزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

بودجه یکساله ۱۳۰۸ مملکتی

مصوب ۲۶ اسفند ماه ۱۳۰۷

ماده واحده - مجلس شورای ملی عایدات پیش بینی شده مملکتی را برای سنه ۱۳۰۸ با استثنای عایدات نطف جنوب که بحساب وجوه ذخیره گذاشته می شود مطابق

تشخیص بجزء کمیسیون بودجه در حدود مبلغ سی و یک میلیون و صد و دوازده هزار و چهارصد تومان (۳۱۱۲۴۰۴۰ قران) تصویب و بوزارت مالیه اجازه میدهد که مخارج مملکتی را اعم از حقوق و مصارف مطابق ارقام مفصله ذیل (قسمت دوم) و برطبق بودجه های تفصیلی و تبصره های مصوب کمیسیون بودجه که جمع آن بالغ بر سی و چهار میلیون و نهصد و چهل و پنج هزار و دویست و شصت تومان و یکقران (۳۴۹۴۵۲۶۰۱ قران) میشود بعلاوه شش میلیون تومان (۶۰۰۰۰۰۰ قران) که از محل وجوه ذخیره برای تهیه و تکمیل مهمات قشونی تخصیص داده شده است باز عایت قانون محاسبات عمومی و قانون استخدام کشوری و قضائی و سایر قوانین مربوطه از ابتدای ۱۳۰۸ پیردازد.

این قانون که مشتمل بر یک ماده و صورت ضمیمه است در جلسه بیست و ششم اسفند ماه یکهزار و سیصد و هفت شمس بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

صورت ضمیمه قانون بودجه ۱۳۰۸ مملکتی

قسمت اول - عایدات

عایدات داخلی و گمرکات:

مالیات مستقیم نقداً جنساً	۵۰۰۰۰۰۰۰ قران
صدی نیم مالیات املاک اربابی	۵۰۰۰۰۰۰۰
صدی پنج موقتی ممیزی	۱۰۰۰۰۰۰۰
خالصجات انتقالی بابت تفاوت قیمت فروش	۷۰۵۰۷۰۰۰۰
خالصجات دولتی نقداً و جنساً	۱۸۴۷۸۰۰۰۰

بابت استرداد مساعده نقدی و قیمت جنس سال

گذشته از رعایای خالصه

۱/۰۰۰/۰۰۰ قران

مالیات غیر مستقیم:

انحصار دولتی تریاک

۳۰/۰۰۰/۰۰۰

دخانیات

۱۴/۵۰۰/۰۰۰

مالیات ذبایح

۱۰/۰۰۰/۰۰۰

رسومات

۷/۸۰۰/۰۰۰

سایر مالیاتهای غیر مستقیم

۲۰۰/۰۰۰

سایر عواید:

ضرابخانه دولتی

۱/۳۰۰/۰۰۰

از بابت صدی سه عایدات مالیات راه و انحصار قند و شکر

۲/۹۵۲/۲۹۷

گمرکات

۱۱۵/۰۰۰/۰۰۰

منافع سهام شرکت بانك ملی

۴۸۰/۰۰۰

تذکره

۱/۵۰۰/۰۰۰

سایر عواید متفرقه

۳۴۹/۰۰۰

امتیازات:

بانك شاهنشاهی بابت حق الامتیاز اسکناس

۳۰۰/۰۰۰

خاك سرخ

۳۰۰/۰۰۰

وزارتخانه ها:

وزارت داخله بابت نظمیة - حکومت و متفرقه

۱۰۰/۰۰۰

وزارت عدلیه - عواید تمر محاکماتی	قران ۲/۰۰۰/۰۰۰
عواید ثبت اسناد و املاک	« ۵/۰۰۰/۰۰۰
وزارت پست و تلگراف	
پست	« ۵/۷۰۵/۰۰۰
تلگراف و بی سیم	« ۷/۵۵۷/۰۰۰
عواید کنترات هواپیمائی یونکرس	« ۲۰۰/۰۰۰
عایدات مخابرات و مرسولات داخلی دولتی	« ۸/۰۰۰/۰۰۰
وزارت معارف	« ۵۰۰/۰۰۰
وزارت فواید عامه	
معادن	« ۱/۷۵۰/۰۰۰
جنگلها	« ۴۰۰/۰۰۰
شیلات بابت صید داخله	« ۳۳۹/۰۰۰
موجودی از عواید سنوات قبل که برای تصفیه	
تعهدات سنوات مربوطه منتقل می شود	« ۸۰۰/۰۰۰
برگشتی از عایدات ۱۳۰۷ برای تأسیسات عام المنفعه	« ۶/۰۰۰/۰۰۰
استرداد قسط اول قرضه کارخانه پارچه بافی اصفهان	« ۵۶۰/۰۰۰
استرداد قسط اول قرضه ورثه مرحوم صنیع الدوله	« ۳۶/۰۰۰
عواید وجوه مخصوصه که ببودجه عمومی برای مصارف	
قانونی مخصوصه انتقال داده میشود	
عایدات معارفی از محل مالیات راه	« ۲/۶۰۶/۶۰۷

عایدات صحی از محل مالیات راه	قران ۶۹۴/۱۳۶
عایدات پوست بره	« ۲۴۰/۰۰۰
تاکس صحی بندری	« ۱۴۰/۰۰۰
وجه دریافتی از کمپانی نطف جنوب بابت حقوق	
و مخارج کمیسر	« ۱۰۰/۰۰۰
وجه دریافتی از بانک شاهنشاهی بابت حقوق	
کمیسر	« ۳۰/۰۰۰
صدی پنجاه تذاکر مرور درجات ۱ - ۲ - ۳	« ۷۰۰/۰۰۰
جمع کل عایدات	« ۳۱۱/۱۲۴/۰۴۰
وجوه ذخیره بابت عوائد نطف جنوب تا آخر	
۱۳۰۸ تخمیناً:	۲/۶۸۵/۹۳۶-۱۰-۳ لیره
قسمت دوم - مخارج	
وزارت دربار و کابینه سلطنتی	قران ۵/۱۴۶/۶۴۰
مجلس شورای ملی	« ۶/۹۶۳/۹۲۰
کابینه ریاست وزراء	« ۶۴۲/۳۵۰
وزارت جنگ	
بودجه عمومی	« ۹۸/۰۰۰/۰۰۰
اعتبار قورخانه و هواپیمائی	« ۲۵/۰۰۰/۰۰۰
مخارج محصلین در اروپا	« ۶۷۳/۰۰۰

وزارت مالیه :

بودجه عمومی بضمیمه اعتبار انتفاعی

اعتبار حقوق و مخارج اداری مؤسسه انحصار

دولتی تریاک

اعتبار حقوق و مخارج مستخدمین خارجی مالیه

حقوق و مخارج کمیسر نفت جنوب

حقوق کمیسر بانک شاهنشاهی

اعتبار ممیزی املاک اربابی

مخارج ثبت خالصجات دولتی

اعتبار برای مساعدت نقد و قیمت جنس رعایای خالصه

که در سال بعد مسترد میشود

حق المضاربه مساعدت های جاری خزانه داری

از بانک ملی

حق العمل معاملات جاری دولتی توسط بانک ملی

اعتبار محکومیت های قانونی وزارت مالیه

دیون عمومی

اعتبار حقوق منتظرین خدمت

وظایف و شهریه و مستمریات

پرداخت تعهدات بودجه سنوات ماضیه بواسطه

انقضاء دوره عمل

قران ۳۴/۲۹۶/۱۴۴

« ۳/۵۰۰/۰۰۰

« ۵۷۶/۶۰۰

« ۱۰۰/۰۰۰

« ۳۰/۰۰۰

« ۱/۵۰۰/۰۰۰

« ۵۰۰/۰۰۰

« ۱/۰۰۰/۰۰۰

« ۳۰۰/۰۰۰

« ۶۰۰/۰۰۰

« ۵۰۰/۰۰۰

« ۷/۴۳۸/۷۵۴

« ۲/۴۰۰/۰۰۰

« ۵/۹۶۰/۳۱۵

« ۸۰۰/۰۰۰

وزارت داخله :

ادارات مرکزی و حکام ایالات و ولایات

نظمیه

ساختمان محبس و تعمیرات محابس

مخارج مجالس سرباز گیری

امنیه مملکتی

سجل احوال

صحیه کل بضمیمه اعتبارات اختصاصی از محل

مالیات راه و عایدات پوست بره و تاکس بندری

وزارت پست و تلگراف

وزارت فواید عامه

وزارت عدلیه بضمیمه تشکیلات ثبت اسناد و املاک

وزارت امور خارجه

وزارت معارف - بودجه عمومی بضمیمه اعتبارات

اختصاصی از محل صدی نیم مالیات املاک اربابی

و مالیات راه و عوائد پوست بره

اعتبار برای تربیت اطفال رؤسای عشایر در طهران

مخارج محصلین اعزامی به اروپا

اعتبارات دولت :

اعتبار ماهیانه دولت برای مخارج غیر مترقبه

قران ۵/۱۷۸/۳۰۰

« ۱۷/۵۳۸/۵۰۷

« ۱/۰۰۰/۰۰۰

« ۲۰۰/۰۰۰

« ۱۳/۰۱۱/۶۰۰

« ۴/۴۶۰/۱۲۰

« ۷/۱۶۰/۹۰۶

« ۲۰/۲۷۰/۱۹۰

« ۳/۳۹۱/۲۰۰

« ۱۵/۹۵۵/۶۰۰

« ۱۰/۴۹۴/۷۰۰

« ۱۸/۴۸۳/۷۵۵

« ۳۰۰/۰۰۰

« ۲/۰۰۰/۰۰۰

« ۱/۳۲۰/۰۰۰

مخارج سری دولت	۳۶۰/۰۰۰	قران
اعتبار انعام دولت	۱۲۰/۰۰۰	"
اعتبار آشنا کردن افکار عامه باوضاع ایران	۴۵۰/۰۰۰	"
اعتبار برای عمران خوزستان - لرستان	۱/۰۰۰/۰۰۰	"
کردستان و بلوچستان		
اعتبار برای خرید اراضی و ساختمان و تهیه سایر	۵۰۰/۰۰۰	"
مؤسسات لازمه جهت فرودگاههای طیاره		
خرید کشتی و تعمیر کشتیهای موجوده در خلیج فارس و اعتبار حقوق متخصصین خارجی که		
استخدام شده اند	۴/۰۰۰/۰۰۰	"
اعتبار برای مخارج معاودت و کمک به اعاشه مهاجرین بی بضاعت	۵۰۰/۰۰۰	"
اعتبار برای تأسیسات عام المنفعه بابت ۱۳۰۸ و بر گشتی از بودجه ۱۳۰۷	۱۲/۰۰۰/۰۰۰	"
اعتبار مخابرات و مرسولات داخله دولتی	۸/۰۰۰/۰۰۰	"
<u>بانک ملی :</u>		
بابت سرمایه بانک ملی مطابق قانون ۱۴ اردیبهشت ۱۳۰۷	۵/۰۰۰/۰۰۰	"
بابت حق المضاربه سرمایه بانک از وجوه ودیعه تقاعد	۳۵۰/۰۰۰	"
بابت منافع سهام دولت که مطابق قانون بر سرمایه بانک افزوده میشود	۴۸۰/۰۰۰	"
جمع کل مخارج	۳۴۹/۴۵۲/۶۰۱	

از محل وجوه ذخیره برای تهیه و تکمیل مهمات قشونی که از صرفه جوئیهای بودجه عمومی ۱۳۰۸، ۱۳۰۹ مسترد میشود
 صورت فوق ضمیمه قانون بودجه یکساله یک هزار و سیصد و هشت شمس مملکتی بوده و صحیح است . رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

تفریح بودجه یکساله یک هزار و سیصد و شش شمس مجلس شورای ملی

مصوب ۲۷ فروردین ماه ۱۳۰۸

ماده اول - مخارج مجلس شورای ملی از بابت دوازده ماهه سال ۱۳۰۶ موافق

قسمت (۱) الی (۳) ضمیمه برطبق بودجه مصوبه مبلغ ششصد و چهل و هفت هزار و نهصد و یک تومان و شش قران و هشتصد دینار تصویب میشود .

ماده دوم - عوائد مطبوعه مجلس و باغ بهارستان و صورت مشروح مذاکرات مجلس

از بابت سال ۱۳۰۶ شمس موافق قسمت (۴) ضمیمه بمبلغ چهل و شش هزار و هفتصد و دو تومان و سه قران و دوست دینار تصویب میشود و این عوائد مطابق قانون بودجه سال ۱۳۰۶ مصوبه ليله بیست و هشتم اسفند ماه ۱۳۰۵ برای سرمایه کارخانه کاغذ سازی اختصاص یافته است .

این قانون که مشتمل بر دو ماده و صورت ضمیمه است در جلسه بیست و هفتم

فروردین ماه یک هزار و سیصد و هشت شمس بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

صورت ضمیمه قانون تفریح بودجه سال ۱۳۰۶ شمسی مجلس شورای ملی

فقره	شرح	مبلغ جزء		مبلغ کل	
		قران	س	قران	س
ماده اول - قسمت اول					
۱	مقرری آقایان نمایندگان محترم	۴۲۵۱۷۰۰			
۲	حقوق اعضاء و اجراء اداره تقنینیه با اعتبار احتیاطی	۳۵۹۲۵۶۳۵			
۳	« « « مباشرت	۵۰۹۶۸۰۶۵			
۴	مصارف ماهانه و سالیانه	۲۲۲۲۹۳۷۰	۵۳۴۲۹۳۰۷۰		
قسمت دوم					
	مصارف فوق العاده			۵۲۱۹۳۴۷۵	
	جمع کل مصارف یکساله مجلس			۵۸۶۴۸۶۵	۴۵
قسمت سوم					
۱	حقوق کارکنان مطبوعه مجلس شورای ملی	۲۸۴۰۰۱۶۰			
۲	مصارف ائاثیه « « « «	۳۳۰۱۴۹۷۵	۶۱۴۱۵۱۳۵		
	جمع کل مصارف یکساله مجلس و مطبوعه			۶۴۷۹۰۱۶۸۰	
ماده دوم - قسمت چهارم					
	عایدات مطبوعه مجلس	۴۱۸۷۶۱۸۰			
	« باغ بهارستان	۱۷۶۸۳۹۵			
	« صورت مشروح مذاکرات	۳۰۵۷۷۴۵	۴۶۷۰۲۳۲۰		

صورت فوق ضمیمه قانون تفریح بودجه یکساله يك هزار و سیصد و شش شمسی مجلس شورای ملی بوده و صحیح است .
رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه پرداخت بودجه های بلدیہ ها از ابتدای سال ۱۳۰۸

مصوب ۱۲ خرداد ماه ۱۳۰۸

ماده واحده - مجلس شورای ملی بوزارت داخله اجازه میدهد که بودجه های بلدیہ ها را در حدود اعتباراتی که از محل مالیات راه بمبلغ نهصد و شصت و پنجهزار و هشتصد و پنجاه و يك تومان و پنج قران (۹۶۵۸۵۱۵ قران) بتصویب کمیسیون بودجه رسیده است بعلاوه صدی پنج مستغلات از ابتدای ۱۳۰۸ تنظیم نماید و وزارت مالیه مکلف است بودجه هائیرا که بشرح فوق تنظیم میشود از محل مالیات راه و صدی پنج مستغلات بردارد .

* **تبصره ۱۵ -** مخارج دفتری بلدیہ هر محل بااستثنای حقوق طبای صحی بلدی نباید از صدی ده اعتبارات بلدی آن محل تجاوز نماید .

تبصره ۲ - صرفه جوئیها و اعتبارات مصرف نشده بلدیہ هر محل از سابق و لاحق اختصاص به بلدیہ همان محل خواهد داشت بااستثنای اعتبارات مصرف نشده و صرفه جوئیهای سنواتی حاصله از بودجه بلدیہ کنکور و صحنه و گرد که ببلدیہ کرمانشاهان و زرقان که ببلدیہ شیراز و کاریز که ببلدیہ مشهد تخصیص داده و اضافه میشود .

تبصره ۳ - مخارج وصول مالیات مستغلات نباید بیش از صدی ده عوائد غیرخالص آن باشد و صدی ده مزبور به بودجه وزارت مالیه انتقال داده میشود که از مجموع آن مخارج وصول را تأمین نماید .

این قانون که مشتمل بر يك ماده و صورت ضمیمه مصوب کمیسیون بودجه است در جلسه دوازدهم خرداد ماه یکهزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید .
رئیس مجلس شورای ملی : دادگر

* **تبصره ۱** بموجب قانون ليله اول اسفند ماه ۱۳۰۸ تفسیر شده است .

صورت تقسیم عایدات بلدیہ ها از اعتبار راه و عواید مستقلات از سنه ۱۳۰۸

ملاحظات	اعتبارات ۱۳۰۸				اسم محل
	عواید تقریبی مستقلات		از مالیات راه		
	تومان	ق	تومان	ق	
	۱۲۷۶۷		۸۳۲۳۳		تبریز
	۱۶۹۲		۵۷۰۰		اردبیل
	۱۸۰۷		۵۵۰۰		رضائیه
	۲۱۵		۸۴۰۰		آستارا
	۱۲۳۴		۵۵۰۰		مراغه
	۳۰۰		۱۲۲۰		بناب
	۱۲۲		۱۲۵۰		اهر
	۳۶		۱۵۰۰		جلفا
	۱۳۵۸		۵۱۰۰		خوی
	۶۹		۱۹۳۸		ماکو
	۱۲۲		۱۴۵۰		مرند
	۲۲۵		۱۶۰۰		میانیج
	۲۹۷		۳۳۸۰		دهخوارقان
	۹۷		۱۴۵۰		سراب

ملاحظات	اعتبارات ۱۳۰۸				اسم محل
	عواید تقریبی مستقلات		از مالیات راه		
	تومان	ق	تومان	ق	
	۴۹	۵	۶۹۰		صائین تلعه
			۶۱۲		سلماس
			۵۹۶	۵	خالخال
			۵۸۷		اسکو
			۵۸۷		هریس
			۵۳۸	۳	شبستر
	۱۰۳	۵	۵۵۰		تیکان تپه
	۵۶۹		۲۴۵۰		ساوجبلاغ مگری
	۶۷۲		۹۰۰۰		استرآباد
	۷۷۰		۱۰۶۰۰		بندر جز
	۷۳۷۱		۳۰۲۰۰		اصفهان
	۲۱۸		۲۴۸۰		شهرضا
			۵۴۸		نجف آباد
			۶۲۰		دهگرد
	۸۵۸	۳	۱۱۱۵۰		بروجرد

ملاحظات	اعتبارات ۱۳۰۸				اسم محل
	از مالیات راه		عواید تقریبی مستقلات		
	ق	تومان	ق	تومان	
		۳۶۰۰		۳۸۴	خرم آباد
		۱۹۸۶۰		۶۱۴۰	همدان
		۴۶۵۰		۹۹	اسدآباد
		۵۶۶۵۱		۹۸۴۹	مشهد
		۵۲۵۰	۹	۱۱۴۶	سبزوار
		۴۲۰۰		۶۸۰	دزداب
		۵۲۵۰	۷	۷۶۱	نیشابور
		۶۰۵۰	۹	۱۱۱۹	قوچان
		۲۵۰۰	۵	۴۵۵	بجنورد
		۶۶۵۰		۳۵۴	بیرجند
		۲۱۲۰	۳	۹۸	لطف آباد
		۱۲۵۰		۱۰۶	محمد آباد
		۱۴۰۰	۷	۲۲۱	سرخس
		۴۵۰۰		۵۰۶	تربت حیدریه
		۱۰۸۰	۴	۳۸	فردوس

تصویبات بودجه از اعتبارات راه و مستقلات از سال ۱۳۰۸

ملاحظات	اعتبارات ۱۳۰۸				اسم محل
	از مالیات راه		عواید تقریبی مستقلات		
	ق	تومان	ق	تومان	
		۱۵۶۰		۱۳۴	ترشیز
		۱۲۴۰		۴۶	طیس
		۲۹۵۰	۳	۸۷	سیستان
		۱۲۰۰		۱۵۲	باجگیران
		۱۷۰۰	۴	۱۷۵	شیروان
		۱۲۵۴۰		۳۴۶۰	زنجان
		۱۲۵۰	۵	۷۵۰	خرمدره
		۶۳۹	۱	۲۵۱۶	ابهر
		۴۱۵۰	۷	۲۵۸	سمنان
		۷۵۹	۵		سنگسر و شهمیرزاد
		۲۸۵۰		۳۱۸	دامغان
		۳۸۰۰		۶۹۵	شاهرود
		۷۴۳			فیروز کوه
		۶۴۹	۵		دماوند
		۸۶۶			ساوه

تصویبات بودجه از اعتبارات راه و مستقلات از سال ۱۳۰۸

ملاحظات	اعتبارات ۱۳۰۸				اسم محل
	عواید تقریبی مستغلات		از مالیات راه		
	تومان	ق	تومان	ق	
	۱۸۶۴	۳	۱۲۱۴۰		قم
			۱۸۲۰		محلات
	۵۶۸		۶۴۴۰		کاشان
	۴۲۸۳		۲۵۷۲۰		قزوین
	۳۰۱۰	۶	۱۰۹۹۰		عراق
			۵۳۷	۵	خمین
			۵۰۶	۷	آشتیان
			۸۵۲	۵	کلیایگان
			۶۱۵	۶	خوانسار
	۳۴۰		۲۴۰۰		ملایر
	۵۰۴	۱	۱۷۶۰		نهادند
	۱۹۴		۱۶۷۰		تویسرکان
	۵۳۹۲	۷	۲۹۰۱۰		کرمانشاهان
			۵۵۲		هرسین
	۱۲۴۷	۵	۱۰۰۰۰		قصر شیرین

ملاحظات	اعتبارات ۱۳۰۸				اسم محل
	عواید تقریبی مستغلات		از مالیات راه		
	تومان	ق	تومان	ق	
	۱۹۳	۵	۴۹۵۰		کرد
	۱۴۷	۴	۸۵۰		سنقر
	۲۱۴	۷	۱۶۵۰		صحنه
	۱۵۲	۴	۳۶۲۰		کنگاور
	۴۳۲		۹۵۷۰		سنندج
	۱۴۴		۱۶۰۰		سقز
	۱۳۱	۱	۱۱۰۰		بانه
	۲۰۲۴۶		۱۳۱۰۰۰		رشت
			۷۲۶	۵	رودبار
			۳۲۸	۵	سنگر
			۶۶۰		سیاه کل
	۴۱۹۵		۷۱۰۰۰		بندر پهلوی
	۴۶۶		۶۲۵۰		لاهیجان
	۵۹۸	۸	۴۳۰۰		انگرود
	۲۶۰	۱۲	۲۲۵۰		رودسر

بر طبق اصلاح اخیر
کمیسیون اصلاح میشود

ملاحظات	اعتبارات ۱۳۰۸				اسم محل
	عواید تقریبی مستغلات		از مالیات راه		
	تومان	ق	تومان	ق	
	۷۲۴	۵	۸۰۰		قومن
	۸۴۴		۱۹۱۶۰		ساری
	۱۴۸۰		۳۷۵۹۲	۵	بار فروش
	۱۵۶		۷۴۴۴		مشهد سر
	۱۳۰		۵۱۰۰		آمل
			۶۹۴		تنکابن
			۸۵۲		کمش تپه
	۸۸	۵	۱۸۹۵	۵	اشرف
	۲۸۲۷		۴۰۱۸۰		شیراز
	۱۷۳	۹	۲۴۰۰		بهبهان
	۲۳۲		۳۵۵۰		کازرون
	۱۳۰		۱۲۰۰		لار
	۳۰		۷۵۰		داراب
			۷۱۰		نیریز
			۸۱۰		فسا

ملاحظات	اعتبارات ۱۳۰۸				اسم محل
	عواید تقریبی مستغلات		از مالیات راه		
	تومان	ق	تومان	ق	
	۳۴۰		۲۱۰۰		آباده
			۱۲۰۰		اصطهبانات
	۶۴	۹	۱۵۸۰		جهرم
			۲۱۶۰		برازجان
	۹۴۸		۱۹۰۵۲		بوشهر
	۶۵۶		۹۳۵۰		عباسی
			۸۱۲	۳	فلاحیه
			۶۱۸	۲	اردکان فارس
			۵۹۹	۸	سروستان
			۵۹۹	۸	ارسنجان
			۹۸۳	۳	جزیره قشم
	۴۸۰		۵۵۲۰		لنگه
	۴۸	۵	۲۴۰۰		میناب
	۳۲۹۲	۴	۱۴۷۱۰		فاصری
	۵۹۸۸		۱۲۰۱۲		آبادان

قانون

تفسیر تبصره اول قانون اعتبارات بلدیہ ها راجع بمخارج دفتری

مصوب لیلہ اول اسفند ماه ۱۳۰۸

ماده واحده - مخارج دفتری مندرج در تبصره ۱ قانون ۱۲ خرداد ماه ۱۳۰۸ منحصرأ عبارت است از حقوقیکه بر رئیس و معاون و بامتصدی بلدیہ و منشی و ثبات و ضباط و محاسب و تحویلدار و رئیس تقیش و متصدی پرسنل و ملزومات و انبار دار داده میشود.

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه لیلہ اول اسفند ماه یکهزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

بودجه یکساله یکهزار و سیصد و نه شمسی مجلس شورای ملی

مصوب ۲۵ اسفند ماه ۱۳۰۸

ماده اول - برای مخارج دوازده ماهه سال ۱۳۰۹ مجلس شورای ملی مبلغ چهارصد و سیزده هزار و دویست و سی و شش تومان موافق فقرات (۱) الی (۴) ضمیمه اعتبار به مباشرت مجلس شورای ملی داده میشود.

ماده دوم - برای مصارف فوق العاده مجلس شورای ملی مبلغ بیست و شش هزار تومان موافق ماده (۲) ضمیمه اعتبار به مباشرت مجلس داده میشود.

* مبلغی از صرفه جوئی مورخه ۱۳۰۹ مجلس شورای ملی بموجب قانون ۳ تیرماه ۱۳۰۹ به تکمیل ساختمان مقبره فردوسی اختصاص داده شده است.

ملاحظات	اعتبارات ۱۳۰۸			
	عواید تقریبی مستغلات		از مالیات راه	
	تومان	ق	تومان	ق
	۲۶۱۸		۶۲۰۰	
	۱۹۴	۹	۵۸۱۰	
	۳۴۲	۸	۹۶۶۰	
	۲۳۴	۶	۲۸۰۰	
	۹۷۳	۵	۱۳۰۲۶	۵
			۵۹۴	۴
			۶۲۵	
			۶۴۸	
	۱۲۳۳		۱۳۷۶۷	
	۲۰۲		۲۱۰۰	
	۱۰۹	۵	۲۳۰۰	
	۱۶۸	۴	۲۱۶۰	
			۶۴۸	
	۲۷۱	۵	۲۶۰۰	
			۳۰۰۰	

صورت فوق بتصویب کمیسیون پارلمانی بودجه رسیده و ضمیمه قانون (اجازه پرداخت بودجه بلدیہ ها از ابتدای سال ۱۳۰۸ میشود) رئیس مجلس شورای ملی: دادگر

ماده سوم - برای حقوق و مخارج و اثاثیه دوازده ماهه مطبعه مجلس مبلغ شصت و هفت هزار و یکصد و شانزده تومان موافق فقرات (۱) الی (۲) ضمیمه اعتبار به مباشرت مجلس شورای ملی داده میشود.

ماده چهارم - مجلس شورای ملی به مباشرت مجلس اجازه میدهد که عوائد مطبعه مجلس و باغ بهارستان و صورت مشروح مذاکرت را جزو جمع محاسبات مجلس محسوب دارد.

این قانون که مشتمل بر چهار ماده و دو صورت ضمیمه است در جلسه بیست و پنجم اسفند ماه یک هزار و سیصد و هشت شمس بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

ماده	شرح	مبلغ جزء		مبلغ کل
		د	ریال	
۱	مقرری آقایان نمایندگان محترم مجلس شورای ملی با اضافه تفاوت مقرری ریاست محترم مجلس		۲۸۳۸۰۰۰	
۲	حقوق دوازده ماهه ۴۸ نفر اعضاء و اجزای اداره تقنینیه و اعتبار خصوصی		۴۷۶۵۴۰	
۳	حقوق اعضاء و اجزاء مباشرت مجلس ۱۱۸ نفر		۵۶۱۱۲۰	
۴	مصارف ماهانه و سالانه ۱۲ فقره	۲۵۶۷۰۰		۴۱۳۲۳۶۰
۲	مصارف فوق العاده اعتباری ۷ فقره			۲۶۰۰۰۰
	جمع کل بودجه مجلس یکساله ۱۳۰۹			۴۳۹۲۳۶۰
۱	حقوق کارکنان مطبعه مجلس ۱۱۱ نفر ۱۲ ماهه		۳۹۶۱۱۶۰	
۲	مصارف و اثاثیه و اعتبار سالیانه مطبعه مجلس		۲۷۵۰۰۰۰	۶۷۱۱۱۶۰
	جمع کل بودجه مجلس و مطبعه مجلس یکساله ۱۳۰۹			۵۰۶۳۵۲۰

شرح	میزان ماهانه هر طبقه ریال	میزان سالانه ریال	جمع کل ریال	ملاحظات
تفصیل ماده (۱)				
فقره (۱)				
مقرری آقایان نمایندگان محترم و تفاوت مقرری ریاست محترم مجلس بحدود عده حاضر در هر موقع سال بتشخیص مباشرت مجلس	۳۰۰۰	۲۸۲۸۰۰۰	۲۸۲۸۰۰۰	
فقره (۲)				
تضمینیه				
معاونت				
معاونت اداری ریاست	۲۱۲۰	۲۱۲۰	۲۰۵۴۴۰	

شرح	میزان ماهانه هر طبقه قران	میزان سالانه قران	جمع کل قران	ملاحظات
منشی اطاق معاونت	۹۲۰	۹۲۰	۱۱۰۴۰	
کابینه				
رئیس	۱۶۴۰	۱۶۴۰	۱۹۶۸۰	
دائرة تند نویسی و تحریر صورت مجلس				
مدیر	۱۴۴۰	۱۴۴۰	۱۷۲۸۰	
معاون	۹۲۰	۹۲۰	۱۱۰۴۰	
مقطع و تند نویس اول	۳۳۴۰	۳۳۴۰	۴۰۰۸۰	
خلاصه نویس و تند نویس دوم	۶۸۰	۲۷۲۰	۳۲۶۴۰	
پاک نویس	۶۰۰	۲۴۰۰	۲۸۸۰۰	
عضو تصحیح و تند نویس سوم	۹۶۰	۱۱۰۲۰	۱۱۰۲۰	

شرح	تعداد نفرات	از قرار	میزان ماهانه هر طبقه	میزان سالیانه	جمع کل قران	ملاحظات
دائرة دارالانشاء						
مدیر	۱	۱۲۴۰	۱۲۴۰	۱۴۸۸۰		
منشی مینوت نویس	۲	۹۲۰	۱۸۴۰	۲۲۰۸۰		
منشی پاك نویس	۳	بتفاوت	۲۲۱۰	۲۶۵۲۰		
سواد نویس	۲	"	۱۲۵۰	۱۵۰۰۰		
منشی اداری کمیسیون عرایض	۱	۶۸۰	۶۸۰	۸۱۶۰		
دائرة قوانین و مطبوعات						
مدیر	۱	۱۴۴۰	۱۴۴۰	۱۷۲۸۰		
معاون	۱	۹۲۰	۹۲۰	۱۱۰۴۰		
رابط کمیسیونها و شعب پارلمانی	۱	۹۲۰	۹۲۰	۱۱۰۴۰		
منشی قانون نویس و پاك نویس	۲	بتفاوت	۱۵۸۰	۱۸۹۶۰		

شرح	تعداد نفرات	از قرار	میزان ماهانه هر طبقه	میزان سالیانه	جمع کل قران	ملاحظات
منشی اداری کمیسیون بودجه	۱	۷۹۰	۷۹۰	۹۴۸۰		
سواد نویس و مصحح	۳	۴۲۰	۱۲۶۰	۱۵۱۲۰		
ثبات	۱	۳۲۰	۳۲۰	۳۸۴۰		
دائرة ضبط						
مدیر	۱	۱۴۴۰	۱۴۴۰	۱۷۲۸۰		
معاون	۱	۹۲۰	۹۲۰	۱۱۰۴۰		
ضباط	۲	بتفاوت	۱۱۵۰	۱۳۸۰۰		
پرسنل و تقشیش						
مدیر	۱	۱۰۷۰	۱۰۷۰	۱۲۸۴۰		
عضو	۲	بتفاوت	۱۰۲۰	۱۲۲۴۰		
ثبت کل						
مدیر	۱	۱۰۷۰	۱۰۷۰	۱۲۸۴۰		

شرح	تعداد تقریبی	از قرار تقریبی در ماه	میزان ماهانه هر طبقه	میزان سالیانه	جمع کل قران	ملاحظات
ارسال مراسلات						
مدیر	۱	۹۲۰	۹۲۰	۱۱۰۴۰		
عضو کمک ثبت کل و ارسال مراسلات	۱	۴۲۰	۴۲۰	۵۰۴۰		
اعتبار خصوصی اداره تقنینیه				۹۵۰۰	۴۷۶۵۴۰	
فقره (۳)						
مباشرت						
معاونت اداری	۱	۲۱۲۰	۲۱۲۰	۲۵۴۴۰		
محاسبات کل						
رئیس	۱	۲۱۲۰	۲۱۲۰	۲۵۴۴۰		
معاون	۱	۹۲۰	۹۲۰	۱۱۰۴۰		
مسئول صندوق (مدیر شعبه)	۱	۱۰۷۰	۱۰۷۰	۱۲۸۴۰		
محاسب و منشی و عضو صندوق	۴	۲۰۷۰	۲۰۷۰	۲۴۸۴۰		

شرح	تعداد تقریبی	از قرار تقریبی در ماه	میزان ماهانه هر طبقه	میزان سالیانه	جمع کل قران	ملاحظات
مدیر پرسنل و ضبط و کمک امور متفرقه محاسبات	۱	۹۲۰	۹۲۰	۱۱۰۴۰		
ملزومات						
مسئول (مدیر شعبه)	۱	۹۲۰	۹۲۰	۱۱۰۴۰		
عضو	۱	۴۲۰	۴۲۰	۵۰۴۰		
ناظر	۱	۵۲۰	۵۲۰	۶۲۴۰		
توزیع صورت مشروح						
مذاکرات مجلس						
مسئول	۱	۶۸۰	۶۸۰	۸۱۶۰		
عضو	۱	۳۵۰	۳۵۰	۴۲۰۰		
انشاء						
منشی (مدیر شعبه)	۱	۹۲۰	۹۲۰	۱۱۰۴۰		

شرح	تعداد نفرات	از قرار تقری در ماه	میزان ماهانه هر طبقه	میزان سالیانه	جمع کل قران	ملاحظات
متصدی ضبط و ارسال مراسلات (منشی دوم)	۱	۵۲۰	۵۲۰	۶۲۴۰		
بلیط و لوايح						
مدیر	۱	۷۳۰	۷۳۰	۸۷۶۰		
عضو	۱	۵۲۰	۵۲۰	۶۲۴۰		
تفتیش						
مدیر	۱	۱۴۴۰	۱۴۴۰	۱۷۲۸۰		
عضو	۳	۸۷۰	۲۶۱۰	۱۰۴۴۰		
میزی و توزیع						
مسئول	۱	۹۲۰	۹۲۰	۱۱۰۴۰		
میز بلیط	۱	۶۸۰	۶۸۰	۸۱۶۰		
کتابخانه						
مدیر	۱	۱۶۴۰	۱۶۴۰	۱۹۶۸۰		

شرح	تعداد نفرات	از قرار تقری در ماه	میزان ماهانه هر طبقه	میزان سالیانه	جمع کل قران	ملاحظات
معاون	۱	۹۲۰	۹۲۰	۱۱۰۴۰		
عضو	۲	۳۲۰	۶۴۰	۷۶۸۰		
ضبط راکد						
متصدی	۱	۷۳۰	۷۳۰	۸۷۶۰		
عضو	۱	۴۲۰	۴۲۰	۵۰۴۰		
مستخدمین جزء						
سرایدار باشی	۱	۶۵۰	۶۵۰	۷۸۰۰		
سرایدار	۱۹	بتفاوت	۴۵۶۰	۵۴۷۲۰		
پیشخدمت باشی	۱	۵۹۰	۵۹۰	۷۰۸۰		
پیشخدمت	۲۵	بتفاوت	۶۹۷۰	۸۳۶۴۰		
تلفونچی و میکاتیک	۲	"	۶۸۰	۸۱۶۰		
آبدار باشی	۱	۶۱۰	۶۱۰	۷۳۲۰		

شرح	تعداد	از قرار تقری در ماه	میزان هر طبقه	میزان سالیانه	جمع کل قران	ملاحظات
آبدار و سقا	۶	بافتوت	۱۶۶۰	۱۹۹۲۰		
حاجب	۴	»	۱۴۰۰	۱۶۸۰۰		
فراش باشی	۱	۶۱۰	۶۱۰	۷۳۲۰		
فراش	۱۲	بافتوت	۲۸۲۰	۳۳۸۴۰		
باغبان باشی	۱	۳۱۰	۳۱۰	۳۷۲۰		
باغبان و گل کار	۸	بافتوت	۱۸۶۰	۲۲۳۲۰		
فوق العاده مأمورین کشیک						
تلگراف و پست و یک نفر						
فراش پست	۴	بافتوت	۶۵۰	۷۸۰۰		
شهریه وراث مرحومان						
نعمت الله خان و میرزا عبدالله						
فراش	۲	بافتوت	۲۱۰	۲۵۲۰		
مؤذن	۱	۱۲۰	۱۲۰	۱۴۴۰		
					۵۶۱۱۲۰	

شرح	تعداد	از قرار تقری در ماه	میزان هر طبقه	میزان سالیانه	جمع کل قران	ملاحظات
فقره (۴)						
مصارف						
مصارف سوخت چراغ برق و ساعت						
و یاد زن برقی				۲۰۰۰۰		
مصارف آبدار خانه				۱۸۰۰۰		
سرایدار خانه و فراشخانه						
و تلفون و تلگرافخانه				۱۶۰۰۰		
مصارف لوازم التحریر و مطبوعات				۴۰۰۰۰		
لوازم طبع صورت مشروح						
مذاکرات مجلس				۵۰۰۰۰		
اعتبار کتابخانه برای						
خرید کتب				۳۰۰۰۰		
مصارف تلگرافات داخله و خارجه						
و پست				۶۰۰۰		

شرح	تعداد نفرات	از قرار	میزان ماهانه	میزان سالانه	جمع کل	ملاحظات
		قران	قران	قران	قران	
مصارف متفرقه				۶۰۰۰		
فوق العاده نظامیان				۱۸۰۰۰		
آبونه جرائد				۶۰۰۰		
ملبوس مستخدمین جزء						
سالی دو دست از قرار دستی						
۱۵ تومان ۸۹ نفر				۲۶۷۰۰		
ذغال سنگ و چوب سفید				۲۰۰۰۰	۲۰۶۷۰۰	
تفصیل ماده (۲)						
خرید اثاثیه				۳۵۰۰۰		
مخارج جشن مشروطیت				۵۰۰۰		
اعتبار فوق العاده پیش						
بینی نشده				۱۵۰۰۰		
اعتبار خصوصی برای						
فوق العاده و عیدی اجزاء						
و مستخدمین					۱۲۰۰۰۰	

شرح	تعداد نفرات	از قرار	میزان ماهانه	میزان سالانه	جمع کل	ملاحظات
		قران	قران	قران	قران	
تعمیرات ابنیه و تجدید ساختمان						
دیوار طرف خیابان				۴۵۰۰۰		
حق بیمه				۱۰۰۰۰		
حق الثبت ابنیه مجلس				۳۰۰۰۰	۲۶۰۰۰۰	
تفصیل ماده ۳						
فقره ۱						
مطبعه مجلس						
مدیر	۱	۱۴۴۰	۱۴۴۰	۱۷۲۸۰		
معاون	۱	۹۲۰	۹۲۰	۱۱۰۴۰		
مسئول محاسبات مطبعه	۱	۷۴۰	۷۴۰	۸۸۸۰		
محاسبات و کمک صندوق	۲	۳۲۰	۶۴۰	۷۶۸۰		
مسئول انبار و صندوق						
نقود مطبعه	۱	۶۸۰	۶۸۰	۸۱۶۰		
مفتش	۱	۴۷۰	۴۷۰	۵۶۴۰		
مصصح	۱	۵۲۰	۵۲۰	۶۲۴۰		

شرح	تعداد	از قرار	میزان ماهانه	میزان سالانه	جمع کل	ملاحظات
		قران	قران	قران	قران	
مدیر فنی (تبعه آلمان)	۱	۳۵۰۰	۳۵۰۰	۴۲۰۰۰		
تحصیلدار	۱	۳۱۰	۳۱۰	۳۷۲۰		
فراش برای بردن اوراق نمونه و غیره						
باتضمام سرایدار ۴ نفر و ۲ نفر	۶	بتفاوت	۱۱۴۰	۱۳۶۸۰		
قسمت گراورسازی						
مسئول	۱	۷۹۰	۷۹۰	۹۴۸۰		
معاون	۱	۶۸۰	۶۸۰	۸۱۶۰		
نقاش ورتوشه گر	۱	۳۲۰	۳۲۰	۳۸۴۰		
عضو گراورسازی	۶	بتفاوت	۱۳۲۰	۱۵۸۴۰		
قسمت الکترونیک						
مسئول	۱	۷۳۰	۷۳۰	۸۷۶۰		
عضو	۲	بتفاوت	۳۵۰	۴۲۰۰		
قسمت ماشین خانه						
مسئول	۱	۵۹۰	۵۹۰	۷۰۸۰		
معاون	۱	۲۲۰	۲۲۰	۲۶۴۰		
کاغذ بده	۱۱	بتفاوت	۱۸۶۰	۲۲۳۲۰		

شرح	تعداد	از قرار	میزان ماهانه	میزان سالانه	جمع کل	ملاحظات
		قران	قران	قران	قران	
کاغذ بگیر و چرخ گردان و پادو	۷	بتفاوت	۹۸۰	۱۱۷۶۰		
قسمت اشتروتیپی و گالوانوپلاستیک						
مسئول	۱	۲۴۰	۲۴۰	۲۸۸۰		
عضو	۴	بتفاوت	۳۳۰	۳۹۶۰		
قسمت حروفچینی						
مسئول	۱	۴۸۰	۴۸۰	۵۷۶۰		
حروفچین	۱۸	بتفاوت	۲۸۰۰	۳۳۶۰۰		
قسمت فرم بندی						
مسئول فارسی ولاتین	۱	۳۴۰	۳۴۰	۴۰۸۰		
معاون	۱	۲۶۰	۲۶۰	۳۱۲۰		
فرم بند	۱۴	بتفاوت	۲۳۲۰	۲۷۸۴۰		
قسمت صحافی						
مسئول صحافی معمولی						
و اوراق بهادار	۲	بتفاوت	۵۵۰	۶۶۰۰		
صحاف و نمره زن	۱۶	"	۲۲۵۰	۲۷۰۰۰		
اجرت صحافهای کنتراتی برای						
اوراق بهادار				۲۵۰۰۰		

قانون

تفریح بودجه یکساله یکهزار و سیصد و هفت شمسی مجلس شورای ملی

مصوب ۲۶ اسفند ماه ۱۳۰۸

ماده اول - مخارج مجلس شورای ملی از بابت دوازده ماهه سال ۱۳۰۷ شمسی موافق قسمت (۱) الی (۳) ضمیمه بر طبق بودجه مصوبه مبلغ پانصد و سی و سه هزار و دویست و هشتاد و چهار تومان و نه قران و نوزدهشاهی تصویب میشود.

ماده دوم - عوائد مطبعه مجلس و باغ بهارستان و صورت مشروح مذاکرات مجلس از بابت سال ۱۳۰۷ شمسی موافق قسمت چهار ضمیمه بمبلغ پنجاه و دو هزار و هفتصد و سی و هفت تومان و دو قران و ششصد دینار که بر طبق قانون بودجه مصوب ۲۶ فروردین ۱۳۰۷ مجلس بحساب سرمای کارخانه کاغذ سازی محسوب شده بود تصویب میشود.

این قانون که مشتمل بر دو ماده و صورت ضمیمه است در جلسه بیست و ششم اسفند ماه یکهزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

شرح	تعداد قرار	از قرار تقری در ماه قران	میزان ماهانه هر طبقه قران	میزان سالیانه قران	جمع کل قران	ملاحظات
چاپ برجسته و مسی						
مسئول	۱	۴۲۰	۴۲۰	۵۰۴۰		
کاغذ بده و کاغذ بگیر و عضو اعتبار برای اضافه کاری کلیه قسمتهای فنی مطبعه	۴	ببقاوت	۴۹۰	۵۸۸۰	۳۹۶۱۶۰	
فقره (۲)						
مصارف						
مرکب و روغن و ژلاتین و وقت و غیره				۸۰۰۰۰		
نواقص و لوازم ماشین آلات موجوده و دواجات برای گراورسازی و خرید ماشین آلات و لوازم جدید				۱۸۰۰۰۰		
اعتبار فوق العاده				۱۵۰۰۰۰	۲۷۵۰۰۰۰	
جمع کل					۵۰۶۳۵۲۰	

جدول فوق صورت جزء بودجه یکساله یکهزار و سیصد و نه مجلس شورای ملی بوده و صحیح است

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

صورت ضمیمه قانون تفریح بودجه یکساله یکهزار و سیصد و هفت شمسى مجلس شورای ملی

فقرات	شرح	مبلغ جزء		مبلغ کل	
		قران	دینار	قران	دینار
	(ماده اول) - قسمت اول				
۱	مقرری آقایان نمایندگان بانضمام تفاوت مقرری ریاست معظم مجلس			۳۳۳۶۵۰۰	
۲	حقوق اعضاء و اجزاء اداره تقنینیه و اعتبار فوق العاده	۹۵		۳۸۰۸۲۷	
۳	حقوق اعضاء و اجزاء اداره مباشرت	۹۰		۵۴۲۰۸۵	
۴	مصارف ماهانه و سالانه	۵۰		۱۷۹۴۳۰	
	(قسمت دوم)				
	مصارف فوق العاده			۳۹۰۲۷۵	
	جمع کل مصارف یکساله مجلس			۴۸۲۹۱۱۹	۳۵
	(قسمت سوم)				
۱	حقوق کارکنان مطبوعه مجلس شورای ملی	۲۰		۳۲۶۸۶۸	
۲	مصارف و اثاثیه مطبوعه	۴۰		۱۷۶۸۶۲	
	جمع کل مصارف یکساله مجلس و مطبوعه			۵۰۳۷۳۰	۶۰
	(ماده دوم) - قسمت چهارم				
	عایدات مطبوعه مجلس شورای ملی	۸۰		۵۰۰۷۹۰	
	عایدات باغ بهارستان	۸۰		۱۵۸۳۳	
	عایدات صورت مشروح مذاکرات مجلس			۱۰۷۴۸	۶۰
				۵۲۷۳۷۲	۶۰

صورت فوق ضمیمه قانون تفریح بودجه سال یکهزار و سیصد و هفت شمسى مجلس بوده و صحیح است رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

بودجه سال ۱۳۰۹ کل مملکتی

مصوب ۲۸ اسفند ماه ۱۳۰۸

ماده واحده - مجلس شورای ملی بودجه ۱۳۰۹ مملکتی را که از حیث عایدات (باستثنای عواید نطف جنوب که بحساب ذخیره مملکتی منظور میشود) بمبلغ سیصد و پنجاه و سه میلیون و سیصد و هفتاد و چهار هزار و هشتصد و بیست و هفتقران و از حیث مخارج بمبلغ سیصد و پنجاه و دو میلیون و نهصد و هشتاد و هفت هزار و هفتصد و هفتاد و ششقران بالغ میشود بشرح صورت منضمه تصویب و بوزارت مالیه اجازه میدهد که مخارج مملکتی اعم از حقوق و مصارف را در حدود اعتبارات مصوبه مطابق بودجه های تفصیلی که بمجلس داده شده با رعایت قوانین مربوطه باقسط ماهیانه پردازد تا اینکه بودجه های تفصیلی بتصویب کمیسیون بودجه برسد و پس از آن مصارف مملکتی مطابق تصویبات کمیسیون بودجه بعمل خواهد آمد.

مخارج وزارت مالیه و وزارت اقتصاد ملی که بودجه تفصیلی آنها تا آخر اردی بهشت ۱۳۰۹ باید به مجلس داده شود در این مدت در حدود اعتبارات مصوبه باقسط ماهیانه و پس از تسلیم بودجه های تفصیلی برطبق آن بودجه ها و بعد از تصویب کمیسیون بودجه مطابق مصوبات کمیسیون پرداخت میشود.

تبصره ۵ - در صورتیکه لوایح مربوطه بمالیات های پیش بینی شده راجع بحق الثبت اتومبیل و مالیات شرکتهای و حق التجاره که جمع آن دو میلیون و سیصد هزار تومان است بتصویب مجلس شورای ملی نرسد کمیسیون بودجه مکلف است معادل مبلغ مزبور از مخارج مملکتی کسر نماید.

این قانون که مشتمل بر یک ماده و صورت ضمیمه است در جلسه بیست و هشتم اسفند ماه یکهزار و سیصد و هشت شمسى بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

صورت ضمیمه قانون بودجه سال ۱۳۰۹ کل مملکتی
بودجه عوائد

شرح	قران	قران
مالیات مستقیم - صدی سه و نیم مالیات املاک اربابی - خالصجات دولتی (نقد و جنس) و خالصجات انتقالی (بابت تفاوت قیمت فروش)	۶۶۹۵۰۰۰۰	۶۶۹۵۰۰۰۰
اتحصار تریاک	۴۳۵۰۰۰۰۰	۴۳۵۰۰۰۰۰
اتحصار دخانیات	۳۷۵۰۰۰۰۰	۳۷۵۰۰۰۰۰
گمرک	۱۲۰۰۰۰۰۰۰	۱۲۰۰۰۰۰۰۰
ذبایح	۶۰۰۰۰۰۰۰	۶۰۰۰۰۰۰۰
صدی سه اتحصار قند و شکر و چای و عایدات مالیات راه	۳۰۰۰۰۰۰۰	۳۰۰۰۰۰۰۰
رسومات	۸۵۰۰۰۰۰۰	۲۸۵۴۵۰۰۰۰۰
متفرقه (مستقیم و غیر مستقیم)	۱۷۹۳۰۹۰	۱۷۹۳۰۹۰
منافع بانك ملی	۴۸۰۰۰۰۰	۴۸۰۰۰۰۰
بانك شاهنشاهی (حق الامتیاز)	۵۰۰۰۰۰۰	۵۰۰۰۰۰۰
بانك شاهنشاهی (بابت حقوق کمیسر)	۳۰۰۰۰۰	۳۰۰۰۰۰۰
کمپانی لفظ جنوب (بابت حقوق کمیسر)	۱۰۰۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰۰
کارخانه پارچه بافی اصفهان (قسط دوم قرضه)	۵۳۰۰۰۰۰	۵۳۰۰۰۰۰
کارخانه مرحوم صنایع الدوله ( )	۳۶۰۰۰۰	۳۶۰۰۰۰۰
عواید مطبعه مجلس و باغ بهارستان	۵۰۰۰۰۰۰	۳۹۶۹۰۹۰

شرح	قران	قران
(عوائد وزارت عدلیه)		
محاکم	۲۵۰۰۰۰۰۰	۲۵۰۰۰۰۰۰
ثبت اسناد و املاک	۱۵۰۰۰۰۰۰	۱۷۵۰۰۰۰۰۰
(عوائد وزارت داخله)		
نظمیه و حکام	۱۰۰۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰۰
صحیه	۸۵۰۰۰۰	۸۵۰۰۰۰
صحیه (تاکس راه)	۶۹۴۱۳۰	۶۹۴۱۳۰
پوست بره	۲۴۰۰۰۰۰	۲۴۰۰۰۰۰
تاکس صحی بندری	۱۵۰۰۰۰۰	۱۲۶۹۱۳۰
(عوائد وزارت اقتصاد ملی)		
معادن	۱۶۰۰۰۰۰۰	۱۶۰۰۰۰۰۰
جنگلها	۶۵۰۰۰۰۰	۶۵۰۰۰۰۰
شیلات داخلی	۴۰۰۰۰۰۰	۴۰۰۰۰۰۰
گل سرخ	۲۵۰۰۰۰۰	۲۹۰۰۰۰۰۰
(عایدات وزارت پست و تلگراف)		
پست	۵۸۳۰۰۰۰۰	۵۸۳۰۰۰۰۰
پست هوائی	۶۰۰۰۰۰۰	۶۰۰۰۰۰۰
تلفن	۱۰۰۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰۰
تلگراف و تلگراف بی سیم	۷۱۵۰۰۰۰۰	۱۳۶۸۰۰۰۰

شرح	قران	قران
(عوائد وزارت امور خارجه)		
تذکره و شانسلری	۲۵۰۰۰۰۰	۲۵۰۰۰۰۰
(عایدات وزارت معارف)		
مدارس	۵۰۰۰۰۰	
سهم تا کس راه	۲۶۰۶۶۰۷	۳۱۰۶۶۰۷
جمع کل عوائد	۳۲۰۳۷۴۸۲۷	
(منابع عایدات جدید)		
حق الثبت اتومبیلها و غیره	۸۰۰۰۰۰۰	
مالیات بر شرکتهای و حق التجاره	۱۵۰۰۰۰۰۰	۲۳۰۰۰۰۰۰
جمع کل عواید ۱۳۰۹ و منابع عایدات جدید	۳۰۳۳۷۴۸۲۷	
(بودجه مخارج)		
شرح	قران	قران
وزارت دربار	۵۱۴۶۶۴۰	۵۱۴۶۶۴۰
مجلس شورای ملی	۵۰۶۳۵۲۰	۵۰۶۳۵۲۰
کابینه ریاست وزراء	۶۴۲۳۵۰	۶۴۲۳۵۰
(وزارت جنگ)		
بودجه عمومی	۹۸۰۰۰۰۰۰	

شرح	قران	قران
هوایمائی و قورخانه	۲۵۰۰۰۰۰۰	
محصلین وزارت جنگ	۶۷۳۰۰۰۰	۱۲۳۶۷۳۰۰۰
(وزارت مالیه)		
بودجه عمومی	۲۸۲۹۶۱۴۰	
انحصار تریاک	۴۰۰۰۰۰۰۰	
انحصار دخانیات	۲۵۰۰۰۰۰۰	
مستخدمین خارجی مالیه	۵۷۶۶۰۰	
(ساختمان ابنیه گمرکی در بندر شاه و شاهپور)	۸۰۰۰۰۰۰	
مخارج مقدماتی ثبت املاک دولتی	۱۰۰۰۰۰۰	
حق العمل بانک ملی	۱۰۰۵۰۰۰۰	۳۷۳۲۷۷۴۰
(وزارت داخله)		
بودجه عمومی مرکز و حکام	۵۱۷۸۳۰۰	
اعتبار اضافی	۱۳۳۷۰۰	
احصائیه و سجل احوال	۴۰۶۰۱۲۰	
صحبیه	۷۲۲۰۹۰۰	
نظمیه	۱۹۰۳۸۵۰۰	
امنیه	۱۵۰۱۱۶۰۰	
نظام وظیفه	۳۰۰۰۰۰۰	
ساختمان توقیف گاهها و محبسها	۱۰۰۰۰۰۰۰	
مخارج انتخابات دوره هشتم	۱۵۰۰۰۴۰۰	۵۳۴۴۳۵۲۰

شرح	قران	قران
(وزارت پست و تلگراف)		
بودجه عمومی	۱۷۴۱۲۵۶۰	
اعتبار اضافی	۱۰۰۳۲۰۰	
اعتبار ساختمان	۱۰۰۰۰۰۰	۱۹۹۶۰۷۶۰
(وزارت عدلیه)		
بودجه عمومی	۱۰۱۰۵۶۰۰	
تشکیلات قضائی جدید	۴۰۰۰۰۰	
اعتبار اضافی ثبت اسناد	۲۴۰۰۰۰۰	۱۷۹۰۰۶۰۰
(وزارت امور خارجه)		
بودجه عمومی	۱۰۳۲۱۷۰۰	
تفاوت تسعیر برای سفارتخانه ها	۱۰۰۰۰۰۰	
کمیسون سرحدی ترکیه	۳۰۰۰۰۰۰	۱۱۶۲۱۷۰۰
(وزارت معارف)		
بودجه عمومی	۱۷۹۸۳۷۵۰	
(اعتبار اضافی برای تأسیس و تکمیل مدارس)	۱۰۰۰۰۰۰	
تعمیم و تربیت اطفال عشایر	۲۵۰۰۰۰۰	
محصلین اعزامی بارویا	۳۰۰۰۰۰۰	۲۲۲۳۳۷۵۰
وزارت طرق و شوارع	۹۰۰۰۰۰۰	۹۰۰۰۰۰۰
وزارت اقتصاد ملی	۲۰۰۰۰۰۰	۲۰۰۰۰۰۰

شرح	قران	قران
(مصارف عمومی)		
اعتبار دولت - اعتبار ماهانه دولت		
برای مخارج غیر مترقبه	۱۳۲۰۰۰۰۰	
مخارج سری دولت	۳۶۰۰۰۰۰	
اعتبار انعام دولت	۱۲۰۰۰۰۰	
دیون عمومی	۶۱۸۳۰۰۰	
وظایف و مستمریات و شهریه	۵۴۶۰۳۱۰	
(اعتبار عمران خوزستان لرستان بلوچستان کردستان)	۱۰۰۰۰۰۰۰	
اعتبار حقوق انتظار خدمت	۲۴۰۰۰۰۰۰	
اعتبار تبلیغات	۱۵۰۰۰۰۰	
مخارج مسلخ ها و ساختمان مسلخ	۱۴۶۸۵۳۰	
کمیسر نفت جنوب (دو هزار لیره)	۱۰۰۰۰۰۰	
کمیسر بانک شاهنشاهی	۳۰۰۰۰۰۰	
منافع صندوق تقاعد از سرمایه بانکم ملی	۵۵۵۰۰۰۰	
منافع بانک ملی از سرمایه	۴۸۰۰۰۰۰	
کرایه حمل مسکوک معیوب	۲۰۰۰۰۰۰	
صاحبمنصبان بحریه	۱۶۰۰۰۰۰	
توسعه ضرابخانه	۱۰۰۰۰۰۰۰	
مخارج هیئت تفتیشیه	۳۰۰۰۰۰۰	
منافع سرمایه و مخارج که از بابت جمع آوری مسکوک معیوب باید تأدیه شود.	۲۸۲۲۷۵۶	۲۴۰۱۴۱۹۶

شرح	قران	قران
(اعتبار تأسیسات اقتصادی)		
بانک فلاحی	۵۰۰۰۰۰۰	
سایر تأسیسات	۱۰۰۰۰۰۰	۱۵۰۰۰۰۰۰
خرید کشتی	۸۰۰۰۰۰۰	۸۰۰۰۰۰۰
سرمایه بانک ملی	۵۰۰۰۰۰۰	۵۰۰۰۰۰۰
مبارزه با ملخ	۱۰۰۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰۰
جمع کل مخارج ۱۳۰۹		۳۰۲۹۸۷۷۷۶
جمع کل عایدات و منابع عایدات جدید		۳۰۳۳۷۴۸۲۷
جمع کل مخارج		۳۰۲۹۸۷۷۷۶
اضافه عایدات ۱۳۰۹		۳۸۷۰۵۱
صورت فوق ضمیمه قانون بودجه سال یکهزار و سیصد و نه مملکتی بوده و صحیح است رئیس مجلس شورای ملی - دادگر		

قانون

اجازه نقل و انتقال اعتبارات بودجه ۱۳۰۹ وزارت مالیه

بوزیر فعلی مالیه

مصوب ۲۰ مهر ماه ۱۳۰۹

ماده اول - وزیر فعلی مالیه در سال ۱۳۰۹ برای رفع احتیاجات وزارت مالیه و تقویت و توسعه امر وصول و تفتیش و اعطای جایزه های نقدی بمأمورینی که ابراز

لیاقت نموده اند در نقل و انتقال اعتبارات بودجه عمومی آن وزارت خانه مجاز بوده و میتواند از صرفه جوئیهای حاصله از اعتبارات مزبوره استفاده نماید.

ماده دوم - بعلاوه وزارت مالیه مجاز است صدی ده مالیات بر شرکت ها و حق الثبت و سائط نقلیه و مالیات ذبایح را در سال ۱۳۰۹ برای مقاصد فوق صرف نماید این قانون که مشتمل بر دو ماده است در جلسه بیستم مهر ماه یکهزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

متمم بودجه سال ۱۳۰۹ مملکتی

مصوب ۳ تیر ماه ۱۳۰۹

ماده ۱ - خارج از حدود اعتبارات مصوبه ضمن ماده واحده بودجه ۱۳۰۹ که شامل کلیه مخارج مملکتی است و سایر اعتبارات مصوبه هیچگونه پرداخت و جهی بعمل نخواهد آمد و تجاوز از حدود آن بهر عنوان موجب مسئولیت وزارت خانه مربوطه خواهد بود.

ماده ۲ - کلیه ادارات و مأمورین مکلف هستند که آنچه از وجوه و اموال دولتی دریافت می نمایند تحویل خزانه داری کل کنند و بهیچ عنوان مجاز نخواهند بود مستقیماً و بدون اجازه خزانه داری کل برداشتی نمایند.

تبصره - قسمت (ج) از فقره ۱۶ ماده واحده قانون مصوب ۳۰ آبانماه ۱۳۰۸ بقوت خود باقی است.

ماده ۳ - کلیه وزارتخانهها و ادارات دولتی مکلف خواهند بود اولاً مالیات ها و عوارض مربوطه بخود را پرداخت نمایند. ثانیاً چنانچه يك وزارتخانه از حیث

تهیه اشیاء ملزومات یا انجام خدمات مخصوصه از وزارتخانه دیگر مبلغی طلبکار شد وزارتخانه مدیون مکلف است دین خود را پذیرفته و آن را از محل اعتبارات بودجه مصوب خود بپردازند.

ماده ۴ - انتقال از اعتبارات حقوق بمصارف و بالعکس ممنوع است ولی وزارت خانها در نقل و انتقال (تبدیل محل مأموریت) اعضاء با اعتبار حقوق خود آنها مجاز خواهند بود.

ماده ۵ - هیچیک از وزارتخانها نمیتوانند بعد از هر یک از مراتب قانونی در بودجه خود بیفزایند و هر گاه محلی در نتیجه حذف رتبه عالیتری ایجاد بشود فقط از محل مزبور می توانند بکنفر از رتبه مادون علاوه نمایند و همچنین هیچیک از وزارت خانها نمیتوانند از اعتبار صدی دو و غیر مترقبه منظور در بودجه مشاغلی ایجاد نمایند.

وزارت داخله در قسمت اداره تشکیلات نظمیه از مدلول قاعده فوق مستثنی است و میتواند از محل حقوق رتبه عالیتر چند رتبه کوچکتر ایجاد نماید.

ماده ۶ - مأمورین و مستخدمین رسمی دولت که از صندوقهای خارج از خزانه دولت حقوق دریافت میکنند مثل مستخدمین بانک ملی و غیره مکلف بتأدیه کسور تقاعد می باشند و خدمات آنها بر طبق قانون استخدام کشوری جزء خدمت رسمی محسوب خواهد شد.

ماده ۷ - چنانچه مقتضیات ایجاب نمود یکی از مشاغل کشوری اتفاقاً بصاحبمنصبان لشکری رجوع شود صاحبمنصبان مزبور در مدت تصدی خود حق دارند تفاوت حقوق خود را تا میزان حقوق شغل کشوری که در بودجه آن وزارت خانه منظور شده است دریافت نمایند.

ماده ۸ - پرداخت وجوه (غیر از حقوق تقاعد و انتظار خدمت و شهریه و مستمریات) فقط در ازاء خدمت و یا اشیاء و ملزوماتی که خریداری میشود بعمل خواهد آمد و بعنوان انعام یا هدیه یا مخارج سری جز آنچه از اعتبارات دولت اجازه داده شده پرداخت نخواهد شد.

ماده ۹ - حداقل مقرری رتبه اول مستخدمین کشوری سی و دو تومان و حداقل رتبه اول قضائی پنجاه تومان میباشد.

ماده ۱۰ - وزارتخانهها مکلفند نسبت به کلیه لوایح مالی و بودجه و اعتباراتی که تعهد میشود از نظر مالی قبلاً موافقت وزارت مالیه را جلب نمایند.

ماده ۱۱ - طرز وصول عوائد دولتی اعسم از مالیاتهای مستقیم و غیر مستقیم بر طبق نظامنامهائی که هیئت وزراء در حدود قوانین تصویب می نمایند خواهد بود.

ماده ۱۲ - خالصه و مستغلات دولتی و باغ و عمارت و بحری المیاء بهارستان محل مجلس شورای ملی و املاک بلدییه از پرداخت حق الثبت که بر طبق قانون ثبت اسناد از املاک اربابی بایستی دریافت شود معاف خواهند بود.

ماده ۱۳ - وزارت مالیه مجاز است که در مواقع لازمه عمل مساعده دادن نقدی و جنسی را بزارعین خالصجات ادامه دهد. این قبیل مساعده ها که در ظرف یکسال باید مسترد و مستهلك شوند برای بذر و خرید دواب و آلات زراعتی و توسعه امور آبیاری و فلاحتی و غیره پرداخته خواهد شد محاسبه اینگونه مساعده ها بانهایت دقت نگاهداری شده و در استرداد آن مراقبت کامل بعمل خواهد آمد.

ماده ۱۴ - مستخدمین وزارت پست و تلگراف که از تاریخ اول فروردین ۱۳۰۹ تا مدت ششماه تقاضای تقاعد می نمایند و وزارتخانه با واجد بودن شرایط اخذ حقوق تقاعد قانونی آنها حکم صادر مینماید مطابق ترتیب ذیل از حقوق تقاعد بجای ماده (۴۵) قانون استخدام کشوری نسبت بترتیب ذیل استفاده مینمایند مشروط بر این که

از حقوق فعلی تجاوز ننماید و پس از فوت وراث آنها بر طبق مواد ۴۷ و ۴۹ و ۵۰ قانون استخدام استفاده خواهند نمود.

اولاً - میزان حقوق تقاعدی مستخدمین رتب ۱ و ۲ و ۳ مساوی است بایک چهلیم آخرین مقرری خدمت ضرب در سنوات خدمت.

ثانیاً - میزان حقوق تقاعدی مستخدمین رتب ۴ و ۵ مساوی است بایک چهل و پنجم آخرین مقرری خدمت ضرب در سنوات خدمت.

ثالثاً - میزان تقاعدی مستخدمین رتب ۶ و ۷ مساوی است بایک پنجاهم آخرین مقرری خدمت ضرب در سنوات خدمت.

تبصره - ماده فوق فقط شامل عده از مستخدمین وزارت پست و تلگراف خواهد بود که در مدت ششماه مذکور در فوق متقاعد میشوند.

ماده ۱۵ - وزارت معارف مجاز است از محل اعتبار کسر بودجه مدارس که در بودجه هر محل منظور است کسر بودجه مدارس و تفاوت حقوق مدیران مدارس که علاوه بر شغل مدیریت مدرسه نمایندگی معارف را نیز در همان محل عهده دارند پرداخت نمایند.

ماده ۱۶ - مبلغ ۶۸ هزار تومان از اعتبار یکصد هزار تومان اعتبار تأسیس و تکمیل مدارس مرکز و ولایات برای ششماهه آخر سال ۱۳۰۹ اختصاص دارد.

ماده ۱۷ - وزارت داخله در قسمت اداره تشکیلات نظمیه مجاز است که در موقع لزوم از اعتبارات محل های پیش بینی شده در بودجه کاسته و در جاهائی که لازم میدانند و در بودجه ذکر نشده است تأسیس نظمیه نماید.

ماده ۱۸ - وزارت مالیه مجاز است حقوق اصلی یا هر مبلغی که بعنوان حق الکفاله مقام مافوق در ضمن بودجه تفصیلی ۱۳۰۹ وزارت عدلیه برای قضاة و صاحبمنصبان پار که منظور است تأدیه نماید.

(۵)

ماده ۱۹ - وزارت مالیه اجازه داده میشود که حقوق مأمورین اعزامی بااروپا را که در ضمن بودجه ۱۳۰۸ وزارت عدلیه بعنوان مخارج تصویب گردیده است پس از کسر حقوق تقاعد پرداخت نموده دوره مأموریت سال ۱۳۰۸ را جزء خدمت رسمی آنها محسوب دارد.

ماده ۲۰ - وزارت مالیه مجاز است مبلغ ۱۱۶۶۹۸ تومان اعتباری را که برای توسعه و تکمیل تشکیلات ثبت اسناد و املاک مرکز و ولایات در ضمن بودجه تفصیلی ۱۳۰۹ تصویب شده بدون رعایت یک دوازدهم موافق تشخیص وزارت عدلیه پرداخت نماید.

ماده ۲۱ - در هذلسنه حقوق رؤسای ادارات مرکزی وزارت امور خارجه و حقوق اعضاء نمایندگیهای ایران در خارجه مربوط برتبه نبوده و مربوط بمشاغل آنهاست ولی میزان حقوق انتظار خدمت و تقاعد آنها بر طبق مقررات قانون استخدام از روی حقوق رتبه قانونی آنها تعیین میشود.

ماده ۲۲ - بوزیر فعلی طرق و شوارع اختیار داده میشود در حدود مبلغ نود هزار تومان بودجه مصوبه سالیانه وزارت طرق و شوارع تغییراتی را که در تشکیلات آن وزارتخانه لازم میدانند با رعایت قوانین مربوطه بموقع اجرا بگذارند.

ماده ۲۳ - وزارت مالیه مجاز است مصارف روشنائی و تعزیه داری ذیل را که متولیان آن مقیم طهران هستند از ۱۳۰۸ و ما بعدها مطابق پرداختی ۱۳۰۷ و تبصره ۳ ماده ۱۳ قانون بودجه ۱۳۰۴ پرداخت نماید.

تومان صرف روشنائی و تعزیه داری بتولیت نوری بهزادی ۴۸۲٫۵

صرف روشنائی بتولیت آقا شیخ محسن و آقا شیخ حسین ۸۰

مصارف روشنائی بتولیت آقا شیخ جعفر و گد مرحوم

آقا شیخ محمد تقی شماع ۹۱۰

صرف روشنائی بتولیت آقا سید حسین عرب ۳۳۶

ماده ۳۴ - مقصود از قسمت اول ماده ۱۴ این قانون تقاضای تقاعد از طرف مستخدمین و یا صدور حکم تقاعد از طرف وزارت پست و تلگراف است و مقصود از شرط عدم اضافه حقوق تقاعد از حقوق فعلی مستخدم حذف مبلغ اضافی و تأدیه مبلغی معادل حقوق فعلی مستخدم است.

این قانون که مشتمل بر بیست و چهار ماده است در جلسه سوم تیر ماه یک هزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه پرداخت مبلغ ده هزار تومان از صرفه جوئی

بودجه ۱۳۰۸ و ۱۳۰۹ مجلس شورای ملی برای تکمیل ساختمان

مقبره حکیم فردوسی

مصوب ۳ تیر ماه ۱۳۰۹

ماده واحده - مجلس شورای ملی بداره مباشرت اجازه میدهد که مبلغ ده هزار تومان از صرفه جوئی بودجه سنوات ۱۳۰۸ و ۱۳۰۹ مجلس برای مخارج تکمیل ساختمان مقبره حکیم ابوالقاسم فردوسی تأدیه نماید.

تبصره - مقصود از صرفه جوئی سال ۱۳۰۸ مبلغی است که در اداره مباشرت مجلس موجود است و صرفه جوئی سال ۱۳۰۹ مراد از اقلامی است که مورد خرج پیدا کرده و صرفه جوئی شده یا اقلامی که اصلاً مورد خرج پیدانمی نماید خواهد بود.

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه سوم تیر ماه یک هزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

تفریح بودجه یکساله یک هزار و سیصد و هشت شمسی

مجلس شورای ملی

مصوب ۴ آبان ماه ۱۳۰۹

ماده اول - مخارج مجلس شورای ملی از بابت دوازده ماهه سال ۱۳۰۸ شمسی موافق قسمت (۱) الی (۳) ضمیمه بر طبق بودجه مصوبه مبلغ ششصد و سی و یک هزار و نهصد و نود و چهار تومان و شش قران تصویب میشود.

ماده دوم - عوائد مطبوعه مجلس و باغ بهارستان و صورت مشروح مذاکرات مجلس از بابت سال ۱۳۰۸ شمسی موافق قسمت (۴) ضمیمه بمبلغ پنجاه و هشت هزار و یکصد و بیست و پنج تومان و دو قران و ده شاهی تصویب میشود.

این قانون که مشتمل بر دو ماده و صورت ضمیمه است در جلسه چهارم آبانماه یک هزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

صورت ضمیمه قانون تفریح بودجه سال ۱۳۰۸ شمسی مجلس شورای ملی

فقرات	شرح	مبلغ جزء		مبلغ کل	
		قران	پایه	قران	پایه
	ماده اول				
	قسمت اول				
۱	مقرری آقایان نمایندگان محترم به انضمام تفاوت مقرری ریاست معظم مجلس	۴۲۶۷۱۰۰			
۲	حقوق اعضاء و اجزاء اداره تقنینیه و اعتبار خصوصی	۴۶۳۹۷۱			
۳	حقوق اعضاء و اجزاء اداره مباشرت	۵۵۸۹۴۵	۳۰		
۴	مصارف ماهانه و سالانه	۱۹۱۸۴۷	۳۰	۵۵۸۱۸۶۳	۶۰
	قسمت دوم				
	مصارف فوق العاده اعتباری			۲۵۷۸۹۲	۲۰
	جمع کل مصارف یکساله مجلس			۵۸۳۹۷۵۵	۸۰
	قسمت سوم				
۱	حقوق کارکنان مطبعه مجلس شورای ملی	۳۴۸۹۵۰			
۲	مصارف و اثاثیه مطبعه	۱۳۱۲۴۰	۲۰	۴۸۰۱۹۰	۲۰
	جمع کل مصارف یکساله مجلس و مطبعه			۶۳۱۹۹۴۶	
	ماده دوم				
	قسمت چهارم				
	عایدات مطبعه مجلس شورای ملی	۵۳۰۳۷۵	۱۰		
	عایدات باغ بهارستان	۱۸۲۹۵	۶۰		
	عایدات صورت مشروح مذاکرات مجلس	۳۲۵۸۱	۸۰	۵۸۱۲۵۲	۵۰

صورت فوق ضمیمه قانون تفریح بودجه سال یکهزار و سیصد و هشت شمسی مجلس شورای ملی

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

بوده و صحیح است

ب- اعتبارات

قانون

بیست و پنجهزار تومان اعتبار برای سیم کشی خطوط تلگرافی

جدید بلوچستان

مصوب ۱۵ آذر ماه ۱۳۰۷

ماده واحده - بوزارت مالیه تامبلغ بیست و پنجهزار تومان از عایدات جاری

عمومی ۱۳۰۷ اعتبار داده میشود که توسط وزارت پست و تلگراف برای سیم کشی خطوط تلگرافی جدید بلوچستان مصرف شود - وزارت مالیه مجاز است مبلغ این اعتبار را بابت صرفه جوئی های بودجه ۱۳۰۷ مملکتی و مازاد عایدات همان سال محسوب دارد.

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه پانزدهم آذر ماه یکهزار و

سیصد و هفت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه پرداخت تفاوت خرج ایاب و ذهاب صاحبمنصبان بحری ایتالیائی

و اعتبار برای خرج منزل و اتومبیل و مسافرت آنها

مصوب ۲۰ آذر ماه ۱۳۰۷

ماده واحده - مجلس شورای ملی بدولت اجازه میدهد جرج ایاب و ذهاب

هر يك از دو نفر متخصص ایتالیائی را که بموجب ماده دوم قانون ۲۹ اسفند ۱۳۰۶ استخدام شده‌اند در عوض چهار صد تومان که کافی نیست ششصد تومان مقرر و تفاوت آنرا از بابت خرج آمدن بایران از اعتبار دوست هزار تومان مصوبه در ماده (۱) قانون مزبور محسوب دارد.

ایضاً برای پرداخت خرج منزل و اتومبیل و خرج سفر دو نفر متخصص مزبور در حوزه مأموریت خودشان (سواحل جنوب) وزارت مالیه مجاز است معادل صدی ده از حقوق کنتراتی آنها را هر ساله بمشارالیها بپردازد و برای اعتبار این خرج در سال اول مبلغ یکهزار و چهارصد و پنجاه تومان از محل دوست هزار تومان مذکور فوق بوزارت مالیه اعتبار داده میشود.

این قانون که مشتمل بر يك ماده است در جلسه بیستم آذر ماه یکهزار و سیصد و هفت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه پرداخت ۲۲۳۳۷ تومان برای تصفیه تعهدات وزارت پست و تلگراف راجع بسیم کشی خط خرم آباد و دزفول و سایر مخارج مربوطه بان

مصوب ۱۱ دیماه ۱۳۰۷

ماده واحده - مجلس شورای ملی بوزارت مالیه اجازه میدهد که اعتبارات ذیل را:

۱ - حقوق مستخدمین جدید که در نتیجه تأسیس

تلگرافخانه های جدید استخدام خواهند شد ۱۵۰۰۰ تومان

۲ - مخارج اداری تلگرافخانه هائی که در سنه ۱۳۰۷

در نتیجه سیم کشی جدید تأسیس خواهد شد ۷۳۳۷ »

۳ - از محل هفتاد و شش هزار تومان غرامات پستی ۱۰۰۰۰ »

جمع ۳۲۳۳۷ تومان

از بودجه ۱۳۰۷ وزارت پست و تلگراف کسر و از همین محل مبلغ سی و دو هزار و سیصد و سی و هفت تومان مطابق تشخیص وزارت پست و تلگراف بمصرف تصفیه تعهدات موجوده از سیم کشی خط خرم آباد و دزفول و مخارج سیم کشی جدید خط مزبور و حقوق مستخدمین که در نتیجه تأسیس تلگرافخانه ها و خطوط جدیده استخدام شده و میشوند برساند.

این قانون که مشتمل بر یکماده است در جلسه یازدهم دیماه یکهزار و سیصد و هفت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه پرداخت کسر حقوق ماهیانه ایالت آذربایجان و تفاوت حقوق

ماهیانه معاونت آنجا در سال ۱۳۰۶

مصوب ۱۳ دیماه ۱۳۰۷

ماده واحده - مجلس شورای ملی بوزارت مالیه اجازه میدهد که سیصد تومان کسر حقوق ماهیانه ایالت آذربایجان و یکصد و شصت و چهار تومان تفاوت حقوق ماهیانه معاونت آنجا را که در متن بودجه ۱۳۰۶ وزارت داخله منظور بوده است از اول فروردین ۱۳۰۶ تا آخر بهمن بپردازد.

این قانون که مشتمل بر يك ماده است در جلسه سیزدهم دیماه یکهزار و سیصد و هفت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید .
رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه پرداخت سی هزار تومان بعنوان اعتبار متحرك بوزارت پست

و تلگراف برای تهیه مصالح سیم کشی سنه ۱۳۰۸

مصوب ۲۷ دیماه ۱۳۰۷

ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است مبلغ سی هزار تومان از عایدات جاری مملکتی ۱۳۰۷ برای تهیه مصالح سیم کشی سنه ۱۳۰۸ بر طبق قانون مصوبه ۲۳ مهر ماه ۱۳۰۶ بعنوان اعتبار متحرك بوزارت پست و تلگراف تأدیه نموده و پس از تصویب بودجه سنه مزبوره آن وزارتخانه مسترد دارد .
این قانون که مشتمل بر یکماده است در جلسه بیست و هفتم دیماه یکهزار و سیصد و هفت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه پرداخت کسر حقوق حکومت مازندران

مصوب لیله اول اسفند ماه ۱۳۰۷

ماده واحده - مجلس شورای ملی حقوق حاکم مازندران را از محل صد و چهل و چهار تومان حقوق حاکم جریره هنگام و صد و شصت و چهار تومان حق الکفاله

حکومت مازندران منظور در بودجه ۱۳۰۷ وزارت داخله جمعاً بقرار ماهی سیصد تومان تصویب و از تاریخ اعزام حاکم وزارت مالیه را مجاز پرداخت میداند .
این قانون که مشتمل بر يك ماده است در جلسه لیله اول اسفند ماه یکهزار و سیصد و هفت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه پرداخت دوققره اعتبار ۱۳۰۶ و اعتبارات اضافی ۱۳۰۷ وزارت عدلیه

مصوب لیله اول اسفند ماه ۱۳۰۷

ماده اول - بوزارت مالیه اجازه داده میشود که هر مبلغ از دوققره اعتباریکه بموجب قانون ۲۸ آذر ۱۳۰۶ (پنجاه هزار تومان) و قانون مصوب لیله ۸ اسفند ۱۳۰۶ (ده هزار تومان) بمناسبت انقضاء سنه مالی ۱۳۰۶ پرداخته نشده است مطابق قانون محاسبات عمومی بسنه مالی ۱۳۰۷ انتقال داده و برای تکمیل همان مصارف معینه در قوانین مذکوره پرداخت نماید .

ماده دوم - وزارت مالیه مجاز است از محل صرفه جوئی مجموع اعتبارات بودجه ۱۳۰۷ وزارت عدلیه مبلغ بیست و سه هزار و پانصد تومان برای مصارف ذیل بر حسب تشخیص وزارت عدلیه پردازد .

(۱) مبلغ هفت هزار تومان برای ترمیم کسر مخارجی که اعتبارات آنها در بودجه ۱۳۰۷ کمتر از احتیاجات فعلی منظور شده است .

(۲) مبلغ یکهزار تومان برای ترمیم کسر اعتبار کمک خرج اعضاء .

(۳) مبلغ دوازده هزار و پانصد تومان برای حقوق و مخارج دو ماهه بهمین و

اسفند ۱۳۰۷ دیوان جزا .

(۴) مبلغ سه هزار تومان برای پرداخت حقوق اعضائی که بعد از ۲۴ خرداد ۱۳۰۷ مشغول خدمت بوده اند و حقوق آنها در بودجه منظور نشده بود .
این قانون که مشتمل بر دو ماده است در جلسه لیله اول اسفند ماه یکهزار و سیصد و هفت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید .
رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

شصت و چهار هزار تومان اعتبار اضافی برای پرداخت

مخارج پایان خدمت مستخدمین امریکائی

مصوب لیله ۱۵ اسفند ماه ۱۳۰۷

ماده واحده - مجلس شورای ملی علاوه بر اعتباریکه در بودجه سنه ۱۳۰۶ برای مستخدمین امریکائی مالیه منظور بوده مبلغ شصت و چهار هزار تومان اعتبار برای تأدیه حقوق پایان خدمت و خرج سفر و سایر مخارج آنها که بموجب قانون استخدام مشارالیهم پرداخت شده و یا باید تأدیه گردد اعطاء مینماید .
مبلغ سی و سه هزار و دوست و هفتاد تومان و دو قران و یکصد دینار از اعتبار مزبور بابت عایدات سنه ۱۳۰۶ و بقیه از بابت عایدات ۱۳۰۷ محسوب خواهد شد .

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه لیله پانزدهم اسفند ماه یکهزار و سیصد و هفت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اعتبار اضافی برای پرداخت بقیه حقوق سال ۱۳۰۷ منتظرین خدمت

و تعیین طرز پرداخت حقوق انتظار خدمت از سال ۱۳۰۸

مصوب ۲۹ اسفند ماه ۱۳۰۷

ماده اول - برای پرداخت حقوق انتظار خدمت سال ۱۳۰۷ مبلغ چهل هزار تومان اعتبار اضافی از محل منابع تعهد نشده و صرفه جوئیهای بودجه عمومی ۱۳۰۷ بوزارت مالیه داده میشود که محاسبه حقوق انتظار خدمت را بابت ۱۳۰۷ برای هر مدتی که اعتبار مزبور وفا نماید خاتمه دهد .

ماده دوم - ترتیب پرداخت حقوق انتظار خدمت از ابتدای ۱۳۰۸ ببعده مطابق مواد ۲۸ - ۲۹ قانون استخدام کشوری معمول و مقررات ماده دوم قانون مصوب ۲۴ بهمن ۱۳۰۶ ملغی خواهد بود .

ماده سوم - کلیه مستخدمین کشوری وقضائی دولت ودوائر و مؤسسات مستقل اعم از مشغولین و غیر مشغولین وزارتخانهها و ادارات و مؤسسات مستقل از تاریخ تصویب این قانون در ظرف سه ماه در داخله و شش ماه در خارجه باید مدارك و اسناد سابقه خدمت خود را به پرسنل وزارتخانهها و ادارات و مؤسسات متبوعه تسلیم نمایند و رسید کتبی دریافت کنند و پس از انقضای موعده مقرر دیگر مدارك سابقه خدمت دارای اعتبار نخواهد بود .

پرسنل های مذکوره در فوق مکلف هستند که در ظرف چهار ماه از تاریخ تسلیم مدارك و اسناد سابقه خدمت تعرفه خدمت مربوطه را تنظیم و پس از رسانیدن بامضای وزیر یا رئیس متبوع بوزارت مالیه تسلیم و رسید کتبی دریافت نمایند . در صورتیکه در اسناد و مدارك نواقصی باشد که آنرا قابل تصدیق ندانند مکلفند

بلافاصله کتباً بصاحب آن مدارك اظهار کنند تا اگر ممکن است آن اسناد را قبل از انقضای چهار ماه تکمیل نمایند - وزارت مالیه پس از انقضای هفت ماه برای داخله و ده ماه برای خارجه از تاریخ تصویب این قانون حق پذیرفتن هیچ نوع تعرفه خدمت را نخواهد داشت .

این قانون که مشتمل بر سه ماده است در جلسه بیست و نهم اسفند ماه يك هزار و سیصد و هفت شمس بتصویب مجلس شورای ملی رسید . رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه احتساب قیمت مصالح عمارت دولتی شیراز بابت مصارف

بنای جدید نظمیة

مصوب ۳ اردی بهشت ماه ۱۳۰۸

ماده واحده - مجلس شورای ملی تصویب مینماید که مبلغ یک هزار و ششصد و سی و هشت تومان و هشت قران قیمت مصالح عمارت دولتی شیراز را که در سال ۱۳۰۶ بمصرف بنای جدید عمارت نظمیة رسیده است از محل عایدات مملکتی آن سنه وزارت مالیه با وزارت داخله احتساب نموده عمل این محاسبه را تصفیة نماید .

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه سوم اردی بهشت ماه یک هزار و سیصد و هشت شمس بتصویب مجلس شورای ملی رسید . رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه پرداخت کسر مخارج سیم کشی مسجد سلیمان

مصوب ۳ اردی بهشت ماه ۱۳۰۸

ماده واحده - بوزارت مالیه اجازه داده میشود معادل ۱۱۶۲۵ تومان برای کسر

مخارج سیم کشی خط مسجد سلیمان از محل پنجاه هزار تومان قسط دوم قانون مورخ ۲۳ مهر ماه ۱۳۰۶ سیم کشی خطوط جدیدة توسط وزارت پست و تلگراف تأمین و پرداخت نماید .

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه سوم اردی بهشت ماه یک هزار و سیصد و هشت شمس بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه پرداخت دویست و چهل هزار تومان در وجه بلدیة

طهران برای خیابان سازی

مصوب ۱۵ اردی بهشت ماه ۱۳۰۸

ماده واحده - بوزارت مالیه اجازه داده میشود که از محل عوائد تعهد نشده و صرفه جوئیهای بودجه ۱۳۰۷ مملکتی مبلغ دویست و چهل هزار تومان (۲۴۰۰۰۰۰۰ قران) برای خیابان سازی طهران در وجه بلدیة طهران پرداخت نماید .

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه پانزدهم اردی بهشت ماه یک هزار و سیصد و هشت شمس بتصویب مجلس شورای ملی رسید . رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

پانزده هزار تومان اعتبار برای تهیه اثاثیة محابس مرکرو ولایات و خرید سگ معلم

مصوب ۱۵ اردی بهشت ماه ۱۳۰۸ شمس

ماده واحده - بوزارت مالیه اجازه داده میشود مبلغ پانزده هزار تومان

از صرفه جوئیهای ۱۳۰۷ نظمی برای مصارف ذیل در وجه اداره نظمیه پردازد .

(ا) برای خرید سگ معلم و مخارج متصدیان آن	۵۰۰۰ تومان
(ب) برای تدارك ائاثیه محبس مرکر	» ۵۰۰۰
(ج) برای تدارك ائاثیه محابس ولایات	» ۵۰۰۰
جمع	۱۵۰۰۰ تومان

این قانون که مشتمل بر یکماده است در جلسه پانزدهم اردی بهشت ماه یکهزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید .
رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

بیست و پنج هزار تومان اعتبار برای کمک و اعانت بساکنین نقاط

خراسان که در اثر زلزله مصیبت دیده اند

مصوب ۱۹ اردی بهشت ماه ۱۳۰۸

ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است از محل پنجاه هزار تومان اعتبار برای مخارج معاودت و کمک به اعاشه مهاجرین بی بضاعت که ضمن بودجه ۱۳۰۸ مملکتی منظور است مبلغ بیست و پنج هزار تومان برای کمک و اعانت بساکنین حدود شیروان و قوچان و بجنورد و سایر نقاط خراسان که از اثر زلزله مصیبت دیده اند تخصیص داده و برای دستگیری و اعانت بستمدیدگان باختیار والی خراسان بگذارد .

این قانون که مشتمل بر یکماده است در جلسه نوزدهم اردی بهشت ماه یکهزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه پرداخت مبلغ ۲۱۰۴۳ تومان برای خرید کابل و سیم کشی

خطوط اهواز و بساتین و خواف و کارینر

مصوب ۲۶ اردی بهشت ماه ۱۳۰۸

ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است که از محل پنجاه هزار تومان اعتبار ساختمان فرودگاهها مبلغ بیست و یکهزار و چهل و سه تومان برای خرید کابل و مخارج سیم کشی خطوط اهواز و بساتین خواف و کارینر انتقال داده و بوزارت پست و تلگراف پردازد .

این قانون که مشتمل بر یکماده است در جلسه بیست و ششم اردی بهشت ماه یکهزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید .
رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

تخصیص یکصد هزار تومان برای دفع ملخ

مصوب ۲ خرداد ماه ۱۳۰۸

ماده واحده - بوزارت مالیه اجازه داده میشود از محل يك ملیون و دوست هزار تومان اعتبار تأسیسات عام المنفعه که در بودجه ۱۳۰۸ مملکتی تصویب شده است مبلغ یکصد هزار تومان (۱۰۰۰۰۰ ر ۱۰۰۰۰۰ قران) برای دفع ملخ تخصیص و مصرف نماید .

این قانون که مشتمل بر یکماده است در جلسه دوم خرداد ماه یکهزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه تهیه قرضه از بانک ملی باسم بلدیها

مصوب ۲ خرداد ماه ۱۳۰۸

ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است برای عملیات ساختمانی بلدیها قرضه از بانک ملی تهیه نماید - این قرضه باید باسم بلدیها هر شهر بوده و از محل اعتبار ساختمانی مصوب در بودجه همان شهر مستهلك شود و مدت استهلاك نباید از پنجسال تجاوز نماید .

این قانون که مشتمل بر یکماده است در جلسه دوم خرداد ماه یکهزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

پانزده هزار تومان اعتبار برای ساختمان سد قزوین

مصوب ۱۲ خرداد ۱۳۰۸

ماده واحده - مجلس شورای ملی بوزارت مالیه اجازه میدهد مبلغ پانزده هزار تومان از اعتبار ذخیره که از تاریخ اجرای قانون ۱۹ بهمن ماه ۱۳۰۴ الی حال از محل مالیات راه بعد از وضع سهام قانونی مؤسسات بلدی و معارفی و خیریه و صحیه و مخارج طرق حاصل شده است برای ساختمان سد قزوین مصرف نماید .

این قانون که مشتمل بر یکماده است در جلسه دوازدهم خرداد ماه یکهزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

تخصیص چهار هزار و پانصد تومان عوائد سابقه مدرسه علوم سیاسی برای

تهیه کتاب جهة مدرسه حقوق و سیاسی

مصوب ۱۲ خرداد ماه ۱۳۰۸

ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است مبلغ چهار هزار و پانصد تومان (۴۵۰۰ تومان) اصل عوائد سابقه مدرسه علوم سیاسی را که در تحت نظر وزارت امور خارجه بیانك شاهنشاهی و عثمانی سپرده شده است بعلاوه حق الحفاظه که به آن تعلق گرفته برای تهیه کتاب بجهت مدرسه حقوق و سیاسی بوزارت معارف بپردازد .

این قانون که مشتمل بر یکماده است در جلسه دوازدهم خرداد ماه یکهزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه پرداخت مبلغ یکهزار تومان بابت بقیه مخارج ساختمان اداره پست

و تلگراف کرمانشاهان

مصوب ۱۹ خرداد ماه ۱۳۰۸

ماده واحده - مجلس شورای ملی بوزارت مالیه اجازه میدهد مبلغ یکهزار تومان بقیه مخارج ساختمان اداره پست و تلگراف کرمانشاهان را از محل صرفه جوئیهای بودجه سال ۱۳۰۷ وزارت پست و تلگراف تأمین و پرداخت نماید .

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه نوزدهم خرداد ماه یکهزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه پرداخت شش هزار تومان اعتبار مصوب و منظور در بودجه

۱۳۰۸ وزارت پست و تلگراف برای کسر خرج و

مخارج اعزام هیجده نفر محصلین بی سیم و تلگرافچی

مصوب ۶ تیر ماه ۱۳۰۸

ماده واحده - مجلس شورای ملی بوزارت پست و تلگراف اجازه میدهد اعتبار

شش هزار تومانی را که در بودجه ۱۳۰۸ برای تفاوت مخارج دوازده نفر محصل بفرنگ تصویب شده است بمصرف کسر خرج و مخارج هیجده نفر محصل بی سیم و تلگرافچی برساند.

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه ششم تیرماه یک هزار و سیصد و

هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید. رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه احتساب مبلغ دو هزار تومان مخارج ضروری حوزه قشقائی

در ۱۳۰۷ از محل صرفه جوئیهای سنه منبوره

مصوب ۲۸ شهریور ماه ۱۳۰۸

ماده واحده - مجلس شورای ملی بوزارت مالیه اجازه میدهد مبلغ دو هزار

تومان وجهیکه در سال ۱۳۰۷ برای مخارج ضروری حوزه قشقائی پرداخته شده بحسابه آنرا تصفیه نماید.

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه بیست و هشتم شهریورماه یک هزار و

سیصد و هشت بتصویب مجلس شورای ملی رسید. رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه پرداخت پنجاه هزار تومان برای قطع دعاوی

طایفه پشت دری اتباع دولت عراق

مصوب ۱۱ مهر ماه ۱۳۰۸

ماده واحده - مجلس شورای ملی تصویب مینماید که برای قطع کلیه دعاوی

طایفه پشت دری اتباع دولت عراق در حدود کردستان مبلغ پنجاه هزار تومان از محل عوائد عمومی سال ۱۳۰۸ تخصیص و توسط وزارت مالیه پرداخت گردد.

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه یازدهم مهرماه یک هزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه پرداخت حقوق و مخارج مأمورین اضافی نظمیة

آبادان و مسجد سلیمان در سنه ۱۳۰۸

مصوب ۲۸ مهر ماه ۱۳۰۸

ماده واحده - مجلس شورای ملی پرداخت مبلغ ده هزار و چهارصد و پنج

تومان و دو قران (۱۰۴۰۵۲ قران) حقوق و مخارج مأمورین اضافی نظمیة آبادان و مسجد سلیمان را از خرداد الی آخر اسفند ۱۳۰۸ مطابق صورت تفصیلی که ضمیمه است از محل صرفه جوئیهای بودجه ۱۳۰۷ نظمیة کل مملکتی اجازه میدهد.

این قانون که مشتمل بر یک ماده و صورت ضمیمه است در جلسه بیست و هشتم مهرماه یک هزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

صورت ضمیمه قانون اجازه پرداخت حقوق و مخارج مأمورین اضافی نظمی
آبادان و مسجد سلیمان در سال ۱۳۰۸

ملاحظات	بودجه ۳۰۸			شرح
	مبلغ به قران		عده	
	جمعه ماهه	ماهانه		
				الف - حقوق
				تکمیل نواقص نظمی مسجد سلیمان
	۳۲۰۰	۳۲۰	۱	نایب سوم
	۲۵۰۰	۲۵۰	۱	وکیل درجه ۲
	۱۲۰۰۰	۱۲۰۰	۵	وکیل درجه ۳ از قرار ۲۴۰ قران
	۹۶۰۰	۹۶۰	۸	آژان درجه ۱ " ۱۲۰ "
	۸۸۰۰	۸۸۰	۸	" " ۲ " ۱۱۰ "
	۸۰۰۰	۸۰۰	۸	" " ۳ " ۱۰۰ "
	۴۰۵۰	۴۰۵	—	فوق العاده بدی آب و هوا
	۴۸۱۵۰	۴۸۱۵	۳۱	جمع حقوق نظمی مسجد سلیمان
				تکمیل نواقص نظمی آبادان
	۴۹۰۰	۴۹۰	۱	نایب اول
	۲۵۰۰	۲۵۰	۱	وکیل درجه ۲
	۱۲۰۰۰	۱۲۰۰	۵	وکیل درجه ۳ از قرار ۲۴۰ قران

ملاحظات	بودجه ۱۳۰۸			شرح
	مبلغ به قران		عده	
	جمعه ماهه	ماهانه		
	۹۶۰۰	۹۶۰	۸	آژان درجه ۱ از قرار ۱۲۰ قران
	۸۸۰۰	۸۸۰	۸	" " ۲ " ۱۱۰ "
	۸۰۰۰	۸۰۰	۸	" " ۳ " ۱۰۰ "
	۴۱۰۲	۴۱۰/۲	—	فوق العاده بدی آب و هوا
	۴۹۹۰۲	۴۹۹۰/۲	۳۱	جمع حقوق نظمی آبادان
	۹۸۰۵۲	۹۸۰۵/۲	۶۲	جمع کل حقوق
				ب - مخارج
	۳۰۰۰	۳۰۰		ملبوس نظمی مسجد سلیمان
	۳۰۰۰	۳۰۰		ملبوس نظمی آبادان
	۶۰۰۰	۶۰۰		جمع کل مخارج
				خلاصه
	۹۸۰۵۲	۹۸۰۵/۲	۶۲	جمع حقوق در ده ماهه آخر ۱۳۰۸
	۶۰۰۰	۶۰۰	—	جمع مخارج در ده ماهه آخر ۱۳۰۸
	۱۰۴۰۵۲	۱۰۴۰۵/۲	۶۲	جمع بودجه ۱۰ ماهه

صورت فوق ضمیمه قانون اجازه پرداخت حقوق و مخارج مأمورین اضافی نظمی مسجد سلیمان و
آبادان در سال ۱۳۰۸ بوده و صحیح است
رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اعتبار برای تعمیرات و دیوار سازی سمت غربی خیابان باب همایون

مصوب ۱۴ آذر ماه ۱۳۰۸

ماده واحده - مجلس شورای ملی بوزارت مالیه اجازه میدهد که مبلغ یکهزار و هفتصد و نه تومان و شش قران مخارج تعمیرات و دیوار سازی سمت غربی خیابان باب همایون را از محل صرفه جوئی سال ۱۳۰۷ بودجه اداره کل تشکیلات نظمیه بر طبق بر آوردی که شده است در وجه وزارت داخله پردازد .

این قانون که مشتمل بر یکماده است در جلسه چهاردهم آذرماه یکهزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه پرداخت یکصد و نه هزار تومان برای مخارج دفع ملخ

مصوب ۳ دیماه ۱۳۰۸

ماده واحده - بوزارت مالیه اجازه داده میشود که از محل اضافه عایدات ۱۳۰۸ مالیات راه نسبت بوصولی سال ۱۳۰۶ مالیات راه معادل مبلغ یکصد و نه هزار تومان برای مخارج دفع ملخ مطابق درخواست وزارت فواید عامه پرداخت و مصرف نماید .

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه سوم دیماه یکهزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه انتقال سه هزار تومان از اعتبارات بودجه سال ۱۳۰۷ وزارت

فواید عامه بیودجه سنه ۱۳۰۷ اداره نظمیه

مصوب ۱۵ دیماه ۱۳۰۸

ماده واحده - مجلس شورای ملی بوزارت مالیه اجازه میدهد که مبلغ سه هزار تومان از اعتبارات بودجه سنه ۱۳۰۷ وزارت فواید عامه حذف و بر بودجه سنه ۱۳۰۷ اداره نظمیه از بابت قرضی که وزارت فواید عامه برای تعمیر اداره مزبوره داده است اضافه نماید .

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه پانزدهم دیماه یکهزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه پرداخت بیست و پنج هزار تومان به کمپانی یونکرس از محل عایدات

۱۳۰۸ پست هوائی

مصوب لیله ۱۳ بهمن ماه ۱۳۰۸

ماده واحده - مجلس شورای ملی بوزارت مالیه اجازه میدهد مبلغ بیست و پنج هزار تومان از محل عایدات سال ۱۳۰۸ پست هوائی بوزارت پست و تلگراف اعتبار دهد که مطابق قانون مورخ ۳ اردی بهشت ۱۳۰۸ در وجه کمپانی هوا پیمائی یونکرس در طهران پرداخت نماید .

این قانون که مشتمل بر یکماده است در جلسه لیله سیزدهم بهمن ماه ۱۳۰۸ شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

دویست هزار تومان اعتبار از محل وجوه انحصار قند و شکر

برای نگاهداری و اداره کردن خطوط راه آهن

مصوب ۱۱ خرداد ماه ۱۳۰۹

ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است مبلغ دویست هزار تومان از وجوه

انحصار قند و شکر را برای تکمیل و تعمیرات ضروری و نگاهداری و محافظت و اداره کردن قسمتهای خطوط آهن بین بندر شاه و بندر شاهپور که ساختمان آنها شروع شده با اختیار وزارت طرق و شوارع بگذارد و مبلغ صد و پنجاه هزار تومان بابت قسط اخیر سندیکا از راه آهن جنوب را که در تاریخ ۱۱ فروردین ۱۳۰۹ بطور علی الحساب با اختیار وزارت فوائد عامه گذاشته شده بابت این دویست هزار تومان محسوب دارد و قسمتی را که به اقتضای ضرورت و فوریت از این محل به مصارف فوق رسیده بابت اعتبار تصویب شده در این ماده واحده احتساب نماید.

این قانونی که مشتمل بر يك ماده است در جلسه یازدهم خرداد ماه یکهزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه پرداخت اضافه مخارج محصلین راه آهن و معادن

مصوب ۱۳ خرداد ماه ۱۳۰۹

ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است در ممالکی که مخارج محصلین

اعزامی بارو یا برای تحصیل معلومات علمی و عملی راجعه به راه آهن و معادن و

ذوب آهن از یکهزار تومان مصرحه در قسمت آخر قانون مصوبه بیستم خرداد ۱۳۰۷ تجاوز نماید حداکثر تا مبلغ هزار و هشتصد تومان برای اعتبار مخارج محصلین مزبور پرداخت نماید.

این قانون که مشتمل بر یکماده است در جلسه سیزدهم خرداد ماه یکهزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید. رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه پرداخت دوازده هزار تومان کسر مخارج محصلین عملی راه آهن

مصوب ۳ تیر ماه ۱۳۰۹

ماده واحده - مجلس شورای ملی بوزارت مالیه اجازه می دهد که علاوه بر مبلغ بیست و نه هزار و ششصد تومان اعتبار مخارج يك ساله سی نفر محصلین عملی راه آهن مصرحه در قانون نهم تیرماه ۱۳۰۸ مبلغ دوازده هزار تومان برای کسر مخارج و ادامه تحصیل عدّه که بیش از یکسال باید تحصیل نمایند از محل وجوه انحصار قند و شکر بردارد.

این قانون که مشتمل بر یکماده است در جلسه سوم تیرماه یکهزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید. رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه پرداخت چهار صد و بیست و پنج هزار تومان برای

مخارج تکمیل و ساختمان راه منصوریه به شمشک

مصوب ۱۰ تیر ماه ۱۳۰۹

ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است برای مخارج تکمیل و ساختمان

راه منصوریه به شمشک مبلغ چهار صد و بیست و پنج هزار تومان از محل عایدات انحصار قند و شکر و چای بوزارت طرق و شوارع بپردازد. این قانون که مشتمل بر یکماده است در جلسه دهم تیر ماه یکهزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید. رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اعتبار جهة تأمین و احتساب وجوهی که علاوه بر اعتبار سجل

احوال در سنوات ۱۳۰۵ و ۱۳۰۶ پرداخت شده

مصوب ۲۴ تیر ماه ۱۳۰۹

ماده واحده - مجلس شورای ملی برای تأمین و احتساب وجوهی که بابت مخارج سنه ۱۳۰۵ و ۱۳۰۶ علاوه بر میزان اعتبار و عایدات اداره سجد احوال حواله و پرداخت شده است مبلغ شانزده هزار و هشتصد و چهل و چهار تومان و سه قران و ششصد و پنجاه دینار (۱۶۸۴۴۳۶۵ قران) اعتبار از محل مازاد عایدات ۱۳۰۵ و ۱۳۰۶ مملکتی بدولت می دهد.

این قانون که مشتمل بر یکماده است در جلسه بیست و چهارم تیر ماه یکهزار و سیصد و نه شمسی به تصویب مجلس شورای ملی رسید. رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه ایجاد وجه متحرک برای احتیاجات خزانه داری کل

بوسیله اخذ مساعده از بانک ملی

مصوب ۳۰ مرداد ماه ۱۳۰۹ شمسی

ماده واحده - بوزارت مالیه اجازه داده میشود برای احتیاجات خزانه

قانون پرداخت کسر مخارج سیاسی نظمی

داری کل وجه متحرک کی ایجاد و برای انجام این منظور از بانک ملی ایران مساعده به مبلغ سه میلیون تومان دریافت دارد. این قانون که مشتمل بر یکماده است در جلسه سی ام مرداد ماه یکهزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه پرداخت کسر مخارج دائره سیاسی اداره نظمی

مصوب ۲۰ شهریور ماه ۱۳۰۹

ماده واحده - بوزارت مالیه اجازه داده میشود مبلغ هفت هزار و پانصد و سی و شش تومان علاوه بر اعتبار مصوب مخارج دائره سیاسی اداره نظمی از محل اعتبار نظمی های ولایاتی که در هذ سنه تشکیل نشده است بپردازد.

این قانون که مشتمل بر یکماده است در جلسه بیستم شهریور ماه یکهزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه پرداخت یکصد هزار تومان اعتبار اضافی از محل

ذخیره مملکتی برای عمران لرستان و سکنی دادن الوار

مصوب ۶ مهر ماه ۱۳۰۹

ماده واحده - مجلس شورای ملی برای مخارج عمران لرستان و سکنی

دادن و نگاهداری الوار در خراسان و نقاط دیگر یکصد هزار تومان اعتبار اضافی

تصویب مینماید که از محل ذخیره مملکتی پرداخته شود. این قانون که مشتمل بر یکماده است در جلسه ششم مهر ماه یکهزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید. رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه تأمین حقوق گمرکی وسایر عوارض مواد شیمیائی وارده بوسیله مأمورین دولت شوروی از صرفه جوئی بودجه ۱۳۰۷ وزارت فوائد عامه مصوب ۶ مهر ماه ۱۳۰۹

ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است مبلغ هفتاد و دو هزار و چهار صد و پنجاه و پنج قران و یکصد دینار (۷۲۴۵۵ قران) حقوق گمرکی و سایر عوارض اشیاء و مواد شیمیائی را که بتوسط مأمورین دولت شوروی وارد شده است از صرفه جوئی کل بودجه سنه ۱۳۰۷ وزارت فوائد عامه سابق تأمین و بحساب عایدات گمرکی منتقل نماید. این قانون که مشتمل بر یکماده است در جلسه ششم مهر ماه یکهزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید. رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه تخصیص عوائد حاصله از مدارس فنی و طب و دندانسازی با احتیاجات مدارس مزبوره مصوب ۳۰ مهر ماه ۱۳۰۹
ماده واحده - بوزارت مالیه اجازه داده می شود قیمت یا اجرت اشیائی را

که بمدارس فنی سفارش داده میشود و همچنین حق المعالجه مرضائی که به مدارس دندانسازی و طب مراجعه مینمایند بعایدات بودجه ۱۳۰۹ برده و در حدود عوائد مذکوره مبلغی بعنوان اعتبار انتفاعی مدارس فنی بر بودجه ۱۳۰۹ وزارت معارف علاوه و فقط برای خرید مصالح و مواد لازمه جهت انجام مراجعات و سفارشات تأدیه نماید. این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه سی ام مهر ماه یکهزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید. رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

راجع به ده هزار تومان سرمایه انتفاعی مطبوعه مجلس

مصوب ۴ آبان ماه ۱۳۰۹

ماده واحده - مجلس شورای ملی به مباشرت مجلس اجازه میدهد که مبلغ ده هزار تومان مأخوذه در ۲۱ بهمن ماه ۱۳۰۶ را بعنوان سرمایه انتفاعی در مطبوعه مجلس نگاه داشته و اصل محاسبه آنرا در آخر هر سال به سال بعد نقل دهد. این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه چهارم آبانماه یکهزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

تقریر محاسبه سرمایه کاغذسازی

مصوب ۴ آبانماه ۱۳۰۹

ماده اول - از بابت فرع وجوه سرمایه کاغذسازی که توسط مباشرت مجلس

قانون

اجازه تأدیه مخارج دستگیری دوست محمد خان و کسر مخارج محبوسین

نظمیه مرکز و ولایات

مصوب ۷ آبانماه ۱۳۰۹

ماده واحده - مجلس شورای ملی بوزارت مالیه اجازه میدهد که مبلغ شانزده هزار و یکصد و شانزده تومان و هشت قران و پانصد دینار مخارج تعقیب و دستگیری دوست محمد خان بلوچ و کسر خرج اغذیه محبوسین مرکز در سال ۱۳۰۸ و همچنین کسر اغذیه محبوسین نظمیه مرکز و ولایات را در هذمه السنه ۱۳۰۹ که جمعاً بالغ به مبلغ فوق میباشد از محل صرفه جوئی ۱۳۰۸ و شش ماهه اول ۱۳۰۹ حقوق و مخارج اداره کل تشکیلات نظمیه بشرح ذیل پادار و تأدیه نماید:

صرفه جوئی ۱۳۰۸ ۶۲۴۷۰ قران

صرفه جوئی ۱۳۰۹ ۹۸۶۹۸/۵

۷۰۶۱ ۱۶۱۱۶۸/۵

این قانون که مشتمل بر یکماده است در جلسه هفتم آبانماه یکهزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید. رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اعتبار برای تعمیر کمیساریای سوار و کرایه خانه محابس ولایات

مصوب ۱۲ آبانماه ۱۳۰۹

ماده واحده - مجلس شورای ملی به وزات مالیه اجازه میدهد که از محل

یکصد هزار تومان اعتباریکه برای مخارج ساختمان محابس ولایات در بودجه هذمه السنه منظور بوده است مبلغ شش هزار و پانصد و چهل و یک تومان و شش هزار و پانصد دینار برای کرایه خانه محابس ولایات و مبلغ یکهزار و پانصد تومان برای تعمیر کمیساریای سوار در هذمه السنه تخصیص داده و پیردازد.

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه دوازدهم آبان ماه یکهزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

معافیت مازوت وارده برای مصرف سوخت کشتی شن کشی مؤسسه

کشتی رانی شوروی از حقوق گمرکی و مالیات راه

مصوب ۱۳ آبانماه ۱۳۰۹

ماده واحده - بوزارت مالیه اجازه داده میشود یکهزار و یکصد تومان حقوق گمرکی و مالیات راه مقدار (۸۰۷۷۳) من مازوت که بمصرف سوخت کشتی شن کشی مؤسسه کشتی رانی شوروی در بحر خزر برای عملیات شن کشی در بحر ای رودی بندر پهلوی رسیده است بر طبق قرار دادیکه در آبانماه ۱۳۰۸ بین وزارت فوائد عامه سابق و مؤسسه کشتی رانی شوروی در بحر خزر منعقد شده بود معاف داشته و مطالبه ننماید.

این قانون که مشتمل بر یکماده است در جلسه سیزدهم آبانماه یکهزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

آنجا تقاضا نموده است بقیمت عادلہ به بانک مزبور بفروشد و وجه آن برای مصارف بلدیہ دزداب تخصیص می یابد .

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه هشتم آذر ماه یکهزار و سیصد و هفت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - داد گر

قانون

اجازه تصدیق مالکیت آقای شرف الدوله نسبت به یکدانک قریه زند آباد خالصه قراجه داغ در ازاء دریافت یکهزار و هفتصد تومان از مشارالیه

مصوب ۵ دیماه ۱۳۰۸

ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است مبلغ یکهزار و هفتصد تومان نصف قیمت یکدانک قریه زند آباد خالصه قراجه داغ را که در قبالات معین شده دریافت و دو طغرا قباله یکدانک قریه مزبوره را که در دست آقای شرف الدوله است از طرف دولت تصدیق کند .

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه پنجم دیماه یکهزار و سیصد و هشت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - داد گر

قانون

اجازه واگذاری یک میلیون گز از اراضی قریه اهرنجان خالصه به بلدیہ

سلماس برای ساختمان شهر جدید

مصوب ۱۷ تیر ماه ۱۳۰۹

ماده واحده - بوزارت مالیه اجازه داده میشود یک میلیون گز مربع از

قانون تصدیق مالکیت شرف الدوله و واگذاری زمین به بلدیہ سلماس

ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است مقدار سه هزار و پانصد گز مربع اراضی واقع در جنب ارک شهر شیراز را مطابق ماده ۲۳ قانون محاسبات عمومی بمزایده فروخته و وجه آنرا با تصویب بلدیہ شیراز بمصرف شهر برساند .

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه هشتم آذر ماه یکهزار و سیصد و هفت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - داد گر

قانون

اجازه فروش هفت هزار و هفتصد گز مربع از اراضی دزداب به بانک

مصوب ۸ آذر ماه ۱۳۰۷

ماده واحده - بوزارت مالیه اجازه داده میشود موازی هفت هزار و هفتصد گز مربع از اراضی دزداب را که بانک شاهنشاهی ایران برای ساختمان محل بانک

شاهنشاهی ایران

مصوب ۸ آذر ماه ۱۳۰۷

ماده واحده - بوزارت مالیه اجازه داده میشود موازی هفت هزار و هفتصد گز مربع از اراضی دزداب را که بانک شاهنشاهی ایران برای ساختمان محل بانک

اراضی قریه اهر تجان خالصه را برای ساختمان شهر جدید بیلدیه سلماس واگذار نمایند که بین اهالی مطابق نقشه که بتصویب دولت میرسد به ملکیت تقسیم نمایند. این قانون که مشتمل بر يك ماده است در جلسه هفدهم تیر ماه یکهزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه فروش اراضی اداره حمل و نقل سابق و تخصیص قیمت آن بتدارك طویله و تعمیرات ضروری پست و تلگراف رشت

مصوب ۲۶ مهر ماه ۱۳۰۹

ماده واحده - مجلس شورای ملی بوزارت مالیه اجازه میدهد اراضی اداره سابق حمل و نقل واقع در خیابان یوسف آباد را بعد از وضع مقداری که ضمیمه خیابان شده و سه هزار ذرع واگذاری بصحیه قشون بقیه را مطابق مقررات قانونی بفروش رسانیده قیمت حاصله از فروش را بر جمع عایدات بودجه ۱۳۰۹ مملکتی علاوه نمایند و معادل قیمت مذکور هم مبلغی برای تدارك یکباب طویله جهت حوائج وزارت پست و تلگراف و تعمیرات و ساختمان عمارت پست و تلگراف رشت بر اعتبار بودجه آن وزارتخانه افزوده و پرداخت نمایند.

این قانون که مشتمل بر يك ماده است در جلسه بیست و ششم مهر ماه یکهزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه تبدیل اراضی آغداش حاجی آقای دیلمقانی به املاك خالصه

برای فرودگاه طیاره

مصوب ۲۷ مهر ماه ۱۳۰۹

ماده واحده - مجلس شورای ملی بوزارت مالیه اجازه میدهد در مقابل سی و شش طناب (۱۴۷۴۵۶ گز مربع) اراضی آغداش متعلق به حاجی آقای دیلمقانی در نواحی رضائیه به قیمت یکهزار و هشتصد تومان که برای فرودگاه طیاره بوزارت جنگ تخصیص داده میشود املاك خالصه ذیل را [شش قلم که جمعاً بیست و دوطناب و نیم است (۹۲۱۶۰ گز مربع) یکهزار و هشتصد تومان] زمین اسکندر خان در یورتشاه سه طناب - زمین شمعون زرد در قریه کمال آباد سه طناب و نیم ششصد و پنجاه تومان - زمین لازار مسیحی در یورتشاه یکطناب و چارک یکصد و پنجاه تومان - حیاط زمین باغچه بطروس در محله عسکرخان دوطناب پانصد تومان - زمین قشه اسحق در یورتشاه سه چارک یکصد تومان - قطعه باغ کروم باضمیمه ارض بیاض آن در تازه کند یورتشاه ملکاً و اعیاناً دوازده طناب چهار صد تومان که مطابق قیمت اراضی حاج مذکور است به مشارالیه واگذار نماید.

این قانون که مشتمل بر يك ماده است در جلسه بیست و هفتم مهر ماه یکهزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه فروش محل مدرسه شاهپور تبریز و تخصیص عوائد حاصله آن برای

تدارك محل مدارس صنعتی و دارالمعلمین و متوسطه تبریز

مصوب ۴ آبانماه ۱۳۰۹

ماده واحده - بوزارت مالیه اجازه داده میشود اولاً محل فعلی مدرسه شاپور

تبریز را واقع در خیابان پهلوی جنب باغ ملی با رعایت قانون بفروش رسانیده و عایدی حاصله از فروش آنرا بر عایدات بودجه ۱۳۰۹ مملکتی علاوه نماید.

ثانیاً مبلغی معادل با عایدی مذکور برای تدارك محل مدارس صنعتی و دارالمعلمین و متوسطه تبریز بر اعتبار بودجه وزارت معارف علاوه نموده و پرداخت نماید.

تبصره - مخارج تدارك محل مدارس مذکور در این ماده نباید از مبلغی که از فروش مدرسه شاپور عاید میشود تجاوز کند.

این قانون که مشتمل بر يك ماده است در جلسه چهارم آبانماه یکهزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

بر قراری ماهی یکصد و بیست تومان شهریه در باره ورثه عمید

مصوب ۲۸ فروردین ماه ۱۳۰۹

ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است از اول فروردین ۱۳۰۸ ماهی پنجاه

تومان در باره رابعه خانم عیال مرحوم عمید ابوالقاسم خان عمید مادام که شوهر اختیار نکرده و ماهی هفتاد تومان در حق پسر آن مرحوم همایون خان تا سن بیست و پنجسالگی

از محل اعتبار شهریه و مستمریات تأدیه نماید.

این قانون که مشتمل بر يك ماده است در جلسه بیست و هشتم فروردین ماه یکهزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

بر قراری ده تومان شهریه در باره ورثه مرحوم مودت

مصوب ۳ مهر ماه ۱۳۰۹

ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است ماهی ده تومان از ابتدای سال ۱۳۰۹

در حق یک نفر عیال و سه نفر اولاد: قدسیه خانم عیال - عطاءالله خان ولد - هوشنگ خان ولد - سیروس خان ولد مرحوم میرزا عنایت الله خان مودت بالسویه با رعایت

ماده ۴۹ قانون استخدام کشوری از محل اعتبار شهریه و مستمریات پیردازد.

این قانون که مشتمل بر يك ماده است در جلسه سوم مهر ماه یکهزار و

سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

بر قراری ماهی سی تومان شهریه در باره ورثه مرحوم میرزا علیخان قاضی

مصوب ۷ آبانماه ۱۳۰۹

ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است که از تاریخ روز بعد از فوت میرزا علی

خان قاضی عضو اداره مالیه بلوچستان ماهی مبلغ سی تومان بعنوان شهریه در باره

ورثه قانونی مرحوم مزبور بشرح ذیل:

شماره ترتیب	شرح	صفحه
۱	تصمیم راجع بکابینه آقای هدایت	۴۹۹
۲	تصمیم به تجدید نظر در نظامنامه داخلی و انتخاب کمیسیون	
	۱۲ نفری برای این منظور	۵۰۰
۳	تصمیم قانونی راجع به تشکیل کمیسیونی برای طرح راپرت	
	اداره مباشرت مجلس در موضوع کارخانه کاغذ سازی	۵۰۱
۴	تصمیم راجع بدعوت دولت باتخاذ تدابیر رفع بحران اقتصادی	
	و تقدیم لوایح مربوطه بمجلس شورای ملی	۵۰۱

قسمت ششم
تصمیمات متفرقه

☆ راجع بکابینه آقای هدایت

مصوب اول آذر ماه ۱۳۰۷

مجلس شورای ملی در جلسه اول آذر ماه ۱۳۰۷ شمسی پرو گرام مورخه

در جلسه ۲۹ آبان ماه ۱۳۰۷ آقایان وزراء بشرح زیر بوسیله آقای حاج نجبر السلطنه هدایت رئیس الوزراء معرفی شدند:

۱- آقای مهدیقلی خان هدایت رئیس الوزراء ۲- آقای فیروز نصرت الدوله وزیر مالیه ۳- آقای علی اکبرخان داور وزیر عدلیه ۴- آقای یحیی خان قراگوزلو اعتماد الدوله وزیر معارف ۵- آقای شیبانی وزیر فوائد عامه ۶- آقای میرزا قاسم خان صور وزیر پست و تلگراف ۷- آقای اسعد وزیر جنگ ۸- آقای پاک روان کفیل وزارت خارجه ۹- آقای ادیب السلطنه سمیعی وزیر داخله .

در جلسه ۲۹ آذر ماه آقای دکتر سعید خان مالک بسمت ریاست اداره کل صحیه معرفی شدند .

در جلسه ۴ دی ماه آقای محمود جم بوزارت فوائد عامه معرفی شدند .

در جلسه ۱۱ بهمن ماه آقای سید ابوالقاسم خان عمید بسمت کفالت وزارت امور خارجه معرفی شدند .

در جلسه ۱۶ بهمن ماه آقای فرزین به کفالت وزارت امور خارجه معرفی شدند .

در جلسه ۶ تیر ماه ۱۳۰۸ آقای هدایت رئیس الوزراء خود را بمسئولیت وزارت مالیه معرفی نمودند .

در جلسه ۱۷ مرداد ماه آقای سید مهدیخان فرخ به معاونت وزارت معارف معرفی شدند .

در جلسه ۱۶ شهریور ماه آقای فرزین بوزارت مالیه و آقای کریم بوذرجمهری بوزارت فوائد عامه معرفی شدند .

در جلسه ۴ مهر ماه آقای جلایر بمعاونت وزارت مالیه معرفی شدند .

در جلسه ۳۰ آبان ماه آقای فرزین بوزارت خارجه و آقای میرزا حسن خان مشیر بوزارت مالیه معرفی شدند .

۲۹ آبان ماه ۱۳۰۷ کابینه آقای مهدیقلی خان هدایت را با کثرت ۱۰۰ رأی از ۱۰۲ نفر عده حاضر تصویب نمود.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

تصمیم

به تجدید نظر در نظامنامه داخلی و انتخاب کمیسیون

دوازده نفری برای این منظور

مصوب ۱۵ آذر ماه ۱۳۰۷

ماده اول - مجلس شورای ملی تصویب مینماید که تجدید نظر در نظامنامه داخلی بشود.

ماده دوم - کمیسیون دوازده نفری از شعب منتخب و نظامنامه اصلاح

در جلسه ۳ آذر ماه آقای میرزا همایون خان سیاح به معاونت وزارت مالیه معرفی شدند.

در جلسه ۱۷ فروردین ۱۳۰۹ آقای میرزا محمد علیخان فروغی بوزارت اقتصاد ملی معرفی شدند.

در جلسه ۲۸ فروردین آقای تقی زاده بوزارت طرق و شوارع معرفی شدند.

در جلسه ۹ اردی بهشت ماه آقای هدایت رئیس الوزراء انضمام شغل وزارت مالیه را به شغل خود اعلام نمودند.

در جلسه ۲۳ اردی بهشت ماه آقای میرزا محمد علی خان فروغی بوزارت امور خارجه و کفالت وزارت اقتصاد ملی معرفی شدند.

در جلسه ۱ خرداد ماه آقای میرزا باقرخان کظمی به معاونت وزارت طرق و شوارع معرفی شدند.

در جلسه ۱۱ خرداد ماه آقای مصطفی قلی خان بیات به معاونت وزارت اقتصاد ملی معرفی شدند.

در جلسه ۲۹ خرداد ماه آقای میرزا عبدالله خان بهرامی به معاونت وزارت مالیه معرفی شدند (آقای سیاح نیز کما فی السابق معاون خواهند بود).

در جلسه ۲۶ مرداد ماه آقای تقی زاده بوزارت مالیه و کفالت وزارت طرق و شوارع معرفی شدند.

در جلسه ۲۶ مرداد ماه آقای میرزا عبدالله خان بهرامی به معاونت وزارت عدلیه معرفی شدند.

در جلسه ۶ مهر ماه آقای میرزا همایون خان سیاح به معاونت وزارت مالیه معرفی شدند.

قسمت ششم - تصمیحات متفرقه تصمیم قانون برای طرح راپرت مباشرت در موضوع کارخانه کاغذ سازی ۵۰۱

شده در دوره پنجم را تحت نظر گرفته و پیشنهاد مجلس نموده که مطرح و تصویب گردد.

تصمیم فوق مشتمل بر دو ماده در جلسه پانزدهم آذر ماه یکهزار و سیصد و هفت شمسی اتخاذ و بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

تصمیم

قانونی راجع بتشکیل کمیسیون برای طرح راپرت اداره مباشرت

مجلس در موضوع کارخانه کاغذ سازی

مصوب ۲۲ فروردین ماه ۱۳۰۸

ماده واحده - مجلس شورای ملی تصویب مینماید که کمیسیون شش نفری از شعب تشکیل شده و راپرت اداره مباشرت را راجع بکارخانه کاغذ سازی مطرح قرار داده و جلب نظر دولت در اجرای این امر نموده و راپرت جامع الاطراف آنرا به مجلس تقدیم نمایند.

تصمیم فوق در جلسه بیست و دوم فروردین ماه یکهزار و سیصد و هشت شمسی اتخاذ و بتصویب مجلس شورای ملی رسید. رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

تصمیم

راجع بدعوت دولت باتخاذ تدابیر رفع بحران اقتصادی و تقدیم لوایح

مربوطه بمجلس شورای ملی

مصوب لیل ۲۷ بهمن ماه ۱۳۰۸

نظر بترقی فاحش اسعار خارجه که مستلزم تضرر اقتصادی مملکت و

باعث خسارت عظیم ملی است و نظر باینکه در مقابل هر پیش آمدی که موجب خسارات ملی باشد اقدامات فوری و مؤثری ضروری و واجب میشود . بنا بر این مجلس شورای ملی دولت را دعوت میکند که هر چه زود تر مطالعات خود را در اتخاذ تدابیر رفع بحران مزبور خاتمه داده و لوایح مربوطه به آنرا برای مذاقه و تصویب مجلس شورای ملی عاجلاً پیشنهاد نماید .

تصمیم فوق در جلسه لیله بیست و هفتم بهمن ماه یکهزار و سیصد و هشت شمسی اتخاذ شده است .
رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

فهرست

قوانین موضوعه و مصوبات دوره

هفتم قانون گزاری

مطابق تاریخ تصویب

شماره ترتیب	عنوان قانون	تاریخ تصویب	صفحه
۱	تصمیم جلسه اول آذر ماه ۱۳۰۷ راجع بکابینه آقای هدایت	۱ آذرماه ۱۳۰۷	۴۹۹
۲	قانون اجازه اجرای لوایح قانونی وزارت عدلیه پس از تصویب کمیسیون پارلمانی عدلیه .	۴	۴۰
۳	قانون اجازه فروش سه هزار و پانصد گز مربع از اراضی واقع در جنب ارك شیراز .	۸	۴۹۲
۴	قانون اجازه فروش هفت هزار و هفتصد گز مربع از اراضی دزداب به بانك شاهنشاهی ایران .	۸	۴۹۲
۵	قانون بیست و پنجهزار تومان اعتبار برای سیم کشی خطوط تلگرافی جدید بلوچستان .	۱۵	۴۶۳
۶	تصمیم به تجدید نظر در نظامنامه داخلی و انتخاب کمیسیون دوازده نفری برای این منظور .	۱۵	۵۰۰
۷	قانون معافیت تدارکات وزارت جنگ و امنیه از تأدیبه مالیات راه و حقوق و عوارض گمر کی .	۲۰	۱۸
۸	قانون اجازه پرداخت تفاوت خرج ایاب و ذهاب صاحبمنصبان بحری ایطالیائی و اعتبار برای خرج منزل و اتومبیل و مسافرت آنها .	۲۰	۴۶۳
۹	قانون متحدالشکل نمودن البسه اتباع ایران در داخله مملکت .	۶ دیماه ۱۳۰۷	۱۵۶
۱۰	قانون تکمیل قانون ثبت املاک (مصوب کمیسیون عدلیه)	۶	۴۳
۱۱	قانون اجازه پرداخت ۳۲۳۳۷ تومان برای تصفیه تعهدات		

شماره ترتیب	عنوان قانون	تاریخ تصویب	صفحه
	وزارت پست و تلگراف راجع بسیم کشی خط خرم آباد و دزفول و سایر مخارج مربوطه بآن	۱۱ دیماه ۱۳۰۷	۴۶۴
۱۲	قانون اصلاح بعضی از مواد قانون اصول محاکمات حقوقی راجع بموارد ارجاع دعاوی بمحاکم شرع (مصوب کمیسیون عدلیه)	۱۱	۸۴
۱۳	قانون اجازه استخدام یکنفر مکانیسین راننده کشتی جهت خدمات صحی بنادر جنوب از فرانسه .	۱۳	۳۷۳
۱۴	قانون اجازه پرداخت کسر حقوق ایالت آذربایجان و تفاوت حقوق ماهیانه معاونت آنجا در ۱۳۰۶ .	۱۳	۴۶۵
۱۵	قانون متمم بودجه سنه يك هزار و سیصد و هفت شمسی مجلس شورای ملی .	۱۳	۳۹۳
۱۶	قانون اجازه مبادله قرارداد موقتی منعقد شده بین دولتین ایران و اطریش .	۱۶	۲۳۱
۱۷	قانون مبادله پروتکل منضمه بعهدنامه ودادیه و تأمینیه ایران و افغانستان و پروتکل راجع باسترداد مجرمین و متهمین بجرم .	۱۶	۲۳۴
۱۸	قانون مبادله قرارداد موقتی منعقد شده بین دولتین ایران و چکواسلواکی	۱۶	۲۳۷
۱۹	قانون مبادله قرارداد موقتی منعقد شده بین دولتین ایران و فرانسه .	۱۶	۲۴۷
۲۰	قانون مبادله قرارداد عبور و مرور سکنه قراء سرحدی ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی	۱۶	۲۵۴

شماره ترتیب	عنوان قانون	تاریخ تصویب	شماره
۲۱	قانون مبادله قرارداد موقتی منعقدہ بین دولتین ایران و بلژیک.	۲۰ دیماه ۱۳۰۷	۲۷۴
۲۲	قانون تشکیل و طرز رسیدگی دیوان جزای عمال دولت (مصوب کمیسیون عدلیه)	۲۰	۱۲۶
۲۳	قانون اجازه پرداخت سی هزار تومان بعنوان اعتبار مشترك به وزارت پست و تلگراف برای تهیه مصالح سیم کشی سنه ۱۳۰۸.	۲۷	۴۶۶
۲۴	قانون پرداخت سالی پنج هزار تومان علاوه بر حقوق معلمی بمسیو هس بعنوان مشاوری حقوق دوائر دولتی.	۴ بهمن ۱۳۰۷	۳۶۷
۲۵	قانون تمدید کنترات مسیوماریو رویدا متخصص کاغذ سازی برای مدت دو ماه.	۴	۳۸۹
۲۶	قانون دفاتر اسناد رسمی (مصوب کمیسیون عدلیه)	۱۳	۷۷
۲۷	قانون متمم قانون استخدام قضات و مستخدمین اداری وزارت عدلیه (مصوب کمیسیون عالیه).	۱۳	۲۰۰
۲۸	قانون واگذاری قراولخانهها و اراضی باثرب و دائره دولتی مورد استفاده شهرها به بلدیہهای محل.	۱۶	۱۸۸
۲۹	قانون راجع بموارد تعلیق (مصوب کمیسیون عدلیه)	۱۶	۱۴۱
۳۰	قانون راجع بمحاکمه انتظامی (مصوب کمیسیون عدلیه)	۱۶	۲۰۲
۳۱	قانون منع خرید و فروش برده در خاک ایران و آزادی برده در موقع ورود بمملکت.	۱۸	۱۵۶
۳۲	قانون مالیات ذبایح	۱۸	۲۴

شماره ترتیب	عنوان قانون	تاریخ تصویب	شماره
۳۳	قانون اجازه پرداخت کسر حقوق حکومت مازندران	۱۱ اسفند ۱۳۰۷	۴۶۶
۳۴	قانون اجازه پرداخت دو فقره اعتبار ۱۳۰۶ و اعتبارات اضافی ۱۳۰۷ وزارت عدلیه.	»	۴۶۷
۳۵	قانون مستثنیات گمرکی.	»	۱۸
۳۶	قانون متمم قانون دیوان جزای عمال دولت (مصوب کمیسیون عدلیه)	۹	۱۳۴
۳۷	قانون ۶۴ هزار تومان اعتبار اضافی برای پرداخت مخارج پایان خدمت مستخدمین امریکائی.	۱۵	۴۶۸
۳۸	قانون مجازات مرتکبین قاچاق (مصوب کمیسیون عدلیه)	۱۶	۱۴۲
۳۹	قانون آزادی ورود نقره و طلا و معافیت آنها ارتأدیه حقوق گمرکی	۲۳	۲۰
۴۰	قانون بودجه یکساله ۱۳۰۸ شمسی مجلس شورای ملی.	۲۵	۳۹۴
۴۱	قانون بودجه سال ۱۳۰۸ مملکتی.	۲۶	۴۰۷
۴۲	قانون انحصار دولتی دخانیات	۲۹	۲۵
۴۳	قانون اعتبار اضافی برای پرداخت بقیه حقوق سال ۱۳۰۷ منتظرین خدمت و تعیین طرز پرداخت حقوق انتظار خدمت از سال ۱۳۰۸	۲۹	۴۶۹
۴۴	قانون مجازات راجع بانتقال مال غیر (مصوب کمیسیون عدلیه)	۲۵ فروردین ۱۳۰۸	۱۴۸
۴۵	قانون اصلاح قانون حکمیت (مصوب کمیسیون عدلیه)	۱۱	۸۲
۴۶	تصمیم قانونی راجع بتشکیل کمیسیونی برای طرح راپرت		

شماره ترتیب	عنوان قانون	تاریخ تصویب	شماره صفحه
	اداره مباشرت مجلس راجع بکارخانه کاغذ سازی .	۲۲ فروردین ۱۳۰۸	۵۰۱
۴۷	قانون اجازه مشارکت دولت ایران در عهدنامه تحریم جنگ .	» ۲۷	۳۵۹
۴۸	قانون اجازه مبادله عهدنامه مودت و قرارداد اقامت و قرارداد تجارتی و گمرکی و بحرییمائی منعقدہ بین دولتین ایران و آلمان .	» ۲۷	۳۹۶
۴۹	قانون تفریح بودجه یکساله ۱۳۰۶ شمسی مجلس شورای ملی	» ۲۷	۴۱۵
۵۰	قانون اجازه احتساب قیمت مصالح عمارت دولتی شیراز بابت مصارف بنای جدید نظمیہ	۳ اردیبهشت	۴۷۰
۵۱	قانون اجازه واگذاری حمل پست هوائی طهران به شهید به کمپانی هواپیمائی یونکرس	» ۳	۲۲۱
۵۲	قانون اجازه پرداخت کسر مخارج سیم کشی خط مسجد سلیمان	» ۳	۴۷۰
۵۳	قانون تصویب قرارداد پستی عمومی و مقاوله نامه های مراسلات و جعبه های با قیمت و امانات پستی منعقدہ در کنگره پستی استکهلم .	» ۳	۳۶۰
۵۴	قانون اجازه اجرای لوایح قانونی وزارت عدلیه پس از تصویب کمیسیون پارلمانی عدلیه .	» ۱۰	۴۰
۵۵	قانون اجازه اجرای تعرفه حداقل گمرکی نسبت بمال التجاره مملکت عراق .	» ۱۰	۲۱
۵۶	قانون تمدید کنترات مسیو ماریوریدا متخصص کاغذ سازی		

شماره ترتیب	عنوان قانون	تاریخ تصویب	شماره صفحه
۵۷	برای مدت یکماه ونیم . قانون اجازه پرداخت دو بیست و چهل هزار تومان در وجه بلدیہ طهران برای خیابان سازی .	۱۵ اردیبهشت ۱۳۰۸	۳۹۰
۵۸	قانون پانزده هزار تومان اعتبار برای تهیه اثاثیه محابس مرکز و ولایات و خرید سکه معلم .	» ۱۵	۴۷۱
۵۹	قانون بیست و پنج هزار تومان اعتبار برای کمک و اعانت به ساکنین نقاط خراسان که در اثر زلزله مصیبت دیده اند .	» ۱۹	۴۷۲
۶۰	قانون اجازه پرداخت ۲۱۰۴۳ تومان برای خرید کابل و سیم کشی خطوط اهواز و بساتین و خواف و کاریز .	» ۲۶	۴۷۳
۶۱	قانون تمدید کنترات مستر کارول مهندس تبعه اتا زونی برای مدت یکسال .	» ۲۶	۳۷۸
۶۲	قانون مجازات اشخاصیکه مال غیر را بعوض مال خود معرفی مینمایند (مصوب کمیسیون عدلیه) .	» ۳۱	۱۵۰
۶۳	قانون اصلاح قانون ثبت عمومی املاک و مرور زمان راجع به مدت اعتراض .	۲ خرداد ۱۳۰۸	۴۴
۶۴	قانون تعیین تکلیف دعاوی موجوده بین اتباع ایران و اتباع خارجه در محاکمات و کار گذاری های وزارت امور خارجه	» ۲	۱۲۵
۶۵	قانون تخصیص یکصد هزار تومان برای دفع ملخ .	» ۲	۴۷۳
۶۶	قانون اجازه تهیه قرضه از بانک ملی باسم بلدیہ ها .	» ۲	۴۷۴

شماره ترتیب	عنوان قانون	تاریخ تصویب	شماره
۶۷	قانون اجازه مبادله عهدنامه مودت و اقامت منعقدہ بین دولتین ایران و مصر .	۳۰۸ خرداد ۳۷۹	۳۷۹
۶۸	قانون اجازه مبادله عهدنامه و دادیه و تأمینیه منعقدہ بین دولتین ایران و ترکیه .	۵	۳۱۸
۶۹	قانون اصلاح نمرات مواد مذکورہ در متن مادہ ۹۷ قانون اصول تشکیلات عدلیہ (مصوب کمیسیون عدلیہ)	۱۱	۷۹
۷۰	قانون تفسیر مادہ هفتم قانون مجازات مرتکبین قاچاق راجع بقاچاق اسلحه (مصوب کمیسیون عدلیہ)	۱۱	۱۲۴
۷۱	قانون تعیین رتبه محصلین کلاس قضائی و ثبت اسناد و فارغ التحصیل های مدارس حقوق و سیاسی (مصوب کمیسیون عدلیہ)	۱۱	۲۰۶
۷۲	قانون پانزده هزار تومان اعتبار برای ساختمان سد قزوین .	۱۲	۴۷۴
۷۳	قانون اجازه پرداخت بودجه بلدیہ ها از ابتدای سال ۱۳۰۸	۱۲	۴۱۷
۷۴	قانون تمدید کنترات مسیو آندره هس تبعه دولت فرانسه برای معلمی مدرسه حقوق .	۱۲	۳۶۷
۷۵	قانون تمدید کنترات مادام آندره هس تبعه دولت فرانسه برای مدیری و معلمی مدرسه دارالمعلمات .	۱۲	۳۶۸
۷۶	قانون تخصیص چهار هزار و پانصد تومان عوائد سابقه مدرسه علوم سیاسی برای تهیه کتاب جهت مدرسه حقوق و سیاسی	۱۲	۴۷۵
۷۷	قانون راجع بمحاکم شرع (مصوب کمیسیون عدلیہ)	۱۴	۸۵

شماره ترتیب	عنوان قانون	تاریخ تصویب	شماره
۷۸	قانون اجازه مبادله قرارداد تجارتي و گمرکی و بحر پیمائی منعقدہ بین دولتین ایران و چکواسلواکی .	۱۶ خرداد ۱۳۰۸	۲۴۰
۷۹	قانون اجازه استخدام چهار نفر کارگر متخصص چای کاری از اتباع دولت چین .	۱۶	۳۸۳
۸۰	قانون اجازه استخدام چهار نفر متخصص امور فلاحتی از اتباع دولت فرانسه .	۱۶	۳۸۲
۸۱	قانون معافیت دولت از تأدیہ قیمت مخابرات و مرسولات پستی و همچنین از تأدیہ مخارج محاکمه و حق الاجرا .	۱۶	۲۱
۸۲	قانون اجازه پرداخت یکهزار تومان بابت بقیه مخارج ساختمان اداره پست و تلگراف کرمانشاهان .	۱۹	۴۷۵
۸۳	قانون مرور زمان اموال منقولہ .	۲ تیرماه ۳۰۸	۸۰
۸۴	قانون اجازه الحاق دولت ایران به پرتکل لیتونف .	۶	۳۳۴
۸۵	قانون اجازه مبادله عهدنامه مودت منعقدہ بین دولتین ایران و سوئد .	۶	۳۳۸
۸۶	لایحه اجازه مبادله عهدنامه اقامت و تجارت و بحر پیمائی منعقدہ بین دولتین ایران و سوئد .	۶	۳۳۴
۸۷	قانون اجازه مبادله عهدنامه مودت منعقدہ بین دولتین ایران و بلژیک .	۶	۲۷۸
۸۸	قانون اجازه مبادله قرارداد اقامت منعقدہ بین دولتین ایران		

شماره ترتیب	عنوان قانون	تاریخ تصویب	شماره
	و بلژیک .	۶ تیرماه ۱۳۰۸	۲۸۳
۸۹	قانون اجازه مبادله قرارداد تجارت و بحریمائى منعقدہ بین دولتین ایران و اتحاد اقتصادى بلژیک ولو کزامبورک .	۶	۳۸۸
۹۰	قانون اجازه انتخاب صدی بیست محصلین اعزامی اروپا ازین محصلین بی بضاعت ایرانی مقیم در اروپا .	۶	۱۸۹
۹۱	قانون اجازه پرداخت شش هزار تومان اعتبار مصوب و منظور در بودجه ۱۳۰۸ وزارت پست و تلگراف برای کسرخرج و مخارج اعزام هیجده نفر محصل بی سیم و تلگرافچی .	۶	۴۷۶
۹۲	قانون الحاق دولت ایران به پرتکل ژنومر بوط بمنع استعمال گازهای سمی و مواد مکروبی .	۹	۳۶۱
۹۳	قانون اجازه مبادله عهدنامه مودت منعقدہ بین دولتین ایران و فرانسه .	۹	۲۵۰
۹۴	قانون اجازه استخدام دوازده نفر معلم فرانسوی برای تکمیل و اصلاح مدارس متوسطه مرکز و ولایات .	۹	۳۶۹
۹۵	قانون اجازه اعزام سی نفر محل برای تحصیل عملی راه آهن باروپا .	۹	۱۹۲
۹۶	قانون تعیین آخرین رتبه اعضاء آداری مجلس شورای ملی .	۹	۲۰۹
۹۷	قانون الحاق تبصره اضافی بماده ۳۳ قانون استخدام کشوری .	۹	۲۱۰
۹۸	قانون مجازات اتباع خارجه که بدون تذکره یا با تذکره غیر		

شماره ترتیب	عنوان قانون	تاریخ تصویب	شماره
	مرتب وارد خاک ایران میشوند (مصوب کمیسیون عدلیه)	۱۱ تیرماه ۱۳۰۸	۱۵۱
۹۹	قانون شهادت و امارات (مصوب کمیسیون عدلیه)	۲۳	۸۶
۱۰۰	قانون تکمیل قانون استخدام قضات (مصوب کمیسیون عدلیه)	۲۵	۲۰۴
۱۰۱	قانون اجازه ترفیع آقای میرزا عباسخان آریا ازرتبه ۸ به ۷	۲۴ مرداد ۱۳۰۸	۲۱۶
۱۰۲	قانون تابعیت .	۱۶ شهریور ۱۳۰۸	۱۵۸
۱۰۳	قانون تجدید کنترات مادموازل د کترین متخصصه درامراض نسوان .	۲۸	۳۷۴
۱۰۴	قانون اجازه احتساب دوهزار تومان مخارج ضروری حوزه قشقائی در ۱۳۰۷ از محل صرفه جوئیهای بودجه سنه مزبور	۲۸	۴۷۶
۱۰۵	قانون اجازه اخذ تأمین خسارت و مخارج محاکمه از اتباع خارجه .	۲۷	۸۸
۱۰۶	قانون تجدید کنترات موریس بروسیه سر مهندس تلگراف بی سیم برای مدت دو سال .	۷ مهرماه ۱۳۰۸	۳۷۶
۱۰۷	قانون استخدام مسیو برژه مهندس الکتریسته و مسیو کلریس مهندس میکائیک تلگراف بی سیم بمدت دو سال .	۷	۳۷۷
۱۰۸	قانون اجازه مبادله مقاوله نامه پستی منعقدہ بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی .	۱۱	۲۶۳
۱۰۹	قانون اجازه پرداخت دویست و پنجاه تومان بعنوان کرایه منزل بهریک از دوازده نفر معلمین فرانسوی .	۱۱	۳۷۰

شماره ترتیب	عنوان قانون	تاریخ تصویب	صفحه
۱۱۰	قانون اجازه پرداخت پنجاه هزار تومان برای قطع دعاوی طایفه پشت دری اتباع دولت عراق .	۱۱ مهر ۳۰۸	۴۷۷
۱۱۱	قانون ثبت اسناد و املاک (قسمت اول) (مصوب که میسیون عدلیه)	۱۱	۴۵
۱۱۲	قانون اجازه انتخاب کسری محصلین اعزامی ۱۳۰۸ برای فنون راه آهن از بین محصلین مقیم اروپا .	۱۱	۱۹۱
۱۱۳	قانون اجازه پرداخت حقوق و مخارج مأمورین اضافی نظمیه آبادان و مسجد سلیمان در سنه ۱۳۰۸ .	۲۸	۴۷۷
۱۱۴	قانون تبصره الحاقی بماده ۱۵ نظامنامه داخلی مجلس شورای ملی	۲ بانماه ۳۰۸	۱۸۶
۱۱۵	قانون اجازه اجرای لوایح قانونی وزارت عدلیه پس از تصویب کمیسیون پارلمانی قوانین عدلیه .	۱۲	۴۱
۱۱۶	قانون اجازه مشارکت دولت ایران در مقررات کنفرانس تلگرافی منعقد در بربرو کسل	۱۶	۳۶۲
۱۱۷	قانون اجازه مشارکت دولت ایران در مقررات کنفرانس تلگرافی بی سیم منعقد در واشنگتن .	۱۶	۳۶۲
۱۱۸	قانون اجازه استخدام رئیس محاسبات کل از اتباع آلمان .	۱۶	۳۸۷
۱۱۹	قانون متمم قانون جزای عمال دولت .	۳۰	۱۳۶
۱۲۰	قانون طرز جلو گیری از قاچاق تریاک .	۳ آذرماه ۳۰۸	۱۴۶
۱۲۱	قانون اعتبار برای تعمیرات و دیوارسازی سمت غربی خیابان باب همایون .	۱۴	۴۸۰

شماره ترتیب	عنوان قانون	تاریخ تصویب	صفحه
۱۲۲	قانون تجدید کنترات د کتر کراندل تبعه دولت فرانسه برای ریاست قسمت فنی و اداری مؤسسه پاستور بمدت سه سال .	۲۱ آذر ۳۰۸	۳۷۵
۱۲۳	قانون طرز اعطای کمک خرج بمحصلین دارالمعلمین عالی و ترتیب استخدام آنها پس از فراغت از تحصیل .	۲۱	۱۹۳
۱۲۴	قانون اجازه پرداخت یکصد و نه هزار تومان برای مخارج دفع ملخ	۳ دیماه ۳۰۸	۴۸۰
۱۲۵	قانون اجازه استرداد وجوه اختصاصی جهت کارخانه کاغذ سازی بوزارت مالیه .	۳	۴۰۷
۱۲۶	قانون اجازه تصدیق مالکیت آقای شرف الدوله نسبت به یک دانگ قریه زند آباد خالصه قرچه داغ در ازاء دریافت یک هزار و هفتصد تومان از مشارالیه .	۵	۴۹۳
۱۲۷	قانون اجازه تجدید کنترات مسیود کر کر رئیس کل گمرکات برای مدت سه سال	۵	۳۸۸
۱۲۸	قانون اجازه استخدام د کتر ملچارسگی لهستانی جهت مدیریت فنی و معلمی دندانسازی بمدت سه سال	۱۲	۳۷۰
۱۲۹	قانون اجازه انتقال سه هزار تومان از اعتبارات بودجه سال ۱۳۰۷ وزارت فواید عامه بر بودجه سنه ۱۳۰۷ اداره نظمیه	۱۵	۴۸۱
۱۳۰	قانون اجازه مبادله عهدنامه موت بین دولتین ایران و حجاز ونجد وملحقات	۱۹	۳۵۰
۱۳۱	قانون اجازه اجرای نظامنامه اعانه مدارس ملی پس از تصویب		

شماره ترتیب	عنوان قانون	تاریخ تصویب	شماره
	کمیسیون معارف مجلس شورای ملی	۶ بهمنماه ۳۰۸	۱۹۶
۱۳۲	قانون معافیت مواد شیمیائی و ائانیه فنی برای دفع ملخ از تأدیبه حقوق گمرکی	۶	۲۲
۱۳۳	قانون اجازه پرداخت ۲۵ هزار تومان بکمپانی یونکرس از محل عایدات سال ۱۳۰۸ هواپیمائی	۱۳	۴۸۱
۱۳۴	قانون ثبت اسناد و املاک (مصوب کمیسیون عدلیه)	۲۱	۵۰
۱۳۵	تصمیم راجع بدعوت دولت بانخاذ تدابیر رفع بحران اقتصادی و تقدیم لوایح مربوطه بمجلس شورای ملی	۲۷	۵۰۱
۱۳۶	قانون تفسیر تبصره اول قانون اعتبارات بلدییه راجع بمخارج دفتری	اول اسفند ۳۰۸	۴۲۷
۱۳۷	قانون اجازه تمدید کنترات مستر کارول مهندس تبعه امریکا بمدت یکسال	۶	۳۷۸
۱۳۸	قانون اجازه نظارت و تقشیش در خرید و فروش اسعار خارجی بوسیله کمیسیون نرخ اسعار	۶	۷
۱۳۹	قانون تمدید قانون راجع با اجازه نامه طبابت	۲۵	۱۹۸
۱۴۰	قانون بودجه یکساله ۱۳۰۹ مجلس شورای ملی	۲۵	۴۲۷
۱۴۱	قانون تفریح بودجه یکساله ۱۳۰۷ مجلس شورای ملی	۲۶	۴۴۵
۱۴۲	قانون تأمین مدعا به	۲۶	۸۹
۱۴۳	قانون تأسیس وزارت طرق و شوارع و وزارت اقتصاد ملی		

شماره ترتیب	عنوان قانون	تاریخ تصویب	شماره
	بجای وزارت فوائد عامه	۱۲۷ اسفند ۳۰۸	۱
۱۴۴	قانون تعیین واحد و مقیاس پول ایران	۲۷	۲
۱۴۵	قانون بودجه سال ۱۳۰۹ کل مملکتی	۲۸	۴۴۷
۱۴۶	قانون حق الثبت و سائط نقلیه	۱۲ فروردین ۳۰۹	۱۶۳
۱۴۷	قانون مالیات بر شرکتهای و تجارت و غیره	۱۲	۳۰
۱۴۸	قانون اصلاح ماده ۱۵ نظامنامه داخلی مجلس شورای ملی	۲۱	۱۸۶
۱۴۹	قانون اجازه اجرای لوایح قانونی وزارت عدلیه پس از تصویب کمیسیون پارلمانی قوانین عدلیه	۲۸	۴۲
۱۵۰	قانون برقراری ماهی یکصد و بیست تومان شهریه در باره وزنه عمید	۲۸	۴۹۶
۱۵۱	قانون اجازه فروش ابنیه دولتی قشونی که طرف احتیاج ادارات قشونی نباشد	۲۸	۱۸۲
۱۵۲	قانون استخدام مسیواتوموزر تبعه آلمان جهت مدیریت فنی مطبعه مجلس	۲ اردیبهشت	۳۹۰
۱۵۳	قانون اجازه مبادله عهدنامه مودت منعقدہ بین دولتین ایران و ایتالیا	۱۴	۳۵۷
۱۵۴	قانون اجازه مبادله عهدنامه مودت منعقدہ بین دولتین ایران و هلند	۱۴	۳۵۲
۱۵۵	قانون طرز جلو گیری از تصرفات عدوانی	۱۴	۹۵

شماره ترتیب	عنوان قانون	تاریخ تصویب	شماره
۱۵۶	قانون بلدیہ .	۳۰ اردیبهشت ۱۳۰۹	۱۶۳
۱۵۷	قانون اجازه مبادله ضمیمه نمره ۵ امتیازنامه بانك شاهنشاهی ایران .	۶ خرداد ۱۳۰۹	۲۲۳
۱۵۸	قانون دوست هزار تومان اعتبار از محل وجوه انحصار قند و شکر برای نگاهداری و اداره کردن خطوط راه آهن .	۱۱	۴۸۲
۱۵۹	قانون استخدام مسیو و اهر نکامف بلژیکی شیمیست اداره گمرکات و معلم رنگرزی مؤسسه قالی .	۱۱	۳۸۸
۱۶۰	قانون اجازه پرداخت اضافه مخارج محصلین راه آهن و معادن	۱۳	۵۸۲
۱۶۱	قانون اجازه پرداخت دوازده هزار تومان کسر مخارج محصلین عملی راه آهن .	۳ تیرماه ۱۳۰۹	۴۸۳
۱۶۲	قانون متمم قانون بودجه سال ۱۳۰۹ مملکتی .	۳	۴۵۵
۱۶۳	قانون اجازه پرداخت مبلغ ده هزار تومان از صرفه جوئی بودجه ۱۳۰۸ و ۱۳۰۹ مجلس شورای ملی برای تکمیل ساختمان مقبره حکیم فردوسی .	۳	۴۶۰
۱۶۴	قانون تسریع محاکمات (مصوب کمیسیون عدلیه)	۳	۹۸
۱۶۵	قانون اجازه پرداخت چهارصد و بیست و پنج هزار تومان برای مخارج تکمیل و ساختمان راه منصوریه به شمشک .	۱۰	۴۸۳
۱۶۶	قانون اعتبار اسناد تنظیم شده در خارجه مصوب کمیسیون عدلیه .	۱۷	۱۱۰

شماره ترتیب	عنوان قانون	تاریخ تصویب	شماره
۱۶۷	قانون اجازه واگذاری یکمیلیون گز ازاراضی قریه اهر نجان خالصه ببلدیہ سلماس برای ساختمان شهر جدید .	۱۷ تیر ۱۳۰۹	۴۹۳
۱۶۸	قانون لزوم تنظیم عهود تجارتنی و گمرکی تواما و اقدامات متقابلہ در روابط تجارتنی .	۱۷	۱۵
۱۶۹	قانون اجازه ضرب هفتصد و پنجاه هزار ریال مسکوک نیکل در خارجه .	۱۷	۱۶
۱۷۰	قانون تصویب قرارداد پستی عمومی منعقدہ در کنگره پستی لندن .	۲۴	۳۶۳
۱۷۱	قانون اعتبار جهت تأمین و احتساب وجوهی که علاوه بر اعتبار سجل احوال در سنوات ۱۳۰۵ و ۱۳۰۶ پرداخته شده .	۲۴	۴۸۴
۱۷۲	قانون تعاونی قضائی (مصوب کمیسیون عدلیه)	۲۴	۱۱۲
۱۷۳	قانون تفسیر قانون قاچاق اسلحه (مصوب کمیسیون عدلیه)	۲۴	۱۴۵
۱۷۴	قانون مأمورین صلح (مصوب کمیسیون عدلیه)	۲۴	۱۱۲
۱۷۵	قانون اجازه استخدام مسیو وان درهولست بلژیکی برای مهندسی اداره راه آهن ایران بمدت ششماه	۳۱	۳۷۹
۱۷۶	قانون متمم قانون تفتیش اسعار خارجی .	۳۱	۱۴۳
۱۷۷	قانون راجع بمحاکمات جنائی (مصوب کمیسیون عدلیه)	اول مرداد	۱۵۲
۱۷۸	قانون راجع به لیسانسیه های حقوق و وکلاء (مصوب)		

شماره ترتیب	عنوان قانون	تاریخ تصویب	شماره
	کمیسیون عدلیه (	۱ مرداد ۱۳۰۹	۲۰۸
۱۷۹	قانون راجع بتعرفه و نرخ محمولات پستی هوائی .	۱۲	۲۲۲
۱۸۰	قانون راجع به وظیفه وراثت مستخدمین نظمیه که در نتیجه ایفای وظیفه فوت می شوند .	۱۲	۲۱۱
۱۸۱	قانون تمدید کنترات دو نفر معلم فرانسوی مدرسه حقوق برای مدت سه سال .	۱۲	۳۷۱
۱۸۲	قانون تصویب اساسنامه دیوان دائمی داوری بین المللی و یر تکل های مربوطه بآن و اجازه تسلیم اسناد مصدقه آنها بدارالانشاء جامعه ملل .	۱۹	۳۶۴
۱۸۳	قانون اجازه تجدید کنترات دکتر هانری اشتراک و مسیو هونل آلمانی و استخدام یکنفر معلم ریاضیات عالییه برای مدرسه صنعتی دولتی .	۱۹	۳۷۲
۱۸۴	قانون اجازه ایجاد وجه متحرکی برای احتیاجات خزانه داری کل بوسیله اخذ مساعده از بانک ملی .	۳۰	۴۸۴
۱۸۵	قانون آزادی ورود روییه .	۳۰	۱۷
۱۸۶	قانون معافیت مواد شیمیائی و ائاثیه فنی جهت دفع ملخ از حقوق و عوارض دیگر گمرکی .	۴ شهریور ۱۳۰۹	۲۲
۱۸۷	قانون اجازه حمل سی هزار قران مسکوک ایران سالیانه به چخانسور .	۴	۱۷

شماره ترتیب	عنوان قانون	تاریخ تصویب	شماره
۱۸۸	قانون اجازه الحاق دولت ایران بقرارداد تسهیل مراسم گمرکی	۴ شهریور ۱۳۰۹	۳۶۴
۱۸۹	قانون راجع به قنوات (مصوب کمیسیون عدلیه)	۶	۱۱۵
۱۹۰	قانون اجازه تأسیس بانک فلاحتی .	۹	۱۲
۱۹۱	قانون معافیت صادرات گندم و جواز پرداخت حقوق خروجی و عوارض راه .	۹	۲۳
۱۹۲	قانون اجازه استخدام دو نفر متخصص چاپکار از هلاند .	۱۳	۳۸۴
۱۹۳	قانون اجازه استخدام یکنفر کارگر متخصص عملیات مربوطه بجای از چین .	۱۶	۳۸۵
۱۹۴	قانون اجازه استخدام یکنفر متخصص جنگل از فرانسه .	۱۶	۳۸۶
۱۹۵	قانون اجازه پرداخت کسر مخارج دائره سیاسی اداره نظمیه	۲۰	۴۸۵
۱۹۶	قانون تصویب قرارداد عبور بارسلن و اساسنامه آزادی عبور و اجازه تسلیم نسخ صحه شده آن بدارالانشاء جامعه ملل	۱ شهریور ۱۳۰۹	۳۶۵
۱۹۷	قانون برقراری ده تومان شهریه دربار و رتبه مرحوم مودت	۳	۴۹۷
۱۹۸	قانون اجازه پرداخت یکصد هزار تومان اعتبار اضافی از محل ذخیره مملکتی برای عمران لرستان و سکنی دادن الوار .	۶	۴۸۵
۱۹۹	قانون اجازه تأمین حقوق گمرکی و سایر عوارض مواد شیمیائی وارده بوسیله مأمورین دولت شوروی از صرفه جوئی بودجه ۱۳۰۷ وزارت فوائد عامه .	۶	۴۸۶
۲۰۰	قانون اجازه استخدام حجه سوزوکی مهندس ژاپونی بسمت		

شماره ترتیب	عنوان قانون	تاریخ تصویب	شماره
	مهندسی اداره راه آهن ایران برای مدت شش ماه .	۸ مهر ۱۳۰۹	۳۸۰
۲۰۱	قانون راجع به اطاقهای تجارت .	» ۱۰	۱۷۲
۲۰۲	قانون استخدام افراد و ردیف افراد و مستخدمین جزء اداره نظمیه .	» ۱۳	۲۱۲
۲۰۳	قانون تصدیق انحصار وراثت (مصوب کمیسیون عدلیه) .	» ۱۴	۱۱۹
۲۰۴	قانون اجازه نقل و انتقال اعتبارات بودجه ۱۳۰۹ و وزارت مالیه بوزیر فعلی مالیه .	» ۲۰	۴۵۴
۲۰۵	قانون اجازه استخدام مهندسین و اعضاء فنی راه آهن از اتباع ممالک خارجی و اعطای سه ملیون تومان اعتبار برای مخارج لازمه سال ۱۳۰۹ راه آهن بوزارت طرق و شوارع .	» ۲۴	۳۸۱
۲۰۶	قانون انتخاب کسری محصلین فنون راه آهن و معادن از بین محصلین مقیم خارجه و فارغ التحصیلهای مدارس فنی داخله .	» ۲۶	۱۹۰
۲۰۷	قانون اجازه اعزام سی نفر شاگرد بخارجه برای تحصیلات فنون عملی راه آهن بمدت دو سال .	» ۲۶	۱۹۱
۲۰۸	قانون اجازه فروش اراضی اداره حمل و نقل سابق و تخصیص قیمت آن بتدارک طویل و تعمیرات ضروری پست و تلگراف رشت .	» ۲۶	۴۹۴
۲۰۹	قانون راجع برسمیت مدارس ملی .	» ۲۷	۱۹۹
۲۱۰	قانون اجازه تبدیل اراضی آغداش حاجی آقای دیلمقانی به		

شماره ترتیب	عنوان قانون	تاریخ تصویب	شماره
	املاک خالصه برای فرود گاه طیاره .	۲۷ مهر ۱۳۰۹	۴۹۵
۲۱۱	قانون امتیاز انحصاری استخراج معادن ذغال سنگ اطراف مشهد به آقای محمد ولیخان اسدی .	» ۲۷	۲۲۵
۲۱۲	قانون اجازه استخدام یکنفر طبیبه متخصصه در امراض نسوان از اتباع دولت فرانسه .	» ۲۹	۳۷۴
۲۱۳	قانون متمم قانون تابعیت .	» ۲۹	۱۶۲
۲۱۴	قانون راجع به ثبت اماکن متبرکه و عمومی و املاک مفروری که بعضی از متعلقات آن مشاع باشد .	» ۲۹	۷۶
۲۱۵	قانون اجازه تخصیص عوائد حاصله از مدارس فنی و طب و دندانسازی باحتیاجات مدارس مزبوره .	» ۳۰	۴۸۶
۲۱۶	قانون تفریغ بودجه یکساله ۱۳۰۸ مجلس شورای ملی .	۴ آبانماه ۱۳۰۹	۴۶۱
۲۱۷	قانون راجع به ده هزار تومان سرمایه انتفاعی مطبوعه مجلس .	» ۴	۴۸۷
۲۱۸	قانون تفریغ محاسبه سرمایه کاغذسازی	» ۴	۴۸۷
۲۱۹	قانون تصویب قرارداد بین المللی جلو گیری از اعاشه و معامله نشریات مستهجن و اجازه مبادله نسخ صحه شده آن .	» ۴	۳۶۵
۲۲۰	قانون اجازه فروش محل مدرسه شاپور تبریز و تخصیص عوائد حاصله برای تدارک محل مدارس صنعتی و دارالمعلمین و متوسطه تبریز .		
۲۲۱	قانون اصلاح ماده ۴۳ قانون استخدام کشوری و ماده الحاقیه	» ۴	۶۹۶

شماره ترتیب	عنوان قانون	تاریخ تصویب	صفحه
۲۲۳	قانون استخدام مستخدمین مجلس شورای ملی .	۶ آبانماه ۳۰۹	۲۱۰
۲۲۴	قانون اجازه ضرب دوست هزار ریال مسکوک مس در خارجه .	۷ " "	۱۶
۲۲۵	قانون برقراری سی تومان شهریه در باره ورثه مرحوم میرزا علیخان قاضی .	۷ " "	۵۹۷
۲۲۶	قانون اجازه فروش ابله دولتی غیر کافی برای ادارات و اختصاص قیمت آن بمصرف خرید و ساختمان و تکمیل سایر ابله دولتی .	۷ " "	۱۸۹
۲۲۷	قانون اجازه تأدیه مخارج دستگیری دوست محمد خان و کسر مخارج محبوسین نظمیه مرکز و ولایات .	۷ " "	۴۹۰
۲۲۸	قانون معافیت ائاثیه و ادوات و عوامل کار ایرانیان بی بضاعت در موقع بازگشت بایران از حقوق گمرکی و تا کس راه .	۱۰ " "	۲۳
۲۲۹	قانون متمم قانون ممیزی املاک .	۱۲ " "	۳۴
۲۳۰	قانون اعتبار برای تعمیر کمیساریای سوارو کرایه خانه محابس ولایات .	۱۲ " "	۴۹۰
۲۳۱	قانون اجازه استخدام یکنفر مهندس معدن و یک نفر شیمیست معدن از اتباع دولت آلمان .	۱۲ " "	۳۸۷
۲۳۲	قانون اجازه اجرای لوایح پیشنهادی وزارت عدلیه پس از تصویب کمیسیون عدلیه مجلس شورای ملی .	۱۲ " "	۴۲
۲۳۳	قانون راجع به حفظ آثار ملی .	۱۲ " "	۱۸۰

شماره ترتیب	عنوان قانون	تاریخ تصویب	صفحه
۲۳۲	قانون معافیت حقوق گمرکی و مالیات راه مازوت وارده برای مصرف سوخت کشتی شن کشی موسسه کشتی رانی شوروی .	۱۳ آبانماه ۱۰۹	۴۹۱
۲۳۳	قانون راجع بحقوق انحصار دمار توتون سیگار و دمار توتون چیق .	۱۳ " "	۲۸
۲۳۴	قانون واگذاری وصول مالیات مستغلات برعهده بلدییه ها .	۱۳ " "	۳۹
۲۳۵	قانون اجازه استخدام یکنفر متخصص حشره شناس .	۱۳ " "	۳۸۶
۲۳۶	قانون حق السهم کاشفین اجناس قاچاق .	۱۳ " "	۱۴۷
۲۳۷	قانون اجازه مبادله قرارداد حمایت تصدیق نامه های اختراع و علائم صنعتی و تجارقی و غیره منعقد شده بین دولتین ایران و آلمان .	۱۳ " "	۳۱۶
۲۳۸	قانون مجازات اشخاصی که هاون و ماشین توتون بری دستی در منازل خود نگاه میدارند .	۱۳ " "	۱۴۷
۲۳۹	قانون صلاحیت محاکم انتظامی (مصوب کمیسیون عدلیه)	۱۳ " "	۱۲۲
۲۴۰	قانون راجع بدعاوی بین اشخاص ودولت (مصوب کمیسیون عدلیه)	۱۳ " "	۱۲۳

